CONSTANTIN CHIRIȚĂ

CIREȘARII

***

ROATA NOROCULUI

III. Roata norocului

Cuprins

Cuvântul autorului
Muzeul cu tanagrale
Capitolul I
1 2 3
Capitolul II
1 2 3 4 5 6 7
Capitolul III
1 2 3
Capitolul IV
1 2 3 4 5 6
Capitolul V
1 2 3
Capitolul VI
1 2 3 4 5
Capitolul VII
1 2 3
Capitolul VIII
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Capitolul IX
1 2 3
Capitolul X
1 2 3 4 5 6 7
Capitolul XI
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Capitolul XII
1

CUVÂNTUL AUTORULUI

De fapt nu e cuvântul autorului, ci scrisoarea unui tânăr cititor pe care mă văd obligat s-o redau aici, înainte de începerea cărţii:

Dragul nostru prieten drag,

Am auzit în câteva locuri că unii cititori, foarte puţini de altfel, pun sub semnul îndoielii cele ce se povestesc în această carte. Eu sunt elev la liceul din oraşul în care se petrec toate isprăvile descrise de dumneavoastră în „Roata Norocului”. Probabil că aţi văzut orăşelul nostru. Nu are nimic interesant decât acele statuete de Tanagra din muzeu. Dar aşa cum nu se poate vorbi de Pisa fără să ai imaginea celebrului turn înclinat, aşa cum nu se poate vorbi de Paris fără să te gândeşti la Louvre, sau de Roma fără să ai imaginea Colosseumului, sau de Londra fără să-ţi apară imediat Westminsterul în faţa ochilor, tot aşa nu se poate vorbi de orăşelul nostru fără să te gândeşti imediat la statuetele de Tanagra. Oricărui oraş al planetei aceste statuete i-ar face faimă. Sunt cele mai frumoase din lume şi cele mai bine păstrate, aşa spun toţi cei care le-au văzut şi le-au comparat cu altele din alte muzeele cu nume celebre. Cum au ajuns ele aici la noi? Se va răspunde în această carte. Cum vin din toată lumea oameni ca să le vadă şi să le admire? Asta din păcate nu se ştie prea bine. Dar dacă aş da câteva nume luate din cartea de onoare a muzeului, cred că mulţi custozi ai multor celebre galerii de artă ar face ochii mari. Marele nostru sculptor Brâncuşi a venit special de câteva ori, incognito, de la Paris, ca să le vadă. Ore şi zile întregi stătea şi le privea la fel de nemişcat ca ele.

Se mai spune că au poposit aici, tot incognito: Picasso, Matisse, Dali, Moore şi alţii. S-au oferit sume fabuloase pentru ele, s-au oferit schimburi: opere de Michelangelo şi Rodin, dar toate tanagralele noastre fac parte dintr-o donaţie de care nimeni nu se poate atinge. Ele constituie toată mândria şi gloria orăşelului nostru. Sunt exemplare unice, fără egal în frumuseţe şi graţie, sunt adevărate bijuterii. Poate că n-o să mă credeţi, dar de multe ori, unii oameni, mai trişti sau mai necăjiţi, vin la muzeu să le privească. Frumuseţea şi eleganţa statuetelor devin un fel de leac care linişteşte şi înseninează. De aceea mai că le privim ca pe nişte fiinţe, prietene ale noastre de toate zilele.

Acum închipuiţi-vă ce lovitură cumplită pentru oraşul nostru, şi nu numai pentru el, ar fi fost dispariţia pentru totdeauna a acestor statuete. Pentru că asta ar fi fost soarta tanagralelor noastre, dacă din întâmplare cireşarii n-ar fi fost în perioada aceea blestemată aici la noi. Fără ei orăşelul nostru vesel şi cald ar fi devenit trist, ca un

mormânt părăsit.

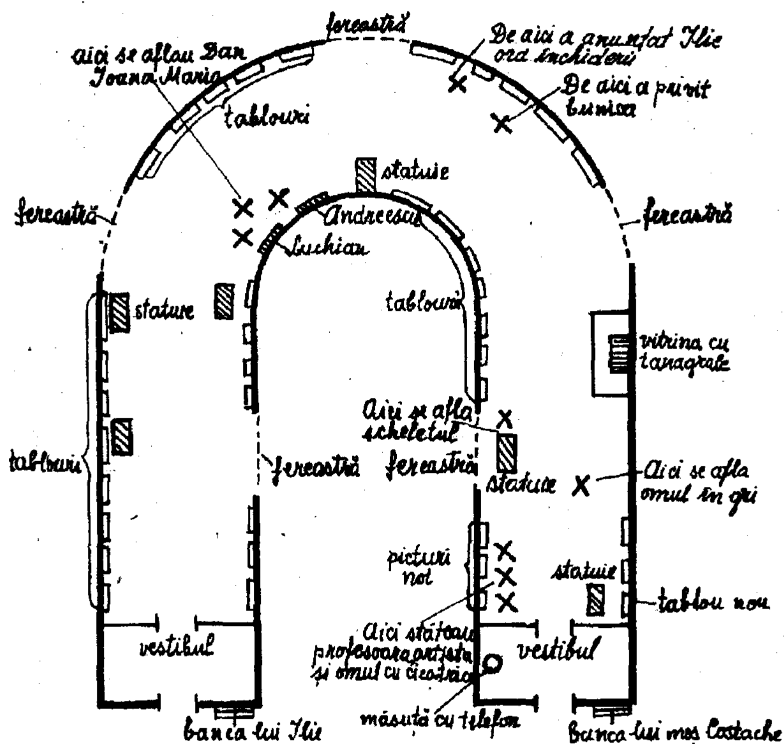
Eu sunt unul dintre acei care ştiu cel mai bine ce s-a întâmplat cu statuetele noastre de Tanagra şi care a fost rolul cireşarilor în salvarea lor. De aceea spun tuturor că toate întâmplările povestite aici sunt absolut autentice. Nimic nu s-a inventat. Ba cred că au mai existat o mulţime de amănunte despre care nici nu s-a amintit.

Asta am vrut să vă spun, dragii mei prieteni cititori. Nu semnez scrisoarea pentru că s-ar putea crede că am scris-o anume ca să mă pun bine cu cireşarii. Da' poate că exist şi eu în această carte... Vă urez lectură plăcută.

Un cititor tânăr ca şi voi

MUZEUL CU TANAGRALE

Locurile unde se aflau vizitatorii înainte de ora închiderii, în clipa când s-a uitat bunica în aripa dreaptă.

Capitolul I

1

Cum ajunseseră cireşarii în orăşelul D.?... Nu e foarte greu de răspuns. Mai întâi orăşelul nu era foarte departe de fratele lui, destul de geamăn, în care trăiau cireşarii. Apoi, aşa cum se întâmplă deseori, unul dintre locuitorii orăşelului D. avea rude în orăşelul cireşarilor. Apoi, cel care avea rude avea şi o fată care se numea Ioana, dar asta n-ar fi însemnat nimic, dacă Ioana n-ar fi fost verişoara lui Dan şi dacă, în sfârşit, Dan n-ar fi primit o scrisoare de la ea prin care era invitat împreună cu prietenii lui „oricâţi ar fi, chiar douăzeci”, deşi ştia ea bine că sunt numai şase, pentru câteva zile, spre sfârşitul vacanţei, în orăşel. De ce, spre sfârşitul vacanţei? Pentru că se deschidea bâlciul de pe malurile Căprioarei, care „nu-şi are pereche în ţară” şi pentru că se puteau face plimbări frumoase într-o poiană tăinuită în care „se bănuieşte că ar exista nişte ruine misterioase, chiar de pe timpul...” – dar urma o scuză pentru că „nimeni n-a reuşit să stabilească vechimea lor cu precizie”.

Cireşarii ceilalţi, cu excepţia lui Tic pe care-l atrăgea grozav bâlciul, într-adevăr celebru, nici nu voiră să audă despre invitaţia Ioanei. Maria însă nu-şi putea lăsa dragul ei frăţior singur, aşa că porniră toţi trei spre orăşelul D., unde ajunseseră noaptea târziu. Îi aşteptau: o fată mirată, zveltă şi foarte frumoasă, doi bunici severi ca nişte profesori în preajma examenelor şi două camere: una pentru Ioana şi Maria, alta pentru Tic şi Dan. Cam după jumătate de oră fetele dormeau, iar băieţii săreau geamul (ca să nu deranjeze anumite persoane mai în vârstă care aveau alte concepţii despre tinereţe, şcoală şi iarmaroc) şi porneau grăbiţi undeva.

2

Ce forfotă era în bâlci la ora aceea! Şi în dreapta, şi în stânga Căprioarei. Eroii noştri nu zăboviră decât câteva minute în partea dreaptă. Se înfruptară repede cu nişte gogoşi cât pălăriile de mari, îşi răcoriră gâtlejurile cu îngheţată de zmeură: „mamă, mamă!”, şi apoi, ca vântul, peste un podeţ împodobit cu panglici de hârtie de toate culorile, poposiră în partea stângă, acolo unde-i chemau inimile. Nu ştiau încotro să se ducă, nu ştiau încotro să se uite. Totul se mişca ameţitor în jurul lor. Jocuri, oameni, lumini. Şi nu mai era nimeni care să-i tragă de mânecă sau să le amintească sever despre şcoală, despre importanţa gramaticii, despre oameni care au ajuns mari, fără să se plimbe prin iarmaroace. („Parcă altminteri, gândise Tic atunci, ar fi rămas mici, ca piticii de la panorama de vizavi!”). Erau liberi şi voiau să vadă cât mai multe, şi se gândeau cu plăcere că părăsiseră casa sărind de pe fereastră într-un nuc care-şi aranjase parcă anume crengile pentru acţiunea lor. Se auzeau mereu acorduri de fanfară,

când repezite, când lăbărţate, explodând fals, dar cu un entuziasm cumplit, aşa cum numai la bâlci se pot auzi. Goarne, trompete, clarinete, tromboane, tobe îşi împreunau sunetele în cântece uluitoare – o armonie fantastică a stridenţelor – în care se recunoştea vag fie un marş şovăitor, cu alternanţe de tango, fie un vals răguşit, cu improvizaţii periodice de sârbă oltenească. Fundalul acesta muzical pătrundea pe nesimţite în memorie, căutând un ascunziş definitiv, care va apărea mai târziu în amintire: neverosimil, unic şi, mai ales, fermecător.

Cei doi holbau ochii la estradele suspendate, pe care oameni îmbrăcaţi în costume extravagante – o învălmăşire de culori indescriptibile – se agitau şi răcneau până le ieşeau ochii din cap. Unii scoteau panglici, cutii, şerpi şi cranii din jobene găurite, alţii sfărâmau lanţuri şi împrăştiau flăcări orbitoare din degete sau din gură, alţii se îndoiau până nu le mai deosebeai mâinile de picioare, alţii ţopăiau ca nişte popândăi şi făceau salturi mortale, cu uşurinţa unui pisoi, alţii mergeau cu capul în jos, în mâini, în timp ce în jurul fiecărui picior se învârteau cercuri colorate, alţii pur şi simplu strigau şi gesticulau, anunţând numere senzaţionale, nemaivăzute, nemaiauzite, nemaipomenite, nemaiîntâlnite. Şi peste tot se ofereau reduceri unice, şi se promiteau premii pentru curaj şi perspicacitate, şi se declara că nemulţumitul va primi de zece ori suma plătită, şi se vorbea direct cu spectatorul:

– Intră, intră, nea Costică! Vino-ncoace, nea Mitică! Program mare, astă-seară, pentru mata, coană mare! Ia-ţi băieţii şi nepoţii şi intraţi, intraţi cu toţii… Hai, grăbiţi! Luaţi bilete, pentru militari şi fete! Daţi semnalul din trompete.

– Slab, slab! şoptea Tic la urechea lui Dan.

– Mie totuşi îmi place, Ticuşorule. Nu ceea ce se întâmplă acolo. Toată atmosfera asta. E ca un rotocol făcut din tot felul de sfori colorate, un ghem pe care nu ai de unde să-l începi. Ştii? Eu nu mă uit atât la ăia de sus care ţipă şi se agită. Mă uit mai mult la cei care se uită la ei. Ia priveşte-l pe cel de lângă roata norocului! Acolo! Îl vezi? I-a căzut pălăria din cap de atâta râs. Şi nici nu-şi dă seama că i-a căzut.

Tic parcă-şi aduse aminte de ceva:

– Hai repede acolo! Mi-am pus eu ceva în cap cu roata norocului. Vreau să-i prind şmecheria.

Un cerc uriaş de oameni era în jurul roţii. Cireşarii abia îşi găsiră un loc de unde să poată privi. Mişcarea necontenită îi strivea. Se prinseră de mâini şi îşi înţepeniră picioarele în pământ, pentru a rezista întrucâtva.

Roata ţăcănea ca o mitralieră. Aproape fără întrerupere. Dacă nu-şi încerca nimeni norocul, atunci cel care o avea în seamă împingea cu

putere şipca şi striga cât îl ţinea gura:

– Încercaţi-vă norocul! Fiecare număr câştigător! Nimeni nu pierde! Toată lumea câştigă! Vaze, lighene, oale, crătiţi! Încercaţi-vă norocul! Paguba e numai a noastră! Statui! Celebrul cap de negru al lui Fradaburidi! Priviţi şi nu mai uitaţi! Glastra în care Frederic al Şaselea a oferit flori Giocondei! Originală de două mii de ani! Atletul cu discul, bust artistic de la ultima olimpiadă! Găleţi smălţuite cu smalţ din Othelo! Toată lumea câştigă! Şi numeroase obiecte pentru casă şi petrecere. Poftiţi! Poftiţi! Cine ia oala cea mare? Încap opt sute nouăzeci şi trei de sarmale! Poftiţi!

Oamenii nu rezistau chemării. Roata se învârtea mereu. Niciun număr nu pierdea. Cei mai norocoşi câştigau o solniţă sau o ceşcuţă de lut, care costau a treia parte din suma plătită pentru o tragere. De obicei însă ieşeau numai bucăţele de ghips modelate şi vopsite rudimentar. Îşi încercă şi Tic de trei ori norocul şi de fiecare dată câştigă aceleaşi obiecte. Un fel de lulea de ghips, care nici măcar nu era găurită.

– Nu se poate, îi şopti el lui Dan. Am numărat de câte ori s-a tras de când suntem noi aici. Ştii de câte ori? De treizeci şi opt de ori! Şi, cu toate acestea, nimeni n-a câştigat un obiect mai mare… E o şmecherie la mijloc. În total sunt o sută douăzeci de numere. Fă şi tu o socoteală…

Odată cu Dan mai auzi cineva vorbele lui Tic. Un tânăr înalt, puternic, cu aer de atlet, îmbrăcat într-un costum lejer sportiv. Abia îşi ţinea râsul. Şi el stătea de multă vreme acolo, urmărind împreună cu cireşarii ce se petrecea la roata norocului. Când Tic termină de vorbit, clătină din cap, parcă a aprobare.

Şi deodată răsună vocea gâjâită a proprietarului:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Încercaţi-l! Curaj! Curaj! Nimeni nu pierde! Vine, vine norocul!

Supunându-se parcă acestui îndemn, un tinerel de vreo 14–15 ani se îndreptă şovăitor spre roată. Stătu în cumpănă o secundă, îşi făcu apoi curaj şi împinse şipca. Nu prea tare. Ţăcănitul metalului lovit deveni tot mai rar. Tinerelul aştepta indiferent. Vocea gâjâită îl trezi:

– A luat-o! A luat-o! Uite cum a luat-o!

Vesel de parc-ar fi câştigat el, proprietarul îşi agita într-o mână pălăria de paie cu boruri mari, iar în cealaltă o găleată roşie, frumos smălţuită. Oamenii se îmbulziră ca la nuntă. Băiatul luă repede găleata în mână şi, parcă pentru a nu-i da timp omului cu pălărie de paie să se răzgândească, o şi tuli printre rânduri, urmărit de o sumedenie de priviri invidioase.

Imediat îşi încercară norocul şi alţii. Printre ei şi Tic. Tânărul puternic din spatele lui făcu un gest cu mâna, pentru a-l opri. Era însă prea târziu. Tic împinsese şipca. La fel ca norocoşii dinaintea lui,

câştigă aceeaşi lulea, inutilă, scârboasă. Două minute mai târziu, mâna lui Tic împinse din nou şipca. De astă dată nu mai câştigă luleaua, ci un obiect inform, colorat strident, care putea să reprezinte orice: de la papagal până la pantof. Se uită la Dan cu privirile unui om pus pe bătaie:

– Fir-ar să fie! Îmi vine să… O să arunc cu un bolovan în taraba asta! Mai zi că nu-i şmecherie! Dar tot nu mă las.

Tânărul atlet din spatele lui clătină iarăşi din cap, în semn de aprobare. Izbuti să-l oprească la timp pe Tic. Se aplecă şi-i spuse în şoaptă:

– Dacă-i şmecherie, de ce joci? Mi se pare că e a şaptea oară, nu?

Tic se uită plin de curiozitate la interlocutorul neaşteptat. Nu descoperi dojana pe faţa acestuia, ci mai degrabă veselie şi complicitate.

– Dar dumneavoastră… începu Tic, însă nu mai avu vreme să termine întrebarea, pentru că vocea gâjâită a omului cu pălărie de paie răsuna disperată:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Încercaţi-l! Curaj! Curaj! Vine, vine norocul!

Din mulţimea de spectatori se desprinse un bărbat între două vârste, îmbrăcat destul de modest. Stătu şi el în cumpănă o clipă. Parcă nu ştia cum să împingă şipca. Mai tare sau mai încet. Până la urmă se hotărî. Împinse.

– A luat-o! A luat-o! ţipă din nou gâjâitul.

Numărul la care se oprise coarda de oţel – 72 – oferea drept câştig un serviciu de ceai de şase persoane.

Tic se uită întrebător spre cel care-l împiedicase să-şi încerce pentru a şaptea oară norocul.

– Asta nu înseamnă nimic, îi şopti atletul. Ai socotit singur şi ai ajuns la o anumită… idee. Toţi sunt nişte şmecheri. Şi aici, şi dincolo, la zaruri… şi dincolo, la ceasuri… Ai prea mulţi bani de pierdut?

– Sunteţi chiar atât de sigur? întrebă Dan.

Atletul clătină din cap, aproape plictisit. Gestul lui arăta că nu mai are nicio îndoială. Ar fi vrut şi Tic să întrebe ceva, dar îl opri din nou vocea omului cu pălărie de paie:

– Vine, vine norocul! Încercaţi-l!

Tânărul cu înfăţişare simpatică de atlet se posomorî.

– Nişte dobitoci, nişte pungaşi! şopti el printre dinţi.

Nu-şi termină însă bine vorbele, că o femeie blondă şi durdulie se văzu posesoarea unei crătiţi care reprezenta cel puţin de treizeci de ori valoarea taxei de participare la roata norocului.

– Acu ce mai spuneţi? întrebă Tic triumfător, de parc-ar fi câştigat el obiectul. În ultimele douăsprezece trageri au ieşit trei premii mari. Am văzut cu ochii mei!

Atletul nu părea deloc convins. Îşi menţinea în continuare părerea, pe care o exprima însă tot în şoaptă:

– E o şarlatanie! Dar dacă dumneata nu vrei să crezi…

Tic nu putea să creadă. Aşa că mai câştigă două lulele şi o pasăre neidentificabilă, cât degetul de mare. Ba îl îndemnă şi pe Dan să-şi încerce norocul de trei ori la rând, dar şi acesta nu se alese cu nimic altceva decât cu două ceşcuţe şi cu o lulea negăurită.

– La urma urmei, ce vrei tu aici? îl întrebă Dan iritat. Nu vezi că nu avem noroc?

– Aş vrea să câştig atletul acela cu discul, îi răspunse trist Tic. Are numărul optzeci şi nouă. Odată mi-a ieşit optzeci şi patru, altă dată optzeci şi cinci. Nu vezi ce aproape am fost de el?

Dan holbă ochii. Era uimit. Cuvintele lui Tic ascundeau nişte mistere.

– Întâmplător te-ai apropiat… sau…?

– Nu, Dan, îi răspunse Tic. Nu întâmplător. Am calculat şi eu. N-ai văzut că trăgeam după ce şipca rămânea într-un anumit loc? La început m-am antrenat. Am vrut să mă obişnuiesc cu rezistenţa cuielor. Când am încercat cu adevărat, m-am apropiat de număr. Şi dac-ai şti cât îmi place statuia aceea!

Dan trecu de la admiraţie la duioşie. Privi şi el atletul cu discul şi într-adevăr i se păru deosebit faţă de celelalte obiecte. Avea o anumită fineţe şi o mişcare graţioasă, care nu-i ascundea însă forţa, şi nişte detalii care surprindeau prin autenticul lor.

– Într-adevăr, e foarte frumos, Tic. Nu ştiu cum a ajuns aici printre atâtea crătiţi şi lighene…

Abia în acel moment începu Dan să cerceteze lucrurile care se înălţau în piramida din interiorul roţii. Nu mai privi ca până atunci crătiţile, găleţile, serviciile de ceai şi de cafea, farfuriile colorate, castroanele şi celelalte obiecte care încântă ochiul gospodinelor sau îi obligă pe cetăţenii întârziaţi să-şi încerce norocul, cu gândul de a-şi împăca nevestele bosumflate. Privea vălmăşagul de culori şi străluciri cu ochi de artist. De aceea descoperi câteva obiecte care păreau stridente în piramidă. Investigaţia lui superioară era ajutată de semnele foarte precise ale lui Tic. Lucru ciudat, de astă dată gesturile celor doi cireşari se asemănau, se identificau. Şi unul şi altul căzură de acord că singurele obiecte care meritau atenţia lor, care, eventual, puteau să intre în posesia lor – în afară de aruncătorul de disc – erau următoarele: o vază mare, lăcuită în culori închise şi brăzdată neregulat de vinişoare aurii, probabil o imitaţie chinezească; un cuplu de dansatori sugerând o piruetă îndrăzneaţă, sculptat în marmură şi aşezat pe un soclu mare de granit; un cap în mărime naturală (Dan susţinea că-l reprezintă pe Apollo) vopsit urât în bronz, fără să i se fi alterat însă frumuseţea trăsăturilor; un negru bizar, îmbrăcat într-un

costum alb colonial, cu caschetă pe cap şi cu arme prinse la centură. Celelalte statuete erau banale sau erau atât de prost executate, încât făceau rău privirilor.

– Ei, ce crezi, avem vreo şansă? îl întrebă Tic pe Dan.

Dan nu avu vreme să-i răspundă, sau poate că Tic se dezinteresă pentru un moment de răspunsul prietenului său. Cireşarul cel ciufulit se uita pe furiş la un personaj ciudat, care apăruse ca din pământ lângă roata norocului. Era un om înalt şi slab, adus din spate, îmbrăcat într-un pardesiu lung, cenuşiu, cu o pălărie de aceeaşi culoare şi cam ponosită, pe cap. Într-o mână ţinea o umbrelă bine strânsă, care-i servea şi de baston. Şi umbrela era tot gri. Şi batista cu care-şi acoperea nasul şi gura, parcă pentru a se apăra de praf, era gri. Nişte ochelari cu rame groase şi lentile întunecate îi ascundeau ochii.

– Pariezi cu mine că are mustăţi? spuse pe neaşteptate şi cu multă siguranţă Tic.

– Le-ai văzut înainte de a şi le acoperi cu batista? întrebă la rândul lui Dan.

– Nu. Dar dacă te uiţi mai bine, ai să vezi la marginea de jos a batistei capătul unei bărbi. O barbă sură.

– Aha! se dumiri Dan. Logică „ticiană”: Cine are barbă nu se poate să nu aibă şi mustăţi… Dar să ştii că nu e regula absolută.

– Sssst! făcu Tic, ducând mâna la gură. Hai să ne apropiem de el. Dar mai întâi urmăreşte-i privirile…

Cireşarii îşi croiră drum prin mulţime. Apropiindu-se de „omul în gri”, Dan avu timp să-l observe. Din locul unde se afla, omul în gri trebuia să-şi îndoaie gâtul pentru a avea în raza privirilor lui un anumit obiect din piramida roţii norocului. De aceea, ochelarii nu-i puteau ascunde intenţia.

Cireşarii îl supravegheau. Obiectul cu pricina era aruncătorul de disc.

În câteva clipe, Tic şi Dan ajunseră în spatele ciudatului personaj. Tocmai la timp pentru a-i auzi vocea – o voce piţigăiată, nervoasă – cu care se adresa omului cu pălărie de paie:

– Nu vindeţi cumva aruncătorul de disc? E singurul obiect care mă interesează…

Proprietarul tarabei rămase un moment nehotărât. Voia să spună ceva, dar parcă buzele nu aveau curajul să se deschidă.

În clipa aceea, Tic îl zări alături pe tânărul cu înfăţişare de atlet. Părea şi el foarte interesat de ceea ce se întâmplă în faţa lui. Dintr-un exces de simpatie, cireşarul îl lovi cu cotul, dar imediat se ruşină. Atletul însă îi răspunse cu acelaşi gest, îi făcu complice din ochi, apoi îi indică printr-o privire scurtă personajul gri.

– Îl vindeţi sau nu? întrebă pentru a doua oară acesta.

Omul cu pălărie de paie redeveni subit oratorul dezinvolt, cu voce gâjâită:

– Încercaţi-vă norocul! Statuia lui Fradaburidi!

– Fradaburidi? repetă uimită o voce piţigăiată.

Apoi, cu un gest furios, omul în gri împinse şipca de lemn, după care dispăru în mulţime.

– Optzeci şi nouă! ţipă ca un apucat proprietarul tarabei. Optzeci şi nouă!

Dan simţi degetele lui Tic înfigându-i-se în braţ ca nişte cârlige. Îşi smuci mâna, dar într-o clipă se pomeni că repetă şi mai violent gestul lui Tic:

– Aruncătorul de disc! Dacă n-ar fi plecat…

Numai atletul de lângă ei părea sceptic:

– Nu cred eu că va câştiga vreodată cineva aruncătorul lui Fradaburidi.

Tic nu era însă de acord cu această părere:

– Păi n-aţi văzut că l-a câştigat? În faţa noastră. Dac-ar fi jucat cu adevărat…

– I-ar fi ieşit o lulea sau o pasăre ca acelea pe care le ai dumneata în mână… Ţi-am spus că-s toţi nişte şarlatani…

Clătină din cap înfuriat, apoi îşi făcu loc cu coatele printre spectatori. Tic îi urmări multă vreme cu privirea silueta. Era aproape cu un cap mai înalt decât oamenii pe lângă care trecea.

„Oare cine-o fi?” îşi spunea în gând cireşarul. „Şi de ce-o fi atât de înfuriat pe…?” Dar nu mai avu timp să-şi termine gândul. O voce binecunoscută se ridică deasupra tumultului.

– A luat-o! Uite cum a luat-o!

Un fior săgetă inima lui Tic. Întoarse capul iute ca un căţel. Se linişti repede. Aruncătorul de disc se afla la locul lui. În schimb, pe palma întinsă a omului cu pălărie de paie se odihnea strălucitor un castron de supă. Câştigătorul nu-i era necunoscut. Parcă-l mai zărise undeva, şi nu de multă vreme, îşi aminti imediat. Era acelaşi tinerel care câştigase cu vreun ceas înainte o găleată roşie smălţuită. Numai că de astă dată purta pe cap o şapcă albastră, cu cozoroc de ţiplă. De aceea nu-l recunoscuse imediat. Şi simţea cum îl roade invidia.

– Oare de ce unii oameni sunt atât de norocoşi! îl întrebă el pe Dan. Eu am tras de zece ori şi m-am ales cu nişte…

Nu mai rosti cuvântul. Se mulţumi să scape din mână obiectele câştigate. Îl imită şi Dan.

– Cu banii pe care i-am pierdut aici, Ticuşorule…

– Adică tu îţi închipui că n-o să câştig eu aruncătorul de disc! Chiar de-ar trebui să-mi risipesc toate economiile… Nu mă las. Şi-mi pare bine că n-am uitat carnetul C.E.C.

Dan nu părea prea convins de ceea ce auzea.

– Eu nu zic că n-ai putea să-l câştigi… Dar mai este un lucru la care ar trebui să te gândeşti. Şansa aceasta o are oricine. S-ar putea ca mâine dimineaţă să nu-l mai vedem acolo…

– Înţeleg, răspunse Tic nu tocmai mulţumit. Vrei să plecăm şi să ne întoarcem mâine dimineaţă… Fir-ar să fie! Nu mi-e necaz că plecăm. Mi s-a făcut şi mie somn. Mi-e teamă să nu-l câştige altcineva. Asta e! Ce zici? Să mai încerc o dată?

– Treaba ta, răspunse Dan. Nu zic nici da, nici nu. Ştii tu ce se întâmplă în asemenea cazuri… N-am acum nevoie de tunete. Am nevoie de linişte, pentru că mi-e un somn cumplit.

Tic stătea la îndoială. Să mai încerce sau nu? Avea nevoie de un îndemn. Afirmativ sau negativ. Răspunsul lui Dan, neutru, îl ţintuia locului… Ce să facă? Noroc că-l zări în mulţime pe tânărul cu înfăţişare de atlet. Venea spre ei, spre roata norocului. Prin urmare nu va mai juca… până mâine dimineaţă.

– Atunci hai să mergem! îi spuse el lui Dan. Poate că până mâine dimineaţă n-o să se câştige… Şi poate că până atunci vom descoperi o metodă care să ni-l aducă mai sigur în mâinile noastre.

Tic îşi făcea curaj, pentru că în sinea lui era trist. Cheltuise o groază de bani, îi risipise în vânt şi mai ales simţea că n-o să se poată stăpâni şi va mai pierde încă mulţi.

– Nu! se hotărî el. Numai mâine! Nu se poate să nu-l câştig. Uite, aş fi în stare să-ţi jur, dar încă n-o fac. Şi nu înţeleg cum poţi fi tu atât de nepăsător?

– Nici eu nu ştiu ce e cu tine, îi răspunse Dan. Oare te atrage aruncătorul de disc sau jocul în sine?

Apariţia atletului le întrerupse convorbirea.

– Ei, v-aţi lecuit? îi întrebă acesta. Mai bine duceţi-vă acasă… Nu se termină bâlciul într-o zi!

Şi iarăşi îi făcu un semn de complicitate cu ochiul lui Tic. Când se uită însă spre roata norocului, privirile i se încruntară.

Cireşarii mai zăboviră un timp în iarmaroc, însă nu la roata norocului. Undeva, în apropiere. Se ascunseseră în umbra unei tarabe închise şi de acolo îl urmăreau pe atletul încruntat. Îl vedeau nemişcat, cu mâinile în buzunare, cu privirile întunecate. Din când în când clătina din cap, de parc-ar fi dibuit rostul sau înţelesul unor enigme.

– Oare cine-o fi şi ce-o fi cu el? întrebă Dan. Nici nu vorbeşte, nici nu joacă, nici măcar nu se înveseleşte…

Tic nu ştia nici el ce să răspundă. Mintea lui făurea fel de fel de planuri legate de aruncătorul de disc.

3

Cireşarii intrară în cameră pe drumul pe care ieşiseră. Adică pe fereastră, slujindu-se de acelaşi nuc docil şi prietenos. Ora era destul

de târzie. Se apropia miezul nopţii. Aprinseră lumina cu multă precauţie – de altfel inutilă – se mişcară în vârful picioarelor, cu ochii întredeschişi, pentru a suporta mai uşor strălucirea becurilor. Tocmai în clipa când se pregăteau să-şi facă un semn de mulţumire cu cotul, privirile lor întâlniră o coală de hârtie, fixată probabil cu o pioneză sus, în uşa care ducea spre balcon. Poate că n-ar fi observat imediat coala, dacă n-ar fi fost tăiată în diagonală de o săgeată groasă, făcută din tuş negru. Bineînţeles că săgeata era doar un semnal de atenţie. Când se apropiară ca hipnotizaţi de uşă, cireşarii descoperiră în dreapta şi în stânga săgeţii câteva rânduri scrise de mâini diferite.

– Ăsta e scrisul Mariei, spuse Tic, arătând spre rândurile din dreapta. Dacă nu-l mai cunosc eu…

– Iar ăsta, descoperi la rândul său Dan, indicând cu degetul rândurile din stânga săgeţii, e scrisul scumpei mele verişoare. Numai ea are obiceiul să folosească atâtea bucle şi să-şi încline literele spre stânga.

Preocuparea lor era prea formală pentru situaţia în care se aflau. Se agăţau dinadins de idei colaterale, pentru a întârzia un lucru pe care-l simţeau neplăcut. Bănuiau ei că au comis pe undeva o trădare. De aceea îşi relatau descoperirile, plimbându-şi privirile pe tavan, cu un glas care trăda o indiferenţă prea sigură pentru a fi reală. Nu puteau însă evita pentru multă vreme contactul cu literele care deja le ardeau ochii. Tic – pe care-l cunoaştem cu toţii ca pe o persoană înzestrată din plin cu simţ practic – îşi făcu, primul, curajul şi citi cu voce surprinsă – fără îndoială prefăcută – rândurile Mariei:

– Ţi-am spus eu că e ea, începu el, se cunoaşte de la primele cuvinte: „Să vă fie ruşine --------” (Prea multe liniuţe şi dacă le număr… da! ne aseamănă cu animalele acelea cu urechi lungi, de care râde toată lumea. În fond e o proastă, pentru că fapta noastră nu are nimic de râs în ea.) Aşa! Mai departe: „Aţi plecat, bineînţeles, la iarmaroc, întâi aţi mâncat gogoşi, pe dreapta, ca să ni le turnaţi nouă, mâine dimineaţă, sub forma unui somn lung şi a unor vise încâlcite…” (Îi place s-o facă pe deşteaptă. De unde ştie ea ce i-am fi spus mâine dimineaţă?)

– Ba mie mi se pare, recunoscu Dan, că i-aş fi vorbit chiar aşa despre prima noapte petrecută aici…

– Tu! Ei bine, află că eu i-aş fi spus că am citit o carte până la miezul nopţii şi că pe urmă m-am gândit la ce ni s-a întâmplat nouă, vara trecută, la castelul celor două cruci. Lasă, lasă, n-o mai apăra. Mai bine să citesc mai departe: „Pe urmă v-aţi dus în partea stângă, aţi holbat ochii ca nişte nătărăi la panoramele groteşti de acolo… (Las’ că-i arăt eu mâine dimineaţă. Îşi dă aere de detectiv!) apoi cârnul şi-a consumat un sfert din economii jucând la roata norocului… (Nu-i adevărat! N-am cheltuit decât… decât a cincea parte, o cincime şi

jumătate!) şi a câştigat: un păun, o privighetoare, o ciocârlie, o vrabie, un crocodil, o găină etc., şi un măgăruş mai mic decât el… (Nu-i adevărat! Mi se pare că am câştigat şi nişte lulele.) Încă o dată să vă fie ruşine, pentru că nu ne-aţi invitat şi pe noi. Ne-am fi întors mai devreme acasă şi am fi redus la un sfert cheltuielile, chiar dacă ne-aţi fi oferit câte două gogoşi. Acum e trecut de zece, ne ducem la culcare şi ne gândim că Dan devine pe zi ce trece mai nesuferit şi mai urâcios. Celălalt… (probabil că e vorba de mine) e un ingrat şi un ------ mare? …" (Ce lipsă de fantezie! Foloseşte acelaşi cuvânt, în locul liniuţelor, la singular…)

În sinea lui, Tic era amărât. Îşi disimula însă starea, luând masca unui om plictisit şi jignit pe nedrept.

– Degeaba, Tic, spuse Dan cu blândeţe, Maria are dreptate. Nu crezi tu că merităm epitetele acelea înlocuite cu liniuţe?

– Se putea să nu-i iei tu apărarea… ripostă cireşarul cel cârn şi ciufulit. Să ştii că n-ai niciun folos din asta. Nu-i pasă niciodată de tine. Dar mai bine citeşte ce scrie ailaltă, care-şi potriveşte scrisul după forma părului.

Dan se supuse imediat cererii lui Tic, pentru a scăpa de un sentiment neplăcut de jenă:

– Ioana! Pare mult mai zgârcită decât Maria. Sau poate e mai timidă. În sfârşit… Să descifrăm buclele ei. Da: „Nu era nevoie să săriţi pe geam şi să coborâţi pe nuc. Am avut grijă să vă las toate uşile deschise, pentru că aşa e obiceiul la noi şi pentru că voiam să vă facem o vizită. Nu vreţi să întocmim mâine dimineaţă un plan, un program de distracţie?"

Tic reţinu un singur lucru din rândurile fetei cu bucle:

– De unde a ştiut ea că am plecat pe geam? Doar n-am lăsat niciun semn. Sau…

Renunţă însă la vorbe, cel puţin pentru câteva clipe, şi aleargă la geam, unde întreprinse nişte cercetări meticuloase, care l-ar fi făcut invidios şi pe Sherlock Holmes.

– Da! se dezmetici el. Mai întâi am lăsat deschis chiar geamul ăsta atât de puţin folosit, care dă spre nuc. Pe urmă am uitat aici scaunul pe care ne-am căţărat. Şi mi se pare că am julit puţintel şi peretele cu vârful pantofilor. Ne-am purtat ca nişte proşti…

– Ştiu eu, Ticuşor. Eu cred mai degrabă că nici Maria, nici Ioana nu sunt chiar atât de naive… Pe Maria o cunosc eu bine…

– Eu o cunosc şi mai bine! se burzului Tic. Ştiu eu câte parale face. Dacă n-aş fi eu…

Dan căscă de câteva ori, fără să se mai ascundă, ducându-şi mâna la gură. Începu chiar să se dezbrace, lângă patul comod, pentru a nu-i mai da lui Tic posibilitatea să înceapă o nouă conversaţie pe care capul lui buimac n-ar mai fi putut-o suporta.

– E aproape miezul nopţii, se tângui el. Şi mi s-au făcut pleoapele de plumb, Ticuşorule. Noapte bună!

Mai mult din spirit de imitaţie, ceea ce nu prea era în obiceiul lui, Tic se dezbrăcă şi se întinse, fără prea multă convingere, pe patul de campanie. Plăcerea contactului cu somiera elastică şi confortabilă nu ţinu prea multă vreme. Îl năpădeau roiuri de gânduri, iar imaginile care colorau aceste gânduri încă nu voiau să se încâlcească, în ciuda întunericului care învăluise camera.

– Hm! spuse el râzând. Ce caraghios era ăla cu pălărie de paie! Ai văzut? Când îşi scotea pălăria, parcă descoperea o sfeclă roşie, nespălată. Şi când ţipa, i se umflau ochii… parcă îi sufla cineva în ceafă.

– Da… mormăi Dan ca prin vis. Cineva în ceafă… O pompă. O pompă de bicicletă.

– Nu-i adevărat! Mie mi se părea că-i suflă cineva în ceafă, într-o gaură. Da… Şi puştiul ăla… ăla cu cozoroc de ţiplă. Stătea ca un bleg acolo, învârtea fără să se uite… Ia spune! De ce toţi blegii au noroc? De ce a câştigat de două ori? De două ori a tras şi de două ori a câştigat obiecte mari… Eu am tras… Ştii de câte ori am tras eu? De treisprezece ori! Pssst! Maria are dreptate! Dacă mai pun la socoteală şi costul gogoşilor, am cheltuit într-adevăr un sfert din economii… De treisprezece ori! Şi ce-am câştigat? Nişte lulele şi nişte orătănii cu fulgi în coadă. Şi eu am calculat de fiecare dată… Nu-i aşa că are dreptate Maria?

– Maria… Maria… şopti Dan pe jumătate adormit.

– Parc-ai spune poezii, aşa îi rosteşti numele… Hei! Nu cumva ai adormit?

– Cum? tresări Dan speriat. Cine-a adormit?

– Tu! Şopteai numele Mariei ca într-o poezie, ca într-un cântec. Nesuferita…

– Eu? Poate am visat, Ticuşorule, se scuză Dan ruşinat. Mi se încâlcesc toate gândurile. Zău, lasă-mă să dorm…

Tic îşi scoase limba pe întuneric, în direcţia lui Dan. Apoi se ridică într-un cot şi spuse cu glasul unei bunici:

– Dormi, dormi, copilaşule… nani, nani… La urma urmei, pot să gândesc şi singur. Şi la altă urma urmei, ai tot dreptul să dormi, să visezi…

– Zău, Ticuşorule, am şi eu dreptul să dorm…

– Dar şi eu am dreptul să gândesc cu voce tare. Dacă nu-mi închipui că mă ascultă cineva, mi se înceţoşează ideile…

– Nu te ascultă nimeni, Ticuşorule. Eu am adormit… Nu ai nevoie decât de un sfert de metru pătrat de ceaţă, un decimetru cub… un degetar…

Tic nu-l mai asculta. Alte imagini îi apăreau în minte. La început

confuze, dilatate, nesigure, dar se concentra atât de mult să le prindă, să le reţină, încât izbutea să le clarifice, să risipească negura care le învăluia. Uneori chiar se pomenea că suflă cu buzele ţuguiate parcă pentru a împrăştia, pentru a alunga un val de fum răutăcios.

– Şi omul gri!... Ce om ciudat! Totul în gri. Parcă era scos din cenuşă... Oare de ce îşi acoperea faţa? Şi de ce purta ochelari întunecaţi noaptea? Tu crezi că era atât de bătrân pe cât părea? De ce nu-şi ascundea barba... şi mustăţile?

Un nou val de ceaţă îl înfăşură pe Tic. O clipă, gândurile i se încâlciră. Tresări însă repede ca un automat şi se feri, inutil, de parcar fi fost prins asupra unui fapt urât:

– Dan! Ai adormit? întrebă el. Hei, Dan!

– Da... da... bolborosi Dan prin somn.

– Tu crezi că bătrânul acela în gri era chiar atât de bătrân? Ştii? Ăla cu batista, cu mustăţile nevăzute...

– Da... da... îi răspunse Dan.

– Eu nu cred! E ceva necurat la mijloc. Şi aruncătorul de disc. De ce voia tocmai aruncătorul de disc? Ce-i trebuie unui bătrân atletul acela frumos? Spune şi tu!

– Da... da... repeta Dan.

Tic se ridică iarăşi într-un cot, cu gândurile aprinse de altă imagine:

– Şi atletul acela... Nu, nu aruncătorul... Ăla din spatele nostru. Ăla cu părul tuns scurt. Zău că era foarte simpatic. Ce căuta el acolo? Tu ştii că n-a jucat niciodată? Zău că da! Şi se uita mereu, parcă nu voia să-i scape nimic. Dacă l-aş fi ascultat pe el... Am mai tras pe urmă de... oare de câte ori am tras? De patru... de cinci ori? Oare de câte ori am tras?

Tic se lupta cu somnul. Nu voia să se lase doborât. Îşi schimonosea faţa, îşi scutura mereu capul, uneori îşi înfigea unghiile în frunte. Imaginile piereau, se topeau într-o ceaţă, pe care n-o mai putea alunga cu forţele lui slăbite. Valurile erau tot mai dese, mai groase, auzul îşi punea paveze prin care răzbăteau vag acorduri ciudate, lăbărţate, stranii, de fanfare. Tot ce mai rămăsese treaz, conştient, se condensa într-o dorinţă moale, grea, care-l îneca încet ca o apă cleioasă, ca un nămol. Aruncătorul de disc. Îl dorea ca pe o fiinţă vie, ca pe o călătorie, ca pe o poveste din vremea însetată a copilăriei, ca pe albul unei fete întâlnite demult, într-un cuib al munţilor.

Un fulger de luciditate, de trezie îl răscoli, fără să-l scoată însă din starea de toropeală care-i îngreuna trupul şi membrele.

„Trebuie să dorm, îşi spuse el în gând. Trebuie să dorm, şi mâine să fiu limpede, şi mâine... Ce este mâine? Ce trebuie să fac mâine?... Unde?”

O roată uriaşă se învârtea ameţitor. Se învârtea, se învârtea şi coarda de oţel care lovea cuiele nu mai scotea zgomote. Cuiele erau

de lemn şi coarda, o vergea de pluş care nu scotea zgomote, ci trimitea nişte valuri calde de ceaţă, nişte valuri care legănau, care ungeau pleoapele cu catifea, care se strecurau în urechi până la timpane, care obligau răsuflarea să fie tot mai lentă şi mai regulată.

Era miezul nopţii, era ora somnului naiv, dulce, generos, pe care-l merită copilăria.

Şi deodată, ca o trompetă semeaţă, unică, arogantă, răsună cântecul unui cocoş. Şi Tic şi Dan se treziră speriaţi. Parcă le ţipase cineva în ureche printr-o pâlnie. La început nu înţeleseră ce s-a întâmplat. Abia după câteva minute, când răsună al doilea „cucurigu!” la fel de falnic şi de entuziast, amândoi pricepură cine i-a trezit. Dan se tângui neputincios. Tic însă, mai practic, alergă la geamuri şi le închise fără şovăială. Niciunul nu se trezise de-a binelea. Acţionau ca nişte somnambuli. Adormiră repede, dar nu scăpară de atenţia cocoşului. Acutele lui disperate străpungeau pereţii şi ferestrele ca pe nişte ţesături de mătase. Tic se uită la ceasul lui fosforescent. Era ora unu.

– Poate că de la ora asta se va potoli, îi spuse în şoaptă lui Dan. A anunţat miezul nopţii pentru noi, apoi pentru Europa centrală. Cred că nu-l interesează şi ţările din preajma primului meridian.

– Nu ştiu de ce vorbeşti în şoaptă? îl întrebă Dan. Ţi-e teamă să nu te audă?

– Mi-e teamă să nu mă trezesc, răspunse Tic bosumflat.

Somnul le dădea târcoale şi niciunul nu i se împotrivea. Imagini confuze începeau să se transforme în vise. Poate că pe feţele lor răsărea zâmbetul duios şi liniştit al destinderii, al trecerii spre somn. Primele tresăriri, primele neguri şi încâlceli…

Şi iarăşi strigătul victorios de trompetă!

Cu mâinile la urechi, Dan începu să se tânguie şi să se roage:

– Fă ceva, Ticuşorule! Altfel mă sinucid. Îmi dau cu ceva în cap… sau mai bine dă-mi tu cu ceva în cap, ca să nu mai aud asasinul.

Tic nu se lăsă prea mult rugat. Dibui un obiect undeva pe o ladă de lângă patul lui şi-l aruncă drept în capul lui Dan.

– Pune-ţi perna pe cap, poate că nu-l mai auzi! Eu o să-mi sacrific un pantof. Deocamdată e ora unu şi un sfert…

– Crezi că pantoful e mai bun decât o pernă? întrebă Dan.

Tic nu-i răspunse. Deschise geamul şi aşteptă cu răsuflarea tăiată. Aproape un sfert de oră rămase acolo, tremurând, cu pantoful în mână. Abia la unu şi jumătate, un „cucurigu” viteaz îi indică locul unde se află cocoşul. Bănuia că e cocoţat pe o creangă laterală a nucului. Azvârli pantoful cu precizie în direcţia aceea şi nişte cârâieli speriate îl anunţară că nu greşise ţinta. Se auzi şi un zgomot de crengi lovite, parcă provocate de căderea unui corp.

– Cred că l-am pregătit pentru ciulama, spuse Tic în şoaptă. Dacă

nu i-am spart capul, atunci şi-a rupt gâtul în cădere.

Tic era optimist. Exact din acelaşi loc, un sfert de oră mai târziu, cocoşul îşi azvârli în văzduh şi în camera celor doi cireşari proiectilul sonor. Tic îi trimise în schimb, drept cadou, celălalt pantof, ceea ce stârni ca şi mai înainte critici şi refuzuri cârâitoare, fâlfâit de aripi şi lovituri de crengi. Un vaiet prelungit şi exprimat în limbaj păsăresc umplu de bucurie inima somnorosului cireşar.

– Tu nu simţi mirosul pulpelor prăjite? Eu simt şi aroma garniturii de cartofi, şi gustul verzii călite. Noapte bună! O să visez o friptură…

Cireşarii nu apucară să intre în relaţii de armonie cu visul. Nici măcar cu somnul. Exact peste un sfert de oră, nemuritorul cocoş era la datorie cu trompeta şi mai strălucitoare, şi mai sonoră.

Spiritul practic iarăşi birui în Tic:

– Cel puţin acum îi cunosc programul. Îşi începe concertul la douăsprezece, la miezul nopţii, şi-l repetă la fiecare sfert de oră. Îmi pare rău că nu mi-am adus praştia. Nu mai scăpa el de pilaf. Cu foi de dafin, aşa cum îl face Zânica, în partea dreaptă a Căprioarei. Dacă eşti drăguţ, dă-mi pantoful stâng!

Eforturile cireşarilor fură zadarnice. Nici pantofii lui Dan nu izbutiră să vicieze fidelitatea şi precizia cocoşului. Se uitau amândoi la ceas, aşteptând să se scurgă sfertul de oră dintre un cântat şi altul. E adevărat că se prefăceau adormiţi, îşi îndesau pernele pe cap, îşi propuneau vise, dar totul zadarnic. Obsesia era mai puternică decât voinţa lor. Mureau de somn, dar nu puteau să adoarmă. Se va scurge oare un sfert de oră fără să cânte cocoşul? Aşa treceau orele, împărţite în sferturi precise şi toate semnalate de ceasornicul cu pene, pinteni şi creastă. Abia în zori, oboseala îi doborî în nişte tenebre din care nu-i mai puteau scoate tunuri şi canonade şi divizii întregi de cocoşi înfumuraţi.

Dar două cuvinte rostite în şoaptă?

Capitolul II
1

– Sus, leneşilor! răzbătură şoaptele Mariei prin uşa întredeschisă.

Dan sări ca o lăcustă în mijlocul camerei. Tic îşi ascunse şi mai aprig capul între perne, fără să uite să mormăie mai întâi câteva cuvinte:

– Huo! Nu vreau să mă scol odată cu cocoşii!

– Dac-ai şti tu de când s-a trezit cocoşul! încercă să-l consoleze Maria.

Din patul lui Tic, o pernă îşi luă zborul cu precizia unui cântec de cocoş. Poposi exact în spaţiul dintre uşă şi pervaz, unde cu o clipită înainte se aflase capul Mariei. Şi asta fără ca frăţiorul să fi deschis ochii.

– Lasă-mă în pace! se răsti el. Şi dacă vrei să ştii, criminalul cu pinteni s-a trezit exact la miezul nopţii cu hotărârea mizerabilă de a-i trezi şi pe cei din jur.

– Pe cei care şi-au ales atunci ora de culcare, adăugă cu un ton de admonestare Maria.

– Ce oră de culcare? întrebă Dan încă buimac. Dormeam ca nişte îngeraşi cu aripile moleşite.

– Adică n-aţi aprins lumina, când v-aţi întors? N-aţi citit răvaşele noastre de dragoste? Nu v-aţi smuls părul din cap de ruşine? Sau sunteţi nişte diavoli mincinoşi?

– Aaa! îşi aminti Dan. Am făcut o plimbare prin împrejurimi. Sufăr de o insomnie congenitală, ştii tu…

– Hm, nu suferi de insomnie… spuse Maria de după uşă. Suferi de minciună congenitală, nesuferitule! Întocmai ca haimanaua aia cârnă, care-şi dă aere de frăţior precoce. Să vă fie ruşine!

Tic bâţâia de nerăbdare. Voia să-i dea Mariei o replică usturătoare, dar capul lui era încă pe jumătate ameţit. Putea să se schimonosească, să scoată limba, să-şi prelungească nasul, batjocoritor, cu ajutorul palmei. Dar ce folos? Ascunsă după uşă, surioara lui nu ar fi văzut nimic. Spuse ce-i veni în minte atunci:

– Şi ţie, mă rog, de ce să nu-ţi fie ruşine? Repeţi nişte cuvinte urâte ca o papagaloaică. Altceva nu poate să intre în capul tău strâmt şi negricios, fără bucle… Mi-e somn şi dacă mi-ai vedea limba…

– Bine! se retrase Maria îmbufnată. Să ştiţi că nucul e pus acolo pentru umbră. Aşa că dacă v-aţi fi uitat la ceas şi nu la fereastra pe care aţi sărit ca nişte nătărăi… Noi ne ducem la plimbare. Într-o poiană fără nume. Adio şi să mai ştiţi că nu v-am trezit până acum… din milă.

Nu era o ameninţare vană. Maria cobora într-adevăr treptele. Şi încă foarte repede.

– Tu chiar crezi că ne lasă singuri cu profesorii ăia pensionari? întrebă Tic speriat. Trebuie să-mi lustruiesc pantofii, să-mi fac câte două funde la şireturi şi să-mi pun şi o şapcă pe cap. Ştii, cu părul meu o să creadă că nu m-am pieptănat. Numai nasul nu văd cum să mi-l aranjez. O să spună că-l ţin aşa într-adins.

Dan se înveseli la început, dar când se uită la ceas se pomeni că-şi trage o palmă, pentru a se trezi mai bine.

– E trecut de zece, Ticuşorule! Ce ne facem?

– Dacă mai ai nevoie de palme, răspunse Tic repede, pot să-ţi împrumut o curea. Odată a fost şi ea piele vie.

– Mai bine împrumută-mi o pereche de pantofi de piele, se rugă Dan, uitându-se stăruitor pe fereastră. Nu văd nici măcar un centimetru de şiret.

Imediat apăru şi capul lui Tic în cadrul ferestrei. Ochii lui iscodiră cu puterea unui binoclu toată porţiunea de sub nuc, dar zadarnic! Nici urmă de pantofi!

– Dacă ni i-au luat ei? întrebă Tic agitat. Aoleu! Să vezi ce morală şi ce exemple din antichitate şi din cartierul ăsta, de acum treizeci de ani!

– O să spunem că aşa e tradiţia în oraşul nostru, zise Dan. În loc să se lase pantofii, ca la hotel, în faţa uşii, se lasă în curte, pe cerdac, sau pe trepte…

– Tu crezi că eu, când am aruncat cu pantofii, am calculat în aşa fel ca să cadă unul lângă altul pe cerdac?

– Dacă n-au închis poarta, aseară! râse Dan. A intrat un câine străin, sau o pisică şi a târât pantofii. Bine că n-a fugit cu ei în stradă. Gata!

Tinerii făcură un duş zdravăn şi se îmbrăcară la iuţeală. Jos, în hol, îi aştepta masa. Dulceaţă, unt, caşcaval, ceai. Ceaiul se cam răcise. Păşeau încet şi cu teamă pe covor, parcă pentru a-l feri de uzură. Auzind un zgomot îndepărtat se aşezară repede pe scaune, pentru a nu li se vedea picioarele goale. Noroc că faţa de masă era lungă. Gestul lor fu atât de iute, încât simţiră din plin contactul cu nişte obiecte dure, nemiloase, pe care nu le observaseră pe scaune. N-avură vreme să încerce vreo manevră, pentru că uşa din dreapta se deschise. Bunica, înaltă şi severă, îşi făcu apariţia şi-i iscodi îndelung şi fără jenă din pragul uşii. Dan suportă ca un stoic durerea, care-i stâlcea fundul, cu gândul că merită o asemenea pedeapsă pentru faptele comise în timpul nopţii. Tic se simţea însă nedreptăţit. Căuta un pretext care să-i salveze pulpele de acţiunea tenace şi neîndurătoare a cioturilor de sub el.

– Aseară parcă eraţi mai mici, răsună vocea bătrânei. Sau poate păreaţi aşa, din cauza luminii electrice.

Cei doi rămâneau muţi şi nemişcaţi. Numai Dan, văzând cum

tremură buzele prietenului său, înţelese câte replici usturătoare erau spuse în gând.

– Vă lipseşte ceva? întrebă parcă mai îngăduitoare bunica.

– Puţin unt, spuse Tic, cu un curaj nemaipomenit.

– Extraordinar! se supără gazda. Nu trebuia să le las pe ele să pregătească masa. Tocmai untul să-l uite! Oare pe unde le umblă gândurile? Când aveam vârsta lor, ehei... mi-aduc aminte, la onomastica unei mătuşi... Da, da, era ziua mătuşii Smărăndiţa, şi mi se dăduse mie în grijă pregătirea mesei.

– Şi puţină sare, vă rog, se milogi Tic, nemaiputând suporta durerea. Şi dacă aveţi şi puţină lămâie...

Bătrâna se uita la el, din pragul uşii, ca la o arătare. Nu-şi putea crede urechilor. Sentimentul de gazdă birui însă în ea:

– Sigur că da! Mie nu mi-ar fi scăpat. Oare pe unde le umblă mintea?

Şi părăsi, în sfârşit, camera. Cam neconvinsă, cam nesigură, încă nehotărâtă. Nu ştia ce să admonesteze mai întâi: vina şi superficialitatea fetelor sau obrăznicia naivă a ciufuliciului?

– Untul! ţipă Tic, imediat ce bunica dispăru. Ascunde-l undeva, sub masă, unde ştii! Sarea o răstorn eu în buzunar, iar lămâia... Unde să ascund lămâia?

Amândoi săriseră în picioare, descoperind în acelaşi timp pe scaune obiectele care-i torturaseră până atunci: pantofii. Bineînţeles, fiecare se aşezase pe pantofii celuilalt.

– Nu puteau să ne indice locurile cu o carte de vizită, mormăi Dan înfuriat.

Schimbară la repezeală încălţămintea şi în mai puţin de o secundă erau amândoi cu pantofii în picioare. Nu se gândiră să-şi înnoade şireturile. Voiau mai întâi să citească un bileţel strecurat în pantoful lui Dan.

– „Altă dată, imită Tic vocea Mariei, să nu vă mai lăsaţi pantofii sub nuc. Puteţi să vă căţăraţi cu ei în picioare. O oră întreagă ne-am chinuit să-i curăţăm. Toate orătăniile din curte şi-au găsit de lucru în preajma lor...” Of! Bine că n-au dat peste ei bunicii. Sunt convins c-am fi umblat toată ziua în ciorapi prin cameră...

Nu mai avu timp să-şi continue atacurile, pentru că bunica pătrunse în sufragerie, cu o tavă încărcată.

– Lămâia am găsit-o, o întâmpină Tic foarte îndatoritor. Era după ceainic.

– Şi untul, completă Dan, zâmbind oarecum vinovat. Era după coşul cu pâine.

Dacă fetele uitaseră ceva, acel ceva era coşul cu pâine la care se referise Dan şi care se afla plin, cu o piramidă de felii prăjite, pe tava bunicii severe.

Bătrâna, pe nedrept numită astfel, pentru că era încă viguroasă, dreaptă, doar cu câteva fire albe în păr, răspunse cu siguranţa care o caracteriza, fără să ia în seamă, sau poate fără să observe, fâstâceala celor doi cireşari:

– Nu era chiar după coşul de pâine, şi asta spre norocul Ioanei. A avut grijă să-l lase în frigider. Îmi pare bine că au mâncat jumătatea de pachet, care a rămas de aseară. Îi place atât de mult untul surioarei matale?

Tic tresări brusc şi se uită speriat pe geam. Gestul neaşteptat al cireşarului, un gest de spaimă, de surpriză neplăcută, era cât pe-aci să răstoarne tava din mâinile bunicii. Nu pentru că Tic ar fi trimis un proiectil nevăzut drept în braţele care ţineau tava, ci din simplul motiv că bătrâna îl imită pe cireşarul cel cârn. Tresări şi ea şi se uită spre geam, parcă pentru a preîntâmpina o primejdie, dându-i astfel răgaz lui Tic să dosească jumătatea de pachet de unt sub nişte şerveţele.

– Mi s-a părut că văd un uliu, spuse el, după ce-şi îndeplini cu succes misiunea. Dar nu era decât un cocoş…

Micul dejun începu şi continuă fără alt incident. Rezemată de fereastră, bunica îi supraveghea şi-i îndemna din când în când cu privirile, sau chiar cu vorbele, să se ospăteze din belşug. La terminarea mesei mulţumiră politicos amândoi, prezentându-se în faţa ei ca nişte nepoţi care cer voie să se joace…

– Să vă fie de bine, le ură ea. Şi să vă înnodaţi şireturile.

2

Exista o poiană fără nume într-una din pădurile care împrejmuiau orăşelul, botezată astfel, pesemne, de un cetăţean aflat în conflict temporar cu fantezia. Cei doi cireşari, crezând că Maria le oferise spre dezlegare o enigmă, nu întrebară unde se află poiana fără nume, ci căutară să şi-o imagineze privind, cel puţin câteva minute, cu asiduitate, ochiurile de verdeaţă care se zăreau, ici-colo, pe dealurile împădurite. Investigaţia îi obosi repede. Ajungând la concluzia leneşă, dar foarte argumentată, că e imposibil să descopere poiana în care s-au dus fetele („nişte scârboase, nişte nesuferite care au vrut să scape de noi”), porniră bineînţeles cu paşi chinuiţi şi cu nişte mutre de martiri spre iarmaroc. Autoflagelarea ţinu doar două-trei minute. Aşa că după câteva sute de metri alergau veseli, fără să se uite însă unul la altul, spre locul unde Căprioara împarte cetăţenii orăşelului în două categorii: în gurmanzi şi în amatori de distracţii ieftine… sau costisitoare.

Ioana şi Maria aşteptau nerăbdătoare în poiana amintită sosirea întârziaţilor. E adevărat că o bună bucată de vreme, preocupate să citească două romane de aventuri, n-au simţit scurgerea timpului. Până când s-au uitat la ceas, amândouă odată, apoi una la alta, apoi tot mai insistent pe cărarea care urca domol spre poiană.

– Poate că dacă ar fi fost Victor, sau Ursu… încercă Ioana, foarte timidă, să deschidă conversaţia.

Maria înţelese gândul neterminat al noii sale prietene. Ioana îşi închipuia că Dan şi Tic nu vor fi în stare, sau cine ştie?… vor descoperi cu întârziere poiana în care se aciuaseră ele.

– Imposibil! spuse ea. Trebuie să apară dintr-un moment în altul. Am trecut doar prin atâtea întâmplări! Îi cunosc. E un fleac pentru ei să afle unde e poiana… Ţi-a plăcut cartea?

– Şi da, şi nu, răspunse fără prea mare plăcere Ioana. Nu pot să înţeleg un lucru. De ce aproape toate romanele de aventuri, romane care se adresează mai ales tineretului, au ca eroi principali oameni maturi? Eu aş vrea să fie toţi tineri, să aibă vârsta noastră. Nu crezi că ne-am identifica mai uşor cu eroii cărţilor?

– Asta e şi părerea mea, zâmbi Maria. Dar noi n-avem nicio putere. Totul depinde de părerea autorilor. Şi ei, aşa cum ai spus, au predilecţie pentru…

– Iartă-mă că te întrerup. De ce spui că noi n-avem nicio putere? Eu mă gândesc de multă vreme la voi, de altfel de aceea v-am şi invitat aici şi-mi pare rău că n-au venit toţi. Voi n-aţi oferit cu peripeţiile voastre subiecte pentru autori? Şi crezi că nu mai sunt şi alţi tineri care au trăit întâmplări asemănătoare?

Maria simţea o anumită jenă. Ioana începea să-i placă, deşi îşi dădea seama că nu-i dibuise toate ascunzişurile, că se putea aştepta din partea ei la surprize, care, ca toate surprizele, pot fi calificate şi cu plus, dar şi cu minus. Era o fată inteligentă, poate puţin cam timidă, cam leneşă în iniţiative. Sau poate sărise fără voia ei, ori fără să-şi dea seama, puntea subţire, îngustă, pe care o constituie vârsta romantismului. Dar dacă educaţia şi structura ei se opuneau visului, fanteziei, romantismului?

Răspunsul la ultima întrebare veni imediat:

– Uneori simt în mine nişte valuri… nu ştiu cum să-ţi spun… sau parcă mă cheamă nişte valuri albastre, îndepărtate… Nu! Nu m-am exprimat bine. Nu ştiu dacă sunt albastre, pentru că îmi apar nedefinite, şi nici nu ştiu dacă sunt valuri. Poate sunt nişte nori care se topesc înainte de a le putea reţine imaginea… Dar aici, în orăşelul nostru, e atâta monotonie, atâta uniformitate… Nimic interesant nu se poate întâmpla… Nu zâmbi! Aici şi râsul mi se pare planificat, minutul, secunda lui sunt dinainte cunoscute… Şi emoţia, şi ea ţine de evenimente precise, de sărbători, de aniversari, de onomastici… Uite, eu ştiu precis ce cadou mi se va face de Anul Nou; niciodată nu mă înşel. Ştiu, când voi lua o notă bună, cum vor reacţiona părinţii şi bunicii; zău, uneori mi se pare că se ştie şi ziua în care eu sau altcineva îşi va scrânti piciorul. E o monotonie sigură, fatală, definitivă. De aceea v-am chemat. Ca să inventăm ceva, dar îmi dau

seama că nu se poate întâmpla nimic aici. Aici nu se poate zbura decât cu avionul. Şi tare aş vrea...

Ioana vorbise cu capul în pământ. Dacă s-ar fi uitat în ochii Mariei, ar fi văzut luciri duioase, umezi. Privirile ei erau triste, vocea i se îneca; de aceea nu-şi termină fraza...

– Adineauri simţeam o oarecare jenă, îi răspunse Maria cucerită de francheţea Ioanei. Îţi bănuiam calităţi frumoase şi mi se părea ridicol să te uiţi la mine ca la o eroină. Acum sunt şi mai încurcată... Poate nici n-ar fi trebuit să-ţi vorbesc. Poate că tu în locul meu...

– Nu! se opuse Ioana cu îndârjire. Te cunosc bine, şi dacă nu te cunosc, te simt. Ştiu ce-aţi făcut, ştiu ce-ai făcut tu. Cum poţi să încerci o comparaţie? Ce ştii despre mine? Sunt o elevă-model, o fată ascultătoare, cuminte, care nu iese din vorba părinţilor sau profesorilor, care zâmbeşte când i se aduc laude... Nici nu ştiu dacă m-a certat cineva până acum. Poate bunicii, dar ei... Iar pe întuneric îmi vine să plâng, mi se pare că sunt falsă, că nu fac ceea ce aş vrea şi aş putea eu să fac... Na! Sunt o idioată cu pretenţii. Rebeliunile mele provin, pesemne, din lectură şi din vise întotdeauna întrerupte... Îţi fac o mărturisire foarte sinceră. Niciun vis frumos nu ajunge până la capăt. Spre sfârşit se întrerupe. Sau poate nu sunt eu capabilă să-mi amintesc sfârşitul. În orice caz, dacă zbor, sau dacă sunt undeva unde simt apropierea unei mângâieri, visul se întrerupe. Mă trezesc dimineaţa goală şi tristă. Nu pot să-mi continui visul şi am o ură pe somn! Dacă aş putea, n-aş dormi nicio clipă...

Maria o înţelegea foarte bine. Trecuse şi ea prin clipe asemănătoare, cu vise întrerupte, cu somn duşmănos, cu tristeţi şi amărăciuni matinale. Mărturisirea spontană, făcută cu atâta convingere, în loc s-o îndurereze, îi strecură o undă de veselie duioasă în suflet.

– De câtă vreme treci prin stările acestea? întrebă ea şi se strădui să-şi ascundă veselia.

Ioana slobozi primele cuvinte, fără să se gândească. Era mai degrabă încruntată decât tristă:

– Dintotdeauna... adică de câteva luni: adică, ştiu eu? poate de un an de zile... dar timpul nici nu contează. Adevărul e cel pe care ţi l-am spus. E monotonie şi moleşeală şi-mi vine să strig în gura mare tuturor că sunt nişte... Îţi imaginezi ce cuvânt am vrut să folosesc. Poate că mi s-ar potrivi mai bine mie. Dac-aş fi acum într-o barcă, pe o mare albastră!... Nu! nu albastră! o mare violetă, cu reflexe aurii la orizont... Sau pe vârful unui munte înalt, înalt, deasupra lumii, să stau ca un steag acolo şi să privesc departe, şi să se împrăştie din mine culori... oh! Oare cine a aşezat oraşul nostru aici, în decorul ăsta banal?

Maria râse şi râsul ei o molipsi şi pe cealaltă. Numai că în ochii

Ioanei apăruseră lacrimi de ciudă. Smulse cu mâna fierbinte câteva smocuri de iarbă, cărora apoi le rupse vârfurile cu dinţii. Nu-şi dezlipi privirile din pământ.

– M-am gândit şi eu de multe ori la cele ce-mi spui, începu Maria. Am blestemat şi eu orăşelul nostru, poate că nici acum nu-l iubesc prea mult. Câte insulte nu i-am aruncat! Şi de câte ori nu mi se părea că toţi oamenii pe care îi întâlneam îmi sunt duşmani, că nu mă înţeleg, că nu vor să mă înţeleagă, că mă dispreţuiesc şi-mi aruncă pe furiş priviri batjocoritoare. Erau momente când chiar îi înzestram eu cu asemenea priviri. De fapt, îi nedreptăţeam, dar pe atunci nu-mi dădeam seama. Cine ştie ce-şi aminteau ei, sau cine ştie ce vedeau, poate chiar felul cum îmi purtam eu servieta, şi zâmbeau. Mi-i închipuiam însă ironici sau dispreţuitori. Nici acum n-am scăpat de asemenea metehne şi nu ştiu cum de m-a apucat acest moment de luciditate. Parcă mi-aş aminti o altă lume prin care n-am trecut cu fiinţa mea vie… Brrrr! vorba lui Tic. Mi se pare că exagerăm, că ne dăm prea mare importanţă, şi de fapt, cine şi ce suntem? Mi se pare că n-am trecut încă de copilărie. Eu, chiar când mă răzvrătesc, simt în adâncul meu nevoia unui impuls dinafară… Mă prefac tristă, îndurerată, dar abia aştept vorbele mamei, întâi ca să le contrazic, apoi ca să mi le amintesc şi apoi – îţi mărturisesc foarte sincer – ca să le ascult…

– N-ai dreptate! se îndârji Ioana. N-ai, n-ai! Tu te-ai plimbat prin toate fanteziile. Singură sau cu prietenii tăi, probabil că şi visele tale au un sfârşit… Dar eu… Eu ruginesc, mă ofilesc şi nimeni nu-mi udă rădăcinile. Nici măcar de urechi nu mă trage nimeni, pentru că sunt prea cuminte. Aşa!… Şi să nu te înspăimânţi, pentru că o să-mi treacă imediat. Dar mai întâi să recunoşti că oraşul nostru nu oferă nimănui nici posibilitatea de… Uită-te şi tu! Aceleaşi vile, cred că şi boabele de grâu se deosebesc mai mult între ele. O, să-mi spui imediat: dar pădurile, dar poienile? Vrei să ştii ceva? Toţi copacii sunt număraţi aici, şi puieţii. Iar poienile… Ei bine, să ştii că se cunoaşte suprafaţa fiecăreia până la centimetru pătrat. Ah!

Iar o cuprinse râsul pe Maria. Şi înţelese din vorbele prietenei sale că aceasta trece prin ultima criză de furie. Ultima erupţie, apoi se va linişti. Şi se gândi să aducă ea cu un minut mai devreme liniştea. Mai ales că era şi timpul.

– Ne-am luat cu vorba şi, precum vezi, n-a venit nimeni după noi. Oare nu li s-au confiscat pantofii?

– Eu aş fi alergat şi cu picioarele goale, numai să mă fi chemat cineva, răspunse Ioana cu ultimele rămăşiţe de revoltă. Dar nu cred în ideea ta cu pantofii. Ştiu, am nişte bunici pe care încă nu i-a moleşit şi încălzit vârsta. Sunt cam ciudaţi, dar au un suflet bun… Oare ce mi-a venit să-i apăr? Pentru că fără să fie bătrâni, sunt cam învechiţi…

– Doamne! râse Maria. Cu câtă uşurinţă îi judecăm pe cei mari! Nu spun asta pentru tine. O spun mai ales pentru mine, pentru că şi eu trec prin momente asemănătoare. Atunci când mă consider neînţeleasă… şi poate că şi sunt uneori… Ne place să ne alintăm.

– Dacă nu face altcineva lucrul acesta?

Maria pricepu că e pe cale să deschidă o nouă discuţie, mult mai complicată decât prima, şi se simţea prea nesigură pentru a o duce la capăt. Reveni, de parcă n-ar fi auzit întrebarea, la preocuparea de mai înainte:

– Şi dacă n-au să mai vină după noi? Şi-i aşteptăm aici ca proastele, de parc-ar fi cine ştie cine. Ştii de cât timp îi aşteptăm? Mai bine de două ore! Sunt sigură că au găsit un pretext şi în loc să vină aici, s-au dus… acolo unde au fost aseară…

– La iarmaroc? întrebă Ioana. Nu ştiu ce pot să găsească interesant acolo… Praf, praf, praf… şi ţipete, şi cele mai zănatice culori. Să-ţi spun drept, mie mi se pare că şi bâlciul ăsta, atât de aşteptat, se potriveşte monotoniei oraşului nostru. N-ai văzut? Aceleaşi râsete caraghioase, parcă s-ar multiplica o fotografie. Îmbrăcămintea şi încălţămintea la fel, adică gri, plină de praf. Şi mereu aceleaşi şi aceleaşi voci, rostind aceleaşi şi aceleaşi cuvinte. Toate răguşite şi parcă s-ar învârti la nesfârşit o singură placă, veche, crăpată, din alt secol… Brrrr! vorba fratelui tău… care nu cred că mai vine…

– Nu vrei să mergem după ei la iarmaroc? întrebă Maria. Eu nu cred că m-aş plictisi.

– Şi dacă nu-i găsim acolo? Dacă umblă după noi prin cine ştie ce coclauri?

– Asta n-o mai cred! răspunse Maria foarte sigură. Că ne-au abandonat, invocând un pretext oarecare, da. Dar că ne caută prin alte locuri, în niciun caz. Cine ştie pe unde cască gura acum!

Mai mult din politeţe, Ioana acceptă propunerea.

– Dacă tu crezi… Bine! De altfel nici n-avem ce face altceva. Nu mai e nimic interesant în oraş… Poate muzeul. Sunt câteva obiecte foarte, foarte preţioase acolo… Unice în lume. Dar nu ştiu dacă le mai putem vedea. Mi se pare că începând de azi sau de mâine, muzeul se închide. Ce ghinion! Extraordinar!

3

Tic şi Dan se înfipseră de multă vreme, ca nişte pari, lângă roata norocului. Parcă făceau parte din decorul bâlciului. Nimic nu-i mişca din gropile lor. Cel puţin Tic nu mai vedea şi nu mai auzea altceva decât roata de lemn cu piramida ei strălucitoare de obiecte şi strigătele de îndemn şi de bucurie ale omului cu pălărie de paie. Dan paralizase lângă el, mai mult din solidaritate. Privirile lui alunecau din când în când pe lângă cele cinci obiecte care rămâneau nemişcate la locurile lor. Gândurile însă îi fugeau în altă parte. Ar fi preferat decât

să stea acolo în soarele dogoritor, în mijlocul norilor leneşi de praf, cu picioarele chinuite de durere, să se tolănească undeva într-o poiană răcoroasă, pe un covor moale şi mătăsos de iarbă şi să audă, în locul reclamelor răguşite, vorbele usturătoare ale Mariei sau lamentările verişoarei lui. Din păcate, în afara ripostelor pur verbale, îi venea foarte greu să i se opună lui Tic. Mai ales când vedea cât de fascinat se uită la cele cinci obiecte ciudate şi cu câtă atenţie calculează mişcările şi opririle corzii de oţel. Îndura nemişcarea şi mai ales muţenia ca o tortură. Şi în anumite clipe se pomenea blestemându-se că acceptase cu atâta uşurinţă ideea sinuoasă a lui Tic de a porni spre bâlci şi nu spre pădure. Dar când îşi vedea prietenul concentrat, mut, crispat, chinuit de neputinţă, revenea la sentimentul de solidaritate care-l pironise acolo.

Era puţină lume în jurul roţii pentru că era puţină lume în iarmaroc. Foarte rar îşi încerca vreun plimbăreţ norocul. Mai ales oamenii de la ţară, atraşi de îndemnurile repetate, aproape personale ale omului cu pălărie de paie. Împingeau cu teamă şipca de lemn şi aşteptau neîncrezători rezultatul, cam întotdeauna acelaşi: o lulea, sau o pasăre cu pene colorate în coadă, sau un iepuraş mic cât degetul, sau cine ştie ce altă statuetă de ghips fără nicio valoare. Uneori coarda de oţel se oprea în apropierea numerelor mari şi oscilaţiile ei făceau să tremure inima cireşarului cârn şi ciufulit. Dar, ca prin miracol, sau poate din cauza rugăminţilor mute şi fierbinţi ale lui Tic, coarda de oţel depăşea sau se oprea la câteva cuie înaintea numărului câştigător.

Foarte târziu, Tic observase printre spectatori un personaj preacunoscut pentru a scăpa atenţiei sale. Era tinerelul care, noaptea trecută, câştigase cele două obiecte gospodăreşti. Nu-l remarcase până atunci, pentru că stătea aproape ascuns în spatele unei tarabe la care se vindeau fesuri. Purta, ca şi ultima dată când îl văzuse, şapca aceea albastră cu cozoroc de ţiplă.

Tic îi făcu semn lui Dan cu cotul şi prin câteva cuvinte şi gesturi meşteşugite îi dezvălui prezenţa şi locul unde se afla cozorocul. (Hotărâseră amândoi să-i dea această denumire.) Dan nu acordă prea mare atenţie senzaţionalei descoperiri; Tic, în schimb, trecu imediat la o supraveghere foarte atentă şi la nişte calcule foarte complicate în felul lor. Acestea survenirã însă mai târziu. Cireşarul urmărea fiecare gest al cozorocului, îi urmărea mai ales privirile şi pentru a nu i le întâlni, recurgea la cele mai abile subterfugii. Nu voia cu niciun chip ca tinerelul să se simtă supravegheat. De aceea, în anumite clipe, norii foarte rari de pe cer, păsările mai îndrăzneţe şi gâzele pe care păsările le vânau, sau vreun spectator oarecare, deveneau ţinte de un interes extraordinar pentru poetul sau pentru căutătorul de fizionomii în care se întrupa – de la caz la caz – cireşarul cel cârn. Astfel evita să

i se încrucişeze privirile cu cele ale cozorocului.

Atitudinea cozorocului i se părea puţintel cam stranie lui Tic. Şi prin faptul că stătea nemişcat şi ascuns; şi prin faptul că privea aproape fără contenire ceea ce se întâmpla la roata norocului; dar mai ales prin faptul că erau clipe când tresărea, când parc-ar fi vrut să sară de la locul lui, dar se reţinea în ultimul moment. Aceste clipe îl înciudau pe Tic, pentru că nu izbutea să le descopere cauza. Tresăririle şi impulsurile cozorocului se repetau parcă la anumite intervale; nu erau neregulate, cu toată spontaneitatea lor; păreau în relaţie strânsă cu ceva. Acest ceva îi scăpa lui Tic. Ceasul nu-i fu de niciun ajutor cireşarului, Dan îi şoptise la ureche să controleze tresăririle cozorocului cu ajutorul ceasului. Tic se supusese fără prea multă convingere şi instinctul îi dăduse dreptate. (Instinctul sau poate bunul simţ.) Gesturile ciudate ale tinerelului de după taraba cu fesuri nu se repetau la perioade precise. Uneori la două minute, alteori la cinci minute, alteori la şapte sau zece minute. Nu era nicio relaţie de timp între ele. Atunci?

La un moment dat, Tic zări în mulţimea spectatorilor (se adunaseră dintr-o dată şi fără motiv aparent o grămadă de oameni în jurul roţii) şi pe atletul care-i strecurase în suflet o anumită simpatie. Avu chiar impresia că-i zâmbeşte şi că-l salută ştrengăreşte, clătinând capul, aşa cum îi era obiceiul. Din păcate, îl pierdu repede din vedere, sau poate plecase el din cercul acela gălăgios; Tic n-avu vreme să se gândească prea mult, din cauza altor evenimente la care era obligat să participe.

Omul cu pălărie de paie începu să strige parcă mai tare ca de obicei:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Statuia lui Fradaburidi!

Tic cunoştea pe dinafară repertoriul sărac al omului cu pălărie de paie, pentru a mai lua în seamă vorbele lui. Toată atenţia sa era concentrată asupra cozorocului. Băiatul părea că e prada unei agitaţii neobişnuite. Tresări parcă mai puternic ca altă dată (ceea ce îl îndemnă pe Tic să-i facă semn cu cotul lui Dan) şi porni subit, ca mânat de un imbold cu neputinţă de evitat, spre roata norocului. Plăti cu un gest cam timid taxa de tragere, apoi împinse şipca. Coarda de oţel se învârti cam de două ori în jurul cuielor, dar tocmai când îşi încetini mersul, pentru a poposi în dreptul unui număr, între coardă şi privirea lui Tic se interpuse trupul gras al omului cu pălărie de paie. Strigătul acestuia răni urechile cireşarilor:

– A luat-o! Uite cum a luat-o! Vaza! Vaza! Cristalul din Veneţia! Uite cum a luat-o! Cu trei lei a luat-o!

Vaza nu prea era ea dintr-un cristal celebru şi mai ales nu era aceea pe care o remarcaseră cireşarii. Totuşi era frumos lucrată,

dintr-o sticlă limpede, strălucitoare şi valoarea ei depăşea cu mult suma de trei lei.

Îndârjit şi bucuros în acelaşi timp, tinerelul mai trase o dată, şi încă o dată, dar norocul nu mai fu de partea lui. De aceea renunţă să mai joace. Îşi croi drum prin mulţimea care îl privea cu invidie şi, când găsi spaţiul mai liber, paşii lui deveniră sprinteni, poate chiar prea sprinteni. Parc-ar fi vrut să scape de ameninţarea unei primejdii.

Privitorii căpătară curaj. Se îmbulzeau tot mai mulţi spre locul unde se afla şipca de lemn. Într-o singură clipă, Tic luă o hotărâre eroică:

– Rămâi tu aici! îi spuse lui Dan. Eu mă duc să văd ce se întâmplă cu cozorocul.

Nici el nu ştia de ce luase acea hotărâre, dar nici nu voia să se gândească la motivul care o determinase. Auzi în spatele lui ţăcănitul ca de mitralieră al corzii de oţel şi o zbughi imediat în direcţia în care plecase fericitul câştigător. Îi zărea şapca albastră la vreo douăzeci de metri înaintea lui şi era fericit că are un asemenea minunat punct de reper. În clipa când cozorocul coti după o tarabă care deschidea un fel de uliţă în bâlci, Tic îşi iuţi paşii, sau, ca să spunem adevărul adevărat, începu să fugă în toată regula. Îi era teamă să nu-l piardă pe undeva printre tarabe şi ulicioare. Când ajunse la locul unde tinerelul cotise, cireşarul abia mai avu timp să-i mai zărească pentru o clipă şapca albastră dispărând după alt cot. Ezită o fracţiune de secundă, parcă pentru a-şi întipări mai bine locul în memorie, dar chiar în clipa când îşi simţi muşchii picioarelor în stare de alarmă, gata pentru start, o voce fermă îl ţintui locului:

– Stai!

Tic închise ochii pentru o secundă, aşteptând docil o lovitură cumplită pe ceafă. Sentimentul de culpabilitate îi dispăru însă în clipa când deschise ochii, lăsând loc unei stări de revoltă, atât de aprigă încât simţi vibraţii de oţel în pumnii strânşi. Şi vocea câştigă subit un accent de violenţă:

– De ce? Cu ce drept?

Dar îl pufni dintr-o dată râsul, pentru că, întorcând capul, zări chipul vesel şi clipirea ştrengărească a atletului. Pentru prima dată, Tic îl vedea în plină lumină şi foarte aproape. Atletul nu era chiar atât de tânăr cum i se păruse la prima vedere. Şi asta din cauza unor cute groase care-i brăzdau fruntea; din cauza ochilor care păreau obosiţi. Sclipirile lor erau vioaie, ironice, ştrengăreşti, dar cutele subţiri de la colţuri, cearcănele evidente şi o paloare vagă, stranie, mărturiseau veghe, aşteptare, efort, nelinişte. Un zâmbet plin, spontan îi şterse ca prin farmec oboseala, îi lumină şi-i întineri figura.

– Cred că e timpul să ne cunoaştem, spuse el şi-i întinse mâna cireşarului. Măcar cu numele mic. Al meu e Terenţiu.

– Dacă e vorba de numele mic... al meu e într-adevăr mic... O

singură silabă: Tic. Şi-mi pare foarte bine, deşi din cauza… din cauza acestei cunoştinţe neaşteptate am pierdut un lucru foarte important. Adică nu un lucru, ci o fiinţă care ducea cu ea un lucru şi un mister încă nedezlegat.

Cutele de pe fruntea lui Terenţiu se adânciră.

– Bănuiesc despre ce este vorba. Hm… Nu crezi că eşti prea tânăr, pentru a te ocupa de asemenea mistere?

– Ha! râse Tic, trimiţându-şi gândurile, ca nişte fulgere prin amintiri nu prea îndepărtate. Dacă nu mă opreaţi dumneavoastră, o anumită parte din mister, măcar cinci sau zece la sută ar fi fost, în mod sigur, clarificată. V-am spus doar cum mă cheamă…

Atletul îşi prinse şoldurile în mâini, adăugind un aer de ironie atenţiei cu care-l privea pe micul său interlocutor.

– Va să zică ai devenit celebru din naştere! Mă mir cum de n-am auzit până acum de dumneata.

– Chiar n-aţi auzit? se întristă Tic pentru un moment.

– Hai să lăsăm asta! se hotărî brusc Terenţiu. Eşti un tinerel simpatic, chiar foarte simpatic, de aceea vreau să te feresc de copilării sau de imprudenţe. Spune-mi imediat ce vrei să ştii!

Tonul cu care i se făcuse invitaţia era categoric. Şi Tic suporta foarte greu asemenea porunci. Mai ales că-l invadaseră nişte gânduri confuze în clipa aceea. Bâlbâiala lui nu era prefăcută, aşa cum obişnuia el când voia să câştige timp, dar aceasta nu-l împiedică să ajungă la acelaşi rezultat:

– De ce?… Adică… Ştiţi… Am şi eu o dorinţă… Adică… Brrr! Vreau să-mi explic un anumit lucru… şi mai ales vreau să obţin un anumit lucru…

– Cu ce se ocupă părinţii dumitale? întrebă dintr-o dată Terenţiu, cu un vădit accent de nemulţumire. Locuieşti aici în oraş?

Întrebările şi răspunsurile directe îi erau nesuferite lui Tic. Îl cuprinse un val de revoltă.

– Nu pot să răspund din obligaţie. Eu când îl întreb ceva pe cineva, care mi-a spus mai înainte că-mi este foarte simpatic… Ştiţi… Eu de ce nu v-am întrebat nimic? Şi nici n-o să vă întreb… aşa cum cred eu că face un judecător…

– Aha! pricepu atletul, reluându-şi aerul vesel. Va să zică simpatia e reciprocă. Atunci se schimbă situaţia şi e cazul să-ţi spun câteva vorbe… Nu! Nu vreau să-ţi dau sfaturi, Doamne fereşte! Te-am văzut pierzându-ţi timpul pe la roata norocului şi… m-am gândit că ai putea să-ţi pierzi şi banii acolo, fără niciun folos. Dacă eşti atât de deştept pe cât pari, sau pe cât vrei să dai a înţelege… nu crezi că e un păcat să te amesteci printre şmecherii aceia?

– Păcat nu cred eu că este, răspunse Tic, însoţindu-şi vorbele cu un surâs viclean. Şi să ştiţi că până la urmă tot voi dibui şmecheria şi voi

deveni proprietarul unui anumit obiect de acolo… Dacă Tic îşi pune ceva în gând…

Involuntar, atletul îşi plimbă degetele prin părul ciufuliciului. Era un gest de alintare cam dur, ca al unui părinte sau al unui frate mai mare care vrea în acelaşi timp să-şi dojenească odrasla sau frăţiorul neascultător.

– Oh! Oh! zâmbi el. Eşti pus pe fapte mari şi, ţi-am mai spus o dată, cam primejdioase. Ascultă bine! Nu e uşor să descurci iţele pe aici. Sunt prea încâlcite şi ai putea să te loveşti de nişte piedici cam colţuroase, care pot lăsa urme şi dureri… Lasă-i pe alţii să se ocupe de treburile astea. Au şi mai multă experienţă şi… sunt mai chemaţi decât dumneata…

– Aha! înţelese cireşarul. Prin urmare, dumneavoastră…

Terenţiu duse repede degetul la buze, indicând ferm tăcere:

– Stai! Nu te grăbi! Nu-ţi împuia capul cu asemenea gânduri. Mai bine te-ai plimba prin bâlci, împreună cu prietenul dumitale, ca doi băieţi cuminţi care vor să se distreze… Mai mult ziua şi mai puţin noaptea. Nu mi-ai spus ce sunt părinţii dumitale, dar eu nu cred că ar fi bucuroşi să-şi ştie copiii prin bâlci, în ţoiul nopţii, aruncându-şi banii unor vagabonzi. Nu-i aşa că ai plecat de acasă, aseară, sărind pe fereastră?

– Da… răspunse Tic, înroşindu-se. Numai că am plecat din altă casă. Nu locuiesc aici. Suntem invitaţi la nişte rude… aşa că e mai… e mai uşor de folosit fereastra…

Terenţiu râse cu toată faţa. Îi pierise orice urmă de severitate. Iarăşi îşi plimbă degetele prin părul ciufuliciului; de astă dată însă fără duritate.

– Şi cam ce obiect te interesează acolo?

– Atletul! Atletul cu discul! răspunse Tic fără ezitare.

– Fiuu! fluieră Terenţiu. Statuia lui Fradaburidi? Îmi pare rău că te întristez, dar nu cred că vei putea s-o câştigi.

– De ce? întrebă Tic nedumerit. Am aceleaşi şanse ca oricare altul. Nu-mi trebuie decât mai multă stăruinţă. Şi în privinţa asta, vă rog să mă credeţi…

– Nu-i vorba de şanse şi de stăruinţă, începu să-l lămurească atletul. Pot să pariez cu dumneata că, oricât ai juca, nu-l vei câştiga niciodată. Numai în cazul când e de acord borţosul…

– Borţosul! se miră Tic. Aaaa! Ăla cu pălărie de paie? Într-adevăr, i se potriveşte bine porecla. Dar nu văd de ce trebuie să fie el de acord? Să ştiţi că am urmărit fiecare tragere, bineînţeles când eram de faţă, şi am ajuns la nişte calcule pe care, dacă le-aş folosi cum trebuie şi când trebuie…

Terenţiu surâse compătimitor.

– Acolo nu se câştigă cu calcule, dragul meu…

– Nu-s de acord cu dumneavoastră, răspunse Tic foarte prompt. De când supraveghez roata norocului, cozorocul a câştigat de trei ori. Şi de fiecare dată câte un obiect important. Şi am mai văzut că nu trage la întâmplare. Calculează şi el ca şi mine. Numai că nu ştiu cum izbuteşte să-şi aleagă momentul cel mai favorabil.

– Cine-i cozorocul? întrebă atletul.

– Băiatul acela cu şapcă albastră şi cu cozoroc de ţiplă. I-am dat noi această denumire convenţională, aşa cum dumneavoastră l-aţi numit pe ăla borţosul. Şi dacă nu mă opreaţi, îl urmăream mai departe, fără să simtă el, şi cine ştie ce noutăţi aş mai fi aflat. Dar să ştiţi că nu-l las, chiar dac-ar trebui pentru asta să mă transform în copoi.

Chipul lui Terenţiu deveni sever. Prinse cu mâinile umerii lui Tic şi-i strânse până ce cireşarul simţi durerea în oase.

– Lasă la o parte orice calcule şi urmăriri! Prin bâlci nu umblă numai oameni de treabă. Mai sunt destui pungaşi, derbedei, vagabonzi, pe care n-ar fi bine să-i cunoşti sub înfăţişarea lor adevărată. E mai mult decât un sfat ceea ce-ţi spun. Poate că sunt alţii care au menirea să descurce aceste iţe. Şi în niciun caz nişte copii. Şi să nu uiţi ce ţi-am spus la început. Eşti un băiat simpatic şi probabil deştept. E bine să te ştii simpatic, dar nu e prea bine să-ţi închipui că eşti foarte deştept.

Atletul îl lăsă pe Tic năucit. Cireşarul nu ştia ce să creadă. Un vălmăşag de sentimente, un vălmăşag de gânduri cutreierau fiinţa lui. Nu ştia dacă trebuie să se ferească, să se apere, să acţioneze, să lase totul baltă, să fie perseverent sau nepăsător. I se părea că e înconjurat din toate părţile de enigme şi acest lucru îl irita. Îi pierise pentru un timp acel surâs cuceritor care-i deschidea peste tot porţile.

„Fir-ar să fie! îşi spuse el în gând. O să las totul baltă şi o să fug spre casă. Poate o să născocim ceva în oraşul nostru. Brrr! Ce vacanţă ingrată!”

4

Cu aceste gânduri ajunse Tic la roata norocului. Primul personaj pe care-l zări acolo fu omul în gri. Arăta la fel ca în seara trecută. Nu mai depăşise însă rândul spectatorilor încă nedecişi. Stătea retras undeva, ferindu-se parcă să fie băgat în seamă, şi privea ţintă un singur punct al piramidei cu obiecte strălucitoare. Cireşarul descoperi imediat obiectul care-l fascina pe omul în gri. Era acelaşi de care se îndrăgostise şi el: atletul cu discul. Bătrânul nu rămase prea multă vreme acolo sau poate sosind cu mult înaintea lui Tic se săturase tot privind statuia. Nu plecă însă fără să bolborosească nişte cuvinte pe care urechile ciulite şi pregătite pentru orice eventualitate ale celui mai tânăr dintre cireşari le prinse şi le descifră fără greş:

– Hm… Hm… Statuia lui Fradaburidi! Fradaburidi!!

Tic ar fi pornit fără şovăire şi pe urmele acestui personaj ciudat, dacă n-ar fi zărit la vechiul post de observaţie chipul năucit şi roşu ca sfecla al lui Dan. Iar la doi paşi de el, două fete, ţinându-se de mână, zâmbeau batjocoritor: Maria şi Ioana.

Nu mai era nicio îndoială. Dan pierduse bătălia… dacă avusese loc vreo bătălie… Cine ştie? Poate că se predase fără nicio rezistenţă. Probabil că nicio mişcare, niciun gând, niciun gest pe care îl făcuseră cei doi cireşari nu rămăsese nedezvăluit.

– Da! spuse Tic furios, oprindu-se sfidător în faţa Mariei. Tot ce ţi-a spus dumnealui e adevărat. N-a exagerat cu nimic şi n-a ascuns nimic. Cred că nu e nevoie să-ţi mai repet, cum faci tu când îţi înveţi lecţiile de fizică…

– Sau cum faci tu când spui o minciună gogonată, îi replică Maria. Mai întâi află că abia am sosit şi, în al doilea rând, sunt situaţii ca aceasta când nu se vorbeşte la singular. Ca să ştim cum stăm şi cu politeţea. Şi în al treilea rând, dacă am aflat ceva, atunci tu eşti cel care ne-ai spus şi nu prietenul care s-a transformat în sfinx de culoare roşie.

Tic trăi un moment penibil. Şi pentru că-l jignise pe Dan pe nedrept (dar asta nu se întâmpla pentru prima dată); şi pentru că o jignise pe Ioana, ignorându-i prezenţa (deşi, prin felul în care se comportase, voise s-o scoată din cauză, mai puţin pentru că-şi jignise sora); mai mult însă pentru că se autojignise, transformându-se într-un mic imbecil. Acest ultim lucru îl scotea din sărite. Prin felul cum se purtase dăduse un răspuns general afirmativ gândurilor şi întrebărilor cu siguranţă batjocoritoare şi duşmănoase ale celor două domnişoare, care se ţineau prieteneşte de mână.

– Va să zică v-aţi împrietenit… la toartă, spuse el, în loc de orice altceva. Mâine-poimâine o să faceţi schimb de nume, iar eu, începând din această clipă…

– Nu începând din această clipă, Ticuşorule, îi spuse Maria aproape plictisită. De multă vreme eşti urâcios şi nesuferit, mai ales, când te încăpăţânezi în prostii. Într-adevăr, în ultimul timp frecvenţa lor… mă cam înspăimântă.

– Lasă-mă-n pace! se opuse el cu iuţeală. Fără prostiile mele… Bine! O să vedeţi voi! M-am gândit eu ce-o să fac. Şi mâine, împreună cu Ursu, şi cu Victor, şi cu… fără voi… Las' că ştiu eu… Nu-i aşa, Dan? … Fradaburidi!…

– Fradaburidi? întrebă Dan inocent şi cu voce tare.

Fetele dădură un alt înţeles întrebării lui Dan.

– Ce-i cu Fradaburidi? întrebară la rândul lor. Cine e acest Fradaburidi? Iarăşi o scorneală de-a ta?

Ultima întrebare îi aparţinea Mariei, care se uita curioasă când la Dan, când la Tic. Primul îşi ţinea privirile ascunse în pământ, celălalt

privea foarte atent o gheretă la care se vindeau mingi colorate, cu coadă de cauciuc. Râsul abia stăpânit nu i-l stârnise însă ceea ce se întâmpla acolo, ci curiozitatea incipientă a celor două prietene.

– Aha! pricepu Maria. Vrei să scapi din încurcătură, folosind metodele tale vechi… Ştii, dragă Ioana, cum face dumnealui când e într-o încurcătură? Scorneşte un nume ciudat ca acest Fradaburidi, cei care îl ascultă se apucă să-i găsească un înţeles şi astfel dumnealui câştigă timp pentru a inventa altă poveste.

– Bine! acceptă Tic. Dacă nu vă mulţumiţi cu Fradaburidi, atunci o să scornesc alt nume… De pildă… Piro… Pio… Da! Piroboridava!

– Piroboridava!? tresări Ioana. Ăsta nu-i un nume scornit. Nu-ţi aminteşti? se adresă ea Mariei. Nu-i numele unui oraş dac din părţile Tecuciului?

– Da! răspunse Maria. E o cetate dacică descoperită în apropierea Siretului. Îmi amintesc. Până la descoperirea aşezărilor din munţii Grădiştei era cea mai importantă cetate dacică dezgropată la noi…

– Nu-s chiar atât de sigur, interveni Dan.

– Aaaa! Prin urmare, tu i-ai sugerat acest nume, se dezmetici Maria. De la cine altcineva putea să-l afle? Şi celălalt… îîî… Fra… Bra… Fradaburidi? Tot opera ta e?

– Nu! se dezvinovăţi Dan. N-am nimic cu Fradaburidi. L-am auzit şi eu, cum l-aţi auzit şi voi.

– Poate că face parte din metodă, râse Ioana. Întâi un nume straniu, inventat, apoi altul la fel de straniu, însă real, pentru a da o anumită autenticitate şi primului… Trebuie să recunosc că e o metodă inteligentă…

– Mulţumesc, răspunse Tic, în urma unei clipe de meditaţie, care-l îndemnase să nu piardă măcar acest compliment rostit cu un accent atât de sincer.

Tinerii se îndepărtaseră de roata norocului. Porniseră pe câmp, spre un pod îndepărtat, care scurta însă drumul. Foamea le dădea târcoale şi gândurile lor începeau să graviteze tot mai des în jurul unei mese încărcate cu bunătăţi. Câmpul era pustiu. În depărtare doar, se zărea o siluetă mişcătoare, dar nimeni nu-o luă în seamă. Oarecare plictiseală se strecurase în sufletele lor. Dan îşi controla în gând biblioteca, alegând cărţi pe care nu le citise sau le pusese la loc după ce citise, nemulţumit, un capitol sau două. Ioana blestema cu ochii închişi monotonia şi uniformitatea oraşului, pentru că nu oferea nicio atracţie deosebită, misterioasă, pentru că nu-i îndemna la acţiuni nemaipomenite pe noii ei prieteni; blestema şi se gândea că foarte repede va rămâne iarăşi singură, cu acea senzaţie dureroasă, că în fiecare noapte i se taie aripile înălţate spre zbor. Maria încerca să se obişnuiască într-un fel cu ideea că va petrece o vacanţă plictisitoare, o oarecare vacanţă, fără acele tentaţii, enigme şi emoţii pe care le

trăise în Peştera Neagră sau în Cetatea Vulturilor. Ştia că repede-repede se va lăsa pradă unor visuri care îi vor înfăţişa fantastice aventuri. Iar Tic… Ticuşor îşi făcea planurile de plecare neîntârziată, convins că alături de Victor şi de Ursu… da, şi de Dan, şi de Lucia, şi de nesuferita lui soră, va da peste un lucru extraordinar. „Nu se poate să rămânem ca nişte copaci, nemişcaţi şi tâmpiţi” îşi spunea el în gând. E adevărat că nu putea să scape de nişte imagini care îi apăreau ca nişte fulgere; şi prin ele întrezărea oameni ciudaţi, obiecte strălucitoare, un discobol în plin efort, şi auzea în permanenţă un ţăcănit ca de mitralieră. Oare mâine toate acestea vor fi nişte simple amintiri? se emoţionă Tic o clipă, încetinind pasul. Fetele erau înainte, mergeau tăcute, cu capul în pământ. Dan îşi potrivi mersul după cel al lui Tic, aşa că după câteva secunde amândoi erau la vreo douăzeci de metri în urma fetelor. Puteau vorbi în şoaptă.

– Tu ce zici? întrebă Tic. Să mai facem o încercare după-masă? Dacă nu reuşim, ne luăm calabalâcul şi…

– Va să zică te-ai resemnat.

Dan răspunse fără să se gândească şi mai ales fără să-şi închipuie că vorbele sale, aruncate la întâmplare, cu o voce obosită, vor avea efectul unei explozii. Pumnul lui Tic îl lovi cu atâta putere în spate, încât simţi că i se taie răsuflarea. Durerea îi închirci trupul, dar îl părăsi repede când îl zări pe Tic uitându-se sus, spre orizont, şi izbind furios cu piciorul în pământ.

– Ce te-a apucat? Şi de ce-ai dat în mine?

– În tine?! tresări Tic. Când? Aaa! Nici nu mi-am dat seama… Oraşul ăsta mi-a învineţit oasele. După-masă voi pune mâna pe discobol. Dacă nu-l câştig, îl iau. Îl iau şi fug. N-o să mă prindă borţosul…

– Eşti nebun?! Nici n-o să ai vreme să te mişti. Nu din cauza borţosului. Oamenii din jur. Nimeni nu suferă hoţii.

– Pssst! se învioră Tic. Am o idee, o idee grozavă. Poţi să-i pui cruce discobolului. Nu-i aşa că stă chiar în vârful piramidei? În orice caz, cam pe-acolo. Gata! E grozav! Dar trebuie să aşteptăm până se înnoptează. Am nevoie de întuneric. Grozav!

Fetele se treziră dintr-o dată singure. Simţiră aceasta când, cotind printr-o pădurice, se pomeniră în faţa unui personaj ciudat, un bătrân înalt şi uscăţiv, îmbrăcat în gri, care privea soarele prin ochelarii lui întunecaţi şi bolborosea cuvinte nedesluşite. Atitudinea personajului li se părea prefăcută şi o uşoară spaimă le încolţi pe neaşteptate. Paşii li se încetiniră, dar tot nu reuşiră să evite întâlnirea cu personajul, înainte de apariţia băieţilor, din simplul motiv că bătrânul, săturându-se probabil să se uite la soare, evadă din starea de paralizie şi porni cu atâta iuţeală pe cărare de parcă l-ar fi împins cineva de la spate. Fetele abia avură timp să se ferească din calea lui; mergea ca un orb

sau se prefăcea că nu vede nimic? Din bodogăneala lui neîntreruptă reuşiră totuşi să desluşească un cuvânt: „Fradaburidi”…

– Ai auzit? se întrebară fetele în acelaşi timp. Fradaburidi! Deci nu e o scorneală a ălora.

Maria arăta cu mâna locul unde se opriseră Tic şi Dan, chiar la capătul păduricii. Cei doi nu se sinchiseau însă de ele. Se uitau cu cefele înţepenite într-o anumită direcţie, spre o anumită ţintă, pe care fetele n-o puteau vedea din cauza păduricii, dar pe care o ghiceau: omul în gri.

5

Somnul de după-masă era obligatoriu în vila Ioanei. Sentinţa fu primită fără nicio crâcneală de către băieţi. Fetele încercară să protesteze nu atât prin vorbe, cât prin gesturi şi priviri; destul de timide şi acestea. Ioana ştia că împotrivirea e zadarnică, dar i se părea că bosumflarea face parte din personalitatea ei. Bunica nu i se adresă direct; vorbea cu băieţii:

– O să vă prindă foarte bine somnul! Să ştiţi de la mine: somnul de după-amiază te obişnuieşte să fii cuminte, ordonat, ascultător. Te pregăteşte pentru viaţă.

– Eu voi fi foarte cuminte în viaţă, răspunse Tic.

– Dar în timpul şcolii? întrebă Ioana.

– De-aceea aveţi vacanţă, spuse nestingherită bunica. Vă odihniţi, vă pregătiţi pentru zilele de şcoală. Da, da! de la o vreme, băieţii încep să aibă mai multă minte decât fetele.

– Mai ales când sunt obosiţi, adăugă Maria în şoaptă.

Tic şi Dan porniseră spre camera cu balcon. Era cald, o căldură grea, obositoare, care înnămolea orice fantezie.

– Eu îi dau dreptate, de astă dată, bunicii, spuse Tic. După o masă atât de bogată, după noaptea nenorocită cu cocoşul… Of. Ştii ce somn mi s-a făcut?

– Nu ştiu ce-o să spui mâine sau poimâine… Dar povestea aia cu cuminţenia… Ce ţi-a venit să faci declaraţia?

– Ei, na! Parcă tu nu ştii! Aşa-s eu! Dacă am prilejul să mulţumesc pe cineva. Hai mai bine să dormim până la cinci… o oră pentru antrenament. E grozav! Grozav! Bine că aruncă discul…

Dan încercă de câteva ori să obţină mai multe lămuriri de la Tic. Ciufuliciul se dăruia însă cu toată ardoarea somnului. În loc de vorbe răspundea prin chicoteli; parcă-şi pregătea visele. Dan oftă, înfuriat că nu are partener de conversaţie. Îşi aminti cât îl chinuise Tic în noaptea trecută. Se revoltă, pentru că îşi închipuia că are gust de vorbă, dar adormi înaintea lui Tic. Fetele îşi blestemau soarta, inventau fraze, cuvinte şi formule care să cristalizeze cât mai sugestiv dispreţul lor pentru cei doi somnoroşi. Dar nu simţeau nicio satisfacţie. Ele stăteau ca pe ghimpi, iar ei dormeau nepăsători ca nişte pisoi.

– Asta nu se poate! se înfurie Maria. Eu zic să-i ascultăm.
– Imposibil! Trebuie să trecem prin hol.
– Aş trece şi prin zid…
– Ar fi mai uşor, zise Ioana. În hol croşetează bunica. În fiecare după-amiază, de când îmi amintesc eu, de când eram atâtica, stă acolo şi croşetează. Trebuie să răbdăm până la cinci.
– N-ai o enciclopedie? Un Larousse sau altceva?
– Pentru ce? Adică… Iartă-mă, se scuză Ioana. Nu ştiu ce mi-a venit să te întreb pentru ce ai nevoie. De obicei sunt discretă… Avem o enciclopedie mare din păcate, în biblioteca din hol. Dar am un Larousse aici… Uite! Acolo, după sticlă. Stai, că ţi-l aduc eu.
Nu mai era nevoie. Maria îl găsi repede şi începu să-l răsfoiască.
– Nu dau peste niciun Fradaburidi, spuse ea necăjită.
– De Fradaburidi era vorba? Poate că îl găsim în enciclopedie. Mă întreb şi eu cine-o fi? Şi *ei* de ce nu vor să ne spună?
– Pentru că n-am insistat noi, îi răspunse Maria. E mai plăcut când descifrezi singur o enigmă.
Pe Ioana o atacă subit un gând:
– Ce te face să crezi că Fradaburidi e ceva celebru?
– Rezonanţa… Ca la Epaminonda, ca la Vercingetorix…
– Eu mi-am închipuit mai degrabă că e numele unui oraş sau al unei regiuni. L-am legat mai mult de geografie, nu de istorie.
– Hai să facem pronosticuri cu privire la Fradaburidi! propuse Maria. Va trece mai repede timpul.
Stăteau tolănite, fiecare pe patul ei. Începu un joc original de născociri, de presupuneri şi invenţii. Fantezia le duse pe amândouă atât de departe, încât căzură foarte uşor în apele somnului.

6

Cu câteva minute înainte de ora cinci se treziră toţi. Li se părea că rătăcesc prin infern. Pentru că era întuneric ca noaptea, fulgerele adunau fiori electrici pe limbă, iar tunetele cutremurau pereţii.
Fetele alergară la ferestre, dar nu ca să le închidă, ci să se împotrivească fierbinţi rafalelor reci şi puternice. Ghemuite, cu mâinile înfipte în pervaz abia puteau să reziste vijeliei. Erau atât de ameţite, că nu simţiră imediat declanşarea potopului. Când izbutiră, cu chiu cu vai, să închidă geamurile, apa curgea din părul lor ca dintr-o cişmea. Erau însă atât de fericite, că se pomeniră amândouă dansând în mijlocul camerei.
– Fantastic! spuse Ioana, avântându-se într-o piruetă. Nici nu ştiu ce e pe faţa mea. Apă, lacrimi?… Niciodată n-am pomenit o asemenea furtună. Îmi vine să mă urc în vârful nucului şi să stau acolo până se termină totul…
– E o prostie, îi răspunse Maria. Emoţiile n-au întotdeauna nevoie de vijelii. Ah! Câte furtuni n-am trăit noi în mijlocul celui mai

nepăsător decor!

– Voi! Eu vreau furtuni, vreau să mă rostogolesc odată cu apele unui torent, vreau să ajung… oare unde vreau să ajung?

– În baie! se auzi o voce severă. Imediat în baie!

Bunica stătea încruntată în pragul uşii, cu două halate în mână. Fetele se supuseră, fără să scoată o vorbă.

În camera băieţilor era o linişte neverosimilă. Pe pat, în capul oaselor, cu spatele rezemat de perete, Dan rătăcea prin alte lumi. Nu auzea şi nu se vedea nimic. Îşi acoperise capul cu o pernă uriaşă. Numai nasul şi gura i se vedeau. Respira regulat; parcă se supunea unui exerciţiu precis.

– De ce să mă consum degeaba? spuse el într-un târziu. Mai bine să-mi păstrez nervii pentru altceva…

Tic îşi lipise faţa de sticla geamului. Văzut de afară, era hidos. Dar cine avea asemenea preocupări? Clipea des din ochi; adică se ferea inconştient de luminile orbitoare ale fulgerelor.

– Pentru ce să-ţi păstrezi nervii? întrebă el furios că fusese nevoit să-şi desprindă gura de geam. Şi parcă tu ai nervi!

Nu primi niciun răspuns, pentru că nimeni nu putea să-i audă vorbele. Şi nici n-avea nevoie de vreun răspuns. Se retrase cu un pas de la fereastră, rămase câteva secunde în cumpănă, apoi se prăvăli pe patul de campanie. Supraevaluase rezistenţa patului. Căzu pe podea cu patul peste el. Furia îl făcu neputincios. Nu se mişcă. Stătea pe podea, rezemat în coate şi-n bărbie, ca un paralitic, cu patul odihnindu-se deasupra lui.

„Măcar de-aş adormi!” îşi spuse el în gând.

Şi Dan, cu capul ascuns în pernă, gândea cam la fel.

Dar gândurile lor nu se împliniră. Ioana şi Maria dădură buzna în camera lor. Se opriră însă în prag, săgetate de spaimă. O clipă numai. Ca slobozite dintr-o praştie, alergară amândouă. Maria spre Tic, Ioana spre Dan. Probabil că amândouă au rostit întrebarea în acelaşi timp:

– Ce s-a întâmplat?

Dan răspunse cu ochii închişi şi profund fericit:

– Visez… Am ajuns undeva, la mare, poate chiar la Veneţia, şi mă plimb cu o gondolă…

Tic nici nu simţi că i se ia greutatea de pe spate. (E drept că patul era foarte uşor.) Rămase în aceeaşi poziţie.

– Sunt distrus…

– Ţi-ai rupt ceva? se înfioră Maria. Spune repede!

– M-a distrus vijelia. Mi-a ucis toate planurile. S-a dus dracului Fradaburidi. Oare ce-o fi acum în iarmaroc?

– La asta te gândeşti tu? Dacă vrei să faci băi de nămol, n-ai decât… Du-te!

– Sunteţi nişte proşti! se auzi vocea lui Dan. Aţi venit aici cu

gânduri extraordinare şi acum aţi căzut în letargie. Eu încerc să mă adaptez mediului şi reuşesc de minune. Am făcut nişte călătorii grozave, dar câte n-am făcut!

– Asta nu-i adaptare la mediu, spuse Ioana. Pentru că nu trăieşti aici. Evadezi. Şi ai norocul că-ţi duci visele până la capăt…

– Aiureli! se enervează Dan. N-ajung niciodată până la capăt. Trec din vis în vis. Asta-i frumuseţea! Dacă vreţi, pot să vă povestesc unul dintre ele…

– Nu! se opuse Tic cu vehemenţă. N-am nevoie acum de visele tale. Mai bine mă duc afară, în ploaie…

– N-ai decât, îi răspunse Dan. Eu am vrut să vă mai înveselesc puţin. Nu m-am gândit la mine, ci la voi.

Tăcerea se lăsă ca o cortină în camera de lângă turn. Nimeni n-avea chef de vorbă. Parcă ascultau cu toţii răpăitul sacadat al ploii. De multă vreme nu trăiseră cireşarii o asemenea stare de somnolenţă. Se simţeau străini, stingheri, îi încolţeau gânduri duşmănoase. Cel mai mult dintre toţi suferea Tic. Planul său genial – aşa îl calificase el într-un moment de entuziasm – de capturare a discobolului fusese lichidat şi înghiţit de furtuna neprevăzută. E adevărat că şi acest plan era un paleativ; izvorâse din necesitatea de a face ceva în acest orăşel pe care începuse să-l urască. Ciufuliciul nu se împăca deloc cu inacţiunea şi, în lipsă de altceva, se hotărâse să treacă discobolul în proprietatea lui. Totul era pus la punct. La un singur lucru nu se gândise. Dar cine şi-ar fi închipuit că se va revărsa un potop asupra oraşului, care va scoate bâlciul din circulaţie? Sau, mai bine zis, care va opri circulaţia în bâlci? Un lucru era însă sigur: nu va aştepta până se va usca pământul. Mai bine învins, ruşinat, dar acasă. Fir-ar să fie de ploaie neghioabă! Nu putea să mai aştepte o zi!

Totuşi ploaia se opri. Dintr-o dată. Norii se topiră ca prin farmec şi soarele, coborând spre asfinţit, luă din nou în stăpânire pământul. Cam timid, cam obosit, cam morocănos, dar totuşi soare. Camera în care stăteau tinerii se umplu de lumină. Feţele lor nu acceptară însă darul acela neaşteptat. Rămâneau în continuare plictisite şi rebegite. Ce folos? Acum, la spartul târgului! La drept vorbind, lumina îi indispunea. Până atunci îşi ascunseseră tristeţile în întuneric. Şi iată că luminile îi trădau.

– Acum da! încercă Dan o diversiune. Cele mai frumoase plimbări, cele mai plăcute, cele mai interesante… sunt cele de după ploaie.

– Dacă mergi cu picioarele goale pe câmp, prin iarbă… îl completă Maria.

– Duceţi-vă voi! îi îndemnă Tic furios. Eu o să stau sub nuc, fiindcă îmi place ploaia. Vreau să simt picurii pe gât.

– Şi eu vreau să te ştiu în toate minţile…

Maria n-avu vreme să-şi termine fraza. Bunica apăruse în prag.

Vocea îi suna ca o poruncă:

– Peste jumătate de oră mergem la muzeu!

Invitaţia aceea nu înveseli pe nimeni. Dac-ar fi fost făcută pe un ton mai nesigur, nimeni n-ar fi ascultat-o. A doua zi dimineaţa, cireşarii ar fi plecat acasă, Ioana ar fi rămas mai departe roaba viselor sale întrerupte, iar orăşelul şi-ar fi continuat existenţa sa obişnuită, monotonă. Din fericire, bunica fusese fermă şi autoritară.

7

Paznicul nu se clinti din uşa muzeului:

– Aţi venit prea târziu. La ora asta nu mai intră nimeni.

Era înalt şi lat cât uşa. Pe capul strălucitor şi roşu nu descopereai niciun fir de păr. Vocea groasă, de bas, făcea să zbârnâie geamurile din jur. Văzându-l, te gândeai imediat la huidumele de prin circuri care stopează pe ceafă bile şi ghiulele de oţel azvârlite din public şi le prind pe ceafă. Privirile saşii îl făceau şi mai fioros.

Cu toate acestea, bunica nici nu-l luă în seamă:

– Intraţi! le spuse ea tinerilor. Mai e o jumătate de oră până la închidere.

Paznicul rămase în acelaşi loc. Ba îşi potrivi în aşa fel trupul, ca să nu lase loc de intrare nici pentru o muscă.

– Azi e program, special, explică el. Închidem cu o jumătate de oră mai devreme, fiindcă de mâine se închide muzeul.

– În cazul acesta, interveni Dan, ar trebui să închideţi cu o jumătate de oră mai târziu. Cel puţin cu o jumătate de oră.

Paznicul ridică din umeri, iar bunica se uită cu neplăcere vădită la cireşarul cel vorbăreţ. N-avea nevoie de ajutorul lui.

– Din moment ce nu s-a scris în ziare, te rog să ne dai drumul. Imediat!

Tic nu auzise niciodată o poruncă rostită cu atâta siguranţă. Acel „imediat” îl dădu pe paznic la o parte, ca pe o gânganie. Ba îl făcu să-şi încline capul, speriat, ca în faţa unui personaj foarte important. Succesul acesta îl scoase pe cireşar din toropeală şi-i strecură în suflet un sentiment de stimă pentru bunica Ioanei.

Interiorul muzeului avea forma unei potcoave. Pe pereţi şi pe piedestale speciale se aflau o sumedenie de statui şi de tablouri. Tinerii erau obligaţi de însoţitorul lor sever – bunica – să privească fiecare obiect cel puţin un minut. După victoria repurtată asupra paznicului, nimeni nu mai îndrăznea să se opună voinţei ei. Se aflau acolo şi pânze, şi statui frumoase, semnate de nume cunoscute, dar şi foarte multă umplutură. Cireşarii şi Ioana cam strâmbau din nas şi, parcă înţeleşi, scoteau exclamaţii încete de admiraţie tocmai în faţa obiectelor de duzină. Numai Tic nu lua parte la acest joc. Căuta ceva deosebit şi nu găsea. Această căutare îi duse privirile spre centrul potcoavei. Şi deodată tresări. Îl trase de mânecă pe Dan şi-i şopti ceva

la ureche. Dan se adresă imediat bunicii, cerând o explicaţie oarecare despre un tablou pe care îl văzuseră. Bunica şi tot cortegiul se zgâiau iarăşi la tabloul cu pricina, iar Tic o tuli fără zgomot, dar destul de iute, spre centrul sălii. Încă doi paşi şi dispăru din raza vederii celorlalţi.

În aripa în care pătrunsese Tic mai erau câteva persoane, iar obiectele păreau mai mari, mai impunătoare. Se aflau câteva statui în mărime naturală, pe socluri înalte, şi undeva, pe la mijloc, o vitrină uriaşă, care părea centrul de interes al muzeului. În faţa ei stăteau toate celelalte persoane şi printre ele omul în gri.

Cireşarul înaintă cu precauţie, în vârful picioarelor. Nu se amestecă imediat printre ceilalţi vizitatori, ci se furişă în spatele unei statui. Vitrina era la câţiva metri în faţa lui, dar nu putea să distingă obiectele din interior, din cauza barierei pe care o constituiau vizitatorii. Nici omul în gri nu era în primul rând al curioşilor. Stătea în spatele lor, sprijinindu-se cu mâna de soclul unei statui. Era înalt, aşa că putea vedea foarte bine podoabele din vitrină. Tic înţelese însă că straniul personaj nu privea vitrina. Era prea absent şi era prea multă nemişcare în atitudinea lui. Tic ar fi pariat cu oricine că omul în gri îşi ţinea ochii închişi. Nemişcarea lui nu dură însă prea multă vreme. Se uită la ceas, un ceas mare, strălucitor, pe care-l ţinea într-unul din buzunarele vestei, apoi porni cu paşi lenţi spre centrul potcoavei, şi nu spre ieşire, aşa cum se aştepta Tic.

Cireşarul se ascunsese şi mai bine, aproape lipindu-se de statuie. Omul în gri trecu pe lângă el, mai că-l atinse cu mâna, dar Tic avu convingerea fermă că nu fusese văzut. Ar fi vrut să întoarcă încet capul, pentru a-l urmări pe ciudatul vizitator, dar spaima îl menţinea încă într-o stare de paralizie. Numai ochii îi alergau fără voie pe o rază scurtă. Exact în clipa când se hotărî să pornească după omul în gri, privirile lui întâlniră într-un colţ al sălii, într-un ungher întunecos, pe tânărul cu înfăţişare de atlet. Figura lui nu mai era zâmbitoare. Părea foarte preocupat, neliniştit, nervos.

„Cu ăsta ce-o mai fi aici?” se întrebă cireşarul în gând.

Atletul se desprinse din ungherul întunecos şi se apropie de vitrină, oprindu-se – după părerea lui Tic – exact în locul în care stătuse omul în gri. Nu zăbovi însă nici el prea multă vreme. După câteva minute părăsi vitrina şi se îndreptă spre ieşire, dar, mai întâi, aruncă o privire spre centrul potcoavei. Tic n-avu timp să-l vadă ieşind, pentru că, urmărind privirile atletului, zărise în centrul sălii statura uriaşă a paznicului. Din trei paşi, se alătură grupului de vizitatori, ocupând un loc în extrema parte dreaptă, pentru a fi mai aproape de ieşire.

Vitrina avea câteva compartimente căptuşite cu catifea în care se aflau tot felul de obiecte vechi, mai ales ceramică, monede, unelte de bronz şi podoabe de argint. Compartimentul central adăpostea cinci

statuete cam veştejite de vreme, dar toate lucrate cu o gingăşie şi zugrăvite în nişte culori cum nu mai văzuse niciodată Tic până atunci. Îi venea să fluiere de admiraţie. Era o anumită asemănare între acele statuete şi discobolul lui Fradaburidi. Pe o etichetă mare, lipită de peretele din fund al compartimentului, se aflau scrise câteva cuvinte, pe care Tic le citi imediat:

„TANAGRALE ORIGINALE DIN BEOTIA – donaţie profesorul Neştian”.

Toate statuetele reprezentau femei. Erau mici de-o şchioapă, dar autorii lor nu uitaseră niciun detaliu. Două dintre ele erau îmbrăcate în voaluri; sute de mii de cute, de creţuri era toată îmbrăcămintea. Alta era surprinsă dansând, şi aşteptai, văzând-o, să-şi termine pirueta. Alta purta un obiect mutilat, probabil o amforă. Mâna cealaltă, corpul, mişcarea picioarelor, intenţia mişcării realizau un extraordinar echilibru. Ultima, fără mâini, stând pe un jilţ înalt, reprezenta o zeiţă. Figura ei împrăştia un aer de siguranţă şi demnitate, de fineţe şi severitate.

Tic le-ar fi privit multă vreme, dacă n-ar fi simţit paznicul în spatele său şi dacă n-ar fi ghicit, în uitătura încruntată a acestuia, intenţii nu prea blajine. Căută la repezeală un mijloc de salvare. Trebuia să se agaţe de unul dintre vizitatori şi-i trecu iute în revistă pe toţi. Erau patru persoane, atâtea mai rămăseseră în faţa vitrinei: două femei, una foarte tânără, alta cam bătrâioară, şi doi bărbaţi, unul în floarea vârstei, altul slab şi galben ca un schelet, dintre aceia cărora nu le poţi ghici vârsta.

„Băbuţa! se hotărî Tic. Pe ea o cuceresc eu repede.”

Mai întâi se uită însă la ceas, cu un gest plictisit, ca şi cum ora i-ar fi amintit un lucru pe care-l uitase, tresări şi încercă să se îndrepte spre persoana pe care o transformase în bunică. Paznicul îi aţinu însă calea şi cu un gest categoric îi indică ieşirea.

– Poftim? căută Tic să se împotrivească.

Paznicul îi răspunse tot fără vorbe, mişcând de câteva ori un deget gros cât braţul unui copil. Manevra aceasta tăcută îl zăpăci pe cireşar. Porni spre ieşire ca un căţel zgribulit. Abia pe la jumătatea drumului înţelese că se comportase ca un nerod şi mai înţelese că partida era definitiv pierdută. După ce se dovedise atât de slab, nu mai avea nicio şansă să reînceapă disputa cu paznicul. Nu-i rămânea decât să se strâmbe la el, ceea ce şi făcu, bineînţeles când ajunse la doi metri de uşă. Coborî destul de repede treptele şi se ascunse în umbra unui copac. Inima însă i se făcu cât un purice, pentru că namila cu capul chel apăru în uşă, şi după ce-i spuse câteva cuvinte celuilalt paznic de la ieşire, coborî treptele venind parcă pe urmele lui. Din fericire, paşii namilei îşi continuară drumul pe aleea asfaltată – probabil era interzisă călcarea ierbii – iar Tic se lipi cât putu de trunchiul copacului. Rămase acolo şi după ce-l văzu pe „urmăritor” luându-şi postul în

primire, la intrarea în muzeu.

Tic ar fi părăsit fără îndoială locul în care se afla, dacă n-ar fi zărit, din întâmplare, la câţiva paşi în spatele lui, o bancă îngustă, fără spetează, cam incomodă, totuşi o bancă. Şi, pe deasupra, se găsea în umbră, la adăpostul oricăror priviri indiscrete. Imediat se aşeză pe ea, pentru a aştepta acolo ieşirea celorlalţi. Banca era un post ideal de observaţie. Îi dădea prilejul să vadă şi intrarea şi ieşirea din muzeu.

Primele minute de aşteptare se scurseseră fără niciun incident. Cei doi paznici stăteau neclintiţi la posturile lor. Exact în acelaşi moment, ca şi cum s-ar fi înţeles între ei, îşi aprinseră câte o ţigară.

„Hm!” zâmbi cireşarul, dar n-avu vreme să-şi ducă până la capăt comentariul – iniţial răutăcios – pentru că atenţia îi fu captată de un bărbat înalt, care se îndrepta cu paşi repezi spre ieşirea muzeului. Paznicul îl salută politicos şi-i lăsă cale liberă. Apoi îşi reluă liniştit fumatul.

Tic se uită la ceas, mai degrabă din plictiseală. Şi tot din aceeaşi cauză se uită şi mai târziu, când personajul, atât de politicos salutat de către paznic, ieşi pe aceeaşi uşă pe care intrase. De astă dată însă nu se mai înapoie pe drumul pe care venise. Trecu pe lângă Tic şi se opri câteva clipe în faţa paznicului de la intrare. Probabil îi spunea ceva, pentru că huiduma clătina docilă din cap.

– Am înţeles, domnule director, răzbătu până la Tic o voce groasă de bas.

„Eram sigur, îşi spuse cireşarul. Puteam să pariez cu orişicine că e directorul muzeului. Dar nici nu e mare scofală...”

Paznicul scoase o cheie uriaşă, descuie uşa şi dispăru în muzeu. Tic se uită iarăşi la ceas, apoi îşi îndreptă privirile spre ieşire.

„Dacă nu s-a dus să-i dea afară, să-mi ziceţi cuţu! se adresă cireşarul copacilor din jur. În mai puţin de trei minute, toţi vor părăsi muzeul.”

Prevederile lui se adeveriră. După numai două minute ieşi primul grup de vizitatori, dar nu acela la care se gândise el.

De data aceasta, Tic ar fi pierdut totul, pentru că ar fi pariat pe orice. Primul grup care părăsea muzeul îl constituia bunica şi cei trei sateliţi. Coborau scările ca o avalanşă.

„Aşa fac şi eu când mă supără cineva, râse Tic. Plec din casa lui, convins că gestul meu îl va ofensa. Numai că m-am gândit prea târziu la asemenea posibilitate.”

Meditaţia spontană nu împiedică oaia rătăcită să se furişeze, tiptil şi pe nevăzute, înapoi în turmă. Dan îi dădu a înţelege că nu i se remarcase lipsa. Tinerii însă nu mergeau, ci fugeau de-a binelea, ca să ţină pasul cu bunica înfuriată. Până la urmă, obosi şi ea, sau poate vederea unei bănci goale la capătul parcului îi provocă oboseala.

– Dumneata pe unde-ai fost? se răsti ea la Tic, după ce se aşeză pe

bancă. De ce-ai rămas mereu în urmă?

– Tanagralele... răspunse Tic, fericit că nu-l întrebase de ce-o luase înainte.

– Care tanagrale? întrebară Ioana şi Maria în acelaşi timp.

Dan le făcu semn cu cotul (stătea între ele, la mijloc), şi ele se grăbiră să repare gafa:

– Aaa! Tanagralele... Sigur că da...

– Care tanagrale? întrebă bunica la rândul ei. Pe unde ai umblat dumneata?

Tot Dan încercă să-l scoată pe Tic din încurcătură printr-o diversiune:

– Ştiţi? L-a luat la rost paznicul, pentru că a rămas în urma noastră. Ăla chel, cu capul roşu, care n-a ştiut cum să se poarte cu dumneavoastră.

– Îl voi reclama la director, la primar, la minister! explodă bătrâna. Neobrăzatul! De la dumneata ce-a vrut?

– M-a cam înghiontit, răspunse Tic. Dar m-am strâmbat şi eu la el... când am ajuns la uşă.

– Foarte bine! Ba nu! se răzgândi bunica. Nu-i frumos să te strâmbi!

– Dar şi el are o mutră, de parcă se strâmbă tot timpul, căută Tic o cale de retragere. L-am imitat puţin.

Ceilalţi erau să izbucnească în râs. Din fericire, bunica se sculă brusc, obligându-i să pornească spre casă.

– Repede! Să nu întârziem la cină! îi invită ea.

Bineînţeles că nu se putea întârzia la cină, pentru că ea era aceea care o pregătea.

Dan rămase iarăşi în urmă, cu Tic.

– Ce s-a întâmplat? întrebă ciufuliciul. V-a dat afară din muzeu? Eu ştiam că se apropie ora de închidere.

– S-a repetat scena de la intrare, răspunse Dan. Tocmai ajunseserăm la centrul potcoavei, când ne-am pomenit cu namila lângă noi. A întins un braţ cât un stâlp de telegraf, arătând spre uşă. „Ora de închidere”, a spus tare, pentru toţi. „Imediat!” i-a spus încet, dar foarte ferm bunicii. Ea a pornit ca din puşcă. Şi noi după ea.

– Prin urmare, se întristă Tic, n-aţi văzut tanagralele.

– Eşti nebun? Ce tanagrale? Aiurezi?

Tăcură brusc amândoi. Ajunseseră acasă.

Capitolul III

1

La ora zece se termină cina. Băieţii, fetele şi bunicii se despărţiră, urându-şi unii altora „noapte bună!” La ora zece şi jumătate, pe baza înţelegerii conspirative din timpul mesei, tinerii se întâlniră în camera de lângă turn. Până atunci, Dan refuză categoric orice conversaţie cu Tic. Îşi trecuse nişte însemnări în jurnal. De ce hotărâseră ei să se întâlnească la zece şi jumătate, nimeni nu poate şti! Fapt este că se aflau toţi laolaltă, gata să-şi depene întâmplările zilei.

– Acum poţi să-mi spui de ce m-ai făcut nebun? îl întrebă Tic pe Dan. Cred c-am răbdat destul. Mai mult de un ceas.

– Asta-i o manieră de a începe discuţia? îşi admonestă Maria frăţiorul.

– Mai întâi să răspundă dumnealui, se apără Tic.

Dan, băiatul atât de calm şi de potolit, se înfurie:

– Nu ştiu dacă eşti nebun, dar în conflict cu inteligenţa, în orice caz. Ce tot îi dai cu tanagralele? N-ai văzut cu câte riscuri te-am scos din încurcătură?

Tic îl privi uluit, ba se uită şi la ceilalţi, parcă pentru a cere o mână de ajutor.

– Ştii cu ce ţi-aş da în cap? Cu o statuetă din acelea. Chiar cu riscul s-o distrug.

Ioana încercă să-i tempereze pe cei doi cocoşei:

– Nu puteţi să ne spuneţi şi nouă de ce vă certaţi? Sau dacă e un secret de-al vostru… eu sunt gata să mă retrag.

– L-am întrebat dacă a văzut statuetele, tanagralele răspunse Tic, şi dumnealui m-a făcut nebun. Ba mi se pare…

– Da! îl întrerupse Dan. Ţi-am spus că aiurezi.

– Nu-i adevărat! M-ai întrebat. Dacă mi-ai fi spus că aiurez, ţi-ai fi schimbat hainele în timpul mesei.

– Asta cum vine? întrebă Maria nedumerită.

– Foarte simplu. I-aş fi răsturnat farfuria în aşa fel, ca să se creadă că el a făcut-o. Mă pricep eu…

– Tot nu înţeleg pentru ce vă certaţi, zise Ioana. Despre ce tanagrale e vorba?

Tic se credea victima unui complot. Sau a unei farse. Se uită fără sfială la ceilalţi, dar nu descoperi nicio urmă de zâmbet pe feţele lor.

– Aaaa! se dumeri el. N-aţi mai avut timp să vedeţi vitrina. Aţi şters-o prea repede! Păcat! Eu, în locul vostru…

– Ce-ai fi făcut în locul nostru? în întrebă Dan. Monede, şi ceramică, şi unelte, şi inele am văzut cu sutele în alte părţi, în alte muzee. Şi mai vechi, şi mai interesante.

– Nu ţi-e ruşine să ne insulţi muzeul? se bosumflă Ioana. Ce, al

vostru e mai bogat?

Tic se uită iarăşi la ei cu priviri curioase.

– Va să zică tot aţi văzut vitrina.

Maria făcu un gest de plictiseală:

– Câteva secunde. Nici măcar un minut. Dar, vorba lui Dan, tot n-aveam ce vedea…

– Şi tanagralele? ţipă Tic. Tanagralele nu le-aţi văzut? V-aţi uitat peste tot şi numai în mijlocul vitrinei nu v-aţi uitat? Sau vă bateţi joc de mine?

– Sau îţi baţi tu joc de noi? îi răspunse Dan. Ne-am uitat şi în compartimentul din mijloc, dar în afară de o etichetă nu era nimic altceva.

– Nici tu n-ai văzut cele cinci statuete? o întrebă Tic pe Maria. Cinci femei. Două înfăşurate în voaluri, una pe tron, una dansând şi una ducând o amforă.

– Niciodată n-ai suferit de lipsă de fantezie, Ticuşorule!

– Las' că suferi tu de altceva! Te-ai molipsit de la ăla…

– Staţi! interveni Ioana. E o neînţelegere la mijloc.

– Să nu fie o farsă…

– Nu, nu! E o neînţelegere. Ai văzut într-adevăr cele cinci statuete? Şi eu le-am văzut… de mai multe ori, ultima dată acum câteva luni. Sunt exact aşa cum le-ai descris.

– Da! se avântă Tic. Una purta un voal albastru, cealaltă un voal roz. Cucoana de pe tron n-avea mâini, iar cea care dansa avea faţa julită. Iar aia care purta amfora… aia… era aplecată în stânga, din cauza greutăţii… Şi amfora era mutilată. Nici nu ştiu dacă ţinea o amforă…

– Da! încuviinţă Ioana, cu ochii holbaţi. Într-adevăr, sunt exact aşa. Ai mai vizitat vreodată muzeul?

– Nu! răspunse Dan în locul lui Tic. Şi nici nu văd de unde a aflat atâtea detalii. Par prea proaspete… Spune drept, Ticuşorule! Te-a informat cineva, sau le-ai văzut cu ochii tăi?

Dacă întrebarea ar fi fost rostită cu alt ton şi nu ca o rugăminte, cum o exprimase Dan, Tic ar fi sărit în gâtul lui. Se mulţumi să se aşeze pe pat şi rămase acolo, cu coatele pe genunchi, fără a scoate o vorbă.

– Cred c-ar fi bine să recapitulăm, propuse Maria. Şi ca să evităm orice neînţelegeri, şi ca să terminăm odată cu babilonia asta, la orice întrebare care se iscă să se răspundă scurt, prin da sau nu, fără să se dea alte amănunte.

Tăcerea celorlalţi suna ca un acord.

– Bine, continuă ea. De mai multe ori, dar nu astă-seară, Ioana a văzut în muzeu tanagralele.

– Da! afirmă Ioana. Dacă e nevoie, pot să precizez data.

– Aceleaşi statuete au fost văzute şi astă-seară de Tic.
– Îhî! afirmă, în raport cu personalitatea lui, ciufuliciul.
– Noi, însă noi: Ioana, Maria, Dan… şi bunica… nu le-am văzut. Şi cum nimeni nu minte… Ia spune drept, Ticuşorule, nu cumva ţi s-a părut?
Tic se pregătea să sară ca o panteră; noroc că-l opri Ioana:
– Te rog… Nu căuta alt înţeles întrebării… Ni se pare atât de ciudat totul nouă, ăstora care am văzut cu ochii noştri vitrina goală, încât… încât, fiind trei, avem dreptul să cerem celui care a văzut altceva, el fiind singurul care a văzut altceva…
Tic înţelese tot gândul Ioanei şi se calmă imediat.
– V-am spus doar. V-am dat şi amănunte şi pot să vă mai dau încă o sută… Când scornesc ceva… nu vă dau prilejul să vă îndoiţi. Ştiu eu cum să fabric de-alde astea…
– Prin urmare, reluă Maria, Tic a văzut tanagralele, iar noi nu le-am văzut.
– Asta-i concluzia ta? întrebă Dan. Ce mai încolo-ncoace! Tanagralele au dispărut. Probabil că s-a răzbunat paznicul pe noi. Le-a scos ca să nu le vedem.
– Imposibil! spuse Tic. Paznicul m-a dat pe mine afară. M-a luat din faţa vitrinei şi a ieşit imediat după mine pe uşă. Pe urmă n-a mai intrat în muzeu decât ca să vă dea pe voi afară.
– De unde ştii tu? întrebă Maria. L-ai urmărit în permanenţă? Dacă a mai intrat fără să-l vezi? sau dacă a intrat celălalt paznic?
– Dacă vă spun eu! Nu i-am scăpat nicio clipă din ochi.
– Atunci? se înfioră Ioana.
– La un moment dat a intrat directorul în muzeu, continuă Tic. A intrat pe uşa de la ieşire şi a ieşit tot pe acolo.
– Ce păcat! se întrista Ioana.
– De ce păcat?! se miră Dan.
– Înseamnă că le-a luat el…
– Şi asta e un păcat?! se miră iarăşi Dan. Nu cumva îţi zburdă imaginaţia şi te gândeşti la cine ştie ce?
– Staţi o clipă! încercă Tic să-i potolească. Directorul a ieşit aşa cum a intrat. Nu ducea nimic cu el. L-am văzut la lumină. N-avea unde să pună statuetele. Nici măcar haină nu purta.
– Altcineva n-a mai intrat? întrebă Maria. Sau poate că a ieşit altcineva între timp?
– Până la plecarea voastră, n-a mai intrat şi n-a mai ieşit nimeni din muzeu. Dar voi l-aţi văzut pe director?
– Nu! răspunse Ioana. Eu îl cunosc bine. E profesorul nostru de istorie. Nu l-am văzut. V-aş fi spus imediat.
– Şi totuşi numai apariţia lui poate explica dispariţia tanagralelor, zise Dan. Păcat că nu ştim cu precizie orele…

– Ba eu le ştiu! strigă Tic.

– De ce avem nevoie de ore? râse Maria. Mie mi se pare totul foarte limpede. Dintr-un motiv sau altul, directorul a scos statuetele din vitrină. Numai că, în loc să le ducă în afara muzeului, le-a pus în altă parte, în interiorul muzeului.

– Motive ar fi, spuse Ioana. De mâine încep reparaţii în muzeu. Nu ştiu ce anume. Poate se repară numai exteriorul.

– Vedeţi?

– Staţi, că n-am terminat! continuă Ioana. Eu cunosc foarte bine muzeul. Am fost de zeci de ori în el. Nu există nicio altă cameră, nicio altă cale de comunicare decât cele două uşi de la capetele potcoavei. Birourile sunt în faţă, în scobitura potcoavei, dar ele nu comunică direct cu muzeul.

– Poate c-o fi undeva, în perete, vreo ascunzătoare secretă, îşi dădu Dan cu părerea.

– Vorbe! îi replică Maria. Şi s-a apucat să ascundă statuetele în văzul tuturor… E o prezumţie slabă, Dan.

– Voi l-aţi văzut pe director? întrebă Tic. Nu! Înseamnă că a rămas tot timpul în aripa dreaptă. Dac-am şti ce-a căutat acolo!

– Poate că nici n-a intrat înăuntru, spuse Ioana. Dac-a stat tot timpul în hol? În holul de la ieşire… E un telefon acolo. Poate c-a telefonat undeva în oraş.

– Sau poate că s-a întâlnit cu cineva în muzeu…

– Atunci de ce acel cineva n-a ieşit odată cu directorul? Eşti sigur, Tic, că n-a ieşit nimeni odată cu el sau după el?

– Doar v-am mai spus! N-a intrat decât el în muzeu şi a ieşit cu mâinile goale, după… după câteva minute…

– Tocmai atât cât ar fi durat o convorbire telefonică.

– Poate c-ar fi totuşi bine să încercăm să precizăm orele.

Tic făcuse deja câteva însemnări pe o foaie de hârtie:

– Eu am ieşit… adică a trebuit să ies afară la ora nouă fără douăzeci. Nu ştiu de ce m-am uitat la ceas, dar bine că m-am uitat. La nouă fără un sfert a apărut directorul…

– Stai puţin! îl întrerupse Maria. Înseamnă că la ora nouă fără douăzeci, tanagralele erau în vitrină. Mai departe, Ticuşorule!

– La ora nouă fără un sfert a apărut directorul, adică a intrat în muzeu, după ce l-a salutat foarte politicos paznicul. Aşa! Mă uitam mereu la ceas din plictiseală. De aceea am reţinut orele. La ora nouă fără şapte minute, directorul a ieşit. Cel mult un minut a durat drumul de la ieşire la cealaltă poartă. Deci la nouă fără şase minute s-a oprit în faţa huidumei.

– Stai! interveni iarăşi Maria. Dac-a ieşit cu mâinile goale, dacă n-a ieşit nimeni după el, dacă nu se află nicio altă cale de comunicare între muzeu şi birouri, înseamnă că la ora nouă fără şapte minute

tanagralele erau încă în vitrină.

– Cum ai ajuns la deducţia asta? o întrebă Dan.

– Dacă tanagralele n-ar fi fost la locul lor, directorul ar fi dat imediat alarma.

– Dar dacă n-a intrat deloc în muzeu? Dac-a vorbit pur şi simplu la telefon de acolo, din hol? o interogă Ioana.

– Mi se pare nefiresc. Chiar dac-a vorbit la telefon, măcar pentru un minut-două tot ar fi trebuit să intre în muzeu.

– Ei, asta-i! se opuse Dan. Poate că i s-au spus lucruri atât de importante la telefon, încât nici nu i-a mai trecut prin cap să intre în muzeu.

Privirile tuturor se îndreptară spre Tic. Ciufuliciul nu părea deloc intimidat. Răspunse foarte sigur:

– Nu mi s-a părut deloc că se grăbeşte. A stat de vorbă şi cu celălalt paznic. Cred că vreo două minute. Deci la nouă fără patru minute, huiduma a intrat în muzeu. La nouă fără două minute aţi ieşit voi.

– Eşti sigur, Ticuşor?

– Foarte sigur. Nu ştiu dacă e potrivit ceasul meu după ora exactă.

– Asta n-are nicio importanţă, îl linişti Dan. Un minut-două înainte sau în urmă nu contează. Importante sunt intervalele de timp. Durata lor contează. Şi aici se pare că nu greşeşti… Ar fi bine să mai repeţi o dată…

Tic se supuse imediat:

– La nouă fără douăzeci am ieşit eu. La nouă fără un sfert a intrat directorul. La nouă fără opt minute a ieşit directorul, la nouă fără şase minute, directorul s-a despărţit de paznicul de la intrare şi tot la aceeaşi oră paznicul a intrat în muzeu. Când s-au furat tanagralele?

Tic nu făcuse altceva decât să dea glas, la modul cel mai brutal, întrebării care stătea pe buzele tuturor.

– Da! Când s-au furat? se repezi Ioana.

Dan şi Maria făcură o vajnică opoziţie de circumstanţă, pentru că, în sinea lor, erau la fel de convinşi că statuetele fuseseră furate. De ce-i preocupa pe ei ora la care s-au furat e o altă problemă.

– Dacă-l excludem pe director, spuse Maria, înseamnă că statuetele s-au furat între ora nouă fără opt minute şi ora nouă fără trei minute, când ne-am oprit noi în dreptul vitrinei şi nu le-am mai văzut.

– Eşti prea sigură! îi ripostă Dan. Dacă directorul n-a intrat deloc în muzeu?

– Eu sunt convinsă că a intrat! se încăpăţână Maria. Dar nu-s deloc împotriva lămuririi acestei probleme. Trebuie să aflăm cât mai repede dacă directorul a telefonat sau nu de acolo, din hol.

Privirile tuturor se îndreptară spre Tic.

– Nu ştiu, răspunse ciufuliciul. Din locul unde eram, nu puteam să văd tot holul. De ce să vă mint? Lăsaţi-mă până mâine dimineaţă. În două minute aflu şi cu cine a vorbit la telefon… dacă a vorbit, bineînţeles.

– Oare chiar s-au furat? întrebă cineva.

– Sigur, sigur! se înfierbântă Ioana. Brr! S-au furat tanagralele! O să vuiască oraşul! Toată faima oraşului nostru erau aceste tanagrale! Ce-o să fie, Doamne, ce-o să fie! În sfârşit, s-a întâmplat şi aici, la noi, ceva deosebit!

– Nu te grăbi! o temperă Dan. Noi facem aici simple supoziţii. Cine ştie unde o fi adevărul? Şi mai ales, nu trăncăni. Nu vrem, din cauza unor vorbe aruncate în vânt, să ajungem de râsul lumii. Înţelegi, Ioana?

– Cum vă închipuiţi aşa ceva? O să tac ca o moluscă. Nu spun nimănui nimic. Îmi ajunge că sunt împreună cu voi. Dac-aţi şti la ce mă gândesc acum…

– Eu ştiu, răspunse Maria. Nu te gândeşti la nimic. Te rogi. Se cunoaşte după faţa ta…

Ioana se înroşi. Îşi plecă privirile în pământ. Pumnii însă nu şi-i desfăcu.

– Şi din străinătate veneau oameni ca să le vadă, şopti ea. Toată faima oraşului… Extraordinar!

– Prin urmare, aşteptăm până mâine dimineaţă, conchise Maria. Să vedem ce veşti noi o să ne aducă Tic.

Fetele se pregăteau de plecare. Nu prea se îndurau ele, dar ora era prea târzie. Sufletele tuturor erau scurmate de nelinişte. Oare urmau să trăiască o nouă aventură? Sau le dădea ghes dorinţa? Asta era teama Mariei. Poate că dorinţa lor complica sau denatura o întâmplare, o întâmplare cât se poate de simplă. În raţionamentul lor verbal era ceva nesigur, ceva forţat. Dac-ar fi fost Victor lângă ei, cât de clare le-ar fi apărut lucrurile!

2

Tic îşi mutase patul de campanie lângă cel al lui Dan.

– Ştii ce încerc eu acum? spuse el. Încerc să mă pun în pielea lui Victor. Mă întreb cum ar proceda el?

– E foarte greu, Ticuşorule. Şi să nu crezi că prin asta vreau să te subestimez… Mă gândesc şi eu la Victor, şi sunt convins că şi Maria, ba şi zănatica aia de verişoară-mea fac acelaşi lucru. Şi cu toate acestea ni se încâlcesc gândurile, nu găsim firul care să le lege, nu găsim premisa de la care să pornim…

– Tu ce crezi, Dan? S-au furat sau nu tanagralele?

Dan stătu o clipă pe gânduri:

– În fond, tu ai dreptate. Să ne punem în pielea lui Victor. Nu ştiu de ce am impresia că el nu ar da imediat un verdict. Ar cumpăni mai

pe îndelete faptele. El ar porni în raţionament de la o certitudine.

– Şi noi nu putem să găsim una de asta, cum spui tu… o certitudine?

– Ba da! se hotărî Dan, după o scurtă chibzuială. O certitudine este: dispariţia tanagralelor. Nu ştim dacă s-au furat sau nu. Ştim însă în mod sigur că au dispărut. Cum? Când? Cine?… Iată întrebările la care ar trebui să răspundem. Şi la fiecare întrebare, câte presupuneri nu se pot face?!

– Dac-am putea elimina măcar o întrebare, şuşoti ciufuliciul cu vocea tremurândă. Măcar una…

– Cu oarecare bunăvoinţă s-ar putea face lucrul acesta, medita Dan. De fapt, ne-am şi ocupat de această întrebare: când au dispărut tanagralele? Am gravitat mereu în jurul ei. Şi să-ţi spun drept, dragă Tic, nu mi se pare deloc cea mai importantă. Cu ce ne-ar putea ajuta dacă am găsi răspunsul?

Pesimismul lui Dan nu-l mulţumea deloc pe Tic:

– De unde ştii tu că nu e întrebarea cea mai importantă? Eu am scăpat odată de o chelfăneală cruntă, datorită unei întâmplări cu ceasul. În drumul de la şcoală acasă m-a provocat un derbedeu. Nu ştiu dacă eram chiar nevinovat, în orice caz el a sărit la bătaie. Tocmai mă învăţase cu o zi înainte Ursu nişte figuri de judo. Aşa că mi-au reuşit grozav. Se tăvălea ca dracu’ de durere. L-am văzut însă pe fratele lui, alt derbedeu, dar mai mare decât el, şi ce să fac? Am luat-o la goană. M-am oprit acasă. Mama era în bibliotecă şi i s-a părut că am sosit prea devreme. S-a uitat la ceas. Pendula din biroul tatii arăta ora două. Am mâncat, mi-am făcut lecţiile, am bătut vreo oră mingea… Pe la şase a sosit şi tata acasă. M-a chemat imediat: „Ia să-mi spui cu ce te ocupai la ora două şi jumătate?”… Tu nu ştii cum întreabă tata când vrea să scoată ceva de la mine… Eram cât pe-aci să spun totul. Şi deodată o aud pe mama în spatele meu: „Ce putea să facă la ora două şi jumătate, dacă a sosit de la ora două acasă? Mânca…” Am tăcut mâlc. Tata însă nu: „Eşti sigură că la ora două şi jumătate era acasă?” Mama i-a răspuns foarte calm, în momentul acela era foarte sinceră: „Azi a venit mai devreme. M-am uitat la ceas când a sosit. Era două fix…” Tata a ridicat din umeri şi a mormăit cam aşa: „Înseamnă că m-am înşelat eu”… Prin urmare mă văzuse în plină încăierare cu derbedeul acela… dar nu era sigur că fusesem eu. A tăcut şi el. Apoi a ieşit afară, nu ştiu pentru ce treburi. Şi deodată o văd pe mama îngălbenindu-se. Nici nu s-a uitat la mine. I-am urmărit privirile. Pendula din biroul tatii arăta tot ora două. Mi-a făcut un semn cu mâna şi m-am supus… adică am potrivit pendula şi-am învârtit arcul… Şi tu mai spui că nu e întrebarea cea mai importantă! Crezi că m-ar mai fi întrebat tata cum m-am bătut şi cine era ăla cu care m-am bătut?

Dan râdea cu hohote:

– La urma urmei, cine te-a salvat? Pendula sau mama?

– De ce râzi ca un prost? Nu la urma urmei, ci cine m-a salvat mai întâi? Aşa trebuie să întrebi. Ceasul m-a salvat… adică el a ajutat-o pe mama să mă salveze, la urma urmei.

– O fărâmă de adevăr este în ceea ce spui tu, Ticuşor. Dar e prea firavă şi nu ştiu unde s-o plasez. Încă nu-mi poate intra în cap: ce folos avem noi, dacă ştim ora precisă când au dispărut tanagralele?

– Păi n-ai spus tu adineauri că trebuie să pornim de la nişte certitudini? Ştim deocamdată că statuetele au dispărut…

– În împrejurări ciudate, să nu uităm, adăugă Dan.

– Şi apoi ştim aproape sigur şi ora când au dispărut, dacă ne luăm după Maria: între nouă fără opt minute şi nouă fără trei minute.

Dan se ridică brusc în capul oaselor:

– Putem să ne luăm după raţionamentul Mariei?

– Parcă am mai discutat lucrul ăsta…

– Da, da! recunoscu Dan. Ne învârtim într-un cerc vicios. Dac-am şti ce-a făcut directorul în cele şapte minute cât a stat în muzeu! Eu încep să cred tot mai mult că el a luat statuetele şi le-a depozitat undeva… undeva în interiorul muzeului.

– De ce? întrebă Tic.

– De ce? Ca să le pună la adăpost. Nu spunea Ioana, nu spuneau şi paznicii, că de mâine încep reparaţiile? Asta-i!

– Brrr! se înfurie Tic. Am rămas de unde am plecat. De ce nu-ţi vine şi ţie o idee mai ca lumea?

– Ideea e simplă, ţi-am spus-o: statuetele au fost puse la adăpost. E clar, nu?

– Ei, acum vezi, se răzbună Tic, cât de important ar fi să ştim ora exactă la care au dispărut tanagralele? Dac-au dispărut între nouă fără un sfert şi nouă fără opt minute, înseamnă, după teoria ta, că au fost depozitate de director.

– Şi dac-au dispărut între nouă fără opt minute şi nouă fără trei minute, înţelese Dan, înseamnă că au fost furate. Da, Ticuşorule, ai mare dreptate. Dar cum dracu să stabilim ora precisă?

3

În camera lor, fetele discutau exact aceeaşi problemă.

– Aici e toată cheia! spunea Maria. Când au dispărut tanagralele? Când vom răspunde la întrebarea asta, vom şti dacă statuetele au fost furate, sau dacă au fost depozitate undeva.

– Dar nu spuneai tu că directorul… încercă să protesteze Ioana.

– Nu ştiu ce-am spus atunci şi chiar dacă ştiu, n-are nicio importanţă. În cazurile acestea trebuie să păstrăm numai gândurile cele mai lucide, cele mai limpezi.

– Eu nu-s de acord cu tine. Tu parc-ai vrea să impui anumite reguli

care ţie ţi se par clare. Eu cred că trebuie să dăm frâu liber oricărui gând. Cine ştie de unde iese adevărul?

Maria clătină nedecisă din cap:

– Ai şi nu ai dreptate! Nu strică să adunăm cât mai multe presupuneri, dar mi-e teamă să nu le alegem decât pe cele care ne convin, să nu confundăm presupunerile cu dorinţele noastre.

Ioana se întristă. I se părea că un nou vis, în care-şi ancorase toate speranţele, e pe cale să se întrerupă. Ar fi vrut să se opună cu toate puterile, dar logica o îndemna să-i dea dreptate Mariei.

– Dac-am şti ce-a făcut directorul acolo? spuse ea.

Maria îi răspunse zâmbind:

– A vrut să vadă ceva, să spună ceva paznicilor, să facă o inspecţie… Avea o mie de motive ca să vină la muzeu. Sau a venit pur şi simplu să depoziteze undeva tanagralele. De ce să nu presupunem că se află într-un anumit loc în perete o ascunzătoare secretă. Cunoşti tu atât de bine muzeul?

– Cunosc însă foarte bine obiceiurile de la noi. Nicio casă nu se deosebeşte de alta. Uite, eu pun mâna în foc că nu există în muzeu nicio ascunzătoare secretă. La noi, totul e uniform…

– Dac-ai fi trecut prin ce-am trecut noi, spuse Maria, n-ai vorbi cu atâta siguranţă. Câte ascunzători secrete n-am găsit noi acolo nici prin gând nu ţi-ar fi trecut!

Ioana n-o asculta. O idee neaşteptată îi fulgeră mintea:

– Să zicem c-ar exista o ascunzătoare secretă în muzeu, deşi nu cred. Pentru ce să se depoziteze statuetele acolo?

– Pentru ce?! întrebă uimită Maria. Te contrazici singură. N-ai spus tu mai înainte că se vor face reparaţii la muzeu? Ca să fie ferite de accidente…

– Mie mi se pare că vitrina e cel mai bun adăpost. De ce să le scoată de acolo şi să le ducă în altă parte? Dacă s-ar face reparaţii în interiorul muzeului atunci cele mai primejduite obiecte n-ar fi cele din vitrină, ci cele de pe pereţi… Avem câteva tablouri de Grigorescu, două de Luchian şi, aşa se spune, cel mai preţios şi mai frumos tablou al lui Andreescu. Şi bustul acela de Paciurea, de care nu mai voiai să te desparţi… N-ar fi fost firesc să se adăpostească mai întâi acestea, dacă se fac reparaţii în interior? În cazul când ar exista o ascunzătoare secretă…

Încă înainte de a termina de vorbit Ioana, Maria se convinsese de adevărul spuselor ei. Într-adevăr, nimic nu justifica scoaterea statuetelor din vitrină. Ele erau cele mai puţin periclitate dintre toate obiectele din muzeu…

– Ai dreptate, Ioana. Dispariţia lor e ilogică… Şi totuşi, Tic le-a văzut în vitrină, cu un sfert de oră înainte de a ajunge acolo… Atunci ce s-a întâmplat cu ele? Crede-mă! Nu mai înţeleg nimic. Absolut

nimic.
– Tot mai crezi că exagerez dacă susţin că singura concluzie logică e aceea că s-au furat? Şi dacă ai înţelege ce însemnau aceste tanagrale pentru oraşul nostru! Doamne! Ce-o să fie! Se zice că valorează de mii de ori greutatea lor în aur. Ce-o să fie!
– Cine să le fure? Cine?
Fetele se priveau năucite, rostind în neştire aceeaşi întrebare: „Cine?”
Dac-ar fi fost acolo Victor, ar fi apelat la altă întrebare, la fel de simplă, care ar fi dus mult mai repede la adevăr.
După peregrinări absurde cu ajutorul fanteziei, după dispute verbale cumplite dar inutile, obosiţi, Tic şi Dan ajunseseră la aceeaşi întrebare: „Cine?”
– Tu mai ţii minte, Ticuşor, câte persoane erau în muzeu, acolo, în aripa dreaptă, în momentul când te-a dat paznicul afară?
– Fir-ar să fie de huidumă! se burzului Tic. Dacă nu m-ar fi dat afară, poate nu s-ar fi furat tanagralele… Stai! Stai! Când a venit paznicul să vă dea pe voi afară, unde eraţi?
– Încă nu trecuserăm de centrul potcoavei, răspunse Dan.
– Prin urmare, până atunci n-aţi văzut nicio clipă ce se petrece în aripa dreaptă. Sigur că da! Dacă toate cele cinci persoane au fost complici?
– Acum stai şi tu! îl potoli Dan. Nu te avânta prea departe. S-o luăm cu încetul. Ergo: au fost cinci persoane în muzeu, în afară de noi.
– Ce-nseamnă ergo? întrebă Tic.
– Înseamnă: prin urmare. Eşti sigur că erau numai cinci persoane? Poate că mai era cineva ascuns pe după vreo statuie.
Tic se lumină dintr-o dată la faţă. Dar numai pentru o clipă.
– Da, mai era cineva. Dar a plecat înaintea mea. Nu ştiu cum de am uitat să-ţi spun. Ştii cine era?… Atletul de la roata norocului…
– Atletul?! se miră Dan. Ce căuta el acolo?
– Nu ştiu ce căuta acolo, dar îmi închipui că n-avea ce să caute în bâlci. Din cauza ploii, bâlciul a fost închis. Dacă urmărea pe cineva? Atunci de ce-a plecat înainte de închiderea muzeului? Hopa! Se încâlcesc şi mai rău iţele…
– Eşti sigur că a plecat înaintea ta? Poate că numai ţi s-a părut, poate că s-a ascuns după o statuie.
Tic rămase un moment nedecis.
– Nu l-am văzut când a ieşit; l-am văzut pornind spre ieşire. Nu! Sigur n-a rămas acolo! L-aş fi zărit în timp ce plecam. Şi nici n-avea unde să se ascundă. O să-l întreb mâine…
– Mâine? zâmbi Dan, uitându-se la ceas. O să-l întrebi tu azi… Dar să trecem peste asta. Să-l excludem pe atlet, de vreme ce l-ai văzut ieşind… Să ne oprim la cele cinci persoane. Dacă statuetele s-au furat,

una din cele cinci persoane e hoţul. Asta în mod sigur. Le mai ţii minte?

– Parcă i-am fotografiat, supuse Tic, sărind de pe pat. Măcar cu asta m-am ales. Am clişeele lor aici (arată cu mâna la cap). Oricând şi oriunde i-aş vedea, i-aş recunoaşte. Dintr-o mie. Ştii ce s-a întâmplat? Am simţit că paznicul vrea să mă izgonească şi atunci mi-am căutat un salvator… pe care l-am găsit în persoana unei bunici. Dar până m-am hotărât, i-am fotografiat pe toţi ceilalţi, ca să-l aleg pe cel mai bun.

Dar nu pierdu prilejul să-şi felicite prietenul:

– Bravo! Datorită ţie n-o să plecăm de la zero. Şi ce părere ţi-ai făcut despre ei? Poţi să developezi clişeele?

Tic îşi adună amintirile:

– Mai întâi, bunica. Era îmbrăcată într-o rochie lungă, de catifea… Stai! Îmbrăcămintea nu contează. Mâine poate s-o schimbe. Purta o pălărie înaltă şi neagră, ca un joben…

– Perfect! râse Dan. Cu pălăria asta o identificăm uşor.

– Aoleu! se tângui Tic. Cealaltă, cea tânără, nu purta pălărie. În schimb avea mănuşi… lungi până la cot, mi se pare albastre, cam de culoarea cerului… Aş recunoaşte-o imediat. Era foarte frumoasă, Dan. Parcă o pictase cineva… Şi pe urmă doi bărbaţi. Unul probabil că ieşise atunci din mormânt. Era ca un schelet, numai oase. Nici nu se putea ţine bine pe picioare. Se clătina mereu. Cred că i se desfăcuseră oasele. Celălalt? Prea mare lucru n-am observat la el. Îi străluceau ochii când se uita la statui, ba îi tremurau şi mâinile… Zău că nu glumesc… Oare n-o fi el hoţul? Şi tocmai pe el nu mi-l amintesc bine… Ba da! Ba da! Avea o rană roşie, o cicatrice, ceva ca un semicerc sub buza de jos. Pe al cincilea îl cunoşti şi tu. Omul în gri… Oare cine-o fi hoţul?

Dan ridică din umeri neputincios:

– Nu ştiu. N-am curajul să spun că e unul sau altul. În clipa când mă gândesc la o persoană anume, am impresia că batjocoresc sau condamn pe cineva fără motiv. Nu uita! Nici nu ştim sigur dacă statuetele s-au furat. Facem simple prezumţii.

– Atunci de ce m-ai lăsat pe mine să-i condamn? se înfurie ciufuliciul.

– Mai domol, Ticuşorule! Parcă eu nu i-am insultat!… Unul din ei tot trebuie să fi şterpelit tanagralele. Şi fără tine nu se poate şti dacă ar fi fost vreodată dibuit. Pentru că i-ai fotografiat fără greş. Bravo!

Complimentul lui Dan îi făcu plăcere ciufuliciului. Neştiind ce să răspundă, întrebă cât e ora. Şi se îngroziră amândoi când se uitară la ceas.

– Iar o să dormim patru ore! se plânse Dan. Stingerea!

Tic îşi duse patul la loc, lângă fereastră, apoi stinse lumina. Îşi

urară amândoi odată: „Noapte bună!” Parc-ar fi presimţit un pericol.

Preocupaţi cu descurcarea şi încurcarea – mai ales – a unor enigme, până atunci nu auziseră atacurile nemiloase ale cocoşului. În momentul când pleoapele li se lipiră, iar gândurile li se întunecară, trompeta semeaţă le sună la amândoi în ureche.

– Iar? se înspăimântă Tic. Unde-s pantofii?

Era o ameninţare pur verbală, de care criminalul cu pinteni nu ţinu seamă. Şi nici cireşarii n-o mai puseseră în aplicare, convinşi deja de ineficacitatea ei. Se mulţumiră să-l blesteme crunt în clipa când tresăreau în somn.

– Ce ne facem? întrebă Tic. Mâine nu-mi mai scapă…

– Nici tu nu dormi? se văietă Dan. Sunt distrus.

Abia în zori, când cocoşul părăsi nucul, izbutiră să adoarmă. Câteva ore de somn greu, fără vise.

Capitolul IV

1

Se sculară toţi indispuşi. La masă, nimeni nu scoase o vorbă. Numai Tic, la sfârşit, arătând cu degetul spre uşa pe care tocmai dispăruse bunica, întrebă bosumflat:

– Dimineaţa ni se face program?

Ioana – pentru că, în ultimă instanţă, ei îi era adresată întrebarea – îşi plecă privirile în pământ şi mormăi ceva nedesluşit. Profitând de faptul că nu era văzută, Maria îşi dojeni frăţiorul cu mâna. Tic înţelese, tăcu şi înghiţi în sec. Era surprinzătoare docilitatea lui. Prin urmare, Tic nu se afla în zi bună – gândi Dan – şi toate speranţele erau îndreptate spre el. Ca să nu se ivească noi conflicte, Dan crezu că e momentul să-şi destăinuiască unii altora rezultatele raţionamentelor din timpul nopţii. Atmosfera parcă se mai învioră cu ocazia discuţiilor. Concluzia fetelor că nimic nu justifica scoaterea statuetelor din vitrină îi convinse foarte repede pe băieţi.

– Asta da! le felicită Dan. Nouă nu ne-a trecut prin cap. Noi ne-am gândit la făptaş.

– Noi abia am ajuns la întrebarea asta, spuse Maria. Bineînţeles dacă îl scoatem din cauză pe director.

Tic era sătul de vorbărie. Bănuia că iar se vor face presupuneri, că iar se vor învârti cu întrebările în jurul aceluiaşi punct. Era sătul până în gât. Aceleaşi întrebări puse sub altă formă, aceleaşi probleme văzute din alt unghi... Nu mai putea suporta. Şi mai ales – îşi dădu el seama – era dator să vină cu o clarificare, cu un amănunt care ar fi spulberat multe întrebări. Simţi aceasta înainte de a observa privirile întrebătoare ale tuturor îndreptate asupra lui.

– Eu plec, spuse el. Am nişte treburi în oraş.

Pe măsură ce se apropia de muzeu, Tic simţea cum se trezeşte, cum îl părăseşte lâncezeala. Ceaţa care-l înfăşurase până atunci se rarefia. Îşi aminti că în ajun plouase şi descoperi că urmele ploii se mai zăreau ici-colo. Vântul nopţii zvântase pământul. Răcoarea era plăcută. Soarele împrăştia o lumină blândă, vântul n-avea nici măcar puterea să prăvălească boabele de rouă.

Întâlnirea aceasta neaşteptată cu natura binevoitoare îl învioră şi-l limpezi pe Tic. Regretă cele câteva vorbe spuse cu răutate în timpul mesei şi căută imediat un vinovat: somnul. Un somn greu şi foarte scurt. Şi cine era vinovat de acest somn? Cocoşul! Ceea ce îl făcu pe cireşar să intre pentru două minute într-un anumit magazin din centrul oraşului şi să iasă de acolo cu un pacheţel – nu prea în armonie cu diminutivul – care totuşi intră lesne în buzunarul său. După aceea pătrunse în parcul orăşelului, cu aerul unui băiat care-şi aminteşte, cu bucurie, cele mai grele lecţii din timpul anului şcolar.

(Numai algebră şi fizică.) După o scurtă dar ageră recunoaştere, îşi alese o bancă, de astă dată cu spetează, în umbra unui boschet. Era ferit de soare, de privirile unor cerberi uriaşi, pe care-i zărise din prima clipă, nu fără să-i tresară inima. Şi în loc de fizică începu să se gândească la chimie, adică la anumite combinaţii, la multiple combinaţii care ar putea provoca o reacţie pozitivă la unul dintre cerberi. Huiduma era exclusă din principiu şi de altfel nici nu putea să-i fie de vreun ajutor, deşi – îşi aminti cireşarul – directorul îşi pierduse două minute cu ea.

Tic nu-şi dezlipea ochii de la muzeu. Şi mai ales nu scăpa nicio mişcare, niciun gest al cerberului din partea dreaptă. Părea un om în vârstă, aproape un moşneag („Dă, Doamne, să fie cât mai bătrân!” se ruga el), avea părul alb şi nişte mustăţi lungi, albe şi era adus de spate. De la distanţa aceea nu putea, din păcate, să-i observe trăsăturile feţei, ca să ştie dacă va avea de-a face cu un om hain sau cu un bătrân cumsecade, pentru a-şi potrivi metoda cea mai bună de atac. Mintea lui scornea fel de fel de planuri. La început, fiecare i se părea interesant, dar după o clipă numai îl respingea ca absurd şi ineficient. Dacă cerberul cel chel şi crud ar fi dispărut undeva, şi-ar fi luat inima în dinţi şi s-ar fi apropiat de celălalt paznic. Huiduma rămânea însă nemişcată la postul ei, adică pe o bancă de lemn, solidă (e absolut necesar adjectivul, dacă ne gândim la proporţiile paznicului), aşezată în rând cu treptele care urcau spre intrarea în muzeu.

O voce de copil îl făcu pe Tic să tresară:

– Bună dimineaţa! Nu ştiţi cât e ceasul?

Descoperi în faţa lui un băiat de vreo zece-unsprezece ani, slăbuţ, timid şi cam nătâng. I se adresase însă atât de politicos, încât se simţi obligat să răspundă. Puştiul mulţumi la fel de politicos, apoi se aşeză pe un colţ al băncii.

– Ai întâlnire la vârsta asta? îl întrebă Tic cu un ton de plictiseală şi de dispreţ.

– Nu chiar la ora asta, îi răspunse prichindelul. Puţin mai târziu, spre prânz.

Tic îşi cercetă „oaspetele” mai pe îndelete. Oare nu auzise bine întrebarea, sau o făcea pe isteţul?

O explozie de zgomote brutale îi aduse aminte cireşarului că are altceva de făcut, nu să-şi piardă vremea cu un puşti pretenţios. Şi se mânie când văzu forfota din faţa muzeului. Staţionau acolo trei camioane şi din ele se descărcau tot felul de lucruri: pari, scânduri, vergele de fier, lăzi, butoaie, unelte. După îmbrăcăminte, cei care descărcau păreau zidari.

– Hai! Cară-te de-aici! se enervă Tic. Caută-ţi alt loc de întâlnire! Şterge-o!

Parcă-l trăsnise cineva în creştetul capului pe prichindel. Suferea. Îi venea să plângă. Abia reuşi să îngâne cu o voce ceţoasă:

– Eu v-am răspuns frumos… de ce vă purtaţi aşa?

Cu toată duioşia care-l cuprinse, cireşarul, din păcate, n-avea timp nici de scuze, nici de explicaţii. Scoase un leu din buzunar şi i-l întinse puştiului:

– Poftim! Ia-ţi îngheţată de la taraba din faţa parcului. Hai! Hai! Repede!

Nu se putea o mai mare ofensă ca aceasta. Prichindelul se întoarse scurt din călcâie şi porni fără să spună „bună ziua”, ceea ce în concepţia şi în obiceiurile lui era o jignire nemaipomenită. Mergea drept şi iute, fără să se mai uite înapoi.

Chiar dacă s-ar fi uitat, nu l-ar mai fi zărit pe Tic. Cireşarul se amestecase în mulţimea de curioşi din faţa muzeului. Pentru că huiduma se transformase din cerber în cărăuş, iar paznicul de la ieşire se înfipsese undeva, în faţă, cam pe la mijlocul clădirii. Răspundea fără încetare întrebărilor pe care i le puneau trecătorii atraşi de hărmălaie.

„Acum e momentul! îşi spuse Tic. La atac!”

Cel puţin douăzeci de oameni erau în jurul paznicului. Mai tineri, mai bătrâni, gospodine, studente, militari, trecători de toate zilele.

– Cât durează reparaţiile?

– Apoi… cam o săptămână.

– Se repară şi pe dinăuntru sau numai exteriorul?

– Apoi… numai pe dinafară, aşa cum se vopsesc cucoanele…

– În ce culoare?

Paznicul nu răspunse la întrebarea lui Tic. Clătină capul a mustrare. Noroc că tânărul îşi ascunsese mutra.

– Gri deschis sau închis? completă cineva întrebarea lui Tic.

– Apoi… aşa cam pe la juma’.

– Se repară şi olanele? Şi turnuleţul?

– Mi se pare că i s-a stricat acoperişul…

– De unde s-au adus materialele? Aş avea şi eu nevoie de nişte ciment şi de nişte pietriş.

– Apoi…

– S-au achiziţionat ceva tablouri? Parcă era vorba…

– De ce nu mutaţi statuia aceea, cu caporalul, în centru?

– De ce în centru? Mai bine în aripa dreaptă…

– Apoi…

– Alaltăieri era un praf cât degetul pe vitrină.

– Când încep reparaţiile?

– Apoi, nu vedeţi? Chiar în dimineaţa asta.

– Şi nu puteaţi să le începeţi mâine?

– De ce mâine? Foarte bine puteau să înceapă ieri!

– Şi dacă s-ar fi amânat cu o săptămână, ce se întâmpla?
– De unde ai luat roşiile? Splendide! Splendide!
– Crezi dumneata că zidarii ăştia or să facă treabă?
– Apoi… lucrează în acord. Treaba lor.
– Cât îi plătiţi? Anul trecut, când s-a vopsit şcoala…
– De ce nu se angajează un ghid? Sunt atâţia studenţi…
– Apoi… asta nu-i treaba mea.
– Urmezi Artele Plastice?
– Directorul n-a plecat în concediu?
– Apoi… peste vreo două-trei zile pleacă la Herculane…
– *A telefonat aseară de la muzeu?*
– Apoi da… aşa, mai spre seară…
– Aţi adus şi…
– *Cam pe la ce oră?*
– Apoi… nu mai înţeleg nimic. Eu ştiu despre ce oră întrebaţi dumneavoastră? Şi ce să aducă?

Tic îşi pregătise cu cea mai mare grijă cele două întrebări. Ştia că i se va răspunde mecanic. Din nefericire, după ce i se răspunsese la prima, cineva i-o luase înainte cu jumătate de întrebare. Era riscant să încerce şi a doua oară. Mai ales că rămăseseră foarte puţini curioşi, iar întrebările erau mult mai concrete. Se întreba numai despre reparaţii. Era cât pe-aci să plece, îl reţinu însă o întrebare care-i oferea iarăşi perspective de acţiune.

– Nu ştiţi, directorul e acasă?

„Acum e acum! îşi spuse Tic. Nu trebuie cu niciun chip să pierd prilejul ăsta.”

Paznicul răspunse mai greu.

– Apoi… de unde să ştiu? Mai bine întrebaţi-l pe feciorul lui dom’ director. Acolo, sub castan…

Tic simţi cum îi bagă cineva un cuţit în spate. Înainte de a întoarce capul, ştia pe cine va zări „acolo, sub castan”. Nu era o presimţire, ci o certitudine.

Într-adevăr, sub castan, cu braţele încrucişate, cu figura împietrită într-o grimasă de plictiseală, se afla prichindelul pe care-l gonise, nu demult, cu atâta autoritate.

Tic nu se pierdu însă în lamentări. Simţul practic birui iarăşi într-însul. Mai întâi se hotărî să ocolească parcul, pentru a-l surprinde pe puşti nu din faţă, ci pe neaşteptate, din spate. Între timp îşi va făuri el un plan de acţiune.

Tot timpul cât înconjură parcul, nu se gândi decât la acest lucru: cum să-l împace pe prichindel? Cu vorbe? Imposibil. Nu-şi făcea iluzii. Îl insultase grozav, pentru a-l atrage cu câteva vorbe, oricât de abile ar fi fost ele. Ştia cireşarul, din proprie experienţă, că mai greu se recucereşte cineva. Metoda de a proceda încet şi pe îndelete nu-i

surâdea deloc. Nici nu credea în eficienţa ei şi nici nu avea timp pentru asta. Ar fi însemnat să-şi piardă ore întregi, cu riscul de a suferi un eşec. S-o facă în continuare pe nepăsătorul, pe preocupatul, pentru a-l întărâta? Îşi aminti pe loc versurile unui poet la care ţinea foarte mult:

Ispitele uşoare şi blajine
N-au fost şi nu sunt pentru mine.

Oare îl va întărâta, oare îl va atrage pe prichindel prin atitudinea lui de nepăsare morocănoasă? Erau şanse. Dar cât va trebui să joace acest rol? După câte ore puştiul se va apropia de el? Altceva... Altceva...

Tic ajunsese din nou la banca umbrită de boschet. Zărea printre crengi silueta puştiului, la vreo zece metri de el. Rămăsese în acelaşi loc în care-l zărise ultima dată şi parcă în aceeaşi atitudine. Prin urmare, prichindelul avea voinţă, ambiţie şi tenacitate. Nu era uşor de luptat cu dânsul, mai ales după gafa grosolană pe care o comisese.

Şansa cea mai sigură şi mai rapidă era o acţiune bruscă, dură, brutală. Ceva care să-l năucească, să-l uimească, şi în acelaşi timp să-l atragă, să-i facă plăcere.

Obosit, probabil de nemişcare, puştiul se îndreptă spre banca unde-şi instalase Tic postul de observaţie noaptea trecută. Se aşeză pe ea şi începu să se joace cu câteva pietre, încerca să jongleze, dar nu-i reuşeau decât trei-patru mişcări. Mai multe nu izbutea. Scăpa întotdeauna o piatră din mână.

Exerciţiul acela copilăresc îi aminti cireşarului un plan mai vechi, pentru realizarea căruia vizitase cu câtva timp înainte un magazin. Faţa lui se lumină subit. Gata: descoperise procedeul cu care să-l recucerească pe prichindel! Pachetul pe care Tic îl băgase în buzunar conţinea printre altele o funie nu prea groasă, în schimb foarte solidă. În două minute, Tic transformă funia într-un lassou, pe care l-ar fi invidiat orice cowboy. Prima ţintă fu vârful unui arbust. Era la vreo şase metri depărtare de bancă. Laţul se înfăşură în jurul vârfului chiar de la prima aruncare. Şi pentru că mai izbuti de câteva ori, îşi căută altă ţintă mai îndepărtată: creanga unui copac. (Semăna atât de mult cu braţul unui om!) Primele două încercări constituiră tot atâtea eşecuri. Laţul atinsese creanga, în ambele rânduri, cu partea exterioară. A treia oară însă, ramura rebelă, ciotul acela care semăna cu braţul unui om, nu mai scăpă abilităţii cireşarului. Nici a patra oară, nici a cincea oară. Distanţa dintre aruncător şi ciot era aproape identică, după părerea lui Tic, cu distanţa dintre el şi prichindel. Acum venea greul. Dacă nu reuşea de la prima încercare, putea să lase totul baltă. Planul său se baza în primul rând pe surpriză.

Prichindelul continua să jongleze cu cele trei pietre ale lui.

Nu progresase însă cu nimic în răstimpul în care Tic se ocupase de altceva. Tot trei-patru mişcări reuşea. Dacă mâinile i-ar fi rămas înţepenite cum era ciotul la care se antrenase Tic, lassoul s-ar fi înfăşurat, în mod sigur, în jurul unui braţ. Din păcate, mâinile puştiului erau în continuă mişcare. Cireşarul era nevoit să calculeze aruncarea în raport cu mişcarea mâinilor celuilalt. Calculul, oricât de exact ar fi fost, nu elimina însă toate riscurile. Unul mai rămânea. Şi evitarea lui nu ţinea de aruncător. Era o simplă chestie de noroc. Dacă jonglerul scăpa piatra, nu la a treia sau la a patra mişcare, ci la prima sau la a doua, mâna lui, în loc să stea ridicată, ar fi coborât după piatră, iar lassoul ar fi scăpat ţinta. De aceea, Tic nu se grăbi. Mai aşteptă un timp, până ce sesiză o anumită regularitate, un oarecare ritm în mişcările puştiului. Profitând de acest răgaz, îşi alese şi un loc mai bun de aruncare, un loc care-i oferea spaţiul necesar şi nu-i punea în faţă niciun obstacol. Era o cale perfect liberă între aruncător şi ţinta mobilă.

În sfârşit, consideră că momentul prielnic a sosit. Îşi ţinu răsuflarea, învârti de câteva ori lassoul deasupra capului (prichindelul era la prima mişcare) şi aruncă. Lassoul se înfăşură în jurul braţului, când puştiul ajunse la a treia mişcare. Tic trase cu putere. Întâi se auzi un ţipăt scurt, de surpriză, apoi jonglerul îşi pierdu echilibrul. Se prăbuşi în iarbă, cu picioarele în sus.

„Mai mult decât mi-am dorit” îşi spuse Tic triumfător.

2

Tudorel, prichindelul, îşi găsise în sfârşit idolul. În jumătate de oră învăţase tot felul de scamatorii, jonglerii, acrobaţii şi figuri de judo, rezolvase o sumedenie de probleme distractive de matematică, răspunsese la o seamă de întrebări care-l purtaseră cu gândul prin toate cele cinci continente şi Antarctica. Fiecare succes îl făcea să ţopăie ca un popândău.

– Ei, acum să ne odihnim puţin, propuse Tic, când îl văzu cum îi curge apa pe faţă. Stai aici, lângă mine.

Tudorel se supuse imediat, de parcă odihna ar fi însemnat un nou exerciţiu.

– Te culci târziu? îl întrebă cireşarul.

– De obicei pe la zece… dacă nu se întâmplă ceva special.

– Probabil că între nouă şi zece îţi completezi jurnalul?

Perspicacitatea lui Tic nu mai era o noutate pentru prichindel. De aceea nu se miră câtuşi de puţin când îi auzi întrebarea.

– Exact! răspunse el. Dar sunt zile banale când termin însemnările în cinci minute.

– Ziua de ieri cum a fost? Excepţională… sau banală?

– Foarte banală… până spre seară, când am aflat că tata pleacă la

Bucureşti. Aproape o oră m-am chinuit gândindu-mă ce să-i spun să-mi aducă.

– Aaaa! pricepu Tic. Va să zică nu ştiai că pleacă…

– Nici el nu ştia. A aflat foarte târziu… I-a sosit o telegramă la şcoală… Şi dădea mereu telefon acasă, să vadă dacă n-a venit mama… Ea e inginer agronom şi e toată ziua pe teren.

Tic râse misterios şi făcu nişte semne cabalistice cu mâna:

– Nu-i aşa că a dat telefon de la muzeu pe la … pe la nouă fără zece… Stai puţin! Fix la nouă fără paisprezece minute, nu?

– Da! se miră Tudorel. La nouă fără un sfert. Ţin minte pentru că m-a întrebat cât arată ceasul din birou. Şi a mai dat din nou telefon peste cinci minute, dar mama încă nu sosise… Adică am văzut-o pe stradă şi i-am spus că vine.

Tic îşi făcu la iuţeală un nou plan.

– Prin urmare, ziua de ieri nu a fost o zi banală. Îmi închipui că l-ai condus pe tăticul la gară…

– Da, împreună cu mama.

– Mai ţii minte numărul locomotivei? Ia să văd!

– 231.058. Sistem „Pacific”.

– Construită la Reşiţa, în 1939, şi revizuită la Bucureşti, în anul… în anul 1948!

– Exact! Mi-am notat şi eu. Dar dumneavoastră de unde ştiţi? Aţi fost în gară?

Ca să fim sinceri, lui Tic îi plăcea atitudinea reverenţioasă a lui Tudorel. Chiar o încuraja.

– Nu! N-am fost în gară, răspunse cireşarul. Cunosc însă orice tip de locomotivă, cunosc o mulţime de numere. Îmi place să le memorez. Ai făcut vreodată exerciţii de memorie?

– Exerciţii? întrebă Tudorel. Nu ştiu… Nu ştiu la ce fel de exerciţii vă referiţi. Dacă mă izbesc într-o zi de prea multe numere şi amănunte… importante, le trec seara în jurnal.

– M-am gândit la altceva. Ştiu eu un exerciţiu foarte util. De pildă… De pildă, ia caută să-ţi aminteşti ce-ai făcut între… La ce oră a plecat trenul?

Prichindelul răspunse vesel şi prompt:

– La unsprezece şi două minute… Ora de plecare e însă unsprezece şi un minut.

– Aşa… continuă cireşarul. Caută să-ţi aminteşti ce ai făcut între ora nouă şi unsprezece fără un minut… fără un minut, nu fără două minute. Ai să poţi?

– Fără două minute? Pardon! Fără un minut? Ce am făcut eu?… Sigur că pot!

Se întâmplase aşa cum calculase şi prevăzuse Tic. Încurcat la început de acea diferenţă dintre un minut şi două minute, prichindelul

trecuse imediat la răspuns, fără să se mai gândească la fondul întrebării.

– Păi, la ora nouă fără ceva a sosit mama, iar după câteva minute… cred că pe la nouă şi cinci… a venit şi tata. Pe urmă… pe urmă ne-a spus că pleacă la Bucureşti…

– Stai puţin! îl întrerupse Tic. Am spus că facem un exerciţiu de memorie. Trebuie să-ţi aminteşti toate amănuntele. De pildă, cum era îmbrăcat tăticul, ce avea în mână, cuvintele pe care le-a spus când a deschis uşa… Înţelegi?

– Acum sigur că înţeleg, se lămuri prichindelul. N-am făcut până azi asemenea exerciţii de memorie… Sigur că da!… Să spun cum era îmbrăcat tăticul… Avea pantaloni gri de tergal şi o bluză cu mâneci, tot gri, un gri mai închis. I-a făcut-o mama cadou de ziua lui. N-avea nimic în mână… Adică nu! Îşi cumpărase două pachete de ţigări „Virginia” şi le ţinea în mână. Nu le bagă în buzunar, pentru că i se umflă… aşa spune mama.

– Nu avea şi alt pachet la el? Ia încearcă să-ţi aminteşti! Poate când a intrat în casă…

– Nu! N-avea niciun alt pachet. L-am văzut doar de la geam. Şi eu şi mama. Şi i-am ieşit în întâmpinare pe scări. Eu mai în faţă, mama la… cred că la doi paşi în urma mea. Ea era îmbrăcată…

– Va să zică, tăticul v-a spus că pleacă la Bucureşti… V-a spus asta după ce-a intrat în casă sau chiar pe scări?

Întrebarea precisă îl făcu pe Tudorel să uite că începuse să dea amănunte despre îmbrăcămintea mamei sale.

– Ne-a luat pe amândoi de umeri, continuă el. Eu eram în dreapta, mama în stânga. Am intrat în casă. Tata, adică tăticul, aşa cum spuneţi dumneavoastră, a închis uşa cu piciorul, apoi ne-a spus că trebuie să plece urgent la Bucureşti, la minister. Pe mine m-a trimis să-i aduc un pahar cu apă. Am înţeles că vrea să-i spună mamei ceva… ceva…

– Confidenţial… îl ajută Tic.

– Da… Aşa că am întârziat puţin, ca să-i las să termine. Poate c-aş mai fi stat câteva minute, dar am auzit soneria. M-am dus eu să deschid. Era paznicul muzeului. Adusese cheile…

– Iar ai greşit, îl admonestă Tic cu un zâmbet. Care dintre paznici era? Şi ce i-a mai adus în afară de chei?

– Adevărat… recunoscu Tudorel. Era Ilie, un paznic mai nou… Se spune că în tinereţe a fost luptător la circ. N-a adus decât cheile, altceva nimic. Şi ta… tăticul i-a spus să supravegheze reparaţiile şi să mai pună un anunţ… adică i-a spus să scrie pe anunţ că muzeul e închis temporar pentru reparaţii… Pe urmă, mama a început să facă bagajele. Tăticul a zis că are nevoie numai de o servietă, cu o pijama şi câteva cărţi, dar mama n-a fost de acord. Tăticul iar a…

– Şi te-a trimis să-i mai aduci un pahar de apă…

– Da, încuviinţă surprins prichindelul. De fapt uitasem să-i aduc paharul cu apă, dar şi el uitase că uitasem să i-l aduc… Când am intrat cu apa, am ghicit după faţa mamei că tăticul va pleca la Bucureşti numai cu servieta. Dar în timp ce el vorbea la telefon, tot i-a strecurat mama în servietă un pacheţel cu mâncare…

– Ei! Acum vreau să văd dacă îţi mai aminteşti ce-a vorbit tăticul la telefon? îl întrebă Tic.

Tudorel căzu pe gânduri. Părea nedecis. Tic sesiză un oarecare pericol, sau mai bine zis, pentru a preîntâmpina orice pericol, se grăbi să sară în „ajutorul” puştiului:

– Eu am pierdut odată un concurs de memorie, pentru că n-am izbutit să-mi amintesc o convorbire telefonică… Acum tu nu ai ce pierde, dar eu, atunci… Premiul întâi era o minge de fotbal… formidabilă… o minge de import, cu semnătura lui Pelé pe ea. Bineînţeles că semnătura nu era autentică… Oricum însă… Lasă, lasă… Dacă nu-ţi aminteşti, nu pierzi prea multe puncte… Vreo şase…

– Cum să nu-mi amintesc? se repezi Tudorel. Din păcate, l-am auzit vorbind numai pe tata. Şi el nu spunea decât „da, da”, sau „foarte bine”. Odată a spus: „N-aveţi nicio grijă, domnule profesor…” Şi a mai spus că pleacă la Bucureşti „probabil pentru două-trei zile, aşa că va trebui să-mi amân cu o săptămână concediul”, şi a mai spus… Ce-a mai spus? Aha! Da! A spus că muzeul se redeschide peste o săptămână, „cel mult zece zile”. Pe urmă a zis „mulţumesc şi vă urez succes, în loc de noapte bună”, şi a închis telefonul.

Câte speranţe îşi pusese Tic în acea convorbire şi de fapt cât de banală şi de neinteresantă i se părea! Era trist, însă spiritul de sportivitate îl obligă să-l felicite pe Tudorel pentru extraordinara sa memorie:

– Bravo! Ai câştigat şase puncte în plus! Şi ai merita să te trec în rândul candidaţilor de cireşari… Numai că…

Emoţia îl făcu nepoliticos pe prichindel. Nici nu-şi dădu seama că-l întrerupe pe Tic:

– Dumneavoastră îi cunoaşteţi pe cireşari? Le-am citit şi eu aventurile şi m-am îndrăgostit mai ales de…

– Tic! fu întrerupt prichindelul la rândul său.

– Şi de Tic. Dar parcă mai mult de Ursu şi de Victor…

– Bine, bine, spuse neîncoronatul cireşar. Mi se pare că n-am terminat exerciţiul… Ce-a mai făcut pe urmă tăticul? Aţi plecat imediat la gară, sau mai întâi aţi luat masa?

Tic se grăbea. I se părea că aflase tot ceea ce îl putea interesa pe el şi pe ceilalţi cireşari. Voia să scurteze exerciţiul. Ultima lui întrebare îl obligă însă pe Tudorel să uite un amănunt – câteva vorbe pe care tăticul i le spusese mămicăi, încă bosumflate, imediat ce aşezase

telefonul în furcă – care i-ar fi scutit pe cireşari de multe chinuri, eşecuri şi eforturi. Dar erau atât de banale acele vorbe, încât nu se poate şti dacă prichindelul şi le-ar fi amintit în acea clipă. Şi nu făcu altceva decât să se conformeze prescripţiilor lui Tic.

– Da! Mai întâi am luat masa… Mi s-a făcut observaţie că ţin furculiţa prea de jos… Eu ştiu cum se ţine furculiţa, dar am apucat-o anume mai de jos, ca să nu mai stea nimeni cu ochii în farfurie şi să aibă pe cine să critice. În tot timpul mesei mi s-a făcut morală, când din stânga, când din dreapta, dar când ne-am sculat de la masă, ta… tăticul şi mămica se împăcaseră… Aşa că mi-a reuşit planul…

„Dacă n-aş fi folosit metoda cu lassoul, îşi spuse Tic în gând, nu l-aş mai fi recucerit în vecii vecilor pe isteţul ăsta.”

– Va să zică aşa! spuse Tic cu voce tare. Acum fii foarte atent. Exerciţiul se termină printr-o suită de întrebări, la care trebuie să se răspundă imediat prin: da sau nu. Dacă nu poţi să dai un răspuns precis, ridici mâna. Nu se aprobă nicio ezitare, nici măcar o fracţiune de secundă. Ai înţeles?

– Dacă nu pot să răspund imediat prin da sau nu trebuie să ridic mâna. Care mână? Dreapta se ridică mai uşor.

– Mâna dreaptă, acceptă cireşarul. Şi acum: atenţie! Încep întrebările!… Aşa!… A mai venit cineva în vizită până aţi plecat la gară?

– Nu! răspunse foarte prompt prichindelul.

– A mai telefonat cineva?

– Da!

– Cine? se repezi Tic cu întrebarea.

– Inginerul agronom de la Poieneşti.

– Altcineva? întrebă Tic nemulţumit.

– Nu!

– Aţi plecat la gară cu automobilul?

– Nu!

– Pe jos?

– Da! Stăm destul de aproape de gară. În cinci minute…

– Doar ne-am înţeles cum să răspunzi, îl apostrofă Tic. Fără amănunte. Prin da sau nu.

– Dar atunci când m-aţi întrebat cine a telefonat, cum puteam să răspund?

– Întrebarea asta intră în categoria Piroboridava. O să înţelegi mai târziu ce importanţă are această categorie…

Prichindelul făcu o mutră mirată:

– Piroboridava? Mi se pare că tăticul a lucrat acolo. Avem şi nişte cărţi.

– Cu atât mai bine, îl încuraja Tic, luând un aer misterios. Te las să faci singur relaţia… Aşa!… Continuăm!… V-aţi întâlnit cu cineva pe

drum?

– Da!

Tic era în încurcătură. Ca să menţină regula jocului, trebuia să obţină răspunsul folosind întrebări colaterale:

– V-a dat cineva vreun comision?

– Nu!

– Aţi vorbit cu cineva?

Prichindelul ridică mâna dreaptă. Tic înţelese:

– V-aţi salutat numai? Nu?

– Da!

– Aţi stat pe peron până la plecarea trenului?

– Da! Am ajuns cu trei minute înainte de plecarea trenului. Tăticul nu vrea să-şi piardă vremea pe peron. Mămica, în schimb, stă pe peron câte o jumătate de oră. Odată…

– Iar ai uitat regulile jocului…

– Păi dacă mă întrebaţi atât de uşor?

– Câte vagoane de clasa a doua avea trenul? încercă Tic să repare. Unsprezece?

– Nu!

– Nouă!

– Nu!

– Opt?

– Nu!

– Zece?

– Nu!

– Şapte?

– Nu!

– Cinci?

– Nu!

– Şase?

– Nu!

– Două? se răsti exasperat cireşarul.

– Da!

„Idiot ce sunt! îşi spuse Tic. Doar ştiam că pe linia asta circulă un autorapid!”

– Atunci de ce mi-ai spus mai adineauri numărul locomotivei? Cum vine asta? Autorapid cu locomotivă „Pacific?”

– Atunci m-aţi întrebat ce număr avea locomotiva. În gară era o singură locomotivă, la celălalt tren, care face cruce cu autorapidul.

– În afară de rămas bun a mai spus tăticul şi altceva?

– Da!

– Ţi-a spus să fii cuminte?

– Da!

– Şi să ţii furculiţa cum trebuie?

– Da!

– Ce constelaţie ai văzut deasupra trenului? Carul Mare?

Puştiul ridică mâna.

– Nu era chiar deasupra. Era mai spre dreapta?

– Da!

– S-a mai urcat cineva cu tăticul în compartiment?

– Da?

– Ştii cine era?

– Da!

– Cine?

– Profesorul de matematică.

– Acum aplicăm metoda Fradaburidi! Fii atent! Câte geamuri avea primul vagon? Cinci secunde de gândire!

– Opt!

Tudorel ezitase doar o secundă şi faptul acesta îl puse pe gânduri pe Tic:

– Eşti sigur sau ştii că nu te pot controla?

– Ultima... răspunse prichindelul cam amărât.

– Aha! Bine... Acum îţi voi înşira zece cuvinte. Fii atent. Trebuie să-mi spui care dintre ele au fost rostite de tăticul tău, din clipa când aţi pornit de acasă şi până a plecat trenul, încep! Voi vorbi rar, ca să-ţi dau răgaz de gândire. Gata! Încep: Radio... Ilie... Telefon... Ziar... Statuetă... Concediu... Muncă... Adăpost... Muzeu... Vitrină... Prudenţă...

– Aţi rostit unsprezece!

– Primul punct l-ai câştigat, îl felicită Tic. Bravo! Acum să văd ce faci cu celelalte!

– De acasă până la plecarea trenului, zise prichindelul, ca pentru sine. Şi cum mă puteţi controla?

– Mai întâi îţi voi cere să fii sincer şi apoi... am eu metodele mele. Răgaz de gândire: două minute.

Tudorel închise ochii şi se concentră cumplit. Şi pumnii i se strânseseră. Tic se uita când la el, când la ceas:

– Atenţie! Încă un minut... Încă treizeci de secunde... Zece secunde... Gata!

Puştiul deschise ochii. Probabil că-şi ţinuse şi respiraţia, pentru că răsufla de parcă abia terminase o probă de fugă.

– Din cele... unsprezece cuvinte îmi amintesc că a rostit... Telefon... Concediu... Muzeu... Muncă... Adică a folosit verbul a munci... Altele nu-mi mai amintesc... Ba da! Ziar! Din păcate mi-a venit în minte prea târziu...

– Vom vedea noi dac-ai pierdut sau nu punctul, spuse cireşarul pe un ton încă sever. Urmează controlul! În ce împrejurări a rostit cuvântul... cuvântul... „muzeu”?

– I-a spus pe drum mamei: „Tocmai acuma plec, când se fac reparaţii la muzeu. Ăştia trebuie supravegheaţi îndeaproape...”

– Plauzibil... acceptă Tic. Dar cuvântul „telefon”, în ce împrejurări l-a rostit?

– Aaaa! L-a rostit de mai multe ori. Întâi a spus că-i va da telefon mamei mâine seară, adică azi... Pe urmă a spus că a dat de vreo zece ori telefon acasă, pentru a-i anunţa mamei plecarea... De fapt n-a dat decât de şapte ori... Pe urmă... a spus că ar fi trebuit să mai dea un telefon...

– Ajunge! îl opri Tic, comiţând o nouă greşeală. Nu e nevoie să controlez mai departe. Ergo: ai câştigat toate punctele!

– Ce înseamnă ergo? întrebă la rândul său prichindelul.

– Prin urmare... deci... răspunse Tic, mai inspirat decât Dan.

Tudorel nu înţelese.

– E un titlu? Un epitet?

Confuzia se risipi repede. Cireşarul continuă cu un ton foarte patetic:

– Ergo... ştii? asta face parte din ritual... ai obţinut punctajul maxim minus două. Şi eu am obţinut prima dată acelaşi punctaj, deşi aş fi meritat „minus unu”... Aşa! Mi se pare că peste zece minute am o întâlnire, nu în parc, în altă parte...

Prichindelul se întristă imediat şi era atât de sinceră întristarea lui, încât Tic se emoţionă şi spuse la repezeală ceea ce crezu el că va fi o minciună:

– N-ai nicio grijă! Ne mai întâlnim noi. Poate chiar în dimineaţa asta. Tot aici, în parc, pe banca asta.

Cuvintele lui Tic, din fericire rostite fără duioşie (ştia cireşarul cum să se poarte cu puştii), readuseră pe faţa lui Tudorel speranţa şi buna dispoziţie. Ba avu chiar curaj prichindelul să-i pună lui Tic o întrebare care-l frământa de multă vreme:

– Puteţi să-mi spuneţi de ce în exerciţiul de memorie nu ni-aţi întrebat nimic despre ma... despre mămica? E o regulă a jocului?

Pe Tic îl pufni râsul, dar ca să nu strice relaţia nou înfiripată, ca să nu alunece, să nu nimicească mirajul despre care vorbeau cu atâta pasiune ochii prichindelului, îşi termină râsul printr-o grimasă de durere, ca şi cum un gâdilici s-a transformat brusc într-un junghi. Chiar îşi duse mâinile spre gamba dreaptă şi începu s-o frece.

– Nu! Nu-i o regulă, răspunse el. Este o premisă spontană. Nu l-ai condus la gară pe tăticul?

– A, da! răspunse puştiul automat, gândindu-se că va trebui să găsească mai târziu tâlcul frazei lui Tic.

Era exact ceea ce urmărise cireşarul.

3

Ascunşi într-un foişor umbros din mijlocul grădinii, Maria, Dan şi

Ioana îşi băteau de aproape două ceasuri capul, încercând să dea un răspuns la aceeaşi întrebare care-i frământase şi în timpul nopţii: „Cine?” Dan relatase întocmai, parcă citise dintr-o carte, înfăţişarea celor cinci personaje descrise cu atâta precizie de cireşarul cel cârn şi ciufulit. Vai! Ce repede li se aprinsese fantezia! Fiecare îşi căuta un suspect. La început se repeziseră toţi asupra omului în gri. Mai ales că Ioana nu-şi amintea să-l fi văzut vreodată în oraş. Întrebările curgeau lanţ: Cine era acest ciudat personaj? De unde venea? Ce căuta în oraş? Ce căuta în bâlci? Ce căuta la muzeu? Ce legătură era între el şi acel enigmatic Fradaburidi căruia i se rostea numele ca un trofeu la roata norocului? De ce întrebase dacă e de vânzare discobolul?

– Gata! strigase Ioana. El e făptaşul! El e! Se interesează peste tot de statui… Oare s-a dus la muzeu numai ca să vadă, pur şi simplu, tanagralele?

Maria şi Dan erau mai temperaţi. Personajul în gri le apărea şi lor la fel de ciudat; cu toate acestea nu aveau curajul să-l declare suspectul numărul unu. Îi reţinea pe amândoi ceva nedefinit.

– Şi scheletul? întrebase Maria. Ăsta ce cusur are? Ce căuta el la muzeu? Cine-l cunoaşte? Oare s-a dus la muzeu numai ca să vadă, pur şi simplu, tanagralele?

Repetiţia era o săgeată la adresa Ioanei. Dan simţise pericolul unei înfruntări care va depăşi repede subiectul discuţiei şi, în căutarea unui colac de salvare, descoperise o idee cât se poate de preţioasă. O comunicase repede fetelor:

– Aşa nu mai merge! spusese el, prefăcându-se furios. O să ajungem la certuri… tangenţiale sau chiar externe preocupărilor noastre. De ce nu procedăm metodic? Să ne gândim la toate personajele în bloc… Adică să le vedem în grup. Şi să folosim metoda eliminării. Să nu pornim de la cine ar putea să fie făptaşul. Să pornim de la cine n-ar putea să fie.

Ioana acceptase imediat ideea lui Dan. Maria încă se codea.

– Pe cine să excludem? întrebase ea cu voce înceată, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi.

– Pe fata cu mănuşi! se repezi Dan. După descrierea lui Tic este exact tipul de vizitatoare.

– Şi pe tânărul cu cicatrice! sărise Ioana. Cel căruia-i sticleau ochii de admiraţie.

Maria intervenise ironică:

– Atunci ar fi cazul să-i arătăm aceeaşi bunăvoinţă şi politeţe şi doamnei cu joben. O cucoană în vârstă cu rochie de catifea… Poate are pasiunea muzeelor…

Ioana era în cumpănă. Dan, în schimb, jubila:

– Imposibil! N-o putem exclude. Ori e făptaşa principală, ori e complice. Precis! Îmi pun gâtul!

– De unde atâta siguranţă? Ştii tu ceva în plus?

– Nu! se apărase Dan. Ştiu tot atât cât voi. Folosesc aceleaşi date ca voi... dar am o intuiţie de detectiv. Recunoaşteţi şi voi! Până în momentul acesta, cucoana cu rochia de catifea e singura persoană care ar fi putut să scoată, fără să atragă atenţia nimănui, statuetele din muzeu... Repet încă o dată... Bazându-ne pe datele pe care le avem.

– De ce ea şi nu altcineva? întrebase Ioana.

– Pentru că, după câte ştim până acum din relatările lui Tic, numai ea avea cu ce să scoată afară tanagralele. Ticuşor nu ne-a spus că a văzut la celelalte persoane serviete sau alte mijloace de cărat.

– Înseamnă că ai ascuns, sau ai omis să ne spui un amănunt.

– Of, Doamne! De câte ori să repet? Nu v-am ascuns nimic. Mă folosesc de aceleaşi date... Şi tot voi îmi interziceţi dreptul de a mă califica după merit. Unde se puteau ascunde cel mai uşor statuetele? Cum puteau să iasă afară din muzeu, fără să atragă atenţia cuiva? Nu în pălărie? Nu cu ajutorul pălăriei?

Ideea lui Dan stârnise şi haz şi surpriză. Pornit pe ofensivă, cireşarul continuă:

– Prin urmare, n-o putem scoate din rândul suspecţilor. În orice caz, mai greu decât pe cei doi tineri.

Ioana îşi făcuse în sfârşit curaj:

– După descrierea pe care mi-aţi făcut-o... mă refer la îmbrăcăminte... cucoana cu joben s-ar putea să fie o persoană pe care o cunosc... profesoara de pian Magda Prosano. Ştiu că ea are obiceiul să poarte pălării mai bizare.

– Ei şi! îi răspunse Dan. Orice răufăcător e cunoscut de cineva sau de un grup de oameni. Şi ce dacă o cunoşti? Asta o absolvă de orice păcate?... Dac-ar fi aşa, nu m-aş mai dezlipi de tine.

Maria râdea de-a binelea. Dan devenise cel de toate zilele. Adică sărea de la o extremă la alta, confunda glumele cu lucrurile serioase, se umfla, se dezumfla şi făcea totul cu o inocenţă cuceritoare.

Ioana nu înţelegea ce se petrece. Credea că e batjocorită pentru vreo prostie pe care o spusese fără să-şi dea seama şi-i venea să plângă de ciudă:

– Ce-aveţi cu mine? se răzvrătise ea. V-am spus că s-ar putea s-o cunosc. Nici măcar n-am afirmat categoric. La urma urmei, e singura persoană identificată dintre cele cinci care se aflau în muzeu în momentul dispariţiei tanagralelor.

Ioana rostise un adevăr care risipi pentru un moment veselia. O oarecare undă de gravitate plutea în aer. Ce folos că se ştiau câteva detalii din înfăţişarea celor cinci personaje! Principalul era ca ele să fie identificate. Şi Ioana, poate fără să-şi dea seama, îndreptase investigaţiile lor din domeniul teoretic în cel practic. O nouă problemă

se ridica în faţa tinerilor.

– Da! E o chestie, spusese Dan. Trebuie să ne gândim la identificarea personajelor, dar până atunci n-ar strica totuşi să terminăm lista suspecţilor. Eu îmi menţin punctul de vedere. Cucoana cu joben e cel puţin suspecta numărul doi. Sau unu şi doi la un loc: E cazul să recunoaşteţi şi voi. Între ea şi fata cu mănuşi, sau între ea şi tânărul cu cicatrice, dac-ar fi de ales… eu cred că la ea v-aţi opri. De acord să încheiem lista?… Adică eu vă fac o propunere. Suspectul numărul unu: cucoana!

– Veto! strigase Ioana. Suspectul numărul unu: omul în gri! Între el şi statuete…

– Dă-mi voie să termin lista. Amendamentele, după aceea. Ergo: suspectul numărul unu: cucoana!… Suspectul numărul doi: Omul în gri!… suspectul numărul trei: scheletul!… E mai uşor să identificăm trei oameni decât cinci.

– Mie nu-mi dă pace un gând. În aproape toate cărţile poliţiste pe care le-am citit, făptaşul era persoana cea mai puţin suspectă… Putem să dăm la o parte această posibilitate?… Ce ştim noi despre cele cinci persoane? Ioana are dreptate. Cunoaştem doar câteva detalii fizice, sau de îmbrăcăminte, pe care ni le-a relatat Ticuşor. Ba şi acestea datorită unei întâmplări. Dacă nu s-ar fi gândit să-şi aleagă un salvator, pentru a se apăra de paznic, n-am fi ştiut absolut nimic…

– Eu zic să fii mai puţin modestă, o întrerupse Dan. Frăţiorul tău s-a născut cu darul observaţiei, aşa că…

– Aşa că… nu posedăm aproape nimic, continuase Maria. Nu putem să ne lăsăm frapaţi şi atraşi de nu ştiu ce extravaganţe în îmbrăcăminte, sau de nişte detalii fizice ieşite din comun… Eu ştiu?… Mi-e teamă să nu greşim… Să nu ne spargem capul alergând după unii şi să-i lăsăm pe alţii să alerge fără grijă… V-am spus… Cei pe care-i suspectezi mai puţin îţi oferă cele mai mari surprize. Acum, dacă îmi cade în mână o carte poliţistă, toate bănuielile mele se îndreaptă spre cei care par cei mai inocenţi. Şi mereu am satisfacţii…

Dan strâmbase din nas…

– N-ai niciun merit pentru că aplici o regulă, nu urmezi un fir logic. Eu, dac-aş fi autoritar, aş îndrepta toate bănuielile spre cel mai suspect personaj, dar în aşa hal ca să creadă cititorii că vreau să-mi bat joc de ei într-un mod grosolan. Ar spune că e un truc şi ar face nişte calcule şi nişte supoziţii în legătură cu alte personaje, anume le-aş plimba aiurea prin carte, până la saturaţie. Vor bănui fiecare personaj pe rând… În fond, câte nedreptăţi nu suferă autorul! Dacă le bănuieşti pe fiecare pe rând, cum să n-ai satisfacţii la urmă? Unul dintre cei bănuiţi tot va fi făptaşul. Atunci de ce să te lauzi că l-ai dibuit de la pagina cutare? Eu însă l-aş face făptaş pe cel mai grotesc, pe cel care-a fost prins cu arma în mână, fumegând, în pagina a treia

a cărţii… La urma urmei, jocul contează, nu?… Of… m-am luat cu teoria…

– Mai bine răspunde precis! îl încolţi Maria. Poţi să elimini de pe lista suspecţilor cele două personaje care, după descrierea lui Tic, par cele mai inocente?

– De câteva minute nu mai am acest curaj, Maria. Dac-ar fi fost vorba de un joc literar, despre o carte… de, mai treacă-meargă… Dar în condiţiile astea reale nu ne putem permite să omitem nicio posibilitate. Sunt pentru includerea celor doi tineri pe lista suspecţilor…

– Şi eu sunt pentru, spusese Ioana. Dacă-i trecem pe locurile patru şi cinci…

Maria nici nu se sinchisea:

– Ordinea reală n-o pot stabili decât faptele. După câteva ore s-ar putea ca suspectul numărul unu să treacă pe locul cinci, iar acesta pe locul unu.

– Te asigur, însă, o întrerupse Dan, că numărul unu al meu nu-i va ceda niciodată locul numărului doi al dumneaei. Fac pe dracu-n patru şi tot dovedesc până la urmă că statuetele au fost scoase afară prin intermediul jobenului. Chiar dacă… Aoleu! Dacă i s-a furat mai întâi cucoanei pălăria, acolo în muzeu, şi pe urmă ăla a pus statuetele în ea? „Bună seara! Ce mai faceţi? Vai, ce frumos tablou! Vedeţi?” Apoi un ghiont şi ţac! i-a luat pălăria de pe cap. Eu nu l-am văzut pe unul la bâlci căzându-i pălăria şi el râdea mai departe, fără să-şi dea seama? I l-am arătat şi lui Tic. Foarte uşor se poate şterpeli o pălărie…

Peroraţia lui Dan despre pălărie avusese darul să le descopere o nouă întrebare, la care nimeni nu se gândise până atunci: Cum au fost furate tanagralele? Şi era firesc ca, punându-se această întrebare, să se ceară răspunsul la o alta mai veche, pe care o escamotaseră mai toţi prin teorii şi presupuneri, legând-o de necesităţi oportune şi supunând-o pragmatismului: s-au furat sau nu tanagralele? La stadiul la care ajunsese discuţia, răspunsul era imperios necesar. De aceea aşteptau toţi, cu sufletul la gură, întoarcerea lui Tic.

– Cum s-au furat tanagralele?

Exact în clipa când Dan repeta această întrebare, apăru la poarta grădinii Tic.

4

– Cu alte cuvinte, spuse Maria, după ce Tic îşi termină relatarea, fără să piardă din vedere cel mai mic amănunt, directorul, cum a ajuns la muzeu, a dat un telefon acasă, din hol, apoi a intrat înăuntru, a stat cinci minute, n-a observat nicio neregulă şi s-a întors din nou în hol, pentru a telefona acasă. Băiatul l-a anunţat că vine maică-sa şi atunci directorul s-a îndreptat spre casă.

– Stai! se repezi Dan. Nu s-a întors imediat acasă. Mai întâi a stat

de vorbă cu celălalt portar. De ce?

– Deducţia e simplă, răspunse Maria. I-a spus să închidă muzeul şi să-i aducă pe urmă cheile acasă. Toată atitudinea lui dovedeşte foarte limpede un lucru: n-a observat nicio neregulă în muzeu. Deci, în timpul inspecţiei sale, statuetele erau la locul lor…

– Tu crezi că a făcut o inspecţie? întrebă Ioana.

– Nu o inspecţie specială. A trecut prin muzeu ca orişice director. Mai ales că trebuia să plece la Bucureşti. Era obligat să vadă ce se petrece în muzeu înainte de plecarea lui şi înainte de a începe reparaţiile.

– Atunci de ce n-a trecut, de ce n-a vizitat şi aripa în care se aflam noi? Doar şi acolo sunt lucruri preţioase.

– Nu ştiu, Dan. De unde să ştiu? Poate c-a venit până într-un anumit punct, s-a uitat în treacăt şi s-a întors înapoi în aripa dreaptă. A văzut că suntem cu bunica… ia spune, Ioana! Directorul o cunoaşte pe bunica ta?

– Cum să n-o cunoască? Nu e om în oraş care să n-o cunoască! Poate numai cei nou veniţi…

– Şi noi cum de nu l-am văzut? întrebă Dan. Ia să ne gândim cam pe unde eram noi la ora aceea? Între nouă fără un sfert şi nouă fără opt minute… Cine îşi mai aminteşte? Paznicul ne-a smuls de lângă Grigorescu, nu? Peisajul acela din perioada albă.

– Eu ştiu unde eram, zise Ioana. Eram în locul acela în care se află bustul lui Paciurea şi tabloul lui Andreescu. Am stat o mulţime acolo…

– Exact! aprobă Dan. Îmi amintesc şi eu. Şi mi se pare că eram cu spatele la centrul potcoavei. Prin urmare, nu e nicio enigmă faptul că nu l-am văzut pe director.

– Şi în restul timpului? întrebă Maria. Directorul a zăbovit cel puţin cinci minute în muzeu; intervalul în care a dat cele două telefoane. Ce-a făcut în tot acest timp?

– S-a plimbat… îşi dădu Tic cu părerea.

Maria nu era prea încântată de răspunsul frăţiorului ei.

– S-a plimbat! E uşor de spus. Nu-i trebuia mai mult de două minute pentru a trece în revistă muzeul. Restul timpului?

Tot Tic răspunse:

– S-a plimbat, aşteptând să dea celălalt telefon. Nu uita: a fost chemat urgent de la Bucureşti, cei de acasă nu ştiau; pesemne voia să-i anunţe cu câteva minute mai devreme…

– Aşa şi aşa! zise Dan. Argumentul e mai degrabă psihologic. Nu zic că nu-l putem lua în consideraţie. La o analiză mai atentă însă… se cam prăbuşeşte.

– Bine că rezistă argumentele tale! Le-ai făcut din beton armat. De câte ori cade unul, îţi face un cucui, ca să ai o scuză pentru toate teoriile tale neroade.

– Dac-am şti ce-a făcut directorul în cele cinci minute! reveni Maria la vechea întrebare.

– Vezi? nu pierdu Dan prilejul. Dacă nici familia nu e de acord… Zău, Ticuşorule…

– Zău, Nedănuţule…

– Poate că directorul a stat de vorbă cu cineva, cu o persoană din cele cinci, se auzi vocea Ioanei. Imposibil ca una dintre cele cinci persoane să nu-l fi cunoscut, sau să nu fi fost necunoscută. Profesoara de pian, în mod sigur!

– Care profesoară de pian? întrebă Tic.

– Aia cu jobenul, Ticuşorule, îi răspunse Dan. Pe aia am identificat-o, cu ajutorul Ioanei. Şi-am mai identificat şi arma crimei… mijlocul cu care s-au scos statuetele din muzeu. Ţine-te bine, Tic! Jobenul cucoanei!

Ciufuliciul căzu o clipă pe gânduri:

– Eu ştiu! Adică da! Cred că încăpeau toate cele cinci tanagrale în pălăria aceea uriaşă. Da’ tu chiar crezi că ea a…

– Complice, în orice caz! decretă Dan. Dacă n-ai văzut tu altă persoană cu vreo sacoşă în mână…

– Nu ştiu, Dan. Nu-mi amintesc. Când m-am uitat la cele patru persoane, ca să-mi aleg salvatorul…

– Care patru? întrebă Maria. Până acum ai susţinut că erau cinci persoane în muzeu!

– Aaaa! Omul în gri! îşi aminti Tic. El a plecat din faţa vitrinei înainte de a ajunge eu acolo…

– Ciudat! murmură Ioana. De ce-a plecat?

– Ei, asta-i! se enervă Dan. Ai tu ce ai cu „omul în gri”! De ce-a plecat? De ce-am plecat noi din faţa lui Luchian, din cauza asta a plecat…

– De fapt, nici n-a stat în faţa vitrinei, adică n-a stat aproape de vitrină. Se uita mai de departe, peste capetele celorlalţi. Şi mi s-a părut că nici nu se uită la statuete.

– Poate că se uita la pălăria cucoanei şi se gândea cum s-o şterpelească…

– Eu mai degrabă cred că se uita, spuse Tic foarte serios, la locul în care, peste zece minute, se va opri un bleg…

– Ha-ha! râse Dan. De astă dată nu ţi-a mers! În aripa dreaptă nu m-am oprit nicăieri, aşa că…

– Aşa că, spuse Tic întristat, ai acceptat epitetul, fără să te mai opreşti în aripa dreaptă.

– Terminaţi odată! se răţoi Maria la ei. Mereu pierdem firul logic al discuţiei…

– Dacă tu-ţi închipui că firul nostru are ceva comun cu logica… mormăi Dan, destul de încet ca să nu fie auzit de Maria.

– Putem presupune, continuă ea, că directorul a vorbit în intervalul celor cinci minute cu o anumită persoană, aşa ca să treacă timpul… dacă renunţăm la gândul c-ar fi ascuns undeva tanagralele… într-o încăpere secretă.

– Sunt atât de sigură, explodă Ioana, că nu s-au ascuns tanagralele şi că nu există încăpere secretă în muzeu, încât dacă mi s-ar dovedi contrariul, aş fi în stare să-mi smulg singură tot părul din cap, fir cu fir…

Toţi se uitară ca la o comandă la părul ei sclipitor şi ondulat şi o licărire de teamă şi compătimire li se strecură în priviri. N-aveau de unde să ştie cât adevăr conţineau vorbele ei. Îi impresiona mai puţin explozia ei sentimentală, decât raţionamentul Mariei.

– Ce concluzie putem trage? îşi reluă Maria raţionamentul. Atâta vreme cât directorul a rămas în muzeu, tanagralele, erau la locul lor. În cele cinci minute era imposibil să nu observe dispariţia lor, mai ales că a stat aproape tot timpul în aripa dreaptă. Deci tanagralele au dispărut după ce-a plecat directorul… Deci…

– … Tanagralele au fost furate! conchise Ioana.

Timp de o secundă, Tic se văzu în muzeu, în faţa vitrinei, strecurat în pielea unuia care ar vrea să fure statuetele:

– Imposibil! spuse el. Cum dracu’ să le furi aşa, dintr-o dată, fără să te vadă nimeni? Cum să le scoţi din vitrină? Cu ce? De unde cheie?

– Poate c-au spart sticla, se gândi Maria.

– Ce sticlă? Geamurile erau de „sekurit”. Am văzut eu. Nici cu toporul nu le poţi sparge…

– La asta nu ne-am gândit, se tângui Dan. Şi mi se pare întrebarea cea mai importantă. Cum s-au scos statuetele din vitrină? Eşti sigur că vitrina era încuiată, Ticuşorule?

– Eşti sigur că mi-ai pus această întrebare?… Spuneţi şi voi! Oare cum s-au scos statuetele de acolo?

– În trei minute… adăugă Maria. Înseamnă că nu s-au putut scoate decât folosindu-se cheia vitrinei. Oare în trei minute, dacă ai cheia…

– Ce trei minute! ripostă Tic. Eu, dacă am cheia vitrinei, le scot în mai puţin de zece secunde…

– Aşa cum ai deschis şi uşa cu borcane de dulceaţă la trei ani, se grăbi Dan să folosească minunatul prilej de înţepătură.

– Aia era deschisă…

– Şi dacă era deschisă şi uşa vitrinei? întrebă Dan.

– Imposibil! se alarmă Tic. Şi totuşi… Dacă uşa vitrinei era descuiată?

– Atunci pe ce cale mergem? se îngrozi Maria. A fost un furt spontan sau premeditat? Şi-a fabricat cineva o cheie sau a găsit uşa vitrinei deschisă? Cum rezolvăm dilema asta?

Căzură toţi pe gânduri. Întrebările nu se mai terminau. Apăreau

mereu altele noi, parcă mai importante. Zeci şi zeci de întrebări. Era de neînchipuit că nu descopereau tocmai întrebarea hotărâtoare... Căutau răspunsuri. Parcă stăteau pe jeratic. Şi rămâneau încă pe jeratic. Uitau să sară din el. Nu toţi. Adică nu aproape toţi... În tăcerea aceea gravă se auzi deodată vocea lui Tic:

– Trebuie să mă întorc în parc. Mai am puţină treabă... şi o obligaţie de onoare... Mă aşteaptă cineva acolo şi e un personaj foarte important pentru situaţia în care ne aflăm...

5

Nu atât din recunoştinţă, cât mai mult din simpatie, Tic se hotărî să-i facă o surpriză prichindelului. Era convins că Tudorel îl aşteaptă pe bancă („Săracul! gândi Tic. Ar putea să mă aştepte acolo până seara, până când i se întoarce mămica de pe teren”) şi voia să-l atace din nou pe neaşteptate, cu ajutorul lassoului. De aceea intră în parc pe altă poartă şi alese o altă alee care-l ducea exact în spatele băncii. Era acolo un arbore cu coroană bogată, în care se putea urca fără niciun efort. Un post ideal de atac prin surprindere. Acestea erau intenţiile cireşarului. Dar ele nu se realiză întocmai. Din simplul motiv că Tudorel nu era singur. Tic n-avu nevoie să se urce în copac pentru a face această constatare. Chiar din locul în care se oprise, sub arbore, Tic îl văzu pe Tudorel stând în echilibru pe speteaza băncii, în faţa privirilor înspăimântate ale unui copil cu vreo doi-trei ani mai mic decât dânsul. Şi cum cei doi păreau antrenaţi într-o convorbire misterioasă, ciufuliciul se gândi că nu i-ar strica să accepte, măcar pentru câteva clipe, rolul de martor nevăzut. În două secunde ajunse în spatele boschetului, fără să trosnească o creangă, fără să tremure o frunză, fără să se sperie o gânganie.

– Bine! se auzi vocea lui Tudorel. Şi ce-a mai spus tăticul după ce s-a sculat de la masă?... Să zicem... la ora nouă şi douăsprezece minute?

Răspunse o voce cam miorlăită:

– Tati... adică tăticul a spus... a spus... Dar nu e adevărat!... A spus că sunt cel mai rău copil din oraş...

– Nu tu trebuie să hotărăşti dacă e adevărat sau nu. Să-mi spui numai ce-a spus el. Înţelegi?... Bine! Mai departe... De câte ori a vorbit la telefon după ce-a sosit acasă?

Puştiul răspunse înfricoşat:

– N-avem telefon...

– Bine... Adică nu e bine! se răzgândi Tudorel. De ce n-aveţi telefon?... Aşa! Iar acum vine sistemul Piroboridava. O să înţelegi mai târziu, peste câţiva ani, ce importanţă are această categorie... Nu trebuie să răspunzi decât prin da sau nu. Dacă răspunsul nu e clar, atunci ridici mâna dreaptă în sus. Bagă de seamă! Prin da sau nu! Începem! A mai venit cineva în vizită la voi?

– Nu!
– Scânceşti după ce iei bătaie acasă?
– Îîîî… Da.
– Ai împlinit nouă ani?
– Nu!
– Ai trecut de opt ani?
– Da.
– Ai opt ani şi unsprezece luni?
– Nu!
– Aaaa! îşi aminti Tudorel. Ai opt ani şi două luni?
– Nu! răspunse puştiul uimit.
– Cum nu?
– Am opt ani şi nouă luni…
– Da… M-am grăbit, spuse Tudorel ca pentru sine. După unsprezece vine nouă… Nu-i nimic. Mai departe! Aţi plecat la gară cu auto? Stai! Aţi plecat la gară pe jos?
– Când? întrebă puştiul nedumerit.
– Of… se înfurie Tudorel. De ce nu respecţi regulile? Trebuia să ridici mâna dreaptă!
– Aha! înţelese puştiul. Ai vrut să mă duci.
Tic nu se mai putea stăpâni. Explodă într-un hohot de râs care alungă toate păsările din jur. După cele câteva clipe, necesare, de uimire, cireşarul îi făcu un paşaport fulger examinatului, cu viză specială de ieşire prin poarta parcului. Tudorel părea necăjit:
– Dacă nu eraţi dumneavoastră… obţinea minimum plus două puncte. L-aţi salvat de la dezastru!
– Mult mai interesant este, îşi începu Tic acţiunea, când faci aceste exerciţii cu oameni mai în vârstă… cu părinţii, de pildă, sau cu oameni apropiaţi, care nu te iau în bătaie de joc… Ştii ce te sfătuiesc? Să încerci la prânz cu mămica sau cu tăticul.
Mutra prichindelului se posomorî din nou:
– Mămica nu vine la prânz… E în plină campanie, iar tăticul e plecat la Bucureşti. Aşa că trebuie să aştept până deseară.
– Da… da… se prefăcu cireşarul că-şi aminteşte. Păcat! Dac-ai cunoaşte pe cineva pe aici, prin apropiere…
Tudorel sări în sus ca un arc:
– Aici! Chiar aici! Vizavi! Moş Costache, paznicul muzeului! El mă cunoaşte… spune că mă cunoaşte de când locuiam în oraş. Şi-i place să stea de vorbă cu mine. El mă provoacă, zice, ca să-i mai treacă timpul. Dar numai în vacanţe…
– E o idee grozavă, îl încuraja Tic. Nu-ţi rămâne decât s-o pui în aplicare. Până mă întorc eu, cam peste două ore, ai tot timpul. Numai să nu uiţi sistemele. Să nu inversezi Fradaburidi cu Piroboridava şi să lansezi la momentul oportun premisele spontane. Altminteri, n-o să

obţii cine ştie ce rezultate…

Prichindelul o cam încurcase. Toată figura lui exprima o profundă şi arzătoare rugăminte:

– Dacă m-aţi ajuta măcar un minut-două să repet, sau să pun la punct sistemele. Prima dată am fost prea emoţionat şi n-am memorat chiar totul.

– Hm… cumpăni Tic. Trebuia să termin nişte schiţe… Întotdeauna când vin într-un oraş pe care nu-l cunosc, am obiceiul să schiţez pe nişte foi de bloc clădirile mai interesante. Aici… m-am oprit la o vilă din partea de sud a oraşului: Primăria, o vilă spre răsărit, un pod peste Căprioara, muzeul…

– Muzeul? se înveseli prichindelul. Nu puteţi să faceţi acum muzeul şi după-masă teatrul?

– Da, spuse Tic cu indiferenţă în voce. E o idee. N-o să mă încurce prea tare… dar n-am blocul la mine… Oare o fi deschis la librărie?

Tudorel o luă la goană, fără să-l mai întrebe pe Tic. După două minute era înapoi cu un caiet de desen în mână.

– Aoleu! se sperie. Am uitat să iau creion…

Cireşarul îl linişti repede…

– De creion nu mă despart niciodată… da… Cât ai fost plecat, m-am gândit la un exerciţiu. Eu cred c-ar fi bine să-l întrebi pe moş Costache…

Şi începu să-şi dăscălească elevul, dându-i cele mai precise indicaţii cu privire la metodele pe care trebuie să le aplice în timpul exerciţiului şi alcătuindu-i un chestionar de bază. Toate întrebările se refereau la o durată de timp foarte scurtă: nouă fără un sfert şi nouă fix şi ele urmăreau să controleze dacă moş Costache are spirit de observaţie: dacă-şi aminteşte, de pildă, cine era în muzeu la ora aceea, cum era îmbrăcată fiecare persoană, cine cu cine a vorbit, cu cine s-a întreţinut directorul muzeului, ce anume obiecte s-au bucurat de atenţia vizitatorilor etc.

– Şi ca să fie mai amuzant jocul, îi făcu Tic cu ochiul prichindelului, la unele răspunsuri vom scorni alte întrebări, mai încuietoare. Eu voi schiţa în apropierea voastră şi dacă mă vei auzi tuşind, să ştii că e un semnal. Dacă dau din cap a negaţie, pui întrebarea „când?”, dacă aprob, pui întrebarea „cum?”, dacă stau nemişcat, pui întrebarea „unde?”, dacă îmi plec capul în partea dreaptă, pui întrebarea „ce fel?”, dacă îmi plec capul în partea stângă, pui întrebarea „cât?”. Nu-i aşa că am stabilit un cod grozav?

Tudorel era în culmea bucuriei. Niciodată nu participase la un joc atât de ciudat, atât de complicat, atât de interesant. Repetă în gând semnalele codului.

– Ia să facem un control! propuse Tic. Uită-te la mine! Să zicem că moş Costache ţi-a răspuns cam aşa! „După aceea a venit şi Ilie, am

stat puţintel de vorbă, de... ca oamenii, după ce şi-au terminat lucrul...” Uită-te la mine! Ce-l întrebi?

Tudorel îl văzu pe Tic negând cu capul şi imediat dădu răspunsul:

– Îl întreb: când a venit nenea Ilie, moş Costache?

– Excelent!... Şi dacă îmi plec capul în partea stângă?

– În partea stângă? repeta Tudorel. Atunci... Atunci îl întreb: Bine... Ei, dar poţi să-mi spui acum, precis, câte minute ai stat de vorbă cu el?

– Şi mai excelent! Bravo!... Numai să ştii cum să-l iei, ca să nu refuze jocul.

– Nu v-am spus că-i place să mă iscodească? Ha-ha! Mi-a venit şi mie rândul! Mă duc!

– Stai! îl opri Tic. Întâi mă duc eu. Şi după două minute şi... douăzeci de secunde, vii şi tu. În niciun caz nu trebuie să observe că suntem în combinaţie. Piere tot farmecul jocului...

Cu blocul de desen deschis şi fluturându-l ca pe-o legitimaţie, Tic trecu de două ori prin faţa paznicului, apoi se duse glonţ la el:

– Bună ziua! Nu vă supăraţi că vă deranjez! Ceilalţi au venit? Sau poate că am greşit eu ora?

– Care ceilalţi? întrebă moş Costache. Pentru ce să vină?

Tic se prefăcu nedumerit:

– Grupa a patra... Ni s-a cerut să facem schiţa muzeului...

– Ahaaa... A mai fost şi un student, acu’ două săptămâni, tot ca să facă un desen... D-apăi n-a venit nimeni până la dumneata... S-or fi dus la scăldat... De... vreme frumoasă... Nu-s chiar toţi aşa de silitori... Da’ dumneata...

Moşul nu-şi mai termină întrebarea. Apăruse prichindelul şi dintr-o dată centrul său de interes se schimbă:

– Ia vin’ la moşu’, ca să ne mai treacă olecuţă timpul... Ori ai venit şi mătăluţă tot pentru desene?

Prima parte a conversaţiei nu-l interesa pe cireşar. Mai mult, prefăcându-se discret se îndepărtă de paznic, atras de un ornament de la capătul scărilor. Luă o poziţie, o atitudine pe care ar fi invidiat-o orice pictor abstracţionist şi începu să mâzgălească foile de hârtie. Când îi termină prima schiţă şi se mută la celălalt capăt al scărilor, pentru a copia din alt unghi acelaşi ornament – adică se apropie la câţiva paşi de banca pe care stăteau moş Costache şi Tudorel – îl auzi pe acesta din urmă rostind cu voce foarte veselă:

– Bine! Atunci începem... Dar te rog, moş Costache, să nu cumva să depăşeşti ora... şi să fii sincer, că altfel jocul nu are niciun farmec... Aşa! Începem!

Tic nu mai arunca la întâmplare linii sau bucle pe foaia de bloc. Îşi nota cu repeziciune răspunsurile care i se păreau utile şi importante. Tuşi de câteva ori şi de fiecare dată, înţelegând semnalul, prichindelul

punea exact întrebarea care-l preocupa. O singură dată, spre sfârşitul chestionarului, Tudorel se cam fâstâci. Cireşarul tuşise şi-şi plecase capul în partea stângă. Moş Costache răspunsese cam aşa:

„Şi dumneaei (era vorba de cucoana cu joben), şi duduiţa, şi mai cu seamă flăcăul acela subţire au mai fost pe la muzeu…”

– Câţi? întrebase foarte prompt Tudorel.

Tic continua să tuşească aplecându-şi mai tare capul spre stânga. Tudorel tot nu înţelese:

– Câte? Cât? încerca el cu voce tare interpretarea semnalului.

Moş Costache se scărpina în cap şi era mai zăpăcit decât examinatorul lui. Tic interveni la ţanc, pentru a-i scoate din încurcătură:

– Nu ştiţi *de câte ori* s-a reparat muzeul până acum?

Moşul căută prin amintiri:

– Tare îmi vine a crede că asta e cea de-a doua reparaţie.

– Vă mulţumesc foarte mult, spuse cireşarul. Dacă n-au venit până acum… o să mă duc şi eu la scăldat. Bună ziua!

Prichindelul era în derută. Oare idolul lui se va duce la scăldat? De aceea se grăbi cu întrebările. Dădu peste cap sistemul Fradaburidi, iar ritualul final îl transformă în simulacru:

– Ergo, moş Costache: ai obţinut maximum minus trei puncte. Cu un punct mai puţin decât mine.

– Ehei! se bucură bătrânul. Atunci matale meriţi un ergo şi mai mare!

Tudorel nu-l mai auzi. Uitase toate consemnele. Alerga de-i sfârâiau picioarele. Pătrunse în parc ca o vijelie.

– Am crezut că vă duceţi la scăldat… se scuză el gâfâind.

– Astăzi n-am timp de baie, răspunse Tic. Am câteva treburi foarte urgente. Ce notă i-ai dat?

– Maximum… minus trei puncte…

– Nu cumva te-ai grăbit? E o notă foarte mare… Ţi-a răspuns şi la ultima întrebare? Ţi-a răspuns în amănunt?

Tudorel încercă să imite vocea moşneagului:

– „Pe dumneaei am mai văzut-o de trei-patru ori. Pe domnul cu barbă a doua oară… Cel mai des vine flăcăul. Săptămâna asta cred c-a fost în fiecare zi… Duduiţa?… A fost şi ea de vreo trei ori… adicătelea… Şi ieri, şi alaltăieri… ba şi răsalaltăieri a fost… Mai înainte nu ştiu s-o fi văzut.”

Tic se sculă de pe bancă şi-i întinse solemn mâna prichindelului:

– Foarte bine! Ai reuşit excelent şi ca examinator.

– Cu ajutorul dumneavoastră, spuse Tudorel roşu până la urechi. Şi să vă spun drept, la sfârşit am cam… am cam rasolit-o, cum se spune. Îmi era teamă că plecaţi…

– Nu puteam să plec fără să-ţi comunic rezultatul. Dacă rămâi în

partea asta, poate te mai întâlnesc…

Era convins că prichindelul nu se va dezlipi de bancă. Îi părea rău. Dar îşi aminti că şi el – ehei, de câte ori! – aşteptase nu ore, ci zile întregi (exagera!) sosirea vreunei veşti sau a vreunui prieten.

6

Tic îşi găsi prietenii la cealaltă extremă a parcului, într-un rondou înconjurat de arbuşti şi sălcii, pe care-l stabiliseră în comun drept loc de întâlnire. Îl aşteptau toţi cu sufletul la gură. Cât îi chinuise nerăbdarea! Nici nu mai avuseseră curajul să emită supoziţii. Simţeau nevoia unor clarificări, pentru a da un dram de utilitate şi siguranţă raţionamentelor lor.

– Eu am descoperit hoţul! îl întâmpină Dan. L-am descoperit de vreo cinci ori până acum. Numai că de fiecare dată era altul. Pentru variaţie m-am hotărât să mă amestec printre suspecţi… Şi las toate porţile deschise… *Per me se va nella città dolente*[1]… Brrr! Vorba ta! Ne plângem de lâncezeală şi iată cât de repede am ajuns la infern… Ştiţi doar că în infern cam toţi sunt puşi la cazne inutile…

– Lasă-mă dracului în pace! se enervă Tic.

– Până acum ţi-am făcut preambulul. Aşa că…

– Aşa că… îl întrerupse Tic. Ascultaţi-mi mai bine raportul. Nici nu ştiu cum să încep.

Ciufuliciul n-avea nevoie să mai parcurgă o dată notele. Recapitulase în gând totul, tot ceea ce îi dezvăluise exerciţiul de memorie suportat de moş Costache, şi selecţionase cu grijă ceea ce i se părea lui mai important.

– Mai întâi, începu el, au fost cinci persoane înăuntru.

– Extraordinar! aplaudă Dan. Dac-am fi ştiut asta de la început…

– Ordinar! ripostă Tic. Şi ştiam asta de la început… Şi vă rog să nu mă mai întrerupeţi. Va să zică au fost cinci persoane… Cucoana cu joben, aşa cum zicea… îîî… (Tic încă nu ştia cum să-i spună Ioanei când era de faţă cu ea) într-adevăr, e profesoară de pian… Ai avut dreptate!

– În sfârşit! reluă Maria. Primul punct câştigat!

Ioana ridică din umeri, dând a înţelege că n-are niciun merit în identificarea cucoanei cu joben, deşi obrajii i se coloraseră. O încolţeau pesemne prea multe priviri.

– Aşa… continuă Tic. Scheletul e un fost colonel sau maior, probabil maior, pentru că (Tic imită vocea moşneagului) „Ehei! de când a ieşit din armată! De vreo douăzeci de ani.” Acum, adică de douăzeci de ani, are altă ocupaţie: e beţiv. Toată ziua stă prin cârciumi. Rar, foarte rar, o dată, de două ori pe an e treaz, „ş-apoi ş-atunci, când vede

---

[1] „Prin mine se intră în cetatea durerii.” (Dante, *Divina Comedie – Infernul).*

halul în care a ajuns, s-apucă iar să bea, ca să uite. Aşa o ţine…”

– Hopa! sări Dan cu gura. Ăsta merită locul întâi pe lista suspecţilor. Adică locul unu-doi. Dar eu tot nu renunţ la omul în gri şi nici la cucoana cu joben, oricât ar cânta ea la pian. Ce ziceţi? Merge ca să aspire tustrei la locul întâi?

– Taci odată! îl înghionti Maria. Avem destul timp să discutăm mai târziu. Spune, Ticuşor!

– Familiarism… murmură Dan.

Tic îşi ascultă sora…

– Duduiţa… aşa o numeşte moş Costache, paznicul… duduiţa cu mănuşi albastre e artistă… Nu ştiu la ce teatru, dar în mod sigur în Bucureşti. Marieta…

– Marieta Nicolau! ţipă Ioana. O cunosc, cum să n-o cunosc! A venit şi aici în turneu. Juca un rol… Pssst! Extraordinar! Juca rolul unei hoaţe…

– Hopa! interveni iarăşi Dan. Un adevărat asalt pentru locul întâi! Continuă, Ticuleţule! Devine din ce în ce mai palpitant. Dacă omul în gri a fost scamator, iar ăla cu cicatrice brazilian…

Momentul de veselie nu dură prea mult. Ciufuliciul îşi continuă raportul:

– S-ar putea ca Dan să aibă dreptate. Despre omul în gri şi despre cel cu cicatrice n-am putut să aflăm nimic. Adică… adică nu ştim cine sunt… Omul în gri a mai fost o dată la muzeu. Cel cu cicatrice a fost, în ultima săptămână, aproape în fiecare zi… Artista a fost şi ieri, şi alaltăieri, şi răsalaltăieri… Cucoana cu joben a fost de vreo trei-patru ori în ultimul timp…

– Ce trebuie să înţelegem prin ultimul timp, Ticuşorule?

– Nu ştiu nici eu, Maria. Ultimul timp… Eu am adăugat ultimul timp. Poate să însemne şi un an, şi cinci… Nu ştiu…

– Şi scheletul, maiorul? întrebă Ioana.

Tic încercă să-şi amintească. Paznicul nu vorbise despre schelet. Tudorel întrebase precis de câte ori i-a văzut pe cei cinci la muzeu. Întrucât paznicul nu-l amintise, probabil că-l văzuse pentru prima dată. Le relată şi celorlalţi presupunerea sa şi toţi îi dădură dreptate.

– Foarte suspect! medită Dan cu voce tare. Ce-a căutat beţivul la muzeu? Aşa, nitam-nisam! Aici e cheia misterului! O să vedeţi! El e făptaşul! Sigur!

– Cum să n-ai dreptate? îi răspunse ironic Maria. Nu ţi-a scăpat niciunul: pe fiecare l-ai făcut hoţ. Până la urmă, unul din ei va fi dovedit şi tu te vei mândri cu nemaipomenita ta perspicacitate. Mai adineauri ai declanşat un atac împotriva cititorilor, care, bănuind la rând toate personajele cărţii…

– Ei şi! Eu nu-s un cititor? Şi nu simţiţi că mi-am asumat un anumit rol? Eu trebuie să fiu omul simplu pe care îl impresionează fiecare fapt

în parte, omul de bunăcredinţă cu resurse de gândire limitate, care spune ce-i trece prin cap, poate eu o fac mai hazliu, pentru a nu lăsa nicio întrebare, nicio posibilitate, nicio enigmă necercetate… Ştii tu doar! Spiritele fine, ca tine sau ca alţii, pot să ignore, din dispreţ, ca neinteresante, ca prea banale, unele căi, unele întrebări şi poate tocmai pe acolo sau poate de acolo se strecoară adevărul. De aceea mă bag mereu. Ca să ascultaţi opiniile mediocre ale omului simplu… Acordaţi-mi rolul acesta… Dacă nu, mi-l iau singur… sau mi-l menţin…

– Ce teorii faci tu acolo? îl ridiculiză Tic. Nici măcar n-am terminat… deşi nu mai am mult. Asta e tot ce am putut să aflu despre persoanele care au fost aseară în muzeu… Acum despre tăti… despre director… Chestia cu telefoanele e adevărată, între cele două telefoane a intrat în muzeu. Cam cinci minute, cam atâta a stat. Din păcate, paznicul nu l-a urmărit tot timpul. L-a văzut salutând-o pe cucoana cu joben, apoi l-a văzut ducându-se spre omul în gri. Ăsta nu era împreună cu ceilalţi vizitatori. Stătea singur în preajma vitrinei.

– Eşti sigur că s-a dus spre omul în gri? întrebă Ioana.

– Asta n-o mai ştiu. Aşa i s-a părut paznicului. Poate că s-a dus spre centrul potcoavei, să vadă dacă mai e cineva înăuntru.

– Prin urmare, nu ştim ce-a făcut directorul înăuntru… zise Dan. Păcat!… Şi n-ai aflat nimic despre vreo ascunzătoare?

– Nu! răspunse Tic. Am strecurat însă o întrebare în chestionar: ce se întâmplă cu obiectele când muzeul e închis? „Ce să se întâmple? a răspuns paznicul râzând. Stau toate la locul lor, aşa cum stau noaptea şi joia”… Ştiţi? Joia, muzeul e de obicei închis.

– Atunci e limpede! triumfă Ioana. Nu se află nicio ascunzătoare în muzeu. V-am spus!

– Nu te grăbi! o temperă Dan. Nu uita că atunci când a răspuns, paznicul râdea… Râsul ăsta e enigmatic…

Remarca lui stârni – şi asta era destinaţia ei – râsete.

– Mi se pare că ţi-ai luat rolul de bufon, îi declară Maria, singura care nu participase la hazul celorlalţi. Mie mi se pare foarte gravă situaţia, tocmai pentru că se limpezeşte. Toate încercările noastre de a ne opune ideii furtului şi de a o transforma într-o dispariţie enigmatică se dovedesc cam inutile. Voi mai aveţi vreun dubiu?

Dan răspunse zgomotos. Ceilalţi, Ioana şi Tic, îşi plecară capul. Erau impresionaţi de felul cum vorbise Maria şi de subînţelesul vorbelor ei. Ceea ce li se păruse până atunci o combinaţie de joacă şi de adevăr, balansându-se când într-o parte, când în alta, devenea o realitate crudă.

– Statuetele n-au fost depozitate într-o ascunzătoare secretă, recapitula Maria. Directorul nu le-a luat cu el. La ora nouă fără un sfert le-a văzut Tic; la ora nouă fără şapte minute, sau la ora nouă fără opt minute le-a văzut directorul, altminteri ar fi dat alarma… iar la ora

nouă fără trei minute nu mai erau în vitrină! Ultimul om care le-a văzut a fost de bună seamă directorul… Ei bine…

– Asta nu putem şti! îi întrerupse Ioana pledoaria. Poate că le-a mai văzut, după director, altcineva…

Dan parcă o pândea. Imediat se repezi asupra ei:

– Formidabil! Ăsta model de logică! Tu ce crezi? Ăla care le-a furat a lucrat cu ochii închişi?

Ioana se fâstâci. Ştia că voise să spună altceva, altă idee o îmbiase, dar intervenţia ironică a lui Dan şi zâmbetele furişe ale celorlalţi – mai ales acestea – îi încâlciră gândurile. Îşi muşcă buzele de ciudă. Oare ce voise să spună? Ceva ca un fulger îi luminase capul pentru o clipă. Şi totuşi, Dan era principalul vinovat.

– Mai bine ţi-ai ţine tu gura închisă, se răzbună ea într-un mod lamentabil.

Maria făcu din nou pace:

– Ei bine! continuă ea. Ce s-a întâmplat în muzeu între ora nouă fără şapte minute şi ora nouă fără trei minute? Care persoană anume, din cele cinci, a furat tanagralele?

– Şi când te gândeşti, adăugă Dan cu tonul său semiironic, că nu mai putem folosi metoda eliminării. Nici măcar nu-i mai putem grada pe suspecţi… cu excepţia scheletului. El are gradul de maior sau de colonel.

– Poate că ar fi bine să ne gândim la felul cum stăteau în sală, când i-a văzut paznicul ultima dată… spuse Ioana, îndreptându-şi privirile spre Tic. După ce-a ieşit directorul…

Ciufuliciul avea răspunsul pregătit:

– Paznicul s-a uitat în sală, dar pesemne că din locul unde se afla el nu se vedea toată sala. Pe omul în gri nu l-a zărit. Nici pe artistă. Ceilalţi priveau nişte tablouri pe peretele din stânga.

– De unde se poate deduce că omul în gri şi artista, spuse Maria, priveau ceva pe peretele din dreapta.

– Nu ştii, Ticuşor, întrebă Dan, de astă dată serios, cam la ce distanţă erau unii de alţii?

– N-am putut să aflu. Dar nu erau în grup. Nu priveau toţi acelaşi tablou. Aoleu! Am uitat să vă spun… În partea dinspre ieşire, şi pe un perete şi pe altul, s-au agăţat nişte tablouri noi. Paznicul se lăuda că sunt foarte preţioase. Nişte donaţii. Nu ştiu de la cine…

– Iată un amănunt important! reflectă Maria.

– De ce? întrebă Dan. De ce? Pentru că vrei tu?

– Nu, Dan! Pentru cei care vizitează mai des un muzeu, cred că lucrurile noi prezintă o atracţie deosebită. În orice caz, îi atrag mai mult decât cele cunoscute.

– Doamne, ce aforism! se încăpăţână Dan. Manualele de fizică folosesc la însuşirea fizicii. Cam aşa ar veni… Sau… O casă nouă nu e

veche; veniţi s-o vedeţi!

– Exact! spuse Ioana, dar fără să-i ia apărarea. Veniţi să le vedeţi! Eu înţeleg ce vrea să spună Maria şi-i dau dreptate. Vizitatorii se uită mai pe îndelete la obiectele noi… Şi nu uita, scumpul meu văr, că ele sunt agăţate lângă uşă…

– Eu ţi-am spus că joc rolul omului simplu, scumpa mea verişoară. Şi dacă ar fi agăţate în centru?

– Foarte simplu! răspunse Maria. Vizitatorii, uitându-se la ele, aveau şi vitrina în raza vederii. Fără voia lor. Pe când aşa… Cred că acum înţelegi.

– Înţeleg, recunoscu Dan cu toată sinceritatea. Preocupaţi să se uite la tablouri, nu mai aveau posibilitatea să vadă ce se petrece în spatele lor, adică la vitrină… Prin urmare…

– Prin urmare, sublinie Maria, absolut toţi sunt suspecţi. Oricare dintre ei putea să profite de atenţia celorlalţi, adică de neatenţia lor. E acelaşi lucru. Şi dacă, aşa cum spunea Tic, în zece secunde tanagralele puteau fi luate din vitrină, atunci… atunci, cu sau fără complici, furtul s-a comis.

– Fiuuuu! fluieră Tic. Dar cum dracu’ s-au putut scoate din vitrină? Şi-a făcut cineva cheie, sau a găsit vitrina descuiată? Am ajuns iarăşi la întrebarea asta…

– Cu alte cuvinte, vrei să întrebi dacă furtul a fost spontan sau premeditat? insinuă Maria.

Ciufuliciul nu se gândise la aceasta. Reflecţia lui punea însă în discuţie una din problemele capitale ale enigmei.

– Spontan sau premeditat? repetă Ioana cu emoţie neprefăcută în voce. Dacă vitrina era descuiată, oricare din cei cinci putea să ia tanagralele… dacă-i considerăm pe toţi cinci suspecţi.

– Iar dacă furtul a fost premeditat, unul singur este în afara cauzei, sugeră Maria.

– Cine? se interesă Dan imediat.

– Scheletul! Maiorul! răspunse Ioana în locul Mariei. Numai el n-a mai vizitat muzeul. Numai el nu putea să ia tiparul cheii. Toţi ceilalţi aveau această posibilitate.

– Mai ales artista, mai ales tânărul cu cicatrice, spuse Maria, care au venit câteva zile la rând în muzeu… Ia să ne gândim puţin! Oare putea să rămână vitrina descuiată? Înainte de reparaţii? Înainte să plece directorul la Bucureşti? Mie mi se pare imposibil! Poate că directorul a venit special ca să vadă, înainte de plecare, dacă obiectele sunt în siguranţă. Şi n-ar fi uitat el să controleze tocmai vitrina. Şi chiar dacă n-a intrat special pentru asta în muzeu, eu nu cred că nu s-ar fi uitat, măcar pentru o clipă, la vitrină… Eu sunt aproape sigură că fapta a fost premeditată. Sare în ochi.

– În cazul acesta, se tângui Dan, îmi ştergi un suspect de pe listă.

Tocmai când voiam să-l înalţ în grad! L-aş fi făcut general… suspect.

– Logic, cam aşa stau lucrurile, îi dădu Maria dreptate. Dacă nu-l ştergem de pe listă, cel puţin îl lăsăm la coadă…

– Cumplită degradare…

– Eu sunt de acord cu tine, Maria, spuse Ioana. Faptele şi logica îl arată cel mai puţin suspect. Dar mai e ceva. Dacă s-a lucrat în complicitate? În cazul acesta ce facem? Nu apare cu atât mai ciudată prezenţa lui la muzeu? Am auzit şi eu de el. Tot oraşul îl cunoaşte. La şcoală sau în familii, când se ceartă un copil, zău că se spune aşa: „Vrei să ajungi ca Scarlat?” Ce căuta el în muzeu? Aşa, ca să vadă tablourile?

– Poate că era treaz… sugeră Dan. Tu parcă l-ai văzut, Ticuşorule. Cum ţi se părea?

– Acum îmi închipui că era beat. Atunci m-a înspăimântat pentru că arăta ca un schelet şi era galben de parcă îl dezgropaseră din mormânt. Îmi amintesc însă că se clătina…

– Dacă s-o fi obişnuit aşa, spuse Dan, eu cred c-o să se clatine şi în mormânt… Şi s-ar putea să ajungem şi noi acolo…

– Nu eşti chiar aşa de departe…

– Dacă mă condamnaţi la moarte prin inaniţie… Ştiţi voi cât e ceasul? Şi s-ar putea să mai murim şi de altceva. De ruşine.

Trecuse ora prânzului. Aproape că o luară la goană. Nu de foame le era lor. La altceva se gândeau. Adică la altcineva. Niciunul nu se grăbi să intre pe poartă. Bunica însă îi zări, şi culmea! le făcu semn cu mâna să vină mai repede.

– S-a întâmplat o minune… şopti Ioana.

Când se apropiară de ea, o văzură veselă. Încruntătura ei era prefăcută. Zâmbetul abia şi-l ascundea.

„Tortura prin speranţă”, şopti Dan în sinea lui.

– Spălaţi-vă pe mâini şi duceţi-vă mai repede în chioşc, îi îmboldi ea. Astăzi luăm prânzul acolo.

– Zău că s-a întâmplat o minune! repetă Ioana.

Chioşcul nu era gol. Înăuntru îi aşteptau, veseli ca nişte clovni, Lucia şi Ionel…

– Dar aşezaţi-vă odată! se încruntă bunica. Se răceşte supa. Şi nu vă mai uitaţi aşa!

Bunica se uita însă cu cea mai duioasă privire din lume spre o anumită fiinţă. Acolo era minunea. Lucia o cucerise.

Capitolul V

1

Bunica nu scăpă prilejul să strecoare, în timpul mesei, câteva complimente Luciei. Mai ales că toţi ceilalţi, inclusiv Ionel, dădeau semne de nerăbdare: se grăbeau să-şi termine porţiile, loveau tacâmurile, vărsau din când în când câte un strop de supă sau de sos pe faţa de masă albă ca laptele, se foiau de parcă fiecare se aşezase pe un loc străin. Numai Lucia, calmă şi meticuloasă ca întotdeauna, demonstra un rafinament şi o politeţe care umezeau ochii bunicii, atât de iscoditori şi de încruntaţi de obicei.

Masa se termină cu un compot făcut din tot felul de poame cu o nemaipomenită artă culinară. Şi cum era şi ultimul fel, şi cum nu mai era mult până la clipa când vor rămâne singuri, compotul avu un succes extraordinar. Uriaşa cratiţă se goli atât de repede, de parcă n-ar fi fost niciodată plină.

În sfârşit, tinerii rămaseră singuri. Întrebările dintr-o tabără şi din alta curgeau şiroaie. Până ce Lucia îşi duse mâinile la urechi şi începu să ţipe:

– Nu mai înţeleg nimic! Mă ucideţi! Pentru Dumnezeu, hai să procedăm metodic! Poftim! Întrebaţi-ne! În două minute terminaţi cu noi…

– Ceilalţi de ce n-au venit? se repezi Tic cu prima întrebare.

– Stai, Ticuşor, încercă Dan s-o imite pe Lucia. Să procedăm metodic. De unde aţi ştiut că avem nevoie de ajutorul vostru?

– De la voi, răspunse Ionel. Voi ne-aţi chemat…

Ioana, Tic, Maria, Dan se uitau unii la alţii ca la nişte suspecţi. Cine luase iniţiativa?

– Prin telepatie? întrebă Dan.

– Nu cred, zâmbi Lucia. Pentru că nu v-aţi gândit la noi.

– Dac-ai şti de câte ori m-am gândit…

– Lasă, Dan. Nu te mai scuza. De aceea am venit. Pentru că nu v-aţi gândit la noi. Şi atunci (Lucia îşi schimbă tonul) ne-am gândit noi la voi. Şi ne-am zis: dacă v-aţi fi plictisit, v-aţi fi întors acasă. Nu sunteţi voi oamenii care să accepte plictiseala. Dar nici nu ne-aţi scris, nici nu ne-aţi chemat telefonic sau telegrafic, şi atunci iar ne-am zis: ceva, ceva s-a întâmplat acolo, dacă nici nu vin, nici nu ne cheamă. Au dibuit ceva, sunt abia la început, dar sunt atât de preocupaţi, încât au uitat să ne cheme. Până se trezesc ei, hai să le facem o vizită.

– Dar Victor şi Ursu? întrebă Tic.

– Victor şi Ursu sunt prinşi până peste cap în nişte treburi, spuse Ionel. Nu zic că n-ar fi venit şi ei încoace, dac-ar fi fost ceva foarte grav. Dar, precum ştiţi, lucrurile grave se anunţă prin telegrame… Aşa că am hotărât, de comun acord, să venim deocamdată numai noi…

Dacă ne acceptaţi, bineînţeles.

– Vai de mine! se îmbujoră Ioana. Avem spaţiu berechet… Şi n-am văzut-o pe bunica atât de veselă de nu ştiu când…

– Mare noroc să ai o asemenea bunică! o gratulă la rândul ei Lucia. Eu, din păcate, n-am.

– Mare noroc să ai şi o asemenea Lucie, mormăi Dan cu voce destul de înceată, ca să fie auzit numai de Tic.

Ciufuliciul lansă, fără să-şi dea seama o insultă generală…

– Ce noroc ar fi să avem un Victor! Of!

– E chiar atât de grav? întrebă Ionel. Atunci de ce ne ţineţi pe jeratic? Noi… În plus nu mai avem nimic… Banalităţi.

– E grav! se declanşă Maria. Nu mai pot suporta! Până acum m-am ţinut tare… Tare, e un fel de-a vorbi. Am jucat un rol care nu era al meu… Şi Dan pretinde că ar juca un rol… Eu însă l-am jucat cu adevărat. Am vrut să fiu alta decât ceea ce sunt… adică n-am vrut… M-am gândit că sunt nevoită… Poate că mă şi alint acum în faţa voastră… De ce să nu recunosc că mi-a plăcut şi că de multe ori nici nu simţeam că sunt în pielea altcuiva…

– Brrrr! o întrerupse Dan. Eu am impresia că acum încerci tu să joci nişte roluri…

– Taci! se răsti Maria. Deşi… poate că ai dreptate. Îmi plesneşte capul, Lucia. M-au ucis atâtea întrebări şi atâta necesitate de logică.

– Află că pe noi nu ne-au ucis, o anunţă Tic. Şi ne-au chinuit poate mai mult decât pe tine. Adică tu crezi că noi suntem nişte cifre şi tu eşti creierul electronic care trebuie să manevreze cifrele. Tot ziceai tu ceva despre rol…

– Nesuferitule! se înfurie Maria. Tocmai când eram să spun că singurul care a făcut ceva…

– De ce nu mi-ai spus înainte? se înduioşa Tic. Sunt şi eu furios. Puteam să mă reped asupra altcuiva.

Degetul lui Tic arăta spre Dan. Acesta însă era cu gândurile în altă parte.

– N-are niciun rost să ne mai lamentăm. Aflaţi de la mine, se adresă el celor noi veniţi, că aţi căzut într-un moment… nici nu ştiu cum să-l calific? Aţi picat la tanc!

– Să ne fie de bine, îi mulţumi Ionel, dar eu tot nu înţeleg ce se întâmplă. Parc-aţi interpreta o farsă. Decât să vă pierdeţi bunătate de timp, spuneţi-ne de la început: idioţilor! Şi daţi-i drumul cu râsul!

– Ei! Ne faceţi părtaşi la enigmele voastre? îi îmboldi la rândul ei Lucia.

Ce urmă după acest schimb de cuvinte, e greu de redat. Până ce Lucia a pus ordine în relatări a trecut multă vreme. Fiecare se repezea cu o întrebare sau cu un amănunt. Mai apoi rolurile se inversară. Rapoartele se dădeau foarte ordonat şi disciplinat, iar întrebările

Luciei şi ale lui Ionel erau atât de dese şi de diverse, încât cu greu se putea răspunde. Şi mereu răsăreau fapte, şi mereu se lansau supoziţii, şi mereu apăreau întrebări. Până când, la un moment dat, unii îşi dădură seama că nu mai au ce să spună, iar alţii că nu mai au ce să întrebe. Cu alte cuvinte, ceea ce în limbajul cireşarilor se numea deocamdată „Enigma tanagralelor” devenise preocuparea tuturor celor şase tineri adunaţi în chioşc. Noii veniţi ştiau toate amănuntele, ştiau toate frământările prin care trecuseră ceilalţi. Ba ştiau şi rolul fiecăruia în încercarea disperată de a se clarifica misterul. Ceea ce, ca să fim sinceri, îi crease lui Tic nişte satisfacţii grozave, însă ascunse.

Şi ca întotdeauna după o mare răbufnire, urma o perioadă lungă de linişte şi de meditaţie. Se însăilau gânduri, se năşteau idei îndrăzneţe, numeroasele firişoare subţiri începeau să se încolăcească pe o axă logică.

Cireşarii erau din nou în miezul unei neaşteptate şi uimitoare aventuri. Aceasta era convingerea tuturor.

2

– Toată speranţa noastră e în voi, rupse Dan tăcerea. Toată speranţa noastră… şi liniştea mea. Am impresia că o parte din grijile mele vor trece asupra voastră.

Tic se strâmbă la el:

– Tu n-ai spus până acum decât neghiobii… Ce nevoie ai de linişte?

– La urma urmei, se încăpăţână Dan, n-am făcut altceva decât să te salvez pe tine şi pe ceilalţi. Unul dintre noi tot ar fi fost obligat să vânture aiureli.

Maria ignora disputa incipientă dintre cei doi cireşari. Ea se uita când la Lucia, când la Ionel, şi privirile ei cereau un răspuns neîntârziat. Acelaşi lucru se petrecea şi cu Ioana. Lucia încremenise. Faţa ei era ca o mască. Nicio tresărire nu-i altera imobilitatea. Ionel, în schimb, tremura ca un vrăbioi iarna. Mereu era pe cale să deschidă gura, dar mereu se oprea în ultimul moment. Când se hotărî, în sfârşit, vălmăşagul de gânduri care-i cutreierau capul se topi ca un nor. Câteva clipe rămase cu gura deschisă, fără să articuleze un cuvânt.

– Da… spuse el după un mare efort. Unul dintre cei cinci e autorul. Sau poate unul dintre cei patru… dacă pornim de la premisa că furtul a fost premeditat. Nu ştiu de ce, eu am impresia că în afacerea asta e implicată o singură persoană… S-a lucrat repede, sigur, fără ezitări… Scheletul n-ar fi fost capabil, n-ar fi avut când să gândească un asemenea plan, o acţiune atât de temerară. Eu aş reduce grupul de suspecţi la patru.

– Eu… spuse Lucia cu o voce care arăta că încă meditează, eu l-aş mări, mai degrabă, la şase… Dacă sunteţi de acord că directorul trebuie exclus din orice combinaţie.

Auzindu-i primele vorbe, toţi îşi închipuiră că Lucia se gândeşte la

director ca la un eventual suspect. Negarea acestei posibilităţi avu efectul unei lovituri de teatru.

– Aha! se învioră Dan. Te gândeşti la eroul lui Wells, sau la ăsta mai recent din „Vaillant”, la Jacques Flash. Poate că a ajuns şi pe-aici omul invizibil.

– Nu! îl reteză Lucia. Mă gândesc că nu avem voie să omitem nicio posibilitate. Fără să ajungem la absurd, bineînţeles, cum ar fi cazul cu directorul.

– Stai puţin! o rugă Dan. Fac eu o socoteală în capul meu şi, ştiţi bine, obişnuiesc să gândesc în tăcere şi cu voce tare. Deci: personajul cel mai inocent e directorul. Spun asta, ca să nu-şi închipuie cineva că nu vrem să atragem atenţia şi asupra lui. Gata! Am terminat. Poţi să continui, Lucia.

Cea vizată îşi continuă raţionamentul, fără să se tulbure câtuşi de puţin:

– Numai dacă mărim la maximum cercul suspecţilor putem să eliminăm, să preîntâmpinăm orice eventuală surpriză.

– În cazul acesta, spuse Tic, nemulţumit că nu dibuie gândul Luciei, cel mai bun lucru ar fi să suspectăm pe toţi oamenii din oraş, pe excursionişti (sunt o grămadă), pe saltimbanci, adică şi pe toţi cei de la bâlci. Unul dintre ei tot trebuie să fi dat lovitura.

Diversiunea lui Tic nu avu niciun efect asupra Luciei. Rămânea în continuare impasibilă.

– Mai este un posibil suspect, la care nu v-aţi gândit. În afară de voi, n-a mai pătruns nimeni în muzeu, între nouă fără şapte minute şi nouă fără trei minute?

– Absolut nimeni! răspunse Tic, culegând şi aprobarea celorlalţi. Nicio muscă.

– Dar tocmai tu, Ticuşorule, ai dovedit contrariul în informaţiile pe care le-ai dat. Cel de-al şaselea suspect nu e o plăsmuire a imaginaţiei mele. Tu ni l-ai făcut cadou. N-ai spus tu că după ce directorul, la ora nouă fără patru minute, a vorbit cu paznicul (mi s-a părut că-l cheamă Ilie), acesta din urmă a intrat în muzeu, după ce mai întâi a descuiat uşa?

– Aaaaa! se auziră mai multe exclamaţii de surpriză.

Imediat însă veni şi replica dată în numele tuturor de Maria:

– Ştim că a intrat în muzeu, Lucia. Dar a intrat ca să ne dea pe noi afară... Probabil în urma indicaţiilor directorului. El nici n-a ajuns până la vitrină, acolo unde se aflau statuetele.

– Asta-i problema! apăsă Lucia cuvintele. A ajuns până la vitrină sau nu?

– E absurd! interveni brusc Ionel. Chiar dac-a ajuns până la vitrină, nu putea s-o vadă altfel decât goală. Aşa cum au văzut-o Ioana, Maria, bunica şi Dan. Mai mult, faptul că n-a dat alarma înseamnă că n-a

ajuns până acolo.

– Sigur că da! întări Ioana. Noi am văzut vitrina goală. Dacă şi el o vedea la fel, în urma noastră, nu era obligat să dea alarma?

– Da! Da! se încăpăţână Lucia. Când a văzut vitrina? După ce-aţi trecut voi prin faţa ei, sau înainte de asta? Sau mai bine răspundeţi: cine dintre voi l-a văzut intrând pe uşa muzeului? Sau măcar amintiţi-vă de unde venea, din ce direcţie, în momentul când v-a cerut să ieşiţi!

Dan, Ioana şi Maria schimbară priviri interogative. Niciunul nu-şi amintea să-l fi văzut pe paznic în momentul când intra pe uşă, niciunul nu-şi amintea să-l fi văzut din ce direcţie venea în clipa când i-a acostat. Se pomeniseră cu el, în spate, pe neaşteptate. Parcă ieşise din pământ.

– Dacă mai întâi a trecut pe lângă voi, continuă Lucia, a ajuns în aripa cealaltă, îndemnat de un motiv oarecare: să vadă dacă mai este lume, să inspecteze vitrina şi abia apoi s-a întors ca să vă anunţe că muzeul se închide?

– Fac o obiecţie! se repezi Ionel. După spusele lui Tic, de la intrarea paznicului în muzeu, adică după ce a descuiat uşa, şi până la ieşirea voastră, s-au scurs în total două minute, să zicem două şi jumătate, sau chiar trei. Avea el răgazul să golească vitrina? Adică să treacă tiptil pe lângă voi, să sesizeze o situaţie favorabilă de acţiune, în aripa cealaltă, să scoată statuetele, să le ascundă, sau să le împacheteze, şi apoi să se întoarcă la voi?

– Când ai cheia la tine, oricare încuietoare e un fleac, zise Tic cam iritat. V-am mai spus doar. Şi ce vă uitaţi la mine? Duceţi-vă cu cheia în mână, să descuiaţi bufetul din hol şi să luaţi de acolo cinci pahare aranjate frumos, cu spaţii goale între ele. Nu ştiu de ce voi vă imaginaţi, gândindu-vă la vitrină, o casă de fier? Încercaţi să faceţi experienţa pe care v-am propus-o. Eu, dacă-mi daţi cheia, fac să dispară cele cinci pahare în cinci secunde. Asta, chestia asta cu timpul nu e o problemă. Totul e să ai cheia.

– Te înţeleg, Tic, îi spuse Ionel. Dar, recunoaşte şi tu, trebuie să-l servească un concurs de împrejurări foarte favorabil. Să treacă pe lângă voi neobservat, să nu-l vadă nici ceilalţi din aripa dreaptă. Oricât ar fi premeditat el furtul, putea să se bizuie pe un asemenea concurs de împrejurări?

Argumentele lui Ionel erau foarte convingătoare. Le acceptaseră toţi prin tăcere... Adică aproape toţi. Pentru că Lucia zâmbea atât de ironic!

– Tu, Ionel, nu faci decât să întăreşti presupunerile mele, îi replică Lucia. Concursul de împrejurări pe care l-ai etalat tu îi era necesar pentru... finalizare... mai bine zis pentru confirmarea furtului, nu pentru comiterea lui. Pentru că, dragii mei, el era singurul om care nu

risca nimic. Chiar dacă l-aţi fi văzut trecând pe lângă voi, chiar dacă l-ar fi văzut cineva umblând la vitrină, chiar dac-ar fi fost văzut când scotea şi ascundea statuetele! Cui i-ar fi trecut prin cap că în faţa lor se comite un furt? Ce-ar fi gândit oricine? Paznicul muzeului îşi îndeplineşte îndatoririle! Nevăzut însă de nimeni, nici trecând în aripa dreaptă, nici umblând la vitrină, nici revenind în aripa stângă, ceea ce putea fi considerat de oricine o îndatorire se transforma în cea mai abilă şi mai premeditată lovitură. Iar alibiul lui era inatacabil. Asta e situaţia!

– Extraordinar! se minună Ioana, exprimând cum nu se putea mai bine starea tuturor.

– Iată, în sfârşit, suspectul numărul unu! spuse Dan în rolul pe care îl cunoaştem atât de bine. Ăsta nu mai are nevoie să împartă cu nimeni locul întâi.

– E o simplă presupunere, se retrase modestă Lucia. M-am gândit că n-ar fi bine să pierdem din vedere şi această posibilitate. Prin urmare, lista suspecţilor se măreşte... Sau, mai bine zis, mi se pare că se încheie.

– Chiar paznicul muzeului? se întrebă cu voce tare Maria. Numai la el nu m-aş fi gândit. Deşi el era cel mai în măsură să-şi procure cheia, să pândească momentul cel mai favorabil pentru punerea în aplicare a planului său, pentru a face să planeze bănuiala furtului nu asupra lui, pentru că alibiul lui e într-adevăr inatacabil, ci asupra altor cinci persoane.

– Asupra altor nouă persoane, adăugă Ionel. Pentru că voi vă scoateţi din cauză. Alţii însă nu v-ar fi scos atât de lesne.

– Staţi să ne mai gândim puţin asupra alibiului, spuse Dan, reluându-şi rolul său de om simplu. De ce să nu cadă vina pe el? Putea fi acuzat că a luat statuetele după închiderea muzeului!

– Cum după închiderea muzeului? sări Tic. Păi n-a dus imediat cheile la director?

– Şi nu sunt doi oameni în permanenţă de pază acolo? interveni şi Ioana. L-ar fi văzut moş Costache, dacă intra după închiderea muzeului.

– Ne batem cu morile de vânt, spuse Lucia. La orice cercetări – şi el, închipuindu-ni-l făptaş, ştia lucrul acesta – se afla imediat că tanagralele au dispărut între ora nouă fără şapte minute şi ora nouă fără trei minute. Pentru că la ora nouă fără opt minute directorul le-a văzut, iar la ora nouă fără trei minute, voi nu le-aţi mai văzut. El, cu alibiul lui, era imediat scos din cauză. Voi... tu, Maria, şi tu, Ioana, şi bunica îi baraţi drumul spre lista suspecţilor.

– Este! acceptă Dan. Ai păşit cu dreptul Lucia. Într-un timp foarte scurt...

– Nu te grăbi, Dan! Eu n-am făcut altceva decât să închei lista

suspecţilor, v-am mai spus.

– Stai! sări Tic. Mai este un fapt. De ce, după ce-a vorbit cu directorul, a mai intrat în muzeu?

– Ca să vă dea pe voi afară! îi ripostă Dan.

– Ba nu! se împotrivi ciufuliciul. Ca să-şi pună planul în aplicare. Putea foarte bine să se ducă la celălalt paznic, la moş Costache, sau numai să strige la el, că nu era mare distanţă, să-i spună acestuia să închidă muzeul.

– E şi acesta un raţionament, spuse Lucia. Dar eu din clipa asta mă opun la orice gradaţii şi mai ales la orice ochelari... de cal. Dacă ne uităm într-o singură direcţie, putem să ajungem la un eşec cumplit. Paznicul e un suspect ca oricare altul. Dacă nu ne intră asta în cap... Ia gândiţi-vă puţin! Ce-a căutat în fiecare zi la muzeu tânărul acela cu cicatrice? Şi mereu în faţa vitrinei, cum spunea celălalt paznic pe care l-a descusut Tic.

– Nu eu l-am descusut, se apără Tic. Adică l-am descusut prin intermediul unui... unui elev de-al meu.

– N-are a face, continuă Lucia. Ce-a căutat o săptămână în şir acolo? S-ar putea ca nici să nu fie din acest oraş. Un simplu vizitator. Moş Costache nu-l cunoaşte. Şi e paznic la muzeu de douăzeci de ani. Adică de cel puţin douăzeci de ani locuieşte în acest oraş. Ce-a căutat acolo? Poate că s-a gândit tot timpul cum să pună mâna pe tanagrale. Şi la momentul oportun, adică găsind momentul cel mai prielnic, a acţionat, după ce în prealabil şi-a confecţionat sculele necesare... De ce să nu fie mai suspect decât paznicul, sau cel puţin la fel ca acesta?

– Mai că aş înclina să-l trec din nou primul pe lista suspecţilor, spuse Dan convins pe deplin, în rolul pe care şi-l asumase, de noile argumente ale Luciei.

– Şi artista? izbucni Maria. Ea ce cusur are? Să zicem că prima dată a venit ca tot omul să viziteze muzeul. A doua oară, ca să revadă un obiect, sau poate mai multe, care i-au plăcut în mod deosebit. Dar a treia oară pentru ce-a venit?

– Te pui cu artistele? râse Ionel. Poate că nu-s ca toţi oamenii. Cine ştie ce gânduri li se pot aprinde în cap, cu totul pe neaşteptate, cine ştie ce sentimente le pot scurma?...

– Tocmai de-aceea, îl întrerupse Maria. Cine ştie ce gânduri, cine ştie ce sentimente... au încolţit-o. Eu nu zic că n-ar fi putut să viziteze muzeul de trei ori... Unii privesc mai pe îndelete un obiect. Dar chiar de trei ori la rând, o seară după alta... mi se pare cel puţin suspect...

– Moş Costache spunea că tot prin preajma vitrinei îşi găsea de lucru, îi sări Tic în ajutor.

– Vedeţi? întări Lucia. Maria are dreptate. Atâtea argumente logice şi psihologice se pot aduce în sprijinul ipotezei ei!

Dan se uită cu oarecare bănuială la Lucia.

– Eu am impresia, scumpa mea, că tu vrei să-l treci pe fiecare suspect, pe rând, în capul listei, şi făcând asta, îmi nenoroceşti rolul. Nu-mi mai laşi nicio posibilitate de acţiune, nu-mi dai prilejul să uit acel amănunt, lucru atât de posibil omului simplu pe care-l interpretez, sau acel personaj care ar oferi brusc, eclatant şi uluitor cheia pentru descifrarea enigmei. Ce surpriză mai poţi să-mi aduci?… Şi când te gândeşti că mie îmi trecea prin cap, în momentele când îmi închipuiam că voi deveni autor de romane poliţiste, să scriu o carte în care numele făptaşului, ca urmare a unei demonstraţii logice foarte riguroase, să apară abia pe ultima pagină, el fiind existent în roman ca personaj, dar nimeni să nu se gândească până la ultima pagină la el. Bineînţeles, ultima pagină trebuie să aibă cinci rânduri. Şi mie îmi trece prin cap să dau cititorilor cheia cu care se dezleagă întreaga enigmă chiar în ultimul rând al cărţii, ea fiind însă existentă în multe din paginile cărţii… Tu ai pornit un asemenea atac, încât, folosindu-mă de datele pe care le oferă aventura noastră, n-aş putea în niciun caz să scriu o asemenea carte.

Oare Dan avea dreptate?

3

– Eşti prea pretenţios, Dan, i se adresă Lucia. Surpriza nu trebuie să se bazeze pe inducerea în eroare a cititorului… Nu mă întrerupe! Ştiu ce vrei să spui. Că eşti hotărât, în cartea ta imaginară, să nu abandonezi nicio clipă logică faptele. Pe undeva, însă, tot vei strecura nişte amănunte de natură să deruteze, cu multă abilitate, raţionamentul cititorului.

– Nu! se opuse Dan. Mă gândesc că orice fapt poate fi privit din mai multe unghiuri. Şi mai cred, e opinia mea personală, că un adevăr, un adevăr adevărat, poate fi urmărit, fără greşeală, în procesul lui, adică în retrospectivă, prin două raţionamente opuse, însă perfect valabile. Cu această metodă aş scrie acea carte despre care v-am vorbit. Bineînţeles, e un vis al meu, mai degrabă o teorie, o fantasmă…

– Hai să lăsăm fantasmele astea, propuse Ionel. Să revenim mai bine la oile noastre.

– Eu însă îmi voi păstra mai departe rolul, anunţă Dan.

– Da, să revenim la problema noastră, fu şi părerea Ioanei. Cum ne comportăm faţă de cucoana cu joben?

– Cum să ne comportăm? răspunse Lucia. Aşa cum ne comportăm faţă de toţi ceilalţi. În privinţa ei, cred că Dan are dreptate. Ea este poate singura persoană care putea să scoată, fără să atragă atenţia nimănui, statuetele din muzeu. Dacă suntem de acord că încăpeau în pălărie, şi se pare că aţi ajuns la această concluzie. Dacă e făptaşă sau o simplă complice… aceasta ne-o va spune viitorul.

– Şi artista? se interesă Maria. Oare a fost o simplă figurantă?

– Figurantă a fost, în orice caz, la începutul carierei sale, încercă Dan să înveselească asistenţa. Pe deasupra, a mai jucat şi rolul unei hoaţe, pe scenă, aşa că nu ar fi chiar atât de străină într-un astfel de rol, în viaţă…

– Şi omul în gri? întrebă Ioana, amintindu-şi cu câtă ardoare susţinuse culpabilitatea lui, nu cu mult timp înainte.

– Aici nu mai e nimic de adăugat, zise Ionel. L-aţi sucit pe toate feţele. E foarte misterios şi dacă ne gândim că e necunoscut în oraş… Pornesc tot de la faptul că paznicul nu-şi aminteşte de el… Un om cu înfăţişarea lui nu putea să nu atragă atenţia, chiar dac-ar fi numai de o săptămână-două în oraş… Ce căuta el acolo? Şi-apoi la iarmaroc… Nu s-a interesat de statuia aceea?…

– Discobolul lui Fradaburidi! îl ajută Tic.

– Tocmai. Vă repet. Mi se pare foarte misterios. Să nu uităm că a mai fost o dată la muzeu…

Se crezu dator şi Tic să intervină cu o părere:

– Şi să nu uităm că poartă nişte ochelari cu ramele groase de un deget, cu nişte lentile prin care nu i se văd ochii… şi cu o barbă, şi cu nişte mustăţi care pot să nu fie adevărate. Şi ţine aproape întotdeauna batista la gură… Aşa!

– Şi cu scheletul ce facem? întrebă Ionel.

– Sau îl facem complice cu cineva, sau îl scoatem de pe lista suspecţilor, spuse Dan, jumătate în glumă, jumătate în serios.

Tăcu subit. Îi venise un gând în minte şi voia, mai înainte de a şi-l dezvălui, să-l limpezească.

– Faptul că e beţiv nu-l absolvă, se înflăcără Ionel. Beţia a devenit, poate, pentru el o stare firească. Sunt cazuri de beţivi care au făcut isprăvi de geniu. Excepţii, bineînţeles. Dar de ce să nu fie şi beţivul nostru o excepţie? S-a întâlnit şi el cu un moment extraordinar. Şi a acţionat cu atâta siguranţă şi inteligenţă, cum alţii poate n-ar fi fost capabili.

– Moş Costache, adăugă Tic, spunea că în tinereţea lui, maiorul, pe atunci nu ştiu ce grad avea, putea să vorbească latineşte. Amănuntul ăsta am uitat să vi-l spun. Cred că e singurul pe care l-am uitat, se scuză ciufuliciul.

– Cu atât mai mult! reveni Ionel. Nu putem în niciun caz să-l ştergem de pe lista suspecţilor, cum ai spus tu, Dan, chiar dacă singurul motiv ar fi acela că în momentul dispariţiei tanagralelor era în muzeu. Dar, după cum vezi, se adaugă şi alte argumente… de ordin logic şi psihologic.

Dan se trezi din meditaţia lui îndelungată:

– Ştii ce, Ticuşorule! Parcă spuneai că mai era cineva în muzeu, dar că a plecat înainte ca tu să fi fost dat afară?

– Aaaa! îşi aminti ciufuliciul. Atletul! Şi ce vrei tu să insinuezi?

– Pentru că plecând înainte, răspunse Dan, vrem nu vrem, îl scoatem din cauză… Atunci de ce să nu-l punem în legătură cu scheletul? El a organizat ceva pe-acolo, prin muzeu, iar scheletul a acţionat. Adică au lucrat în complicitate. Mie mi se pare foarte plauzibilă şi ipoteza asta…

– Nu mă opun din principiu la ea, spuse Maria. Dar ca să nu ne irosim eforturile în vânt, trebuie să precizăm câteva lucruri. Şi cel mai important este: dacă atletul şi scheletul se cunosc. Adică dacă au organizat împreună acţiunea… Nu-mi închipui că ajungi până acolo, încât să le sincronizezi gândurile şi acţiunile de la distanţă, spontan, separat unul de altul, fără o întâlnire prealabilă… Măcar o dată să se fi văzut, sau să se fi cunoscut foarte bine dinainte. Într-o afacere gravă ca aceasta, nimeni nu se dă pe mâna unui necunoscut…

– Uiţi că scheletul e un beţiv? perseveră Dan. Cu unul de teapa aceasta poţi să faci oricând un târg. În jumătate de oră. Atletul a deschis vitrina, adică a descuiat-o şi a plecat, pentru a ieşi din cauză. Celălalt, într-un moment prielnic, a scos tanagralele din vitrină şi a plecat şi el…

– Devenind prin aceasta unul dintre suspecţi, îl întrerupse Lucia. Adică s-a înscris cu forţa pe lista suspecţilor.

– Parcă el ştia lucrul acesta… spuse Dan. Ce ştia el? Beţiv cum e, a devenit un simplu instrument.

Toţi acceptaseră că ideea lui Dan are o doză de logică. Ioana veni prima cu întrebarea:

– Atunci putea să devină instrumentul oricui. Nu numai al atletului. Un fel de pradă azvârlită fără nicio milă.

– Cam aşa, începu Dan să traducă. Eu îţi deschid vitrina şi mă car. Am nişte treburi importante. Tu iei statuetele, când îţi dai seama că nu te vede nimeni. Dacă te prinde (asta autorul combinaţiei o spune în gând), treaba ta. Nu te-am văzut, nu te-am cunoscut. Dacă nu te prinde (tot în gând), ne întâlnim la ora cutare, în locul cutare (asta cu voce tare). Bravo, nenişorule! (Apoi tot în gând.) Cât să-i dau? Un pol? Cincizeci? O sută? (Apoi cu voce tare.) Ţine, nenişorule! Să-ţi cumperi câteva sticle cu rachiu. E prea mult pentru hârburile astea mutilate. Ai văzut doar şi dumneata cum arată! Nişte jucării puţintel mai vechi… Pe urmă, adio! Nu te-am văzut, nu te-am cunoscut. Dacă tipul respectiv umbla deghizat, ia spuneţi-mi! Cum o să se apere beţivul? Poate să ţipe oricât, poate să spună oricui că a fost un simplu instrument. Eu cred că nici n-ar şti ce să spună. S-ar bâlbâi şi gata! O să-i curgă vorbele în neştire. N-o să poată să scoată nimeni nimic de la el. Şi cine-ar putea să-i dea crezare? O să-şi mai amintească el ceva? Nici nu se putea un personaj mai ideal, în stare să devină oricând instrumentul cuiva. Conştient… sau mai degrabă, sau în primul rând, inconştient. Să căutăm, prin urmare, pe cel care l-a

folosit. De aceea mă gândesc să-l introducem pe lista suspecţilor şi pe atletul lui Tic. Dixi!

Ciufuliciul nu numai că nu era de acord cu Dan. Vorbăria acestuia, teoriile, ideile lui care loveau în ultimă instanţă în cunoştinţa lui simpatică de la bâlci, îl iritau nevoie mare.

– Eşti un caraghios! îi spuse el oratorului, în lipsă de orice argument logic. Atunci de ce să nu ne gândim şi la borţos? Şi la Ursu… Şi la Hanibal?… Eşti un caraghios, şi Ioana are dreptate. Asta-i!

Abia după ce termină de vorbit, Tic îşi dădu seama că-i spusese Ioanei pentru prima dată pe nume. Şi ca în urma unei înţelegeri tacite, a unui pact nevăzut, semnat atunci, interveni ea:

– Şi eu sunt de părerea lui Tic. Şi v-am mai spus asta. Numai că el, exagerând, a demonstrat la ce implicaţii absurde poate duce teoria lui Dan.

– Am impresia că nu pe mine vreţi să mă convingeţi. Parc-aţi fi în slujba unui autor care vrea să adoarmă, la un moment dat, vigilenţa cititorilor… Treaba voastră! Numai să-mi răspundeţi la întrebarea asta: ce căuta atletul la muzeu? După câte mi-am dat seama, el are ce are cu bâlciul. Şi cu toate astea, a renunţat la bâlci şi a venit la muzeu…

– Şi noi n-am făcut la fel? îi răspunse Maria.

– Nouă… parcă ne-a întocmit altcineva programul, insinua Dan. Dacă era după noi, am fi preferat bâlciul. Nu-i aşa, Tic?

– Nu! Nu-i aşa! Nu ne-am fi dus la bâlci, chiar dacă n-am fi avut program de muzeu. Da!

– Tocmai tu spui asta? Te credeam mai…

– Nu mă interesează cum mă credeai tu! Pentru că eşti un uituc. Nu-ţi mai aduci aminte că ieri a plouat? Ai uitat vijelia! Aha! Sigur că da! Dac-ai stat tot timpul cu capul înfofolit… Ieri seară n-a fost bâlci… Aşa, ca să ştii… M-am uitat pe geam de câteva ori. Nu era nicio lumină aprinsă. Cred că era un glod până la genunchi…

– Mă retrag… şi-mi retrag intenţia de insultă, spuse Dan, ridicând mâinile în sus. Într-adevăr! Cred că aseară bâlciul a fost închis… Pentru renovare… Nu-i aşa, Ticuşorule?

Ciufuliciul se îmbuna:

– Bine… Prin urmare, atletul a venit la muzeu, pentru că nu avea ce face…

– Sau pentru că avea o treabă specială, sugeră Ioana.

– De aceea a plecat înainte de a se închide muzeul? întrebă Tic. Dac-ar fi rămas în preajma clădirii, l-aş fi zărit, sau poate m-ar fi zărit el… Şi cred c-am fi schimbat câteva vorbe, aşa cum ne-am obişnuit. A plecat aşa cum au plecat şi alţii înaintea lui.

– Mi se pare că evadăm, că ieşim din subiect, zise Ionel.

– Ba nu! se amestecă Lucia în vorbă. Nu facem altceva decât să

dăm o undă de claritate faptelor şi personajelor. Dar ca să concentrăm discuţia, înainte de a trece la acţiune, eu zic să ne gândim şi la schelet ca la un suspect: complice sau autor. S-a făcut atâta risipă de argumente, şi de interpretări, şi de presupuneri, că n-a ajuns cu nimic mai prejos decât celelalte personaje… În ceea ce priveşte atletul… Cred că aici ne lipseşte un amănunt – Lucia se uită la Tic –, încă nu ştim dac-a mai fost sau nu la muzeu. E foarte greu de imaginat că, fără să mai fi fost acolo, chiar de la primul lui contact cu muzeul, să găsească imediat mijlocul de a se deschide vitrina, sau dacă a găsit-o deschisă, să-şi ochească imediat un complice sigur printre cele cinci persoane, care să-i urmeze întocmai indicaţiile. Să nu uităm că nici scheletul n-a mai fost până ieri la muzeu. Spun asta, gândindu-mă că am putea să-l considerăm pe schelet iniţiatorul furtului, fără ca prin asta să-l scoatem din rolul care i se potriveşte, teoretic, cel mai bine, şi anume acela de instrument. În clipa când vom şti (Lucia se uită din nou în direcţia în care stătea Tic) dacă atletul a mai vizitat muzeul, atunci vom lua în consideraţie şi posibilitatea unei colaborări dintre el şi schelet, sau dintre el şi oricare alt personaj care se afla acolo.

– Aflu eu… şi chiar foarte repede, se angajă imediat Tic.

– Până atunci, continuă Lucia, să ne îndreptăm atenţia spre cele şase persoane pe care le-am trecut în revistă. Dacă directorul, care a văzut ultimul statuetele, n-a dat alarma… Nu! Nu! Vreau să plec de la faptul aproape sigur că directorul a văzut ultimul statuetele, ca să fixăm ora furtului…

Lucia nu mai avu vreme să-şi termine fraza. Ioana amintindu-şi parcă un anumit lucru, sări în sus şi făcu un gest de tăcere cu mâinile:

– Acum ştiu! Mi s-a limpezit gândul. M-a mai fulgerat o dată, dar ei nu m-au lăsat. S-au repezit asupra mea, m-am intimidat şi l-am pierdut pe drum. Da, da! Eu zic să nu plecăm de la faptul că ultimul om care a văzut statuetele a fost directorul! Vă rog, ascultaţi-mă! Iar vreţi să-mi spuneţi că, bineînţeles, hoţul n-a putut să opereze cu ochii închişi. Nu! Nu-i vorba despre asta. Oare nu putem să aflăm pe adevăratul făptaş, adică pe autorul furtului… nu putem să-l aflăm mult mai repede şi mai uşor, dacă ştim persoana care a văzut ultima dată statuetele? Poate că după director le-a mai văzut cineva… Şi apoi altcineva… Ei bine, cine-a fost ultimul?

– Ultimul a fost cel care le-a scos! accentua Dan.

– Foarte bine! acceptă Ioana. Dar, înaintea lui nu le-a văzut altcineva? Între ora nouă fără opt minute şi ora nouă fără trei minute? Cei care le-au văzut în acest interval nu ies automat din cauză? Şi, prin eliminare, nu ajungem astfel la o listă de suspecţi mult mai restrânsă? Poate chiar de-a dreptul la făptaş?

Lucia, de obicei atât de calmă şi de închisă, se înviorase ca un

copil. Ideea Ioanei o cucerise cu totul.

– Bravo! spuse ea. Ideea ta e grozavă! Ba nu! E extraordinar de utilă! E exact ceea ce ne trebuia în clipa de faţă… Cine a văzut ultima dată statuetele? Aşa vom ajunge să eliminăm rând pe rând suspecţii, apropiindu-ne tot mai mult de făptaş.

– Chiar atât de uşor nu va fi, îşi destăinui Maria gândurile. Pentru că nu toate persoanele de acolo au stat cu ceasul în mână, pentru a vedea ora la care s-au uitat ultima dată la vitrină. Dacă n-ar fi această durată de timp foarte redusă în care s-a comis furtul, aceste cinci minute… ehei! Cât de simplu ne-am descurca aplicând această idee. Din păcate…

Maria rostise un adevăr greu de atacat. Entuziasmul Luciei scăzu. Se vedea aceasta pe faţa ei. În locul bucuriei nestăpânite de adineauri, chipul ei împrăştia un aer de gravitate, de concentrare, de meditaţie.

– Da, da! încuviinţă Lucia. Ceea ce ni se părea acum câteva clipe foarte simplu şi uşor se complică rău de tot. Maria are dreptate. Cine va şti ora precisă, minutul, fracţiunea de minut la care s-a uitat la vitrină? Da! Durata asta scurtă, de cinci minute e un blestem. Şi chiar dacă, din întâmplare, despărţindu-se de vitrină, s-au uitat la ceas şi îşi amintesc ora la care s-au uitat şi o aflăm, de unde vom şti noi că mergeau bine ceasurile lor? Nu şi le-au potrivit toţi după ora exactă… Foarte complicat!

– Poate că unii au mania să se uite la ceas şi să-şi memoreze ora când au văzut sau când n-au văzut ceva, spuse Dan mai mult în glumă.

– Unii… unul, îl luă Lucia în serios. Dar ceilalţi? Trebuie să aflăm ora asta blestemată, slujindu-ne poate de alte detalii. Cum erau grupaţi în muzeu? Ce anume obiecte priveau? Poate că unii discutau între ei, comentau ceva… Se pot confrunta spusele lor şi astfel ies din cauză… Bineînţeles, dacă ideea unei complicităţi ni se pare absurdă. Pentru că, de obicei, aşa se fabrică alibiurile. Două persoane pot spune că la ora cutare, ora crimei, au fost împreună în locul cutare. Gata! Se strecoară în afara cazului… Cât mai multe amănunte cu privire la mişcarea şi la relaţiile dintre cele cinci personaje în acele blestemate cinci minute trebuie să aflăm. Pentru ca, adunând datele, să ne formăm o părere generală, comună, asupra situaţiei şi să aplicăm eficient metoda eliminării. Nu?

Nu mai era nevoie de alte îndemnuri. Fiecare era în muzeu şi încerca să se plaseze în pielea unuia dintre cele cinci personaje, pentru a-i veni mai uşor să se descurce cu întrebările atunci când se va afla, aievea, în faţa lui. Da, da. Tinerii se gândeau la acţiune, mai ales că ştiau încotro, cum şi cu ce scop urmau să-şi înceapă acţiunea. Vremea întrebărilor trecuse. Aşa credeau ei, sau aşa sperau. În orice

caz, simţeau că vehiculul care le depozita întrebările se apropia de capul liniei. De fapt, făcea o simplă escală. Dar asta n-are nicio importanţă.

Mai rămânea o problemă: repartizarea sarcinilor, cum îi plăcea Luciei s-o numească. O problemă deloc uşoară pentru că intrau în joc atâtea gusturi şi temperamente. Înainte de a se trece concret la repartizare, începuseră să se aprindă conflicte. (E drept, deocamdată în priviri.) Lucia procedă însă cu atâta iscusinţă, sau mai bine zis cu un asemenea simţ al realităţii, că se auziră doar câteva bubuituri, şi acestea surde, nu izbucni, aşa cum se speriase ea, o furtună, o vijelie. Autorul moral al celor câteva bubuituri era, bineînţeles, Tic. Fusese cuprins de o asemenea frenezie când auzise cuvintele: „acţiune”, „investigaţii”, „urgenţă”, „orientare”, că la fiecare întrebare se repezea, cu o sinceritate incontestabilă, cerând să i se încredinţeze neapărat lui sarcina respectivă. Se domoli (însă nu în întregime), când i se atrase atenţia că prin comportarea lui îşi subestimează prietenii. O anumită râcă faţă de Lucia (autoarea remarcii) rămase în sufletul cârnului simpatic şi neastâmpărat.

– Nu uita, i se adresă Lucia, că tu trebuie să afli şi dacă atletul a mai vizitat muzeul.

– Pot să mă duc să-l întreb acum, direct, ripostă el. Ce, e mare lucru?

Imediat interveni Ionel, cu un gând care-l păştea de mai mult timp şi pe care vorbele lui Tic i-l amintiseră:

– Mai e ceva! Ca în toate întâmplările noastre, trebuie să păstrăm cel mai strict secret. Nimeni nu trebuie să afle, nimeni nu trebuie să bănuiască măcar intenţiile şi acţiunea noastră. Să ne prefacem preocupaţi de altceva. Aici, fiecare îşi poate da frâu liber fanteziei. Să aplicăm cu grijă metoda noastră, a cireşarilor: prudenţă şi curaj. Să nu ne pomenim, din pricina unei neghiobii, ridicoli în ochii oamenilor.

– În cel mai rău caz, îl linişti Dan, ne alegem cu un exerciţiu de logică. Cine ştie la ce ne va folosi cândva acest lucru! Vorbesc tot cu glasul personajului pe care-l interpretez. Iar mă gândesc la cartea mea imaginară. Trebuie să-i dau şi această posibilitate cititorului. Să-şi închipuie că tot ce se întâmplă e un simplu exerciţiu de logică. Că nu va ieşi nimic rău până la urmă. Totul a fost o farsă. Detectivul sau detectivii au ajuns ridicoli, iar autorul un farsor. Să ne închipuim că noi am fi eroii cărţii. Oare nu ne paşte ridicolul?

– Of! Ce rău îmi pare că n-ai scris cartea asta! se jelui Tic. M-aş fi depărtat la zece metri de tine şi ţi-aş fi aruncat-o exact în creştetul capului. De aproape nu te-ar fi durut…

Dan îi întinse mâna lui Tic în semn că-i acceptă gluma. Şi astfel pericolul unei certuri sau al unei simple digresiuni se îndepărtă. Iar Lucia izbuti – cu nu ştim câte minute mai devreme, pentru că nu ştim

cât ar fi durat evadarea de la subiect – să amintească încă o dată sarcinile fiecăruia.

Tic urma să se ocupe de omul în gri; Maria de artistă; Ionel de schelet; Ioana de cucoana cu joben; Dan de omul cu cicatrice. Lucia rămânea permanent de gardă, pentru a primi rapoarte şi pentru a repartiza, dacă era cazul, noi sarcini, pe baza rapoartelor primite. Sediul cartierului general al cireşarilor era chioşcul din mijlocul grădinii.

Cel mai fericit dintre toţi era Tic. Descoperise o lacună în planul de repartizare al sarcinilor, dar îşi propuse să tacă mâlc. Ca şi cum i-ar fi simţit gândul, Ionel întrebă:

– Şi Ilie, paznicul chel şi fioros?

– Rămânerea sau scoaterea lui de pe lista suspecţilor, îi răspunse Lucia, ţin într-o măsură hotărâtoare de ceea ce vom afla de la ceilalţi. Şi apoi, pe el ştim unde să-l găsim, ştim cum să-l luăm. Cel puţin aşa cred eu.

Ciufuliciul se întristă. Dar când îl văzu pe Dan holbând ochii spre cer şi ridicând din umeri ca un neajutorat de soartă, se învioră iarăşi. Cum îl va descoperi Dan pe omul cu cicatrice, unde îl va descoperi, când nimeni nu-i cunoştea identitatea? Tocmai Dan rămăsese să ia legătura cu cel mai enigmatic personaj.

Tic îi făcu un semn de complicitate cu ochiul. Dan îl înţelese. Aşa că nimeni nu porni nehotărât la marele examen.

Capitolul VI

1

Ioana se gudură aproape un sfert de oră pe lângă bunică-sa, risipind ca niciodată complimente, manifestând ca niciodată bunăvoinţă, arătând ca niciodată docilitate. Bătrâna era sigură că nepoata sa, pe care de altfel o iubea cu dragoste neţărmurită, observase simpatia şi căldura cu care o primise pe Lucia, şi urmărea prin purtarea sa nouă s-o recucerească. De aceea rezistă atâta timp la asalturile ei sentimentale. Convingerea ei se întări şi mai mult când Ioana aduse vorba despre pian.

– Ştii ce rău îmi pare, bunicuţo, că am renunţat la pian? Îmi pare atât de rău că nu te-am ascultat atunci…

Cum să nu-şi amintească bunica! Cât o bătuse la cap şi pe ea şi pe mama ei, care-i luase apărarea! Numai că acel „atunci” era atât de îndepărtat! Şapte sau opt ani trecuseră. Opt ani! Era pe vremea când se construia clădirea teatrului. Cum să nu-şi amintească! Profesoara de pian stătea chiar vizavi de teatru. De câte ori n-o dusese şi n-o adusese pe Ioana de acolo! Nu-i spusese ea: „Învaţă, fetiţo! Învaţă pianul! Cine ştie! Mâine-poimâine, vei da şi tu un concert. Poate chiar în sala asta care se construieşte acum.” Ioana, nu! Încăpăţânată ca întotdeauna, nu voia să facă un lucru la care era silită.

– Am ştiut eu şi ţi-am spus atunci, îi răspunse bunica, ţi-am spus că odată şi-odată o să-ţi pară rău şi o să-ţi smulgi părul din cap pentru că nu m-ai ascultat… Şi atunci aveai păr frumos; toată lumea de pe stradă se oprea ca să te admire. Dar parcă mai frumos îl ai acum…

– Ştii, bunicuţo… Ca să nu mi-l smulg mai târziu… Nu spuneai matale? „Mai bine mai târziu decât niciodată.” M-am gândit că nu-i trecută vremea ca să învăţ pianul… Cum să-ţi spun?… Parc-aş fi neisprăvită… Prietenele mele, Maria şi Lucia, ştiu să cânte la pian… iar eu…

– În sfârşit, acum înţeleg… Va să zică asta era? Ei, vezi! De câte ori ţi-am spus cât de important este pentru un copil să ştie să-şi aleagă prietenii! Vezi cum te-au molipsit? Ei, da! Prietenii din acestea mai înţeleg şi eu. Să ştii că ai multe de învăţat de la Lucia… şi de la cealaltă, nu zic nu. Poţi s-o opreşti… poţi să le opreşti aici până la începerea anului şcolar… Să vezi cât de mult o să te iubească pe urmă bunica…

Ioana ar fi vrut să-i întrerupă sfaturile, dar îi era teamă că prin aceasta i-ar pierde bunăvoinţa. O lăsă să vorbească şi la prima pauză se repezi:

– Ştii, bunicuţo! M-a cuprins o asemenea ambiţie, că aş începe chiar de astăzi să iau lecţii. Nu că mâine m-aş răzgândi…

Ioana tăcu. Nu era rău, gândi ea să strecoare şi o mică ameninţare.

Bătrâna crezu că sesizează un pericol şi o îmboldi imediat:

– Chiar azi să te duci la profesoară. Chiar acum. Vorbeşte cu ea! Nu eşti la vârsta când îţi mai trebuie dădacă. Du-te şi vorbeşte singură! Te cunosc eu. Dacă-ţi dai cuvântul o dată, nu ţi-l mai retragi… Îţi mai aminteşti unde stă?… Iar în privinţa costului, asta nu te interesează pe tine…

Ultimele cuvinte abia le auzi Ioana. Era la poartă. Ştia că va trebui să se ocupe de nesuferitul acela de pian, dar marea aventură la care participa merita acest sacrificiu. Avea uşă deschisă la profesoara de pian; putea să discute orice cu dânsa; şi profesoara de pian era o femeie cam excentrică; purta pălării ciudate şi una dintre ele avea forma unui joben; şi această pălărie fusese zărită ieri seara, între orele nouă fără opt minute şi nouă fără trei minute, în muzeul oraşului.

Ioana era o fată norocoasă. O găsi acasă pe profesoara de pian. Era singură, nu avea pe nimeni în vizită, nu avea niciun elev la oră. Îşi terminase chiar şi somnul de după-masă, care neîmplinit o irita foarte tare.

Nu se poate şti dacă profesoara era sau nu era în criză de elevi. Fapt este că o primi fără nicio rezervă, măcar de circumstanţă, pe Ioana în rândurile viitorilor solişti. Îi vorbi cu mare căldură despre muzică, despre marele rol al interpreţilor, fără de care muzica n-ar exista, şi o întrebă pe noua ei elevă dacă doreşte să înceapă imediat lecţiile. Fata se înfricoşă. Parcă plana un pericol în aer. Figura ei era însă copleşită de interes şi admiraţie când dădu răspunsul:

– Începem de azi… dar aş vrea atât de mult să-mi mai vorbiţi despre muzică! Aş dori să faceţi din prima noastră oră, o oră de… o oră de … Nici nu ştiu cum să mă exprim…

Atinsă cu atâta duioşie în coardele sensibile, profesoara satisfăcu dorinţa elevei şi începu să-i vorbească încet şi emoţionat despre splendoarea şi rolul muzicii în univers. Ioana asculta fascinată, plimbându-şi fără întrerupere ochii de la un capăt la altul al camerei. Cerceta toate ungherele, lumina cu privirile ei cele mai întunecate colţuri, deschidea şi răscolea prin dulapuri, prin valize, prin sertare, chiar şi prin nişte cutii nevinovate de fondante. Ca să nu mai vorbim de bibelouri. Toate înduraseră privirea iscoditoare, nemiloasă, a viitoarei pianiste. Un singur gest şi ar fi sărit direct în braţele ei, pentru a-şi dovedi autenticitatea sau structura lor placidă, fără enigme, atât de dure şi de pătrunzătoare erau privirile ei. Mai toate bibelourile – destul de puţine de altfel – erau de porţelan şi reprezentau mai ales animale. Câini, urşi, maimuţe, un hipopotam, un cal nărăvaş şi o veveriţă cu coada spartă la vârf. (Avea ochi buni eleva!) Pe pereţii camerei erau agăţate câteva tablouri: o natură moartă, un peisaj înfăţişând un plop îndoit de furtună, capul unui copil cârlionţat şi reproducerea unui car cu boi de Grigorescu (perioada

albă).

Concluzia Ioanei era clară: profesoara nu era pasionată numai de muzică. Arta plastică nu era ultima dintre preocupările sale. Bibelouri, tablouri, ţesături în culori destul de fine, covoraşe de preţ, mobile vechi, sculptate cu artă… Dar ultimele trei categorii nu făceau parte din arta plastică, recunoscu ea. În acelaşi timp însă încercă să se convingă că nu are de-a face cu o persoană obişnuită. Toată atmosfera din camera aceea i se părea plină de mister. Până şi glasul profesoarei, catifelat, nuanţat, până şi vorbele ei care aduceau atâtea elogii artei muzicale i se păreau că izvorăsc dintr-un suflet enigmatic.

– Muzica, numai muzica, numai ea, draga mea, putea să creeze acest univers atât de fantastic, îşi termină profesoara pledoaria cerută, în slujba lui Euterpe.

„Univers fantastic! gândi Ioana. Prea e îndrăgostită de fantastic profesoara mea! Mai bine îi ascultam conferinţa. Cine ştie? aş fi aflat mai multe…”

Poate de aceea Ioana începu să-şi apropie pe ocolite profesoara de subiectul care o interesa. Se dovedi foarte abilă şi astfel izbuti, nu după multă vreme, să ajungă cu conversaţia la arta plastică (profesoara vădea cunoştinţe serioase), şi apoi, ca un rezultat firesc, la podoabele pe care le conţinea muzeul.

– Chiar aseară am fost la muzeu, îi spuse Ioana, încercând să-şi pună toată candoarea şi naivitatea ei în fraza aceea banală.

„Şi v-am văzut şi pe dumneavoastră”, era cât pe-aci să continue, dar se opri la timp.

Spaima frazei nerostite încă n-o părăsise. Ce greşeală era să facă! I s-ar fi înfăţişat dintr-o dată profesoarei drept o martoră a faptei pe care aceasta o comisese. Cine ştie dacă ar mai fi părăsit vie acea locuinţă? Poate că într-una din cutiile cu fondante se aflau bomboane otrăvite. I s-ar fi oferit una, ea n-ar fi putut să refuze… Sau poate i-ar fi strecurat, pe neobservate, într-un pahar cu apă, numai o picătură de… Bine că tăcuse la timp!

– Şi eu am fost aseară la muzeu, îi zâmbi profesoara. Mi-a spus cineva că au sosit câteva tablouri noi… Într-adevăr, foarte frumoase! O nouă donaţie a profesorului Neştian… Nu vrei o bomboană, draga mea?… Poate ţi s-a făcut sete…

– Nu… ştiţi… eu… se bâlbâi Ioana. Nu sunt obişnuită cu dulciurile… Iar apă nu beau decât la masă…

– Sau poate preferi alunele?…

„În alune n-are cum să strecoare ceva”, gândi Ioana.

– Da… îmi plac foarte mult, rosti ea cu voce tare, şi rostea purul adevăr.

În clipa când le văzu însă pe masă, pline de sare, unele cam arse, într-un coşuleţ de argint foarte îmbietor, îşi propuse să nu le atingă

nici măcar cu mâna.

– Ai văzut şi dumneata ultimele tablouri? o întrebă profesoara. Era unul, lângă ieşire, o pânză de Schweitzer-Cumpănă, o frumuseţe… N-am putut să mă dezlipesc de ea. Dacă n-ar fi răsunat vocea paznicului… Se făcuse ora de închidere… Aş fi rămas acolo un ceas şi mai bine… Dar de ce nu te serveşti! Poţi să le spargi în dinţi; li se rafinează gustul…

Prin câte emoţii trecea Ioana! Nu găsea nicio scuză şi apoi profesoara rostise o frază care-i făcuse inima cât un purice. Trebuia să ia imediat o hotărâre! Şi o luă.

– Oare de ce e atât de nepoliticos îîî… paznicul muzeului? Se poartă atât de urât cu vizitatorii!

– Probabil că are şi el ordine, dispoziţii… Nu poate să aştepte pe toţi vizitatorii. Mai erau şi alţii care, ca şi mine, ar mai fi rămas multă vreme în muzeu…

– Da?! întrebă Ioana, uimită. Mai erau şi alţii?

– Aşa mi s-a părut… Câteva persoane erau chiar lângă mine. Nu ştiu cine, mi se pare o femeie, privea un portret nou şi îşi rostea părerile cu voce tare. Nu e frumos, draga mea. Dacă s-ar apuca toţi spectatorii, în timpul unui concert, sau numai câţiva, să-şi exprime comentariile cu voce tare, unde am ajunge?

– Era frumos portretul acela? se grăbi Ioana să întrerupă comentariul despre comentarii.

– Foarte frumos! Un cap superb de femeie. O candoare subtilă, rafinată în priviri, şi o duritate pe cale de a se naşte în colţul buzelor… Splendid! Dar asta nu înseamnă neapărat că trebuie să-l elogiezi în plin muzeu. Mai era un domn lângă ea, care privea tabloul, însă mult mai rezervat.

– Domnul acela înalt, ca un… ca un… Domnul acela cu faţa foarte osoasă? izbuti cu chiu cu vai Ioana să găsească o expresie mai potrivită.

– Nu… Nu cred… Mi se pare că era un domn mai tânăr… Dar de ce nu te serveşti?

– Vă mulţumesc foarte mult, sunt foarte bine prăjite, minţi Ioana. N-aţi avut şi dumneavoastră impresia că aseară s-a închis mai devreme muzeul?

– Vai de mine! o linişti profesoara. Nu!… Când am auzit vocea paznicului, m-am uitat la ceas, cu gândul ca să-l pun la punct. N-am simţit când a trecut timpul în faţa acelui splendid tablou. Şi îl priveam de zece minute încheiate… Nu, draga mea. Era exact ora de închidere. Poate un minut-două mai devreme. Dar nu puteam pentru două minute să-l… să-i fac observaţie… Nu toate ceasurile merg la fel. Poate că al meu rămăsese în urmă.

– Aveţi dreptate… Doar nu era să-i cereţi paznicului să vă arate

ceasul… Nici nu cred…

Ioana se opri intenţionat. Profesoara căzu în cursa ei:

– Vai de mine! Cum să fac lucrul acesta! Şi nici nu se putea. El era în fundul sălii, lângă statuia „maternităţii”.

– Vă mulţumesc foarte mult, vă mulţumesc din inimă, spuse Ioana, deja în picioare, cu pumnul plin de alune. Rareori am simţit clipe atât de plăcute ca astăzi, lângă dumneavoastră. Iar vorbele, gândurile dumneavoastră despre muzică nu le voi uita niciodată.

Profesoara o mângâie înduioşată pe obraji şi-i spuse că are un suflet de artistă.

Ioana închise ochii, fericită că aflase ce persoane se găseau lângă profesoară la o anumită oră blestemată, că mai aflase unde era paznicul muzeului, în clipa când a invitat grupului bunicii să iasă afară. Nu se întorcea cu mâinile goale după prima ei incursiune. La drept vorbind, i se părea că deţine nişte informaţii extraordinare.

Oare o favorizase norocul, sau propria iscusinţă?

2

Ionel descoperise strada şi numărul unde locuia scheletul; nu-i fusese prea greu. Întrebase un camionagiu în centrul oraşului, pretextând că trebuie să-i aducă o scrisoare din partea cuiva. Pornise de la premisa că un asemenea personaj nu se poate să nu fie cunoscut în oraş. Spre marea lui surprindere, locuinţa scheletului se găsea într-un cartier frumos, pe un bulevard la extremitatea de nord a oraşului, şi vilele care-l alcătuiau se înşiruiau chiar pe deal, oferind ochilor o privelişte foarte pitorească. Ionel se minună şi mai mult când ajunse în faţa locuinţei maiorului. Casa era bine întreţinută, cel puţin în exterior, iar grădina era plină de flori şi de pomi fructiferi. Nu se aştepta la aşa ceva. Poate din cauza aceasta se simţi intimidat; nu reuşea să născocească un plan care să-l introducă fără risc în „găoacea” ciudatului personaj. Se plimba prin faţa casei parcă în aşteptarea cuiva.

Timiditatea lui se transformă în spaimă, când îşi dădu seama că era privit de la una din ferestrele casei. Ce pretext putea să mai scornească pentru a intra înăuntru? Celui care îl văzuse dând târcoale locuinţei i s-ar fi părut cel puţin nefiresc interesul său pentru schelet. Se gândi că singurul lucru pe care poate să-l mai facă este acela de a-şi continua plimbarea, de a se uita tot mai des la ceas, pentru a dovedi că într-adevăr este victima unei întârzieri la un rendez-vous… amical… sau amoros.

Se complăcu în această situaţie care-l făcea ridicol în ochii unui străin, gândindu-se că peste un sfert de oră, cel mult, va trebui să dea bir cu fugiţii. Şi se blestema şi se înjura, de parcă s-ar fi adresat unui duşman lăsat moştenire de bunii şi străbunii familiei. Îşi închipuia că e categorisit cel puţin imbecil, dar asta conta pentru el cel mai puţin în

momentul acela. Groaza lui era că nu va duce nicio informaţie la cartierul general al cireşarilor. Şi probabil că va fi singurul cu care se va întâmpla acest lucru.

Tocmai situaţia aceasta de victimă îl salvă pe Ionel. Arătaţi-mi omul care să nu încerce din tot sufletul să-şi consoleze semenul batjocorit şi rănit mişeleşte cu arma perfidă a *rendez-vous*-ului! Mai ales când omul acela este un bărbat cam trecut de a doua tinereţe, cu înclinaţii spre vârsta albă, începând să se obişnuiască deja cu retrăirea amintirilor pline de întâlniri, la care el a fost întotdeauna punctual, iar ea sosea cu întârzieri astronomice, „pentru că oamenii cei mai leneşi din lume sunt croitoresele”, „pentru că manichiuristele şi coafezele au o încetineală de cârtiţe”, „pentru că ora de pian s-a prelungit, fir-ar să fie de maimuţă îmbătrânită!”, „pentru că a aşteptat o oră şi jumătate la locul unde s-au întâlnit data trecută şi abia apoi s-a gândit că întâlnirea s-a fixat la locul dintâi, deşi ea e convinsă că nu greşeşte” (ce plăcută va fi după această explicaţie întâlnirea, nu mai e cazul să spunem).

Acest candidat la postul de moşneag părăsise fereastra; venise la gard, ca să-l vadă mai bine pe nefericitul tânăr cu care se asemănase cândva şi care-i răscolea amintirile.

Ionel nu mai putea suporta. Se mai uită o dată la ceas; voia să-şi joace până ca capăt rolul de neghiob; apoi din simplă curiozitate (dar cât curaj i-a trebuit pentru aceasta!) privi o fracţiune de secundă spre personajul care în mod sigur râdea de el (părerea lui Ionel). Şi deodată auzi o voce cam scorojită:

– Nu mai vine!... Gata!... Dar ţi-aş da un sfat. Data viitoare să întârzii dumneata, ca să-ţi iei revanşa. Atunci o să te aştepte ea cel puţin o jumătate de ceas. Ascultă-mă, fiindcă-ţi vreau binele. Dacă nu le mai cunosc eu...

Din fericire, Ionel acceptă jocul. Răspunse cu o voce în care mânia nu era deloc prefăcută:

– Aşa voi face. O voi lăsa să aştepte, nu o jumătate de ceas, ci o oră întreagă.

– Nu, nu, nu! îl povăţui moşneagul. O oră întreagă nu! N-o mai prinzi a doua oară. Are şi femeia răbdarea ei. Jumătate de oră îşi va aminti şi ea că a întârziat fără motive, va înţelege ce înseamnă să aştepţi, îşi va face remuşcări şi îşi va propune să nu mai întârzie niciodată. N-ai nicio grijă, că n-o să se ţină de promisiune, chiar dacă şi-o face ei şi nu unui străin. După o jumătate de oră, însă va începe să se enerveze. O să-şi aducă aminte că, de fapt, ea n-a întârziat, sau că n-a avut nicio vină, pentru că matale te-ai grăbit să fixezi ora; ea ar fi vrut, dacă ai mai fi întrebat-o o dată, să fixeze întâlnirea cu o oră mai târziu. Dar aşa-s bărbaţii! va spune ea în continuare. Nu cer niciodată părerea femeilor. Ce? Milişor n-a păţit-o cu băiatul ăla. I-a

promis că vor merge împreună la schi, o lună întreagă a încântat-o cu promisiunea asta, înaintea vacanţei, şi când a sosit momentul plecării, hop! şi-a rupt un picior. Desigur că a făcut-o dinadins, ca să plece ea singură şi el să rămână cu Suzica. Pe urmă îşi va aminti că nota pe care i-a dat-o profesorul de franceză, când n-a deschis gura nici măcar pentru un „oui”, e din cauza dumitale, că tot din cauza dumitale şi-a agăţat cu o lună înainte ciorapul, când căuta lingura de sarmale, că tot de aceea s-a lovit la ochi cu trei ani în urmă, când dumneata locuiai în alt oraş. „Pentru că dacă n-ar fi fost el…” Adio cu întâlnirea viitoare… Sau o să treacă exact la ora fixată, cu cel mai aprig duşman al dumitale la braţ, şi-i va spune cu voce tare şi veselă ca să n-o confunzi cu altcineva: „Nu-i aşa că o să mă ierţi, puişorule, că am venit cu un sfert de oră mai devreme?” Aşa zic eu! Data viitoare să n-o laşi să aştepte decât o jumătate de oră. Niciun minut mai mult. Şi să vezi pe urmă…

Lui Ionel îi revenise buna dispoziţie. Moşnegelul, pe care-l urâse atât de crunt cu puţin timp înainte, îi devenise foarte simpatic şi pofta lui de vorbă îi dădea curaj. Poate că până la urmă tot va izbuti să afle ceva de la el. Nu ştia însă cum să se apropie discuţia de subiectul care-l interesa. Mai mult ca să spună şi el ceva, începu cu o banalitate:

– Aveţi o grădină foarte frumoasă. Şi casa e parcă mai deosebită decât cele din jur. Se simte de la o poştă mâna gospodarului.

– Mai întâi îmi pare bine că ţi-a trecut supărarea, îi răspunse moşnegelul. Se vede şi după faţa dumitale. Şi, nu ştiu de ce, am impresia că o să-mi asculţi sfaturile. Dacă ţi-au făcut atât de repede bine, numai auzindu-le, apoi să vezi ce bine or să-ţi facă, dacă le vei asculta… Dar vorbele dumitale prea multă bucurie nu-mi aduc. Aş putea spune că din contră. Lasă, nu te speria… Dumneata n-ai de unde să ştii… Ehei! Dacă ai cunoaşte povestea casei pe care o vezi, n-ai mai aduce niciodată vorba despre ea, oriunde te-ai afla. Grădina e frumoasă, pentru că o îngrijesc eu şi soaţa mea. Casa, pe dinafară, arată cum arată, tot din pricina asta. De… Stăm şi noi în ea. N-o să ne facem de râsul lumii. Avem şi două cămăruţe care n-ar alunga oamenii văzându-le. Ba chiar i-ar îmbia să rămână înăuntru. Şi cu asta, gata! Mai departe e paragină şi pustiu. Şi jale, de parcă în fiecare zi ar muri cineva aici… Of. Of! În toată hardughia asta pe care o vezi găseşti un pat, o masă, două scaune şi un dulap. Şi nu ştiu cât timp or mai rămâne şi astea. Şi dac-ai şti matale ce-a fost înăuntru! Muzeu se putea face din casa asta, atâtea minunăţii avea. Şi s-au dus toate, toate, toate pe rachiu. Un sfert de veac s-a vândut, fără contenire, din casa asta. Un sfert de veac, înţelegi matale? O viaţă de om! Şi parcă nu se mai termina. Mereu, mereu! Până a sosit ziua când n-a mai avut ce să vândă. Ziua asta a fost acum două săptămâni. A

vrut el să dea şi lucrurile despre care ţi-am vorbit, dar ne-am rugat noi de clienţi să nu le ia, să spună că nu-i interesează. Până la urmă o să treacă unu' peste rugămintea noastră şi atunci mă întreb şi eu: Unde o să doarmă? Şi de două săptămâni, de când nu măi are ce să vândă, umblă ca un bezmetic. Intră prin cârciumi, goleşte paharele oamenilor de la masă şi spune întruna poezii. Din Virgiliu, şi din Horaţiu, şi din Ovidiu… Vai de capul nostru! Şi poate că nu e vina lui… El a vrut să facă latina… Auzi dumneata? În clasa a opta de liceu vorbea latineşte cu profesorul, mai bine decât el. Toată lumea se minuna. Dar ei, nu! Să-l facă ofiţer, pentru că e înalt şi chipeş, ajunge sigur general… A ajuns până la gradul de maior, şi asta cu proptele, cu intervenţii în fiecare lună… Cică făcea nişte orgii de se cutremurau oraşele. Nu-i păsa de nimeni şi de nimic. Până a prădat casieria garnizoanei, ca să-şi plătească datoriile la un chef. Că el făcea ce făcea, dar dator nu rămânea la nimeni şi nici n-a rămas. Atunci, gata! N-au mai putut să-l scape. Tot regimentul ştia. L-au dat afară. Şi-a ajuns ce-a ajuns. Ca să vezi şi matale ce e viaţa.

Povestirea îl cutremurase pe Ionel. Îi trebui multă vreme ca să scape de starea de spaimă în care-l cufundase vorbele moşneagului şi să-şi aducă aminte pentru ce venise pe strada aceea.

– Şi ziceţi că acum s-a mai domolit? întrebă el.

– Mai ştim noi ce e cu el? Toată ziua spune poezii. Şi afară, şi-n casă. Într-o seară, l-am văzut războindu-se cu o fantomă, că nu era nimeni înăuntru. Dădea cu pumnii în ea, pe urmă a început s-o caute cu sabia, dar nu avea nimic în mână. Pe urmă cu pistolul. Şi la urmă de tot a îndreptat împotriva ei un tun. Comanda ca la armată. Că a fost ofiţer de artilerie. Ca să vezi unde poate să aducă pe un om băutura. Eşti tânăr, băiatul meu, şi ia aminte! Să te fereşti de alcool ca de diavol. Alcoolul e mai rău decât diavolul. E blestemul lumii!

– N-o să pun o picătură în gură toată viaţa mea, promise Ionel cu toată sinceritatea.

– Nici chiar aşa, îl opri bătrânul. Un pahar-două nu face niciun rău. Cu măsură băut nu strică sănătăţii. Răul e când îi pierzi măsura. Şi e atâta viclenie în el, că nu-ţi dai seama la început ce primejdie te paşte…

Înfricoşat că ar putea să audă un întreg discurs, întocmit după toate canoanele clasice, cu privire la alcool, Ionel se hotărî să-şi întrerupă interlocutorul:

– Şi în ultimele zile tot aşa a venit acasă?

– Alaltăieri nici nu l-am văzut, îi mărturisi moşnegelul. Aseară parcă n-a venit aşa de târziu, ba mi s-a părut că nici nu e beat. Bodogănea el ceva. Dar nu am înţeles bine despre ce vorbea. Că nu mai vorbea în latină. Parcă în greaca veche. Am făcut-o şi eu în clasa a opta, dar aşa cum am făcut-o, aşa am uitat-o. Nu ştiu ce căuta el prin Beoţia, că

vorba asta am auzit-o. Şi-o fi amintit că a fost în Grecia când era tânăr, că o vreme a călătorit mult... Într-un an a plecat împreună cu profesorul Neştian. Erau tineri amândoi... Abia ieşise sublocotenent. Şef de promoţie. Familia, de bucurie, l-a trimis în străinătate. Şi-a colindat nu ştiu câte ţări. Eu eram mic pe-atunci. Nu-mi mai aduc aminte. Când m-am făcut mai mare, l-am cunoscut cum îl cunosc şi astăzi... Ce nenorocire! Ce nenorocire!

– Şi spuneţi că aseară vorbea în greaca veche?

– Aşa mi s-a părut. Nu se auzea desluşit. A ajuns să vorbească mai limpede când e beat decât atunci când e treaz.

– Va să zică aseară nu era beat, spuse Ionel.

– Aşa mi s-a părut. A umblat prin toată casa, a răscolit peste tot, cred că şi zidurile le-a ciocănit. Căuta probabil rachiu, sau ştiu eu ce căuta? Că toată casa e goală. Ce-şi închipuia el că o să găsească? Numai că noi, eu şi soaţa mea, ne-am obişnuit cu toate drăcoveniile lui. Nu ne mai mirăm de nimic. Durerea însă nu se poate şterge. Ea rămâne şi ne scurmă, aşa cum scurmă găinile prin ogradă gunoaiele...

– Poate că astăzi n-o să mai bea, încercă Ionel să-l consoleze, fără să facă asta cu totul gratuit. Dacă nici la prânz n-a fost beat...

– Dar cine l-a văzut la prânz? Crezi că mănâncă vreodată la prânz acasă? Îi lăsăm seara mâncare, dar şi pe aceea numai dimineaţa, când se scoală, o mănâncă. Umblă ca-n fiecare zi după băutură. Nu după mâncare. De aceea e slab ca un schelet. Eu nu înţeleg cum de se mai ţine pe picioare. Ştii dumneata cât de mult s-a schimbat în ultimii ani, de când nu mai mănâncă? Dacă fratele cel mai mic, care nu-l văzuse de cinci ani, nu l-a mai recunoscut! Şi doar e frate, fratele nostru! Ani de zile am stat împreună...

Durerea care-l cuprinse pe Ionel era aşa de mare, că nu mai putu să reziste. Îşi luă rămas bun de la moşnegel, cu vocea înecată şi cu ochii plini de lacrimi.

3

Tic şi Dan erau în parc, pe banca din faţa muzeului. Îl expediaseră acasă, cu un pretext irefutabil, pe prichindelul care organiza exerciţii de memorie cu micii vizitatori ai parcului. Dar asta nu înainte de a-l trimite la moş Costache şi de a afla de la dânsul, prin câteva întrebări meşteşugite, dacă atletul, „tânărul acela înalt, cu tricou de marinar”, mai fusese şi cu altă ocazie în vizită la muzeu. Răspunsul fusese negativ, aşa cum dorise de altfel ciufuliciul.

Scăpaţi de povara pe care o constituia prezenţa lui Tudorel, cei doi cireşari încercau să întocmească un plan de bătaie.

– Noi suntem cei mai oropsiţi, se plânse Dan. Din cele cinci personaje, numai două n-au identitate şi tocmai în sarcina noastră au căzut amândouă! Crezi tu că e întâmplător?

– Nu, îi dădu Tic dreptate. Pentru că eşti prieten cu mine.

– Asta cum trebuie s-o interpretez? Ca un compliment sau ca… Aaa! se dumeri el. Îţi faci singur complimente şi pe mine mă laşi cu gura căscată! Va să zică tu crezi că Lucia mi l-a încredinţat pe ăla cu cicatrice, ştiind c-o să lucrăm mână în mână…

– A vrut, n-a vrut, dar după cum vezi, aşa s-a nimerit. Şi tu ţi-o închipui pe Lucia făcând lucruri la care nu s-a gândit cel puţin de când avea trei ani?

– Acum, să-ţi spun drept, Ticuşor, nu ştiu ce m-aş fi făcut singur. Cu tine împreună am mai mare curaj. Simt curajul în minte, dar nu ştiu ce să fac cu el. Îţi dau voie să-l exploatezi cum şi când vrei.

– Curaj! îl persiflă Tic. Mai degrabă ne trebuia de-aia… Ştii tu de care!… Eşti doar plin de ea. Tu o numeşti inteligenţă spontană…

– Aha! îşi aminti Dan. Câtă vrei, Ticuşorule. Mă pricep de minune s-o adaptez în orice împrejurări. Numai să creezi tu împrejurările… Şi fiindcă a cam sosit timpul lor, ia spune tu cum crezi că am putea măcar să identificăm cele două personaje? Eu, ca să-ţi spun părerea mea, nu mă tem atât de mult de omul în gri.

– Pentru că e în sarcina mea…

Dan nu dădu prea mare atenţie completării făcute spontan de cireşarul cel cârn.

– Cum ne descurcăm însă cu celălalt? Nu ştim absolut nimic despre el. Atâta că are o cicatrice… care, să-ţi spun drept, putea să fie urma unui sărut pe care i l-a dat pe furiş artista, acolo, în muzeu… Nu-ţi mai aminteşti? Era fardată duduiţa?

Tic rămase o clipă în cumpănă:

– La asta nu m-am gândit. Dar nu cred. Imposibil. De ce nu erau împreună? Nu păreau ei chiar în relaţii care să lase asemenea urme. Nu, Dan. Semnul acela roşu, mai degrabă roz, era în mod sigur o cicatrice.

– De ce? Pentru că era roz? Te pui tu cu rujurile astea noi… Dac-ai şti câte nuanţe de roz, numai câte nuanţe de roz există! Eu însă nu mă opun. De ce să eliminăm singurul semn distinctiv, chiar dac-a fost făcut de un ruj contemporan?

Ce să facă Tic? Putea să-şi înghită râsul?

– Mai bine să ne împărţim sarcinile, propuse el, după ce trecu momentul de veselie. Să începem colinda pe străzile oraşului, că altă posibilitate de a da peste ei nu avem. Mai ales peste ăla cu cicatrice, cum îi spui tu.

– Nu ştiam că eşti un adept atât de fanatic al teoriei hazardului. Eu cunosc un caz, dragă Ticuşor, când doi oameni care stăteau în acelaşi bloc nu s-au văzut timp de cinci ani niciodată… Unul era bolnav, iar celălalt nu era medic… Gata! Gata! Am terminat cu glumele.

Tic râse iarăşi cu poftă, dar, ca şi cum i-ar fi venit o idee mare, se potoli subit:

– Pe undeva ai şi tu dreptate. Nu ne putem lăsa pe seama întâmplării. Şi totuşi n-ar strica să cutreierăm măcar pentru puţin timp străzile cele mai populate.

– Nu cred eu, Ticuşor, că la ora asta străzile cele mai populate se află în oraş. Zău că nu fac glume! Ştii şi tu doar... Străzile cele mai populate se află în iarmaroc.

– Nu se poate să mergem acolo fără aprobarea Luciei, spuse Tic. Nu ni s-a...

– Chiar în caz de forţă majoră?

Tic nu se lăsă cucerit de pretextul plăcut şi plauzibil oferit de Dan. Simţul datoriei şi al disciplinei erau mai puternice.

– Nu! Nu! Dac-o să vedem că batem pasul pe loc în oraş... poate c-o să mergem şi acolo. Dar mai întâi... Ţie nu ţi se pare cam misterios personajul ăsta cu cicatrice?

– Numai ăsta? răspunse Dan. Toate mi se par ultra, supra, infra, intra, extra misterioase. Dar şi ăsta. Parcă mai mult decât toţi. În primul rând, pentru că nu-l cunoaşte nimeni în oraş. Şi cred că eşti de părerea mea că moş Costache reprezintă în cazul nostru oraşul. Avea cumva mutră de scamator, de saltimbanc, de... Ia stai puţin! Dacă totuşi cicatricea era urma unei deghizări? Ştii! E clovn la circ şi nu s-a spălat bine după matineu. ... Ce-ar fi să-l căutăm totuşi în bâlci? Zău că nu glumesc...

– Ori ai tu dreptate, îi replică Tic, ori e un oarecare excursionist, ori s-a mutat de curând în oraş. Altceva nu văd.

– Şi unde să-l căutăm mai întâi?

– Pentru că suntem în oraş... să începem să-l căutăm în oraş. Şi dacă nu dăm de el...

– Dac-am şti cum îl cheamă! se tângui Dan. Ce noroc au ceilalţi! Se duc la adresa exactă, sună la uşă. Bună ziua. Îmi daţi voie? Sunt cutare. Aş vrea să ştiu dacă personajul cutare e acasă. A! Dumneavoastră sunteţi? Ce bucurie! Dacă sunteţi amabil, ce-aţi făcut dumneavoastră aseară, între ora nouă fără opt minute şi ora nouă fără trei minute?... Aud?... Aaa! N-aţi fost în oraş! Atunci, vă rog să scoateţi imediat tanagralele. Număr până la trei... Aşa, domnule! Mulţumesc... Pe când noi, dragă Ticuşorule... Noi trebuie să găsim un om fără nume în furnicarul ăsta. Oare câţi locuitori are oraşul?

– Am o idee, spuse Tic.

– Şi eu am câteva. Dar prea fixe şi prea vechi, ca bancul ăsta imbecil. Gata! Gata! Mă las de glume până când îmi dai tu dezlegarea, pentru că te ştiu mărinimos.

– Nu ştiu dac-o să obţinem vreun rezultat, dar cred că trebuie să încercăm. Cam în ce locuri au obiceiul oamenii să dea buzna?

– La cinema, la bâlci... răspunse Dan. La magazine, când se distribuie peşte, la restaurante... La librării, când apar cărţile

cireşarilor…

– Să alegem locul unde se află… unde există un reper, Dan. Sigur că da. Hai să mergem la restaurantul principal. Facem acolo prima încercare…

– În calitate de consumatori? întrebă Dan. Dacă tu îţi închipui că ne va lua vreun chelner în serios, îţi faci iluzii.

– Ba trebuie să ne ia, se înverşună Tic. Şi nu un singur chelner. Toţi chelnerii din restaurant şi din alte restaurante. Dar până ajungem acolo, să deschidem bine ochii pe străzi.

Cei doi cireşari aleseră dinadins străzile cele mai aglomerate. Cercetau toate chipurile pe care le întâlneau. Cu atâta insistenţă, că nu o dată erau pe cale să cunoască duritatea caldarâmului. Nu se uitau pe unde merg. Se uitau numai la figurile oamenilor. Câte ciocniri, câte înghiontiri, câte apostrofări, câte epitete, nu mai este cazul să amintim. Din păcate, pasiunea lor pentru fizionomii nu le furniza nicio satisfacţie. Ajunseră la restaurantul principal al oraşului, cu speranţele intacte. Se aşezară la o masă şi comandară, cuminţi, două siropuri.

Chelnerul care îi servea era bătrân, slab şi în criză de clienţi. Cele două siropuri reprezentau pentru el, în acea zi, un adevărat eveniment.

Tic nu-l acostă imediat. Îi mulţumi doar, însă cu un asemenea gest şi cu asemenea priviri, de parcă i s-ar fi oferit acea licoare în mijlocul Saharei, după zece zile de mers prin arşiţă. Mutra de obicei servilă a chelnerului se împodobi cu un zâmbet pe care de mulţi ani nu-l mai exprimase.

– Să-l mai lăsăm puţin, îi şopti Tic lui Dan, după ce chelnerul se îndepărtă. La a doua comandă pornim la atac.

Însetat, Dan sorbi paharul dintr-o înghiţitură. Dar când îl aşeză gol pe masă, figura lui mărturisea nedumerire:

– Tu crezi că ăsta-i sirop? Şi vrei să mai comandăm încă un rând? Nu! Eu prefer sifon sec. Sau, dacă eşti de acord, un ţap cu guler, pe care să-l împărţim în două…

– Gulerul? întrebă Tic. Ce să fac cu jumătatea de guler?

– Un suport pentru jumătate de cravată, tăiată pe lung… Tu m-ai provocat… De aceea a ieşit un banc atât de prost. Ştii tu. Legea adaptării… Şi-acum, gata! Vreau să-ţi spun ceva serios, care mă roade de multă vreme. Ştii ce mi-a trecut prin cap? Brr! Bine c-ai lansat expresia asta, care anunţă o stare de groază… Încă o dată, brrr! Ei bine, Ticuşorule! Eu m-am gândit că în locul vitrinei, exact în locul acela, între ora nouă fără opt minute şi ora nouă fără trei minute a stat o fiinţă vie. Să zicem un bărbat. O femeie ar fi prea de tot. Şi când am trecut noi, ora nouă fără trei minute, prin locul acela, l-am văzut lungit, sau rezemat de perete, sau în orice poziţie, după preferinţă,

însă cu un cuţit în spate. Adică în locul omului viu şi exuberant, pe care l-ai văzut tu la ora nouă fără un sfert, noi am găsit un cadavru… Cuţitul reprezintă cheia vitrinei. Cât s-a băgat cheia în broască, s-a băgat cuţitul în spatele sau în pieptul individului. Zece secunde pentru furt, zece secunde pentru crimă… Prin urmare, nu e vorba de tanagrale, ci de un cadavru… Tu crezi că se schimbă cu ceva datele problemei? Eu sunt convins că rămân exact la fel. Aceiaşi oameni, aceleaşi întrebări, aceleaşi presupuneri, aceleaşi piste. Nimic, dar absolut nimic nu se schimbă… Prin urmare, suntem în căutarea unui asasin, nu a unui spărgător. Hai să ne închipuim lucrul acesta! Ca în romanele poliţiste. Să căutăm ucigaşul, odiosul ucigaş!

– Brrr! se înfioră Tic. Doamne! Ce imaginaţie!… Nu ştiu, Dan, ce să zic, zău că nu ştiu! Poate că nu se schimbă nimic, nu vreau să mă gândesc la asta acum. Eu cred că e mai bine să-l căutăm pe omul cu cicatrice. Asta e sarcina pe care ne-a dat-o Lucia. Şi dacă ţii cu orice preţ la ideea ta… poţi s-o discuţi cu Lucia, când ne întoarcem să-i dăm raportul…

– Mersi! îi răspunse Dan. Ca să ajung eu în starea ăluia cu care vreau să înlocuiesc vitrina. Nu. Prefer să adulmec urmele omului cu cicatrice. Deşi, Ticuşor, dacă s-a spălat dimineaţa pe faţă, aşa cum obişnuim noi… s-au dus odată cu săpunul şi şansele noastre… Cerem ţapul acela, ca să ne mai înviorăm puţintel? Chelnerul parcă vine spre noi.

– Comandă tu, că eşti mai mare, şopti ciufuliciul.

– Vă rog, vă rog… se înfăţişă chelnerul, cu aerul unui om fericit că a izbutit să treacă prin mii de bariere pentru a ajunge la timp la cei pe care-i iubeşte. Încă un rând?

Dan făcu un gest superior de negaţie cu mâna.

– Un ţap! comandă el, cu o voce plictisită, de parcă ajunsese la al zecelea. Un ţap de aceeaşi culoare!

– Nu avem decât blondă – îl anunţă chelnerul.

– Foarte bine, acceptă Dan. Un ţap înainte de a se duce la banchet. Ştiţi dumneavoastră…

– Şi la banchete servim tot în acelaşi… în aceleaşi chestii de sticlă: regale, ţapi, halbe… După cum preferă clientul.

– Adică fără guler, traduse Tic limbajul lui Dan.

– Aaaa! exclamă ospătarul cu o lucire de nepreţuită stimă şi recunoştinţă în priviri. Sigur că da. Imediat!

Şi se întoarse imediat, aşa cum promisese, aducând un ţap plin, fără guler, şi două pahare curate, în care vărsă berea – ca un reprezentant unic al egalităţii pe pământ – exact la acelaşi nivel în amândouă. Se uită cu complicitate la Tic, aşteptând parcă un răspuns la gestul său, care nu putea fi interpretat decât ca o dovadă de stimă şi consideraţie. Ciufuliciul nu pierdu, bineînţeles, prilejul:

– Serviţi demult aici, în oraş? întrebă el.
– Extraordinar! Cu patruzeci şi cinci de ani în urmă am fost picolo la grădina publică, şi tot în acelaşi an am fost picolo şi la bâlci. La restaurantul „Frunză verde”. Dar dumneavoastră cred că nu eraţi născuţi pe atunci, dacă-mi permiteţi să fac această observaţie. Extraordinar!
Tic clătină din cap a admiraţie:
– Cred că nu există om în oraş pe care să nu-l fi servit…
– Dacă-mi permiteţi, se înclină ospătarul, l-am servit, desigur, şi pe tatăl dumneavoastră… şi pe bunicii dumneavoastră. Extraordinar!
– Noi nu suntem de-aici, interveni Dan. Am venit în vizită la nişte prieteni…
– Da?! se miră ospătarul. Extraordinar! Nu mi-aş fi închipuit. Aş fi jurat, dacă-mi permiteţi, că sunteţi din oraşul nostru, după felul cum arătaţi…
– Aveţi dreptate, îi spuse Tic. Semănăm la faţă… şi la îmbrăcăminte… şi la vorbă…
– Uneori semănăm şi la ochi, completă Dan. Aţi observat, desigur, şi dumneavoastră, dacă-mi permiteţi…
– Desigur, încuviinţă chelnerul foarte politicos. Când v-am văzut la masă, am ştiut, desigur, că o să comandaţi ceva. Extraordinar!… Un an mai târziu, ba mi se pare chiar după nouă luni şi jumătate, am fost angajat, tot picolo, la alt restaurant de pe bulevardul Calomfir. Îi spunea restaurantului, dacă-mi permiteţi, „La noi ca la nimenea”. Dar n-am rămas acolo decât trei săptămâni, ba mi se pare numai douăzeci de zile, fiindcă m-a luat într-o seară unu’ Ghiţă Zdrob pentru două luni la el la ţară. Avea o crâşmă chiar în mijlocul satului: „La nenea”. Şi pe urmă… da… dacă-mi permiteţi… Extraordinar!
Tic însă nu-i mai permise. Îşi închipuia că ospătarul, bătrân cum era, perindase cel puţin o sută douăzeci şi trei de restaurante. Îl întrebă direct:
– Aţi putea să ne ajutaţi să ieşim dintr-o încurcătură?
Ca prin farmec, chelnerul se schimbă la faţă. Nu mai era omul politicos şi servil dinainte. Părea gata să se azvârle asupra celor doi clienţi. Noroc că Dan sesiză, din instinct de conservare, marea primejdie. Scoase o bancnotă de douăzeci şi cinci de lei odată cu batista şi se grăbi să-şi şteargă nasul. Privirile de Argus ale ospătarului străluciră o fracţiune de secundă, apoi faţa lui se îmbogăţi cu o expresie pe care nici cei mai duioşi bunici n-ar fi capabili s-o arate nepoţilor ascultători.
– Extraordinar! Cum să nu vă ajut? Dacă-mi permiteţi, pot să aştept să-mi plătiţi mâine consumaţia. Mi s-a mai întâmplat chestia asta şi alte dăţi.
Zâmbetul lui era duios, înţelegător. Lui Tic i se păru însă că

urechile i se lungesc şi i se lăţesc, pentru a auzi fără greş răspunsul. De aceea se hotărî să-l liniştească definitiv:

– Nu de bani este vorba. Avem chiar prea mulţi. Şi s-ar putea să avem şi bani străini. Nu ştim sigur, pentru că plicul l-am lăsat acasă. Dacă nu reuşim să-l găsim pe cel care l-a pierdut.

– Aţi găsit un plic cu bani? întrebă ospătarul, dovedind o foarte vie perspicacitate când era vorba de probleme pecuniare. L-aţi găsit pe stradă sau acasă?

– Nu ştim dacă are bani în el, răspunse Tic. S-ar putea, pentru că nu e chiar atât de subţire.

– Şi nu l-aţi desfăcut? Extraordinar!

De astă dată, expresia lui favorită îşi găsise locul. Iar uimirea de pe faţa lui nu mai era prefăcută.

Dan sesiză planul ciufuliciului şi se grăbi să-i sară în ajutor:

– Din păcate, plicul nu are adresă. Niciun semn, ca să ştim cui îi aparţine.

Chelnerul era pe cale să-şi amintească o întâmplare recentă. Pentru că nu zăbovi decât o clipă. În momentul când tresări şi când îşi duse mâna la buzunar, pentru a constata că nu mai are o anumită „chestie”, probabil un plic, Tic era gata cu completarea:

– Am văzut când l-a scăpat cineva, când i-a căzut jos din buzunar, dar n-am apucat să i-l dăm. Persoana respectivă se urcase în autobuz şi autobuzul demarase.

– Extraordinar! se miră iarăşi chelnerul, schimbându-şi planul şi fizionomia. Am câţiva nepoţi care, dacă-mi permiteţi, au prostul obicei să-şi pună banii în plicuri. De câte ori nu le-am spus să-şi scrie măcar numele pe plic. Desigur că nu m-au ascultat. Aţi văzut pe persoana aceea la faţă?

– Cum să nu! spuse Tic, cu hotărârea de a ucide în faşă orice manevră a ospătarului. Am şi stat de vorbă cu el. E un om tânăr, poate că nici nu are treizeci de ani. Din păcate, nu ştim cum îl cheamă, nici unde stă, nici unde lucrează. Atâta ştim: că are o cicatrice roşie, un semn sub buza de jos... Cum să vă spun?... parcă l-ar fi tăiat paharul, jumătatea de jos a paharului... Dumneavoastră nu-l cunoaşteţi? Cred că s-ar bucura foarte mult dacă i-am înapoia plicul... eventual prin intermediul dumneavoastră. Noi nu avem nevoie de recompensă...

Nu mai era nevoie de răspuns verbal. Figura chelnerului toate stările posibile. La început regret, pe urmă uimire, apoi iar regret, ceva mai slab, apoi interes, apoi siguranţă, apoi iar o undă de regret (şi mai slabă), apoi chibzuială, ezitare şi în sfârşit, hotărâre:

– Vi-l găsesc eu, n-aveţi nicio grijă, numai dacă-mi permiteţi... Spuneţi că era tânăr, în jur de treizeci de ani?... desigur... desigur că era tânăr... Extraordinar!

Cireşarii plătiră consumaţia, oferind în plus chelnerului un bacşiş generos, apoi părăsiră restaurantul. Parcă mai auzeau cuvintele ospătarului:

– Mai treceţi pe aici. Cât de des. Mă interesez eu, desigur. Nu se poate să nu-l aflu.

Erau din nou pe strada principală şi mai aglomerată acum, la asfinţitul soarelui. Căutau, căutau, dar nicio clipă privirile lor nu tresăreau. Nici omul în gri, nici omul cu cicatrice nu se plimbau la ora aceea pe stradă. Tic era atât de întristat, că Dan simţi nevoia să-l consoleze:

– Nu-ţi mai fă griji, Ticuşorule. Ştii cum urlă acum telefonul fără fir? Nu cred că mai prinde cineva tonul în oraş.

Tic îşi deschise palmele şi i le arătă lui Dan:

– Uite cum ne întoarcem la cartierul general! Îmi vine să mor de necaz. Şi asta numai din cauza ta!

– Sunt în criză, Ticuşorule, recunoscu Dan. Nu-mi mai vine nicio idee genială în minte. Ce să fac? Poate că sunt obosit. Gândeşte-te şi tu! În două nopţi am dormit câteva ore şi apoi atâtea emoţii...

– Fiuuu! îşi aminti ciufuliciul. Era să uit. M-am pregătit de dimineaţă şi era cât pe-aci să uit. Nu vezi că asfinţeşte soarele? Hai mai repede acasă!

– Dacă vrei tu să obţinem primii felicitările Luciei, hai! spuse Dan, grăbind pasul.

– Nu vreau asta! Vreau altceva! Vreau să dorm la noapte. Dacă pe tine nu te interesează...

– Acum ştiu ce urmăreşti, pricepu Dan. Dar am auzit şi meniul de mâine. Se serveşte viţel. Supă, rasol, şniţel... toate cu concursul unui viţel. Cocoşul nu s-a planificat.

Cireşarii se apropiau de casă. Tic îl îmboldi pe Dan:

– Tu du-te înainte. Caută s-o ţii pe bunica de vorbă. Spune-i... spune-i ce note a luat Lucia în ultimul trimestru. N-ai nevoie să minţi, că n-a avut niciun nouă.

– Mă duc, dar îmi declin orice... orice... Tu ştii că mie nu-mi place nici ciulamaua, nici pilaful, nici prăjitura de cocoş. Extraordinar! Dacă-mi permiteţi, bineînţeles... Dan fugi. După câteva minute se strecură şi Tic în curte. Orătăniile se pregăteau de culcare. Ochi cocoşul. Era mare, puternic, ţanţoş, aşa cum îi stă bine unui cocoş. Nu l-ar fi prins, o zi întreagă să fi fugit după el. În buzunarul lui se găsea însă o funie subţire, transformată de dimineaţă în lasso, iar în mâini avea amintirea unor exerciţii. Criminalul cu pinteni parcă bănuia ceva. Se îndreptă glonţ spre nuc. Dar nu mai avu vreme să ajungă în prima creangă. Lassoul îi curmă brusc elanul. Nici măcar nu avu vreme să dea un semnal de alarmă. Cârâielile i se înecară în gât. Tic îl trase cu iuţeală spre dânsul, îl prinse între picioare şi începu operaţia pe care i-

o promisese în gând. Adică scoase din buzunar un rotocol de izolier-band, tăie o bucată cam de zece centimetri, pe care începu s-o înfăşoare cu pricepere în jurul pliscului. Totul dură zece secunde. Cocoşul sări din mâinile lui ca o ghiulea. Dar se opri undeva năuc şi iritat. Îşi sucea capul în toate părţile. Pliscul însă nu voia să-l asculte. Se transforma parcă într-un gotcan, aşa se sălbăticise. Zadarnic. Ameţit de neputinţă şi de oboseală, se căţără în nuc.

Când trecu pe sub pom, Tic i se adresă în şoaptă:

– Nu te speria, puişor cuminte! N-o să te fac de râs în faţa găinilor. Mâine dimineaţă îţi redau glasul. Dar seara iar îţi priponesc pliscul… Noapte bună! Nu ţie îţi spun. Îmi urez singur. Numai că, până atunci, of! câte nu ne aşteaptă! Să dea Domnul să nu-ţi fi încuiat pliscul degeaba…

4

Maria aştepta de un sfert de oră în camera artistei. Când vecina de hol a anunţat-o că o caută cineva, artista a sărit ca arsă din pat, a înhăţat un maldăr de fuste, bluze, rochii, furouri şi ciorapi, a înfipt în degetele mâinii libere patru perechi de pantofi şi a alergat într-un suflet în baie. Apoi, deschizând pentru o clipă uşa, i-a spus vecinei:

– Să mă aştepte numai două secunde în cameră! Ah! Cum am uitat? Mă întorc imediat.

Maria aşteptă, dar nu fără folos. Camera nu-i spunea mare lucru. Era o cameră obişnuită, special mobilată pentru vizitatorii de sezon. În graba ei, artista lăsase deschise uşile şifonierului. Dar, în afară de câteva obiecte vestimentare, nu se afla nimic altceva în compartimente. Sus, pe şifonier, se odihneau două valize uriaşe, cu siguranţă goale sau golite, gândi Maria. Căuta ascunzişuri posibile în încăpere, dar oricât îi zburda fantezia, nu le descoperea. Toaleta, scaunele, fotoliul, biblioteca mică, adăpostind câteva vaze fără flori, câteva albume, două sau trei fotografii înrămate şi cam tot atâtea cărţi, noptierele, toate erau mobile noi, cu linii limpezi, moderne, fără ascunzători secrete. Singurul obiect din cameră, greu de cercetat şi prin aceasta mai dubios, era patul. Dându-şi seama că-i va fi cu neputinţă să sondeze interiorul lui, Maria căută altceva. Şi anume ascunzătoarea ideală, obiectul cel mai simplu şi mai banal, la care nimeni nu se va gândi ca la o ascunzătoare posibilă. Unde? se întreba ea. Şi deodată zări într-un colţ o cutie de carton, aruncată la întâmplare. O cutie de pantofi. Capacul i se părea săltat, neglijent pus. Dar când atinse cutia cu vârful sandalei, o simţi goală. Se îndreptă din întâmplare spre fereastră, din necesitatea de a se mişca. Fereastra dădea într-o curte interioară. Un plop subţirel îşi lungea timid crengile până în apropierea pervazului. Una dintre crengi, cea mai apropiată, se îndoia din cauza unei greutăţi neobişnuite. Adică se agăţase de ea o plasă, iar în plasă se afla un pachet înfăşurat în hârtie de ziar. Maria

nu mai avu răgazul să cerceteze pachetul, pe jumătate acoperit de frunze, pentru că se deschise brusc uşa şi în cadrul ei se ivi o arătare albastră, cu un cerc roşu sângeriu în partea de jos a feţei, acolo unde de obicei se află gură. Surpriza Mariei era un fleac pe lângă uimirea artistei.

– Dumneata erai?! spuse arătarea, după un lung moment de tăcere. Te-a trimis *el?*

Atâta duritate suportase bietul şi micul pronume, încât Maria îşi închipui că are, într-adevăr, de-a face cu o actriţă remarcabilă. Încercă să se scuze cu un gest rafinat, adică îşi frecă, abia atingându-şi-le, mâinile.

– Nu. Vă rog să mă iertaţi. Nu ştiu la ce vă referiţi. Probabil că e o…

„O confuzie”, ar fi vrut să spună Maria, dar se opri la timp. Poate că suspensia o va face pe gazdă să dea câteva lămuriri suplimentare, pe care le-ar fi suportat cu îngăduinţă, chiar dacă nu s-ar fi încadrat în obiectul preocupărilor ei.

Suspicioasă din fire, sau poate ajunsă astfel pe baza unei intense experienţe, artista depăşi momentul dificil.

– Pe mine mă căutaţi? întrebă ea cu tonul uneia care a fost vecină cu o familie de aristocraţi şi obişnuia să pândească, noaptea, prin perdea, ce se petrece dincolo.

– Chiar pe dumneavoastră… răspunse Maria, ca o elevă nepregătită, în faţa unei profesoare severe. Am auzit că sunteţi în oraş… şi am vrut să vă cunosc… (Şi deodată exuberantă:) Atât de mult am vrut să cunosc o artistă adevărată! (Apoi timidă, dar cu privirile în reverie:) Şi atât de mult aş vrea să ajung şi eu pe scenă. (Apoi rugătoare, sinceră, emoţionată:) Vă închipuiţi ce se petrece în sufletul meu… Nici nu-mi vine să cred că sunt aici, în faţa dumneavoastră, că aţi putea să-mi întindeţi mâna…

Mărturisirea aceea atât de spontană şi de sinceră („Când le voi spune, n-or să mă creadă, invidioşii!”) întări brusc oasele artistei, ca după o îndelungată cură de calciu Sandoz, îi mări înălţimea cu cel puţin cinci centimetri şi o făcu să-şi amintească ultimele fotografii („penibile, săraca!”) ale Sophiei Loren.

– Da, da… spuse ea, micşorându-şi la maximum cercul roşu de deasupra bărbiei, cu convingerea că aşa făcea şi Greta Garbo când răspundea admiratorilor. Te rog, ia loc… pe scaun. (Nu putea să-i acorde fotoliul unei admiratoare paralizate. Nici n-ar fi ştiut cum să stea pe el.)

„Vin doică! Fii statornic, Montague.
Mai stai o clipă-două, mă întorc.”

Ce splendid! (Îşi ridică trei degete de la mâna stângă, parcă pentru

a le număra, apoi privindu-le repetă ultimul vers:)

„Mai stai o clipă-două, mă întorc.”

– Splendid! rosti Maria în adoraţie. Aţi jucat de multe ori rolul Julietei?

Şi era atâta naivitate, atâta teamă sinceră că întrebarea ar putea să ofenseze o persoană atât de celebră!

– O, da! spuse artista ca şi cum ar fi răspuns la întrebarea: Citiţi revista „Cinema”?

Şi continuă să recite:

„O inimă de şarpe tăinuită
Sub chip de floare! A mai stat balaur…”

A mai… a mai stat balaur… (Şi la examen se încurcase la acelaşi vers.) Balaur… balaur… îngână ea meditativ.

Maria îşi plecă vinovată ochii în pământ:

– … „În peşteră atât de minunată…”

– Da! da! se repezi ea, ca un copil căruia i se suflă lecţia la tablă.

„Tiran frumos! Angelică satană!…” (Se opri brusc, uitându-se la Maria ca la un călău. E adevărat că nici nu mai ştia versurile următoare.)

„În clipa asta ar fi gata să sară la bătaie, gândi Maria. Mare, mare primejdie! Nu mi-e de bătaie. Datoria!”

– Am auzit că vă plac versurile acestea, i se destăinui Maria cu inflexiuni şi voaluri în voce. O zi întreagă am căutat cartea, ca să le ştiu când vin la dumneavoastră…

– Da, da… acceptă artista explicaţiile Mariei şi îşi aminti cu nostalgie că rostise de multe ori primele două versuri, iar la începutul carierei de şi mai multe ori ultimul vers: „Tiran frumos! Angelică satană!”

– Sunteţi foarte îndrăgostită de Shakespeare, se spune peste tot în oraş. Vă place atât de mult?

Ah! Cât ar fi vrut cea întrebată să poarte acum rochia Ofeliei din scena înecului, aşa cum o văzuse în filmul lui Lawrence Olivier! Numai voaluri albe, dantele… Şi să se plimbe prin cameră, chiar cu riscul de a-i provoca o criză de inimă admiratoarei.

– Enorm! Îmi place enorm, formidabil! răspunse ea.

Maria îşi muşcă buzele până la sânge, chemând în ajutor durerea împotriva râsului care se pregătea ucigător, eruptiv, în pieptul ei. Şi se gândea mereu cum s-o apropie de tanagrale. Şi până la urmă se gândi să se folosească tot de idolul ei, Shakespeare.

– Ştiţi ce-aş fi vrut să vă mai întreb? Dar vă rog să-mi spuneţi dacă

nu vă răpesc timpul.

– Nu! pronunţă actriţa un verdict generos, arătând o favoare cu totul specială, dar uitându-se totodată şi la ceas.

– Aş fi vrut să vă întreb dacă vă plac şi alte piese de Shakespeare… cele scrise în ultima perioadă… Troilus şi Cresida… Pericle… Timon din Atena?…

– Da! răspunse ea scurt, fără să manifeste o încântare deosebită. Toate piesele lui îmi plac foarte mult. Da, şi Pericle, şi… Troilus şi Timon… Sunt frumoase, plăcute, interesante.

– Mă gândeam la Marina, zâmbi Maria cu gingăşie. Nu găsiţi că e o coincidenţă interesantă? Pe ea o cheamă Marina… pe dumneavoastră Marieta… Cred că vi s-ar potrivi foarte bine rolul.

– Da? surâse aprobator şi prieteneşte artista. Formidabil! I-am spus şi eu regizorului acelaşi lucru… Dar el a preferat-o pe alta… o stri… Vai! Să nu crezi că e atât de liniştită lumea noastră, a actorilor… Mă refer, bineînţeles, la actorii mari, nu la figuranţi sau la dubluri, sau la cei care joacă roluri episodice. Dac-ai şti câtă mâncătorie e la noi! Vai! Câte roluri nu se dau după ochi sau după… după… Mi-e şi ruşine să spun. Atât de răi şi de apucaţi sunt unii regizori; şi fiecare îşi are protejaţii şi protejatele lui; şi să-i vezi pe aceştia cum şuşotesc pe la colţuri, când iese o creaţie mai bună; mi-e teamă să beau dimineaţa cafeaua, să nu mă pomenesc cu cianură în ea… Ce mă fac eu dacă mor? Sau chiar pe scenă, când sunt scene cu dueluri, cum e când duelează ăla… Cyrano, sau când se trage cu pistolul, cum s-a întâmplat într-o piesă în care am avut o admirabilă creaţie, magnifică; au crăpat toate de necaz; le vedeam cum îşi muşcă unghiile în sală sau în culise; una şi-a rupt în zeci de fâşii rochia de seară, chiar pe stradă, în faţa afişului pe care era trecut numele meu; alta a vrut să bage un glonţ adevărat în pistolul cu care se trăgea în mine, pe scenă; noroc că a uitat glonţul acasă; vai! şi câte altele, când te lansezi ca vedetă! dacă le auzi vorbind între ele! Ştii? se adună toate în câte o cabină şi încep să boscorodească bra, bra, bra, bra… fac descântece acolo, aduc cărbuni şi-i ard în ibricul de ceai; sau se duc la studio, să spună nu că ele sunt fotogenice, se duc să spună că tu nu eşti fotogenică, şi mai spun că ai un ochi mai mare şi unul mai mic, că nasul se loveşte de bărbie. Şi când te duci acasă, zău că te doare capul şi iei câte două antinevralgice… Vai, vai, vai!… Dacă ar şti Shakespeare, săracul, l-ar pune pe Hamlet să-i ucidă pe toţi artiştii, atunci când merge cu ei să joace în faţa lui tată-său vitreg, ăla care l-a ucis pe taică-său… Of! Şi cât am vrut ca s-o joc pe Ofelia! Dar iar m-am gândit că or să crape de ciudă, şi or să pună la cale cine ştie ce; aşa că m-am lăsat păgubaşă… Şi acum joc într-o piesă în care omor pe cineva, pentru că m-a lăsat pe drumuri. Dar cel puţin le fac în ciudă. Şi ele simt că le spun lor când spun: „Ah! ce v-aş gâtui pe toţi,

uite aşa şi aşa şi aşa…” Ultimul *aşa* l-am adăugat eu… Că şi noi, actorii, introducem replici în piese, după temperamentul fiecăruia. Că doar suntem şi noi creatori…

„Ce potop! Ce potop!” gândi Maria. Dacă ar juca un rol ca acesta pe care mi l-a jucat acum, ar înnebuni sala. Brrr! Cum a trecut timpul! Trebuie s-o iau direct, altfel nu mai merge. Dacă mai începe o tiradă din asta, fără cap şi fără coadă, mă ţine aici până mâine dimineaţă.

– N-aţi fost aseară la muzeu? parcă v-am zărit… sau poate mi s-a părut numai…

– La muzeu? se trezi actriţa. Da, da. S-a ţinut tot timpul un bărbat de mine şi, ca să scap de el, am intrat în muzeu. Dar şi acolo a intrat după mine. L-aş fi dat afară, dar nu ştiu pe unde a intrat, că l-am găsit înăuntru. Şi n-am putut să văd niciun moment un tablou ca lumea, din cauza lui… oare cum pot fi aşa bărbaţii? Cum aud că eşti artistă, cum se uită toată lumea la tine şi toţi, numai la căsătorie se gândesc. Eu nu vreau să mă mărit. Vreau să mă dedic numai artei. Tot sufletul să mi-l dau, toată fiinţa, să nu mai rămână nimic pentru altceva, sau pentru altcineva… Şi el tot timpul se ţinea de mine…

„Ceva tot am aflat, se bucură Maria. Un lucru e sigur. Duduiţa nu l-a slăbit din ochi pe tânărul acela cu cicatrice nicio clipă. Şi probabil de aceea s-a dus în ultimele trei zile la muzeu. Ştia că e şi el acolo. Alta e problema. Dacă nici el n-a slăbit-o din ochi şi ce făcea el acolo în fiecare seară? Oare premedita dispariţia tanagralelor?”

Şi deodată Maria făcu descoperirea! Tânărul cu cicatrice trebuia scos din cauză. Era singurul care avea un alibi perfect! Oriunde ar fi fost în muzeu, erau nişte ochi care-l urmăreau fără încetare. Deci nu putea să golească vitrina, fără să fie văzut. Şi se gândi că trebuie să se convingă definitiv de lucrul acesta, mai ales că artista era foarte dispusă să fabuleze în jurul personajului. Aproape că n-o mai interesa situaţia artistei pe lista suspecţilor… Voia să dovedească alibiul omului cu cicatrice.

– S-ar putea să fie un om serios…

– Te mai îndoieşti de lucrul acesta? se supără artista.

Maria nu făcuse nicio gafă. Premeditase iritarea artistei, cu speranţa că va scăpa mai uşor adevărurile pe care le aştepta.

– Vă rog să mă iertaţi, se scuză ea. M-am gândit că se acostează atât de uşor pe stradă…

– Cum îţi închipui că el e un om care se pretează la aşa ceva? începu actriţa. E chiar prea serios. (Şi deodată îşi aminti că spusese altceva cu câteva clipe înainte.) Adică… face propuneri foarte serioase. El nu umblă ca alţii terchea-berchea pe stradă. Îi place să stea la muzeu, să observe fiecare lucru în parte. Stă în faţa unor tablouri sau în faţa unor statui câte un sfert de oră… Era un portret foarte frumos într-un loc şi l-a privit fără să se clintească… m-am uitat

la ceas… douăzeci de minute…

– Poate că e pictor… sau student la Arte plastice…

– Nu e pictor… Nu! Mi-a răspuns foarte politicos: „Nu, domnişoară! Nu sunt pictor… nici sculptor…” Sculptor, a adăugat de la el… Mi-a răspuns foarte serios.

– Şi-a stat tot timpul cu dumneavoastră aseară la muzeu? Probabil că voia să vă cunoască preferinţele.

– Da, da! Eşti o fată inteligentă. M-am gândit şi eu la asta. La fiecare tablou la care mă opream eu, se oprea şi el. Chiar m-am mirat că ni se aseamănă gusturile…

„Oare cine s-a mirat? se întrebă Maria în gând. Prin urmare, iată, în sfârşit, un personaj scos de pe lista suspecţilor. Gata! Nu mai am niciun dubiu. Asemenea ochi nu pot să înşele şi mai ales nu pot să obosească. Dar ea, în schimb, a fost oare atrasă numai de cel pe care-l atrăgeau tablourile, acolo, în muzeu? Trebuie să aduc vorba despre statuete şi să văd cum reacţionează. Asta înainte de-a pleca. Până atunci ar mai fi câte ceva de clarificat.”

– Eu îmi închipui că aveţi un gust atât de rafinat, că toate persoanele din muzeu priveau împreună cu dumneavoastră tablourile la care vă uitaţi.

– Nu ştiu… răspunse artista, cuprinsă subit de un acces de modestie. Poate că da… Eu n-aveam timp să mă uit la persoanele care se aflau în muzeu. Erau atâtea tablouri acolo!

„Ori spune adevărul, medita Maria, ori a văzut ceva despre care nu vrea să vorbească, ori e implicată ea în dispariţia tanagralelor. La urma urmei, sarcina noastră este să elimine suspecţii. Dacă prin atitudinea ei preferă să rămână încă pe listă, treaba ei!” conchise nu fără răutate Maria.

– Vă rog să mă iertaţi că v-am reţinut atât de mult… Dar e atât de plăcut să stai de vorbă cu o persoană cultă şi informată şi atât de amabilă, că greu, greu îţi vine să te desparţi de ea!

– Mulţumesc, răspunse artista absentă. Ce păcat că s-a închis muzeul! Mi-au mai rămas câteva tablouri de văzut… şi… îmi place să-mi petrec vacanţele aici… la muzeu… la… Păcat că s-a închis… Îţi mulţumesc, îţi mulţumesc! Mi-ai făcut mare plăcere…

Maria ajunse la uşă. Înainte de a păşi pragul, puse ultima întrebare, cu aceeaşi voce timidă cu care vorbise la început:

– Da… Voiam să vă întreb ceva… În piesele lui Hariton aţi jucat?

– Hariton? A, da! Sigur că da…

– Aţi jucat şi în… „Casa cu statuete”?

– Da! răspunse ea, fără să se jeneze. Dar nu în rolul principal, din cauza unei invidioase. În cel secundar. Chiar am debutat cu acest rol într-o zi ploioasă, de martie.

Maria o privea prin genele întredeschise cu o atenţie cumplită, dar

nu observă nicio tresărire pe faţa artistei. Şi plecă mai decisă decât intrase. Femeia aceasta avea un talent extraordinar de a minţi fără să clipească. De ce să nu creadă că era implicată în dispariţia tanagralelor? Nu-i tresărise niciun muşchi al feţei când auzise cuvântul „statuete”. Dar nici atunci când spusese că jucase rolul secundar într-o piesă care nu exista, din simplu motiv că autorul ei nu existase niciodată.

5

Începea să se întunece când tinerii se întâlniră, toţi, în chioşcul din mijlocul grădinii. Trecuţi prin atâtea încercări şi experienţe, cireşarii instituiseră un sistem de informare reciprocă de o mare rapiditate şi precizie. Făceau mai întâi o relatare de ansamblu, extrăgeau apoi esenţa problemei, înfăţişând-o cu toate argumentele pro şi contra culese, aminteau amănuntele care aparent nu aveau nicio însemnătate, iar la urmă îşi manifestau propriul punct de vedere. Dacă mai existau lacune, ele erau imediat sesizate şi completate. În felul acesta, într-un timp foarte scurt, ceea ce fusese domeniul unuia singur devenea foarte repede domeniul familiar al tuturor. Sistemul fusese verificat de nenumărate ori şi cu timpul încetase să mai fie un sistem. Se transformase într-un obicei de toate zilele.

Şi de data aceasta sistemul îşi dovedi eficienţa. Nu mult timp de la întâlnirea din chioşc, toţi ştiau cu precizie ce se întâmplase în perioada cât acţionaseră izolat. Rapoartele lor aduceau în esenţă următoarele precizări:

1. Omul cu cicatrice nu era un locuitor al oraşului, sau se mutase de foarte puţină vreme în oraş. Posibilităţi: a. să fie în concediu de odihnă; b. să fi venit odată cu bâlciul. Observaţii: se exclude posibilitatea de a fi un oarecare turist (o săptămână la rând vizitase muzeul).

2. Omul în gri nu era cunoscut în oraş. Încă nu se aflase dacă a plecat sau nu din oraş. Observaţii: trebuie căutat la bâlci, unde a fost întâlnit de două ori. Urgent.

3. Atletul a vizitat o singură dată muzeul. Până la proba contrarie (eventualitatea unei complicităţi) este scos de pe lista suspecţilor.

4. Cucoana cu joben oferă un alibi aproape irefutabil omului cu cicatrice şi artistei. Observaţii: vezi raportul despre artistă. Confirmă suspectarea paznicului.

5. Artista oferă un alibi foarte solid omului cu cicatrice.

6. Scheletul e într-o perioadă de luciditate.

7. Paznicul rămâne în continuare pe lista suspecţilor. Depoziţia cucoanei cu joben poate fi interpretată în ambele sensuri: şi favorabil şi nefavorabil.

Cam acestea erau datele esenţiale din rapoartele aduse. Implicaţiile erau însă mult mai diverse şi mai serioase. Şi fiecare

cireşar era conştient de lucrul acesta. De aceea nimeni încă nu îndrăznea să spargă tăcerea. Aşteptau un imbold. Şi el veni bineînţeles de la Lucia, aceea care le centralizase rapoartele şi făcuse însemnările de mai înainte.

– Eu propun să începem cu lista suspecţilor, zise ea. Ca să reducem câmpul investigaţiilor şi să ne disciplinăm mai bine raţionamentul, deducţiile, ipotezele. Nici atletul, nici omul cu cicatrice n-au ce căuta pe lista noastră. Primul pentru că n-a fost în muzeu în momentul blestemat, al doilea pentru că două persoane, interogate separat, susţin alibiul lui.

– Şi noi, care am pus orăşelul pe ghimpi, ce facem? întrebă Tic. La ora asta toţi chelnerii de pe o rază de zece kilometri îl caută pe omul cu cicatrice…

– Asta încă nu-i nimic, adăugă Dan. Să nu ne caute mai târziu el pe noi. Pe unde scoatem cămaşa?

– Eu port maiou, ripostă Tic. Am spus asta de la începutul cărţii… Şi chiar să-l ştergem aşa, dintr-o dată?

– Nu, Ticuşorule, îl linişti Lucia. Trebuie găsit. Artista ne-a dat un alibi pentru el. Dar de unde ştim noi că şi el ne va oferi un alibi solid pentru artistă?

– Dar cucoana cu joben? interveni Ioana. Ea ne-a dat alibiuri pentru amândoi. Se pare că în perioada blestemată i-a văzut pe amândoi uitându-se la acelaşi tablou. Să zicem că el nu putea să scape de sub observaţia artistei…

– Sigur nu! accentua Maria. Şi m-am gândit şi eu la ce spui tu. Dar cred că problema cea mai importantă e alta. Excluzând suspecţii, unul după altul, de pe listă, prin metoda pe care o folosim acum, aceea a alibiurilor personale, individuale, nu excludem în aceeaşi măsură şi posibilitatea furtului prin complicitate? Dacă artista a colaborat cu drăguţul ei? Ştiţi cum m-a întâmpinat când m-a văzut! „El te-a trimis?” aşa mi-a spus. Oare la cine se gândea? Mie mi s-a părut că-l aştepta pe el… Se poate să fi fost şi o simplă închipuire a ei. De multe ori vezi totul din jurul tău nu cum este, ci cum ai dori să fie. De aceea susţin ideea Luciei. Omul cu cicatrice trebuie găsit. Dar nu sunt de acord şi cu prima ei idee şi anume de a-l şterge de pe lista suspecţilor. Numai dacă abandonăm ideea complicităţii, şi eu sunt cu totul împotriva abandonării.

– Staţi! Staţi! se învolbură Dan. Gata! Misterul s-a clarificat. Am găsit cheia enigmei! E formidabilă! Cea mai ingenioasă idee a secolului. Ştiţi cine a comis furtul? Cele două cucoane în complicitate. Rujul şi jobenul. Oferindu-i alibi celui mai suspect dintre toţi – nu omul cu cicatrice a venit la muzeu şapte zile la rând? – se scot pe ele din cauză. Aia care purta valiza cu tanagralele pe cap spune că a văzut-o pe ailaltă cu tipul în faţa unui tablou, în momentul blestemat. Le oferă

alibi la amândoi. Dar înseamnă că şi ea a fost acolo tot timpul. Deci nu s-a putut mişca. Sau s-a mişcat artista. I-a luat pălăria, s-a dus la vitrină, a umplut-o de tanagrale şi pe urmă i-a pus-o înapoi pe cap. Câteva minute o să suporte ea greutatea... Vedeţi ce ingenios! Se cunoaşte că a jucat rolul unei hoaţe... iar cealaltă a învăţat meseria din diverse librete de operă şi operetă... Formidabil!

– Nu e nimic formidabil, îl temperă Maria. O simplă posibilitate ca atâtea altele, poate mai trasă de păr ca altele.

– Mă opun! rezistă Dan eroic. Tu nu vezi că amândouă se servesc de omul cu cicatrice cu atâta abilitate că ăsta, o să vezi tu, o să le ofere cel mai solid alibi; pentru că şi ele îi oferă lui, fără să-i spună.

– Ce nevoie are el de alibi, dacă e nevinovat? se încăpăţână Maria. Şi ce tot ai cu femeile? Cu ce au deschis uşa vitrinei? Cum, când au făcut cheia? Cine le-a făcut-o? Cum au scos statuetele?... Mai bine l-ai găsi pe omul cu cicatrice, ca să ne lămurim cu problema alibiurilor!

– Şi eu care credeam... se plânse Dan. Nu-i nimic. Îmi susţin mai departe ideea, în calitatea pe care mi-o dă rolul meu vechi. Ofer prin ea ideea celor mai năstruşnice combinaţii... Şi nu te mai răţoi aşa, că ea dă apă la moară teoriei tale cu complicitatea. E cea mai ingenioasă întruchipare a teoriei tale. Dixi!

– Aş vrea să spun şi eu ceva, se înscrise Tic la cuvânt. Artista zice că a stat mereu împreună cu omul cu cicatrice, fiindcă nu putea să scape de el... Stai să termin, Maria! Cucoana cu joben spune că i-a văzut alături, uitându-se la un tablou, cu puţin timp înainte de închiderea muzeului... Dar nu uitaţi că şi paznicul a privit în sală după plecarea directorului, probabil în timp ce ieşea directorul. Şi el n-a mai văzut-o pe artistă alături de omul cu cicatrice. Aşa spunea el. Unde era artista?

– Unde era? repetă Maria întrebarea. Era după o statuie şi-l urmărea pe omul tău, să vadă dacă va intra sau nu în vorbă cu cucoana. Cum să-l slăbească din ochi? Numai dacă...

– Ei, vezi? o îndemnă Lucia. Numai dacă avea ceva mult mai important de făcut, nu?... Dar eu mai reţin ceva din ceea ce spune Tic. După plecarea directorului din muzeu, trei oameni, în trei momente diferite, plasaţi în unghiuri diferite, l-au văzut pe omul cu cicatrice privind nu ştiu ce tablou aşezat pe peretele din stânga, la o distanţă apreciabilă de vitrină. În condiţiile acestea mai putem noi să-l considerăm suspect?

– Da! răspunse Ionel. Sunt absolut convins că nu el a scos statuetele din vitrină. Dar un complice de-al lui putea să le scoată. De unde ştim noi că nu s-a amestecat intenţionat printre cei care priveau tablourile, pentru a risipi mai târziu orice bănuială că ar fi comis el furtul? A venit în fiecare zi la muzeu, a confecţionat cheia, a văzut care-i situaţia şi la momentul hotărât a înmânat cheia complicelui...

sau complicei.

– Şi el a venit la muzeu şapte zile la rând, ca să atragă în mod special atenţia asupra lui? întrebă Lucia.

– Argument psihologic, protestă Maria. Şi apoi eu am văzut la artistă, nu în cameră, ci afară, ascuns între frunzele unui plop, un pachet ciudat.

– Asta seamănă cu un amănunt pus anume de autori în cărţi, pentru a induce în eroare cititorii, spuse Dan. E pentru naivi, Maria. Să-ţi spun eu ce era în pachet? Cinci roşii şi un sfert de kilogram de brânză telemea, puse la umbră...

– Îmi pare rău că nu m-am interesat dacă e frigider în casă, reflectă Maria. În orice caz, artista asta e foarte dubioasă... Sau e extraordinar de inteligentă şi de talentată... sau e de-o prostie fenomenală.

– Eu aş înclina spre ultima părere, o ajută Dan. Numai nătângii pot spune cu atâta uşurinţă şi nepăsare prostii de genul celora pe care ţi le-a debitat ea.

– Cum faci tu acum, nu pierdu Tic prilejul să se afirme.

Lucia ceru cu un gest scurt linişte:

– Ca să lămurim misterul ei şi alte mistere trebuie să-l găsim pe omul cu cicatrice. Şi asta cât mai urgent. Mă gândesc la un lucru. Dacă paznicul ar mai fi văzut-o pe artistă lângă omul cu cicatrice, eliminam dintr-o dată trei suspecţi. Ne-am fi continuat mult mai uşor cercetările...

– N-ai dreptate, se opuse Ioana. Paznicul i-a văzut împreună doar într-una din secundele celor trei minute blestemate. De unde ştim noi ce-au făcut pe urmă? Poate s-au despărţit... Adică (îşi aminti ea) ai dreptate... Şi cucoana cu joben, şi artista susţin că erau în locul în care le-a văzut paznicul. Da! Trebuie să aflăm ce a văzut omul cu cicatrice după plecarea directorului...

În clipa aceea descoperi Maria greşeala săvârşită de toţi cei care făcuseră cercetări:

– Am uitat toţi un lucru, spuse ea. Trebuia să ne interesăm în primul rând despre ceea ce s-a întâmplat în muzeu, în timpul în care a fost directorul acolo... Adică să legăm cercetările noastre de momentul directorului.

– Absurd! se împotrivi Dan. Statuetele s-au furat după ce-a plecat directorul, în cele două sau trei minute care au trecut până la apariţia paznicului. Nu s-au putut fura în timp ce el era acolo. E la mintea cocoşului.

Tic se gândi atunci la împintenatul imobilizat, dar vocea surorii sale îi scurtă evadarea:

– Nu te grăbi dumneata cu concluziile! Lasă-mă să-mi duc ideea până la capăt. Noi am uitat că directorul, plecarea lui, mai ales plecarea lui, constituie momentul crucial el enigmei. Nu trebuie să

întrebăm: unde eraţi înainte de închiderea muzeului? Înainte poate să însemne şi trei minute, dar şi zece sau douăzeci de minute. Trebuie să procedăm altfel. Să întrebăm pe fiecare în parte dacă l-a văzut pe director în sală, dacă l-a văzut când a plecat, mă rog… Şi apoi, sub o formulă sau alta, să ne interesăm ce s-a mai întâmplat în muzeu, după ce-a plecat directorul. Să profităm adică de momentul acesta precis pe care-l constituie plecarea directorului şi care inaugurează momentul blestemat.

– Eu abia am avut curajul să întreb, mărturisi Ioana. M-am simţit mereu într-o primejdie.

– Precizarea Mariei e foarte importantă, susţinu Ionel. Cel puţin pentru cercetările viitoare.

Era şi părerea Luciei:

– Într-adevăr. Dar să uităm că suntem la primele noastre investigaţii. Până acum n-am făcut decât presupuneri. Am luat, cum s-ar spune, primul contact cu personajele. La al doilea contact suntem obligaţi să aplicăm metoda Mariei.

– Eu pot să mă duc chiar mâine, se oferi Ioana. Găsesc un pretext foarte uşor.

– Şi e şi foarte necesar să te duci, o îndemnă Lucia. Paznicul spunea că directorul a salutat-o pe doamna cu joben, când a intrat în sală. Poate că a salutat-o şi la plecare. Trebuie să afli care era situaţia atunci şi ce s-a întâmplat după aceea, până când paznicul a anunţat închiderea.

Maria strâmbă din nas:

– Pentru mine e de-a dreptul penibil, după chestia cu Hariton. Mi-e teamă să nu…

– Aiurea… încercă Dan s-o liniştească. Spune că ai găsit, sau că ai citit o piesă extraordinară…

– Formidabilă, aşa îi place să zică…

– Eu sunt obişnuit cu „extraordinar”, continuă Dan. Spune-i că ai citit o piesă ex… formidabilă de Dantic… Nu te supăra, Ticuşorule, că m-am instalat înainte: Ticdan nu prea sună a autor… Dantic, în schimb, aduce a Alighieri… Şi poate o să-i dea ăleia prilejul s-o corecteze pe Maria: „Nu Dantic, domnişoară… Vai de mine, se poate să nu ştii?! Dante a scris-o… Ăla care a găsit bijuterii la Monte Cristo… Vai! Ce frumoase bijuterii! Şi cum le împărţea pe gratis tuturor! Vai! Ce ghinion! Nu putea să se nască mai târziu? Of! Bărbaţii de azi… Ştiu eu unul…” Şi aşa mai departe. O să ai precis succes, Maria.

– O să am pe dracu! Probabil că directorul nu i-a dat nicio atenţie, şi atunci o să spună: „Cine? Directorul? Nici nu l-am văzut, nici nu ştiu cum arată. Dar nu cred c-a fost în muzeu. Nu se putea să nu-i facă observaţie tânărului care se ţinea de mine. Bărbaţii, când văd o…” Şi aşa mai departe. Mai bine du-te tu!

– Înainte sau după ce dau de omul cu cicatrice? întrebă Dan. Şi într-un caz şi-n altul, dacă e adevărat ce spune interpreta lui Hariton, riscaţi să restrângeţi grupul cireşarilor, sau să vă dedicaţi toţi profesiei de medic.

– Dacă vreţi, mă duc eu, se oferi Tic. La început mă dau fratele „unui domn care vă cunoaşte şi vă admiră”, şi la sfârşit o întreb, după ce-i spun că-mi caut de cincisprezece ani părinţii. Ştiţi… asta ca să-mi măresc vârsta… O întreb dacă nu sunt cumva copilul ei.

– Voi, ăştia cu glumele, spuse Lucia, uitându-se insistent la Tic şi la Dan, ar fi mai bine să vă ocupaţi de personajele voastre. Nu ştim nimic despre ele şi poate că ele constituie cheia enigmei.

Tic vru să spună ceva, dar Ionel i-o luă înainte:

– Şi scheletul? Uitaţi că el a fost în Grecia? Poate c-a vizitat şi Beoţia?… Ce-a căutat dintr-o dată la muzeu şi încă într-un moment de luciditate? Ce l-a apucat să vorbească aşa, din senin, în greaca veche? Şi să răscolească toată casa, şi să facă exerciţii de atac? Ascundea ceva? Se pregătea să întâmpine pe cineva?

– În privinţa lui, încercă Lucia să aducă o lămurire, în cazul lui ne izbim de un obstacol, dar am mai vorbit despre asta. Premeditarea. Numai dacă a sesizat că vitrina e descuiată… Dar şi atunci se pune întrebarea: ce-a făcut cu tanagralele? Unde le-a ascuns, ca să poată ieşi neobservat din muzeu? Era pentru prima dată acolo. Nu-şi adusese nimic pentru…

– Asta e! o întrerupse Ionel. Ce-a căutat la muzeu? Dacă s-a dus cu gândul să fure ceva? Atunci nu a luat ceva cu dânsul? O sacoşă, o plasă? Sau poate nici nu avea nevoie de aşa ceva. Şi-a aplicat pur şi simplu un buzunar mare în interiorul hainei… Cu ce gânduri s-a dus scheletul la muzeu? Ce anume l-a îndemnat? Ce anume l-a atras? E de douăzeci şi cinci de ani în oraş şi iată că-i vine deodată în cap să viziteze muzeul. Oare fără niciun scop?… Poate c-a venit cu gândul să fure şi întâlnind un prilej foarte favorabil – vitrina descuiată – şi-a pus planul în aplicare… De unde ştim noi că, dacă vitrina ar fi fost încuiată, n-ar fi dispărut din muzeu un Luchian sau un Andreescu?

– Dar de unde ştim noi că vitrina a fost descuiată? întrebă Lucia. Ipoteze, mereu ipoteze. Mă îngrozesc la gândul că n-am clarificat nimic, că s-au încurcat şi mai mult iţele pe care le ţinem în mână… De pildă, ideea lui Dan. Şi ea trebuie luată în consideraţie. Până mai adineauri mă gândeam că am putea să-l ştergem măcar pe schelet de pe lista suspecţilor… Singurul lucru care mă face să nu disper e că suntem abia la începutul cercetărilor noastre. Şi mai este ceva. Tot o speranţă de-a mea. E de-ajuns să aflăm un singur amănunt, care ne scapă acum, dar care poate să ne parvină oricând: într-un minut, într-un ceas, într-o zi şi care dintr-o dată reduce numărul suspecţilor la unul singur, sau la doi, sau ne dezvăluie direct vinovatul. Amintiţi-vă!

Când tu, Ticuşor, pe-atunci erai într-adevăr Ticuşor, ai scos aparatul T.F.F. în Peştera Neagră, imediat ne-am lămurit cine se află în urma noastră! Sau când a sesizat Victor singurul lucru inutil în încăperile din Castelul fetei în alb, coloana aceea maiestuoasă, cât de repede i-am dezlegat misterul! Căutând mereu, cu atenţie, fără să ignorăm nimic, nu se poate să nu ajungem şi de astă dată la amănuntul care va oferi cheia enigmei.

Lucia nu vorbise cu căldură, ci cu acea severitate care o caracteriza. Le dăduse celorlalţi exact imboldul de care aveau nevoie în situaţia confuză, încâlcită, în care se găseau. Toţi înţelegeau că le trebuie şi mai multă tenacitate, şi mai multă hotărâre, şi mai multă iscusinţă pentru a parcurge misterul până la capăt.

– Am omis două persoane, îi trezi vocea Ioanei. Paznicul şi omul în gri. Putem să-i excludem din preocupările noastre? Profesoara mi-a spus că paznicul n-a străbătut întregul muzeu… A rămas în centrul potcoavei, de acolo a anunţat închiderea…

– N-a pătruns în aripa dreaptă, sau nu l-a văzut nimeni trecând? întrebă Ionel. Situaţia lui rămâne neschimbată. Adică rămâne în continuare suspect.

– Iar despre omul în gri, spuse Tic, eu bănuiesc unde l-am putea găsi. Dacă sunteţi de acord, putem să-i facem, în grup, o vizită, după cină.

Ciufuliciul nu uitase, aşa cum nu-l uitase nici pe criminalul cu pinteni, sarcinile suplimentare pe care şi le luase în legătură cu roata norocului. Spre bucuria lui, toţi ceilalţi, în frunte cu Lucia, acceptară să facă o plimbare nocturnă în iarmaroc. Dacă le va da voie bunica, bineînţeles. Iar bunica, uitându-se după-masă cu încredere la Lucia, îşi dădu acordul.

Capitolul VII

1

Feeria şi vacarmul îi ameţiră pe toţi, chiar şi pe Tic şi pe Dan, care nu făceau prima dată cunoştinţă cu bâlciul din orăşelul Ioanei. Uitară pentru o vreme îndatoririle pe care singuri şi le asumaseră, dăruindu-se fără zgârcenie amuzamentelor atât de diverse şi de stridente din jurul lor. Culorile se schimbau la fiecare pas; firmele veştejite şi spălăcite înfăţişau mereu alte minunăţii; trâmbiţele şi vocile de pe fiecare estradă anunţau noi numere, unice, nemaivăzute, nemaipomenite; orchestrele sugrumate, adăpostite în trunchiurile uriaşe de la căluşei, de la lanţuri, de la roata mare, proiectau în văzduh nişte melodii care păreau din altă lume; omuleţi de-o şchioapă sau lungani deşiraţi până la cer, cu fesuri înstelate pe cap, ţipau, răguşeau şi iar ţipau, îmbiindu-te să le cumperi mărfurile, şi peste tot se râdea şi oamenii se strâmbau unii la alţii, cu măşti sau fără; şi o puzderie de mese şi gherete ofereau sigur şi pe gratis: ceasuri, ţigarete, cizme, borcane, baticuri, mingi, ciocolată, becuri, şampanie, pocnitori, ibrice, stilouri, bricege, şireturi şi loţiune de păr. Iar în locul cel mai potrivit, circul cu cortegiul lui de zburători, acrobaţi, luptători, saltimbanci, clovni, jongleri, biciclişti, cai, urşi, pantere, girafe, lei, rinoceri, crocodili, canguri, struţi şi elefanţi, toate zugrăvite fioros pe cartoane uriaşe, dar din pâlnia mare de tablă, care nu se mai dezlipea de la gură, se auzea mereu: „Ce vedeţi aici pe pânză este viu şi natural. Hai! Intraţi, intraţi cu toţii – un program fenomenal!” Şi câte alte versuri, şi rime, şi onomatopee, şi exclamaţii, şi mai ales muzica, fanfarele entuziaste şi neobosite, şi tobele, bubuind neîntrerupt, până la distrugere, şi melodiile îndrăzneţe ca nişte jeturi de apă risipindu-se în stropi mărunţi şi inundând pe nesimţite memoria. Şi mai ales cei care vedeau şi auzeau toate acestea, devenind toţi naivi, copilăroşi, uitând, ca în urma unui farmec, anatomia, fizica şi buna-cuviinţă. Spectacol unic, în care fiecare juca pentru celălalt: actorii pentru spectatori şi spectatorii pentru actori.

Cireşarii noştri se opriseră în faţa circului. Se anunţa cu tobe, tromboane, goarne şi ţipete începerea spectacolului: „Ultimul salt mortal! Reprezentaţia începe!” Acrobatul de pe estradă dispăru după nişte perdele, dar după două minute apăru altul, făcu şi acesta câteva tumbe, şi iarăşi se dădu semnalul de începere, şi iarăşi după două minute apăru un saltimbanc, apoi un scamator, apoi un clovn, apoi primul acrobat, apoi un vlăjgan cât toate zilele rupând nişte lanţuri de parcă erau panglici de hârtie, apoi un jongler cu trei făclii aprinse, până ce Tic spuse foarte sigur:

– Altceva nu cred că mai au în programul dinăuntru; poate una care se îndoaie, dar din alea nu pot să văd…

Şi plecară spre alte locuri. Tic şi Dan îi conduceau. Mergeau pe căi ocolite spre un anumit loc care-l interesa în mod deosebit pe cel mai tânăr dintre cireşari. Se opriră în apropierea acelor roţi verticale, de care se agaţă scaune şi care în limbajul de bâlci se numesc lanţuri. Erau vreo patru mecanisme de acest fel în bâlci, dar Tic îl alesese pe cel mai mare dintre ele, un adevărat uriaş, care domina împrejurimile mobile şi colorate.

– Vrei să te dai în lanţuri? îl întrebă Dan. Eu n-am nicio poftă, Ticuşorule.

– Vreau să fac o repetiţie, răspunse el. Vreau să fac un mic antrenament şi mai vreau să-mi arunc o privire de sus, de la înălţime, asupra bâlciului. Cine ştie ce voi descoperi! Tu spune-i Luciei şi Mariei că m-am dus să cumpăr ceva.

Şi ciufuliciul dispăru într-o clipă în mulţime. După cinci minute se întoarse cu un fes pe care-l puse pe capul lui Dan.

– Pentru fesul ăsta ne-ai făcut să aşteptăm atâta timp? îl ocărî Maria. Nesuferitule!... De când te aşteptăm au trecut cel puţin zece vânzători de fesuri pe lângă noi. La patru fesuri, unul cadou, aşa ţipau.

– Ei, poftim! răspunse el. Ia-l de la Dan. Ţi-l fac ţie cadou. Mie mi l-a pus cineva în cap pentru reclamă. Am încercat opt şi ăla mi-a zis că-mi stă atât de bine cu fesul, încât mi l-a pus pe al nouălea pe cap şi m-a rugat să mă plimb aşa prin bâlci. E din material mai bun. Şi eu zic să mergem în altă parte.

Îl luă pe Dan de mână, Dan pe Maria, Maria pe Ioana, Ioana pe Ionel, Ionel pe Lucia şi astfel, în şir indian, înveselindu-se, porniră spre necunoscut, adică spre locul unde-i ducea Tic, şi Tic îi ducea spre roata norocului, în partea opusă aceleia în care îl aşteptaseră cinci minute. Din cauza vălmăşagului de oameni, cei mai mulţi simpli privitori, cireşarii nu zăreau decât vârful piramidei. Şi chiar în vârf, ca un trofeu unic, se afla discobolul lui Fradaburidi.

– Probabil că a câştigat cineva un obiect mare, pronostică Dan. De aceea e atâta înghesuială. Trebuie să mai aşteptăm puţin.

Tic zări silueta atletului strecurându-se prin masa de spectatori, afară. Îi dădu cu cotul lui Dan, acesta Mariei şi aşa mai departe, până la capătul şirului. Apoi începu să funcţioneze telefonul fără fir. Atletul nu-i zărise. Părea preocupat. Trecu la un pas de Lucia. Apoi fu înghiţit de mulţime. Şirul cireşarilor se transformă în cerc.

– Oare unde se duce? întrebă Lucia.

– Poate că urmăreşte pe cineva, spuse Tic.

– Nu cred. Era într-adevăr grăbit, dar nu mi s-a părut că se uită după cineva anume. Privea de sus. Parcă voia să numere stelele.

– Numai poet nu credeam că este, i se adresă Dan Luciei. E a treia oară că venim la bâlci şi e tot a treia oară că-l întâlnim.

– Eu am o bănuială… firavă, murmură Tic, dar atât de încet că numai Dan îl auzi.

Iar Dan, ştiind că prietenul său nu vorbeşte şi nu tace degeaba, prin urmare nici nu şopteşte fără motiv, găsi în murmurul lui Tic un motiv de tăcere. Atât doar: îl lovi cu cotul. Neinformat, Tic lovi mai departe până i se înapoie lovitura. Aşteptau toţi să li se dezvăluie pricina semnalului de alarmă. Şi negăsind răspunsul în priviri sau în verbe, se uita fiecare într-o anumită direcţie.

– Scheletul! şopti Ioana înfricoşată.

Într-adevăr, în raza privirilor ei, undeva, nu prea departe, se zărea scheletul. Abia atunci făcură şi ceilalţi cunoştinţă cu el. Pentru că, subit, cercul se transformă din nou în şir, potrivind-o pe Ioana la mijloc. Şi Ioana privea fără încetare spre acelaşi punct.

Nici zece metri nu-i despărţeau pe tineri de personajul despre care vorbiseră atâta vreme. Era în faţa lor şi valurile de oameni nu-i puteau ascunde decât trupul. Capul lui rămânea parcă suspendat şi era atât de palid, că se putea asemăna cu un glob slab luminat, aşa cum atârnau cu sutele prin iarmaroc. Parcă şi părul rar, care-i acoperea creştetul, era galben. Niciun muşchi nu se mişca pe faţa lui. Ochii înfundaţi în orbite şi oasele puternic reliefate, ajutate de jocul de umbre la care era supus tot bâlciul, îi dădeau o expresie fantomatică.

– E neverosimil! şopti îngrozit Ionel, care-şi vedea pentru prima dată personajul. L-am creat mereu cu imaginaţia, dar nicio clipă n-am îndrăznit să ajung până acolo, încât să mi-l reprezint ca pe un mort. Brrr! se cutremură el. Parc-aş vedea o fotografie de pe sticluţele cu otravă.

Ceilalţi erau mai puţin impresionaţi, dar un fior de spaimă încă li se zbătea în inimă. Scheletul nu se mişca. Parcă era un felinar pe jumătate stins, înfipt în mijlocul iarmarocului. Numai ochii îi rătăceau în neştire, ochi sticloşi, înfundaţi, ca ai unui bolnav în delir.

– Nu mai pot suporta! se rugă Ionel. Şi nu numai asta. Dacă ne observă? Dacă vine la noi şi ne întreabă pentru ce-l privim? Eu cred că aş leşina…

Tic îl înghionti zdravăn în coaste, atât de zdravăn că lui Ionel i se opri respiraţia.

– Nu fi prost! îl încurajă ciufuliciul în stilul său original. Mai bine fă-te că râzi de ceea ce-ţi spun…

Mutra lui Ionel exprima însă nu veselie, ci suferinţă. Încă nu-şi recăpătase respiraţia normală.

– Du… După… ce… După ce m-ai… m-ai ucis…

– Aoleu! Am uitat! se scuză Tic. Nu mi-am dat seama şi te-am lovit exact acolo unde m-a învăţat Ursu să lovesc, dacă sare vreun vagabond la bătaie. Ultima figură pe care am învăţat-o. Şi am aplicat-o inconştient. Noroc că n-am dat mai tare…

– Ai folosit-o şi cu mine, îi aminti Dan. Şi tot cam prin aceste locuri. Şi tot cam aşa. Numai motivul era diferit.

Ciufuliciul se uită şi la unul şi la altul.

– Mi-a explicat-o teoretic. Şi tot teoretic am aplicat-o, ca să-mi obişnuiesc mâna. S-a întâmplat ca s-o experimentez cu voi.

Toţi cireşarii, cu excepţia Luciei, participau la discuţia care se ivise. Incidentul o bucura pe Lucia. Nimeni nu se mai uita la schelet, în afară de ea. Privirile ei însă păreau că urmăresc vârtejul lanţurilor. Dar şi Ionel îşi aminti misiunea pe care o avea.

Scheletul rămânea în acelaşi loc, imobil, straniu în agitaţia, veselia, mişcarea şi larma generală. Părea o ameninţare la adresa lumii, întruchiparea unui verdict inevitabil, o primejdie suspendată, gata oricând să se reverse, încremenind, pietrificând mişcarea.

Aşa îl defini Ionel în gând, luptându-se cu o groază de sentimente nelămurite. Apoi simţi că-l cuprinde ura şi o dorinţă nebună de acţiune. Starea aceasta nu ţinu decât o clipă.

Oamenii nu mai dădeau buzna spre roata norocului. Ţăcănitul ca de mitralieră al corzii de oţel răsuna mai rar. Cercul compact de privitori se mai destrămase. Ionel primi sarcina de a nu-şi pierde din ochi personajul. Ceilalţi se apropiau de roata norocului. Ajunseră la câţiva paşi de piramida încărcată cu obiecte.

Omul cu pălărie de paie îl salută pe Tic ca pe o veche cunoştinţă. Îi zâmbi şi-i făcu semn cu mâna:

– Poftiţi, poftiţi! Încercaţi-vă norocul! Nimeni nu pierde. Toată lumea câştigă. Poftiţi! Încercaţi-vă norocul! Care mai trage? Toate numerele câştigătoare!

Cireşarii se înţeleseseră între ei să nu stea în grup, pentru a nu observa nimeni că veniseră împreună. Hotărâseră aceasta, pentru a face faţă oricărei eventualităţi.

Tic nu rămase indiferent la apelul borţosului. Plăti trei trageri, apoi puse mâna pe şipca de lemn. Oare mai era mâna lui obişnuită cu rezistenţa cuielor? Ei şi! Prima dată va face o încercare; poate că va aduce coarda spre una din porţiunile roţii care-i ofereau mai mare siguranţă, pe care le experimentase. Şi chiar aşa se întâmplă. Împinse uşor. Coarda se opri în dreptul unui şir de numere care, în concepţia lui, reprezentau startul ideal pentru tragerile cu şanse. Cam tot din acelaşi loc împinsese şi cozorocul când îl văzuse câştigând ultima dată. Îşi potrivi cea de-a doua mişcare, fără să se uite la animalul de ghips, mic şi diform, pe care i-l oferea borţosul. Împinse scurt şi puternic. Câştigă o lulea. Şi tot o lulea negăurită câştigă şi a treia oară… Înfuriat, mai cumpără patru trageri, şi apoi încă patru. Abia la penultima câştigă un obiect mai mare: un iepuraş alb, cam cât pumnul lui. În schimb, trecuse de două ori (doar trei numere îl despărţeau) pe lângă negrul în costum colonial, iar o dată coarda

depăşise cu numai cinci numere discobolul lui Fradaburidi.

Toate obiectele câştigate de Tic încăpeau în mâna mare a borţosului. Tic nu voi să le primească, nu voi în ruptul capului, în ciuda îndemnurilor şi rugăminţilor din jurul lui. Neavând ce face, borţosul le puse într-o ladă, sub roată.

Ciufuliciul era înfuriat la culme. Trăsese de unsprezece ori la rând, fără niciun folos. Ba se mai şi făcuse de râs în faţa celorlalţi. O văzuse şi pe Maria şi pe Lucia, îl văzuse şi pe Dan aruncându-i priviri disperate şi făcându-i semne să înceteze, dar el, cuprins de frenezia jocului, se prefăcu că nu le observă.

– Tot vă iau eu, până la urmă, discobolul! spuse ciufuliciul, ca o ameninţare supremă.

– Poftim? Poftim? îl întrebă borţosul pe Tic, apoi se adresă înflăcărat privirilor: încercaţi-vă norocul! Care mai trage? Niciun număr nu pierde! Poftiţi! Fireşte!... Ce spuneaţi dumneavoastră?

– Despre atletul lui Fradaburidi... răspunse încă supărat marele păgubaş. Tot o să-l iau până la urmă...

– Statuia lui Fradaburidi! ţipă ca la un semnal omul cu pălărie de paie. Atletul cu discul! Bust asiatic, de la ultima olimpiadă! Autentică, de două mii de ani! Care mai trage? Încercaţi-vă norocul!

Umilit, Tic îşi îndreptă încercarea în altă direcţie:

– Nu l-aţi văzut cumva astăzi pe domnul acela bătrân cu barbă, domnul acela înalt, îmbrăcat în gri... care v-a întrebat alaltăseară dacă nu e de vânzare discobolul lui Fradaburidi?

– Îl ştiu, îl ştiu, cum să nu-l ştiu... răspunse proprietarul. M-am obişnuit cu vizitele dumnealui. Aproape în fiecare zi trece pe aici. Şi azi a trecut... Înainte de prânz... Care mai trage?

– Îl cunoaşteţi? insistă Tic.

– Care mai trage? Încercaţi-vă norocul! Vase, crătiţi, lighene, servicii de masă... L-am văzut şi eu la bâlci. Nu-l cunosc. Nu ştiu ce-i cu el. Poate ştii dumneata, că nimeni dintre noi n-a reuşit să afle ce e cu el... Servicii de masă! Crătiţi cu smalţ! Vase originale... Stă câte un minut-două în faţa mea, se uită nu ştiu unde... Încercaţi-vă norocul! Care mai trage?... Că nu i se pot vedea ochii prin ochelarii aceia groşi... Pe urmă pleacă... Nimeni nu pierde! Toată lumea câştigă! Încercaţi-vă norocul! Care mai trage? Poftiţi! Poftiţi!

Dan se strâmba fără încetare la Tic. Dar ciufuliciul nu-i dădea nicio atenţie. Îl interesa mult mai mult convorbirea cu borţosul decât orice altceva. Nemairezistând, Dan îl trase cu toată puterea de mână. Tic îşi pierdu echilibrul. Abia în ultima clipă evită să se ciocnească de o persoană care stătea la un metru în spatele lui. Se şi gândi să-l înghiontească pe Dan în acelaşi loc dureros; din fericire însă pentru acesta din urmă, ciufuliciul îşi ridică privirile şi descoperi în persoana pe care era s-o lovească... pe schelet. Picioarele i se înmuiară; şi doar

e binecunoscut faptul că Tic nu-şi pierde firea cu una, cu două. Ochii scheletului îl priveau. Oare ce exprimau scânteile acelea adânci? Şi mai simţi strecurându-i-se prin păr şi înţepându-l o sută de mii de ace. Totul durǎ poate o secundă. Tic îşi reveni, iar senzaţia de atingere îl părăsi. Se strânse lângă Dan. Avea un zâmbet forţat pe faţă.

– Ce ţi-a făcut? îl întrebă Dan la ureche. Am crezut că vrea să te strângă de gât...

– Nu ştiu, răspunse Tic. N-am simţit nimic.

Ciufuliciul nu minţea. Nu-şi putea imagina că beţele pe care le simţise o fracţiune de secundă în părul lui fuseseră degetele scheletului.

– Probabil că a vrut să te tragă de urechi... şi apoi s-a răzgândit, încercă Dan să-l liniştească.

Tic îşi aminti cine provocase posibila ciocnire, îşi aminti şi gândul lui de atunci. Braţul se destinse parcă fără voia lui. Dan observase însă mişcarea şi o pară. Se alese cu o lovitură uşoară, de toate zilele.

Nimic deosebit nu se mai întâmplase la roata norocului în tot acest timp. Îşi mai încercaseră câţiva oameni şansa şi se aleseseră cu lulele sau cu statuete cât degetul.

Şi deodată, scheletul puse mâna pe şipca de lemn. Borţosul îl întâmpină fără nicio jenă:

– Toată lumea câştigă! Nimeni nu pierde!... Plata, vă rog. Mai întâi plata!

Fostul maior scoase din buzunar o bancnotă jerpelită de douăzeci şi cinci de lei. I-o întinse proprietarului, şi faţa acestuia se lumină imediat:

– Poftiţi! Poftiţi! Încercaţi-vă norocul!

– Mi-e milă de el, îi şopti Dan lui Tic la ureche. De un sfert de oră se uită şi aşteaptă. Oare ce crede? O să-şi piardă banii, ca tine. Ai să vezi!

– Mai bine aici decât să-i azvârle pe băutură, îi răspunse Tic. Eu mai degrabă mă întreb de unde are bani? Oare nu...

Nu mai apucă să-şi termine cuvintele. Zărise pe cineva în mulţime. Atletul se apropia de cercul de spectatori de la roata norocului. Tic îl părăsi pe Dan fără explicaţii şi porni în întâmpinarea cunoştinţei sale. Atletul îi întinse mâna:

– Cred că astăzi n-ai mai jucat...

– De unsprezece ori la rând, îi mărturisi Tic. Numai lulele şi iepuraşi. Dar tot îl iau până la urmă!

– De unsprezece ori la rând?! se miră atletul. Îţi mai aminteşti ce ţi-am spus? De ce nu mă asculţi?

Fără să se uite la faţa atletului, cireşarul simţea după tonul cu care i se vorbea că are de-a face cu un om înfuriat. Chiar se simţi prins de umăr şi zgâlţâit. Abia atunci îndrăzni să se uite la atlet. Parcă-i mai

trecuse mânia, dar priviri de dojană tot mai avea în ochi şi capul i se clătina ameninţător. Cel puţin aceasta era impresia lui Tic.

Omul cu pălărie de paie strigă şi mai tare:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Toate numerele câştigă!

Scheletul pusese mâna pe şipcă. Borţosul îi făcu însă un semn de aşteptare. Trăsese de patru ori până atunci şi câştigase două lulele şi doi iepuri.

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Niciun număr nu pierde! Discobolul lui Fradaburidi! Vine, vine norocul!

– Fir-ar să fie! înjură atletul. Ăştia ar trebui bătuţi! Da, da! Sigur că da!

Vorbise printre dinţi, dar Tic îl auzi foarte bine. Şi ciufuliciului îi părea rău de schelet. Ajunsese la a cincea tragere.

– Poftiţi! Poftiţi! îi spunea proprietarul.

Fostul maior împinse cu o nepăsare totală. Nici nu urmări mersul corzii de oţel. Parcă nici vocea borţosului nu-l trezi din apatia şi indiferenţa lui:

– A luat-o! Uite cum a luat-o! Toate numerele câştigă!

Agita în aer, deasupra capului, o oală uriaşă, probabil aceea despre care se spunea că poate adăposti aproape o mie de sarmale. Scheletul parcă nu înţelegea despre ce e vorba. Ridică din umeri. N-avea ce face cu oala. Uimit, borţosul nu ştia cum să reacţioneze. Se uita spre spectatori, cerând parcă din partea lor o mână de ajutor. Sau avea el un plan? gândi Tic. Poate vrea să ştie dacă au văzut şi alţii când scheletul a câştigat oala? Dacă alţii n-au observat, atunci… Cât de uşor putea să-l ducă pe omul acela atât de nepăsător! Dar nu! hotărî Tic. Nu-l va lăsa. Şase martori erau acolo…

Omul cu pălărie de paie întrebă cu un zâmbet nătâng:

– Dacă doriţi, v-o cumpărăm imediat. La preţul de cost.

Celălalt acceptă, plecându-şi capul. Cât i s-a plătit pe oală maiorului, nimeni nu poate şti. Scheletul şi-a pus banii în buzunar şi tot fără să scoată nicio vorbă, a plecat de la roata norocului. Nici nu mai putea sta acolo. Oamenii dădeau buzna. Trăgeau, trăgeau, şi ţăcănea coarda de oţel, şi se uitau uluiţi la lulelele şi la iepuraşii pe care borţosul, radios, li-i oferea. Chiar şi Tic simţi imboldul să mai tragă o dată. Dar mâna care-l prinse de umăr era prea puternică.

– Ţi-am spus ce se întâmplă aici! auzi vorbele şoptite ale atletului, şi şoaptele sunau ca o dojană familiară. Lasă-i pe nătângi să-şi piardă banii… N-ai simţit că e o şmecherie?

– Orice-ar fi! Discobolul tot îl voi lua!

Se uita la discobol. Oare a câta oară de când era la roata norocului? Oare a câta oară în acea seară? Şi iarăşi observă asemănarea dintre acel discobol şi statuetele pe care le admirase

câteva minute la muzeu. Avea ceva din graţia acelor statuete, deşi părea mai nou, mai strălucitor. Asociaţia aceasta îi aduse în minte evenimentele la care participase şi la care participa. Îi făcu semn atletului să se retragă într-un loc mai izolat. Figura lui era probabil atât de serioasă, că Terenţiu îl ascultă. Se opriră amândoi în locul indicat de Tic, în apropiere de trunchiul uriaş al lanţurilor.

– V-am văzut la muzeu aseară, îi spuse Tic în şoaptă.

Terenţiu nu înţelegea ce urmăreşte ciufuliciul cu această destăinuire. Nu se încadra în atmosfera conspirativă pe care o sugera şi o cerea tonul lui Tic.

– Aţi văzut şi dumneavoastră tanagralele, nu-i aşa?

Atletul tot nu înţelegea despre ce este vorba:

– Ce tanagrale? Unde? Când?

– Eu am crezut că aţi văzut şi vitrina, spuse Tic cam bosumflat.

– Da. Am văzut-o. Nici nu mi s-a părut altceva mai interesant în muzeu.

Auzind aceasta, Tic nu se mai stăpâni:

– Vreau să vă spun un secret… Dar vă rog foarte mult să-l păstraţi… Pe cuvânt de onoare… Statuetele au dispărut… S-au furat… Ştim sigur asta şi suntem singurii care o ştim. Eu şi prietenii mei.

Terenţiu îl privi la început cu uimire, apoi cu neîncredere. Făcu chiar şi o mişcare de plictiseală cu mâna:

– Te lăudai că eşti deştept. Eu credeam că eşti… la spune! Pentru asta m-ai chemat aici?

Faţa cireşarului exprima o durere atât de evidentă, încât atletul îşi domoli vocea. Tic profită de răgaz:

– Nu ştie nimeni că s-au furat, pentru că muzeul e închis, cheile sunt la director, iar directorul e plecat la Bucureşti. Noi avem nişte bănuieli şi până la urmă tot vom descoperi hoţul! Am mai făcut fapte din acestea… Noi vrem ca, în ziua când se întoarce directorul, să-i spunem cine este hoţul. Pe urmă… treaba lui!

Era ceva în tonul lui Tic care lovea în neîncrederea şi nepăsarea atletului.

– Să nu faceţi zgomot de pomană. E cam primejdios!

– Ştim, răspunse Tic, şi de aceea n-am spus nimic nimănui… până acum…

Apropoul aduse un zâmbet fugar pe fata atletului:

– Îţi mulţumesc pentru încredere. Din păcate, sunt plin de treburi până peste cap. Trebuie să fiu când într-un loc, când în altul, nici n-am timp să mă odihnesc. Dorm câte două-trei ore pe noapte. Toate acestea le discutăm între noi, bineînţeles… pentru că-mi eşti foarte simpatic. Dacă vei avea nevoie de ajutorul meu… îţi stau la dispoziţie… Deşi eu, din anumite motive, continui să cred că toată povestea e o născocire a minţii voastre… Lasă, lasă! Vom vedea cine

are dreptate până la urmă… Şi îţi mai dau un sfat. Nu un sfat. Un ordin! Nu mai azvârli banii la roata norocului! Nu-i mai arunca în vânt… Asta era… Şi trebuie să plec urgent… La revedere!

Tic a vrut să dea câteva explicaţii, să-şi manifeste opoziţia faţă de unele vorbe ale atletului, dar acesta plecă. Numai când ajunse în dreptul roţii norocului se opri pentru o clipă, se încruntă şi făcu din cap un semn inutil de ameninţare. Apoi Tic îl pierdu în mulţimea care se îmbulzea.

Omul cu pălăria de paie se agita în mijlocul unor grupuri (erau şi cireşarii) care ezitau să-şi încerce norocul. Ca şi cum ar fi simţit starea lor, începu să-şi înşiruie repertoriul:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Vase, servicii, lighene, statui! Discobolul lui Fradaburidi. Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul!

Atrasă de înflăcărarea cu care vorbea borţosul, o gospodină căută în sacoşă şi scoase suma cerută. Dar mai iute decât ea fu un tinerel. Puse mâna pe şipcă, privi într-o anumită direcţie şi împinse încet. Coarda de oţel nu străbătu nici jumătate de roată. Ca atras de un magnet, Tic îşi făcu drum prin mulţimea de gură-cască. Răzbătu greu. Vocea borţosului îi sfârteca urechile:

– A luat-o! Uite, lume, cum a luat-o! Încercaţi-vă norocul! Nimeni nu pierde! Toate numerele câştigă. A luat-o! Uite cum a luat-o!

Şi lumea se înghesuia… ca la bâlci. Şi Ticuşor îşi zdrelea trupul încercând să treacă precum un sfredel prin zidul nemilos. Când ajunse, în sfârşit, la loc liber, abia apucă să mai vadă silueta unui băieţandru suptă de mulţimea care se îmbulzea. Abia ieşise din cerc şi acum se zbătea ca un disperat să-l străpungă!

Cât se chinui ciufuliciul până învinse presiunea mulţimii! I se părea un veac, deşi trecuseră doar câteva secunde. Când ajunse însă, nu mai zări nici urmă de băieţandru. Şi băieţandrul nici măcar nu mai purta şapca aceea cu cozoroc de ţiplă, care-i servise altădată ca punct de reper. Îi venea să-şi dea cu pumnii în cap. Numai două secunde să fi câştigat, atâta, şi era acum pe urmele norocosului jucător.

Stătea abătut, cu umerii rezemaţi de peretele unei gherete la care se vânduse până nu demult îngheţată. Îl auzea pe omul cu pălărie de paie răcnind ca un apucat, auzea ţăcănitul de mitralieră al corzii de oţel când lovea cuiele, auzea exclamaţii de surpriză şi de nemulţumire, auzea comentarii despre băiatul care câştigase „în faţa mea a câştigat, domnule, un cogeamite serviciul de ceai”, auzea toate acestea, dar nimic nu-l mai interesa. Se simţea obosit, parcă i se amărâse gura. Când o să mai pună mâna pe cozoroc? Poate că pierduse ultima şansă, ultima, ultima… Simţi că se apropie cineva de el şi tresări speriat. Era Dan, şi el cu o mutră pleoştită, cu umerii scăpaţi în jos, cu mâinile atârnându-i ca nişte mâneci goale.

– L-am scăpat, Ticuşorule… Nu ştiu ce s-a întâmplat cu el. Parc-a intrat în pământ.

– Ai fost după cozoroc? se trezi ciufuliciul. Cum de l-ai pierdut?… Te-a oprit cineva?

– A cotit pe o uliţă. Eram la vreo zece metri în urma lui. Am fugit, dar când am ajuns după cot, n-am mai văzut pe nimeni, adică nu l-am mai văzut pe el. Erau nişte oameni acolo, cu petromaxuri în mâini… Ştii? Chiar în spatele barăcilor… Nu prea am avut curajul… Aveau nişte figuri cam dubioase. Dacă l-aş fi văzut pe el, cred că m-aş fi aventurat.

– Cam prin ce loc a dispărut? întrebă Tic.

Dan arătă cu mâna într-o direcţie, spre un stâlp de încercare a puterii, dar lui Tic locul acela nu-i spuse nimic. Când cozorocul scăpase de sub supravegherea lui, apucase într-o direcţie diametral opusă.

– Ai aflat ceva de la atlet? îl întrebă Dan.

– Mai degrabă a aflat el de la mine… dar să nu le spui celorlalţi. Habar n-are despre tanagrale. Aş putea să jur că nu e implicat în afacerea asta. Se uita la mine ca la un smintit când m-a auzit. Şi sunt convins că nu crede că s-au furat… Şi iar m-a obligat să nu mai joc la roata norocului…

Dan citi pe faţa lui Tic o schimbare profundă şi întoarse capul, spre a se uita acolo unde se uita şi prietenul său. Nu-i fu greu să zărească în mulţime statura uriaşă şi capul chel, fără niciun fir de păr, al paznicului de la intrarea muzeului.

– Ilie! spuse Tic. Parcă şi-au dat toţi întâlnire aici… Dar pe ăsta nu-l mai scap, în copoi de m-aş transforma…

N-a fost nevoie să se transforme în copoi, ci într-un pitic hazos, cu barbă lungă până la brâu şi cu mustăţi până la urechi. Şi cu un fes pe cap. Acesta a fost deghizamentul pe care şi l-a putut întocmi la repezeală ciufuliciul, pentru a se învârti fără riscuri în preajma lui Ilie, şi pentru a fi în nota travestiurilor care se efectuau în seara aceea la bâlci. Faţa artificială, masca lui Tic, era veselă şi nepăsătoare. În dosul măştii însă era zugrăvită, şi nu mâna unui pictor oarecare, o expresie reală de teamă şi de uimire. Pentru că Ilie, îndepărtând cu simpla mişcare a coatelor cete de câte patru-cinci oameni, îşi făcea loc spre roata norocului. Tic nu ezită mai mult de două secunde, înainte de a porni pe urmele uriaşului. Şi obstacolul uman se refăcu parcă şi mai strâns, şi mai greu de învins! Ei! dar acum cireşarul avea experienţă. Se avântă iarăşi ca un sfredel şi când ajunse pe la mijlocul barierei, abia atunci îşi dădu seama că din masca de carton care-i înveselea, dar mai ales care-i ascundea faţa, rămăseseră doar câteva resturi jalnice. Nici fesul nu-l mai avea pe cap. Îl pierduse în timp ce străbătea zăgazul uman, sau mai bine zis inuman. Totuşi, nu-şi scoase

masca de pe faţă în momentul când reuşi să răsufle. Şi-o potrivi numai, pentru a înregistra mai limpede, pentru a fotografia scena care se petrecea la câţiva paşi de el.

Ilie şi omul cu pălărie de paie se băteau pe umeri ca nişte prieteni vechi, de când lumea. Şi tot atunci ghici Tic forţa care ascundea sub înfăţişarea ridicolă a borţosului. Şi, ca din senin, răsăriră în preajma celor doi câteva persoane care nu-i erau deloc necunoscute lui Tic: Ioana, Dan şi Ionel. Lucia şi Maria priveau scena din alt unghi, mai puţin convenabil.

Ciufuliciul se văzu nevoit să renunţe la semne şi să folosească, în locul lor, ghionturile, pentru a-i determina pe cei trei curioşi să-şi caute alte locuri în jurul roţii. Abia când se convinse că totul e în ordine, acceptă să i se lungească urechile (doar i le ascundea masca), pentru a surprinde o convorbire care-l atrăgea mai mult decât orice dialog cu care se fălea antichitatea. S-o ascultăm şi noi.

– Bine, mă Hultane, de ce nu mi-ai dat veste mai devreme?

– Încercaţi-vă norocul! Care mai trage? Ştiam eu c-o să vii… Obiecte pentru gospodărie. Nimeni nu pierde! Ai reuşit bine? Vase, lighene, crătiţi, servicii!

– Cam… Da’ tu mai ştii când te-am învârtit cinci minute pe umeri? Te-ai prăvălit ca un dovleac. Aşteptam să-ţi curgă seminţele…

– Seminţe, vaze, castroane, statui!… Las’ că şi eu te-am pus o dată. Icneai ca un bivol… Care mai trage? Încercaţi-vă norocul!… Şi zi-i! A ieşit bine până la urmă? Care mai trage? Poftiţi! Poftiţi!

– Cam… Dar ăl mai crunt a fost Neamţu, mă! Oho! Cât m-a chinuit! Îmi intrau picioarele în pământ, aşa greu era…

– Care mai trage? Nu mai vor, mă! Toţi se codesc… Încercaţi-vă norocul!

– Dă-le şi tu o momeală…

– N-am semnal… Niciun număr nu pierde!… Şi dacă n-am semnal, poa’ să treacă o zi şi… Toate numerele câştigă! Care mai trage?… Tu te-ai aranjat de tot? Poftiţi!

– Cam… Mă, eu aş vrea să-ţi spun o vorbă, da’ nu aici, în gloata asta, cu toţi în urechile noastre şi cu urechile tuturor la noi… Aş vrea să boscorodim pe îndelete…

– Facem, mă Ilie… Faceţi jocurile! Care mai trage?… Şi când vrei tu să fie asta? Oale, vaze, lighene!

– Păi, acu’ cât mai devreme, aş zice mâine noapte, că pe urmă… Cine ştie?

– Statuia lui Fradaburidi! Te ţine rău în hamuri, măi Ilie… De la ultima olimpiadă… care mai trage?

– Decât cu pungăşiile ăstea mărunte pe care le faci tu… cine-i ăsta Fradaburidi? Te-ai bătut vreodată cu el?

– Parcă eu ştiu! Fradaburidi! Marele discobou!

– Discobol, mă! Te-aude cine ştie cine…

– Discobolul! Cine vrea să-l ia? Nimeni nu pierde! Încercaţi-vă norocul! Oale, crătiţi, vaze, căldări! Care mai trage!…

– Vas'că mâine noapte vii… adică vin eu… Mergem la o crâşmă… fac eu cinste, că tu eşti pârlit. Vreau să te fac om, mă! Numai să ai curaj!

– Trageţi! Trageţi! Încercaţi-vă norocul! Dacă-i vorba de bani buni, cum să nu vin?… Servicii! Pentru gospodine!… Că doar mă ştii…

– Nu vezi, mă, că nu trage nimeni? Dă-le o momeală!

– Care mai trage? Ţi-am spus că n-am semnalul… N-am voie. Vrei s-o păţesc? Care mai trage? Încercaţi-vă norocul!

– Mă Hultane, eu plec. Mâine seară. Pe la unş'p'ce, e bine?

– Pentru gospodine! S-a făcut… Poftiţi! Poftiţi! La unş'p'ce, Ilie… Vaze, oale, crătiţi, căldări!

Cele două matahale se despărţiră, strângându-şi mâinile cu putere. Îşi scoase şi Tic jalnica mască de pe faţă. Şi câteva minute mai târziu, cireşarii erau în afara cercului, dar nu prea departe, pentru a asculta raportul şoptit al ciufuliciului. Acolo îi descoperi atletul. Îl ameninţă pe Tic, clătinând din cap, şi-i trecu prin faţa ochilor ceasul de mână. Era o oră foarte târzie. Atletul nu se mai opri la roata norocului. Porni în altă direcţie. Tic îl urmări însă cu privirea şi-l văzu oprindu-se lângă căluşei, unde îl aşteptau trei bărbaţi. Rămase cu ei.

Hultanul striga de-i ieşeau ochii din cap:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Poftiţi! Poftiţi! Vine, vine norocul! Care mai trage?

Şi după o pauză iar se auzi vocea lui, răcnind:

– A luat-o! Uite cum aluat-o!

Un cetăţean primea din mâinile lui o căldare:

– Păcat că n-am fost acolo! se tângui Tic. Aş fi prins şi eu semnalul… Dar tot voi pune mâna pe discobol!

Era târziu. Bâlciul încă nu obosise. Larma şi luminile lui şi mai ales fanfarele lui dezlănţuite îi cântau puterea. Dar cireşarii trebuiau să se întoarcă acasă. Porniră din nou în lanţ, lăsându-se conduşi, ca şi la sosire, de cel mai tânăr dintre ei. El nu mergea însă pe o linie dreaptă, ci în zig-zag. Dar nu pentru a ocoli aglomeraţiile umane, ci pentru a descoperi noutăţi. Trecură şi pe lângă căluşei. Atletul era tot acolo. Din cei trei bărbaţi, unul singur rămăsese cu el. Discutau, ascunşi de umbra pe care o proiecta cilindrul central al căluşeilor. Tic îi făcu semn cu mâna. Atletul îi răspunse fluturându-şi o clipă palma deschisă.

2

Ioana şi Maria adormiră în clipa când puseră capul pe pernă. Lucia le mai lăsă un timp până se convinse că somnul le învăluise definitiv, ca o cortină groasă de catifea, şi abia atunci se sculă din patul ei, luă

de undeva o servietă mică de piele, scoase din ea un caiet şi cu el în mână se duse la o măsuţă mică de lângă fereastră, pe care suferea, stinsă, o lampă de citit. Multă, multă vreme rămase nemişcată la masa aceea, cu capul sprijinit în coate. Îşi aduna şi-şi disciplina gândurile. Auzea parcă în depărtare respiraţia regulată a prietenelor ei, şi o uşoară invidie o cuprinse. Dar nu, nu se putea lăsa cucerită de orice gând. Avea nevoie de limpezime şi parcă de aceea stătea în întuneric, ca să simtă fizic lumina, s-o absoarbă, să se lase pătrunsă de ea până în cele mai adânci cute ale fiinţei.

Simţea nelămurit că-i lipseşte ceva. Întâmplările prin care trecuse şi cele care i se povestiseră nu voiau să se împletească pe un fir logic. Se lăbărţau izolat, refuzau unitatea. Oare era ea obosită, sau se întâlnea în acea tăcere neverosimilă cu un adevăr crud? Ce anume element esenţial, care ar fi realizat unitatea faptelor, lipsea în construcţia logică pe care o întrevedea? Lipsea oare un amănunt esenţial, sau era vulnerabilă premisa?

După ce mai controlă o dată, deşi inutil, somnul prietenelor ei, Lucia aprinse lampa. Lumina ei era discretă, nu putea să stingherească pe nimeni. Şi, pe caietul de care nu se despărţea niciodată, începu să recapituleze şirul întâmplărilor şi să tragă primele concluzii cu privire la personajele implicate în enigma obsedantă. Iată cum sintetiză ea întâmplările şi personajele pe foile caietului fidel.

Fapte:

1. La ora nouă fără un sfert, Tic şi împreună cu el alte cinci persoane au văzut statuetele în vitrină.

2. La ora nouă fără trei minute, Dan, Ioana, Maria şi bunica au văzut vitrina goală. Rămăsese numai eticheta.

3. La ora nouă fără opt sau şapte minute, directorul iese din muzeu, fără să ducă nimic cu dânsul şi fără să dea alarma.

Întrebare: Există o ascunzătoare secretă în muzeu? Logica, tradiţia şi unele cercetări verbale dau un răspuns negativ.

Observaţie în sprijinul răspunsului: Muzeul reparându-se în exterior, e absurd să se depoziteze tocmai obiectele cel mai bine apărate.

Concluzia firească: Tanagralele au fost furate.

Observaţie esenţială: Deoarece la ora nouă fără un sfert tanagralele au fost văzute în vitrină, iar la ora nouă fără trei minute n-au mai fost văzute, autorul furtului nu poate fi decât unul dintre vizitatorii care se aflau în acea perioadă înăuntru. (E vorba de autorul activ, nu de autorul moral.)

A doua observaţie esenţială: Se exclud ca făptaşi posibili următoarele persoane: Maria, Ioana, bunica, Dan.

A treia observaţie esenţială: Nu poate fi exclus paznicul de la intrare.

Suspecţi:

1. Scheletul. Argumente: Era în muzeu în perioada B. Vizita pentru prima oară muzeul. E într-un hal de degradare care-l poate transforma foarte lesne în răufăcător. (Poate c-a jefuit şi până acum. Deci sunt necesare informaţii suplimentare.) Posedă inteligenţa necesară pentru a profita de o situaţie favorabilă. Nu se exclude ideea că a venit la muzeu mânat de gânduri urâte. Are relaţii dubioase. Poate fi folosit foarte uşor ca instrument. Să fie văzut în special în această postură.

Întrebare: Dacă se află în stare de luciditate? (Ceea ce începe să se confirme.) Răspuns posibil: Datele de mai sus nu se anulează. Mai mult: e mai plauzibil în postura de făptaş direct.

Argumente contra: Nu a putut să premediteze furtul şi cum e greu de închipuit că furtul a fost spontan, acuzaţiile împotriva lui se anulează în foarte mare măsură.

Întrebare esenţială: Ce-a căutat la muzeu exact în ziua dispariţiei tanagralelor?

Sarcina de bază: Înainte de orice, să se găsească un răspuns la această întrebare.

2. Omul cu cicatrice. Argumente: Era la muzeu în perioada B. A vizitat şapte zile la rând muzeul, fiind deci personajul care cunoştea cel mai bine situaţia, obiceiurile, aranjamentul. Date ideale pentru premeditarea furtului. Într-un anumit moment al perioadei B, nu a fost văzut în grup. Unde era? În alt moment al perioadei B a fost văzut împreună cu artista. Prin toată atitudinea lui e foarte suspect.

Argumente contra: A fost urmărit în permanenţă de un alt personaj: artista. Foarte greu de închipuit că a izbutit să scape de sub supravegherea ei exact în perioada care îi era necesară pentru comiterea furtului.

Întrebare: Se poate vorbi de o complicitate între el şi artistă?

Sarcini: Să se afle identitatea lui.

Să se afle de ce s-a dus şapte zile la rând la muzeu. Să se afle adevăratele relaţii dintre el şi artistă.

3. Cucoana cu joben: Argumente. Era în muzeu în perioada B. A mai fost de câteva ori la muzeu, deci putea să premediteze furtul. Purta cu ea (pălăria) mijlocul de a scoate statuetele din muzeu, fără să atragă atenţia. Are predilecţie pentru obiecte de artă. Nu e exclusă ideea complicităţii. Are mâini iscusite, repezi (pianistă).

Argumente contra: A fost văzută într-un moment al perioadei B, într-un grup. În parte îi oferă şi artista un alibi. E o persoană distinsă, cultă, cu poziţie în societate.

4. Omul în gri: Argumente: Era în muzeu în perioada B. A mai fost şi cu o zi înainte. Condiţii de premeditare a furtului. Purta un pardesiu gri şi deci avea unde să ascundă tanagralele. Personaj enigmatic, necunoscut, se interesează de obiectele de artă.

Întrebare: A vorbit sau nu directorul cu el? De ce s-a dus directorul spre el? Sau pur şi simplu s-a dus spre vitrină şi el fiind în partea aceea i s-a părut paznicului că se duce spre el... Ce-a căutat în muzeu cu o zi înainte?

Sarcini de bază: Să se afle identitatea lui. Să se răspundă la întrebările de mai sus. Să se afle ce motive îl fac să viziteze zilnic bâlciul.

5. Artista. Argumente: A fost în muzeu în perioada B. A vizitat muzeul trei zile consecutiv (ultima fiind cea în care s-au furat tanagralele). Condiţii de premeditare a furtului. Condiţii psihologice (a jucat într-o piesă rolul unei hoaţe) şi poate şi condiţiile fizice: dexteritate, curaj, tupeu. Are obiceiul să denatureze adevărul (aproape o regulă).

Întrebare: Cine i-a făcut cheia? Ce-a căutat în muzeu trei zile la rând?

Argumente contra: Are un solid alibi pentru o parte din perioada B (poate chiar pentru întreaga perioadă, oferit de cucoana cu joben şi de paznic).

Sarcini importante: Să se răspundă la întrebările de mai sus. Să se afle adevăratele ei relaţii cu omul cu cicatrice. Să se ia în considerare şi posibilitatea complicităţii. (Mai cu seamă între ea şi omul cu cicatrice. Fără să se excludă şi altele.)

6. Paznicul de la intrare. Argumente: Cunoaşte cel mai bine muzeul. Condiţii ideale de premeditare. Condiţii ideale de a descuia vitrina şi a dosi tanagralele. Avea marele atu ca, surprins asupra faptului, să nu poată fi învinuit de furt. Deci nu întâmpina niciun risc. Ideea furtului e extrem de ingenioasă, dar nu izvorăşte atât din inteligenţă, cât din observaţie. Relaţii dubioase. Vrea să-l atragă într-o combinaţie (?) pe un fost prieten care lucrează în bâlci (Hultanul). A lucrat şi el în trecut la bâlci.

Sarcini: Să se afle ce combinaţie pune la cale. Să se afle cu precizie dacă a trecut sau nu de centrul potcoavei, când a anunţat închiderea muzeului.

Aici se opreau însemnările Luciei. Creionul încă nu-i scăpase din mână. Capul însă i se odihnea pe masă, furat de somn.

3

Undeva se frământau zorii. În camera băieţilor era linişte. Scăpaţi de atacurile cocoşului, adormiseră şi ei repede. Un somn profund, liniştit. Doar spre zori, Ionel începu să se frământe în pat. Se chinuia să alunge o vedenie în somn şi nu reuşea. Vedenia îl îngrozea atât de rău, încât făcu un efort suprem şi se trezi, pentru a o alunga definitiv. Îi văzu pe Tic şi pe Dan dormind liniştiţi în paturile lor. Auzea cum se zbate cocoşul în nuc. Probabil voia să cânte, dar inelul de izolier-band îl împiedica. (Tic îi povestise, înainte de a adormi, cum transformase

criminalul cu pinteni într-o oarecare pasăre inofensivă.)

Ionel se plimbă prin cameră încet, tăcut, cu paşi de somnambul. Ştia că nu va mai putea să adoarmă. Şi plimbarea inutilă îl irita. Deodată îşi aduse aminte de sarcinile care i se încredinţaseră. Un gând obsedant începu să-i dea târcoale. Întâi ca o întrebare inofensivă: oare ce face la ora asta scheletul? Stă singur în camera lui pustie? Sau poate s-a sculat? Îl văzu executând asalturi cu spada. Mânuia arma cu o iscusinţă diabolică. Şi sărea în lături, când presimţea un atac, ca un adolescent... Ionel nu mai putea suporta imaginea îndepărtată care se voala. Voia să fie în camera scheletului nu cu gândurile, cu imaginaţia, ci cu fiinţa lui trează, vie.

Se îmbrăcă la iuţeală. Deşi era frig afară, frigul aurorei, îşi puse doar o cămaşă subţire pe el şi se mulţumi cu nişte pantaloni scurţi, despre care nici nu ştia că-i are în valiză. De teamă că orice ezitare îi va moleşi gândul, sări imediat pe geam, se agăţă de una din crengile nucului, aşa cum făcuseră Tic şi Dan în prima seară când plecaseră la bâlci, şi apoi coborî cu grijă. Numai cocoşul îl privi speriat, şi i se păru că pliscul cocoşului se umflase ca o minge. Când simţi pământul sub picioare, răsuflă uşurat. Nimic nu-l mai putea împiedica. Nici nu ieşi pe poartă. Sări gardul cu uşurinţa unei pisici. Şi porni în goană pe străzile cunoscute, care-l duceau spre locuinţa maiorului. Fugea ca un bezmetic. Îşi simţea spatele ud, sudoarea îi curgea şiroaie pe faţă, dar nu se oprea. Nici când o siluetă înaltă, nedefinită în culoarea zorilor, încercă să-i bareze drumul şi să-l prindă cu mâna, nu se opri. O ocoli ca o sfârlează şi-şi mări iuţeala. Nu-şi închipuise niciodată că are o asemenea rezistenţă. În fuga lui nebună, trecu de locuinţa scheletului, fără să-şi dea seama. Deşi simţea că se întâmplă ceva straniu cu el. Oare îl forţa cineva, necunoscut, să nu se oprească, să nu intre acolo, pentru a-l feri de o cumplită primejdie? Degete de gheaţă îi frecau spinarea. Fugea, fugea orbeşte spre capătul străzii. Şi deodată, ceva ca un braţ de fier îl opri. Atât de brusc, de parcă l-ar fi curmat o mişcare străină. Ştia ce-l oprise. Gândul său obsedant de a-l vizita pe maior la ora aceea. Se împotrivea mişcării care voia să-l salveze. Ud leoarcă de transpiraţie, cu picioarele tremurânde, cu răsuflarea sugrumată, cu inima rupându-i pieptul, făcu cale-ntoarsă. Mergea încet, încet, de astă dată, pentru a întârzia primejdia. Se apropia de poarta pe care o cunoştea atât de bine. Era în faţa ei.

Un pas, doi paşi, trei paşi, şi ar fi fost salvat. Va trece oare de poarta care se deschidea încet, trasă de o mână nevăzută? N-avu puterea să facă pasul. Un singur pas. Se întoarse încet din călcâie şi intră pe poartă. Prundişul aleii îi tortura tălpile rănite de alergătură. Ce idee stupidă! De ce alergase? Ca să-şi irosească forţele, să nu mai aibă nicio putere tocmai în momentul când i se cerea luciditate, hotărâre, rezistenţă de fier? Faţa îi era aprinsă, iar picurii de sudoare

reci ca gheaţa. Căută o batistă în buzunar, dar nu găsi. Se şterse cu mâna, dar şi mâna îi era udă. Uşa casei era deschisă. Ştia că rămânând acolo, în faţa uşii, ar mai fi existat o posibilitate de salvare. Poate c-ar fi ieşit fratele maiorului, l-ar fi văzut şi… Dar nu rezistă. Parcă-l împingea cineva de la spate.

Urcă treptele, căutând cu tălpile rănite smocurile de muşchi, care răsăriseră printre crăpături. Şi pătrunse în casă. Trecu printr-un vestibul strâmt. Se mai vedeau găurile în care fuseseră înfipte odinioară cuiere grele, de coarne de cerb. Acum numai era nimic în vestibul. Şi oglinda veche se demontase din perete. Tencuiala şi varul cenuşiu ningeau un praf des, mirositor, care îneca.

Scheletul îl văzu imediat ce trecu pragul holului. Într-o mână ţinea o statuetă de tanagra. Cealaltă şi-o ascundea la spate. Era mai hidos decât la bâlci. Era aşa de galben, că toată lumina din încăpere iradia din craniul lui. Lui Ionel i se muiară picioarele:

– Vă rog să mă iertaţi, se bâlbâi el. Cred că am greşit adresa. Am întâlnire cu o… cu o… Fratele dumneavoastră mă cunoaşte. Mi s-a dat o adresă greşită.

Nici buzele nu i se mişcau când vorbea. Şi cuvintele lui erau rostite într-o limbă pe care Ionel nu o înţelegea. Nu înţelegea niciun cuvânt, dar erau atât de limpezi, că le citea. Da! Citea vorbele scheletului. Nu-i mai auzea glasul, deşi ştia că răsună, că umple de sonoritate toată încăperea. Ionel citea şi, ca prin vis, reuşi să traducă totul.

– Să nu-ţi fie frică. Iubesc copiii. Îmi place să-i alint. Îmi place să le spun poveşti… Trebuia să fiu bunic… Ştii câţi ani am? Şaptezeci de ani…

Scheletul vorbea, dar Ionel nu-i mai citea cuvintele. Vedea un singur lucru în încăperea aceea. Nici pe maior nu-l mai vedea. Numai sabia pe care o ascundea la spate, o sabie lungă, ascuţită, strălucind ca diamantul. De ce-o ţinea la spate? De ce-o ascundea? Şi de ce ochii lui pluteau parcă fără cap prin cameră?

– Nu mişca! îi ordonă maiorul. Stai drept! Şi ascultă ce-ţi comand eu! Întoarce-te jumătate spre stânga. Să nu-ţi dezlipeşti privirile de privirile mele! Şi acum pregăteşte-te! Vei merge înapoi. Cu spatele. Nu ştii încotro mergi. Când ai intrat în casă, nu ai socotit direcţia. Nu vei ştii nicio clipă unde mergi. De ce-ai venit aici? Cine te-a trimis? Nu trebuie să-mi răspunzi. Vei merge cu spatele şi cu ochii în ochii mei! Nu aveai voie să pătrunzi în casa asta! Vei merge înapoi! Şi nu vei şti unde mergi. Priveşte-mă în ochi! Şi acum vei începe să mergi. Cu spatele. Fără să ştii unde. Acum! Primul pas! Fă primul pas! Am spus! Primul pas! Am spus! Primul pas!

Ionel rămase cu piciorul suspendat în aer. Nu îndrăznea să-l lase în jos. Nu ştia dacă talpa lui va întâlni pământ sau altceva. Şi privirea lui era sorbită de văgăunile întunecate în care licăreau două scântei

firave, îndepărtate – ochii scheletului. Simţea cum i se fură privirea, cum i se soarbe, cum nu mai vede cu ochii lui. Ce-a căutat în casa asta blestemată? A vrut să arate celorlalţi că e curajos şi că are personalitate? Şi de ce-a fugit? Fuga i-a ucis luciditatea, curajul, prudenţa. Numai fuga. Şi sudoarea care-i îngheţa spatele şi faţa! Parcă-i curgea şi părul odată cu şiroaie de sudoare. Nu mai vedea. Ochii lui nu mai aveau puterea să vadă. Îi închise, pentru a simţi cu genele rotirea globilor. Dar vocea maiorului îi opri mişcarea.

– Priveşte-mă în ochi! Lasă piciorul jos! Jos!

Ionel se supuse. Piciorul lui întâlni ceva dur. Podeaua? Era mai sus decât nivelul la care se afla celălalt picior.

– Priveşte-mă în ochi! Lasă-ţi toată greutatea corpului pe picior! Nu ştii unde mergi! Nu ştii unde calci! Priveşte-mă în ochi! Lasă-ţi toată greutatea corpului pe piciorul stâng!

Da! Ionel începuse mişcarea comandată, ducându-şi înapoi, spre acel necunoscut care-l îngrozea, piciorul stâng. Comanda îl apăsa ca un sac cu plumb. Oare ce căutase în casa asta? Îşi lăsă încet greutatea corpului pe piciorul stâng. Necunoscutul acela dur, mai ridicat decât podeaua, rezistă apăsării. Piciorul drept se ridica fără voia lui de pe podea.

– Al doilea pas! ordonă maiorul. Cu dreptul. În spate. Fără să ştii unde mergi. Priveşte-mă în ochi! Al doilea pas!

Ionel îl făcu. Nu putea să se împotrivească. Dac-ar fi izbutit măcar să-şi deschidă buzele, să spună câteva cuvinte! Coborî încet piciorul, dar mişcarea nu se mai termina. Talpa nu mai întâlnea niciun obstacol. Trecuse de nivelul podelei. Piciorul era mai jos, dar talpa nu întâlnea nicio împotrivire. Piciorul stâng i se scurta, iar dreptul i se lungea, cobora în gol, mereu în gol. Şi abisul nu avea fund. Şi piciorul nu întâlnea nimic, şi parcă i se subţia tot lungindu-i-se, simţea că i-a ajuns ca un fir de pai. Nu-l mai cobora el, cu muşchii lui, cu voinţa lui. Piciorul i se scurgea ca o şuviţă uleioasă, care odată şi odată tot se va termina.

– Şi acum repede! ordonă scheletul. Vei merge cu spatele, fără să ştii încotro. Repede! Pas de marş! Ascultă comanda! După mine! Încep! Stângul! Dreptul! Stângul! Dreptul! Stângul!

Ionel se supunea comenzilor. Picioarele, unul scurt, mic, parcă-i ajungea până la bărbie, altul lung, nesfârşit, moale ca o aţă, executau comenzile ducându-l undeva.

– Stângul! Dreptul! Stângul! Dreptul! ordona fără contenire scheletul. Nu ştii unde mergi!

Oare unde îl duceau aceşti paşi hidoşi? Spatele îngheţat aştepta degete scârboase, ascuţite, fierbinţi, lungi, nesfârşit de lungi. Undeva, în mersul acesta nebunesc, carnea lui vie va întâlni limbi de reptile, picioare de păianjen, răsuflări de fiare. Şi paşii se supuneau

comenzilor, fără nicio împotrivire.
– Stângul! Dreptul! Stângul! Dreptul! comandă maiorul. Stângul! Dreptul!
Ionel simţea în spate apropierea necunoscutului. Mergea, mergea, mergea şi parcă picioarele i se întoarseră din trunchi. Păşeau înainte, nu înapoi, dar privirile lui rămâneau mai departe sorbite de văgăunile scheletului. Şi necunoscutul înfiorător îl cuprinse deodată cu zeci de mii de braţe…
Când se trezi gemând, îi văzu pe Tic şi Dan îngroziţi.
– Ce coşmar înfiorător! se cutremură el şi povesti visul.
– Lipseau câteva pagini de groază, îl linişti Dan.

Capitolul VIII
1

– Oare ce s-o fi întâmplat cu cocoşul? întrebă bunica în timpul micului dejun. Parcă s-a sălbăticit. Aleargă întruna şi cântă ca un blestem. Auziţi-l!

Din trei în trei secunde, cocoşul lansa câte un „cucurigu!” asurzitor şi de fiecare dată folosea alt registru. Parcă se pregătea pentru un concert şi-şi verifica, tenace, toate posibilităţile. Când ajungea la acute, urechile mesenilor simţeau atacurile necruţătoare ale unor proiectile.

– Huşşşş! îl alungă din prag bunica. Huş, dihanie nesătulă! Ţi s-a făcut dor de tigaie?

– Iertaţi-l… se rugă Tic, conştient de vina pe care o avea. O fi adormit azi-noapte şi acuma se simte dator…

Cocoşul ghici probabil o ameninţare în vorbele bătrânei, aşa că-şi luă tălpăşiţa şi se aciuă undeva, în fundul grădinii. Nu renunţă însă la antrenamentul său. Adevărul e că fuga lui avea alt motiv, mult mai real. Îl zărise pe ciufulici ieşind din casă şi o amintire nebuloasă îi înfiora mintea de cocoş. Îşi verifică fără ezitare iuţeala picioarelor, dar ajungând la loc sigur, îl cuprinse setea de răzbunare. Îşi anunţă găinile – prefăcându-se generos şi modern – că sunt libere, şi se dedică imediat preocupării sonore.

Tinerii, adunaţi la cartierul general, uitaseră însă de el. Ascultau raportul sintetic făcut de Lucia şi se grăbeau să-l completeze cu alte fapte. Toate „noutăţile” pe care ei le aduceau se integrau însă, sub o formă sau alta, în raportul prezentat.

– Astăzi trebuie neapărat să restrângem cercul suspecţilor, spuse Lucia. Ori găsim…

– Eu am impresia, draga mea, o întrerupse Dan, că în fiecare zi cercul se lărgeşte, nu se restrânge. Ieri l-a dilatat nea Ilie, astăzi va fi rândul lui moş Costache, mâine…

– Ce-ai cu moş Costache? îl repezi Tic. Pe moş Costache l-am văzut cu ochii mei, în toate cele cincisprezece minute, afară. Nici nu s-a mişcat de la locul lui.

– Poate că era un altul, deghizat, care juca rolul lui moş Costache. Întuneric… penumbră… puţin răguşit… Şi directorul putea să se înşele, nu numai tu… Sau… Aoleu! Cum am scăpat asta din vedere? Dacă s-a pitit cineva după o statuie, a prins un moment propice, şi a înşfăcat tanagralele? Şi după ce s-au stins luminile şi s-a închis muzeul, iar lui moş Costache i-a căzut ţigara din gură din pricina moţăielii, a deschis frumuşel fereastra, a sărit, a închis-o la loc, şi când se va observa furtul, vina va cădea pe zidari. Ei! Acum ce mai spuneţi?

– Foarte ingenios! îl ironiză Maria. Dar de ce n-a scos tanagralele din vitrină după ce s-au stins luminile, după ce s-a încuiat muzeul, după ce moş Costache a început să moţăie?

– Ca să ne dea nouă de furcă! îi răspunse Dan prompt, deşi cam amărât.

– Avem nişte întrebări la care trebuie să răspundem, le atrase atenţia Lucia, şi nişte sarcini de bază care trebuie rezolvate. Dacă sunteţi de acord, bineînţeles…

– Foarte bine! o aprobă Ionel. Dar eu nu mă mai duc la schelet… după coşmarul prin care am trecut. Şi acum mi se pare că merg cu spatele prin nişte locuri pe care nu le cunosc şi mă aşteaptă undeva nişte tentacule cu ventuze tăioase…

Tic îi însoţi cuvintele cu expresia binecunoscută:

– Brrr! Şi nu te mai lăuda cu tentaculele. Ia încearcă să mergi cu spatele pe aici, prin curte, după ce te uiţi jumătate de oră în direcţia spre care vei porni. Să vezi cum te gândeşti că vei da peste o groapă sau peste o cărămidă, sau că te vei izbi de colţii unui dulău ieşit din senin… Ştiu eu, dar tu ai uitat. Am mai făcut noi jocul ăsta odată şi ai căzut cât erai de lung, numai pentru că ţi-ai proptit piciorul într-o cracă…

Ionel îşi aminti şi zâmbi. Un zâmbet de circumstanţă, evident. Pentru că tot îl mai treceau fiori, îi simţea mai ales în şira spinării, aceea care trebuia să înfrunte, în coşmar, necunoscutul.

– Nu vrei să mergem la schelet? îl întrebă el pe ciufulici. Parc-aş avea mai mult curaj.

– Eu am treabă cu Dan. Nu uita că singurele personaje despre care nu ştim nimic…

Maria îl opri cu un gest brusc…

– Am o propunere! strigă ea. Să nu mai plece nimeni de unul singur. Să ne împărţim în grupuri de câte doi, ca să preîntâmpinăm orice eventualitate. Mă gândesc la absurdităţi, dar n-are a face. De ce să nu fim pregătiţi pentru orice? Poate că unul dintre noi, urmărind un personaj, ajunge într-un loc necunoscut. Ce face singur? Se duce după el. Şi dacă nu mai iese?… Pe când în doi, celălalt poate să stea ascuns undeva şi, dacă vede că primul nu mai iese, aleargă aici şi dă alarma. Sau să presupunem că personajul urmărit se întâlneşte cu cineva: cu un cunoscut sau un necunoscut. În orice caz, un tip dubios. După care să se ducă, dacă la un moment dat cei doi se despart?… Pe când, dacă nu e singur…

Propunerea Mariei fu aprobată cu entuziasm. Numai când se formară grupurile avură loc discuţii. Unul dintre grupuri era alcătuit mai demult: Tic şi Dan. Nimeni nu avu nicio obiecţie. Ceilalţi însă nu ştiau cum să se potrivească mai bine. Dilema fu rezolvată de opţiunea Ioanei:

– Eu aş dori să merg cu Ionel, spuse ea. Întâi la schelet sau întâi la profesoară… O să ne înţelegem noi.

– Cred şi eu, bolborosi Tic. Mai ales că aveţi acelaşi nume.

Ionel se cam înroşi, dar îşi ascunse emoţia prefăcându-se cucerit de ideea Ioanei. Lucia şi Maria ridicară în acelaşi timp din umeri. Erau forţate să acţioneze împreună.

– Două femei ca să descoasă una singură?! se miră Dan. Îi daţi prea mare importanţă. Să vedeţi voi dacă n-o veţi determina, prin admiraţia pe care i-o veţi mărturisi, să refuze chiar rolurile principale: Julieta, Antigona, Nora, Desdemona, Galathea, Salva… Poate că pe Salva n-o va refuza…

– Asta cine mai e? întrebă Maria.

– O eroină formidabilă pentru viitoarea piesă pe care Hariton o va scrie special pentru ea. Numai aşa o veţi cuceri. Dar pentru asta chiar amândouă trebuie să vă duceţi?

– Îl mai avem şi pe paznic în sarcină, îl linişti Lucia. După convorbirea de aseară trebuie să ne ocupăm mai pe îndelete de el… Aşa! Şi câteva detalii… importante. Dacă se iveşte ceva deosebit, cu totul deosebit, atunci se lansează o chemare urgentă, un răvaş care se va lăsa aici în chioşc, după scândura asta. Prin urmare, atunci când unul dintre noi are timp liber, vine la chioşc şi controlează ascunzătoarea. Răvaşul, după ce e citit, va fi pus la loc.

– Eu cred că ar trebui extins sistemul şi pentru lucruri mai puţin deosebite, spuse Ionel. Ca să ştim fiecare unul de altul.

Amendamentul lui Ionel fu acceptat fără obiecţii. Grupurile se pregăteau de acţiune. Era nervozitate, neastâmpăr, emoţie, teamă de necunoscut. Dar de câte ori nu mai trecuseră prin stări asemănătoare cireşarii?

2

Primul cuplu care-şi luă tălpăşiţa, şi-ncă în mare grabă, fu cel format din Tic şi Dan. Când cei doi ajunseră în centrul oraşului şi Dan văzu că Tic n-avea de gând să se oprească, se răzvrăti şi îşi încetini mersul, dar nu fără a-l trage de mână pe ciufuliciul grăbit:

– Nu mă mai chinui atât! Fugi de parc-ai fi în urmărirea unui hoţ! Stai oleacă, să mai răsuflu!

– Crezi că după un om de treabă se grăbeşte cineva? îi ripostă Tic.

Dan se uită în urmă şi clătină afirmativ din cap:

– Ai dreptate. Nu văd pe nimeni în urma mea. Şi când mă gândesc, Ticuşor, continuă el, spre a-şi trage răsuflarea, că poate nici nu s-au furat tanagralele! Să vezi dacă n-o să am eu dreptate. Ne agităm ca nişte tâmpiţi, degeaba.

Tic îl înfruntă cu privirea lui caracteristică, privire care mărturisea o ironie compătimitoare:

– Cum să n-ai dreptate? Cred că n-a rămas posibilitate pe care să

n-o fi „descoperit”. Cu sistemul ăsta... Nu-ţi rămâne decât s-o suspectezi şi pe Ioana, şi gata! Ai fost primul care a dibuit enigma...

– Şi de ce să nu mă gândesc şi la ea? se întrebă Dan mai mult pentru sine. Eu nu pot să jur că a stat tot timpul lângă noi. Cunoaşte şi ea muzeul... Poate ştia că vitrina e descuiată şi... Aoleu! Ea e! În mod sigur ea era! Ne-a chemat special aici pentru asta! Ia gândeşte-te puţin! La urma urmei, pentru ce ne-a chemat? Nu ştii cât am suferit noi în prima zi? Ca să vedem bâlciul ăsta idiot? Ca să ne tolănim într-o poiană fără nume?... Nu, Ticuşor! A organizat furtul, ca să ne pună pe noi la încercare. Să vadă dacă ne descurcăm... Pssttt! Ce ingenioasă! Cât de abil a combinat totul! Dar tot i-am venit eu de hac! Ai văzut? Probabil că se plictisea în decorul ăsta monoton şi deodată i-a venit ideea asta. Şi bineînţeles e personajul cel mai inocent. Cum poate să-ţi treacă prin cap s-o bănuieşti tocmai pe ea?... Asta-i, Ticuşor! Nu degeaba, în cărţi, adevăraţii vinovaţi sunt persoanele cele mai inocente. Spune şi tu! Fără ideea asta a mea, ne-am fi gândit vreo clipă la Ioana? Şi la urmă, după ce ne-am fi smuls părul din cap, ne-ar fi arătat triumfătoare tanagralele. Ha-ha-ha-ha! De-o sută de ori ha-ha-ha! ar fi râs. Cireşarii! Poftim! Aţi vrut să vă puneţi cu mine? Na! V-am făcut-o!

– Mai bine fă un pronostic despre omul cu cicatrice, îl povăţui Tic.

– Cum? Tu nu iei în serios ideea mea? Nici nu se putea idee mai genială. Mai genială decât a ei. Gândeşte-te, Ticuşorule! Nu e Ioana cel mai inocent personaj din cele pe care le cunoaştem până acum în acest oraş?

– Ştii ceva, Dan? Eu am şterpelit tanagralele şi mă mir cum de nu te-ai gândit până acum şi la asta.

– După ce n-ai fost în stare să descui uşa turnuleţului...

– Păi tocmai experienţa aia m-a determinat să încerc uşa vitrinei, răspunse Tic. Am văzut că era deschisă...

– Lasă bancurile, Ticuşor! Te cunosc eu foarte bine. Tu nu eşti chiar atât de inocent, ca să oferi un final surpriză...

Băieţii ajunseseră în faţa restaurantului. Binecunoscutul lor ospătar era, ca şi ieri, în criză de clienţi. Când îi văzu, dispăru ca un popândău. Apăru însă imediat pe terasă, purtând cu gesturi de jongler două pahare cu sirop, un ţap de bere şi două pahare goale. Îşi zâmbea lui însuşi, cu o profunzime netăgăduită, probabil ca Napoleon după bătălia de la Austerlitz.

– Extraordinar! îi salută el. Dacă-mi permiteţi, v-am adus comanda. Desigur şi ţapul de aceeaşi culoare ca ieri.

Dar nu pentru acest bun venit îşi confecţionase el zâmbetul victorios, gândi Tic. Vrea să se joace cu noi de-a pisica şi şoarecele. Ei bine! Şi-l opri exact în momentul critic pe Dan, care avea întrebarea pe buze.

– Nu aveţi şi puţină gheaţă? întrebă ciufuliciul. Şi v-am ruga şi o farfurioară în care s-o puneţi. Şi câteva scobitori…

Inteligenţa chelnerului nu era într-o relaţie foarte armonioasă cu zâmbetul său napoleonian. Faţa lui exprima o nedumerire ca aceea a înaltului personaj la Waterloo, după bătălie. Poate de aceea pierdu şi el lupta.

– Ştiţi că am dat de tânărul acela care a pierdut plicul! Eu personal l-am găsit. Extraordinar! Desigur că va veni aici imediat după-masă, dacă-mi permiteţi… Gheaţa încă nu a sosit, dar scobitori vă aduc imediat, dacă-mi permiteţi… Şi farfurioara, desigur.

Primi însă imediat plata, pentru că nici Dan, nici Tic nu erau dispuşi să stea acolo pe terasă, în bătaia soarelui nemilos.

– Şi-acum ce facem? întrebă Dan, după ce scăpară de asalturile ospătarului şi se aşezară pe o bancă la capătul bulevardului principal. Îl aşteptăm aici pe omul în gri?

– Decât aici, mai bine să mergem la bâlci, propuse Tic. Acolo avem mai multe şanse să-l întâlnim.

– Iar la roata norocului? spuse Dan cu dezgust. Şi, ca să-ţi spun drept, am uitat banii în ceilalţi pantaloni…

– N-am niciun chef să-mi azvârl banii în vânt, îi răspunse Tic. Şi la ai tăi n-am apelat până acum. Mă gândesc numai la omul în gri… şi la borţos. Ce strică dacă mai aflăm ceva despre el?

. . . .

Câtă deosebire între bâlciul de seară şi cel de dimineaţă! Totul era jalnic, obosit, fleşcăit. Tot ce nu se vedea noaptea sărea acum în ochi. Pânzele julite ale panoramelor, crăpăturile şi tencuiala veştejită a barăcilor, vopseaua scorojită de pe căluşei, puzderia de hârtii colorate răspândite peste tot, ca după o vijelie, figurile oamenilor, palide, încercănate, hirsute, ca după un somn scurt, agitat. Ici-colo, câteva trompete încercau să învioreze atmosfera, dar sunetele lor răguşite întristau.

Câţiva puşti se adunaseră la roata norocului. Un individ înalt cât o prăjină, pe care Tic îl mai zărise undeva, poate pe o estradă, încerca să-i ademenească, învârtind fără încetare şipca de lemn şi arătându-le un obiect diform pe care-l înălţase spre nori cu mâna stângă. Era eternul iepuraş de ghips, iepuraşul dintotdeauna al bâlciurilor, cu singura deosebire că mărimea lui era grotescă.

– Care vrea să-l ia? Care vrea să-l ia? striga lunganul. O singură tragere şi e al tău! O singură tragere! Cine-şi încearcă norocul? O singură tragere!

Lunganul ţipa din obişnuinţă, fără nicio pasiune. Nu avea în voce acel îndemn al borţosului, care te obliga să împingi şipca. Era şi el obosit, şi probabil că în pauze rostea cu glas încet înjurături. Şi acestea moi şi fără ţintă. Văzându-i pe cireşari, privirea lui deveni mai

vie, iar glasul parcă i se mai învioră. Pe la mijlocul chemării îşi dădu seama de inutilitatea efortului şi se adresă din nou puştilor care-şi scotoceau buzunarele.

– Ne mai lipseşte un leu, nene, se rugă unul din ei. Ne lăsaţi să mai tragem o dată?

Lunganul le făcu semn cu mâna că nu, îşi continuă apelul, plimbându-le prin faţa ochilor ameţiţi oribilul iepuraş. Puştii scotociră iarăşi prin buzunare, câţiva chiar le întoarseră pe dos spre a-şi dovedi sinceritatea şi până la urmă reuşiră să adune în monede de câte cincisprezece şi cinci bani leul trebuincios. Lunganul numără de două ori cantitatea aceea de mărunţiş, care-i umplea palma:

– Încă zece bani! strigă el cu vocea cu care făcea reclamă. Încă zece bani! Care vrea să-l ia? O singură tragere!

Primi şi cei zece bani şi atunci începu conflictul: care dintre ei să tragă? Cel care oferise cea mai mare parte din sumă îşi reclama întâietatea. Dar mai trăsese o dată. Cearta ţinu vreo zece minute, până ce se înţeleseră între ei ca să-şi înceapă norocul acela care nu trăsese până atunci niciodată, un prichindel care stătea amărât şi fără speranţă deoparte.

Tic şi Dan priveau scena din apropiere şi amândoi se gândeau la ce se va întâmpla dacă şipca şi coarda de oţel se vor opri în dreptul unui număr mare.

Prichindelul împinse, abia ajungea cu mâna până la şipcă. Îi dăduse altul un ghiont, de aceea mişcă şipca. Coarda de oţel abia lovea cuiele. Înainta încet, încet şi Tic ghici, după încetineala cu care oţelul înainta, regiunea în care se va opri. Îl săgeta brusc un fior şi alergă ca un apucat spre roată. Din trei paşi fu acolo. Exact în momentul când coarda se opri. Dar chiar în aceeaşi clipă, lunganul îi făcu vânt mai departe, cu o mişcare scurtă din cot. Puştii erau însă foarte atenţi, ştiau toate numerele pe dinafară. Începură să vocifereze, să ţipe, să urle.

– A luat-o! Uite cum a luat-o! ţipă lunganul şi scoase din piramida de obiecte un iepuraş de ghips, aproape tot atât de mare ca acela pe care-l ţinea în mână.

Ceata de puşti era în dubiu. Unii ar fi vrut să ceară obiectul câştigat, o vază albastră, cu vinişoare aurii, probabil o imitaţie chinezească, alţii erau mulţumiţi şi cu iepuraşul care li se oferea. Şi unora şi altora le era teamă că lunganul se va înfuria şi le va da banii înapoi sau îi va pune să mai tragă o dată.

Ciufuliciul nu mai putea suporta atâta nedreptate. Îşi strânse pumnii şi se răsti la lungan:

– Să le dai vaza! Am văzut cu ochii mei numărul la care s-a oprit. Şi eu şi prietenul meu.

Lunganul se uită la Dan, apoi din nou, nepăsător la Tic:

– Hai, car’-te! Car’-te mai repede, până nu-ţi dilesc muia!

Ciufuliciul nu înţelese ce spusese lunganul, mai ales că mutra lui îi era prea indiferentă, ca să se gândească la o insultă.

– Vă rog să le daţi obiectul, rosti el mai calm. Norocul e noroc. Trebuie respectat!

Lunganul strâmbă din nas, apoi scuipă cu o precizie uimitoare exact în vârful pantofului lui Tic. O clipă, cireşarul îşi privi pantoful. Era descumpănit. Nu mai întâlnise asemenea precizie. În următoarea clipă, însă, descoperi situaţia în care se afla. În jurul lui, puştii râdeau cu gura până la urechi. Gestul lunganului îi copleşise, aşa cum era să-l copleşească şi pe el. Furia îi congestionă faţa. Se repezi în neştire spre lungan, dar acesta, cu o mişcare iarăşi foarte precisă, îşi întinse piciorul şi opri cu talpa vârful pantofului pe care-l scuipase mai înainte, exact în clipa când trebuia să se ridice de la pământ pentru a continua mersul. Tic îşi pierdu echilibrul şi căzu ca un nătărău în praf. În momentul acela, nu-şi mai pierdu însă cumpătul. Nici nu se ridică imediat – în ciuda râsetelor care-i răneau urechile – pentru a se gândi la replica pe care poate să i-o dea lunganului. Să-şi încerce forţele cu el, nici vorbă. Era de trei ori mai înalt şi mai puternic. Trebuia să se gândească la altceva. Şi văzu nu departe de el o piatră. Ca o sfârlează se ridică de jos. Într-o secundă era cu piatra în mână. Dar tot într-o secundă, vlăjganul fu lângă el şi, înainte ca Tic să arunce, îi trăsni o palmă, care-l azvârli din nou în praf şi-l făcu să scape şi piatra din mână. Lovitura îl ameţise. Se uita ca prin ceaţă la lungan. Îl zări pe Dan apropiindu-se de roata norocului şi mai zări în mâna lui Dan o scândură groasă. Oare de unde o luase? se gândi Tic. Dar când îl văzu pe lungan rotindu-şi braţul, înţelese că Dan va avea imediat aceeaşi soartă ca a lui. Vru să-i strige ceva, pentru a-l feri de lovitură, dar nici nu mai avu timp, nici nu mai era nevoie. O palmă uriaşă – şi-o imagină ciufuliciul – izbi scurt ceafa vlăjganului, aruncându-l la câţiva metri de roata norocului şi la câţiva centimetri de el. Putea Tic să nu profite de prilej? Îşi înfipse unghiile în faţa lunganului şi sfâşie până auzi ţipete. Durerea îl trezise pe lungan din năuceală. Cireşarul crezu că se va repezi la el. Se sculă imediat şi alergă într-un suflet spre cel care-l salvase.

Atletul nu-l întâmpină cu prea mare bucurie:

– Ţi-am spus să ai grijă şi să te fereşti, îl mustră el. Ţi-am spus că poţi să dai peste vagabonzi. Ai scăpat uşor. Putea să te rupă în bătăi.

Tic încerc să-i explice atletului ce se întâmplase, dar acesta nu voi să-l asculte.

– Acum n-am timp. Altă dată. Şi ascultă mai bine sfaturile pe care ţi le-am dat.

Lunganul îşi reluase postul lângă roata norocului. Lui Tic încă-i mai era teamă de el. Dar când îl văzu cum tremură din toate încheieturile,

la privirea pe care i-o aruncă atletul înainte de a pleca, se linişti. Era absolut convins că lunganul cu faţa julită – parcă i se puseseră gratii pe obraz – nu-l va mai atinge câte zile va avea, nici măcar cu vorba. Se uită apoi în jur, pentru a vedea ce se întâmplase cu ceata de puşti. Şi urmele parcă li se şterseseră. Lui Tic i se făcu ciudă. Măcar să-l fi văzut pe lungan dându-se de-a rostogolul prin praf.

Dan îl aştepta mai la o parte, cu scândura încă în mână.

– Brrr! Ştii cum l-a atins? Dacă nu-l trezeai tu cu unghiile, stătea acolo, răstignit, până la prânz... Dobitocul! Ar putea măcar să-ţi mulţumească pentru asta.

Vorbele lui Dan îi aduceau o foarte vagă consolare ciufuliciului. Niciodată până atunci nu fusese atât de înjosit în faţa unora mai mici decât el.

– Nu ştiu de ce faci mutra asta? continuă Dan. La urma urmei, am scăpat destul de ieftin. Mai ales eu, care eram sigur că-mi voi căuta dinţii prin praf. Crezi că i-aş mai fi găsit?

Tic tot nu se înveseli. Îl ardea încă urma loviturii pe care o primise şi, mai mult decât asta, îl durea ca o bătătură vârful unui deget de la picior. Deasupra degetului, pe pantof, se vedea o pată întunecată. Pata aceea de pe vârful pantofului îi provoca durerea. Şi râsetele puştilor cărora le luase apărarea.

Mergeau amândoi abătuţi prin praf. Numai când ajunseră la unul dintre podurile care despărţea distracţiile de restaurante se opriră pentru a privi înapoi. Puştii se adunaseră iarăşi la roata norocului. Pesemne că-şi scotoceau iarăşi buzunarele. În dreptul piramidei cu obiecte strălucitoare nu mai era însă lunganul. Acesta se strecura, cu umerii aplecaţi, ameţit, slujindu-se parcă de picioare străine, printre tarabele fără mărfuri, fără proprietari, fără muşterii. Abia acum simţea urma loviturii, gândi Tic. Dar nu-l urmări multă vreme. Îşi pironi din nou privirile la roata norocului. În locul lunganului apăruse altcineva. Un individ gros, chel, care-şi făcea vânt cu o pălărie de paie.

Cireşarii trecură totuşi podul. Nările lor adulmecau dezinteresate, mirosul fripturilor. Era mai multă veselie în partea aceasta a bâlciului. Şi îi mai atrăgea ceva acolo. La o masă, singur, în faţa unei sticle de vin neîncepute se afla scheletul.

3

Ioana şi Ionel mergeau tăcuţi pe bulevardul de la marginea de nord a oraşului. De ce-i cuprinsese muţenia? Nu puteau să-şi răspundă. El îşi închipuise că o va lua vesel de braţ, că-şi vor spune o sumedenie de amănunte hazoase şi astfel va scăpa de ghearele încă nedesfăcute ale coşmarului.

Până ajunseseră pe bulevard mai schimbaseră câteva cuvinte. Dar imediat ce se pomeniseră sub umbra deasă a teilor şi castanilor, cuvintele li se împleticiră. Din când în când tuşea câte unul, ca şi cum

ar fi fost pe cale să înceapă o conversaţie. Şi mergeau la o asemenea distanţă unul de altul, de parcă îi separa o maşină nevăzută, care-şi potrivise viteza după mersul lor. Înfricoşaţi că ar putea să întâlnească o groapă în calea lor, cercetau în permanenţă trotuarul. Şi tuşeau din când în când, iar el îşi ţinea mâinile la spate; şi se uitau mereu în pământ, iar ea îşi împleticise degetele ţinându-le strâns în dreptul pieptului.

Ionel zări de departe chipul şi silueta moşneagului. Şi cu cât se apropia de casa blestemată, cu atât creştea emoţia lui. Dar izvorul emoţiei nu era în casa de care se apropiau.

– Trebuie să te iau la braţ! se hotărî Ionel, fără să ridice privirile din pământ şi fără să facă acei doi sau trei paşi care l-ar fi apropiat de ea.

– De ce? întrebă ea, strângându-şi şi mai tare pumnii.

– Ştii… încercă el să explice. Moşnegelul… fratele maiorului… El a crezut că am o întâlnire şi că mi s-a tras chiulul… Trebuia să-i explic de ce stau în faţa casei lui. Altminteri nu intram cu el în vorbă… adică nu intra el în vorbă cu mine… Adică… mi se pare că m-am încurcat… Ştii? O să creadă că ai venit la întâlnire, şi…

Tot explicându-i şi bâlbâindu-se se pomeniră amândoi în faţa casei scheletului, fără să-şi fi dat braţul unul altuia, ba parcă şi mai distanţi. Locul maşinii nevăzute i-l luase un camion, tot nevăzut.

Ionel îl salută politicos pe moşnegelul care-i făcea cu ochiul din poartă.

– Bună! îi răspunse bătrânul complice. Aşa e când te mulţumeşti cu o jumătate de oră. Şi încotro?

Un pretext ideal pentru a se opri. Ioana, însă, în loc să se apropie de poartă, se îndepărtă timidă, rezemându-se de trunchiul unui arbore.

– La plimbare, răspunse Ionel. E o dimineaţă frumoasă, e linişte, nici nu e prea cald, nici lume multă…

„Oare ce-aş putea să-i mai spun?” se întrebă cireşarul, îngrozit de banalităţile care-i ieşeau din gură. Iar ea stătea acolo şi auzea tot!

– Da, da, îl aprobă moşneagul. Dar noaptea e şi mai frumos. Nimic nu e mai frumos decât umbra nopţii, vara. Mai fluieră câte un mierloi sau, dacă ai noroc, o privighetoare, şi e mireasma copacilor şi e aşa de linişte, că se aude şi inima când bate… Atunci ce nevoie mai ai de vorbe? Simţi părul străin pe obrajii tăi şi degetele străine tremurând în mâna ta… (şi cu voce foarte înceată): Ai lăsat-o să aştepte mai mult de o jumătate de oră? (Cu voce foarte tare.) Să ştii dumneata, domnişoară, că nu e lucru mai frumos ca plimbarea de seară, după ce guşti dimineaţa umbra castanilor… Seara, să vezi dumneata… Ehei, abia câte o luminiţă, şi aia mai mult ca să facă umbră, să-şi ia copacii putere de la ea. Şi simţi nevoia să te sprijini de cineva, de cineva anume, nu de oricine. Şi ai auzi şi zborul unei gângănii, şi simţi cum îţi

fâlfâie ceva pe la ureche, şi-atunci îţi fereşti urechea, ţi-o apropii de un obraz cald şi răsufli adânc de două-trei ori. Apoi te uiţi la cer şi vezi cum cade o stea şi iar ţi se face frică şi te ghemuieşti la un piept care nu şovăie. Şi fără să fi vrut anume, asculţi bătăile unei inimi… (Cu voce foarte joasă:) Spun bine, nu-i aşa?… (Şi iar cu voce tare:) Şi-ţi dai deodată seama că inima aceea bate aşa de puternic tot fiindcă nu vrea ea; şi strângi şi mai tare degetele şi, fiindcă nu simţi nicio durere, te uiţi nedumerită la ele şi descoperi că strângi degetele altei mâini… Se mai aude departe şi clopotul unui ceas, dar nu te mai gândeşti la oră în momentul acela. Îţi dai seama că nu mai mergi de multă vreme… (Cu voce foarte joasă:) Lasă, domnule, nu vezi că nu i-a trecut supărarea… (şi iar cu voce tare), dar simţi că merge ceva în tine şi nu ştii unde te duce… De aceea ridici privirile în sus. Şi nu mai întâlneşti stelele, şi nici n-ai vrea să le întâlneşti atunci… Între cer şi priviri s-a ivit o umbră, şi umbra e vie şi-o simţi cum se apleacă… Închizi ochii şi aştepţi… Ehei!… Câtă minune e seara… Numai să nu întârzii la întâlnire…

Ionel se rezemase de gard. Toată vlaga din oase i se scursese. Pledoaria aceea parcă îl anulase. Bătrânul, văzându-l atât de pleoştit, îi şopti imediat:

– Păi dacă acuma, dimineaţa, fără să se întâmple nimic, te pierzi aşa, atunci ce-ai să faci deseară? Dumneata s-o laşi pe ea să se viseze, şi să fii treaz şi tare, că pe urmă te ia cu vorba şi să vezi cum te întoarce. Te ţine cinci luni de zile până te lasă să-ţi lipeşti obrazul de-al ei… Las-o pe ea să viseze. Dumneata să numeri în gând din trei în trei până la nouă sute nouăzeci şi nouă şi pe urmă să oftezi de câteva ori şi iar s-o iei de la început cu numărătoarea…

Învingându-şi starea de jenă, sau poate din simplă curiozitate, Ioana se apropie, în sfârşit, de poartă. Cu un curaj de zile mari îi răspunse moşneagului:

– Vă mulţumesc pentru intenţiile dumneavoastră… Dar în privinţa asta nu se dau sfaturi…

Şi dacă e să vorbim drept, oratorul de mai înainte se fâstâci ca un copilandru, aşa cum i se întâmplase de nenumărate ori în momentele, veştejite de multe decenii, despre care vorbise cu atâta dezinvoltură şi pricepere. Şi ca să-şi alunge mai repede starea, schimbă imediat subiectul discuţiei:

– Şi, cum îţi spuneam aseară, iar a venit târziu şi iar a început să răscolească toată casa. Uite, nu pot să ştiu ce căuta. Şi nu băuse. Pot să jur că nu băuse. Aşa ceva nu s-a mai întâmplat de douăzeci de ani; să nu bea mai multe zile la rând. Eu şi soaţa mea ne uitam toată ziua la icoane, rugându-ne să-l ţie Domnul aşa. Da’ cine mai poate spera într-o minune la aproape şaptezeci de ani câţi are? Şi iar s-a războit cu o fantomă. Dar nu cu armele. Cu pumnii dădea în ea! Săracu’! Cine

poate şti prin ce trece el acuma? Când vede casa goală şi pustie. Şi-o fi amintind cum era în tinereţe.

– Parcă l-am văzut într-o seară la muzeu? se hotărî Ionel să întrebe. Ieri… Ba nu! Alaltăieri seara…

– La muzeu?! se miră moşnegelul. Ei, asta nu mi-ar fi trecut prin cap! Dar ce să caute la muzeu?

Ionel căpătă şi mai mult curaj:

– Mi s-a părut că se uita la o vitrină. Nu ştiu la ce anume, pentru că erau mai multe obiecte acolo…

– La vitrină… La vitrină, repetă bătrânul înduioşat. Ştiu eu la ce se uita… Nici nu vă închipuiţi ce bucurie mi-aţi făcut! Înseamnă că începe să-şi aducă aminte… Numai dacă nu s-ar apuca din nou de băutură… Ştiu la ce se uita. Cum să nu ştiu… Acu’ cincisprezece ani le-a vândut. Ultimele lucruri de preţ care mai rămăseseră în casă. Zece ani le-a ţinut lângă el şi casa se golea, dar de ele nu se putea despărţi. Aşa beat cum era… Dar într-o zi tot le-a dat. Ca să-şi plătească nişte datorii. Le-a vândut la un negustor cu a zecea parte din preţul lor… Cum să nu-mi amintesc?

– Bijuterii de familie? întrebă Ioana, arzând de nerăbdare.

– Bijuterii? repetă bătrânul. Bijuteriile le-a vândut în primul an. Nu, domnişoară. Nu bijuterii. Ceva mai de preţ. Nişte statuete mici cât mâna; li se spune tanagrale, după locul unde au fost dezgropate prima dată. Le-a adus cu el din Grecia, când a fost acolo cu profesorul Neştian… O groază de bani trebuie să fi dat pe ele. Dar pe atunci avea bani. Prea mulţi chiar. Cred că asta l-a nenorocit. A adus cu el două statuete. Parcă le văd. Un Eros gata să sară asupra cuiva şi o dansatoare fără un braţ. Nişte minunăţii. Şi ţinea la ele ca la ochii din cap. Pesemne că-l lega o amintire, dar n-a vrut să spună nimic, nimănui. Nici mie, care-i eram cel mai apropiat… Cât de mult ţinea la ele! Dacă zece ani de zile, aşa cum era, că nici pe mine nu mă recunoaşte, şi tot le-a apărat. Să nu fi venit datornicii aceia pe capul lui, le aveam şi astăzi. Că el, în privinţa datoriilor, era un om de onoare. Şi ăia au cerut atât de mulţi bani, că n-am avut de unde să-i scoatem. Dar eu şi până astăzi cred că totul a fost pus la cale. L-au înşelat, l-au pus să iscălească la beţie nişte chitanţe. A fost o înţelegere la mijloc, altfel cum ar fi apărut, aşa, din senin, negustorul acela din Bucureşti? Ştiţi cum s-a tocmit? Namila aceea cu barbă sură şi cu ochi ca de cucuvaie… i-a socotit cinci sticle de rachiu peste suma la care se ridicau datoriile. Auziţi? Cinci sticle de rachiu, atât a dat pe ele. Zicea că datoriile fac la un loc cât o mie de sticle de rachiu, şi se arăta generos tâlharul…

Ioana, asemenea lui Ionel, era înduioşată de povestea pe care o auzea. Nu-şi pierdu însă luciditatea şi pregăti o nouă întrebare, pentru a risipi orice dubiu:

– Credeţi că s-a uitat la statuetele donate de profesorul Neştian? Şi nu v-a spus nimic când a sosit acasă?

– Păi la ce altceva să se fi uitat, dacă a intrat în muzeu? Da' de ce-o fi intrat? Să-şi fi adus aminte? Aşa, din senin, după ce timp de cincisprezece ani a uitat totul? Încă un lucru pe care nu pot să-l înţeleg. Dar asta nu scade cu nimic bucuria pe care mi-aţi făcut-o... Dacă şi-a adus aminte de tanagrale, înseamnă că a intrat într-o zodie bună... Oare ce n-au făcut toţi doctorii şi toate medicamentele cu care a fost tratat să izbutească aşa dintr-o dată? Da, da. Era să uit. Aseară a mâncat. Şi nu s-a mai întâmplat lucrul acesta de foarte mulţi ani... Abia aştept să mă duc să-i spun soţiei mele vestea pe care mi-aţi adus-o...

Asta era dorinţa fierbinte şi a celor doi tineri. Să scape mai repede de moşnegelul care-i îmbogăţise cu atâtea fapte senzaţionale. Se retraseră încet, salutând politicos, mergeau cu spatele spre bordura trotuarului, dar moşnegelul nu-i lăsă să plece fără să mai adauge câteva cuvinte:

– Aliaţi-vă cu seara, cu noaptea şi umbrele ei... şi să nu întârziaţi niciodată la întâlnire... Cel mult o jumătate de oră...

Parcă ei mai auzeau cuvintele bătrânului! Ar fi vrut să alerge, dar îşi simţeau picioarele moleşite amândoi. Când moşnegelul dispăru de la poartă, Ioana oftă şi se uită drept în ochii lui Ionel...

– Te rog să mă iei de braţ, sau lasă-mă să mă sprijin de tine.

Alte sentimente provocaseră neaşteptata rugăminte. Dar ele nu atenuară cu nimic tremurul şi emoţia lui Ionel.

4

Maria şi Lucia fuseseră degeaba la muzeu, Ilie nu era acolo. Un singur paznic supraveghea muzeul. Stătea pe o bancă, lângă uşa de la ieşire şi răspundea întrebărilor unui prichindel. Ghinionul se ţinea scai de ele. Nici pe artistă n-o găsiseră acasă.

– A plecat de o jumătate de oră cu un domn în vârstă. A spus că e unchiul dumneaei.

– Unchiul Toader? întrebă veselă Maria. Un domn înalt, cu pălărie de paie? Şi cu ochelari cu ramă groasă?

– Nu mai poartă ochelari cu rame groase... cam de două luni, îi sări Lucia în ajutor.

Iscusinţa fetelor nu duse la niciun rezultat. Vecina, după o clipă de gândire, răspunse indiferentă:

– Nu ştiu dacă era unchiul dumneavoastră, pentru că nu l-am văzut decât de la fereastră, în stradă. Mi se pare că era cu capul gol... Poate era alt unchi...

Femeia nu trânti uşa, ci o închise încet. Chiar dac-ar fi rămas în prag, fetele tot n-ar mai fi avut curajul s-o întrebe altceva după remarca usturătoare de la sfârşit. Se întoarseră acasă, cu speranţa că

vor găsi un răvaş în ascunzătoare. Dar nici acolo nu era nimic. Păşiseră cu stângul.

– Hai să mai mergem o dată la muzeu, spuse Maria fără nicio convingere. Poate o fi venit paznicul nostru între timp.

– Haidem! răspunse Lucia, la fel de neconvinsă. Tot n-avem ce face aici.

Dar n-apucară să facă doi paşi, că ghinionul le ieşi din nou în cale. Bunica le chema să-i dea o mână de ajutor în bucătărie.

– Dacă n-aveţi vreo treabă importantă, se grăbi ea să adauge. Vreau să pregătim împreună o prăjitură specială. Cu ocazia asta învăţaţi şi voi cum s-o faceţi.

Răspunseră cu atâta promptitudine şi erau atât de bucuroase, atât de vioaie, de parcă mergeau să afle misterul tanagralelor, nu să ajute la aluat şi la bătutul ouălor.

– Cum vă place oraşul nostru? întrebă bunica, în timp ce ungea nişte tăvi cu un şomoiog de pene îmbibat de untură.

Toate superlativele pe care le puteau găsi cele două ajutoare de gospodine li se păreau sărace pentru a elogia frumuseţea oraşului. De emoţie, bunica era să scape cutia cu scorţişoară. O prinse în aer ca un jongler şi fetele se minunară, de astă dată sincer, de îndemânarea ei. Alerga de la un capăt la altul al bucătăriei, neobosită, ca o fetişcană. Şi le întreba mereu despre oraşul lor, despre părinţi, despre profesori, uneori se interesa de cunoştinţe, pe care nu le mai văzuse de douăzeci de ani.

– Am fost de multe ori în oraşul vostru, le mărturisi ea. Şi m-am simţit întotdeauna bine… Nu! Nu pune aşa aluatul. Se întăreşte şi pe urmă… Mai aşteaptă două minute. Exact două minute. Numără în gând până la o sută cincizeci.

– Până la o sută cincizeci? întrebă Lucia mirată.

– Da, da. Pentru că mătăluţă numeri mai repede decât… (arată spre Maria)… Dumneaei nu ajunge nici până la optzeci. Şi dă-i zor cu ouăle. Mai repede, mai cu foc!… Mai e muzeul acela de pe deal la voi în oraş?

– Nu mai e pe deal, răspunse Lucia. S-a mutat în centru. În vechea clădire a poştei. Nu mai încăpeau acolo obiectele… Unde să pun cratiţa?

– Pe scăunel… acolo, lângă sobă. Aşa… Erau trei picturi de Grigorescu, pe vremea mea, în muzeul vostru…

– Acum avem cinci, răspunse Maria, considerând pauza bunicii drept o invitaţie.

– Aveţi şi Luchieni?… Nu! Nu te aşeza pe scaunul acela. E plin de făină. Şi câţi Aman?

– Doi Luchieni, şi… câţi Amani avem, Maria?

– Şase, răspunse Maria. Dar Luchian numai unul. Celălalt e o copie.

S-a descoperit săptămâna trecută.

– Aveţi cumva şi tanagrale? întrebă bunica, în timp ce bătea straşnic ouăle.

– Din păcate, nu. Avem puţine statui şi niciuna nu-mi place.

– Mie îmi plac, spuse Lucia. Sunt câteva… Ne pare aşa de rău că n-am văzut tanagralele…

– Dac-aş fi ştiut că muzeul intră în reparaţie, v-aş fi dus mai întâi acolo, regretă bunica. Eu le văzusem cu câteva zile înainte, ba mi se pare chiar cu o zi înainte de a sosi voi aici. Cât de greu trece câteodată timpul… Şi m-am gândit să vă duc mai întâi în aripa stângă! Păcat! Nimic nu-mi place mai mult în muzeu ca tanagralele. Sunt unii care vin din alte părţi şi chiar din alte ţări ca să le vadă. Şi când am fost noi erau doi străini în sală. Un tânăr şi un bătrân. Nu i-am mai văzut până acum în oraş.

Maria se uita mirată la Lucia. Când îi văzuse bunica pe cei doi străini? Înfuriată de gestul paznicului, trecuse prin aripa dreaptă cu capul sus, fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga. Maria încerca o întrebare hazardată:

– I-aţi văzut înainte sau după plecarea directorului?

Bunica râse şi-o ameninţă cu degetul:

– Eu credeam că te uitai la tablouri, şi când colo… Directorul tocmai trecea prin faţa uşii de la intrare. Se ducea spre casă. Nici nu ştiam că fusese în muzeu. A intrat pe dincolo?

Maria ridică, nepoliticoasă, din umeri:

– De unde să ştim noi? Nu l-am văzut… Dar nici pe dumneavoastră nu v-am văzut când aţi trecut în partea dreaptă.

Era întrebarea subînţeleasă în care Maria învestise tot curajul şi toate speranţele ei. Bunica zâmbi din nou:

– Vă subjugase pe toţi Andreescu. Dumneata mi se pare că rămăseseşi tot la Luchian… M-am dus pentru două secunde, ca să văd cine mai e dincolo…

Amândouă fetele erau să scape cratiţele din mână. Aveau în faţa lor persoana care putea oferi cele mai sigure alibiuri. Stătuseră atâta timp lângă ea şi nu ştiau acest lucru! Maria aproape mângâia cojile ouălor pe care le spărsese cu atâta ciudă. Şi îi mai veni în minte şi o idee bună: exerciţiul de memorie de care le povestise Tic. Imediat îi făcu ochi dulci bunicii, veni mai aproape de ea, îi scutură şorţul, îi făcu câteva complimente cu privire la tinereţea şi supleţea ei (la care primi răspunsuri duioase), apoi îi propuse exerciţiul lui Tic:

– Bunicuţo! Vrei să facem un joc în timp ce aşteptăm să crească aluatul? Un exerciţiu de memorie. Ne întrebăm una pe alta diferite lucruri. Aşa cum fac eu cu Lucia.

Cele două tinere experimentară o mostră de asemenea exerciţiu, pentru a o pregăti pe bunica. Lucia o întrebă pe Maria câteva

amănunte de la bâlci, din noaptea trecută. Unde stătuse? Ce obiecte remarcase în piramidă? Dacă-şi aminteşte chipurile câtorva norocoşi sau candidaţi la noroc. Îi veni şi rândul Mariei. O întrebă mai întâi pe bunica dacă-şi aminteşte rochia pe care a purtat-o la aniversarea Ioanei, cu cinci ani în urmă. Era o întrebare de control, la care bunica răspunse cu o precizie uluitoare.

– Dar rochia pe care ai purtat-o cu patru seri în urmă? îşi continuă Maria întrebările.

– Hoaţă mai eşti! o ameninţă bunica. Mă întrebi ce rochie purtam la muzeu, ca să mă poţi controla?... Catifea mov, cu guler negru. Am îmbrăcat-o prima dată cu doisprezece ani în urmă...

– Sunt mulţumită, o opri Maria. Dar poţi să-mi spui, de pildă... Trebuie să găsesc o întrebare mai complicată... Da! Am găsit! Evrica! Spune, bunicuţo... câte persoane erau în aripa dreaptă a muzeului, când te-ai uitat matale... şi mai spune cum erau îmbrăcate... şi mai spune cum şi unde stăteau? Ia să vedem, Lucia!

Bunica aşeză pe masă castronul care-i încurca mâinile, căzu un moment pe gânduri, apoi se uită fix în ochii Mariei, îşi duse şi mâinile la cap, albindu-i-se pentru o clipă părul încă negru şi lucios. Efortul îi închise ochii. Maria profită de răgaz şi-i făcu un semn Luciei.

– Cât răgaz de gândire am? întrebă bunica. De fapt, pot să răspund... Câte persoane erau? Cinci persoane. Trei bărbaţi şi două femei... Cum erau îmbrăcate?... Doamna Prosano era în taior negru şi avea o pălărie înaltă pe cap... Domnişoara de lângă ea era într-o rochie de stofă, foarte strânsă pe trup şi cam decoltată, o rochie de culoare închisă şi avea în mână... un pulover alb, gros. Tânărul din cealaltă parte a doamnei Prosano... n-avea pălărie... cred că era într-un costum gri... nu ştiu sigur... Maiorul Scarlat în costumul de toate zilele... N-are niciun rost să vi-l descriu, pentru că îl văd mereu cu el... Şi mai era un domn cu spatele, adică din profil, un domn foarte înalt, cu barbă şi mustăţi, pe care iarăşi nu-l cunosc. Era îmbrăcat într-un pardesiu gri, un fel de halat, pentru că părea foarte uşor. Curentul îi clătina poalele... Cum şi unde stăteau? Parcă v-am spus... Doamna Prosano, domnişoara şi tânărul parcă formau un grup, în colţ, spre ieşire, în partea dreaptă... Maiorul Scarlat lângă o statuie, cam prin mijlocul sălii... Ba nu! Mai spre uşă... Pentru că la mijloc e vitrina şi el stătea mai încolo de vitrină... cam la jumătatea distanţei dintre vitrină şi uşă, însă lipit de perete. În faţa lui, dar mai spre mijlocul sălii, stătea domnul acela înalt cu pardesiul. Nu ştiu la ce se uita... Ştiu însă că maiorul Scarlat se uita la el. Şi parcă se ferea să fie văzut... Asta m-a frapat în atitudinea lui. De aceea am zăbovit câteva secunde. Altminteri, după o clipă m-aş fi întors înapoi... Ei, sunteţi mulţumite?

Şi Lucia şi Maria o îmbrăţişară, amândouă odată. Erau fericite cum rareori fuseseră. Bunica le furnizase amănunte foarte sigure şi oferise

câtorva personaje alibiuri greu de clintit. Şi toate acestea cu un preţ derizoriu: una bătuse nişte ouă, alta frământase o cocă moale. Şi tot ele se vor înfrupta nu peste mult timp, din prăjitura care, sigur, va fi delicioasă, o minune a artei culinare.

5

Scheletul era la aceeaşi masă, în acelaşi restaurant, în faţa aceleiaşi sticle de vin, din care nu turnase nicio picătură în pahar. Stătea nemişcat, ca o statuie, parcă i se înţepeniseră oasele. Nici măcar nu se sprijinea cu coatele pe masă. Din când în când scotea un creion din buzunar şi desena ceva pe o foaie de hârtie. O dată sau de două ori pusese mâna pe sticlă şi o ridicase în bătaia soarelui, parcă pentru a controla culoarea vinului. Nici când ospătarul de opri în faţa lui şi-l întrebă dacă doreşte să mănânce ceva nu răspunse nimic, nu făcu nicio mişcare.

Tic şi Dan îl urmăreau fără întrerupere, îi înregistrau fiecare gest, fiecare mişcare şi fixau totul în timp, de parcă se oficia un ritual la masa de lângă ei. Consumaseră până atunci o mare parte din bucătăria restaurantului, pentru a-şi păstra masa. Era ora prânzului şi bâlciul – în regiunea aceea – începea să se aglomereze. Acum îşi explicară cei doi cireşari de ce restaurantul central era atât de puţin frecventat. Toate bunătăţile şi trufandalele oraşului, toţi maeştrii artei culinare se mutaseră probabil aici. Constatarea aceasta nu-i mulţumea însă deloc. Se apropia ora care-i obliga să se despartă de schelet şi convieţuirea cu el nu le furnizase, până atunci, niciun amănunt demn de luat în seamă. Ar fi plecat ei, dar îi atrăgea ca un magnet nu atât personajul pe care-l supravegheau ca pe o lamelă la microscop, cât foaia de hârtie lăsată cu atâta neglijenţă pe masă. De aproape un ceas maiorul uitase de ea. Şi Tic născocea fel de fel de planuri care s-o aducă în posesia lui.

Un alt chelner decât cel care-i servise până atunci veni să le ceară plata. Plictisiţi de atâta aşteptare şi mai ales grăbiţi de întâlnirea pe care o aveau la alt restaurant, acceptară pretenţiile nepoliticoase ale tânărului în halat alb. Inutil să spunem că nota de plată cuprindea şi costul unei baterii pe care cireşarii o văzuseră la altă masă. Ei băuseră numai sifon. Tic se adresă lui Dan cu un zâmbet care cerea socoteală:

– De fapt, trebuia să faci cinste… Ştiţi? (îi spuse chelnerului) tatăl lui a fost avansat colonel chiar azi la prânz. În miliţie…

Şi astfel nota de plată deveni exact ceea ce trebuie să fie o asemenea foaie de hârtie: precisă, într-o relaţie foarte sigură cu memoria clientului şi cu posibilităţile din portofel.

Maiorul se sculase de la masă înaintea cireşarilor şi lăsase foaia de hârtie acolo. Buzunarul lui Tic o înghiţi într-o fracţiune de secundă şi, ca să evite orice hazard, ciufuliciul lăsă în schimb o foaie de hârtie goală pe masă. Dar şi ea dispăru după câteva secunde, luată de vânt.

– Ar fi avut aceeaşi soartă, se dezvinovăţi el, mângâindu-şi buzunarul. Şi să ştii, Dan! Buzunarul mă arde ca un fier de călcat, dar de uitat nu mă uit până nu găsesc condiţii ideale. Presimt că e ceva nemaipomenit şi ar fi păcat s-o rasolim.

Dan acceptă. Ce putea să facă? Şi astfel, posesori ai unei comori neaşteptate, părăsiră bâlciul. Avură norocul să găsească un autobuz gata de start, drept care, în mai puţin de zece minute, erau în faţa restaurantului central. Omul cu cicatrice se afla pe terasă, singur la o masă.

Fără istorisirea şi reflecţiile Mariei, cei doi ar fi sfeclit-o. Fiindcă omul cu cicatrice nu părea prea vesel când îi văzu la masă, lângă el. Tic simţi instinctiv cu cine are de-a face. Îi pieri orice teamă. Nici când auzi întrebarea răstită a tânărului nu se fâstâci:

– Ce-i cu plicul ăla cu bani pe care l-am pierdut?

– Un truc, răspunse ciufuliciul plin de curaj. Am vrut să ne întâlnim cu dumneavoastră.

Tânărul fu cuprins subit de un acces de veselie:

– Ia te uită până unde aţi mers! Inventaţi poveşti cu plicuri, ca să atrageţi oamenii în capcană! De data asta nu se prinde. S-a dus!

„Asta s-o crezi dumneata!” îşi spuse Tic în gând.

– Mai avem şi altceva, continuă cu voce insinuantă ciufuliciul.

– Nici nu vreau să aud! Discutaţi cu directorul fabricii. Dacă îmi dă el voie, poate. În două luni de zile, cât stau aici, nu pot să mă ocup şi de voi. Îmi sunteţi dragi, dar ce să fac… Mă aşteaptă şi alte fabrici din ţară. Şi peste tot specific local. Ce ştiţi voi? Voi ştiţi atât: să cereţi întruna!

– Păcat că nu v-am prins într-o zi mai bună… sau că nu suntem noi în formă… Nu ne-aţi fi scăpat atât de uşor…

Dan îl imitase pe Tic. Voia să câştige noi amănunte, provocându-şi interlocutorul.

– Să vedem mâine… Poate îmi fac puţin timp… Dar să nu vă mai prind cu plicuri sau telegrame sau invitaţii… Îmi daţi un telefon la fabrică. Voi lucra toată dimineaţa la modele, secţia întâi, ştiu toţi.

– Vă mulţumim foarte mult, şi, pentru că sunteţi atât de amabil, vrem să vă spunem şi noi ceva, zise Dan.

– Ceva personal, particular, adăugă Tic, şi să ştiţi că n-are nicio legătură cu…

Făcu pauza necesară pentru a primi o completare, dar cum ea întârzia şi cum chipul tânărului exprima un aer de neîncredere, cireşarul continuă grăbit:

– Ştiţi… Când aţi fost la muzeu, era o cuconiţă acolo, am auzit-o întâmplător vorbind…

– Aia de la muzeu? râse tânărul. Am tăcut mereu, nici măcar nu i-am răspuns când m-a întrebat cât e ceasul, şi făcea nişte remarci de-ţi

venea să-ţi iei lumea-n cap…

– Se lăuda că v-aţi ţinut de ea, spuse Dan. O prietenă de-a noastră s-a întâlnit cu ea. Spunea că v-aţi ţinut mereu după ea. Şi mai zicea că înainte de închiderea muzeului aţi privit împreună vreo zece-cincisprezece minute aceleaşi tablouri.

Relatarea nu-l indispuse deloc pe tânărul cu cicatrice:

– Treaba ei! Poate să spună ce vrea. Mie nu-mi plac ăstea care se bagă cu de-a sila în om. Nu-i daţi nicio importanţă!

Tic se opuse:

– Dumneavoastră faceţi ce vreţi. Dar noi prestigiul vi-l apărăm. O să-i clocesc eu una… De ce să se laude că, înainte de a se închide muzeul, aţi privit aproape un sfert de oră, împreună, aceleaşi tablouri?

– Staţi! Nu vă grăbiţi cu sentinţa. Am observat şi eu că se uita la aceleaşi tablouri, mai ales înainte de a se închide muzeul. Erau două pânze noi, foarte frumoase. Mai era o doamnă care se uita la ele… Dar ea nu se minuna în gura mare, lăudând exact ce nu era în tablouri… De câteva ori ne-am şi înţeles, eu şi doamna aceea, din priviri. Mai bine zis râdeam pe înfundate la remarcile duduiţei decoltate…

– Aţi văzut şi tanagralele? întrebă Dan.

– Dar pentru ce credeţi că m-am dus atâtea zile în şir la muzeu? De când am sosit în oraş, în fiecare seară, acolo mi-am petrecut timpul… Păcat că s-a închis!

– Şi nouă ne pare rău, îl imită Tic.

Ciufuliciul se gândea ce întrebări să mai scornească pentru a afla şi alte amănunte de la tânăr. Acesta se sculase însă de la masă. Se uită la ceas, ca pentru a se scuza:

– N-am ce face… Îmi pare rău, dar trebuie să plec. A fost simpatică ideea voastră cu plicul, am ştiut de la început că e un truc. Cu toate acestea am venit. M-am mai aerisit şi eu puţin şi am cunoscut doi băieţi simpatici şi cam timizi. Ei, ne vedem mâine?… Fiuuu! Era cât pe-aci să vă chem degeaba la fabrică… Uitasem. Mâine şi poimâine sosesc nişte delegaţii străine… Peste trei zile. E mai bine. Dacă nu daţi peste mine în niciun chip, organizaţi-mi o cununie, sau altceva, în afară de înmormântare. Şi tot o să mă scoateţi.

Imediat după plecarea tânărului sosi chelnerul. Probabil că-i pândise în tot timpul convorbirii:

– Extraordinar! spuse el. I-aţi dat plicul? El nu voia să creadă! Desigur că l-a primit! Dacă-mi permiteţi, erau mulţi bani în el?

– Ne-am înşelat noi, răspunse Tic. Erau câteva scrisori de la un unchi care-i murise de două săptămâni. Nici n-apucase să le citească…

– Extraordinar! Desigur că i-a lăsat avere… Era vesel când a plecat…

– Aş, de unde! se strâmbă Dan. I-a lăsat numai datorii. Îl cunoaşteţi bine?

Chelnerul nu înţelese la început despre cine e vorba. Abia mai târziu se dumeri:

– Maistrul Andronic? Extraordinar! Se spune că este cel mai mare meşter din ţară la suflatul sticlei. N-aţi văzut ultimele cristale la expoziţia fabricii? El le-a suflat. Desigur, e o plăcere că l-am cunoscut… dacă-mi permiteţi, bineînţeles.

– S-au limpezit câteva lucruri, spuse Tic, după plecarea ospătarului. Odată cu el mai ies două personaje de pe lista suspecţilor. Cred că nu mai eşti împotriva lui acum, după ce l-ai cunoscut? N-ai văzut ce simpatic este?

– Nu ştiu, răspunse Dan evaziv. Nu vreau să mă pronunţ. Nici eu nu-l cred vinovat. Dar ţi-am atras atenţia asupra altui lucru. Uită-te şi la personajele inocente din jurul tău. S-ar putea să ne vină de acolo marea surpriză.

– Eu, de pildă, cred că tu eşti cel mai inocent… Însă din foarte multe puncte de vedere…

– Ticuşor, treaba ta. Nu vrei să crezi… n-ai decât. Dar asta nu mă împiedică să-mi fac datoria, în rolul pe care mi l-am ales… Şi dacă mai vrei să ştii ceva… Ei, uite, îmi fac curaj şi îţi spun. Am citit cărţi în care făptaşul, vinovatul, e chiar detectivul. Da, da! Nu râde ca un…

– Ce vrei să insinuezi cu asta? îl întrebă Tic, cu o vagă ameninţare în voce. Nu crezi că eşti cam… Mă refer la cuvântul pe care l-ai lăsat adineauri în suspensie… l-ai păstrat pentru tine.

– N-ai niciun motiv ca să te superi, Ticuşorule. Totul e să înţelegi rolul meu. De ce nu te gândeşti puţin? Câţi detectivi urmăresc misterul acesta? Mi se pare că vreo patru, dacă-i excludem pe Ionel şi pe Lucia… pentru că ei n-au existat în timpul momentului blestemat. (Cu bunica nu ştiu ce să facem… În sfârşit…) De ce să nu ne gândim şi la unul din aceştia patru? Fiecare dintre ei, şi mai cu seamă unul, puţintel ciufulit şi cârn, avea toate condiţiile să escamoteze tanagralele. Nu le lipsea celor patru nici inteligenţa, nici dibăcia, nici simţul de a se orienta în orice împrejurare… nici simţul farsei… Nu vreau decât să atrag atenţia şi asupra acestei posibilităţi şi cu asta, dragul meu Ticuşor, presimt că am lichidat toate posibilităţile… dacă mai născocesc vreuna, necunoscută, o să-mi fac datoria, n-ai nicio grijă… Şi acum, dacă-mi permiteţi, desigur, n-ai vrea să studiem harta aceea misterioasă, care a fost pe masa scheletului?

Tic scoase hârtia şi o puse pe masă. Capetele celor doi prieteni se apropiară. Coala era înnegrită de mâzgăleli şi pe o faţă şi pe alta. Tot felul de semne cabalistice, fără nicio noimă, la prima vedere. Linii, cercuri, bucle, ştersături. Privită însă mai cu atenţie, ea oferea câteva semne distinctive. Şi pentru a reţine tot ceea ce era demn de reţinut,

tinerii o cercetară, nu în ansamblu, ci pe porţiuni precise. Ca să-şi uşureze munca, o împărţiră în mai multe dreptunghiuri (sau pătrate), aşa cum fac elevii când copiază o hartă. În felul acesta nu putea să le scape nimic aprigilor căutători. Apoi începu migăloasa muncă de cercetare a pătratelor. Nici cel mai puternic microscop, electronic să fi fost, n-ar fi egalat teribila şi riguroasa selecţie pe care o făceau privirile cireşarilor. La capătul unui ceas de încordare şi concentrare supremă, mută – aşa cum conveniseră – pe foaia de hârtie apăruseră mai multe cerculeţe sau cercuri mai mari, trasate cu creion albastru, care conţineau, în interiorul lor, semnele distinctive, mâzgăleli cu sens, literele sau cuvintele pe care le desenase acolo scheletul, în diversele momente ale meditaţiei sale.

Din literele culese, cireşarii nu izbutiră să închege niciun cuvânt ca lumea. Erau patru *B* în majuscule, un *G* uriaş, câţiva *M* răspândiţi peste tot, doi de *R,* piperniciţi, abia identificabili (Dan susţinea că pot să fie *V),* şi o singură vocală, un *A,* care se repeta cel mai des pe cele două feţe ale colii.

Dintre cuvintele distincte (pentru că mai erau pe foaia de hârtie şi câteva serpentine, câteva zigzaguri care puteau fi interpretate; încercând să le dezlege, Tic descoperi că există un cuvânt format din şapte litere, probabil cel mai lung din limba română, care poate fi scris numai din linii zigzagate: minimum; fără puncte acest cuvânt ar părea un exerciţiu liniar, pentru învăţarea lui i, la începutul clasei întâi) deci, dintre cuvintele distincte trei fuseseră, după mari cazne şi interpretări, descifrate. Şi anume: Tanagra… Neştian… şi Scarlat… Ultimul dăduse loc la dispute şi interpretări, pentru că nu se ştia sigur dacă e vorba de c sau de e, de r sau de v, iar t-ul final nu prea avea la extremitatea de sus liniuţa orizontală. Cea mai senzaţională descoperire era însă alta. Aşa îşi închipuiau, cel puţin, tinerii. Din mâzgălelile groteşti ei selecţionaseră un număr de desene, toate foarte copilăreşti, ridicole, dar care reprezentau fiecare ceva. Nu desenul în sine era interesant – deşi în alte condiţii putea fi trimis la cine ştie ce expoziţie extravagantă – ci intenţia desenului, strădania autorului de a exprima ceva. Cele şapte desene selecţionate reprezentau figuri, unele neterminate – le lipsea o mână, sau un braţ, sau un picior. Aceste amănunte îl determinară pe Tic să facă o asociaţie ingenioasă: desenele scheletului încercau să reprezinte tanagralele.

– Asta e! spuse Tic. Tanagralele! Tanagralele din vitrină! Parcă le văd. Uite dansatoarea! O vezi? Aici! Asta strâmbă. Şi uite şi femeia cu amforă… Nu vezi că-i atârnă ceva în mână… Uite şi zeiţa fără braţe, uite şi ăstea două îmbrăcate… Da, da! Sunt femeile cu voaluri, pe care le-am văzut eu în vitrină. Scheletul nu le-a putut desena voalurile, le-a îmbrăcat într-o simplă mantie… Tanagralele din vitrină.

– Şi ăstea două? întrebă Dan. Omuleţul ăsta aplecat şi femeia asta

fără o mână… Astea ce mai sunt?

– Habar n-am! răspunse ciufuliciul. O fi încercat altceva şi nu i-a reuşit.

– Nu cred, Ticuşor. Tot ce nu i-a reuşit a fost şters. Nu vezi capetele acestea care ies din colaci? Astea sunt figuri şterse. Se simte furia cu care au fost desfiinţate. Nu i-a reuşit, nu i-au plăcut, şi atunci le-a şters… oare ce-or fi?

Tic ridică din umeri, nedumerit:

– Nu ştiu… Eu n-am văzut decât cinci statuete în muzeu. Şi nimeni altcineva n-a văzut mai multe. Dar să-ţi spun drept, nici nu mă mai interesează ce reprezintă. Tu nu-ţi dai seama că am descoperit totul datorită amănuntului lunganului? Dacă n-ar fi făcut el şmecheria acolo şi nu ne-am fi repezit la el, ne-am fi plimbat ca nişte gură-cască prin bâlci, fără să întâlnim scheletul…

– Şi dacă nu era atletul… adăugă Dan, stăteam acum la patul unui invalid şi căutam să-i alin durerile prin glume… care l-ar fi făcut să sufere şi mai mult…

– De astă dată te iert, pentru că sunt foarte bucuros, Dan. Şi cum se potrivesc toate! Maistrul ne-a dat alibiuri pentru cele două cucoane, şi prin asta şi pentru el… şi hop! ne cade în mână hârtia scheletului! Ceilalţi oare ce-au făcut?… Cum vor suporta explozia bombei?

6

Bunica, veselă şi mai sprintenă ca oricând, alergă spre chioşc, pentru a anunţa masa.

– Azi am întârziat olecuţă, dar avem nişte bunătăţi, să-ţi lingi buzele, nu alta. Haideţi! Repede! Ceilalţi băieţi sunt în casă?

Asta era nenorocirea! Ceilalţi băieţi nu erau în casă. Nu lăsaseră niciun răvaş în ascunzătoare şi nici măcar nu lăsaseră semne că umblaseră acolo şi dăduseră peste semnalul de alarmă şi de urgenţă, binecunoscut în codul cireşarilor: S.O.S., scris în litere uriaşe de mâna Luciei. Bunica aştepta răspunsul Mariei, cea mai în măsură să dea o explicaţie pentru că era vorba în primul rând de frăţiorul ei, începu să se bâlbâie:

– Ei… Ticu… Tic şi Dan… s-ar putea să nu vină la masă. Ştiţi?… S-au dus la nişte prieteni… Şi au spus că ar putea să ia masa acolo.

Vestea o supără la culme pe bunica. De aceea se pregătise ea? Câte speranţe îşi pusese în prânzul care de fapt sărbătorea o aniversare tainică! Se împlineau treizeci şi cinci de ani de când la un prânz asemănător, între prieteni, cunoscuse un tânăr timid şi cam stingher, de care nu se mai despărţise pe urmă. Pregătise atunci o prăjitură, aşa hotărâseră sorţii. Şi fistichie cum era, făcuse prăjitura după stilul ei. Tânărul, neputând refuza din cauza timidităţii şi de teamă că ar putea s-o jignească pe gazdă, pe care o considera

autoarea delicioasei prăjituri, mâncă trei porţii uriaşe. Şi de atunci, în fiecare an, la o anumită dată, se repeta întâmplarea veche. Cât o rugase pe bunica mama Ioanei, şi mai târziu Ioana, să facă mai des prăjiturile acelea romboidale, sau măcar să le dea reţeta! Zadarnic! Demersurile lor nu avuseseră niciodată succes. Şi nu accepta pe nimeni din familie în preajma ei, când se întâmpla evenimentul. Masa nu fu prea veselă, dar nimeni nu avea asemenea pretenţii. Bătrânul stătea ca şi atunci, timid, emoţionat, numai că de astă dată gusta doar din felurile care i se puneau în faţă. Îşi păstra forţele şi capacitatea pentru cele trei porţii care îl aşteptau semeţe pe o farfurie ascunsă cu grija în bufet. Pentru că şi farfuria participase la întâlnirea care se petrecuse cu treizeci şi cinci de ani în urmă.

Tinerii stăteau ca pe ace. Se uitau mereu, fie pe fereastră, fie la uşă, întorceau capul, tresăreau la fiecare cântec de cocoş – şi cânta împintenatul, nu glumă – abia aşteptau să se termine odată masa aceea încărcată de bucate. Când văzură prăjitura, îngălbeniră. Nicio alună n-ar mai fi putut să bage în gură, darămite romburile acelea pline de creme şi de cristale ciudate. Încercară chiar un gest de scuză. Ioana însă îl reteză, cerând tăcere:

– Bunico! spuse ea. Nu ne aduci şi câte un păhărel de vin?

Şi cum bunica zâmbi mulţumită şi plecă în căutarea licorii, Ioana avu răgazul să declanşeze telefonul fără fir. Era o comandă fără echivoc: „Obligatoriu să mâncaţi toată prăjitura!” Ceea ce, după eforturi disperate, se întâmplă.

Foarte fericită, bunica privea din capul mesei – şi atunci ocupa acelaşi loc – lupta sonoră, din păcate uneori prea sonoră, dar de astă dată acest lucru n-o mai irita – dintre linguriţele nemiloase de metal şi romburile docile. Şi observa ea cum Ioana se uită cu nişte căutături stranii într-o anumită direcţie şi când mai descoperi şi timiditatea băiatului pe care-l ţinteau privirile furişe ale nepoatei, fericirea ei nu mai avu margini. O clipă se gândi că poate sute de ani prăjitura va trece ca o ştafetă din familie în familie, servindu-se o dată pe an... Lângă ea, bunicul răsufla greu, dar victoria fusese câştigată. Nicio firimitură nu mai rămăsese în farfurie.

Îndopaţi că abia se mai ţineau pe picioare, tinerii ajunseră cu chiu cu vai în chioşc. O bucată de vreme stătură tăcuţi şi nemişcaţi în şezlongurile cu care mobilaseră chioşcul. Încetul cu încetul, spiritul de acţiune îi cucerea. Prânzul, ale cărui urme dispăreau, îi întrerupsese în mijlocul discuţiei. Preocupările atunci abandonate le dădeau iarăşi târcoale. Şi cuvintele – prin care se desfac în lume adevărurile şi neadevărurile – nu întârziară să izgonească tăcerea moleşitoare, mai întâi prin glasul lui Ionel:

– Nu mai putem înota în supoziţii. Ne trebuie şi o doză de curaj, pentru a ajunge mai repede la capăt. Restrângem sau nu cercul

suspecţilor?

– Ar trebui să luăm hotărârea în colectiv, îi răspunse Lucia. De unde ştim noi ce gânduri, ce bănuieli, ce fapte noi au în clipa asta ceilalţi? Iar să ne pripim?

– Să ne amintim ce spunea bunica, propuse Maria. Să căutăm să interpretăm cât mai bine observaţiile ei... Rareori am întâlnit un asemenea spirit de observaţie şi ar fi păcat să nu profităm de el. În câteva secunde a fotografiat totul cu precizie de obiectiv. Ai o bunică, Ioana...

– Foarte bine, acceptă Ionel. Să interpretăm spusele ei. Cel mai aproape de vitrină era scheletul. Nu? Şi mai stătea şi ascuns. Probabil comisese furtul şi voia să se convingă că nu l-a văzut nimeni... şi mai ales omul în gri.

– Mai este ceva, se aprinse Maria. Abia acum îmi dau seama. Un amănunt pe care l-a observat bunica la actriţă. Nu-ţi aminteşti, Lucia? Actriţa avea în mână un pulover gros, alb, de lână... dacă era o simplă mască... Dacă în puloverul acela înfăşurase statuetele... sau i le înfăşurase altcineva?

– Nu! se împotrivi Ionel. Dacă mergem pe linia asta, nu mai ajungem niciodată la capăt. Cele două femei şi omul cu cicatrice au alibiuri. Trebuie să excludem aceste personaje din lista suspecţilor. Să luăm obligatoriu această hotărâre!

– Parcă n-ai fi în toate minţile, îi replică Maria. Cum ne putem permite aşa ceva? Eu nu zic că nu e bine să urmărim mai întâi, repet: mai întâi, o singură pistă, ca să nu încurcăm prea mult iţele, sau ca să nu ne încurcăm pe noi... dar de aici până la a nimici, după inspiraţie, orice alte posibilităţi... Asta e o... o nerozie. Tu ce spui, Lucia?

– Sunt absolut de acord cu tine! Fiindcă nu ştim încă o seamă de lucruri. Nu ştim, de pildă, ce amănunte ne vor aduce cei doi întârziaţi şi neghiobi: Tic şi Dan. Dacă omul cu cicatrice dă peste cap toate alibiurile?...

– Şi bunica? întrebă nedumerită Ioana. Eu o cunosc foarte bine. Ea nu se poate înşela.

Lucia trăi un moment de spaimă neaşteptată. Îşi reveni însă repede:

– Bunica?... Da, bunica... Bine! Să lăsăm pentru mai târziu grupul celor trei şi să ne ocupăm de cei doi bătrâni...

– De ce spui cei trei? ceru Ionel explicaţii.

– N-am spus cei trei, ci grupul celor trei, răspunse Lucia. Am vrut să subliniez prin asta că erau împreună în faţa unui sau unor tablouri.

– Şi de ce-ai spus cei doi? fu rândul Ioanei să întrebe.

– Pentru că... Nu înţeleg întrebarea. Pentru că sunt doi.

– Spune drept, Lucia! insistă Ioana. Îl bănuieşti şi pe omul în gri? Nu te-a convins relatarea noastră despre maior şi despre tanagrale?

Mi se pare atât de limpede… Omul şi-a dat seama, foarte târziu, după cincisprezece ani, că a fost furat şi s-a gândit că ar fi momentul să-şi ia înapoi, prin aceeaşi metodă, lucrurile…

– Uiţi un amănunt, o întrerupse Maria. N-au dispărut două tanagrale din muzeu… ci, mi se pare, cinci. Sau… tu crezi că s-a gândit să-şi ia şi dobânda acumulată în cei cincisprezece ani?

Tonul ironic al Mariei o intimidă pe Ioana. Şi, pe deasupra, mai sări şi Lucia:

– E adevărat ce spui tu, Maria… Iar trebuie să ne adunăm gândurile… Prin urmare, pentru moment ne despărţim de grupul celor trei. Avem şi câteva motive. Şi ne oprim la cei doi… Ca să fiu cât mai clară: eu nu vreau să ne gândim la un singur suspect, ci la doi… dacă scheletul stătea ascuns după statuie, nu ca să se ferească de omul în gri… ci pentru a-l pândi pe omul în gri?… Poate că-l văzuse pe acesta scoţând tanagralele din vitrină… Nu putem şti ce anume a cauzat gestul lui… Dar nu putem neglija în niciun caz şi această posibilitate.

– Tu crezi că bunica s-a uitat în sală după comiterea furtului? întrebă surprins Ionel.

– Mai mult! spuse Lucia. Cred că s-a uitat în sală la foarte puţin timp după comiterea furtului, la câteva secunde numai. E o intuiţie a mea; se bazează şi pe nişte date, dar ca să fiu sinceră, aşa simt eu. Tabloul pe care ni l-a descris ea înfăţişează condiţiile ideale pentru furt. Grupul celor trei era în colţ, cu spatele…

– Cine ştie cât timp or fi stat aşa, reflectă Maria.

– … cu spatele la vitrină, continuă Lucia. Unul din cei doi avea deci posibilitatea să acţioneze. În orice caz, cred eu, numai cineva din spatele grupului putea să comită furtul. Ori scheletul, ori omul în gri…

– Bunica spunea că l-a văzut mai aproape de vitrină pe schelet, adăugă Maria. Deci mai plauzibilă ar fi ipoteza că el a comis furtul. Deşi… dacă mă gândesc… da! Omul în gri, crezându-se neobservat, nu s-a mai uitat în spate… Şi dacă scheletul era ascuns după statuie, nici nu l-a văzut… S-a dus la vitrină şi… gata! În cinci secunde au dispărut tanagralele în interiorul halatului.

– Iar ajungem la coincidenţa asta blestemată, se tângui Lucia. Cum de s-a potrivit ca exact în ziua când scheletul, amintindu-şi de tanagrale, s-a dus la muzeu, hop! apare şi omul în gri pentru a comite furtul?

– Dacă sunt complici? întrebă Ionel. Raţionamentul ar duce spre această concluzie. Unul acţiona, celălalt pândea, gata în orice clipă să dea semnalul. Bunica l-a surprins pe schelet încă la pândă… pentru că… pentru că… aşa cum spunea Tic, aşa cum aţi văzut şi voi, omul în gri e atât de înalt, încât din trei paşi, adică într-o fracţiune de secundă a ajuns lângă uşă.

– Chiar aşa de sprinten nu mi-l închipui, spuse Maria. Pare foarte

bătrân, deşi spatele şi-l ţine drept.

– Numai cu oameni lungi ne întâlnim în istoria asta, descoperi Ionel. Şi scheletul, şi omul în gri, şi paznicul, toţi sunt nişte lungani, nişte namile…

Ultimul cuvânt al lui Ionel o făcu pe Ioana să tresară. Îl mai auzise în acea zi… şi deodată simţi c-o apucă ameţeala:

– Staţi! Staţi! se rugă ea. Mi-a venit în cap o idee… Maiorul a fost jefuit de tanagrale… I s-a întins probabil o cursă, aşa spunea fratele lui… Fiindcă în ziua când au venit la el cu chitanţele pentru datorii, în ziua aceea a apărut şi un negustor din Bucureşti, care s-a oferit să cumpere tanagralele. Adică să plătească poliţele, vorba vine, şi să-i ofere în plus câteva sticle de rachiu… negustorul acela era ca o namilă şi avea barba sură… aşa a spus fratele scheletului…

Toţi se cutremurară. Zeci de idei se aprindeau ca nişte fulgere în mintea lor. Şi una dintre ele devenea tot mai obsedantă, le înlătura pe celelalte, se îngroşa, domina.

– Extraordinar! se înfioră Ionel. După cincisprezece ani, marea întâlnire! Cum să nu se trezească? Brrr! Cum să nu-şi amintească de tanagrale? Cum să nu se ducă la muzeu? Şi acolo îl întâlneşte din nou! … Oare cine le-a luat?

– Asta-i întrebarea! gândi Lucia cu voce tare. Cine le-a luat? Care dintre ei?

– Ei, acum îi excluzi pe ceilalţi? reveni Ionel la vechea obsesie. Restrângem cercul?

– Pentru moment, răspunse Lucia. Şi nu te mai strâmba aşa! Ţi-am spus de la început. Să vedem ce veşti ne aduc ceilalţi… Dacă descoperă şi ei nişte amănunte care dau peste cap concluziile noastre? Ai văzut cum s-a întâmplat cu noi?… Tu nu te-ai întrebat? De ce întârzie? De ce n-au venit la masă? De ce n-au lăsat un mesaj? De ce n-au venit măcar să caute mesajul nostru. De ce? Pentru că li s-a întâmplat ceva! Asta e! Au descoperit asemenea lucruri care pur şi simplu nu le dau voie să se mişte. Altfel ar fi venit măcar unul dintre ei. Deci prima noastră sarcină, ca întotdeauna în asemenea situaţii, e aceea de a afla ce se întâmplă cu ei! În trei minute plecarea!

Lucia vorbise cu atâta siguranţă şi autoritate, că nu mai crâcni nimeni. Dimpotrivă. Toţi simţeau nevoia de a-i asculta imboldul. După trei minute, chioşcul era gol.

7

Lucia nu greşise. Tic şi Dan nu întârziaseră fără motive. Unele le cunoaştem. Altele apăruseră după despărţirea noastră de ei. Tocmai se pregăteau să pornească spre casă, sau, ca să fim cu totul sinceri, ajunseseră deja în stradă, când deodată îl văzură pe Ilie, paznicul cel uriaş, despărţindu-se de vitrina unui magazin. Se înţeleseră dintr-o ochire. Porniră pe urma lui, cu aerul unor tineri înflăcăraţi şi

nerăbdători să comenteze rezultatele sportive din ultimele trei săptămâni, hai să zicem ale unei olimpiade. Şi erau atât de pasionaţi şi într-o dispută atât de aprigă, că nu putea fi vorba decât de aprecierea şanselor unor aşi ai sportului mondial. Ilie era la douăzeci de metri înaintea lor; dar ei erau convinşi că le aude vorbele, ba se speriau să nu le miroasă şi intenţiile. În pauza unui comentariu, Dan îi şopti lui Tic un gând clandestin:

– Parcă ni s-a aranjat totul! Nu ne întâlnim decât cu personajele care cad în sarcina altora…

– Măcar să avem norocul pe care l-am avut până acum, îi răspunse Tic, folosind acelaşi limbaj clandestin.

Previziunea lui Dan se spulberă însă într-o clipă. Subit, fără să-şi explice cum, între ei şi silueta lui Ilie apăru altcineva. Ieşise pesemne dintr-un magazin. Şi acel cineva era personajul pe care cei doi cireşari îl doreau mai mult decât pe oricare altul în acel moment. Înalt ca o prăjină, îmbrăcat într-un pardesiu subţire, de culoare gri, cu o sacoşă verde în mână, un fel de servietă subţire de material plastic, aşa cum văzuseră cu sutele la bâlci, cu nişte semicercuri groase după ureche, personajul traversa cu paşi lungi (de trei metri fiecare, după calculele nu foarte riguroase ale ciufuliciului) strada principală a orăşelului, îndreptându-se spre o direcţie deocamdată necunoscută.

Ilie, în ciuda staturii sale, dispăruse; parcă fusese înghiţit de o ceaţă, de o cortină groasă de negură. El mergea liniştit după treburile lui, cireşarii însă nu-l mai vedeau. Traversară şi ei strada, transformându-se din comentatori sportivi în tineri moleşiţi de căldură, care se duc să facă o baie la Căprioara. (Pentru că omul în gri părea că are această direcţie.)

– Foarte cald, astăzi, se plângea Dan. Curge sudoarea pe mine şiroaie. N-ai o batistă sau un prosop?

– Psssst! îşi aminti ciufuliciul. Am uitat prosopul acasă. Cu ce ne vom şterge, când o să ieşim din apă? Am să fac astăzi o baie… Aşa, din răzbunare!

Omul în gri era departe înaintea lor. Paşii lui erau domoli. Nu se simţea nicio grabă în mersul lui. Lungimea lor îi obliga însă pe urmăritori la eforturi. Şi ele trebuiau în aşa fel făcute, ca să nu pară că fug după cineva. Personajul care-i trăgea după el, de parcă-i prinsese cu o funie lungă, nevăzută, pe fiecare de câte un picior de-al lui, îi ignora cu desăvârşire. Niciodată nu întorsese capul, ca să se uite înapoi. Şi lucrul acesta îi intrigă foarte mult pe cei doi tineri.

– Oare se simte urmărit? întrebă Dan. Poate că are ochelari speciali, aşa cum am citit în cărţi, şi vede tot ce se întâmplă în urma lui. Ce-ar fi să trecem pe partea cealaltă?

– Dacă vrei tu, putem să i-o luăm şi înainte… (cu voce tare:) Ce bine-ai făcut că n-ai luat prosopul! Şi ce păcat că n-ai luat o pătură!

Nu ţi-am spus?

Omul în gri pornise pe o stradă care, în loc să ducă la ştrandul oraşului, se revărsa în poteca principală ce urca spre pădure. Strada aceea avea puţine case, şi dacă personajul nu se oprea la poarta uneia, atunci în mod sigur va lua calea pădurii. Acesta fu raţionamentul lui Tic. Şi raţionamentul se adeveri.

Omul în gri ieşise din oraş. O luase pe cărarea care ducea la pădure. Mergea încet, cu mâinile la spate, din când în când doar se uita la dreapta sau la stânga, înapoi însă nu.

– Nici acum nu mai crezi că are ochelari speciali? se înspăimântă Dan. De ce nu se uită înapoi? Acuşi o să intrăm în pădure şi, din păcate, noi nu visăm, ca Ionel. Dac-aş fi sigur… aş crede, poate, şi lucrul ăsta.

– Foarte ciudat! acceptă Tic, şi el sub impresia pe care i-o lăsase un fior neaşteptat. Dacă ţi-e teamă, eu zic să te întorci. Pssst! Ar fi cazul să-i înştiinţăm pe ceilalţi. Ştii că ne-am purtat ca nişte necireşari? A trecut atâta timp şi nu le-am lăsat niciun mesaj… Zău, du-te! Eu sunt atât de obişnuit cu pădurile şi cu plimbările de unul singur… Parcă nu ştii… Mai frică îmi este în câmp gol. Dar în pădure, dacă vreau eu, nici dracul nu mă poate găsi, darămite omul în gri.

– Ăsta poate fi mai rău decât dracu', Ticuşor. Şi dacă e să se întâmple ceva, atunci să fim amândoi, împreună.

– Mi-e teamă să nu mă încurci, Dan, încercă Tic o nouă stratagemă. De unul singur mă strecor mai uşor.

Dan nu acceptă nici în ruptul capului îndemnurile ciufuliciului. Aşa că rămaseră amândoi pe cărarea care urca spre pădure, în urma personajului în gri.

De când ieşise în oraş, omul în gri nu-şi dezlipise mâinile de la spate. Sacoşa îi atârna greu, se bănuia aceasta după balansul ei neîntrerupt. Copoii făceau fel de fel de prezumţii cu privire la conţinutul sacului de plastic, toate în gând, şi mirosul lor era nesigur, capricios. Amândoi voiau să ajungă mai repede în pădure, ca să scape de o ameninţare care le dădea mereu târcoale: teama că omul în gri va întoarce totuşi capul, măcar o dată, şi-i va descoperi pe amândoi stingheri, fără ţel, în plin câmp. Ce vor face atunci? Poteca nu oferea niciun ascunziş. Pomii de pe margine erau înalţi şi aveau trunchiuri subţiri care, în loc să ascundă pe cineva, nevoit să facă această operaţie, mai degrabă îl scoteau în evidenţă. Locuitorii oraşului nu avuseseră nici pasiunea arbuştilor şi nici nu săpaseră şanţuri adânci de un metru jumătate-doi, la marginea potecii.

– Eu zic s-o luăm pe câmp, să părăsim poteca, suflă Tic la urechea lui Dan. Nu mai pot suporta starea asta. Parc-aş aştepta din clipă în clipă să-mi cadă pantalonii. Oricând poate să se întoarcă brusc şi… Uite! Aş fi în stare să pariez cu tine pe orice că în mai puţin de trei

minute se va uita în urmă.

– Nu-s împotriva ideii tale, răspunse Dan, dar pariul îl ţin. Începând din clipa asta. Mă uit la ceas.

Tinerii părăsiră poteca. Înaintară pe câmpul gol, în direcţie oblică, potrivind în aşa fel pasul, ca să ajungă, după un timp, la aceeaşi distanţă de omul în gri, dar nu în spatele, ci la dreapta lui, adică să meargă paralel cu el. În mai puţin de trei minute ajunseră în dreptul lui (e adevărat că alergaseră puţintel), într-un mărăciniş de porumbe, care-i ferea cu multă grijă de orice priviri indiscrete. Câteva clipe după ce ajunseră acolo, tocmai când Dan, generos, voia să anunţe cât a mai rămas până la scurgerea celor trei minute, cam vreo zece secunde, omul în gri se întoarse încet din călcâie şi privi în urma sa. Dan nu se mai uita la el. Îl privea cu gura căscată pe Tic.

– Asta n-o mai înţeleg, mărturisi el. Că se va uita o dată înapoi, treacă-meargă, dar dacă va face acest lucru într-un interval precis de trei minute, asta îmi depăşeşte capacitatea de înţelegere, şi ca urmare pun totul pe seama hazardului. Pariul l-am pierdut, recunosc. Şi cum n-am precizat, poţi să-mi ceri orice…

– Îţi cer să fii altă dată mai atent, atâta. Şi ce spuneai cu hazardul, e numai cinci la sută din adevăr. În sensul că am făcut un calcul norocos. Am văzut că poteca duce la o movilă şi m-am gândit foarte simplu că nu e om pe lume care, ajungând în vârful unei ridicături, să nu se întoarcă şi să nu privească drumul pe care a venit. Pentru mine asta e o regulă şi cred că şi pentru tine… Am făcut socoteala cam câţi metri sunt până acolo, am raportat totul la viteza sunetului, apoi am scos rădăcina pătrată… Hopa! Iată că nu se duce în pădure! S-a aşezat acolo… Să ştii că e o bancă de lemn acolo…

– Eu pariez că e o bancă de piatră, îl întărită Dan.

– Primesc!… Oare cum să facem să ne apropiem de el? Nu prea văd bine ce face acolo… Tu nu vezi? Parc-ar umbla în sacoşă… Pssst! Cum să ajung mai aproape?

Tic suferea de ciudă că nu poate străbate nevăzut platoul descoperit care despărţea insula cu porumbe de movilă. Niciun copac, nicio moviliţă, nici măcar nişte scaieţi nu se zăreau pe platoul despărţitor. Iarbă, iarbă, câteva smocuri mai înalte, cam de o palmă, probabil pe nişte valuri de pământ, şi nimic altceva. Disperarea era însă alta. Ar fi ajuns el la movilă, dar răutatea omenească aranjase în aşa fel banca, încât speteaza ei să se sprijine de răsărit şi nu de apus. Adică omul în gri, rezemându-se de spetează, stătea cu faţa la ei. Asta îl înnebunea pe ciufulici.

– Auzi ce idee! S-o aranjezi cu spatele spre răsărit. E o insultă la adresa soarelui, Dan! Eu, dac-aş fi în locul lui…

– De ce crezi că amicului tău nu-i place să fie privit când asfinţeşte?

– La cine te referi tu acum? se mânie ciufuliciul.

– La soare, Ticuşor. Amurgul e mai romantic şi banca s-a pus acolo pentru cei molipsiţi de boala asta…

Tic făcu un semn cu mâna. Dan îşi înghiţi cuvintele. Omul în gri scotea ceva din sacoşă şi acel ceva, întâlnind cine ştie ce rază ciudată, scăpă o lucire scurtă, de o fracţiune de secundă.

– Oare ce-o fi având în mână? întrebă el în şoaptă. Ia uite! Parc-a venit special pentru asta. Îşi plimbă mâna, parc-ar da un semnal… Ce face acolo? Ce are în mână?

Hotărât să dezlege misterul sacoşei cu orice preţ şi al îndeletnicirii pasagere a omului în gri, Tic născoci un plan nebunesc. I-l destăinui lui Dan într-o răsuflare şi acesta nu mai avu vreme să-l oprească. Ciufuliciul porni ca un glonţ spre movilă, ţintind cu ochii, în alergarea lui nebunească, mâinile omului în gri. Fugea ca un bezmetic, gata să bată toate recordurile de viteză din lume. Dar înainte de a ajunge la jumătatea drumului, pista necercetată de ochii lui îi devie piciorul stâng într-o ridicătură moale, urmată de o groapă în care n-ar fi încăput nici pumnul lui, şi ţuşt! de-a dura! aşa cum i se întâmplase cu mai multe ore înainte. Pământul lovit bubui cu atâta putere, încât Dan îşi duse instinctiv mâinile la urechi.

Omul în gri făcu un gest de surpriză. Cu o iuţeală uluitoare introduse obiectul cercetat în sacoşă, ridicându-se în acel moment în picioare, pentru a vedea ce se întâmplă.

Tic era ameţit, năucit, îl dureau toate oasele. Spatele parcă-i era rupt în două. Se ridică greu, ţinându-se cu mâinile de şale şi gemând încet şi profund, ca un porc înjunghiat, înainte de a-şi da ultima suflare. Şontâc-şontâc, se întoarse spre insula de porumbe, care-l aştepta nepăsătoare.

Omul în gri se sculase de pe bancă. Cobora încet movila, pe cărarea pe care venise. Se înapoia în oraş.

În mărăciniş, Tic făcea exerciţii de respiraţie. Pe faţa lui, câteva minute palidă ca a unui mort, începeau să apară pete roşii. Mai răsuflă o dată, apoi spuse destul de calm:

– Cred că nu mi-am rupt nimic… Iarbă moale şi deasă… Nici măcar nu mi-am scrântit nimic… Noroc nemaipomenit… Şi cred că am văzut în mâna lui ceva care semăna cu o statuetă…

– Poate că semăna cu un luceafăr, Ticuşor. Sau chiar cu mai mulţi luceferi… Erau verzi, roşii, albaştri… dar mai mult verzi…

– Ba nu! Era ceva ca o statuie… Fir-ar să fie! Dacă nu cădeam, nu mai avea timp s-o ascundă. Şi poţi să-mi spui, te rog, dacă nu era statuie, de ce-a ascuns-o?

– Ai văzut şi asta? îl întrebă Dan. Eu credeam că eşti mort. Aşteptam să văd dacă mai mişti…

– Am văzut. Ochii nu i-am închis nicio clipă. De aceea nu am putut

să zăresc luceferii tăi... De ce-a ascuns-o?

În ciuda mutrei jalnice a prietenului său, Dan pufni în râs. Nu izbutise să se stăpânească.

– După felul cum ai apărut şi mai ales după felul cum ai căzut – Doamne! ce-a mai bubuit pământul! –, eu cred că şi pălăria şi-ar fi ascuns-o. Ar fi luat-o de pe cap şi ar fi băgat-o în buzunar, fără să-şi dea seama ce face. Păi şi eu m-am speriat, Ticuşor. M-am pitit şi mi-am pus mâinile la urechi...

– Eu totuşi cred că avea o statuetă în mână, se încăpăţână ciufuliciul. De ce n-am căzut cinci metri mai departe? Aş fi înghiţit-o înainte de-a o băga el în servietă.

– Mai bine spune ce facem! S-a cam îndepărtat personajul nostru. Crezi că mai are rost să mergem după el? Să nu ni se întâmple şi altă pacoste mai mare...

– Bine! Azi am avut o zi de ghinioane fizice... Bine! Chiar dacă mi-ar spune cineva c-o să cad într-o fântână... Ce s-o mai lungesc? Parcă tu nu mă cunoşti? Pornim!

– Da! acceptă Dan. Dar mai întâi să trecem pe la movilă, să vedem din ce e făcută banca.

– Am văzut-o, oftă Tic. Am văzut-o la al treilea rostogol. E făcută din piatră! Numai ghinioane!

8

Tic era pesimist din cauza întâlnirilor sale neprevăzute cu pământul. Alte motive nu avea. Dimpotrivă. Hârtia descifrată, care se lipise cu atâta dragoste de pieptul lui, personajul care-l purta spre o aşezare omenească obişnuită, cu sonerie, cărţi de vizită sau oameni dispuşi să dea informaţii, fără să ştie că fac acest lucru, erau succese senzaţionale în cariera micului cireşar. Tot meditând în drumul spre oraş, ajunse la această concluzie. Şi Dan simţi cu bucurie lângă el pe acelaşi Tic vesel, plin de voie bună, aşa cum îl cunoştea de ani de zile.

Omul în gri mergea cu paşii săi lungi, fără să se preocupe de ceea ce se întâmplă în spatele lui. Doar când ajunse la unul dintre capetele bulevardului care străjuia dinspre nord oraşul, îşi întoarse privirile, parcă pentru a-şi lua câteva puncte de reper, apoi îşi continuă drumul. Cireşarii, pregătiţi pentru orice eventualitate, avuseseră timp să-şi potrivească trupurile lor firave în dreptul unor copaci uriaşi, aşa că prezenţa lor nu fusese remarcată.

– Doar dacă n-are ochelari cu lentile speciale, repetă pentru a zecea oară Dan.

– Iar mi-a venit o idee, spuse Tic. Eu mă fofilez până la el, mă prefac că mă împiedic de ceva şi, în timpul căderii, mă agăţ de sacoşa lui. Prea o ţine la spate, aşa, ca o ispită. Nu mai rezist!

– Aş înţelege să mă laşi pe mine să fac treaba asta. Tu ai mai căzut o dată lângă barba lui. Vrei să te ia la ochi?

– Nu se poate! Tu nu ştii să cazi, Dan. Dacă-ţi spargi capul sau îţi rupi un picior?

– Mă duc! se hotărî Dan într-o clipă.

Tic îl prinse însă de mână şi-l opri. Exact la momentul oportun. La câţiva metri în faţa lor se deschisese o poartă. Nu fără scop. Ci pentru a permite unui personaj bine-cunoscut să iasă în stradă. În criză de inspiraţie, cireşarii priveau cu sete cerul fără nori. Cu coada ochiului se uitau însă la schelet care, după o scurtă oprire în faţa porţii, păşii pe urmele omului în gri. Şi traversară strada, pentru a avea sub observaţie – pe celălalt trotuar – ambele personaje. Printr-un simplu gest îşi repartizară sarcinile. Tic va merge după omul în gri, Dan după schelet. Şi astfel merseră amândoi aproape o oră pe străzile oraşului. Dar nu separat, ci împreună. Pentru că scheletul părea umbra omului în gri. Se ţinea în permanenţă de el. Dacă se oprea omul în gri, se oprea şi el. Dacă omul în gri cotea pe o anumită stradă, şi el făcea acelaşi lucru. Dacă omul în gri se oprea în faţa unei vitrine, şi celălalt se oprea, la altă vitrină, chiar dacă scria pe geamul mare: „Coafură de dame” ori „Remaiem ciorapi” (pe geamul mic).

Străzile orăşelului nu mai aveau taine pentru eroii noştri, aşa cum, la aceeaşi oră, nicio baracă din bâlci nu mai avea taine pentru prietenii lor, care-i căutau de le ieşeau ochii. Chiar trăseseră de câteva ori la roata norocului, pentru a-şi învinge sfiala şi a intra în vorbă cu Hultanul, înflăcărat şi îmbietor ca întotdeauna. Dar nici acesta nu le dădu informaţii mai sigure despre cei doi cireşari. Le aminti doar că în cursul dimineţii avusese loc un scandal în bâlci, scandal în care fuseseră şi ei implicaţi.

Tic şi Dan nu aveau de unde să ştie ce spaimă trăiesc, într-un anumit loc, în iarmarocul plin de freamăt şi de veselie, prietenii cu care aveau obiceiul să corespondeze în orice situaţie, uneori chiar şi în somnul liniştit al după-amiezii. Poate chiar în momentul în care Hultanul îi înspăimânta, ei îşi înfiorau gâtlejul ars cu câte o porţie de îngheţată, la colţul unei străzi. Vizavi, tot la colţ, omul în gri privea nepăsător cerul. La zece metri în spatele lui, scheletul se uita exact în ceafa omului în gri, parcă pentru a-l hipnotiza. Cireşarii erau la a treia porţie de îngheţată.

Stăteau de zece minute în colţul străzii, lângă taraba salvatoare. Apoi Tic şi Dan nu-l mai văzură pe omul în gri. Şi acest lucru nu se datora unei înceţoşări de moment, ci faptului că în dreptul personajului cu sacoşă se oprise un autobuz. Îl zăreau numai pe schelet, şi acesta se întorcea scurt din călcâie, milităreşte. Când Tic citi firma autobuzului, era prea târziu. Şoferul dăduse drumul la motor. Maşina trecu prin faţa lor în viteză, iar locul unde stătuse până atunci omul în gri era pustiu. Nici scheletul nu se mai vedea. Cotise probabil după un colţ.

– La bâlci! şopti printre dinţi ciufuliciul. Sunt un dobitoc, Dan. Auzi tu! Sunt cel mai mare dobitoc de pe pământ! Şi după mine vii tu, şi după noi e un pustiu mai mare decât Sahara. Abia pe urmă vin ceilalţi.

Era prima erupţie, caracteristică lui Tic. O clipă mai târziu birui în el simţul practic. Îl favoriză şi norocul. La doi paşi de el, nu mai departe, tocmai descăleca un băiat de pe bicicletă.

Într-o clipită, ciufuliciul fu lângă el. N-avea timp de explicaţii. Trebuia acţionat repede.

– L-ai văzut pe prietenul meu? Am pus cu el un pariu extraordinar. Ia uită-te!

Băiatul se uită, Tic sări pe bicicletă şi porni după autobuz într-o goană care, în alte condiţii, ar fi smuls tricoul galben de pe trunchiul oricărui campion ciclist.

Posesorul bicicletei veni la Dan, gata de bătaie. Cireşarul îl primi cu mâna întinsă. Celălalt, confundând mişcarea cu o lovitură de jiu-jitsu, făcu un pas înapoi, parcă pentru a se azvârli în braţele încărcate cu coşuri şi sacoşe ale unei gospodine grijulii, care tocmai trecea atunci. Se iscă un tărăboi cu perspective, pe care numai inocenţa lui Dan îl stăvili. Cei doi foşti viitori rivali se împrietenіră în timp ce culegeau roşiile şi cartofii de pe jos:

– Şi ouăle! Şi ouăle! ţipa gospodina încă înfuriată.

Incidentul acela îi aduse până la urmă câştig de cauză gospodinei. Pe lângă cele două ouă pe care le adăugase ea la suma celor sparte, mai primi şi un kilogram de roşii, gata ambalate în plastic, gest care o dădu gata, pentru că şi ea suferea, ca toate gospodinele de altfel, de obsesia înşelatului la cântar. Le mulţumi cu entuziasm celor doi băieţi, dar îi sfătui să nu se mai ia la harţă pe stradă, deşi în adâncul sufletului ar fi dorit să se repete povestea.

– Şi crezi că va câştiga pariul? îl întrebă Mircea (acesta era numele băiatului de la care Tic împrumutase bicicleta) pe Dan. Se pricepe el aşa de bine la bicicletă?...

– A câştigat un concurs interregional, îi răspunse Dan. E cea mai mare speranţă a ciclismului nostru.

– Prea mare handicap... Două sute de metri?... Mare... Autobuzul nu opreşte decât în centru. La celelalte staţii, nu. E direct pentru bâlci. Aţi ştiut asta?

Dan se prefăcu foarte mirat:

– Extraordinar! Pssst! Asta n-am ştiut-o! Începe şi mie să-mi fie frică. Ca să vezi ce şmecher ăla!

– Eu sunt în stare să pariez cu tine că nu ajunge autobuzul. Trebuia să aştepte o maşină... Aşa mai avea şanse...

– De unde maşină! Nu vezi că până acum n-a trecut niciuna? Dacă nu erai tu cu bicicleta, gata!

– Păcat că nu mi-a spus...

Dan înghiţi în sec. Ar fi decurs oare altfel „întrecerea” dacă Mircea ar fi ştiut de pariu?

– N-a avut timp. Până să te lămurească, autobuzul mai parcurgea patru-cinci sute de metri. În cazul acesta n-ar mai fi avut absolut nicio şansă.

– Şi pe ce anume aţi pariat? întrebă Mircea. Numai asta nu mi-ai spus. Ceva serios, sau o bagatelă?

– Pe hărţi, nenişorule! Cine pierde, îi desenează celuilalt în tot timpul anului viitor, hărţile la geografie…

– Aoleu! se sperie Mircea. Ştii de ce mi-e frică? Să nu facă vreo pană de cauciuc…

Dan îl nimerise exact în punctul sensibil.

9

Tic era la vreo trei sute de metri în urmă, când autobuzul ajunse la capătul liniei. Pedală din răsputeri şi astfel mai apucă să vadă silueta omului în gri traversând unul dintre podurile Căprioarei. Era liniştit. O siluetă ca aceea pe care o urmărea nu poate fi înghiţită atât de lesne, nici măcar într-un iarmaroc supraaglomerat. Liniştea lui era însă numai interioară. Pentru că abia îşi trăgea sufletul. Pedalase ca un nebun, pentru a se putea ţine de autobuz.

„Cumplită zi!” gândi ciufuliciul, când îşi aminti cum era cât pe-aci să se ciocnească de alt autobuz, care se întorcea de la iarmaroc. Scăpase ca prin urechile acului. Mâneca lui atinsese una din aripile maşinii.

Ce-ar fi zis însă dac-ar fi ştiut că în autobuzul pe care îl evitase în ultima clipă se aflau înghesuiţi pe un scaun patru tineri, care îşi făceau cele mai negre gânduri cu privire la soarta lui?…

Ciufuliciul lăsă bicicleta în grija unui tarabagiu uluit şi mânios de tupeul „neobrăzatului”, dar imediat binevoitor şi linguşitor când auzi rugămintea lui:

– Vă rog să nu daţi altcuiva bicicleta. Numai dacă o cere tăticul… Probabil că îl cunoaşteţi… Inspectorul Ciucă de la regiune. Vă mulţumesc foarte mult.

După care porni la iuţeală spre parcul de distracţii, convins că va zări foarte repede silueta omului în gri.

Era în plină zi. Dar era aceeaşi forfotă ca în timpul nopţii. Cu singura deosebire că bâlciul era invadat, în aceste ore mai ales, de către copii şi de însoţitorii lor, părinţi sau bunici. Peste tot se anunţau matinee cu preţuri reduse, aceleaşi strigăte, aceleaşi fanfare entuziaste, ba erau mai multe tarabe cu dulciuri, cu jucărele, cu pachete pentru farse: „Bucuria copiilor” (cu voce tare), „Spaima bunicilor” (cu voce înceată). Şi poate şi căluşeii, şi bărcile, şi lanţurile, şi roata mare, şi avioanele, şi bicicletele, şi podelele miraculoase, şi zidul sau sfera morţii, şi panoramele, şi circul erau mai vii, mai

agitate, mai gălăgioase... Şi totuşi câtă deosebire faţă de bâlciul nopţii! Lipseau luminile şi insulele de întuneric, şi umbrele care dădeau senzaţia furnicarului. Siluetele de pe estradă nu mai erau fantomatice, mişcările lor nu mai proiectau umbrele fantastice, oamenii nu mai trăiau, ca în timpul nopţii, numai prin chipuri. Li se vedea îmbrăcămintea, şi mersul, şi golurile dintre ei, şi nicăieri nu mai aşteptai mistere, iar culorile, culorile care se năşteau din alianţe cu o beznă ciudată, sfâşiată de felinare palide, păreau acum chinuite şi ridiculizate de soarele atotputernic.

Tic nu reflectă multă vreme la toate acestea. Înregistră poate pentru amintire câteva detalii, apoi se dedică cu trup şi suflet preocupării care-l adusese într-un mod atât de neaşteptat în bâlciul după-amiezei. Trebuia să-l găsească pe omul în gri. Şi apoi să-l urmărească – toată noaptea dacă va fi nevoie – până ce se va întoarce acasă. Nimic mai mult nu dorea cireşarul. Era convins că obiectul pe care-l văzuse în mâna stângă a omului în gri, sus, pe bancă, la marginea pădurii, fusese o statuetă. Era convins că nimeni altul, ci numai omul în gri luase tanagralele din vitrină. Şi mai bănuia că, în timp ce scotea statuetele, fusese văzut de schelet. De aceea îl urmărise scheletul. Şi foaia de hârtie pe care scheletul o mâzgălise cu linii, cuvinte şi desene nu reprezenta decât amintirile lui mai îndepărtate şi mai apropiate. Îl văzuse omul în gri furând tanagralele şi şocul fusese atât de puternic, încât îl trezise.

Tic era atât de mulţumit de raţionamentul lui (dar mai ales fericit că reuşise, aproape sigur, să descifreze misterul care îi înveninase pe cireşari), încât îşi permise luxul să se distreze – nu chiar fără niciun scop – câteva minute. Voia să se dea în lanţuri. Îi plăcea înălţimea, îi plăcea rotirea aceea iute, care-i aduna aburi de ameţeală în jurul capului, îi plăcea să vadă mişcându-se, jos, sub el, ca nişte pitici, sutele de oameni. I se părea că el stă pe loc, iar ei se învârtesc. De acolo, de sus, îl zări pe omul în gri, departe, în faţa unui bazar cu obiecte vechi. Cât de departe era! Dar viteza lanţurilor creştea, cercul de scaune se dilata, plutea în văzduh, se apropia de omul în gri, era aproape, aproape, deasupra lui. Probabil că era la douăzeci de metri deasupra pământului şi tot la douăzeci de metri depărtare de trunchiul lanţurilor. Îl cuprindea ameţeala. Închise ochii, parcă pentru a i se părea şi mai tulbure lumea, şi se gândi că ar putea să-şi desfacă încet chingile de siguranţă şi să se lase aruncat de mişcare. Ar fi zburat poate chiar până lângă omul în gri. Ameţeala îi trecea. Aburii dureroşi din tâmple se subţiau. Şi mişcarea lanţurilor se încetinea. Cercul se micşorase. Zbura deasupra roţii norocului. Hultanul era acolo. Îl văzu cum îşi făcea vânt cu pălăria de paie. Cât de chel şi roşu îi era capul! Semăna cu al lui Ilie.

Câteva secunde nu-l mai văzu, apoi rotirea i-l aduse din nou în raza

vederii. Avea în mână o cratiţă, şi de sus, din înaltul cerului, Tic parcă îi auzea vocea:

– A luat-o! Uite cum a luat-o! Încercaţi-vă norocul! Care mai trage?! Toate numerele câştigătoare! Niciun număr nu pierde! Care mai trage?

Tic nu mai auzea, ci rostea de acolo, din înalt, cuvintele borţosului. Câţiva oameni se uitară în sus la el. Şi el le râse vesel şi le făcu semne prieteneşti. Ar fi vrut să-şi pună un fes pe cap şi să pornească în colindă prin bâlci, strigând reclame, anunţuri, îndemnând oamenii la veselie. Era vesel ciufuliciul. În mâna lui mică se afla o cheiţă nevăzută, de aur, cu care putea să descuie oricând noua enigmă a cireşarilor. Şi tot el fusese acela care chemase o anumită persoană în bâlciul acesta mic, provincial, pentru a-i spune la ureche, că aici se va petrece acţiunea unei noi cărţi despre cireşari. Dar îşi aminti brusc că e în lanţuri, că e plină de acţiune, că e un erou care trebuie să se supună voinţei neclintite a autorului. Uită gândurile de mai înainte, dar veselia îi rămase în continuare pe faţă, ca o mască.

Cu această figură radioasă îl întâlni el pe atlet, undeva, lângă o tarabă cu mărunţişuri.

– S-ar putea să ne despărţim, îi spuse el atletului. Şi cum n-am avut timp să vă mulţumesc pentru… pentru ce s-a întâmplat azi dimineaţă, o fac abia acum.

Atletul îl prinse prieteneşte de umăr:

– Iar ai umblat haihui! Pe unde ai umblat azi? Erau foarte îngrijoraţi prietenii tăi. Te-au căutat ore întregi prin bâlci.

Ciufuliciul îi clipi ştrengăreşte din ochi:

– Degeaba sunt îngrijoraţi! Dacă eu sunt vesel, gata! Vreau să vă spun un secret, dar trebuie mare discreţie. L-am găsit!

Atletul nu înţelese. Îl zgâlţâi dur, aşa cum avea obiceiul:

– Pe cine-ai găsit? Iar cu mistere? Ţi-am mai spus de câteva ori… Şi dacă nici după cele ce s-au întâmplat azi-dimineaţă nu te-ai învăţat minte…

– E vorba de altceva… Statuetele… Am descoperit hoţul. Le are la el…

Terenţiu zâmbi şi-l ameninţă clătinând capul:

– Tot de bazaconii te ţii! Să n-o păţeşti odată…

Apoi plecă. Tic ar fi vrut să se ducă pe urmele lui, să-i ţipe tare în ureche că nu e o glumă ceea ce i-a spus, dar vocea răsunătoare a Hultanului îl întoarse din drum:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Oale, crătiţi, vaze, căldări! Care mai trage?

Discobolul lui Fradaburidi era la locul lui. Nu va mai rămâne mult timp acolo! hotărî ciufuliciul. Mâine sau poimâine va fi în buzunarul lui şi apoi se va odihni în camera lui şi, pe urmă, ani şi ani de zile, va sta

pe colţul unui birou, spre a-i aminti, până târziu, târziu…

Vocea Hultanului îi trezi iarăşi din visare:

– A luat-o! Uite cum a luat-o! Încercaţi-vă norocul! Nimeni nu pierde! Care mai trage? A luat-o! Uite cum a luat-o!

Tic nu se mai înghesui în cercul curioşilor. Dac-ar fi făcut asta, ar fi zărit un băiat cu o şapcă albastră pe cap, cu un cozoroc de ţiplă deasupra frunţii, primind din mâinile Hultanului o oală mare de supă. Se duse spre bazarul unde-l zărise ultima dată pe omul în gri. Personajul era tot acolo. Se uita nemişcat la nişte obiecte vechi, murdare, aparent fără nicio valoare. Şi rămase aşa nemişcat aproape un sfert de oră. Nu mai ţinea sacoşa la spate. Demult i-ar fi pipăit Tic conţinutul. O ţinea la piept, sus, şi pentru a ajunge la ea, Tic ar fi trebuit să se urce pe un scaun.

Omul în gri plecă din faţa bazarului, după ce cumpără un pahar de argint, julit şi decolorat, cu incrustaţii indescifrabile în interiorul lui. Tic se luă pe urmele sale şi se îngrozi la gândul că va trebui să se ţină iarăşi după autobuz. Din fericire pentru cireşar, omul în gri porni pe jos spre oraş. Tic îl urmări cu bicicleta, străduindu-se de astă dată să pedaleze cât mai încet, pentru a nu i-o lua înainte. După zece minute numai de mers bolmojit, ciufuliciul regretă că „obiectivul” lui nu preferase autobuzul. Era mult mai chinuitor, mai obositor, mai plictisitor – brrr! îi venea să urle – mersul acela la pas, decât viteza. Noroc că, de la un timp, omul în gri iuţi pasul. Se simţea mai bine.

Tic îl zări de departe pe Dan. Era în acelaşi loc, în compania proprietarului bicicletei. Ajunse în dreptul lor aproape în acelaşi timp cu omul în gri.

– Ei, ai câştigat? Ai întrecut autobuzul? îl întâmpină Dan, făcându-i cu ochiul.

– Pe ultima sută de metri, răspunse Tic. Ca să fiu sincer, pe ultimii zece metri. Of! Dar m-am chinuit…

– Bravo! îl felicită Mircea. Va să zică îţi va face el hărţile la geografie! Formidabil! Ha-ha! Un an întreg!

Tic se gândi să-i mărească veselia. Măcar cu satisfacţia asta să se aleagă:

– A mai fost o clauză secretă în pariu. Foarte secretă. N-o ştim decât noi, altminteri îşi pierde efectul…

– Pe cuvântul meu de onoare! se jură Mircea. Uite, jur pe bicicletă şi pe dinam…

– Te cred, îl linişti ciufuliciul. E vorba şi de temele de matematică pe trimestrul trei. Ştii, sunt mai grele.

Mircea era în culmea bucuriei:

– Dom’le, ce bine că nu ai avut pană! Tot timpul mi-a bătut inima… Ce te făceai?

Tic îi răspunse printr-un semn rapid de salut. O tuli imediat. Omul

în gri dispăru după un colţ. Dar ajunse la timp, pentru a-l vedea intrând pe o poartă. Cum ar fi putut Tic să uite vreodată poarta aceea? În faţa ei era un castan atât de deosebit de ceilalţi, pentru că din trunchiul lui se desprindeau două ramuri vânjoase, şi una dintre ele îşi azvârlise în direcţia porţii un ciot, iar la capătul ciotului i se părea că vede o aşchie ca un deget indicând spaţiul strâmt prin care dispăruse omul în gri. Putea să uite el vreodată acest castan atât de deosebit, care păzea ca o santinelă reşedinţa misteriosului personaj?

„Hm! Zâmbi ciufuliciul. A fost misterios. Odată, demult. După zece minute voi da raportul şi misterul, misterul...”

Dar când se întoarse din călcâie, imitându-l pe schelet, pentru a porni spre locul unde i se aştepta raportul, îl văzu mai întâi pe Ilie, la capătul străzii, iar în spatele lui pe Dan, făcându-i semne disperate cu mâna. Ilie parcă presimţi că se întâmplă ceva în spatele lui. Se întoarse greoi, văzu un băiat pe care nu-l cunoştea sărind în sus şi aruncându-şi mâinile după nişte gângănii. Veni şi Tic în ajutorul sârguinciosului elev, care-şi pregătea insectarul. Într-o clipă erau amândoi după colţ.

Dan, furios la culme, aşa cum nu-l mai văzuse niciodată ciufuliciul, începu să se reverse:

– Ştiai că te urmăreşte? A venit după tine până la colţ.

– Cine? întrebă Tic, uluit. Ilie? Abia acum l-am văzut.

– Ce Ilie? Nu-i vorba de niciun Ilie. L-am văzut din întâmplare după tine. Ilie a apărut dintr-o dată. Parc-a ieşit din pământ.

Tic nu înţelegea nimic. Se uită la Dan ca la un năuc, dar şi Dan avea o mutră asemănătoare.

– Nu poţi să-mi spui mai limpede? Ca la şcoală, în clasa întâi... Domnule profesor, să vedeţi...

– Ilie a răsărit din pământ, repetă Dan. L-am văzut şi eu când a trecut colţul. Dar înaintea lui te-a urmărit altcineva. L-am văzut mereu după tine, pe partea cealaltă. Când te opreai tu, se oprea şi el. Ce s-o mai lungesc! se vedea de la o poştă că se ţine după tine.

– Eu cred c-ai avut vedenii, spuse Tic. Dac-ai şti măcar cine este...

– S-a dus Mircea cu bicicleta după el. Eu am venit după tine, să te anunţ. L-am îmbrobodit pe Mircea că e tipul cu care ai făcut tu pariul. Şi i-am spus să-l urmărească până când intră undeva.

Tic era convins că Dan exagerează sau că fusese prada unei halucinaţii de moment. Vestea, tâmpită, parcă urmărea să-i rănească marea bucurie. Puţintel cam indispus se simţea el.

– Mai bine hai acasă! se hotărî ciufuliciul. Ne-au căutat ăia şi prin bâlci nu ştiu câte ore.

– Şi cu Mircea ce facem? Îl lăsăm ca un caraghios, să ne aştepte în mijlocul drumului?

Tic era pe cale să dea un răspuns afirmativ. Ce-i păsa lui de

Mircea? Să aştepte oriunde, oricât, oricum. Dar cel în cauză îşi făcu apariţia. Era ud leoarcă, iar bicicleta părea luată dintr-un morman de fier vechi.

– M-am nenorocit! începu el să se jeluiască. Eram în viteză, şi deodată văd o maşină. N-am mai putut să frânez. Am intrat în bazin cu tot cu bicicletă...

În altă situaţie, cireşarii ar fi râs, să le crape burta. Sinceritatea lui Mircea însă îi emoţionă.

– Cine te-a pus să alergi aşa? îl întrebă Dan, abia ţinându-şi râsul.

– Cum cine?! se holbă Mircea. L-am văzut că se urcă în autobuz şi am început să gonesc. Nu mi-ai spus să-l urmăresc până intră undeva?

– La care staţie s-a urcat? întrebă Tic, mai mult pentru a-i da oarecare consideraţie şi a-l face să creadă că efortul şi accidentul lui n-au fost inutile.

– Chiar în centru. În autobuzul de oraş. N-a simţit că e urmărit. M-a mirat însă un lucru. Înainte de a se urca, a scos din buzunar o şapcă albastră, cu cozoroc de ţiplă...

Tic simţi că se învârteşte pământul sub el. Dan n-avusese halucinaţii. Oare cozorocul îl urmărise chiar de la bâlci? Dar pentru ce? Pentru ce?

– Pe Ilie când l-ai văzut? îl întrebă el pe Dan.

– Ţi-am spus când şi cum. Altceva în plus nu mai ştiu.

Tic simţi o revoltă cumplită împotriva... împotriva... Nici nu ştia împotriva cui se revoltă. Numără în gând până la şaisprezece, îşi închipui că toarnă dintr-o sticluţă într-o linguriţă şaisprezece picături, aşa cum îl învăţase cineva. Cu fiecare picătură se scurgea parcă şi revolta lui.

– Cred că e timpul să mergem acasă, îl chemă Dan.

10

Toţi erau nervoşi, iritaţi, puşi pe gâlceavă. Tic pentru că raportul lui nu produsese nicio senzaţie. Dan pentru că îşi încheiase rolul şi orice remarcă i se părea că l-ar fi pus în postura unui imbecil. Lucia pentru că simţea undeva o eroare şi, oricât îşi bătea capul, nu putea s-o găsească. Maria pentru că teoria ei era luată în râs de Ionel, Ionel pentru că Maria îl ridiculiza la orice frază, Ioana pentru că îi vedea pe toţi ceilalţi necăjiţi. Şi pe deasupra, ultimii patru îşi pierduseră ore întregi, fără să facă altceva decât să înghită colbul din iarmaroc.

În adâncul fiinţei lor, toţi îşi dădeau seama că erau pe cale să dezlege o extraordinară enigmă. Ar fi trebuit să jubileze, să sară într-un picior, să facă tumbe, să-şi însăileze, veseli, alte planuri mai cutezătoare, mai grandioase. Şi cu toate acestea se uitau unii la alţii, şi încă pe furiş, cu mutre pleoştite, aşteptând fiecare ocazia să-l contrazică pe celălalt.

– Paralizie generală! spuse Dan. Trebuie urgent un medic! Sau un medicament. Ce-aţi spune să ne dăm de-a berbeleacul?

Atâta i-a trebuit lui Dan. Toate trăsnetele cerului se abătură asupra lui! Dar oare el urmărise altceva? Voia să le dea celorlalţi prilejul să erupă; era convins, ştia asta dintr-o experienţă îndelungată, că după erupţie se vor linişti toţi, aşa cum după o vijelie, oricât de cumplită, tot se înseninează cerul, şi toţi oamenii care au trăit vitejia, toţi, îl văd mai frumos, măcar pentru câteva clipe.

Numai Tic nu participa la această erupţie. Profitase de neatenţia celorlalţi, pentru a spăla putina. Când i se observă lipsa, era prea târziu.

– Iar a şters-o, vagabondul! se repezi Maria cu insulta, dar amintindu-şi că doar cu câteva ore înainte, când auzise de scandalul din bâlci, tremurase ca o trestie, îşi îndulci expresia: Urâciosul! Nesuferitul!

– Scheletul sau omul în gri? dădu Ionel glas întrebării care-i obseda pe toţi cu o singură excepţie, dar din fericire excepţia aceea nu era prezentă.

Şi iarăşi începu disputa, şi iarăşi se cheltuiră argumente, şi iarăşi logica făcu loc, învinsă, unor explozii care ţineau de alte categorii umane.

Adevărul era altul. Toţi simţeau că se află la capătul enigmei, dar niciunul nu ştia ce trebuie să se facă de acum înainte. O anumită nesiguranţă şi o teamă nelămurită paralizau în faşă orice intenţie de acţiune. Dar gândul acesta niciunul n-avea curajul să-l mărturisească. Încercau chiar să-l uite, apelând la certuri şi imprecaţii. Fiecare în sine voia să uite gândul tulburător, transformându-l astfel, aşa cum era firesc, în obsesie.

În sfârşit, se întoarse şi ciufuliciul. Cinci fulgere erau pe cale să se descarce asupra lui. Tic le oferi însă ceea ce căutau toţi: acţiunea.

– Vă rog să veniţi după mine.

Şi fără să ezite vreunul, fără să scoată o vorbă, porniră imediat după el. Îi purtă o vreme pe nişte alei necunoscute ale parcului, apoi pe nişte poteci strâmte, apoi prin nişte desişuri, până ajunseseră la o oază de lumină. În faţa lor se înălţa un zid. Tic se căţără primul, folosindu-se de câteva cărămizi ieşite în afară, ca de nişte trepte. Ceilalţi îi urmară exemplul. Privirile lor întâlniră o curte, o grădină bine îngrijită. În mijlocul grădinii era o masă. Iar pe masă în culorile neasemuite ale asfinţitului, străluceau cinci statuete.

Erau din nou pe pământ. Prima vorbi Lucia:

– Să telegrafiem imediat după Victor şi Ursu.

Ea vorbise, dar toţi gândiră la fel.

– Am telegrafiat, anunţă Tic. Înainte de a descoperi locul acesta. Am spus: „Veniţi urgent”, dar i-am chemat fulger.

Departe, spre asfinţit, se auzea un zvon de fanfare.
Aproape, în desiş, cineva îi pândea de după trunchiul unui copac.

Capitolul IX
1

– Asta nu se poate! spuse Tic la intrarea în parc. Mai sunt şaptezeci de minute până la sosirea trenului. Ce-o să facem pe peron? Să ne zgâim ochii la cele două locomotive deşelate? Mai bine stăm aici, pe o bancă.

– Stai tu, dacă vrei, îi răspunse Maria. Poţi să stai cât vrei. Dacă ţii cu orice chip să faci altceva, n-ai decât. Nimeni nu te împiedică. Dar nici tu nu împiedica pe alţii…

– Şi nici tu nu-ţi da aere de profesoară. De ce-mi vorbeşti pe tonul ăsta? Parcă te-ai fi cocoţat în vârful unui copac scorojit.

Maria vorbise cu tonul ei firesc, dar acuzaţia frăţiorului n-o mai enervă. Se mulţumi doar să strâmbe din gură, ceea ce însemna că făcuse alianţă cu muţenia. Tic îi cunoştea obiceiul, aşa că o mai blagoslovi cu câteva epitete nevoalate, după care îşi duse mâna la un chipiu imaginar, se răsuci scurt pe călcâie şi îi lăsă pe ceilalţi cu gura căscată. Mersul şi gesturile sale erau ale unui pierde-vară. Se uita la flori, admira zborul şi culorile fluturilor, căuta insecte prin iarbă, privea agitaţia puişorilor în cuiburi… (De multă vreme puişorii făcuseră primele antrenamente de zbor.) Şi Dan, interpretând just ultimul gest al ciufuliciului, înţelese că plimbarea acestuia, nedecisă, inutilă, absentă, avea un scop şi o destinaţie foarte precisă. Dar nu era el omul care să-l trădeze pe Tic. Dimpotrivă, îi sări în ajutor:

– Nu-i place deloc să aştepte în gări. Ăsta e marele lui defect… De, fiecare cu capriciile lui…

– Ăsta-i marele lui defect? îl atacă Maria. Prin urmare, altele nu are, nici mai mici, nici mai mari?

– Ba mai are unul singur, mai mare, o linişti Dan. Pe tine…

Tic, imitându-l parcă pe omul în gri, nu se uită nicio clipă înapoi. Scăpă de câteva ori batista, pe care o ţinea în mână, pentru a se şterge de transpiraţie, şi culegând-o de pe jos avu timp berechet să vadă care e poziţia grupului părăsit. I se părea că prietenii lui se grăbesc, nu mai aveau mult până la ieşirea din parc. Dan era ultimul, ţinea mâinile la spate, mereu (cât de mult îi influenţase „convieţuirea” cu omul în gri!) şi palmele lui se agitau întruna. Deşi nu conveniseră asupra semnalului, Tic înţelese că Dan îi dădea cale liberă, ceea ce îi făcu plăcere, şi mai înţelese, din insistenţa mişcărilor şi din aritmia cu care se roteau palmele, că mirosise un plan, e drept, încă neidentificat (cum ştiau să vorbească palmele!), ceea ce nu-i mai făcu plăcere, dar nici nu-l abătu din drumul lui.

Ciufuliciul, sau mai bine zis drumul lui, avea nevoie de o escală, planificată de multă vreme, la banca din faţa muzeului. Sperase să-l găsească acolo pe Tudorel, dar ajungând în preajma postului de

observaţie îl primi o asemenea linişte, care i se păru nefirească. În loc să cotească pe altă alee – care l-ar fi dus spre ţinta dorită – se apropie tiptil de oaza aceea de linişte care-l intriga peste măsură. Desfăcu ramurile unui arbust şi privi.

Şapte copii, probabil cei mai guralivi şi mai neastâmpăraţi din oraş, erau adunaţi în preajma băncii. Cel mai mare dintre ei, Tudorel, stătea pe spetează, aşa cum stătuse şi Tic cândva. Ceilalţi, aşezaţi pe nişte moviliţe de frunziş, anume făcute, ca nişte scăunele inspirate din obiceiurile cine ştie cărui trib polinezian, stăteau smirnă, cu braţele încrucişate şi cu capul în pământ. Dirijorul îi cerceta nemilos. Bălăngănea cu mâna dreaptă un fel de pendul făcut dintr-un ciot şi o sfoară şi număra fără glas, mişcându-şi doar buzele.

– Gata! anunţă el. Începem sistemul Tananarive! Cine are curaj să ridice mâna! Nu cele două degete de la şcoală. Aşa cum v-am spus: degetul mare şi cel mic. Amândouă drept în sus şi pumnul strâns. Începem!

Numai trei din cei şase examinaţi aveau curajul să înfrunte cumplitul sistem Tananarive. Ceilalţi, ca nişte malgaşi, încă analfabeţi, ridicară numai capul, dar imediat şi umerii, parcă pentru a se feri de primejdiile unei lovituri. Asta, deoarece faţa dirijorului exprima o anumită nemulţumire.

– Şi mai aveţi pretenţii să ajungeţi la Piroboridava! îi împroşcă examinatorul cu dispreţ. Drept pedeapsă... să vă amintiţi toate minciunile pe care le-aţi spus într-o săptămână... Ba nu, că n-am timp... Minciunile pe care le-aţi spus în ultimele două zile. Şi dacă vă prind cu minciuna, vai de mama voastră! Să nu vă închipuiţi că mă duceţi!

Cei trei codaşi erau atât de fericiţi că primiseră o pedeapsă atât de uşoară, încât Tic îşi imagină, în acea denumire bine găsită, cu sonoritate, un sistem inspirat de Inchiziţie, sau de cine ştie ce alte vremuri istorice cumplite. Din nefericire, nu avea timp să asiste la experimentarea sistemului. Fără să fie văzut, părăsi marginea oazei de linişte, înapoindu-se pe aleea care-l purta spre ţinta evadării sale iniţiale.

Ciufuliciul refăcu singur drumul de ieri, dinaintea amurgului. Se afundă în parcul neregulat, părăsi căile bătute, se strecură prin desişuri, făcând mereu ocoluri subtile, pentru a cădea în spatele oricărui urmăritor. Când se asigură că nu e absolut nimeni pe urmele lui, nici măcar un copoi, se grăbi să ajungă la zidul uriaş, care despărţea parcul de casele învecinate. Poposi exact în acelaşi loc. Era singur în imensitatea aceea umbroasă şi tăcută. Dar când îşi opri respiraţia şi ascultă îndelung, îşi dădu seama că viaţa foieşte în jurul lui. Mii de foşnete, de gungureli, de şuierături, de bâzâieli, toate atenuate de o surdină nevăzută. Soarele abia răzbătea până la el. Şi

deodată i se făcu frică. O clipă se lăsă scuturat de un tremur violent, apoi se îndârji, îşi luă inima în dinţi şi începu să se caţere pe cărămizile ieşite din zid.

Grădina care se deschidea privirilor lui era pustie. Nici ţipenie de om. Pe o funie atârnau rufe: două rochii de vară, nişte bluze, trei cămăşi bărbăteşti mai lungi decât rochiile, câteva perechi de ciorapi, batiste şi altele, pe care ciufuliciul nu le mai luă în seamă. Masa din mijlocul grădinii, masa aceea înconjurată de pomi, pe care văzuse în lumina asfinţitului reflexele celor cinci statuete, era goală. În jurul ei, câteva coli de hârtie. Albul lor era nesigur. Prin urmare erau scrise. Îşi duse instinctiv mâna la piept, pentru a simţi foşnetul unei hârtii pe care o va păstra multă vreme în amintire. Cât ar fi dorit să le alăture, să-şi cunune coala veche cu una din cele care rătăceau atât de nestingherite în grădină! Gestul acela instinctiv îl dezechilibră pe cireşar. Ca să nu cadă, făcu o mişcare ca de maimuţă. Şi cu toate acestea căzu. Nu pentru că nu-i reuşise mişcarea, ci pentru că o apariţie neaşteptată i se ivi înaintea ochilor. Şi era aşa de uriaşă acea apariţie, că parcă o văzu câţiva metri înaintea lui. Noroc că era cu spatele la el. Ce-ar fi făcut dacă li s-ar fi întâlnit privirile? Omul care se apropiase de masă, care parcă ieşise din pământ, care-l speriase pe ciufulici… era Ilie.

Tic o luă la goană spre gară…

2

… Şi ajunse în clipa când trenul îşi făcea zgomotos intrarea. Ionel se văzu nevoit să-i ţipe la ureche, pentru a se face auzit:

– Ai grijă, Ticuşor… ne-am înţeles între noi să nu le spunem nimic despre ceea ce am văzut ieri seară în grădină. Le povestim absolut totul; numai despre faptul că ştim unde se află tanagralele nu suflăm niciun cuvânt. Ai înţeles?

– Am auzit, dar n-am înţeles, îi răspunse Tic. Expli…

Nu-şi mai termină cuvântul. Sirena locomotivei saluta prelung, întâlnirea tuturor cireşarilor. Victor şi Ursu erau pe scara unui vagon. Săriră din mersul trenului, nu în gol, ci în braţele nerăbdătoare ale celor care-i aşteptau. Tic se întâlni însă cu Ursu la jumătatea drumului, adică îi sărise în braţe. Şi îndemnat de dragoste, dar şi de un gând care nu-i dădea pace. Gândul i se prefăcu în şoaptă:

– E ceva grozav, Ursule! Formidabil!

Apoi, cu aerul unui om încredinţat că şi-a făcut pe deplin datoria, se grăbi să-l scape pe Victor din celula vie în care-l închiseseră ceilalţi. Bineînţeles că-şi începu acţiunea cu Lucia, pe care o scoase brutal din cerc şi o împinse undeva la întâmplare. Dacă n-ar fi fost Ursu acolo, ar fi căzut, sărmana!

În afară de veselie – şi aceea simulată – gazdele nu se grăbiră să-i întâmpine cu destăinuiri de genul celor făcute de Tic lui Ursu, sau cu

cine ştie ce noutăţi senzaţionale, pe noii veniţi. Zâmbeau, zâmbeau fără încetare, întrebau despre felul cum a decurs călătoria, lăudau liniştea şi frumuseţea oraşului, anunţau ca o surpriză că se află şi un bâlci, undeva la margine, arătau spre pădurile şi poienile de pe dealuri (pe care nu le vizitaseră încă), şi mai spuneau şi alte lucruri interesante, şi mai ales zâmbeau aşa de nătâng, că Dan nu se mai putu abţine:

– Fiuuu! Era cât pe-aci să uit! Există şi o şcoală în oraş, şi câteva străzi… şi am mâncat ieri o prăjitură, Ursule… ceva nemaipomenit…

– Ai uitat să le spui că suntem şi noi în oraş, îl completă foarte prompt ciufuliciul.

Aşa se face că în momentul când grupul pătrunse în parc, nimeni nu mai zâmbea. Numai pe Tic era să-l apuce leşinul (de râs) când văzu şase prichindei înşiraţi în faţa unei bănci, într-o poziţie perfectă de „drepţi”, şi-l auzi pe cel de-al şaptelea, cocoţat pe bancă, rostind o comandă solemnă:

– Onor la comandantul Fradaburidi!

Ciufuliciul rămase câţiva paşi mai în urmă, pentru a strânge, tot cu un gest solemn, mâna lui Tudorel şi a-i adresa, după ce controlă încă o dată şi teribil de încruntat poziţia trupei de examinaţi, felicitările de rigoare:

– Bravo! Maximum minus zero cinci!

Tudorel nu se aşteptase la un asemenea succes. De emoţie şi surpriză alunecă de pe spetează (şi rândul celor în poziţie de drepţi ar fi devenit un rând de spectatori la circ), dar Tic avu fericita inspiraţie să-i întindă mâna, aşa cum se întâmplă după orice felicitare transmisă personal. Onoarea ajutorului de comandant fusese salvată.

Cireşarii tocmai cochetau cu un cerc de bănci care se odihneau la umbra unui stejar uriaş, când îi ajunse Tic. Neştiind ce se întâmplase în timpul scurtei sale absenţe, neştiind dacă se luase vreo hotărâre sau dacă se rostise vreun cuvânt fundamental, se aşeză pe bancă, spunând el – dar absolut fără nicio intenţie – vorba care stătea pe buzele tuturor:

– În sfârşit!

– Da! repetară toţi, ca un cor disonant: În sfârşit!

– Aţi trăit momentele grele, nu glumă! le-o luă Victor înainte. Chiar atât de mare e dilema la care v-aţi oprit?… Sau vi se pare că problemele vă depăşesc?

Ce puteau să răspundă cei întrebaţi? Înclinară capul, în semn de aprobare.

După ce le trecu, vesel, mutrele în revistă, Victor continuă:

– Prin urmare, sunteţi în posesia tuturor datelor şi nu vă mai satisface (asta e, desigur, abia o simplă intuiţie a voastră) interpretarea pe care le-aţi dat-o până acum. Aşa se naşte microbul

paraliziei. La care s-a mai adăugat, sunt sigur, un şoc neaşteptat.

Cât de bine îi cunoştea Victor! Şi cât de evidentă era pentru ei prezenţa conducătorului. Câte respiraţii începură să-şi găsească ritmul regulat în acele clipe!

– Ei, şi acum aţi putea să vă descuiaţi buzele, îi invită Victor. Ca să fiu sincer… ard şi eu de nerăbdare.

O bună bucată de vreme, nici Victor, nici Ursu nu apelară la întrebări. Ascultau amândoi, fără să intervină, chiar când unele amănunte sau unele interpretări dădeau loc la aprige dispute. Faptele ieşeau parcă mai uşor la iveală în fierbinţeala discuţiei. Atât numai. Pentru că relatările se supuneau acelui sistem binecunoscut de informare. Nu era nicio confuzie, nici umplutură, nici hazard în vorbele pe care le spuneau ei, în rapoartele izolate, sau în încercările de sinteză ale Luciei. Până şi Ioana se supunea, fără să-şi dea încă seama, rigurozităţii sistemului. Erau toţi, toţi cei care vorbiseră, satisfăcuţi că nu omiseseră nimic, că nu adăugaseră nimic întâmplărilor extraordinare prin care trecuseră. Victor şi Ursu aveau în faţa lor oglinda multiplicată şi în relief a tuturor evenimentelor la care participaseră prietenii lor. Conştiinţa acestui lucru îi ajuta să fie mai liniştiţi, mai puţin speriaţi, mai încrezători.

Şi deodată, asupra liniştii care începea să-i împresoare, se abătură o sumedenie de trăsnete: întrebările lui Victor. Şi din sacii pe care-i credeau goi, scoaseră alte şi alte fapte, alte şi alte probleme. Numai Tic, sărmanul, cât se chinui până refăcu exact convorbirile lui cu Tudorel! Dar Maria şi Lucia până ce repetară în toate detaliile spusele bunicii! Dar Ionel şi Ioana până redară întocmai întâlnirile lor cu fratele scheletului! Şi din nou Tic, pentru a-şi aminti minutele trăite în faţa muzeului, în seara când dispăruseră tanagralele; şi Ioana pentru a relata nu impresiile, ci gesturile şi atitudinea, şi frazele profesoarei; şi Dan pentru a-şi juca încă o dată rolul şi a da glas pronosticurilor şi teoriilor sale, oricât de absurde păreau; şi Maria pentru a-şi aminti alte gesturi şi cuvinte din convorbirea cu bunica; şi iarăşi Ionel pentru a reface discursul ţinut de fratele maiorului în prima zi; şi mereu alte întrebări şi mereu alte răspunsuri, şi mereu alte detalii, şi, în sfârşit, capitolul de sinteză al Luciei şi foaia mâzgălită de la pieptul lui Tic.

– Nu-ţi fie teamă, Ticuşor, îi zâmbi Victor. O vei primi înapoi… Vreau să mă uit la ea numai din curiozitate… Sunt convins că ai cules tot ceea ce se poate culege din ea.

Ciufuliciul îi făcu un semn uşor cu cotul lui Ursu. (Lângă cine altcineva putea să stea Ticuşor?) Apoi se uită gingaş şi modest către ceilalţi. Parcă voia să vadă cum arată faţa lui, împodobită cu expresia acestor rare sentimente, în oglinda vie pe care o constituiau ochii celorlalţi.

Întrebările lui Victor, la care se adăugau şi cele ale lui Ursu, îi

storseseră pe toţi. Nu mai găseau nimic altceva demn de a fi luat în seamă şi istorisit. Oricât îşi scormoneau amintirile. Un singur lucru nu spusese nimeni. Nici chiar Tic. Toate amintirile lor, toate faptele lor, toate gândurile lor se opreau la o oră, la un moment precis: momentul când Tic îi chemase după el, ca să le arate statuetele. Din această cauză, ciufuliciul nu-i înştiinţase – nu avusese când şi cum – despre ultima lui incursiune, după ce se despărţise de ei în parc.

Trecuseră ore, dar discuţia nu se termina. Din parc, se mutase în chioşc. Şi Victor tot mai găsea câte ceva de întrebat. Cu singura deosebire că întrebările lui nu mai cereau date şi amănunte, toate erau în posesia lui, ci mai degrabă interpretări, atitudini, supoziţii. Ionel îşi povesti până şi coşmarul. Victor era ghiftuit. Orice nouă întrebare ar fi însemnat repetarea alteia la care se răspunsese o dată.

– Eu nu cred că e o farsă, răsună vocea lui Ursu.

Victor îl aprobă, clătină din cap. Dan ridică două degete:

– Vreau să-mi retrag acuzaţia împotriva Ioanei, se scuză el. Eram într-o stare… de rol…

– Multe acuzaţii îţi vei retrage, îi răspunse Victor. Multe presupuneri, multe posibilităţi, multe teorii… multe teorii…

Era evident pentru toţi. Repetiţiile lui Victor arătau că e pe cale să înceapă marea erupţie, marea lecţie de logică, marele moment care se va înscrie printre amintirile de neuitat ale cireşarilor. Se pregăteau toţi pentru tăcere. Dan însă o întârzie:

– Una dintre teorii se va dovedi până la urmă valabilă. Sau măcar posibilităţile pe care le deschide ea. De pildă, teoria vinovatului inocent. Să căutăm făptaşul printre cei mai inocenţi. Eu am aplicat această teorie la Ioana şi la omul cu cicatrice… dar ea se poate aplica şi la alţii… chiar la unul dintre noi… ducând-o, bineînţeles, spre hiperbolă.

– Sau spre aberaţie, Dan, începu Victor. Spre absurd… Şi eu cred că una din posibilităţile, una dintre teoriile pe care le-ai născocit se va potrivi şi cazului nostru. Dar sunt convins că nu e aceea la care te-ai gândit cel mai serios… sau cel mai adesea… Poate că ai amintit-o undeva, în treacăt… Eu aş avea un răspuns imediat la cazul vostru… sau mai bine zis nu un răspuns, ci o întrebare… Mi se pare însă prea crudă întrebarea. O voi lăsa pentru mai târziu… Să parcurgem logic drumul pe care l-aţi mai parcurs o dată… Bineînţeles, de data asta mai uşor, pentru că o serie de fapte culese ulterior proiectează lumină asupra unor umbre, care, în momentul dat, nu puteau să aibă contururi precise. Eu n-am niciun merit în cele ce voi spune şi s-ar putea să fac multe greşeli. Meritul e al vostru… aţi adunat multe… aţi interpretat multe… poate chiar prea multe… Aţi întrebat mult… poate chiar prea mult… Şi cu toate acestea, aţi făcut o greşeală esenţială, o greşeală de bază: aţi inversat o premisă… Şi culmea! cred că aţi ajuns

la acelaşi rezultat la care v-ar fi dus un raţionament solid… Singurul neajuns e acela că aţi păstrat, ceea ce era firesc, pe toată durata raţionamentului, calitatea premisei. Şi ea fiind minus, tot procesul a purtat în permanenţă acel minus în toate datele lui. Fiţi atenţi! Vorbesc în permanenţă despre calitate…

– Nu asta contează, îl întrerupse Dan. Mai bine să ne spui în ce limbă vorbeşti, ca să căutăm un dicţionar… Eu am cam înţeles pe unde vrei tu să baţi şi mă gândesc tot timpul ce teorie de-a mea se potriveşte sensului pe care-l întrevăd în preambulul tău.

– În ciuda faptului că l-aţi ridiculizat mereu şi nu prea l-aţi luat în serios, continuă Victor, eu cred că Dan a avut un oarecare rol în inducerea voastră în eroare. Numai că teoriile lui au găsit teren bine pregătit pentru a fi cultivate… Nu vă speriaţi! Procesul a fost aproape inconştient. Şi nici nu vă alarmaţi, pentru că rezultatul, v-am spus-o doar, nu e negativ, în ciuda premisei şi împotriva ei… Să pornim de la faptul iniţial, singur, controlabil, verificat: dispariţia tanagralelor. Ticuşor, prin observaţiile lui de cronometru, v-a dat date ideale. Hazardul, starea lui de nerăbdare, plictiseala, l-au făcut să-şi controleze mereu ceasul. A legat fiecare mişcare pe care a văzut-o de secundarul ceasului său…

– De minutar, se apără Tic cu modestie.

– De secundar, de minutar, continuă Victor zâmbind, nu are prea mare importanţă. Fapt este că v-a pus la dispoziţie un film al întâmplărilor, cronometrat la secundă. Precizia lui Tic a fost elementul fundamental care a influenţat raţionamentul vostru, care de la început v-a creat un fel de reflex: acela al preciziei, al rigurozităţii. Întâmplarea a făcut să mai întâlniţi pe drum şi alte elemente dotate cu acest simţ al preciziei, caracteristic lui Tic. Mă gândesc, de pildă, la Tudorel, la bunica, poate şi la alţii… Şi atunci aţi văzut tot ceea ce s-a întâmplat prin această prismă… Da, da, Ticuşor. Tu i-ai făcut să alunece de pe Everest în jos. Dar consideraţi asta o figură de stil, ceea ce şi este în realitate. Şi deodată v-aţi văzut înconjuraţi de date şi elemente precise: timpul în care au dispărut statuetele, cele cinci personaje din sală… Dacă erau douăzeci sau treizeci, dacă era aglomerat muzeul, dacă nu puteaţi aplica regula după care v-aţi călăuzit, fără să vă daţi seama, puneaţi alte întrebări, *altă întrebare* şi poate aţi fi ajuns la dezlegarea enigmei mult mai uşor…

– Teoria ta e foarte… hazardată, îl opri Lucia. Cum poţi spune că am fi descoperit mai repede făptaşul, dac-ar fi fost o sută de persoane în muzeu? Ne-am fi lăsat păgubaşi din prima clipă…

– Greşeşti, Lucia. Gândeşte-te că se comite undeva… să zicem, o crimă… De ce este descoperit criminalul? Să ne închipuim că se petrece asta într-un oraş mare, în parcul oraşului. Oricine dintre cei trei sute de mii de locuitori majori ai oraşului putea să omoare… Cu

toate acestea se descoperă autorul din cei trei sute de mii. Există, prin urmare, o cale logică de a se ajunge la un cerc restrâns de suspecţi şi, mai târziu, prin eliminare, la autorul crimei. O cale foarte sigură…

– Dar şi noi am folosit aceeaşi metodă, spuse Ionel. Ţin minte cât ne-am chinuit ca să putem restrânge cercul suspecţilor, cât ne-am bătut capul cu alibiurile, până s-au confruntat, prin intermediul nostru, bineînţeles, observaţiile profesoarei cu ale bunicii şi cu ale omului cu cicatrice. Numai aşa am ajuns la doi suspecţi principali…

– *La doi suspecţi care nu vă furnizează hoţul,* spuse Victor cu voce tăioasă.

Ascultătorii îngheţară. Toate planurile, toate constatările, toate concluziile lor, toate faptele care sprijineau aceste concluzii erau date peste cap. Şi ei îl cunoşteau prea bine pe Victor, pentru a şti că afirmaţiile făcute cu un astfel de ton nu erau gratuite, ci întotdeauna absolut riguroase. Deruta în care se aflau îi obliga la muţenie. Victor continuă:

– E adevărat. Aţi folosit metoda eliminării, dar aţi făcut aceasta slujindu-vă de reflexul pe care vi-l condiţionase Tic. Aţi transformat metoda într-o formulă algebrică şi cum fiecare formulă are nevoie de cifre, aţi introdus în ea cifrele pe care le aveaţi la dispoziţie. Mai bine zis, cantitatea de cifre v-a silit să căutaţi o formulă. Şi nu puteaţi să alegeţi decât una greşită! Relaţiile dintre cifre trebuia să vă dea un rezultat… Mă refer la concepţia voastră… nu la realitate, la adevăr. Şi acest rezultat al îmbinării cifrelor nu putea fi decât *hoţul…* Foarte bine! Dar ce anume cifre posedaţi voi? Posedaţi cifrele orelor, ale minutelor, cifrele personajelor, nu pe cele ale logicii. Cam aşa aţi socotit voi: X este egal cu cinci personaje minus patru, dacă adăugăm trei minute, minus o sută şaptezeci de secunde, supra ora nouă fără un sfert, minus ora nouă fără două minute, pe lângă cinci personaje minus trei plus alte două minute… şi aşa mai departe. Ei, bine! Cum putea să iasă un rezultat logic dintr-o asemenea ecuaţie?

– Păi tu singur spuneai, îl întrerupse Maria, că rezultatul nostru nu e negativ.

– Rezultatul vostru, nu al ecuaţiei voastre, preciza Victor. Ceea ce e cu totul altceva… Dar să mergem mai departe… Din datele pe care le aveaţi, aţi combinat o formulă originală, care să vă slujească la operaţia de eliminare, la restrângerea cercului de suspecţi, la aflarea făptaşului. Trec peste faptul că n-aţi găsit *adevărata, singura, cea mai precisă metodă de eliminare.* Purtaţi cu voi reflexul preciziei cauzat de datele lui Tic. Cu toate acestea nu pot să înţeleg de ce nu aţi aplicat în cercetările voastre *datele fundamentale ale problemei, datele cele mai precise?…* Tic v-a spus că la ora nouă fără un sfert, nouă fără paisprezece, fără treisprezece a văzut, şi odată cu el au văzut şi alţii, statuetele în vitrină… Să fixăm convenţional ora, nu are nicio

importanţă un minut sau două în plus. Deci *nouă fără un sfert.* La ora aceea, tanagralele erau în vitrină. Element fundamental. La ora *nouă fără două minute,* tot oră convenţională, bunica, Maria, Ioana şi Dan n-au mai văzut tanagralele. Ei bine! Asta nu înţeleg eu. De ce n-aţi plasat dispariţia tanagralelor între ora nouă fără un sfert şi ora nouă fără două minute? De ce-aţi redus perioada în care puteau să dispară la patru sau la cinci minute şi nu la cincisprezece sau treisprezece minute?

– Dar e absurd, Victor, protestă Lucia, să ne închipuim că directorul a intrat în muzeu şi n-a văzut vitrina goală!

– De ce e absurd? întrebă Victor la rândul lui. Argumentează afirmaţia ta!

Dar nu sosi un răspuns, ci o nouă întrebare, din partea Ioanei de astă dată:

– Pentru că ştim în mod sigur că nu se află nicio ascunzătoare secretă în muzeu.

– Sunt absolut de acord, spuse Victor. Dar încă nu mi-aţi răspuns la întrebare. Parcă n-aţi vrea să puneţi punctul pe i.

– De vreme ce directorul n-a dat alarma, spuse Maria.

– Şi eu l-am văzut cu ochii mei că nu avea nimic în mână, adăugă Tic. Şi mi s-a confirmat asta cu ajutorul unei metode foarte precise. Zău, nu ştiu de ce râdeţi!

– Vom mai vorbi noi despre metoda asta, îl ameninţă Victor. Eu observ că, în loc să-mi răspundeţi la întrebare, sau veniţi voi cu alte întrebări, sau învârtiţi totul în jurul directorului. E normal lucrul acesta. Prezenţa şi mai ales plecarea directorului vă oferă vouă durata *precisă* în care s-a putut comite furtul. Încercaţi să extindeţi durata! Curaj!

– În cazul acesta, descoperi Dan, în loc să restrângem, nu facem altceva decât să mărim lista suspecţilor.

– Da! aprobă Victor. Dacă ne supunem logicii voastre, observaţiilor pe care le-aţi cules, de ce oare să nu se fi comis furtul şi în timp ce directorul era acolo? Aşa cum n-a fost văzut – şi băgaţi de seamă! nimeni până acum nu v-a spus acest lucru – deci aşa cum n-a fost văzut hoţul în timp ce scotea tanagralele din vitrină, în cele patru sau trei minute blestemate – bine le-aţi numit! – când erau încă patru persoane în sală, de ce să fie văzut dacă era o persoană în plus? În loc de patru: cinci vizitatori, în afara hoţului. De ce să nu poată acţiona şi cu cinci persoane în preajma lui, de vreme ce a putut acţiona cu patru?

– Pentru că directorul l-ar fi văzut, răspunse Ursu. Eu aşa cred. El n-a intrat ca să vadă tablourile, cum se întâmpla cu celelalte persoane.

– Exact cum am intuit şi noi, spuse Ioana. El ar fi văzut fie vitrina goală, şi în cazul acesta ar fi dat alarma, fie când se scoteau statuetele şi iarăşi ar fi dat alarma…

– Bine! acceptă Victor. Să reţinem deci un alt fapt: directorul n-a dat alarma. Şi să adăugăm la aceasta plasarea dispariţiei tanagralelor în timp: cincisprezece minute. Pentru că, repet, din toate cercetările voastre de până acum, niciun vizitator n-a văzut, în cele trei sau patru minute blestemate, acţionând hoţul. Mai mult: depoziţiile vizitatorilor oferă tuturor alibiuri. Suntem, prin urmare, nevoiţi să prelungim perioada…

– Şi să lărgim cercul suspecţilor, spuse iarăşi Dan.

– Să-l considerăm suspect pe director? se revoltă Ioana. E profesorul nostru de istorie…

– Dar pe profesoara de pian cum ai bănuit-o? o întrerupse Dan cu brutalitate.

– Am greşit, răspunse foarte sincer Ioana. Dacă era şi ea în muzeu în perioada aceea blestemată?… Dar pe director… să-l bănuim pe director mi se pare absurd.

– Şi nici n-a scos statuetele afară, se încăpăţână Tic.

– Poate că i le-a dat unui complice, insinuă Dan. Ne-am gândit la atâtea complicaţii, de ce să nu gândim şi la asta?… El a ieşit cu mâinile goale, fluierând, purta şi o simplă bluză, ca să vadă toată lumea că nu poate ascunde decât cel mult un plic şi un ziar… Şi de fapt a pasat statuetele unui complice… oricăruia dintre cei care se aflau în sală.

– Eşti nebun? săriră Ionel şi Lucia în acelaşi timp. Ce interes avea el să fure tanagralele?

– *Dar profesoara de pian, dar omul în gri, dar artista,* spuse Victor din nou cu voce tăioasă, *ce interes aveau ca să fure statuetele?* Dacă ştim că directorul n-avea interes să fure tanagralele, atunci de unde ştim că persoanele celelalte din sală aveau interes să le fure?

Se lăsă o tăcere ca de plumb. Toţi simţeau că se ia o ceaţă de pe ochii lor, dar câteva voaluri subţiri mai rămâneau. Aşteptau ca Victor să continue.

– Da! spuse el. Aţi ajuns singuri la întrebarea fundamentală, la aceea care trebuia să constituie, să condiţioneze toate acţiunile, toate supoziţiile, toate criteriile voastre de cercetare. *De ce s-au furat tanagralele?* Aceasta e întrebarea. Nu când şi cum. Precizia unor date v-a îndemnat să abordaţi altă întrebare: când? Şi aţi sucit toate datele şi presupunerile şi tot raţionamentul vostru în jurul acestei întrebări. Trebuia să faceţi acelaşi lucru, dar în jurul altei întrebări: de ce? Aici trebuia, sau, mai bine zis, de aici trebuia să plece acţiunile şi ipotezele voastre. În jurul acestei întrebări trebuia să înfăşuraţi toate cercetările. *De ce s-au furat tanagralele?…* Erau şase persoane în sală, în perioada în care au dispărut. Ei, bine! Aşa cum aţi raportat această întrebare la director şi găsind-o absurdă aţi refuzat-o, aşa trebuia s-o raportaţi şi la celelalte personaje suspecte. De ce X sau Y a

furat tanagralele? Nu e cea mai sigură metodă de eliminare?… Din capul locului, aplicând această întrebare, l-aţi eliminat pe director. Iată cât de uşor se aplică… Amintiţi-vă ceea ce v-am spus la început cu crima imaginară. Din trei sute de mii de oameni va putea fi găsit criminalul numai dacă se va aplica această întrebare iniţială. Ea e întrebarea de plecare. De ce? Pentru că un X avea interes ca acel om să dispară. Cine-ar fi putut avea un asemenea interes?… Lanţul logic continuă, se strânge, se strânge, până ce ajunge la autor… De la această întrebare – de ce? –, raportată la fiecare dintre cele şase sau cinci personaje aflate în sală, trebuie să plecăm şi noi. Faptele pe care le avem la dispoziţie ne vor uşura enorm munca. Aici trebuie să recunosc, aţi dovedit acea iscusinţă, despre care se vorbeşte atât, iscusinţa cireşarilor…

– Am fost o zăludă, recunoscu Lucia. Obsedată de întrebarea aceasta: Când? Şi de implicaţiile ei, la un moment dat mi-a venit în minte o idee – Doamne! ce idee! Ne povestea bunica în bucătărie că a fost şi ea în centrul sălii în perioada aceasta blestemată, pentru a arunca o privire. Şi mi-a trecut prin cap că şi ea ar fi avut vreme şi condiţii, mai ales după ce ne-a spus că toţi vizitatorii se aflau cu spatele la vitrină, să ia statuetele… Nu fi supărată, Ioana! A fost o idee absurdă… Şi Victor are dreptate. Dacă mi-aş fi pus întrebarea: *de ce?* cum m-aş mai fi putut gândi la o asemenea posibilitate absurdă? De ce să fure bunica tanagralele? Ce interes avea ca să le ia? Ce nerozie! Ce nerozie!

– Aoleu! îşi aminti Dan. Eu mi-am pus, fără să vreau şi fără să-mi dau seama, întrebarea aceasta. Şi ştii, Victor, că am găsit imediat răspunsul?… Adică de la răspuns, ca să fiu sincer, am ajuns la întrebare, dar n-am reţinut-o. Atunci când ţi-am spus, Ticuşor, că poate furtul a fost organizat de Ioana, ca să ne pună pe noi la încercare şi apoi să ne ridiculizeze. Păcat că n-am reţinut întrebarea… De ce s-au furat tanagralele? Ca să-şi bată joc Ioana de noi. De ce-a furat artista tanagralele?… Nu vă amintiţi câtă vreme am învinuit-o?… Dar întrebarea n-am pus-o.

– Exact aşa trebuia să se procedeze, interveni Victor. Şi aşa vom proceda noi acum. Dar pentru a nu scăpa din vedere nicio posibilitate, trebuie să mai lămurim ceva. Să vedem ce anume reprezintă obiectul dispărut. Care este valoarea lui. Sau cum poate fi el valorificat… Eu cunosc prea puţine date despre tanagrale. Ştiu că s-au descoperit în localitatea de unde îşi trag numele, pe la sfârşitul secolului trecut, în nişte morminte vechi, în cantităţi foarte mari, că s-au descoperit apoi şi în alte locuri, în Turcia, în Italia, şi că valoarea lor a crescut enorm, şi datorită numărului totuşi limitat, şi datorită teoriei emise şi acceptate că nu sunt opera unor meşteri casnici, ci a unor artişti de seamă, influenţaţi de şcoala lui Praxiteles… Altceva…

– Noi am avut o lecţie specială la muzeu, interveni foarte timidă Ioana. Ni s-au spus cam aceleaşi lucruri, dar s-au dat mai multe amănunte. Limitele de mărime sunt între şapte şi douăzeci şi cinci de centimetri... Ale noastre aveau cam cincisprezece centimetri şi se spune că datau din secolul al patrulea, dinaintea erei noastre... Ce să vă mai spun? Ştiţi şi voi că sunt făcute din lut ars, acoperite cu un strat subţire de pământ special pentru pipe, pe care se aşezau culoarea şi detaliile de mişcare şi îmbrăcăminte. Sunt multe, mii... s-au găsit pe dealul Kokkali, la Tanagra pentru prima dată şi... Da!... Reprezintă diferite scene casnice, măşti, întâmplări comice... Sunt foarte multe dansatoare şi aproape toate poartă voaluri... draperii... De fapt, aşa ni s-a spus, arta asta a draperiilor le-a adus celebritatea... Şi sunt şi multe zeiţe şi zei, şi Eroşi mulţi... Probabil au slujit şi ca jucării şi bibelouri, dar mai ales ca obiecte de cult... De aceea au ajuns în morminte şi s-au păstrat... Altfel... Sigur că au o valoare foarte mare. Muzeul nostru se mândreşte cu ele şi au venit atâţia să ne facă oferte din toate părţile... Norocul nostru că profesorul Neştian le-a făcut cadou muzeului de aici... Uite! Abia acum mă întreb de ce ni le-a făcut cadou tocmai nouă?

– Poate că nu eşti mulţumită? o întrebă Dan. Ei, află că noi suntem oricând gata să le cărăm, oricât ne-ar încovoia spatele şi să le ducem la noi, la muzeu. Mai ales că-l avem şi pe Ursu cu noi...

– Iată-ne deci în posesia câtorva date precise, reluă Victor. Cunoaştem valoarea obiectelor dispărute, ştim perioada în care au dispărut, acele cincisprezece minute asupra cărora am convenit, ştim că în perioada respectivă se aflau în aripa dreaptă a muzeului şase personaje, fiecare din acestea devenind suspect. Un altul, în afară de aceştia şase, nu poate fi făptaşul.

– Paznicul! Ilie! spuse Lucia.

– Foarte puţin probabil, răspunse Victor. Până la plecarea directorului n-a intrat în muzeu. După ce-a plecat directorul din faţa uşii de la intrare – bunica l-a văzut atunci pe director plecând şi mă folosesc de mărturiile ei – el nu mai avea vreme şi nici condiţii să ia tanagralele. S-ar fi ciocnit în calea lui de bunica. Deducţiile pe care le-ai făcut tu, Lucia, cu privire la posibilitatea paznicului de a-şi însuşi tanagralele fără niciun risc, sunt foarte subtile şi ingenioase, dar suferă de o mare lacună. Privit la modul ideal, el putea să acţioneze aşa cum ai demonstrat tu. Să profite de faptul că nu l-aţi văzut voi, de faptul că nu l-a văzut nimeni nici în aripa cealaltă, şi să scoată tanagralele, fără să-i pese. Să zicem c-a reuşit şi a ascuns undeva tanagralele. S-a întors pe furiş spre uşa de la intrare, nu era nevoie să ajungă până acolo, şi apoi a venit să anunţe închiderea. Prin urmare, nu putea să ajungă la tanagrale, fără să-l vedeţi voi. Avea un alibi solid. Şi pe urmă? întrebă el. Cine ştia că el posedă acest alibi de

vreme ce n-a dat alarma, de vreme ce n-a anunţat dispariţia statuetelor? Numai în cazul când s-ar fi constatat dispariţia tanagralelor în timp ce vă invita pe voi afară, alibiul lui ar fi fost luat în serios. Fără prezenţa voastră (şi el în spatele vostru), în timp ce se constata dispariţia tanagralelor, adio cu alibiul. Şi deoarece lucrurile nu s-au petrecut aşa, eu zic să-l scoatem din cauză, cel puţin pentru o vreme, oricât de suspect ar părea în alte privinţe... Să ne oprim la cei şase suspecţi. Dar pentru a continua raţionamentul nostru, mai avem nevoie de o precizare: să stabilim dacă furtul a fost sau nu premeditat... Voi aţi adus argumente şi pro şi contra. Furtul putea fi spontan, dar pentru aceasta era nevoie de o condiţie esenţială: vitrina să fie descuiată. Celelalte condiţii: posibilitatea de acţiune, timpul de acţiune, obiectul în care să se ascundă statuetele sunt copilării, sunt copilăreşti. Nici nu ne interesează. Fiindcă, fără ca vitrina să fie descuiată, putea să aibă oricine cele mai ideale condiţii. Zero!... Era sau nu era descuiată vitrina?... Eu încerc să răspund plecând de la un calcul foarte simplu. Când uiţi un obiect anume descuiat? Atunci când umbli foarte des la el. Eşti atât de obişnuit, încât poţi să fii furat de un gând oarecare şi să uiţi obiectul descuiat. La vitrină se umbla însă foarte rar şi atunci cu mare prudenţă. Şi mai este ceva. Vitrina conţinea obiecte de mare preţ, era mai bogată decât o casă de bani. Vă închipuiţi voi un casier uitând casa de fier descuiată?... Dacă nici nu se umblă des la vitrină, nici nu e un oarecare dulap cu cine ştie ce mărunţişuri, eu cred că posibilitatea ca vitrina să fi fost descuiată trebuie exclusă definitiv. Şi cum aceasta e condiţia esenţială a furtului spontan, trebuie exclusă şi această posibilitate... Mai adăugăm încă o verigă la raţionamentul nostru: premeditarea, premeditarea dispariţiei tanagralelor... Posedăm datele esenţiale şi metoda: întrebarea „de ce?”...

– Dacă furtul a fost premeditat, atunci trebuie scos din cauză un personaj, interveni Lucia. Scheletul. El n-a mai fost niciodată în muzeu până atunci.

– Nu putem să ne gândim la el ca la instrumentul ideal? întrebă Dan.

– După raţionamentul Luciei trebuie scos, după al tău, Dan, trebuie să rămână. Prin urmare, problema nu se poate rezolva din unghiurile din care o priviţi voi. O vom rezolva probabil în clipa în care o vom raporta la întrebarea noastră de bază... Putem să începem cu el, dacă vreţi, dar pentru că posedă prea multe „posibilităţi”, eu propun să lăsăm cazul lui mai spre sfârşit.

Toţi ceilalţi fură de acord cu propunerea. Aşa că Victor îşi reluă firul expunerii:

– Să începem, de pildă, cu artista. S-o socotim autoarea furtului. De ce-a furat tanagralele? Asemenea obiecte, şi vreau prin aceasta să fac

o remarcă generală, valabilă pentru toate personajele nu se vând prea uşor. Aş putea spune că orice încercare de a le vinde e echivalentă cu o sinucidere, cu o autodemascare. Tanagralele nu puteau fi furate pentru a fi vândute decât de un „specialist” în asemenea spargeri, de un individ care are relaţii sigure şi care poate să le expedieze undeva în străinătate, fără prea mari riscuri. Pentru că în ţară, fiind înregistrate în catalogul operelor de preţ, ar fi riscat foarte mult oferindu-le cuiva. Repet. Remarca aceasta e de ordin general. Nu se aplică numai la artistă… Ei, bine! o vedeţi voi pe artistă în postura unui asemenea specialist? E ridicol…

– Dar complice? întrebă Maria.

– Întrebarea aceasta ne obligă să cercetăm datele culese de voi. Să apelăm la ele. Şi voi răspundeţi, prin depoziţiile pe care le-aţi obţinut de la paznic, de la bunica, de la omul cu cicatrice, de la profesoara de pian, că ea are un alibi cvasiperfect pentru perioada blestemată. Concluzia logică este aceea de a o şterge de pe lista suspecţilor… Au rămas cinci, prin urmare… Să trecem la omul cu cicatrice, la maistrul sticlar… În cazul lui ar exista un mobil… Lasă, Ticuşorule, nu te speria! Omul s-a îndrăgostit atât de mult de statuete, în plus este şi un amator de artă, încât într-un moment iresponsabil, e drept, mai lung, îşi propune să devină proprietarul tanagralelor, nu vânzătorul lor. Şi aici iarăşi fac o remarcă de ordin general. La întrebarea: de ce s-au furat tanagralele? sunt posibile două răspunsuri: ca să se valorifice, deci s-au furat de un răufăcător, de un „specialist”, sau ca să se păstreze, deci s-au furat de un maniac. Ar mai fi şi al treilea răspuns: de un om care vrea să distrugă, care vrea să facă rău, dar în cazul acesta ar fi găsit alt mijloc: incendiul, explozia… Deci nu ţinem seamă de el… Revenim la cel de-al doilea răspuns: un maniac, şi îl raportăm la omul nostru, cel cu cicatrice, cum l-aţi numit voi. Să zicem c-ar fi un asemenea maniac. Şapte zile la rând a privit tanagralele, a avut vreme să premediteze furtul, să prindă cele mai favorabile condiţii. Atunci să controlăm aceste condiţii care s-au ivit în ziua dispariţiei. Unde era el în perioada blestemată? Ce făcea?… Răspunsul îl avem. Părerea Mariei e întru totul realistă. Omul nostru n-a scăpat nicio clipă atenţiei artistei. Alibi foarte solid. La care se adaugă şi spusele profesoarei de pian şi ale bunicii: alibi perfect. La care se adaugă şi impresia lui Tic: alibi irefutabil.

– Deci îl scoatem de pe lista suspecţilor şi pe el, conchise ciufuliciul în locul lui Victor. Şi voi de ce râdeţi aşa?…

– Lasă, Ticuşor, îl domoli Victor, nu întotdeauna simpatiile tale sunt necriticabile…

– Dacă te referi la Dan sau la … murmură Tic.

– Să trecem la alt personaj, continuă Victor. La cucoana cu joben… Cel puţin pentru asta poţi să fii mulţumit, Ticuşor. Denumirile tale,

după cum vezi, s-au păstrat nealterate.

După precizie, e cel de-al doilea element cu care i-ai influenţat pe ei. Poţi să fii mândru... Profesoara de pian, prin urmare. După datele pe care le-aţi cules, nu pare nici maniacă, poate are mania muzicii, şi cu atât mai mult nu poate fi văzută ca autoare sau complice într-un asemenea furt ca acela pe care l-aţi descoperit voi. La această impresie se adaugă însă faptele: alibiul ei e confirmat de mai multe persoane: Şi astfel, eliminând, am ajuns la personajele în care v-aţi pus atâtea speranţe... Să începem cu scheletul, a cărui poveste despre tanagrale o cunoaştem toţi. Ar avea un mobil: să-şi ia înapoi tanagralele, sau nişte tanagrale care i s-au „furat" cu cincisprezece ani în urmă. Lipsesc însă datele care ar demonstra că a premeditat furtul. Deci nu poate fi considerat autorul furtului. Ce caută totuşi la muzeu chiar în ziua când dispar statuetele, simbolul unui amor disperat cândva? Vă amintiţi cu câtă greutate s-a despărţit de ele... cum se face totuşi că pe hârtia „dăruită" lui Tic se găsesc desenele celor cinci tanagrale dispărute? Iată date foarte precise, peste care nu putem trece. La care mai adăugăm şi momentul prelungit de luciditate în care află... Cu omul acesta se întâmplă ceva extraordinar. Aduceţi-vă aminte ce ne-au povestit Tic şi Dan. Scena din bâlci, de la restaurant. Scheletul a stat câteva ore în faţa unei sticle de vin şi nu a gustat nici măcar o picătură din el. Mai mult. După cum spuneţi voi, lua sticla în mână, o ducea în faţa ochilor, parcă pentru a fi sigur că se află vin în interiorul ei, şi cu toate acestea nu şi-a turnat în pahar. Ca un om care s-a lăsat de fumat şi, pentru a se controla, îşi pune o ţigară în gură, aprinde chibritul, dar nu aprinde ţigara. Ei, bine, acolo la bâlci se dădea o bătălie teribilă între voinţă şi ispită. Şi scheletul a biruit. Ce şoc extraordinar a suferit el, pentru a ajunge în situaţia aceasta nesperată, neverosimilă?... Oare întâlnirea cu tanagralele? E evident, şi foaia de hârtie culeasă de Tic demonstrează aceasta, că scheletul a suferit şocul la muzeu. S-a întâmplat acolo un lucru extraordinar, încât s-a trezit şi s-a hotărât să rămână treaz. Ce s-a întâmplat oare acolo, la muzeu, în prezenţa lui?

– Eu bănuiesc, spuse Ionel. A întâlnit acolo pe cineva.

– Asta e şi părerea mea, încuviinţă Victor. Cu singura...

– Eu cred că şocul i-a fost provocat de altceva! interveni Lucia. A asistat acolo la comiterea furtului. A fost martor ocular. Cel care a furat n-a ţinut seamă de el, îl cunoştea, ştia probabil că e permanent inconştient; el când a văzut scena furtului s-a îngrozit şi asta l-a trezit şi de atunci îl caută pe autorul furtului...

– Asta am vrut să spun şi eu, sări Ionel. Dar vreau să dau un amănunt în plus, un amănunt plauzibil. El a fost jefuit cu cincisprezece ani în urmă de două tanagrale, care, aşa cum spuneai tu, erau un fel de simbol pentru el... Cel care i le-a cumpărat şi care era înţeles cu

organizatorii jafului era „o namilă de om cu barba sură”. Eu cred că a întâlnit pe stradă această namilă de om cu barba sură; amintindu-şi ceva vag l-a urmărit, a intrat după el în muzeu, l-a văzut furând tanagralele, doar namila mai fusese o dată sau de două ori, pentru a premedita furtul, l-a văzut furând tanagralele, obiecte asemănătoare acelor pe care i le furase şi lui cu cincisprezece ani în urmă, l-a văzut furând şi şocul a fost atât de puternic, încât l-a trezit. Şi de atunci, aşa cum spune Lucia…

Victor ceru linişte:

– Am spus că sunt de acord cu voi, dar cu o singură rezervă. Nu m-aţi lăsat să termin. Voi spuneţi că s-a întâlnit *cu namila aceea de om cu barbă sură,* care-l jefuise cândva. Eu cred că, în cincisprezece ani, namila de om putea să slăbească şi să ajungă la dimensiunile omului în gri, dar tot în cincisprezece ani, barba, din sură, trebuia măcar să albească. Cincisprezece ani nu sunt un fleac, Ionel… Iar un negustor, să zicem un „specialist”, nu vine într-un oraş, în care pregăteşte un furt pentru a-şi etala extravaganţele şi a-l lua toată lumea la ochi. Şi eu cred că întâlnirea maiorului cu omul în gri, care s-a petrecut înainte de a intra în muzeu, a constituit marele şoc care l-a trezit. De aceea a intrat la muzeu, pentru prima dată în viaţa lui, de aceea îl urmăreşte şi parc-ar vrea să intre în vorbă cu el. Şi mai cred că dezlegarea acestei probleme se află pe foia de hârtie adusă de Tic… Să ne amintim. În tinereţe, după ce-a ieşit ofiţer, sublocotenentul Scarlat şi nu Scarbat, Ticuşor, dar tu nu aveai de unde să ştii numele lui, a plecat împreună cu un prieten de-al lui în Grecia. Prietenul acesta se numea Neştian şi era absolvent, probabil, al Facultăţii de Istorie. Nu se poate şti dacă era bogat sau sărac. Au plecat împreună în Grecia – cine ştie dacă tânărul ofiţer nu l-a ajutat cu bani? – au vizitat probabil Beoţia, au cumpărat câteva tanagrale şi s-au întors în ţară. Poate s-a întors numai ofiţerul. Absolventul a rămas acolo pentru continuarea studiilor. Sunt simple supoziţii. Cert este însă faptul că pe când ofiţerul Scarlat cobora tot mai adânc în mocirlă, ajungând cu anii o zdreanţă umană, celălalt devenea cu fiecare lucrare publicată tot mai cunoscut, până a ajuns la celebritatea de azi. E unul dintre cei mai mari specialişti ai epocii elenistice din Europa. Amintindu-şi probabil într-un moment al vieţii de fostul său prieten, care-i făcuse, pesemne, un mare serviciu în tinereţe, şi negăsindu-l, sau auzind cine ştie ce despre el, şi-a revărsat recunoştinţa asupra oraşului, donând muzeului cele cinci tanagrale. Pe urmă a uitat aşa cum uită toţi marii profesori de istorie, faptele mici, banale, cotidiene, pentru a le reţine pe cele de care au nevoie pentru ştiinţa lor. Şi într-o bună zi – eu nu fac aici decât simple presupuneri – anumite motive, de ordin ştiinţific, cred eu, l-au obligat să vină aici pentru a studia tanagralele… Stai, Ticuşor, nu mă întrerupe… Pe stradă s-a întâlnit cu fostul său prieten pe care

nu l-a recunoscut… Parcă aşa ţi-a spus moşnegelul, Ionel, că fratele lui s-a schimbat în aşa hal, încât nici cei din familie, care nu l-au văzut de câţiva ani, nu-l mai recunosc… Deci, profesorul Neştian nu l-a recunoscut. Dar fostul maior, da. Şi şocul a fost atât de mare, încât s-a trezit. L-a urmărit la muzeu, l-a văzut acolo privind tanagralele, şi-a adus şi el aminte de cele două care i se furaseră, şi a treia zi, la bâlci, tot treaz fiind le-a desenat pe o foaie de hârtie, pe care apoi şi-a trecut numele lui necunoscut şi numele celebru al fostului său prieten din tinereţe şi dacă-l mai întâlneşte pe acesta pe stradă, se ia după el gândindu-se, poate, să-i spună câteva cuvinte, dar n-are curajul să-şi ducă gândul până la capăt…

Cireşarii erau uluiţi. Povestea lui Victor, deşi oarecum romanţată, cuprindea adevăruri care li se păreau fără echivoc. Prin urmare, toată truda lor fusese în van. Victor avea însă o teamă, pe care nu le-o mărturisi. Şi anume că povestea tanagralelor nu se încheiase.

– Tu ştii că noi am văzut tanagralele? spuse Tic într-o asemenea stare de admiraţie, că i se putea ierta orice indiscreţie. Le-am văzut acolo unde locuieşte omul în gri, în grădină. Şi…

Ciufuliciul nu fu lăsat să-şi termine fraza. Interveni imediat Lucia:

– Am fost… suntem nişte… nişte… nici nu ştiu ce calificativ să găsesc!

– Nu vă mai autoflagelaţi, încercă Victor s-o calmeze. La urma urmei, pornind de la o premisă profund greşită, aţi ajuns la descoperirea unui furt… pentru că, într-un fel, tanagralele s-au furat… N-aţi descoperit însă chiar pe autorul furtului, ci pe complicele lui. Folosesc şi eu hiperbole.

– Tu cum crezi că s-a întâmplat „furtul”? întrebă Dan. Dar vreau să adaug ceva foarte important. Eu am atras atenţia că s-ar putea să nu fie vorba de un furt… Am întrevăzut şi această posibilitate…

– De ce te lauzi? se înfurie Tic. Când ai spus asta?

– La pagina 131, Ticuşorule… Dar mai bine să ne spună Victor părerea lui asupra furtului.

– Eu cred, răspunse Ursu în locul lui Victor, că profesorul şi directorul şi-au dat întâlnire la muzeu, la o anumită oră, aceea pe care voi o numiţi „blestemată”, şi i-a înmânat foarte frumos tanagralele.

– Absolut! întări Victor. Şi-au dat întâlnire şi, fiindcă muzeul se închidea, nu era nicio pacoste pentru nimeni faptul că tanagralele se aflau la locuinţa profesorului şi nu în vitrină. Poate că le-ar fi scos şi dacă nu s-ar fi închis muzeul… dar atunci… nu ne-am fi întâlnit aici şi nici voi n-aţi fi descoperit…

– Dacă nu erau câteva coincidenţe, spuse Lucia, câteva blestemate coincidenţe…

– Şi totul din cauza directorului! spuse Maria.

– Ba nu! protestă Tic. Din cauza paznicului. Dacă nu mă dădea pe

mine afară… Aoleu! Era să uit. L-am văzut ieşind ca din pământ, aşa cum are obiceiul, în grădina profesorului. Şi nu era nici urmă de statuetă pe masă. Nu vă mai amintiţi ce-i spunea Hultanului?

– Iar începi? îl ameninţă Maria. Nu ţi-a ajuns ce ne-ai făcut până acum? Nu tu ai fost primul care ne-ai aiurit cu tanagralele? Şi cu ceasul tău, şi cu exerciţiul tău de memorie…

– Foarte bine! răspunse ciufuliciul. Acum pot să vă spun adevărul. V-am organizat o farsă. Eu am ştiut chiar a doua zi ce s-a întâmplat cu statuetele, de la Tudorel, dar am vrut să vă pun pe voi pe jeratic şi acum… uite chiar acum! să râd de voi: ha-ha-ha!

Tic râdea cu gura până la urechi. Dan holbă ochii şi se bâlbâi ca un năuc:

– Iată finalul ne… ne… neprevăzut… Aoleu… Dar parcă am prevăzut şi asta, Ticuşor… Ideea cu Ioana… Ideea cu totul.

Victor nu participa la uimirea şi suferinţa celorlalţi. Şi nici Ursu, căruia Tic îi făcuse un semn cu ochiul, înainte de a începe să vorbească.

– Mă întreb dacă ai fi fost capabil să organizezi farsa, Ticuşor, spuse Victor. Pentru că posibilităţi aveai. Ştii de ce te-am pus să-mi repeţi chestionarul pe care l-ai experimentat cu Tudorel? Deoarece am avut impresia că la un moment dat puteai să ai în mână cheia întregii probleme. Şi nu o dată, ci de două ori.

Tic nu mai râdea. Se uita nedumerit la Victor. Şi ceilalţi îşi reveniseră. Înţeleseseră că gestul lui Tic fusese o simplă fanfaronadă, un fel de răzbunare împotriva lor şi, mai ales, împotriva nesuferitei care-l insultase cel mai rău, uitând că era să plângă la bâlci de grija lui.

– Când am greşit? întrebă Tic. Sau când crezi tu că am avut putinţa să pun mâna pe cheie? Aş fi pus mâna pe ea, chiar dac-ar fi fost o simplă cheie de metal, din alea pentru coteţe…

– Prima dată, îi răspunse Victor, atunci când l-ai oprit pe Tudorel să-ţi spună ce-a făcut tăticul după ce a închis telefonul… Ticuşor dragă, prea tare suferi de boala preciziei… Şi a doua oară, când l-ai întrebat ce s-a întâmplat pe peron, în ce împrejurări a auzit cuvântul telefon. Parcă ţi-a mai spus c-ar mai fi trebuit…

– Îmi amintesc, recunoscu Tic. (Imită vocea lui Tudorel.) „Şi i-a spus tăticul mamei că ar mai fi trebuit să dea un telefon…” Şi eu, ca un nătâng, i-am spus: „Bine, ajunge!”

– Aminteşte-ţi, îl îndemnă Victor, şi despre convorbirea telefonică pe care a avut-o tatăl lui Tudorel, după ce s-a întors acasă… Atunci ai greşit prima dată. Dac-ai fi insistat… Poate că te cert pe nedrept, Ticuşor… Sunt simple presupuneri… Ei! Şi acum v-aş ruga să-mi arătaţi şi mie tanagralele… Dar să nu ne uităm peste gard, ci să intrăm pe poartă.

– Asta de unde o mai ştii?! se miră Dan. De unde ştii că am privit tanagralele de după gard?

– De la Tic, râse Victor. Cum ar fi putut să iasă un om din senin la masa la care stătuseră tanagralele, şi-ncă un om care să-l sperie, fără ca privitorul să fie avertizat?… Înseamnă că privea masa dintr-un loc incomod, dintr-un anumit unghi, care nu-i oferea posibilitatea să vadă toată grădina. În niciun caz privitorul nu era în grădină… Şi cum niciunul dintre voi nu s-a mirat… Înseamnă că şi voi aţi privit la fel… Eu cred că e mult mai simplu să-i facem o vizită profesorului Neştian. Îi spunem cine suntem şi-l rugăm să ne arate şi nouă tanagralele…

„Brrr!” era pe cale să exclame Tic, dar îşi aminti repede că înspăimântătorul personaj, pe care-l numise „omul în gri”, era un ilustru şi foarte liniştit profesor de istorie veche.

Porniră tot prin parc, ca să scurteze drumul. Şi nu se poate spune că feţele cireşarilor erau prea vesele.

3

Când ajunseră la poartă, un fior de emoţie tot mai trecu prin inimile cireşarilor. La urma urmei, Victor făcuse simple presupuneri. Erau ele convingătoare, logice, dar abia acum se verificau. Oare într-adevăr omul în gri era celebrul profesor? Şi emoţia lor creştea pe măsură ce se prelungea aşteptarea. Băteau în poartă, dar niciun glas, nici măcar un lătrat de câine nu le răspundea.

În sfârşit, de după clădirea ascunsă de pomi, îşi făcu apariţia o femeie în vârstă, cu o figură nu prea ospitalieră.

– Dumneavoastră ce mai vreţi? întrebă ea, văzând grupul de tineri. A murit cineva?

– Am vrea să vorbim cu domnul profesor Neştian, o lămuri Victor. Spuneţi-i că un grup de elevi…

Toţi aşteptau răspunsul femeii cu sufletul la gură. Ea însă nu se grăbea. Se uita la ei ca la o marfă. Parcă voia să vadă câte parale face fiecare.

– Nu s-a întors şi nici nu vă pot spune când se întoarce, zise femeia, ridicând din umeri. Îl aştept şi eu, ba am şi trimis pe cineva după el la iarmaroc. O să-i spun că l-aţi căutat.

Altceva nu mai adăugă. Plecă înapoi pe cărarea pavată, cu acelaşi mers legănat şi obosit cu care le ieşise în întâmpinare.

Pe chipurile cireşarilor se putea citi o undă de triumf. Îl felicitară pe Victor cu privirile şi cu tăcerea lor care spuneau mai mult decât orice cuvinte. Şi se înapoiară din nou în parc, alergându-şi o bancă dublă, care dădea spre strada principală, cu gândul că şansa îi va ajuta şi vor zări de acolo, poate, silueta înaltă a profesorului.

Numai Tic se despărţi de ei. Se afundă pe nişte alei care-l duceau în partea cealaltă a parcului. Avea el gust să se odihnească pe o bancă incomodă (Ah! măcar banca aia să nu fi fost!), care-i provocase

cu câteva nopţi înainte blestemata lui precizie. Dar nici până acolo nu ajunse. Pentru că în calea lui se ivi altă bancă, nu prea departe de muzeu, pe speteaza căreia făcea echilibru un prichindel simpatic şi activ, nu cu multă vreme în urmă considerat drept candidat de cireşar. Prichindelul îl întâmpină pe Tic cu figura numai zâmbet. Îi făcu chiar şi un salut milităresc, apoi îi clipi ştrengăreşte din ochi, precum îl învăţase cireşarul. Tic îl cercetă cu o asemenea privire, că puştiului i se iviră lacrimi în ochi. Îşi aminti, într-o fracţiune de secundă, că mâncase frumos, că ţinuse furculiţa cum trebuie, că nu spusese nicio minciună, că luase un singur opt, la matematică, pe trimestrul întâi, dar că media îi ieşise tot zece.

– Mai facem un control, îi spuse Tic morocănos, conştient însă că vorbele lui îl vor mai aduce puţintel în fire pe puşti. Numai şase întrebări, sistemul Ţombi. (Era noul nume, pe care Tic i-l dăduse lui Ţângulică, fidelul său patruped.)

Timp de cinci minute, prichindelul dovedi foarte serioase cunoştinţe de geografie, gramatică şi zoologie. Tic se prefăcu încântat. (Pe jumătate era, de, avea spirit sportiv.) Apoi îl întrebă brusc dacă-şi aminteşte chestionarul de la prima lor întâlnire. Prichindelul avea memorie, nu glumă. Îi repetă întrebările ca tabla înmulţirii. Apoi îl puse să-i redea convorbirea telefonică pe care o avusese „tăticul (Tic respecta expresiile) după ce sosise acasă, în seara în care plecase la Bucureşti. Nicio bâlbâială.

– Şi după ce-a închis telefonul ce-a spus?

– I-a spus mămicăi aşa: „I-am făcut mare bucurie profesorului cu statuetele… Şi când te gândeşti că sunt donaţia lui!”

Tic era aşa de furios, că-şi pierdu controlul:

– Şi la gară, înainte de plecarea trenului, cui i-a spus că ar fi trebuit să-i telefoneze?

– Ştiu! răspunse vesel prichindelul. Domnului Pricop, ajutorul lui de la muzeu. Să-i spună că a umblat el la vitrină, dacă întreabă cineva…

Lui Tic îi venea să urle. Era exact aşa cum prevăzuse Victor. Spiritul de dreptate birui însă în el.

– Ai obţinut maximum! Maximum integral! Fără minus.

Şi prichindelul nu înţelese, în bucuria lui debordantă, de ce examinatorul îşi duce mâinile la cap ca după o catastrofă.

Tic se întoarse cu coada între picioare la banca dublă de lângă strada principală. Îşi recunoscu, franc, eşecul. Ceilalţi tăcură o vreme, apoi apelară la banalităţi, pentru a trece mai uşor timpul. După vreo oră de aşteptare îşi pierdură însă răbdarea şi porniră iarăşi spre locuinţa profesorului. Şi de data asta le ieşi femeia în întâmpinare. Dar nu li se mai păru atât de ursuză.

– Domnul profesor a plecat, le spuse ea. I-am dat telegrama şi a zis că trebuie să plece imediat. La început mă speriasem. Credeam că e

vorba de cine ştie ce nenorocire. De aceea nu mai ştiam ce e cu mine. Că e un om aşa de bun, rareori am întâlnit un altul care să-i semene… Dar m-a liniştit el repede. Mi-a spus că trebuie să ţină mâine o conferinţă nu ştiu unde… I-am zis şi de dumneavoastră. M-a întrebat câţi eraţi şi a dat din cap a bucurie. Neapărat să veniţi, a spus. Că dacă nu, se supără… Dar nu vreţi să gustaţi nişte poame? Avem nişte pere în grădină… Nu vă speriaţi că sunteţi aşa de mulţi… Eu mi-s obişnuită… Am lucrat ani de zile la un internat… Şi apoi şi domnu' profesor a spus că dacă veniţi, să vă invit în grădină, să gustaţi din poamele noastre. Mai vin oameni la el în vizită. A fost şi o profesoară de pian şi un maistru de la fabrica de cristale… Poftiţi!

Tinerii acceptară invitaţia. Femeia îi conduse la masa din grădină, la masa pe care văzuseră tanagralele. Erau nişte bănci acolo; ei nu le observaseră din cauza poziţiei incomode în care făcuseră primele investigaţii. Şi se pomeniră, după câteva minute, cu o căldare de poame: mere, pere, prune, amestecate laolaltă, dar tocmai prin aceasta mai îmbietoare.

– Să vă simţiţi ca la dumneavoastră acasă, ca la dumneavoastră în grădină. Dacă vă fac altele cu ochiul din pom… nu vă sfiiţi… Că n-a dat şi peste noi norocul să avem copii… De două ori câţi sunteţi dumneavoastră să fi fost în jurul nostru şi tot nu ne-am fi săturat… Că el mai are nişte treburi şi prin alte părţi, nu ştiu pe unde nu mă amestec în ale lui, şi bani, slavă Domnului! avem destui. De altele ducem noi lipsă…

Cireşarii nu ştiau cum să-i răspundă, nu ştiau ce să-i spună. Nici fetele. Şi ele erau copleşite de purtarea femeii străine, şi mai ales îşi aminteau că, în urmă cu vreo trei ore, o asemănaseră cu o scorpie.

Şi deodată, ca din senin, se treziră cu Ilie lângă ei. Instinctiv, Tic se ascunse în spatele lui Ursu. Ilie era încruntat şi nu părea că are chef de vorbă. Îi trecuse în revistă pe toţi, dar se uita cel mai adesea la Ursu. Victor îi explică pentru ce veniseră în vizită:

– Am crezut că putem vedea tanagralele.

Ilie tresări şi aruncă o privire întrebătoare spre nevastă.

– Parcă le ia toată ziua cu el. Niciodată nu le lasă acasă.

– De data asta le-a lăsat, răspunse ea. Mi-a spus să le încui bine şi dacă vor băieţii să le vadă, să le arăt. Da' eu am crezut că e mai bine să te aştept pe tine. Doar tu mi-ai spus că n-au preţ în lume, aşa de scumpe sunt.

– Vas'că le-a lăsat, spuse Ilie. Toată ziua se plimbă cu ele. Dac-ar şti cineva ce are acolo… zău că nu ştiu ce s-ar întâmpla.

Ilie se mai uită încă o dată la tineri, îi cântări pe îndelete, apoi îi invită în casă. Nevastă-sa scoase dintr-un dulap, încuiat de două ori, o sacoşă verde.

– Ţi-am spus eu, şopti Tic la urechea lui Dan.

– Uitaţi-vă dumneavoastră, îi invită Ilie. Eu le-am văzut de-atâtea ori, că mi le închipui ale mele.

Victor desfăcu sacoşa, dar când se uită înăuntru, rămase cu gura căscată. Îşi roti apoi privirile ca un năuc. În sacoşă se aflau câteva cărămizi, câteva pietre şi o păpuşă hidoasă de ghips.

Zece capete erau plecate asupra sacoşei şi zece perechi de ochi clipeau ca în faţa unei vedenii. Numai Ilie nu-şi pierdu cu totul firea:

– Asta a făcut-o domn’ profesor. Le-a luat cu el.

– Păi nu l-am dus eu la poartă? îi răspunse nevasta. N-avea cu el decât o geantă, în care tot eu i-am aranjat lucrurile.

– Minte de femeie, ripostă el. Îţi erau ochii la altele…

Cireşarii aveau însă altă părere.

Capitolul X

1

Amurgul îi adunase pe cireşari în chioşcul din mijlocul grădinii. Amurgul zilei şi răsăritul unei noi enigme.

– Nu sunt de acord cu Ilie, spuse Dan. Tanagralele sunt în altă parte, bine ascunse, iar sacoşa e o simplă mască. Povestea tanagralelor s-a încheiat, dragii mei prieteni. Îmi pare rău că n-a avut un final cu totul neprevăzut, aşa cum am sperat până în ultima clipă… Cât m-au încălzit vorbele tale, Ticuşor!… Atât de mult, că am crezut sincer în ele… Ştii, Victor? Am emis o teorie, pe vremea când îmi interpretam rolul mai bine. M-am gândit la o carte cu un subiect asemănător celui pe care îl trăim noi. Şi atât de mult aş fi vrut ca făptaşul să fie descoperit abia pe ultima pagină, ultima pagină să aibă cinci rânduri, iar în ultimul rând să se dezvăluie şi cheia cu care a fost dezlegată enigma.

– Să nu ajungem acolo, dragul meu prieten, îl ameninţă Victor. Şi încă ar fi un mare noroc să ajungem la un asemenea sfârşit. Ar însemna că povestea s-ar încheia bine.

– Tu crezi că tanagralele s-au furat? îl întrebă Ionel.

– Da! răspunse Victor, cu tonul care-l însoţea în cele mai grave momente. De astă dată nu mai e vorba de o farsă sau de o interpretare greşită a unor date. Tanagralele s-au furat! Asta e convingerea mea fermă. Şi tot timpul mi-a fost teamă de această posibilitate. Când mi-aţi povestit cum umblă omul în gri cu sacoşa la spate… În sferele în care trăieşte profesorul…

– Stai! îl întrerupse Lucia. Eu nu sunt chiar atât de pesimistă, Victor. Abia acum putem să aplicăm şi totodată să verificăm metoda pe care ne-ai expus-o mai înainte. Nu se potriveşte furtul acesta real al tanagralelor cu crima despre care ne-ai vorbit? Iată că într-un oraş, nu cu trei sute de mii de locuitori, ci numai cu douăzeci de mii, se petrece un furt neobişnuit. Se aplică metoda ta pentru a găsi „specialistul” sau maniacul, acel care avea interes…

Victor curmă cu un gest ferm intervenţia Luciei:

– Din păcate, datele esenţiale ale problemei se schimbă, Lucia. De astă dată, statuetele nu s-au mai furat dintr-un muzeu care le etala valoarea. Ci din sacoşa, sau odată cu sacoşa unui oarecare cetăţean. Dispariţia lor poate fi pusă în relaţie cu intervenţia oricărui vagabond, chiar a unui inconştient. Pentru că în sacoşa aceea banală tanagralele nu mai aveau valoare. Erau simple obiecte care puteau să tenteze pe oricine, chiar pe un copil dornic să aibă cu ce se juca. Sau pe un vagabond care, neştiind ce se află în sacoşă, căuta o pradă uşoară. Iar profesorul, prin atitudinea lui, putea să constituie acea pradă. Nu înţelegeţi destinul pe care ar putea să-l aibă statuetele ajunse pe

mâna unui inconştient? E mai grav decât dacă ar fi în mâna unui „specialist”, pentru că acesta mai are şanse să fie detectat şi prins. Sunt ei cunoscuţi „undeva” aceşti „specialişti”, n-aveţi grijă. În mâna unui vagabond, însă, a unui vagabond care spera că va găsi în sacoşă cine ştie ce obiecte de gospodărie, sau de îmbrăcăminte, sau altele care au în ochii lui o valoare, statuetele, învechite şi mutilate cum sunt, vor fi dispreţuite; şi de aici până la a le arunca într-o groapă sau într-o ladă de gunoi, sau a le împărţi unor copii nu e decât un pas. Acest pas mă îngrozeşte.

– Într-adevăr, e foarte grav, recunoscu Lucia. E ca şi cum un nebun sau un borfaş de rând ar comite acea crimă de care vorbeai tu. Unul fără motiv, dintr-un simplu instinct criminal, altul cu speranţa că va da poate o lovitură. Un asemenea făptaş e cel mai greu de descoperit… Cum, de la ce să începem?… De unde să pornim?

– Un element totuşi avem, spuse Ursu. Decorul, locul unde s-a petrecut furtul.

– Da, Ursule! E singurul element pe care-l avem la dispoziţie. Altceva nu ştim.

– Dar bâlciul e un adevărat furnicar, se înspăimântă Maria. E mai populat decât un oraş. Mereu vin şi mereu pleacă oameni. Numai când îmi amintesc priveliştea de acolo, înghesuiala, îmbulzeala, ţipetele, agitaţia… mi se încreţeşte pielea. Acolo nu ai unde să te opreşti, nu poţi să te opreşti, te duce mereu valul împotriva voinţei tale. Ca să stăm ceva mai mult timp la roata norocului – erau acolo Ilie şi scheletul – a trebuit să ne zbatem mai rău decât într-o mare plină de valuri…

– N-avem ce face, îi răspunse Victor. Alte elemente nu există. Să ne gândim la locurile pe care le frecventa profesorul.

– L-am văzut întotdeauna la roata norocului, sări Dan.

– Eu l-am văzut şi la un bazar cu vechituri, interveni Tic. A stat o groază de timp acolo. Chiar a cumpărat ceva, un pahar de argint vechi şi mutilat…

– Vedeţi? încercă Victor să-şi încurajeze prietenii. Iată două locuri spre care ne putem îndrepta de la bun început cercetările. Nu mai plecăm de la zero.

– E mai degrabă o încurajare, îl simţi Lucia. Lovitura putea s-o dea oricine, în orice metru pătrat al iarmarocului.

– Oare nu ne pierdem timpul? întrebă Ioana cu un accent de sfială în voce. E cred că în situaţia noastră, câteva minute în plus sau în minus pot fi salutare, sau fatale.

– Cam aşa e, îi dădu dreptate Ionel. Nu ştiu ce mai aşteptăm. Ar trebui să plecăm imediat la bâlci. Tanagralele nu s-au furat de prea multă vreme. De câteva ore doar…

Victor era în cumpănă. Simţea nevoia să-şi limpezească mai întâi

câteva gânduri care-l preocupau. I se părea că s-ar duce, fără să fie bine pregătit şi înarmat, într-o bătălie în care nici măcar nu cunoaşte posibilităţile duşmanului. Numai locul bătăliei îl cunoştea. Nimic altceva. Putea să-şi asume un asemenea risc?

Privirile celorlalţi erau însă atât de însetate de nevoia acţiunii, încât Victor se decise. Îi era teamă că orice întârziere ar putea să potolească acea sete de acţiune, ar putea s-o înlocuiască pe nesimţite cu nelinişte, cu teamă, cu confuzie sau – şi asta ar fi fost cel mai grav – cu pesimism.

– Aveţi dreptate, spuse el. Nu trebuie să pierdem niciun minut. Avem timp să meditãm, să ne clarificăm şi în marş. Pornim imediat. Ne vom împărţi sarcinile pe drum…

Tinerii se pregăteau de plecare. Lucia se apropie de Victor şi-l întrebă în şoaptă:

– De ce eşti nesigur? Crezi că furtul s-a petrecut în altă parte? Eu sunt sigură că la bâlci s-au furat tanagralele.

– În privinţa asta nu mai am nicio îndoială. Mă asaltează un gând nedefinit, Lucia. Şi nu pot să-l prind, să-l păstrez. Ştii cum mi se întâmplă? Ca în jocurile noastre, când mergeam la Ionel pentru a face experienţe în laborator… Ţi-aminteşti cum ne chinuiam să culegem mercurul când curgea câte o boabă pe masă?… Mii şi mii de oameni, şi printre ei un profesor bătrân, cu o sacoşă în mână… Şi dintre acele mii, unul singur…

– Şi dintre acele mii… nouăzeci, poate nouăzeci şi nouă la sută sunt oameni cinstiţi, pe care nu-i interesează sacoşa banală a profesorului…

– Ştiu, Lucia… Dar cum îi putem delimita? Asta mă înspăimântă pe mine. Ştim unde se dă bătălia. Dar în ce direcţie să atacăm? Pentru că noi suntem cei care atacă… Şi cu ce arme să atacăm? Iată-ne ajunşi în situaţia de a căuta acul în carul cu fân. Avem noi în mână arma cea mai potrivită?… Eu, ca să fiu sincer, mi se pare că pornesc undeva, la o mare înfruntare, orb şi cu mâinile goale… Ar trebui să recapitulez de zeci de ori faptele, de la începutul începutului.

– De la începutul începutului?! se miră Lucia. Te pomeneşti că ai iarăşi nevoie de lista primilor suspecţi…

Dan, care asculta de câteva minute convorbirea dintre cei doi, nu pierdu prilejul să se amestece şi el în vorbă:

– Iar mă simt în rol, dragii mei. Pentru că simt din nou cum înfloresc posibilităţile… Şi un teoretician de forţă, cum sunt eu, nu poate să rămână impasibil… Mă gândesc, de pildă, la schelet… Tu, Victor, l-ai tratat la un mod sentimental, că eram gata-gata să plâng… Să zicem că şocul l-a trezit. Ei, şi! Trebuia să se transforme neapărat într-un înger? Viaţa cumplită pe care a dus-o i-a lăsat, poate, urme. De ce să nu-şi jefuiască prietenul?… Să zicem că în tinereţe l-a ajutat pe

profesor… Dar de unde ştim că, într-un anumit moment al vieţii, de pildă atunci când l-au asaltat creditorii, nu a apelat şi el la profesor şi acesta l-a refuzat. Dar să zicem că nici asta nu s-a întâmplat. De ce să nu credem că, în momentul când s-a trezit, i s-a trezit şi pofta pentru tanagrale? Nu spunea cineva că ne întoarcem mereu la vechile, la primele iubiri? Ba a simţit şi mai mare pasiune decât în tinereţe şi în loc se două statuete, s-a gândit că n-ar fi rău să aibă cinci… Sau artista, de pildă… Sau chiar Tic… N-a vizitat el, înainte de a veni la gară, locuinţa în care stă profesorul?… Ştiu că spun aiureli când dau nume concrete, cu excepţia teoriei despre schelet, în care cred cu toată sinceritatea. Dar mă gândesc la artistă, la Ticuşor, la Ioana, la moşnegel, la Hultan, la cozoroc – ăsta chiar l-a şi urmărit pe Tic – pentru a oferi ideea unor posibilităţi. Mi se pare că iar pornim de la început şi iar de deschid în faţa noastră toate posibilităţile… Oare putem noi separa prima dispariţie de cea de a doua?

Victor rămase un moment pe gânduri:

– Dacă o putem separa, dacă o putem separa, repeta el cu voce slabă. Şi deodată izbucni: Nu, Dan! Asta în niciun caz! Totul, totul intră în unul şi acelaşi angrenaj. Nu se poate separa nimic. Ar fi o absurditate. Nu pricepi? Cum de ţi-a putut veni ideea asta?

Din vorbăria lui Dan, conducătorul cireşarilor culesese un amănunt esenţial. Nu mai pleca spre locul bătăliei nepregătit. Avea în mână o armă foarte sigură şi, deocamdată, singura posibilă. Oare o va mânui el unde, cum şi când trebuie?

Lucia şi Dan văzură cum i se luminează faţa. Şi nu erau singurii care asistau la această schimbare. Toţi ceilalţi intraseră în chioşc, echipaţi pentru marea bătălie. Adică erau îmbrăcaţi în costume curate, călcate; fetele chiar cu amănunte cochete în îmbrăcăminte. Acesta era tot echipamentul lor. Dar mai aveau inimile, gata oricând să-şi înteţească bătăile în faţa a ceea ce e nobil şi frumos în lume, şi mai aveau minţile care, de fapt, nu făceau altceva decât să dirijeze bătăile inimilor.

2

Astfel cireşarii plecară din nou la bâlci.

Şi ajunseră acolo odată cu lăsarea nopţii, chiar în clipa când sute de felinare palide transformară bâlciul într-un decor fantomatic. Se ţineau iarăşi unul de altul de mână, ca să nu se piardă în marea de oameni. Tic deschidea drumul, Ursu îl închidea. Şirul acela şerpuia printre oameni, cu alunecări subtile de reptilă. În momentul când cineva din şir dădea un semnal, în prima insulă de linişte care apărea în cale se constituia un cerc viu, însufleţit, de comentarii. Cireşarii îşi ascunseră preocuparea şi neliniştea printr-o veselie de paradă. Îşi cumpăraseră fesuri şi măşti, mingi şi pocnitori. Primele două obiecte puteau să le fie oricând necesare; celelalte făceau parte din recuzita

pestriţă şi veselă la care obliga dintotdeauna bâlciul.

Prima jumătate de oră cireşarii şi-o petrecură colindând iarmarocul (e vorba de regiunea din partea dreaptă a Căprioarei) de la un capăt la altul, străbătându-i toate uliţele convenţionale, învârtindu-se prin toate pieţele convenţionale. Şi descoperiră astfel că locul acela – atât de grotesc şi imens în închipuire – care constituia parcul de distracţii era un pătrat cu latura de cel mult o sută cincizeci de metri. Numai diversitatea priveliştii şi aglomerarea umană îi măreau dimensiunile.

– Facem o simplă recunoaştere, le spusese Victor.

Şi toţi acceptaseră. Dar în recunoaşterea aceea de numai o oră, câte nu văzuseră cireşarii! O văzuseră pe artistă, însoţită de un spate cam adus, cu un cap chel în creştet – spatele se remarcase numai pentru că era îmbrăcat într-o haină albă, sclipitoare – intrând într-o panoramă cu Cleopatre, Napoleoni şi Wilhelmi de ceară, cu balauri, caracatiţe şi ţestoase vii, pentru că aveau capete de om, înzestrate cu darul vorbirii; îl văzuseră pe schelet zgâindu-se la nişte bibelouri sinucigaşe – figurine de toate soiurile – spânzurate de grinda vopsită în roşu-sângeriu a unui bazar; Tic şi Dan îl zăriseră chiar pe omul cu cicatrice în mijlocul unui grup vesel, care urca spre zidul morţii, pe o scară şubredă de lemn (mai bine i se potrivea ei denumirea); pe estrada circului, unde începuseră reclame timpurii, un individ slab şi înalt ca o prăjină, cu faţa vopsită în alb, care jongla cu nişte făclii aprinse, nu se dovedi altcineva decât lunganul; Tic se gândi – amintindu-şi o scenă mai veche – cât de uşor ar fi putut să-i şterpelească una dintre făclii cu ajutorul lassoului care nu-i părăsea buzunarul; câţiva metri mai departe se întâlniră nas în nas cu atletul; ciocnirea fu atât de bruscă şi de violentă, încât atletul se sperie; (oare îi fusese teamă – gândi Tic – în momentul când se văzu în mijlocul cercului, că va înfrunta o răzbunare a lunganului?); ciufuliciul îl salută însă vesel şi atletul îi răspunse clipindu-i din ochi şi prinzându-l de umăr, aşa cum avea obiceiul; îl văzură şi pe moş Costache, la o tarabă colorată, cumpărând baloane şi fesuri; şi, spre surprinderea lor, dădură cu ochii de profesoara de pian, lângă o flaşnetă, culegând un bileţel din pliscul unui papagal; era şi ea într-un grup alcătuit din tineri şi bătrâni, legaţi de aceeaşi trăsătură comună tuturor: veselia; şi pe Mircea îl descoperiră, călare pe o bicicletă, şi pedala, pedala în neştire, parcă se lua la întrecere cu cineva; şi se rotea de fapt în jurul unui ax care hotăra singur viteza celor zece biciclete prinse de el prin nişte vergele de oţel... („Ceea ce înseamnă – îi şopti ciufuliciul lui Dan – că nu i s-a reparat încă bicicleta... Să sperăm că n-o să ne vadă...”)

– Într-adevăr trebuie să găsim acul în carul cu fân, spuse Ursu, după ce se opriră toţi în cerc, într-un colţ mai liniştit al iarmarocului.

– Vă mai amintiţi păpuşa aceea hidoasă, care era în sacoşa profesorului, printre pietre şi cărămizi? întrebă Maria. Am văzut o

tarabă cu zeci de surori gemene. Ce-ar fi să mergem acolo?

– Eu am văzut una aruncată într-un coş de gunoi, spuse Tic. Şi acolo nu vreau să merg.

– Iar începi?

– Pe cuvântul meu, Maria! Zău că am văzut o păpuşă asemănătoare într-un coş de gunoi… Brrr! M-am gândit că şi tanagralele noastre pot avea aceeaşi soartă… În mintea unor copii, cum erau ăia de ieri cu iepuraşul, o păpuşă ca aceea din sacoşă e o regină pe lângă tanagrale. La asta m-am gândit, când am văzut păpuşa de ghips în coşul de gunoi.

– Ar trebui să ne gândim la asta, zise Ionel. Mie mi se pare tot mai plauzibilă ideea că tanagralele au fost furate de nişte copii. Ei se pot strecura mai uşor în îmbulzeală, nimeni nu le dă atenţie, au mâini mai mici, deci pot să cotrobăie mai lesne într-o sacoşă… Au văzut, cine ştie cum, capul unei statuete ieşind din sacoşă… şi s-au pus pe lucru…

– Sau au fost folosiţi de unii mai mari ca nişte unelte, adăugă Ioana. În cazul când nu se ştia ce este în sacoşă. Şi când puştii le-au arătat tanagralele vechi şi mutilate, ăia le-au aruncat sau au zis: jucaţi-vă voi cu ele…

Victor nu era deloc mulţumit de ceea ce auzea:

– Iar plecaţi de la o întrebare neesenţială, cel puţin acum, în acest moment. De ce vă gândiţi la felul cum au fost furate?

– Pentru că e foarte important, Victor, spuse Lucia. Explicându-ne cum s-a înfăptuit furtul, putem, în mare, să vedem, să ne imaginăm cam cine anume ar putea fi autorul. Am spus: în mare. Eu, de pildă, după felul cum s-au furat, îi exclud dintr-o dată pe copii de pe lista suspecţilor… Nu zic că pe nişte copii nu i-ar fi putut atrage vederea unei statuete în sacoşa profesorului. Ar fi luat-o, sau le-ar fi luat, profitând de înghesuială, şi gata! Cu o sută de kilometri pe oră, undeva, la loc sigur, ca să nu-i vadă nimeni! Mintea mea nu poate să conceapă că, după ce nişte copii au luat statuetele din sacoşă, în loc să fugă, s-au apucat să umple sacoşa cu pietre şi cu păpuşa aceea infamă.

– Ba eu aşa aş fi făcut! strigă Tic. Dac-aş fi fost copil, bineînţeles, şi dacă aş fi vrut să-mi bat joc de cineva.

– Şi mie îmi vine să cred, spuse Ursu, că furtul nu e opera unor copii. Ticuşor a spus singur de ce ar fi pus altceva în sacoşă. Ca să-şi bată joc de cineva. De unde-l cunoşteau copiii pe profesor şi ce le-a făcut el, ca să-l batjocorească?

Tic negă imediat teoria lui Ursu:

– S-a plimbat atâta timp profesorul prin bâlci! Poate că l-o fi repezit pe unul… Şi atunci s-au înţeles între ei… Dacă aţi şti ce mi-au făcut mie ieri, când am sărit să le iau apărarea!… Râdeau de mine, pentru

că lunganul era şmecher… Nişte prichindei amărâţi care-şi scotoceau buzunarele şi scoteau ca nişte scamatori câte zece sau cincisprezece bani pentru roata norocului.

– Şi tu crezi, întrebă Lucia, că s-ar fi despărţit cu atâta uşurinţă de o păpuşă?

Tic era în dubiu. Îşi amintea cât de simplu era să-i câştige lunganul, dându-le în locul vazei un iepuraş de ghips, mai hidos decât păpuşa. Ridică din umeri:

– Nu ştiu, Lucia… Adică nu prea cred că nişte copii ar fi renunţat atât de uşor la o păpuşă… dacă vrei să fiu sincer.

– Atunci ce reprezintă păpuşa? ţipă Dan. Ce semnificaţie are în ea această întâmplare? Ne dă ea un indiciu? E gestul unui nebun? Al unui farsor? De ce în loc de cărămidă hoţul, sau hoţii, au pus în sacoşa pe care o goleau o păpuşă? Fir-ar să fie! Parcă le-am citi într-o carte… Oare păpuşa asta are vreun rol? Sau e un simplu act al hazardului?

– Da! Cred că are un rol, răspunse Victor. Nu a ajuns prin hazard în sacoşă. Tu te întrebai, Dan, dacă ne dă un indiciu foarte important… Trebuie să mă gândesc mai mult la acest lucru… Dacă voi reuşi să leg cele două idei…

Tinerii tăcură, parcă pentru a-i da posibilitatea lui Victor să mediteze în linişte. Nu-şi dădeau seama cât de caraghios e gestul lor. Totul zbârnâia în jur. Larma crescuse. Reclamele erau mai zgomotoase, fanfarele şi tobele (mai ales tobele!) rupeau urechile. Uneori, voci mai puternice, mai ascuţite ajungeau până la ei. Nu reţineau decât silabe vagi, poate câte un cuvânt, larma generală îneca orice evadare personală.

– Victor! rupse Dan tăcerea. Dacă păpuşa e un simbol, prezenţa ei în sacoşă… Nu! Mi se încâlcesc ideile… Mai bine să spun pe şleau. Numai un om inteligent putea să facă un asemenea gest… nu ştiu dacă mă înţelegi… Un om… un om cu simţul umorului…

– Unde vezi tu obligaţia, spuse Maria, ca un om inteligent să aibă şi simţul umorului, sau invers?

– N-o lua şi tu aşa *ad literam,* îi răspunse Dan. Nu ştiu precis ce-am vrut să spun… Dar nu-mi simţiţi ideea?… Păpuşa s-a pus acolo pentru ceva… Eu cred că e o răzbunare sau o batjocură… Iar mă gândesc la nişte personaje pe care le-am mai cunoscut. De aceea spuneam că trebuie să fie inteligent…

– Ei, na! i-o reteză Ionel. Poate că a pus-o acolo acel necunoscut la care ne gândim, pentru că e obişnuit cu asemenea obiecte. Din instinct, fără să-şi dea seama… Dacă tot umblă mereu cu statui, cu obiecte de artă, cu tablouri, nu-i trebuie neapărat inteligenţă pentru a scăpa o păpuşă într-o sacoşă…

– După cum văd, înţelese Victor, aţi început să aveţi preferinţe şi presupuneri deosebite. Cum spunea Dan în chioşc… Presupuneri…

Ipoteze... Şi timpul trece... Hai să ne împărţim sarcinile... Fiecare va avea ceva de făcut... Dar mai întâi ar fi bine să trecem toţi pe la bazar şi pe la roata norocului, locurile preferate ale profesorului.

3

La bazar nu mai era vânzătorul pe care-l văzuseră când trecuseră prima dată pe acolo, în recunoaştere, un bărbat cam bondoc, cu ochi şireţi de vulpe şi cu nasul ca pliscul unei păsări de pradă. În spatele dughenei, plină şi ea de mărunţişuri, se afla lunganul. Pentru a nu fi recunoscut, ciufuliciul îşi puse repede masca pe faţă şi fesul pe cap. La fel procedase şi Dan.

Bazarul de vechituri conţinea toate ciudăţeniile de pe faţa pământului. Ce nu era acolo? Obiecte de fildeş sau imitaţii; bibelouri de toate soiurile şi de toate dimensiunile, murdare, scorojite, mutilate; gablonzuri; cercei, inele, medalioane, unele cu fotografii, broşe, mărgele, coliere, brăţări, niciuna întreagă; sau fără lanţ, sau cu prinzătoarea lipsă, sau fără boabe, sau tocite, sau zgâriate, sau rupte pe undeva; lădiţe, rame, tablouri, casete, sticle de colonie, pudriere, pahare (cu sau fără picior, cu picior întreg, sau numai jumătate), sticle goale, carafe, ilustrate, stilouri (cu sau fără peniţă), evantaie, scaune de pian, policioare, tabachere, medicamente în fiole sau tablete vechi, că ambalajul era îngălbenit şi plin de socoteli, becuri, lanterne, pălării, cravate, umeraşe, zgărzi pentru câini, centuri, nasturi, o maşină Yost, o jumătate de binoclu (prezentat drept lunetă), trepiede, aparate de fotografiat fără lentile, coarne de cerb, banderole de doliu, ochelari cu sau fără lentile, borcane, cutii de chibrituri şi de cremă de ghete goale, vaze, ibrice, cuţite, bustul lui Traian, un voal de mireasă şi o cunună, lumânări de botez, panglici, flori artificiale, albume cu fotografii, portrete de ţigănci, cărţi fără coperte, serviete, un capac de abanos, acuarele, o bufniţă împăiată, ziare vechi, pantofi, ghete, sandale, cizme, pinteni de roşiori, pampoane, ceşti, ace, rotiţe, ceasuri, pipe, şuruburi, rulmenţi, pedale şi o cască de pompier.

Părea un haos acolo, dar proprietarul cunoştea locul fiecărui lucruşor, de aceea îşi schimba atât de des vânzătorii, fără să-i fie teamă că va fi înşelat. Cireşarii căscară multă vreme ochii; credeau că vor găsi printre miile de obiecte unul care i-ar interesa, dar în afară de o pereche de bocanci de fotbal, cu multe crampoane lipsă, care reţinu mai multă vreme atenţia lui Tic, nimic altceva nu-i tentă. Lumea se înghesuia la bazar şi aproape toate cererile clienţilor erau satisfăcute. Cât timp stătură ei acolo, înregistrară o seamă de vânzări printre care: un ochi de plită, un batic, mai multe coliere, un sertar de dulap (gospodina controlase cu o aţă plină de noduri dimensiunile mai multora, până îl găsi pe cel potrivit), nişte căpute de cizme şi o colivie. Fusese amânat pentru a doua zi un client care ceruse o şa. Iar altul adusese înapoi, pentru schimb, un radiator de calorifer.

Se aflau şi câteva păpuşi într-un galantar, dar n-aveau nici forma, nu erau făcute nici din materialul care-i interesa pe eroii noştri. Să stea mai mult în faţa bazarului ar fi însemnat pentru ei o inutilă pierdere de timp. Porniră şir spre roata norocului. Dar mai întâi, la propunerea Ioanei, făcură o escală în preajma unei tarabe la care se vindeau figurine de ghips. Erau acolo sute de păpuşi asemănătoare celei pe care o văzuseră în sacoşa profesorului. Şi printre ele iepuraşi, elefanţi, cocoşi, lulele şi păsăruici. Negustorul nu prea era asaltat cu cereri. Trăgea cu sete dintr-o lulea, din care nu mai ieşea fum de multă vreme, iar în pauze striga cu voce răguşită, înecată:

– Raiul copiilor! Exersarea ochiului! Amintiri de la bâlci! Luaţi! Luaţi! Uite-o că nu se sparge!

După ultima frază arunca, mai mult de ciudă, o păpuşă uriaşă pe o scândură groasă. Nu se spărgea. Numai că arunca una şi aceeaşi păpuşă. Celelalte obiecte s-ar fi făcut ţăndări.

În sfârşit, cireşarii se opriră la roata norocului. Era îmbulzeală ca întotdeauna. La postul său, Hultanul striga şi-şi făcea vânt cu pălăria de paie:

– Care mai trage? Care mai ia? Niciun număr nu pierde! Toată lumea câştigă! Încercaţi-vă norocul! Oale, lighene, vaze, tingiri! Statuia lui Fradaburidi!

Oamenii trăgeau. Mai ales copiii (după ce scânceau un sfert de oră la poalele mamelor sau bunicilor), şi apoi şi aceştia, întărâtaţi de ghinionul odraslelor. Şi mereu, mereu ieşeau aceleaşi obiecte: lulele, iepuraşi, figurine fără formă. Din când în când, după ochi, Hultanul dăruia nenorocosului câştigător câte o bomboană. Şi cum asta se întâmpla numai când trăgeau copiii, răsunau iarăşi scântece neîntrerupte şi bolboroseli, mamele sau bunicile îşi scotoceau iarăşi genţile şi iar odraslele îşi încercau zadarnic norocul.

Tic zări lângă trunchiul lanţurilor silueta înaltă a atletului. Alergă spre el şi, fiindcă îl găsi singur, îi spuse vesel şi prieteneşte:

– Nu vă mai răstiţi la mine, că nu mai joc. M-am lecuit. Acum ştiu că nu se poate câştiga acolo. De o jumătate de oră numai lulele negăurite şi iepuraşi. Şi, din când în când, câte o bomboană.

– Asta îmi place, îi răspunse atletul. Şi dacă m-ai fi ascultat mai demult, făceai economii. Ia spune-mi! Ai fost până acuma la circ?

– Nu! răspunse ciufuliciul. Am fost foarte ocupat.

– Şi în astă-seară? De ce nu veniţi la circ în seara asta?

– Vă găsim acolo şi pe dumneavoastră?

Atletul zâmbi şi clătină din cap în semn că da.

Tic alergă imediat spre grupul de la roata norocului. Într-o secundă fu lângă prietenii lui.

– Nu vreţi să mergem la circ? Am primit o invitaţie… Atletul mi-a spus că va fi acolo…

Dar nu auzi răspunsul lui Victor, pentru că vocea Hultanului îl asurzi:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage, care mai ia! Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Oale, crătiţi, vaze, tigăi. Statuia lui Fradaburidi! Care mai trage!

Îndemnul îi atrase pe mulţi. Nu se vedea nimic în îmbulzeală. Doar Ursu, cu statura lui uriaşă, putea să vadă ce se petrece acolo, peste capetele celorlalţi. Şi iar răsună vocea Hultanului:

– A luat-o! Uite cum a luat-o!…

– Cine, Ursule? Ce-a luat? se rugă Tic.

– Un individ, un cetăţean. De unde să-l cunosc? O cratiţă cât toate zilele…

Tic se linişti. Îi spuse din nou lui Victor despre invitaţia atletului. De astă dată cu mai puţin curaj. Spre surprinderea lui, Victor acceptă imediat:

– Chiar ar fi bine să va duceţi şi la circ. Mi se pare că e singurul loc din bâlci la care nu aţi fost… Mă şi mir, Ticuşor!

– Păi… dac-am văzut programul pe estrada de afară! Chestii din alea pot să fac şi eu…

– Ei, lasă că n-au arătat ei chiar totul. Au mai oprit ceva şi pentru arenă. E program de lupte, la sfârşit, parcă aşa am citit pe un afiş…

– Nu e program de lupte, răspunse ciufuliciul. M-am interesat eu. Dac-ar fi fost lupte, ehei! eram în fiecare seară acolo. Oricât s-ar aranja între ei, tot vezi ceva… E numai o provocare… Unul de la circ, nu ştiu cum îl cheamă, provoacă pe oricine din sală la luptă… contra un premiu, nu ştiu cât de mare… Şi dacă se găseşte cineva… iese crunt bătut… Aşa se face reclama: două sute celui care învinge! Nu i se cere nimic celui crunt bătut!… Ştii… asta ca să încurajeze pe eventualii candidaţi…

Victor râse cu poftă. Apoi deveni brusc serios:

– Da, Ticuşor. A sosit timpul să vă duceţi şi la circ.

Tic încă stătea la îndoială. Era convins că Victor vrea să-i facă o bucurie. Şi îi era teamă totodată că ar putea să piardă câteva acţiuni senzaţionale, pe care le-ar întreprinde Victor cu ceilalţi. Îi veniră în ajutor trompetele şi tobele. Parcă bubuia văzduhul şi goarnele parcă sfâşiau îmbrăcămintea cu sunetele lor. Tic ştia ce se întâmplă. Se dădea ultimul semnal, pe estrada circului, înainte de începerea spectacolului. Porni împreună cu Ursu în direcţia de unde venea zgomotul. De pe estradă, printr-o pâlnie uriaşă, un om căruia nu i se vedea faţa striga fără încetare:

– Muzica dă ultimul semnal! Reprezentaţia începe!

Era mare înghesuială în faţa circului. Dar biletele se ofereau din toate părţile.

4

Tic insultase pe nedrept programul circului. Intrarea artiştilor pe arenă era foarte vioaie. Aproape cinci minute de salturi mortale, repetate din diferite unghiuri şi diferite poziţii, înainte, înapoi, la dreapta, la stânga. Trupa de saltimbanci cuprindea vreo opt inşi şi printre aceştia câţiva mai mici de statură decât ciufuliciul. Săreau prichindeii ca nişte păpuşi de cauciuc. Unul dintre ei, cam de statura lui Tic, făcu, împins de mâinile împreunate ale şefului trupei, un dublu salt mortal, suplu, graţios, sigur, care stârni admiraţia cireşarului.

– Ai văzut, Ursule? Eu n-aş putea să fac aşa ceva. Şi nici tu nu-l faci decât la bară...

– Dacă te-aş antrena câteva săptămâni la marginea unei ape, să vezi cum l-ai face şi tu, îi răspunse Ursu.

– În fond, care e secretul? întrebă Tic, în timp ce privea repetarea acelui salt care-l entuziasmase.

– Secretul, Ticuşor, e să simţi când l-ai terminat pe al doilea, ca să-ţi împingi picioarele în jos, pentru a-i da direcţie. Altminteri, cazi în cap. Dar nici cu picioarele întinse nu trebuie să rămâi. Să simţi clipa când vei atinge pământul, pentru a face flexiunea... Altfel îţi zgudui abdomenul şi trebuie să te ridice altcineva de jos.

Victoriosul saltimbanc se îndrepta spre partea unde se aflau cei doi cireşari, pentru a executa saltul a treia oară. Încă înainte ca piciorul lui să fie împins în sus de mâinile împreunate ale şefului trupei, Tic îl recunoscu. Îi făcu semn cu cotul lui Ursu şi şopti uluit:

– Cozorocul, Ursule! Formidabil! Gata! Trebuie să mă antrenezi! Începând chiar de mâine. Nu se poate una ca asta!

Extraordinarul saltimbanc nu era altul decât băiatul care câştiga cu atâta uşurinţă la roata norocului!

Aplauze prelungi, entuziaste, răsplătiră iscusinţa micului acrobat. Şi el răspunse publicului atât de darnic, făcând o suită uluitoare de salturi mortale, de unul singur, ceea ce la vârsta lui era desigur o performanţă deosebită, pe care o recunoscu în sinea lui şi cireşarul cel morocănos. O răsplăti însă cu mai puţin entuziasm decât spectatorii din jur; braţele, palmele lui nu voiau să se mişte şi să se lovească (sărmanele!) cu aceeaşi ardoare.

Al doilea număr, compus de doi acrobaţi la sol, un bărbat şi o femeie, îl lăsă rece pe Tic. În afară de sincronizarea perfectă a câtorva mişcări şi de supleţea şi forţa bărbatului nu remarcă nimic altceva. Şi cu toate acestea, aplauzele erau aproape la fel de puternice ca la terminarea primului număr. Înfuriat, ciufuliciul scrâşni din dinţi şi îşi făcu amare procese de conştiinţă că nu-şi lovise mai tare palmele. Parcă aportul lui ar fi mărit intensitatea aplauzelor! Parcă stând acum nemişcat, cu mâinile demonstrativ împreunate şi întinse departe, ca să-şi facă atitudinea cunoscută tuturor nepricepuţilor, atenua cu ceva

vacarmul din sală!

Ursu îl prinse de umeri şi-i ţipă la ureche:

– Nu te enerva, Ticuşor! Aşa e la circ. Nu se aplaudă numai iscusinţa. Uită-te la ea! Nu vezi ce frumoasă e?

Mai multă înrâurire avu asupra lui Tic gestul decât vorbele lui Ursu. Îşi aminti că, nu cu mult timp în urmă, mai făcuse cineva gestul acela cu el, acolo, lângă lanţuri, lângă roata norocului. De aceea era acum la circ. Profită de faptul că urma un număr de contorsionism (Tic nu numai că nu suporta, dar se simţea dezgustat, umilit, jignit, când vedea asemenea numere) şi începu să caute, atent şi metodic, prin sală. Căutarea nu-l îngrijora. Era imposibil să nu remarce statura înaltă a atletului printre oameni. Chiar şezând, ar fi ieşit în evidenţă. Cu toate strădaniile lui – şi numărul de contorsionism se prelungea la infinit – Tic nu zări nici urmă de atlet. Cu siguranţă că se afla sus, în ultimele rânduri, acolo unde era întuneric şi unde se deosebeau foarte greu chipurile şi siluetele spectatorilor.

– Nu-l găsesc, îi spuse el lui Ursu. Ori e sus, ori a întârziat pe undeva…

– De ce crezi tu că e sus? Chiar în ultimele rânduri? Îl vezi tu om pentru cucurigu?

Tic îi clipi lui Ursu din ochi:

– Sigur că da! Cine ştie ce treburi are pe-acolo…

– Lasă-l în pace şi mai bine uită-te la căţeluşii ăştia. Dacă te-a invitat şi ţi-a spus că vine şi el… înseamnă că o să te caute el…

– Şi ce-are a face asta cu căţeluşii?… Să mă uit eu la prăpădiţii ăştia? Păi, Ţângulică al meu, Ţombi, cum îi spun de câteva săptămâni, ar scoate aplauze de la dânşii, cât sunt ei de câini. Le dă handicap. Tu ştii ce salturi mortale l-am învăţat? Chestiile astea sunt umplutură, Ursule, zău că da! Uită-te şi tu la dresori. Nu par mai jigăriţi decât câinii?

Dar constatarea aceasta, spusă la început cu un ton de dispreţ, îl transformă imediat pe ciufulici. Se uită cu mai multă atenţie la cei cinci căţeluşi, le descoperi o seamă de calităţi – şi erau atât de prostuţi, săracii! – încât chiar aplaudă de câteva ori, lovind din greşeală pălăria unui grăsan care stătea impasibil în faţa lui; pălăria fu salvată în ultimă instanţă, altfel s-ar fi prăbuşit printre bănci, jos, sub rotonda de scânduri a circului; salvatorul dezastrului fu chiar Tic, aşa că se alese nu cu înjurături ci cu mulţumiri.

Tic aplaudă ca un nebun când se termină numărul cu căţeluşi. Se sculase în picioare şi aplauda şi striga; oamenii începeau să se uite la el.

– Nu-i nimic, îi spuse lui Ursu, când se aşeză pe bancă. Poate că i-am dat prilej atletului să mă descopere… Ah, Ursule! Mi s-a făcut o milă… Sărmanii! La urma urmei, îşi câştigă şi ei pâinea… şi cred că

mai mult de jumătate, poate chiar trei sferturi din ea, o dau căţeluşilor…

Ce putea să răspundă Ursu? Îl strânse înduioşat la piept.

În arenă apărură doi clovni. Matusalemicul Ciacanica şi un altul, Bimbirică, o mogâldeaţă, o bucată de om, slab ca o scrumbie, cu vreo şapte-opt instrumente muzicale prin buzunare.

– Ursule, mor! Ăla prăpădit o să cânte, Ciacanica o să-i ia instrumentele, unul câte unul, ăla mic o să scoată mereu altele din buzunar; muzicuţe, fluieraşe, sârme, linguriţe; când se va aşeza pe scaun, Ciacanica o să i-l tragă şi el va cădea cu picioarele în sus pe urmă o să apară un căţel cu funduliţă, vor lătra amândoi la căţel; o să vină alt căţel cu funduliţă de altă culoare şi ăla mic îi va cânta din armonică, pe urmă Ciacanica va trage cu pistolul şi toţi din sală vor râde până le vor crăpa burţile…

– Taci odată, domnule! i se adresă grăsanul cu voce răstită. Din cauza dumitale nu mai înţeleg nimic.

Tic bufni într-un hohot de râs, care ar fi cutremurat sala dacă nu s-ar fi potrivit să râdă şi spectatorii tocmai atunci; apăruse în arenă un căţel cu funduliţă şi cei doi clovni lătrau la el. Ciufuliciul începu să recite în gând „Rapsodiile de toamnă”. Le recită şi a doua oară, uitându-se spre cupola circului şi abia când ajunse la jumătate auzi pocnetul pistolului.

– De ce a durat atât de mult? întrebă pe Ursu.

– I-a tras scaunul de sub el de patru ori şi a mai apărut un căţeluş, al treilea, cu funduliţă galbenă la gât, răspunse Ursu.

Numărul de jonglerie care urmă i se păru mai acceptabil cireşarului dezamăgit. Unul dintre cei patru jongleri era un as în materie. Jongla cu şase obiecte diferite ca formă şi greutate şi învârtea şi două cercuri în jurul picioarelor.

– Dac-ar face asta pe sârmă, spuse Tic, în echilibru, ar lăsa lumea ţuţ.

Ceilalţi jongleri îşi câştigară repede dispreţul cireşarului. Mai ales lunganul, care mai mult îi încurca decât îi ajuta pe ceilalţi.

După o pauză comică începură să bubuie tobele, aşa cum se întâmplă înainte de anunţarea unui număr senzaţional. Directorul circului în persoană apăru în arenă şi rosti cu o voce voit stâlcită, pentru a da impresia că e importată din străinătate:

– Şi acum urmează celebro campione de echilibristica, maestro Torenzo!

Numărul era într-adevăr senzaţional sau, cel puţin, aceasta era impresia lui Tic. Maestrul adusese mai întâi o masă, bineînţeles făcând echilibru cu ea. Apoi patru sticle, fiecare în echilibru pe câte un deget. Aşeză sticlele pe masă formând un dreptunghi, apoi pe vârfurile sticlelor aşeză picioarele altei mese, apoi aduse alte patru sticle şi

potrivi deasupra lor altă masă mai mică, apoi cu două scaune într-o mână şi cu altul în echilibru pe bărbie se căţără pe o scară de funie. Când ajunse în dreptul ultimei mese, muzica şi mai ales tobele dădură un prelung semnal de atenţie şi alarmă. Apoi se lăsă tăcere deplină în sală. Maestrul Torenzo aşeză primul scaun cu picioarele în sus, pe al doilea îl potrivi pe picioarele primului, iar pe al treilea deasupra. Ultimul scaun avea spetează. Spectatorii nu mai respirau. Pentru că maestrul se aşezase pe scaun, pe ultimul scaun, începu să se balanseze încet cu el, apoi rămase oblic, într-o poziţie perfectă de echilibru, nemişcat. După trei secunde ucigătoare bubui brusc şi năprasnic toba mare, iar maestrul Torenzo se înclină şi căzu pe spate, stârnind un cor de ţipete, mai ales printre femei. În cădere prinse scaunul de picioare şi ateriză servindu-se de acest sprijin. Căderea era punctul culminant al numărului.

Aplauzele cutremurau circul. Şi cel mai aprig, cel mai entuziast, cel mai gălăgios spectator era ciufuliciul. Îl întrecea de astă dată până şi pe grăsanul din faţa lui. Fiindcă acesta trebuia din când în când să facă pauze, pentru a-şi şterge cu o batistă, mare cât un prosop, faţa udă de sudoare. Cum să nu se bucure, cum să nu urle, cum să nu înnebunească Ticuşor? Maestrul Torenzo nu era altul decât prietenul lui, atletul.

După emoţia aceea cumplită nu putea să urmeze decât pauza.

Ciufuliciul încă nu-şi revenise. Comenta, ca un apucat, nemaipomenitul număr, cu prietenul lui cel mai bun, grăsanul. Se împrieteniseră în timpul căderii maestrului, când se pomeniseră unul în braţele celuilalt.

– Da, domnule! Nemaipomenit! Numai pe sticle şi pe scaune! Şi când a căzut, domnule… când a căzut… Nemaipomenit…

– Şi când a stat acolo, în vârf, ripostă Ticuşor. Pe picioarele picioarelor de la picioarele scaunelor…

– Da, domnule! Nemaipomenit! Vin şi mâine să-l mai văd. Domnule! Atâtea mese, şi atâtea scaune, şi atâtea sticle… Şi toba, domnule… Când a bubuit şi l-am văzut cum cade… Mi-a sărit inima.

– Eu îl cunosc foarte bine, i se destăinui Tic grăsanului. Ne întâlnim în fiecare zi. Dar nu-i spun Torenzo… Ştiţi? Are alt nume pentru prieteni… Terenţiu…

– Ce spui, domnule?! Terenţiu! Nemaipomenit… Poate îmi faci şi mie cunoştinţă cu el… După terminarea programului… Că acum trebuie să mă duc după nevastă-mea, la bufet… Altminteri nu mă mai lasă mâine la circ.

Abia după ce plecă grăsanul, Tic îşi aduse aminte de Ursu.

– Ce spui, Ursule, de atlet? Nemaipomenit!

Ursu ridică din umeri:

– La urma urmei, nu ştie altceva decât să cadă de sus, de la patru

metri şi jumătate.

„Aaaa! gândi Tic. De aceea Ursu fusese atât de nepăsător! De aceea nu participase la entuziasmul sălii! Va să zică Ursu era invidios pe Torenzo!”

Dar gândurile acestea cireşarul nu i le spuse prietenului său. Bănuia el de ce e invidios Ursu. Era gelos pentru că… pentru că… Şi pentru a-i dovedi că niciun dram din dragostea pe care i-o purta nu se pierduse prin apariţia lui Torenzo, se cuibări la pieptul lui Ursu. Aceasta, parcă mai liniştit, începu să-i mângâie părul ciufulit şi transpirat.

5

Ceilalţi cireşari se împărţiseră în două grupuri. Ionel şi Ioana făceau naveta între roata norocului şi bazar, şi din când în când dădeau câte o raită prin bâlci. Ei trebuiau să semnaleze orice prezenţă a vreunui personaj cunoscut. Victor, Lucia, Dan şi Maria nu se dezlipeau de roata norocului. Foarte rar, ultimii doi erau trimişi de Victor la ghereta unde se vindeau păpuşi de ghips.

Timpul se scurgea pe nesimţite, fără ca nimic deosebit să se întâmple. Nu se remarcase prezenţa nimănui, iar la ghereta cu păpuşi vânzătorul căsca a somn şi trăgea în neştire din luleaua stinsă. Nici la roata norocului nu se întâmplase nimic. Hultanul îşi făcea datoria, invitând vizitatorii să-şi încerce norocul. Oamenii nu rezistau tentaţiilor colorate şi chemărilor Hultanului. Trăgeau, trăgeau mereu, dar în afară de lulele şi iepuraşi nu obţineau nimic. Nici bomboane nu li se mai ofereau, pentru că ora copiilor trecuse. De câte ori Hultanul se pregătea să deschidă gura, Victor le spunea dinainte ce vor auzi. Îi învăţase repertoriul pe dinafară. Pentru că Hultanul avea totuşi un repertoriu. Erau momente când folosea din aceleaşi cuvinte alte chemări. Uneori începea cu „oale”, alteori cu „vaze”, alteori strecura la mijlocul frazei „statuia lui Fradaburidi”, alteori spunea după „care mai trage”, „care mai ia”, alteori repeta numai prima expresie. Neavând ce face altceva, Victor îi învăţase repertoriul şi-i amuza pe ceilalţi, luându-i-o înainte Hultanului.

Tocmai când făcea o astfel de glumă, se pomeni lângă el cu Ionel şi Ioana, alarmaţi, nervoşi.

– Scheletul! spuse Ionel. S-a oprit în faţa bazarului. Acolo unde l-am văzut când am făcut recunoaşterea.

Victor parcă se aşteptase la această întâlnire. Nu părea nici intrigat, nici surprins.

– Mă întreb unde a fost până acum? spuse el. Nu s-a plimbat prin bâlci. L-am fi văzut. Nici la circ n-a intrat… aşa îmi închipui eu. N-ar fi plecat în plin program… Şi cu toate acestea cred că a fost aici.

– De ce aici? întrebă Ionel. Poate c-a fost dincolo… la restaurante şi berării… Să-şi exerseze voinţa sau să mănânce ceva… Şi a

încremenit, aşa cum l-am văzut eu şi Tic, la o masă. Păcat că n-am fost acolo. Poate aş mai fi găsit o coală de hârtie mâzgălită, care să ne ajute să dezlegăm a doua parte a misterului, că singuri, fără ajutorul lui, nu văd cum ne vom descurca...

– Cred că am făcut o greşeală, recunoscu Victor. Trebuia să ne gândim şi la partea cealaltă. Acolo se întâlnesc de obicei oamenii la o friptură sau la un pahar de vin... Şi poate că nici acum nu e prea târziu... Ce spuneţi? Formăm trei grupuri? Tu, Dan, ai mai fost dincolo, aşa că nu-ţi este străin locul...

– Cu însoţitoare, pretinse Dan. Cum o să mă aşez singur la o masă... Dacă dau peste vreun personaj care ne interesează?

– Ei! Ce stai aşa? îl îndemnă Maria. Hai să mergem!

Grupurile erau formate. Ionel şi Ioana porniră spre bazar, pentru a-l supraveghea pe schelet. Dan şi Maria, spre restaurantele bâlciului, adică pe partea centrală a Căprioarei. Victor şi Lucia rămaseră în continuare la roata norocului.

– Ştii de cât timp nu s-a câştigat niciun obiect mare? îl întrebă Lucia pe Victor. Dar tot ea răspunse: De aproape o oră şi jumătate. Numai mărunţişuri insipide. Ce spui?

– Ce i-a spus atletul lui Tic? E o şmecherie toată tragerea şi tot norocul pe care-l oferă Hultanul. Cinstit nu se poate câştiga. Numai prin şmecherie. Eu cred că toate obiectele mari le câştigă oameni de-ai lor...

– De ce să nimerească ei numărul câştigător şi ceilalţi nu? se miră Lucia.

– Asta mă întreb şi eu, Lucia, de jumătate de oră, după ce m-am convins că norocul nu are nicio valoare aici. Cum aranjează ei să câştige oamenii lor?

– Asta te interesează pe tine? Eu mă întreb cum fac ei să nu câştige ceilalţi care trag, sutele de oameni. Aproape o sută au tras până acum, fără să ia nimic serios. O sută de trageri! Raportează la şansele posibile... Ei! Cum aranjează ei ca să nu se oprească niciodată coarda de oţel la un număr mare?

– La lucrul acesta m-am gândit aproape o oră, Lucia. Adică prima oră de când stăm aici. Şi cred c-am dezlegat misterul. E de o simplitate copilărească. O să vi-l spun eu... misterul. Celălalt e încă mister, din păcate... Uită-te bine la roată, Lucia. Caută numerele câştigătoare printre cuiele ei. Le cunoşti, nu? Vaza aceea chinezească, negrul acela în costum colonial, discobolul... lui Tic, capul lui Apollo, cei doi îmbrăţişaţi... Îţi spun eu numerele pe care le au pe etichetă. Vaza are numărul 94, negrul, numărul 101, discobolul, numărul 89, capul lui Apollo, numărul 75, cuplul de pe soclu, numărul 112... Ei, bine, caută numerele acestea printre cuie... Du-te mai aproape şi uită-te... Uită-te numai la două numere, sunt aproape unul de altul...

Lucia urmă sfatul lui Victor şi se apropie de roată, pentru a observa, între cuie, numerele 89 şi 94, cele mai apropiate, în zadar se chinui să deosebească vreun detaliu. Nu izbuti. Se întoarse lângă Victor mai nedumerită decât plecase:

– Nu ştiu… N-am remarcat nimic.

În momentul acela parcă se produse o oarecare animaţie în bâlci. Erau mai mulţi oameni, mai multă gălăgie.

– Cred că e pauză la circ şi la alte panorame, spuse Victor. Acum să fim atenţi. Să dezlegăm şi cealaltă parte a misterului. Nu se poate să nu ofere Hultanul o momeală, adu-ţi aminte de ceea ce îi spunea Ilie.

Într-adevăr, Hultanul îşi amplifică vocea:

– Încercaţi-vă norocul! Care mai trage?

– Acum va spune „care mai ia”, îi şopti Victor Luciei.

– Care mai ia? Oale, vaze, crătiţi, tigăi! Care mai trage?

– Acum va repeta, şopti din nou Victor.

– Care mai trage? continuă Hultanul. Nimeni nu pierde!

Lumea se îmbulzea spre roata norocului. Mitraliera ţăcănea fără încetare. Dar niciun norocos nu se afla printre trăgători. Uitându-se la spectatorii care priveau mai de departe ceea ce se petrecea la roata norocului, Victor zări şi pe atletul lui Tic. În acelaşi timp îl zări şi atletul, şi îl salută zâmbind. Victor îi răspunse la fel clătinând din cap. Gestul lui îl mişcă pe cireşar. Ar fi vrut să se ducă la el şi să schimbe câteva cuvinte. Dar oamenii veneau buluc. În curând nu-l mai zări.

– Păcat, spuse Victor. El trebuie să ştie ce e la roata norocului. L-aş fi întrebat şi poate mi-ar fi divulgat secretul.

– Nu cred, îi răspunse Lucia. Mai degrabă e în situaţia ta. Caută să dezlege misterul. De aceea vine uneori pe aici… Numai că tu… Cred că tu eşti mai avansat decât el.

Complimentul Luciei nu-i displăcu lui Victor. Tocmai voia să-i răspundă ceva. Dar îl opri vocea stridentă, răsunătoare, a Hultanului:

– Încercaţi-vă norocul!

– Acum va spune: „Oale, crătiţi, vaze”…

– Încercaţi-vă norocul… Vine, vine norocul!

– Am greşit, recunoscu el. De data asta am greşit…

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Care mai ia?

– Acum va spune: „Statuia lui Fradaburidi”, şopti Victor.

– Statuia lui Fradaburidi! continuă vocea Hultanului. Care mai trage?

Mitraliera ţăcănea fără încetare. Victor o trase de mână pe Lucia şi se apropiară amândoi şi mai mult de roata norocului:

– E prea multă lume, şopti Victor la urechea Luciei. Nu se pate să nu ofere o momeală.

Tocmai trăgea o femeie în vârstă, îmbrăcată ca o gospodină. Părea

cam timidă. Coarda de oţel începu să ţăcăne, apoi se opri. Şi deodată vocea Hultanului răsună năprasnic:

– A luat-o! Uite cum a luat-o!

Ţinea în mână un lighean mare de rufe şi-l agita arătându-l tuturor. Înghesuiala deveni şi mai insuportabilă. Oamenii se repezeau să cumpere trageri. Victor o apucă pe Lucia de braţ. O scoase din marea de candidaţi la noroc. Se opriră într-un loc liniştit. Nu era nimeni lângă ei. Puteau să vorbească, în sfârşit, ca oamenii.

– Cred că acum era momentul, spuse Lucia. De ce n-am rămas acolo?

– N-avem de ce, răspunse Victor. Nimeni n-o să mai câştige nimic, Lucia. Hultanul le-a dat momeala. Oamenii vor spune că au văzut cu ochii lor cum a câştigat cineva un lighean. Şi vor trage, vor trage. Cel puţin treizeci-patruzeci de trageri… Cine să-şi închipuie că femeia aceea, cu alură de gospodină, e înţeleasă cu Hultanul?

– Parcă spuneai că vrei să afli…

– Am aflat, Lucia. Am descoperit cum se câştigă… Suntem nişte netoţi… M-am gândit la fel de fel de calcule, aşa cum a făcut şi Tic după ce l-a văzut pe cozoroc câştigând de câteva ori. M-am gândit la rezistenţa cuielor, la viteza care trebuie să i se imprime corzii, la timpul cât durează o turaţie… Prostii… Ştii cât de simplu şi sigur e sistemul?… Îmi vine să-mi dau cu pumnii în cap… Şi mai ales mă gândesc la ce-o să spună Tic… O să ceară să-i dea Ursu cu pumnii în cap…

– De ce mă ţii aşa? Spune-mi!

– Ştii ce se întâmplă, Lucia? Omul lor trage… Am văzut când a tras şi m-am uitat la, numărul la care s-a oprit coarda. S-a oprit la numărul 49. O fracţiune de secundă mai târziu, adică după ce s-a făcut că se uită la număr, Hultanul a împins şipca şi a început să urle: „A luat-o!” Şi a scos din piramidă un obiect care avea un alt număr: 53… Înţelegi?… N-am fost noi nişte neghiobi?… Hultanul se uită în ce regiune s-a oprit coarda, o mişcă imediat, ca să nu vadă şi alţii şi pune mâna pe un obiect mare, al cărui număr se află în regiunea în care s-a oprit coarda… Şi pe urmă urlă ca un apucat… Dacă nu mi-ar fi trecut prin cap, exact în clipa când femeia a împins şipca, gândul acesta, n-aş fi observat. Noroc că eram în partea în care s-a oprit oţelul. Adică pieziş, pentru că borţosul acoperea regiunea „norocoasă” cu trupul, ca să nu vadă cei din spate. Am ochit numărul şi pe urmă m-am uitat la numărul de pe obiectul din mâna Hultanului. Relaţia s-a făcut, instantaneu, ca şi observaţia, de altfel… Doamne! Ce simplu!

– Într-adevăr, recunoscu Lucia, e foarte simplu, mai ales după ce ştii. M-am lămurit cum se câştigă, dar nu m-am lămurit de ce nu se câştigă…

– E tot atât de simplu, Lucia. Din cauza cuielor. Toate cuielele au

aceeaşi înălţime, aceeaşi grosime, e aceeaşi distanţă între ele, au aceeaşi formă... Trebuie să le priveşti cu un gând preconceput ca să observi ceva deosebit în dispunerea lor. Altminteri nu sesizezi nimic, aşa cum s-a întâmplat cu tine. De fapt, te-am pus la încercare... Eu am făcut mai întâi un calcul şi apoi le-am privit. Ştiam din experienţa lui Ticuşor că nu se poate câştiga la roata norocului. El l-a crezut pe cozoroc. Eu l-am crezut pe atlet. Şi atunci m-am întrebat: de ce? Ce alt răspuns se putea găsi? Numai din cauza cuielor. Şi m-am uitat mai întâi la numerele câştigătoare şi pe urmă la cuie. E cam greu de observat pentru că figurile de lângă cuie lasă nişte umbre... Cred că anume e potrivit Petromaxul, ca să lase umbre... Am căutat cuiele în relief, Lucia, şi am văzut că unele sunt drepte, cel mai multe, altele sunt puţintel ieşite în afară, altele puţintel supte, trase înăuntru. Diferenţele acestea sunt aproape insesizabile. Am căutat printre cuie numerele mari, pe care le văzusem pe etichetele obiectelor şi am observat că orice număr mare e plasat între două cuie trase înăuntru, în aşa fel ca abia să le atingă coarda de oţel. Două-trei numere mai departe se află un cui mare, un fel de obstacol în calea corzii. Nu e simplu? Coarda nu se va opri acolo unde nu întâmpină rezistenţă, ci acolo unde întâmpină. Numerele mari vor fi întotdeauna sărite, iar cuiele ieşite în afară vor opri coarda, într-o regiune unde nu sunt decât obiecte fără preţ. Asta e tot secretul. Şi nu se observă neregularitatea din cauza uniformităţii cuielor şi a distanţei foarte exacte dintre ele. În momentul când nu le priveşti pe întindere, ci în relief, nu se poate să nu descoperi diferenţa...

– Ce şmecherie! se cruci Lucia. Şi cu toate acestea se poate întâmpla să iasă o dată un număr mare, chiar la o tragere, nearanjată... cine ştie ce mişcare, ce viteză?...

– Ai dreptate, Lucia. Dar şansele sunt foarte mici, minime. Poate la zece mii una...

– Nu mă gândesc la calcule... Mă gândesc la întâmplare. Scheletul, de pildă, a câştigat într-o seară o cratiţă, nu mai ştiu ce... Oare să i se fi aranjat câştigul?...

Victor rămase pe gânduri.

– Amănuntul acesta mi-a ieşit din cap, spuse el într-un târziu. Nu-ţi mai aminteşti: era multă lume?

– Cum să nu-mi amintesc! răspunse Lucia. Era o îmbulzeală cumplită. Mă mir cum de-am scăpat... Brrrr! La ce te gândeşti? Crezi c-a fost o simplă întâmplare, sau, cum spune Ilie, s-a oferit ezitanţilor o „momeală”?

– Nu ştiu ce să răspund, Lucia. Mă gândesc şi eu la întrebarea asta. Să fie el unul din cei zece mii?... Ne-am luat cu roata norocului şi am uitat de lucrul cel mai important pentru care suntem aici... Se întoarce grupa de dincolo...

Într-adevăr, Dan şi Maria veneau spre roata norocului. Şi din graba lor se putea deduce că nu vin chiar cu sacul gol.

– Prea mare lucru n-avem, spuse Dan. Am zărit un singur personaj, într-un restaurant... Un singur personaj cunoscut. Ceilalţi, care erau cu el, ne sunt necunoscuţi... Deocamdată... Că după mutre, par de prin părţile astea...

– Ilie? întrebă Lucia.

– Ia uite! se miră Dan. Ai devenit şi oracol! Sigur că era Ilie. La o masă dublă, înconjurat de vreo cinci gealaţi, cam de dimensiunile lui. Era o linişte în restaurantul ăla, că am putut să ne aşezăm şi noi la o masă... fără să ne vadă el, asta e de la sine înţeles.

– Ceea ce înseamnă că nu i-aţi auzit vorbind, îl întrerupse Victor. Iar indivizii ăia vi se par nişte profesionişti...

– Cam aşa... spuse Maria. Ba chiar am impresia că i-am mai văzut pe unii din ei, prin nişte panorame. Se distrează acolo de minune. Dar mai mult vorbesc decât beau, deşi sunt vreo câteva sticle, goale şi pline, pe masă... Voi ce-aţi făcut?

– Am dezlegat şi noi nişte mistere, răspunse Lucia. Adică Victor le-a dezlegat. Eu n-am niciun merit... Numai că ele nu sunt prea legate de cazul nostru...

Victor nu se simţea prea bine de astă dată:

– Mai bine să ne întrebăm ce fac ceilalţi? Cuplul Ionilor! Pe unde i-o fi purtând oare scheletul?

. . . .

Cuplul Ionel-Ioana îl urmărea fără întrerupere pe schelet. Urmărirea nu le cerea niciun efort, în schimb o răbdare de dresor de melci. Scheletul se plimba foarte puţin. Se oprea în faţa firmelor şi stătea, stătea nemişcat, fără măcar să dea impresia că le priveşte. Mai făcea doi-trei paşi şi iar se oprea în faţa unei panorame sau a unei tarabe, şi iar pleca. Îi purtase în acest fel pe cei doi prin tot bâlciul, dându-le posibilitatea să-l cunoască – pe dinafară şi după reclame – până în cele mai neumblate unghere. Dar oriunde se oprea, scheletul nu arăta nicio reacţie, parc-ar fi vrut să fotografieze cu nişte obiective ascunse în ochii înfundaţi anumite detalii care nu-l impresionau însă cu nimic, detalii care le scăpau celor doi tineri. Nici când se oprise în faţa tarabei cu păpuşi – trei minute după ceasul lui Ionel – nu sesizară nicio schimbare în atitudinea lui. Privea tot cu un aer absent ceva; nu se putea şti ce anume. Capul vânzătorului căzuse pe tarabă şi mişcarea prăvălise o păpuşă peste el. Dar bătrânul nu-i simţea greutatea.

De câteva ori scheletul se îndreptă spre roata norocului, dar se opri pe la jumătatea drumului, stând nemişcat ca un stâlp, în mijlocul bâlciului. Multă vreme zăbovi la instalaţia rudimentară pentru încercarea puterii. Proprietarul încercă să-l atragă, la început, oferindu-i reducere, apoi oferindu-i gratuitate. Maiorul nu răspunse

nimic şi nici nu se mişcase de la locul lui. Proprietarul ridicase din umeri, apoi îl lăsă în plata Domnului. Ionel şi Ioana imitară gestul lui şi se retraseră câţiva paşi înapoi, într-un loc întunecos, pentru că scheletul se întoarse pe neaşteptate. Venea drept spre ei. Şi ei rămaseră nemişcaţi şi îngheţaţi de spaimă, lipiţi unul de altul, ca şi cum ar fi vrut să-şi dăruiască şi să-şi caute căldura. Scheletul se opri la câţiva paşi de ei; parcă s-ar fi oprit în faţa unor obiecte neînsufleţite, de genul celora pe care le văzuse până atunci.

Câteva minute nu se mişcă din faţa lor şi ei nici măcar nu ştiau dacă sunt priviţi sau nu. Ţineau ochii închişi şi aşteptau o lovitură năprasnică, un trăsnet, cuţitul unei ghilotine. În minutele acelea de încremenire îşi căutară încet mâinile şi le împreunară, se strânseră şi mai tare unul de altul, parcă pentru a primi împreună, uniţi, o sentinţă fatală. Şi peste groaza care-i pironise, parcă prin tentaculele ei se apropiau şi nişte adieri calde. Ţineau ochii închişi; nu voiau ei să-i deschidă; simţeau contururile dure ale unei umbre rele ameninţându-i, dar în acelaşi timp încălzindu-le faţa. Tremurau, şi izvoarele tremurului se împleticeau, se confundau, se anulau. Când deschiseră, în sfârşit, ochii, nu mai întâlniră niciun obstacol în calea lor, dar nici în interiorul lor nu întâlniră vreun obstacol. Şi atunci se întoarseră unul spre altul, îşi apropiară feţele şi Ioana simţi gustul amar, dulce, disperat, al primului sărut. Scheletul fusese înghiţit de umbrele nopţii.

6

La circ, Tic era în criză de veselie. Aproape toată partea a doua a programului se petrecea după gratii. Apăruseră, pe rând, patru lei, doi tigri, doi urşi albi şi se chinuiseră, în faţa spectatorilor îngroziţi, să facă nişte exhibiţii jalnice.

– Iată ce nu-mi place mie la circ, spuse ciufuliciul. Contorsionistele şi dresurile chinuite.

– Da, domnule, îi răspunse grăsanul din faţă, nici mie nu-mi plac chestii din astea. Când le vezi cum se îndoaie… zău că nu e politicos, domnule, aşa, abia îmbrăcate…

„Aha! gândi Tic în sinea lui, amintindu-şi cu câtă ardoare aplaudase grăsanul numărul contorsionistei. Probabil că a avut loc o anumită discuţie.”

Fioroasele animale se chinuiau să treacă prin cercuri de foc, să sară obstacole, să bea sticle de lapte, să se aşeze docile pe nişte bănci de lemn. În zadar întărâtase dresorul pe unul dintre leii cu coamă mare. Animalul nici măcar nu mişcase din coadă. Să ragă? Nici nu-i trecea prin gând.

Condiţiile erau destul de prielnice pentru ca Tic şi grăsanul să înceapă nişte tratative cu privire la programele de circ.

– Va să zică, domnule, spunea grăsanul, ridicând vocea, alea care se îndoaie. Alea să fie scoase din program, în primul rând. Şi

animalele astea, vorba dumitale. Să le ducă la menajerii şi să pună preţ popular, sau să le dea drumul în junglă. Noi cum ne ducem la serviciu dimineaţa?… Şi să bage în program echilibrişti, domnule. Cel puţin cinci numere…

– Şi căţeluşii, spuse Tic încă înduioşat de amintire. Îşi câştigă şi ei, săracii, pâinea…

– Asta da! Da, domnule! Cine ne fereşte de străini şi de dihori? Nu ei?… Trei numere cu căţeluşi, ce crezi dumneata, ajung?…

– Cred că ajung, spuse ciufuliciul atins de nişte bucle nevăzute de ironie. Dacă s-ar găsi şi doi crocodili… şi un cangur, domnule… Pssst! Dac-ar fi şi un cangur din cei finlandezi…

– Nu cred eu c-o să ne exporte finlandezii canguri; mai degrabă ăilalţi, suedezii, că ei n-au făcut război… Şi dacă se bagă şi dactilografii… e primo, domnule, ce mai!

– Da’ mai tăceţi odată! răsună o voce supărată de undeva, de la galerie. Doar n-am venit să v-auzim pe voi!

– Ia mai las-o, domnule! se înfurie grăsanul. Crezi că eu nu ştiu? Dumneata ai venit după alea care se-ndoaie! De-aia nu ţi-ai adus nevasta!

– Parcă dumneata, nu ţi-ai adus-o pe-ailaltă? se auzi aceeaşi voce de la galerie.

– Eu pot să-ţi arăt buletinul, domnule! răspunse grăsanul. Dar dumneata ce arăţi? Pălăria?

– Aşa! Aşa! Aşa! răsunară voci încurajatoare.

– Eu cu pălărie, dumneata cu chelie, versifică imediat cel de la „cucurigu”.

– Şi crezi că eşti sfântul Ilie! nu se lăsă mai prejos grăsanul. Şi unde vezi dumneata chelie?… Dumneata te scoli la cinci dimineaţa? Aş… Stai în pat ca o cucoană…

– Aşa! Bravo!

– Care cucoană, dom’le! Eu mă scol la patru şi jumătate. Şi fac piaţa când dumneata tragi din lulea…

– Las’ că ştiu eu, domnule! Te duci să cumperi „Sportul”. Şi eşti din ăia care ţii cu „Progresul”. Ha-ha!

– Aşa! Bravo!

– Eu cu „Progresul”? Eu mă duc numai la teatru, dom’le. L-am văzut şi pe Birlic. Dumneata ce-ai văzut? Filmul ăla cu aia care zice că n-are bani?

– Bani n-ai dumneata! îi ripostă grăsanul. Eu mi-am cumpărat şi frigider. Şi nu în rate ca dumneata. Banii odată! Aşa!

– Uite, dom’le, Cecul, uite-l aici! În mâna mea!

– Şi în picioare ce ai? Tot Cec sau… ceapă?

– Eu am vorbit frumos, dom’le, se înfurie cel de la galerie. Nu m-am gândit la părinţii dumitale dinspre mamă.

– Asta ai învăţat, domnule, de la teatru? Să-ţi fie ruşine!

– Ba dumitale! Că tot vorbeşti şi nu ne laşi să vedem animalele. Cu de-alde dumneata suntem sătui! Nu vezi c-ai asudat? Ha-ha!

– Aşa! Bravo! Aşa!

Dar conflictul nu se prelungi, pentru că între timp gratiile se scoseseră, iar tobele anunţau un număr senzaţional: zburătorii. Pe Tic şi pe Ursu nu-i prea încântară cei trei zburători. Îşi făceau semne cu coatele la fiecare salt. O singură dată, unul dintre ei încercă un dublu salt mortal, dar şi atunci se prăbuşi în plasă. Zâmbi la public, ca şi cum saltul i-ar fi reuşit, sau ca şi cum căderea ar fi punctul forte al numărului, şi publicul îl aplaudă îndelung, inclusiv grăsanul.

Iarăşi bubuiră tobele şi iar apăru directorul circului în arena, anunţând cu vocea lui stricată:

– Stimate spectatori! Direcţia circului vă face una provocare: cine îşi încearcă puterea cu maestro Torenzo? Mare premio pentru cel care învinge maestro Torenzo! Toate figurile permiso! Numai fără pumne şi picioare! Mare premio, mare!… Libero, maestro Torenzo!

Întâmpinat triumfal de orchestră îşi făcu apariţia maestrul Torenzo. Tobele bubuiau fără întrerupere. Chiar dacă ar fi avut cineva curajul, bubuitul lor şi sfâşierea goarnelor l-ar fi întors înapoi sau l-ar fi ţintuit pe scaun. Iar când l-ar fi văzut apoi pe maestrul Torenzo aruncându-şi cu un gest elegant hlamida de pe umăr, şi-ar fi uitat şi gândul. Atletul, aproape gol, avea o musculatură superbă, pe care lumina unor reflectoare o scotea şi mai bine în relief. Numai şerpi şi colaci peste tot. Stătea încordat, zâmbitor, sigur, aşteptându-şi rivalul. Părea o statuie a forţei, a supleţei, a armoniei. Cine să îndrăznească să se înfrunte cu un asemenea campion?

Şi pentru că în cele două minute de aşteptare nu se ivi niciun candidat, muzica dădu semnalul. O explozie înfiorătoare de tunete şi scrâşneli: sfârşitul spectacolului.

– Cumplit mai e, Ursule! Ai văzut ce musculatură? Brrrr! Cred că în zece secunde ar fi terminat cu oricine.

Era, bineînţeles, vocea ciufuliciului. Ursu îi spuse duios:

– Zău, Ticuşor… Nu ştie decât să cadă…

Tic strânse mai tare braţul lui Ursu. La urma urmei, Ursu nu voia altceva decât să-l apere şi să-l păstreze. Şi asta îl bucura cel mai mult pe ciufulici.

7

Deşi se făcuse târziu, mai era multă lume în bâlci. Terminarea spectacolelor umpluse iarăşi insulele pustii. Cei care moţăiau la tarabe se treziră ca la o comandă şi tot ca la o comandă începură să lanseze chemări. Era ultimul zvâcnet. Peste o oră se va lăsa liniştea, luminile vor începe să se stingă una câte una, iar întunericul şi noaptea îşi vor împărţi ultima pradă.

Roata norocului părea centrul de atracţie al bâlciului la ora aceea. Hultanul nu mai contenea cu îndemnurile. Cireşarii, din nou împreună, stăteau mai retraşi. Printre cei de la roata norocului Tic întâlni chipuri cunoscute. Le văzuse mai înainte la circ. Îşi încercă norocul şi contorsionista, dar nu câştigă decât o păpuşă, asemenea celei găsite în sacoşa profesorului. Îl zări pe Torenzo şi alergă imediat spre el, pentru a-l gratula.

Victor părăsi brusc grupul cireşarilor. Voia să vadă mai bine ce se petrece la roata norocului şi pentru aceasta îşi căută un post de observaţie pe care-l găsi pe o tarabă părăsită, ascunsă în întuneric. Privi de acolo tot spectacolul. Îl văzu pe Tic lângă atlet. Acesta, zâmbitor, îi mulţumea clătinând capul. Tic era în culmea fericirii şi observatorului discret îi părea rău că nu aude conversaţia dintre cei doi. Îl zări pe lungan printre cei din jurul roţii, şi pe vânzătorul cu ochi de vulpe şi nas de acvilă, de la bazar. Undeva mai departe stătea ascuns şi scheletul. Imobil, absent, straniu. Şi auzi peste glasurile nedefinite vocea stridentă a Hultanului:

– Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul! Care mai trage? Care mai ia?

Un om între două vârste, cu şapcă pe cap, se desprinse din cerc, ezită un moment, apoi împinse şipca. Câteva secunde mai târziu se auzi iarăşi vocea Hultanului:

– A luat-o! Uite cum a luat-o!

Victor sări jos de pe tarabă. Nu-l mai interesa restul. Ultima figură pe care o văzuse fusese aceea a lui Tic. Ciufuliciul alergase speriat spre roata norocului.

Cireşarii mai rămaseră în bâlci şi după ce alţi oameni îşi încercaseră norocul, atraşi de momeala oferită de Hultan. Vedeau cum se sting luminile, petromaxurile, cum înaintează întunericul. Hultanul desfăcea piramida. Aranja cu grijă obiectele în nişte lăzi care se găseau sub roată. Când se umplea o ladă, o încuia grijuliu cu trei lacăte. Şi de fiecare dată încerca lacătele, le zgâlţâia. Foarte repede, din piramida strălucitoare nu mai rămăsese nimic. Din ungherul întunecos unde se aflau, cireşarii puteau să observe totul, fără să fie văzuţi. Numai patru obiecte nu încuiase Hultanul: capul lui Apollo, negrul îmbrăcat în costum colonial, vaza chinezească şi cuplul îmbrăţişat.

– Obiectele cele mai de preţ, şopti Lucia.

– Dar discobolul?! întrebă mirat Tic. Discobolul unde l-a pus? Discobolul e cel mai frumos dintre toate. I-a plăcut şi profesorului. Unde l-a pus?

– În a doua ladă, răspunse Ionel. Am văzut eu.

Hultanul aranjă cu grijă cele patru obiecte într-un coş de papură, apoi plecă şi el. Dispăru repede în întuneric.

Cireşarii încă nu îndrăzneau să se urnească. Asistau la moartea pasageră, dar dramatică totuşi, a bâlciului. Ici-colo mai pâlpâiau câteva lumini pe lângă panorame, în cuşetele din preajma circului, la câte o tarabă întârziată.

– Ce spectacol jalnic! se înfioră Maria. Aici se moare prelung, multiplu…

Apoi plecară şi cireşarii. Dincolo, la un restaurant, la o masă dublă îl zăriră pe Ilie, alături de Hultan şi de alţii, pe care nu-i cunoşteau. Noaptea târzie îi împinse repede spre casă.

Capitolul XI

1

Cât de neliniştiţi erau cireşarii! Nimeni nu-şi găsea locul. Şi cel mai nervos, cel mai agitat dintre toţi era Victor. De dimineaţă nu scosese niciun cuvânt. Uneori se posta în faţa lor, se uita la ei fără să-i vadă, parcă voia să le spună ceva, făcea şi gestul, dar întotdeauna se oprea în ultima clipă. Îşi relua plimbarea fără ţintă, se oprea aiurea şi atunci îl vedeau clătinând din cap, în semn de da sau nu, sau ridicând din umeri, sau muşcându-şi buzele cu dinţii. Îi respectau tăcerea şi îi împrumutau neliniştea şi frământarea.

– Dracu' să le ia de tanagrale! spuse la un moment dat Lucia. Niciodată n-am suferit atâtea eşecuri, niciodată nu ne-am dovedit atât de neghiobi ca în povestea asta! Of!

– Ştii teoria lui Hasdeu despre cuvântul neghiob? întrebă Dan, cu scopul de a face o digresiune. E foarte interesantă şi ingenioasă. El descoperă, prin nu ştiu ce asociaţii, în nu ştiu care vorbire indică, un cuvânt cu rezonanţa *ghiob* şi caută să dovedească, aşa mi se pare, că plasarea negaţiei înaintea acelui cuvânt a dat naştere unei semnificaţii şi unui nou…

– Tu nu înţelegi că nu pot suferi în clipa asta vorbe? se înfurie Lucia. Ce nevoie avem de discursurile tale?

– Discursuri?! se miră Dan. Ce discursuri? Eu fac nişte simple teorii… Gândeşte-te la cuvântul nebun, sau la…

– Sau la cuvântul netot, sări Tic, pentru că ţi se potriveşte mai bine.

– Nu ştiu dacă mi se potriveşte, dragă Ticuşor, dar ştiu că ai ridicat o problemă care ar putea să dea de furcă filologilor… Oare cum s-ar aplica aici teoria lui Hasdeu?

Se lăsă imediat tăcere. Victor se oprise din nou în faţa lor.

– Ticuşor! spuse el. Te-aş ruga ceva. Poţi să afli cât timp a stat ieri, la muzeu, Ilie?… La ce oră a venit, la ce oră a plecat, dacă între timp şi-a părăsit postul… Şi te-aş ruga să faci asta cât mai repede.

Parcă atâta aştepta ciufuliciul! Nici măcar nu-i răspunse lui Victor. Ridică din sprâncene, îşi strâmbă nasul şi porni ca din puşcă. În două secunde ajunse la poartă.

– Iar voi, se adresă Victor celorlalţi, ar fi bine să vă duceţi… să vă plimbaţi prin bâlci. Tot n-aveţi ce face aici.

– Şi acolo ce să facem? explodă Lucia. Să căscăm gura? M-am săturat până în gât de bâlciul ăsta… Dacă vrei să scapi de noi, trimite-ne în altă parte, sau lasă-ne în pace. Găsim noi singuri unde să ne ducem… Te închizi în tine ca o scoică…

Ceilalţi tăceau. Unii erau de acord cu Lucia, alţii nu. Victor părea din nou absent. Oare nu auzise vorbele Luciei?

– Să vă duceţi în altă parte… gândi el cu voce tare, aproape

silabisindu-şi cuvintele… De ce să vă duceţi în altă parte?

Vocea îi suna straniu. Era evident că se gândeşte la altceva. Subit, glasul lui căpătă fermitate:

– Trebuie să vă duceţi la bâlci, să căscaţi gura. La bazar, la vânzătorul de păpuşi şi, mai ales, la roata norocului… Şi tu, Ursule… Să nu te desparţi de roata norocului. Caută să memorezi precis locul unor numere. Cinci numere: nouăzeci şi patru, o sută unu, optzeci şi nouă, şaptezeci şi cinci şi o sută doisprezece. Fiecare număr e între două cuie. Ei, bine, Ursule! Nu atât numerele, cât cuiele acelea să le memorezi, în aşa fel ca să le poţi atinge din prima clipă, cu ochii închişi… Şipca poate fi împinsă în ambele direcţii, mi se pare…

Ultimele cuvinte fură rostite iarăşi cu voce slabă, nesigură. Parcă intrase într-o nouă criză de nelinişte.

– Înţeleg gândurile tale umanitare şi sunt de acord cu ele, zise Lucia. Hultanul şi toţi şmecherii de acolo trebuie să primească o lecţie… Dar n-ar fi mai bine să ne gândim şi la statuete?

– Ba da! răspunse Victor. Tu, Ursule, ştii ce ai de făcut… Voi… Voi trebuie să vedeţi ce se întâmplă în locurile despre care v-am vorbit… Da! Şi trebuie să aflaţi obiceiurile de acolo… Nu atât ceea ce se întâmplă în timpul zilei… cât mai ales ce se întâmplă noaptea, după ce se închide bâlciul… Din ceea ce am văzut noi aseară, nu putem să ne facem o părere precisă…

– Eu am o anumită bănuială, spuse Ionel. Mă gândesc la relaţia dintre borţos, dintre Hultan şi anumite obiecte… iepuraşi, păpuşi, statuete…

– Foarte bine! îi răspunse Victor. Atunci supraveghează-l tu pe Hultan… Dac-am şti ce-a făcut aseară, după ce a tăcut roata norocului!

– Dacă nu ne-am fi grăbit să ne întoarcem… insinuă Maria.

Victor fusese acela care grăbise întoarcerea, după ce zăriseră grupul în care se aflau Ilie şi Hultanul.

– Şi cu scheletul? întrebă Ionel. Îl abandonez? Renunţăm la orice idee?…

– De schelet mă ocup eu, îl asigură Victor. Şi ar mai trebui să dăm de urmele cozorocului…

În timp ce Ionel îşi făcea un motiv de întristare din faptul că Victor îi împrumutase personajul într-un moment atât de important, ceilalţi se gândeau că plimbarea lor prin bâlci urma să se transforme într-o acţiune precisă. Nu se duceau acolo, aşa cum crezuseră la început, în postura de gură-cască. (Deşi, pentru a-şi duce la bun sfârşit sarcinile, trebuia să împrumute aerul unor asemenea indivizi.)

– Cozorocul lucrează la circ, răspunse Ursu. Aşa că de urmele lui am dat… E saltimbanc într-o echipă care deschide programul. Şi e foarte dotat.

– Mi-aţi spus asta, Ursule. Ar fi bine să ştim ce e cu echipa de saltimbanci şi care e rolul cozorocului în echipă… înainte şi după ce se termină programul ei… înţelegeţi?… Pentru că, lăsând la o parte intenţiile umanitare la care se referea Lucia, bâlciul ne interesează în primul rând ca decor al enigmei… Şi mişună în el câteva personaje suspecte care ar putea să aibă legătură cu enigma… Aţi văzut aseară? Într-o simplă recunoaştere am întâlnit o sumedenie de personaje cunoscute. Eu cred că unul dintre aceste personaje e legat de dispariţia tanagralelor. Nu! Nu cred că m-am exprimat bine. Poate că sunt mai multe personaje legate de dispariţia lor, conştient sau inconştient, însă unul dintre ele e autorul direct al dispariţiei…

– Să nu ne pomenim iarăşi cu finalul din prima parte a dispariţiei, mormăi Dan. Dacă tot vorbeşti de dispariţie şi nu de furt.

– Stai puţin, Victor! spuse Maria. După câte îmi dau seama, după sarcinile pe care ni le-ai expus, tu excluzi din cercul posibilităţilor o anumită teorie, pe care am comentat-o ieri… Văd că nu te mai nelinişteşc lăzile cu gunoi şi…

– … şi rafturile de jucării de prin case, o ajută Lucia. Şi eu mă gândesc la acelaşi lucru, Maria… Eşti sigur, Victor, că inconştienţii, vagabonzii, copiii pot fi scoşi de pe lista suspecţilor?… Ieri spuneai că nemaigăsindu-se într-o vitrină de muzeu, ci într-o simplă sacoşă, tanagralele, dispariţia lor… în fine, spuneai că se modifică datele problemei… Ţi-ai schimbat părerea de ieri până azi?

– Şi ce vrei tu? spuse Dan. Să rămână cu o idee fixă? Eu îmi schimb ideile de la o clipă la alta. Un singur element nou…

– Tu n-ai nevoie de elementele noi, ca să ţi le schimbi, îi replică Lucia. Orice părere, orice…

– Degeaba te aprinzi, Lucia. Mai bine să te iei după fapte. Eu am emis ieri o părere cu privire la simţul umorului şi la o anumită doză de inteligenţă, necesare pentru combinaţia dintre dispariţia tanagralelor şi apariţia păpuşii… Victor şi-a însuşit ideea mea… Şi aş mai spune ceva, Victor. Oare n-ar fi mai bine să-l căutăm pe autorul dispariţiei, supunându-l la aceste teste de umor şi inteligenţă! Dintr-un condei putem elimina câţiva suspecţi… Pentru că imbecilii nu prea au ce căuta în povestea noastră, ca şi inconştienţii de altfel. Şi când spun inconştienţi, mă refer la o categorie mai largă, care să-i cuprindă şi pe copii… Ei! Aplicăm testele de umor şi de inteligenţă? Eu aş începe, de pildă, cu…

– Şi de ce să nu ne gândim şi la ură, şi la cruzime, şi la răzbunare? întrebă Ioana. Tu, Dan, vezi în furtul acesta opera unui rafinat. S-ar putea însă ca şi un om redus, animat de ură, sau de cruzime, sau de răzbunare, să comită gestul pe care tu i-l atribui rafinatului… „Îi plac păpuşile? – va spune el – Na! Poftim păpuşă! Să se sature de ele!”

– Pentru asta îţi trebuie ură, nu glumă, spuse Maria.

– Eu rămân la întrebarea mea veche, reveni Lucia. Excludem categoria inconştienţilor?

– Da! răspunse Victor. O excludem!

– Numai pentru a rămâne iluzia că tanagralele mai pot fi găsite? Pentru asta, Victor?

Întrebarea Luciei era foarte gravă. Victor însă nici nu clipi din ochi când răspunse:

– Nu din cauza asta. Din cauza păpuşii!

Dan îşi freca mâinile de bucurie. Până la urmă, teoria lui se va adeveri. Şi ceilalţi, chiar dacă nu erau bucuroşi, deveniseră parcă mai liniştiţi, mai încrezători. Tanagralele mai puteau fi găsite. Acesta era esenţialul. Încăpute pe mâna unor copii sau a unor vagabonzi, pierderea, distrugerea lor era sigură. Constatarea aceasta le mări pofta de acţiune. Se pregăteau de plecare.

Înainte de a părăsi chioşcul, Ionel i se adresă lui Victor:

– Cunoşti adresa scheletului? Stă pe bulevardul…

– N-am nevoie de ea, îi răspunse Victor. Ţi-am spus să-l laşi pe schelet, pentru un timp, în sarcina mea.

– Şi dacă-l întâlnesc în iarmaroc?

Victor căzu un moment pe gânduri. Apoi se hotărî:

– Lasă-l tot în seama mea, Ionel. Tu ai altceva de făcut.

Victor rămase singur în chioşc. Stătu o vreme la masă, sprijinindu-se în coate. Clătina mereu din cap. Ştia că îşi luase o mare răspundere. Deodată izbi violent cu pumnul în masă. Apoi se ridică în picioare şi părăsi chioşcul.

2

Graba cu care plecase, nu-l împiedicase pe Tic să fie prevăzător. Îşi luase blocul de schiţe, gândindu-se că s-ar putea să nu-l găsească pe fidelul Tudorel. Şansele de a nu-l găsi erau de unu la mie, dar putea ciufuliciul, în situaţia gravă în care se aflau cireşarii, să-şi asume un risc, oricât de neînsemnat ar fi fost? Banca din faţa muzeului – care devenise sediul exerciţiilor de memorie din oraş – se anunţa, din depărtare, plină şi gălăgioasă. Iată însă că acel unu la mie îşi găsi, tocmai atunci momentul de a se manifesta. Erau mulţi prichindei pe bancă, sub bancă şi în jurul ei. Numai Tudorel lipsea.

Moş Costache se pomeni din nou cu un elev sârguincios lângă el, care în loc să se ducă la scăldat sau la iarmaroc, prefera să facă schiţe, aşa cum i se ceruse la cercul pionierilor. Tic nu-şi dădu prea mare osteneală pentru a-l cuceri pe paznic. Mai degrabă voia paznicul să-l cucerească pe el. După un preambul puţintel cam lung – aşa i se părea lui Tic – moş Costache începu să-i povestească despre avantajele şi necazurile meseriei de paznic. Ascultătorul său era însă un ingrat. Ce-i intra pe o ureche îi ieşea pe cealaltă. Nu asculta, ci pândea momentul potrivit pentru a intra în acţiune. Şi câtă silinţă îşi

dădea bătrânul să-l convingă pe elevul sârguincios că meseria de paznic, mai ales la muzeu, are o însemnătate atât de mare şi cere calităţi atât de diverse, încât… Ciufuliciul avea impresia că niciodată nu va fi apt pentru o asemenea meserie.

– Şi se mai ivesc şi prilejuri ca acestea, spuse bătrânul, când trebuie să supraveghezi şi reparaţiile, când n-ai voie să pierzi nicio minută, nici măcar ca să-ţi aprinzi ţigara.

Reparaţii se făceau o dată la douăzeci sau treizeci de ani, iar bătrânul nu numai că-şi aprindea ţigara cu toate tabieturile din lume, dar mai găsea cu cale să-şi petreacă timpul cu un oarecare elev, venit acolo să facă schiţe. Prilejul i se păru foarte potrivit lui Tic:

– Şi staţi aici de dimineaţa până seara, mereu cu ochii la reparaţii?… Mare oboseală… Eu nu ştiu cum de rezistaţi…

– Păi… răspunse moş Costache, noroc că facem cu schimbul. O zi, Ilie, o zi eu. Azi e rândul meu… Ilie mă schimbă la opt seara, dar fiindcă m-a rugat să vin ceva mai devreme, i-am cerut şi eu azi acelaşi lucru… De ce să rămânem datori?

„Va să zică Ilie a plecat ieri mai devreme? gândi Tic. Da! Pentru că sosise acasă înainte de opt, înainte de a asfinţi soarele…”

– Şi cam pe la ce oră vă schimbă? întrebă el cu voce tare.

– La şapte punct. Noi, în privinţa orelor, suntem straşnici. În privinţa asta, nimic de zis. Ne înţelegem bine amândoi. Ne mai cocoşim noi când e vorba de altceva… despre un pahar de vin… despre o treabă suplimentară. La prima, e fruntaş da’ rezistă, că nu cred să-şi aibă pereche… La a doua e un catâr… Un ceas mai mult nu stă… Eu l-am mirosit că mai face şi altceva, de aceea nu se lasă… Încolo, grijuliu… şi să vezi ’mneata cum ţine la tablouri… Ca la ochii lui. Un fir de praf nu lasă pe ele… Ca să fiu drept, eu nici nu prea mai am ce face după el.

– Azi parcă sunteţi mai liber, încercă Tic să-l abată pe altă cale de discuţie.

– Azi, da. Da’ ieri nici nu ştiu cum a răzbătut săracu’ Ilie. Ieri a venit toată marfa şi restul sculelor şi s-au pus şi schelele. Am mirosit eu c-o să fie aşa, de-aceea am schimbat zilele cu Ilie. Că de fapt el trebuia să fie azi şi eu ieri. Da’ am zis eu că m-a apucat vătămătura…

– Ieri a venit toată marfa şi sculele?! se miră Tic.

– Ieri… Şi ce-a avut săracu’ pe cap. Că la toate trebuia să dea bon de intrare, să iscălească… Şi s-au descărcat ieri cam cincisprezece camioane: nisip, pietriş, lemnărie, fier, scule… Ultimul abia se descărcase, când am sosit eu… Tocma’ iscălea Ilie bonul… Ş-aşa am scăpat eu de daravele.

– Bine că măcar în timpul mesei a avut răgaz, spuse Tic cu un accent de bucurie duioasă în voce.

– Masa?… Când îţi vin cincisprezece camioane, mai ai timp de

masă? Eu cred că n-a avut timp nici de ţigară. Noroc că nu fumează… Pentru mine, ziua de azi e domnie…

Fără să-i mai pese de ceea ce ar putea crede moşneagul, Tic se hotărî să scoată tot ce îl interesa pe dânsul:

– Şi ziceţi că după toate acestea mai are timp să se ocupe şi de alte treburi?

– Are, da’ nu vrea să spună… Eu cred că nu e angajat cu leafă… da’ bani primeşte el; bani buni… Învârteşte ceva şi pe la fabrică, şi pe cooperativă. Se ţine întruna de bătăi… Ai văzut şi dumneata ce zdravăn este. Mai ceva ca un bivol…

Ar mai fi insistat Tic să afle amănunte – mai ales că începea să-l intereseze povestea lui Ilie – dar îl văzu pe Victor plimbându-se gânditor de partea cealaltă a străzii şi făcându-i cu degetul acel semn imperceptibil, care înseamnă adunare, în codul cireşarilor. Aşa că îl părăsi pe moş Costache după câteva cuvinte de mulţumire şi de recunoştinţă… pentru că-l iniţiase în tainele meseriei de paznic de muzeu.

După foarte puţin timp, ciufuliciul îi făcu lui Victor un raport amănunţit despre cele culese de la moş Costache cu privire la Ilie.

– Bine, Ticuşor, îi spuse Victor. Maximum integral. Totul e să interpretăm cum trebuie câteva amănunte furnizate de moşul tău. Dar nu pentru asta am venit după tine. Hai să ne aşezăm pe o bancă, pentru că avem multe, multe de discutat.

Găsiră destul de repede o bancă liberă într-un colţ mai liniştit al parcului. Deşi îndrăzneţ, ba chiar prea, Tic simţi o oarecare emoţie când se aşeză pe bancă. Până atunci Victor nu scosese un cuvânt. Oare ce voia de la el? Şi spre surprinderea lui, Victor îi ceru să-i povestească despre bâlci, despre primele impresii culese la roata norocului, despre programul de la circ, despre tragerile lui nenorocoase (şi, cu acest prilej, ciufuliciului i se dezvălui misterul roţii; despre mutra lui nu mai este cazul să spunem ceva), despre plimbările omului în gri şi ale scheletului prin bâlci, despre felul cum îl recunoscuse pe Torenzo, despre norocul scheletului şi despre oamenii care asistaseră la tragerea lui, despre conflictul care-l avusese cu lunganul, despre prima întâlnire cu cozorocul, despre urmărirea infructuoasă… Aici Tic devie de la răspuns:

– Oare ce s-ar fi întâmplat dacă m-aş fi ţinut după el până când intra undeva?

– Ar fi fost foarte rău pentru noi, Ticuşor, îi răspunse Victor. Cred că te păştea o mare primejdie. Aminteşte-ţi ce s-a întâmplat cu lunganul… şi la povestea aceea erai un simplu spectator. Ai avut mare noroc, mare, Ticuşor, că te-a văzut Torenzo când te-ai luat după cozoroc.

– Tu crezi că m-a văzut? Eu am crezut că a fost o întâlnire

întâmplătoare… Va să zică m-a salvat de două ori…

– Şi acum vorbeşte-mi despre Hultan, Ticule, absolut tot ce-ai observat la el. Înţelegi tu? Cum îşi scotea şi când îşi scotea pălăria, aminteşte-ţi repertoriul lui… Şi încă o dată aminteşte-ţi discuţia lui cu Ilie. Totul, totul, până la gesturi.

Tic era un maestru în arta fotografiatului fără obiectiv. Imaginile pe care i le înfăţişa lui Victor erau fidele, precise, fără pete sau umbre. Şi repertoriul Hultanului parcă era înregistrat pe o bandă sonoră.

– Şi acum fă un exerciţiu de memorie, Ticule! Aminteşte-ţi ce l-ai auzit spunând pentru prima dată, înainte de a trage tu. Şi apoi aminteşte-ţi ce a spus când a tras cozorocul… sau scheletul…

Tic făcu un groaznic efort de memorie, dar avu impresia că-i spune lui Victor exact ce auzise. Victor nu era mulţumit. Calmul şi nuanţa de veselie din vorbele lui dispărură iarăşi. Neliniştea parcă-i întuneca faţa. Îi ceru să-şi amintească dinainte, din timpul şi de după tragerile norocoase. Cât de greu îi venea ciufuliciului! Parcă trecuseră ani de atunci… Spune ceea ce credea el că văzuse.

– Şi acum un nou exerciţiu de memorie, Ticule. Aminteşte-ţi cu precizie la câte trageri norocoase ai asistat, ce câştiguri s-au oferit, în ce loc erai cine era alături de tine, ce personaj cunoscut de noi era în faţa ta sau trecuse pe-acolo… şi toate acestea la fiecare tragere, Ticule.

Tic îi răspunse lui Victor la toate întrebările fără să piardă, fără să uite niciun amănunt esenţial.

– Mai redă o dată tragerea scheletului, Ticuşor… dar nu numai momentul tragerii. Lungeşte-l puţin… Să zicem cu cinci minute înainte şi cu cinci minute după…

Tic se strădui să răspundă exact. (Dacă Dan ar fi fost acolo, i-ar fi spus ciufuliciului: închipuie-ţi, Ticuşor, că ai în mână o carte. Aminteşte-ţi cu asemenea precizie, ca şi cum te-ai uita în paginile cărţii. Pentru că de aceste amănunte, de aceste pagini atârnă misterul tanagralelor.) Ca şi în celelalte răspunsuri (prin asta vrem să-i liniştim şi pe cititori, nu numai pe Victor), Tic nu omise niciun amănunt esenţial.

– Încă o dată, Ticule, te rog să-ţi aminteşti prima întâlnire cu profesorul Neştian. În toate amănuntele ei esenţiale. Şi el, ca şi tine, era îndrăgostit de discobolul lui Fradaburidi, parcă aşa mi-ai spus. Nu? Mi se pare că el a vrut să-l cumpere sau a întrebat dacă e de vânzare? Plasează-te în peisajul de la roata norocului şi răspunde-mi cât mai precis!

După ce termină cu răspunsurile, Tic adăugă:

– Ce hoţ, Victor! Ce şmecher Hultanul ăsta! Cum a vrut să-i facă în ciudă profesorului! Ştii? De ciudă, profesorul a împins şipca şi a plecat. Şi Hultanul imediat: „Discobolul lui Fradaburidi!” ca şi cum, dacă ar fi

tras serios, profesorul ar fi câştigat discobolul! Abia acum îmi dau seama că vorbise din burtă. Cine ştie unde se oprise coarda de oţel!… Atletul mi-a spus că nu-i adevărat, chiar atunci. Mi-a spus că e o şmecherie, dar nu l-am crezut nici o clipă. Dacă l-aş fi ascultat… Dar tot iau eu discobolul, chiar dacă nu-mi dai tu voie. Vreau să-l am amintire. Şi înainte de a pleca, o să i-l arăt şi lui Torenzo.

– Te-am văzut seară discutând cu el, Ticule… Eraţi amândoi veseli. Ce-i povesteai?

– Nu-i spuneam nimic, răspunse Tic emoţionat. Îl ţineam de mână. Dar mă feream să nu mă vadă Ursu… De-aceea am tăcut mereu.

– Aaaa! Va să zică ai intrat în conflict cu Ursu!… Bine, Ticule… Aş vrea să-ţi mai aminteşti ceva. Nu ştiu a câta oară ţi-o cer… Convorbirea lui Ilie cu Hultanul… Şi pe urmă caută să-ţi aminteşti dacă ai văzut vreodată ghereta cu păpuşi lângă roata norocului…

Tic se supuse din nou. Când ajunse la gheretă, răspunse cam în doi peri…

– Eu am văzut-o întotdeauna la locul ei, aşa cred. Dar pentru că n-am luat-o în seamă, nu pot să garantez exactitatea…

– Ia spune, Ticule! Pe individul ăla cu mutră de vulpe l-ai văzut pe la roata norocului? A stat vreodată în locul Hultanului? L-ai văzut măcar printre spectatori?

– În locul Hultanului nu l-am văzut decât pe lungan. Dar printre spectatori l-am zărit.

– Spuneai că la una dintre tragerile norocoase, la care ai asistat, o femeie, o gospodină, a câştigat un obiect oarecare, nu ne interesează obiectul… Nu-ţi aminteşti ce personaje cunoscute erau atunci în jurul tău?

– Atunci… se gândi Tic. Nu ştiu… Nu eram decât eu şi atletul… dar parcă am zărit pe cineva cunoscut… Pssst! Cum de nu mi-am dat seama? Era artista! Da! Era şi ea cu un bărbat. Acum îmi amintesc de o tânără cu mănuşi lungi, albastre… Ea era!

– Foarte, foarte ciudat… spuse Victor ca pentru sine. Totul s-ar înnoda perfect… dar lipseşte una dintre verigi, Ticule… o verigă esenţială… După ce a tras, sau înainte de a trage, l-ai văzut cumva pe schelet vorbind cu cineva?

– Nu! A tăcut tot timpul. Parcă era mut. Niciodată nu l-am auzit vorbind… Parcă n-are limbă.

– Nu l-ai văzut niciodată în bâlci vorbind cu cineva?

– Absolut niciodată! răspunse Tic foarte sigur.

– Dar pe Ilie, Ticuşor, l-ai mai văzut şi altă dată în bâlci?

– Ştii când l-am văzut? Atunci seara şi aseară la restaurant. Altă dată, nu. Deşi se pare că are cunoştinţe pe acolo.

Victor era din ce în ce mai nemulţumit:

– Şi în seara aceea, Ticule, a mai vorbit Ilie cu altcineva în afară de

Hultan? Bagă de seamă! E o întrebare esenţială.

– Eu nu l-am văzut vorbind cu altcineva. Şi pe urmă a plecat… Şi-au strâns mâinile şi a plecat…

– Brrr! se înfurie Victor. Bună expresie ai scornit, Ticule… Va să zică a plecat. Ia aminteşte-ţi ce s-a întâmplat pe urmă… Şi aminteşte-ţi din nou convorbirea Hultanului cu Ilie… Nu, nu trebuie să mi-o mai redai. Caută să vezi dacă ai uitat vreun amănunt… Şi dacă Ilie a mai vorbit cu altcineva… oricine ar fi această persoană, Ticuşor, chiar moş Costache, sau chiar nevasta lui… Şi scheletul, scheletul, Ticuşor, eşti sigur că n-a deschis gura, că n-a vorbit cu nimeni înainte de a câştiga şi după ce a câştigat?… De ce dracu' a câştigat?… Ia aminteşte-ţi ce a spus Hultanul… aminteşte-ţi chemările lui înainte de a trage scheletul… Eşti sigur, Ticule?

Victor simţea că se sufocă. Lacrimi de neputinţă îi răsăreau în colţul ochilor. Şi strângea pumnii cu o forţă sălbatică. Asculta ceea ce-i spunea Tic. Ştia dinainte care vor fi răspunsurile. Nimic, niciun alt amănunt nou. Totul era cunoscut. Doar la ultimul răspuns tresări şi-l puse pe Tic să i-l repete.

– Ţi-am spus şi mai înainte acelaşi lucru, răspunse cam îmbufnat ciufuliciul. N-am uitat nimic. Ţi-am spus. Hultanul a strigat, a repetat de două ori aceeaşi frază: „Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul…” Ştii tu! Reclama lui. A strigat de două ori.

– Cam la ce interval, Ticuşor? Între prima şi a doua chemare care o repeta pe prima: „Încercaţi-vă norocul! Vine, vine norocul!” cam cât timp a trecut? O secundă, două trei?

– Ce trei secunde? răspunse Tic uimit. Poate treizeci de secunde, poate un minut, poate chiar mai bine de un minut… Nu-mi amintesc precis. Dar ştiu că a fost o pauză mai lungă…

– Bravo, Ticuşor! strigă Victor. Mi-ai relevat un amănunt esenţial, extrem, extrem de important… Din păcate, însă, în loc să dezlege enigma, o încurcă şi mai rău… Sau ştiu eu? Poate că totuşi o simplifică… Dacă v-aţi fi luat atunci după Ilie… Nu! Înainte de sosirea lui Ilie nu putea să se întâmple nimic. Mă gândesc la Ilie, Ticule. Mă gândesc în general. Oare Ilie a plecat imediat din bâlci?

– Eu cred că s-a dus la restaurant, Victor.

– Asta n-are nicio importanţă, Ticule. Nu! Dacă a rămas sau nu în bâlci, asta contează… Deşi nu cred, nu cred… Dar cine ştie… dacă aş găsi încă o verigă, Ticuşor… Una singură… S-ar înnoda totul. Ia spune! Tu ai putea să furi discobolul?

– Mai întrebi? Mi-am şi făcut planul. M-am jurat, Victor. Al meu va fi discobolul!

– De unde o să-l iei? întrebă Victor.

– De unde? De acolo, din vârful piramidei, o să vedeţi voi. Cum o să-l iau? Asta-i mai interesant…

– Vezi ce relativ e totul, Ticuşor? De unde ştii tu că e în vârful piramidei?

– Păi nu stă tot timpul acolo? Nu-l văd cu ochii mei? Tu crezi că n-o să-l scoată din ladă?... Oare cum de nu le-a fost teamă că o să-l fure cineva? Celelalte valori le pun la adăpost. Deşi eu cred că discobolul e cel mai valoros dintre toate. Şi profesorul avea aceeaşi părere. Nişte tâmpiţi, Victor. Nu-şi dau seama de valoarea obiectelor proprii.

– Şi eu mi-am spus acelaşi lucru, Ticuşor, aseară. Dar mi se pare că am sărit peste o problemă. Te-am întrebat de unde o să iei discobolul, nu cum o să-l iei... Ticuşor, eu nu pot să răspund la prima întrebare, la a doua, da. Dacă aş putea să răspund la prima întrebare... Ce frumoasă ar fi viaţa, Ticule!

Tic se uită la Victor cu nedumerire şi admiraţie. Dar îl vedea trist, suferind, cu pumnii încordaţi.

– Spune-mi ce pot să fac, Victor! Dacă vrei, îţi repet totul încă o dată, de zece ori dacă vei... Sau altceva...

O duioşie alintătoare se ţesea în sufletul lui Victor:

– M-ai ajutat foarte mult, enorm, Ticuşor. Îţi voi spune mai târziu. Vreau să-ţi destăinui acum un singur amănunt, care va căpăta poate o importanţă excepţională. Ţi-am spus *cum* se câştigă la roata norocului. Acum vreau să-ţi spun *când* se câştigă. Deoarece *cine* câştigă, de asemenea, ştim. Deci când se câştigă... În masa de oameni e în permanenţă un câştigător, un om care stă acolo, cum e cozorocul, de pildă – tu credeai că face calcule – şi aşteaptă să fie chemat pentru a câştigă. E chemat în momentele cheie: când e îmbulzeală, când e ezitare mare, în pauzele spectacolelor. Omul acesta e chemat printr-o formulă care face parte din repertoriul borţosului, Hultanului. Strigă tare, atât de tare, încât se aude de la mare distanţă. Când aude formula, omul vine, trage şi câştigă. Am descoperit aseară formula şi tu mi-ai confirmat-o. Aminteşte-ţi, sau caută să fii atent de acum înainte când treci pe la roata norocului. De câte ori vei auzi după: „Încercaţi-vă norocul”, aceste trei vorbe: „Vine, vine norocul!” se va câştiga la roata norocului. „Vine, vine norocul!” e chemarea pe care Hultanul o adresează celui care trebuie să câştige pentru a întinde, o momeală, cum spunea Ilie, nehotărâţilor din jur. Niciodată nu se va câştiga, sau nu s-a câştigat la roata norocului, fără să se rostească această formulă. Caută şi aminteşte-ţi, dragul meu Ticuşor. La vremea lui, acest amănunt va căpăta o importanţă excepţională! Aşa îmi închipui, aşa sper eu...

3

Ceilalţi cireşari rătăceau prin bâlciul dimineţii. Vânzătorul de păpuşi era la ghereta lui, mai vioi, mai îndrăzneţ, mai încrezător decât în timpul nopţii. Încerca să ademenească prin tot felul de chemări şi promisiuni prichindeii care-şi zgâiau ochii la mărfurile hidoase de pe

tarabă. Bazarul avea clienţi din belşug, poate mai mulţi decât în oricare alt moment al zilei. Mai ales gospodine şi ţărani, în căutare de obiecte care ajutau la completarea altor obiecte mai mari. Roata norocului era în criză la acea oră. Din când în când, câte un puşti răzleţ sau câte un copil agăţat de poalele bunicii, atraşi de strigătele lunganului, îşi încercau şansa. Se alegeau cu un iepuraş sau cu o păpuşă cam de mărimea degetului mic. Dimineaţa nu se câştigau lulele la roata norocului: se respecta specificul clientelei.

Pentru a-şi îndeplini misiunea, Ursu se văzu nevoit să tragă de câteva ori, la intervale rare, parcă pentru a căuta obiectele pe care ar fi dorit să le câştige. Iepuraşii şi păpuşelele câştigate le oferi prichindeilor cască-gură care stăteau cu duiumul în preajma roţii. Ursu, precum se ştie, era renumit pentru agerimea privirilor sale. Observă şi el, ca şi Victor, neregularităţile insesizabile în dispoziţia cuielor. Toate cuiele care încadrau numere mari, numere care ofereau câştiguri „senzaţionale”, erau într-adevăr aplecate spre interiorul roţii. Coarda de oţel nici nu le atingea, aceasta era părerea lui Ursu. Memoră cu precizie locul exact unde se aflau cuiele care încadrau cele cinci numere indicate de Victor. Pentru a fi sigur că nu va greşi, făcu câteva experienţe. Se plasă în câteva unghiuri diferite, după ce înconjurase roata norocului, mergând cu spatele spre piramidă – ca şi cum ar fi fost atras de cine ştie ce spectacol care se petrecea undeva în bâlci (deci nu ştia unde se va găsi în clipa când se va întoarce). Apoi într-o fracţiune de secundă se orienta şi ghicea dispoziţia precisă a celor cinci numere excepţionale. Era imposibil să greşească. Şi cu ochii închişi le-ar fi găsit. Ceilalţi îi protejau experienţele, ţinându-l de vorbă pe lungan. Numai Dan stătuse mai la o parte, de teamă să nu reînvie amintirile lunganului. O simplă căutătură îi aruncase Torenzo şi fusese de ajuns ca lunganul să se transforme în trestie, iar adierea molcomă, ce bântuia bâlciul, în vijelie. Dan îşi pierdu orice urmă de teamă sau de jenă şi se apropie şi el de roată.

Apoi cireşarii se despărţiră din nou în grupe, pentru a colinda bâlciul şi a culege informaţiile cerute de Victor. Ursu şi Lucia rămaseră în preajma roţii, Dan şi Maria se duseră spre circ, Ionel şi Ioana se opreau când în faţa bazarului, când lângă ghereta vânzătorului de păpuşi.

Ioana cumpără o păpuşă uriaşă, pentru a deschide gura vânzătorului. Dar nu reuşi să afle prea multe de la el. În esenţă le spuse că noaptea se strânge totul şi se încuie în lăzi, că ei – vânzătorii – trebuie să se ducă în oraş, unde au gazde, că nu rămâne nimic deschis după miezul nopţii, uneori doar ghereta de tragere la ţintă de lângă circ, dar nu mai mult de jumătate de oră, o oră.

– Şi nu v-au călcat niciodată hoţii? întrebă Ioana, de parcă ar fi fost în faţa unui magazin de bijuterii.

– Pe mine? răspunse vânzătorul. Păi ce să ia de la mine? Ghipsul ăsta? Lada şi lacătul ăsta ajung. Acolo unde ar fi ce să ia, nu pot dovedi spărgătorii; doar cu dinamita.

Arătase cu mâna spre vecinii îndepărtaţi, de la roata norocului. Şi s-ar fi retras în muţenia lui, dacă Ioana n-ar fi continuat cu întrebările. Pentru a-i deschide gustul de vorbă, plecă de la ultima lui afirmaţie:

– Sunt chiar aşa de blindaţi cei de la roata norocului?

– Trei lacăte speciale şi cheie… Şi în pădure ar putea să lase lăzile, că sunt căptuşite cu metal.

Ioana se gândi că sosise momentul să pună întrebarea cheie:

– Vă ajută şi pe dumneavoastră, când aveţi obiecte mai de preţ? Poate că se întâmplă uneori…

– Cine? Ei? Tâlharii ăia? Eu măcar îmi câştig pâinea cinstit. Cine vrea să cumpere, cumpără; cine nu, treaba lui. Nu iau banii prin viclenie şi hoţie ca ei… Da' nici nu vreau să mai aud de dânşii. Înainte am stat mai aproape de ei, e vad bun acolo… Dar m-au ameninţat că-mi distrug marfa, dacă nu mă mut; cică le făceam concurenţă… Cred şi eu, că eu nu hoţeam lumea ca ei… Decât să tragă la ei, mai bine cumpărau de la mine… mai ales copiii, că pe ei îi atrag păpuşile astea… Ce era să fac? Să mă pun cu ei? Mi-ar fi spart lada într-o noapte şi mi-ar fi distrus marfa… Iată cum am ajuns în locul ăsta mai ascuns, pe unde nu prea trece lume… Acolo lângă ei era în avantajul meu… Lucrurile lor atrag şi mă vedeau şi pe mine copiii cu tărăbuţa asta…

Dan trecu lângă Ionel, făcându-i semnul acela discret de adunare. După două minute, toţi, cu excepţia lui Ursu, care rămânea de pază la roata norocului, se întâlniră lângă căluşei. Acolo era mai multă animaţie, căluşeii se roteau întruna, nu atrăgeau atenţia nimănui. Dan părea alarmat:

– L-am văzut pe cozoroc! îi anunţă el. Stă cu câţiva băieţi de seama lui la ghereta de tir. Trag la ţintă. Din fericire, el nu m-a zărit. Şi nu ştiu ce să facem… Eu nu pot să intru în vorbă cu el. Mă cunoaşte şi s-ar putea să iasă cu scandal. Dacă n-ar fi atâţia băieţi acolo…

Maria se simţi jignită. Îl întrerupse imediat pe Dan:

– Şi ce dacă sunt atâţia băieţi? Crezi că mi-e teamă? Staţi voi aici liniştiţi. Mă duc eu. Gata!

Şi se opri la ghereta, nu ca să se uite la figurile şi scenele mobile, ci ca să râdă de neîndemânarea unui trăgător. În loc să simtă curaj sau să treacă la golănisme, băieţii, aşa versaţi cum erau ei într-ale circului, se cam intimidară. Gestul ei era neobişnuit, neverosimil. Şi Maria îşi continuă ofensiva. Se adresă direct cozorocului (avea şapca pe cap):

– Dumneata neapărat trebuie să fii la înălţime, ca…

Maria arătă cu mâna spre circ. Cozorocul tocmai se pregătea să

tragă şi din cauza emoţiei rată şi el ţinta. Dar Maria era convinsă că va avea în el un aliat în incidentul care se pregătea.

Într-adevăr, revenindu-şi din prima uimire, băieţii îşi pregăteau atacurile. Căutau vorbe grosolane şi chiar acţiuni directe. Dar mai întâi unul din ei lansă provocarea (pe care Maria o aştepta de la început):

– Arată-ne dumneata, dacă o faci atât pe grozava.

Maria îşi înclină capul, uitându-se speriată la vecinul ei, cozorocul. Ceilalţi nu-i puteau vedea figura. Mai ridică o dată din sprâncene, luă o puşcă şi potrivi o ţintă. Ochi mult, multă vreme, până simţi că vecinul i-a prins intenţia. Îşi căuta şi el o ţintă.

– Calul şi călăreţul? spuse Maria zeflemitoare, apoi îşi îndreptă ţeava armei spre micul punct negru.

Ea nici nu apăsă pe trăgaci şi ţinta anunţată începu să se mişte ca urmare a zgomotului sec pe care-l făcu descărcarea unei arme. „Acum se va decide soarta partidei!” gândi ea. Lăsă arma pe tarabă şi le adresă un zâmbet de dispreţ băieţilor în semn de: „Aţi văzut?” Forţase jocul, pentru că nu ştia sigur dacă vecinul ei voise s-o ajute, sau s-o batjocorească. Prin gestul pe care îl făcuse îi strecura însă o anumită îndoială. El putea să-şi închipuie că au tras amândoi în acelaşi timp sau că el a greşit ţinta şi că ea a nimerit-o. Nu putea fi sigur că el a ţintit şi ea a greşit.

Cozorocul îi zâmbi admirativ. Partida fusese câştigată. Ceilalţi încercară un atac verbal, dar privirile cozorocului îi puseră repede la punct. De unde se vedea că băiatul se bucura de un mare respect printre ei. De aici până la a se plimba cu cozorocul prin bâlci era un fleac. Băiatul devenise atât de timid, că ea se văzu nevoită să facă propunerea, după ce strâmbă nasul în direcţia celorlalţi.

Cozorocul nu avea nimic din ceea ce îşi închipuia Maria că trebuia să fie un artist de circ. Nu era nici înfumurat, nici arţăgos, nici nepoliticos, ba mai mult, părea că posedă o anumită doză de candoare. Ridica mereu din umeri şi zâmbea chinuit ca un nătâng. La toate întrebările ei răspundea prin da sau prin nu, parcă n-ar fi ştiut să vorbească. Când îl atinse de câteva ori cu mâna se înroşi până la urechi. Şi Maria căpătă subit simpatie pentru el. Probabil că şi glasul ei se schimbase, deoarece cozorocul îşi pierdu zâmbetul acela care-l urâţea şi parcă îi pieri şi stinghereala. După un sfert de oră începu să-şi povestească viaţa prin câteva cuvinte, fără prea multe amănunte. Reda numai esenţialul. Fusese pierdut în timpul secetei, într-o gară. Cunoscuţii, care-l luaseră cu ei, spre a-l duce undeva în Muntenia la nişte rude, coborâseră în staţie împreună cu el şi-l pierduseră în aglomeraţia de pe peron. Trenul plecase fără el. Cineva îl văzuse plângând, se strânsese probabil lume, îl întrebaseră cum îl cheamă, dar el nu avea decât trei ani şi răspunsese aşa cum ştia: Andu. În gară

era un circ şi el gata de plecare. Cineva îl luase. O dresoare de cai. Îl dusese probabil în cuşeta ei. Îi rămăsese numele. Numai vocala de la sfârşit i se schimbase. Ando. Şi de atunci trăise în permanenţă la circ. Dresoarea plecase cu cinci ani în urmă în altă parte. De astă dată nu-l mai luase cu ea. Avea trei copii.

– Eşti numai saltimbanc? îl întrebă Maria.

– Mai fac şi altele… de toate… Pantomimă… Vând programe… am grijă de animale… Şi altele.

– Şi altele? prelungi Maria întrebarea.

Dar Ando nu-i răspunse. Îşi plecă ochii în jos şi iar se înroşi până la urechi. Şi mersul parcă i se împletici.

– Te-am văzut! minţi Maria. Şi mi-a plăcut foarte mult cum faci salturile mortale.

Ando ridică timid din umeri. Parcă voia să spună: „Asta-i meseria mea.” Dar aproape imediat se produse o nouă erupţie în el:

– Nu vreau să rămân saltimbanc! Vreau să mă fac echilibrist! Asta n-am voie s-o spun nimănui. M-ar călca în picioare şeful trupei. Fac pe ascuns antrenamente cu maestrul Torenzo. Ştii ce bine stau pe patru scaune? Şi cad jos în salt mortal… Pregătim împreună un număr senzaţional… Dar asta nu trebuie s-o ştie absolut nimeni!

Mai merseră câteva minute împreună, tăcând amândoi. Deodată Ando tresări şi se scuză:

– Trebuie să plec… Dacă vrei să vii şi mâine la aceeaşi oră… tot acolo… Am văzut că n-ai apăsat pe trăgaci… Eu pot să ţintesc şi cu ochii închişi… Numai atunci am greşit, cred că prima dată în viaţa mea… Am văzut că n-ai tras şi… Dar să nu-ţi fie frică de ei… Dacă te-au văzut cu mine… La revedere…

Ando zbură de lângă ea. Nu se ducea spre circ. Ci în altă parte, spre o panoramă, în faţa căreia îl aştepta atletul.

Când ajunse la roata norocului, Maria îl zări pe schelet. Stătea cu mâinile la spate, nemişcat, tăcut. I se putea vedea însă, pentru prima dată, direcţia privirilor. Se uita necontenit spre Ionel şi Ioana care se prefăceau interesaţi în ceea ce se întâmpla la roata norocului încercuită de un grup de prichindei. Amândoi însă tremurau. Şi după ce scheletul părăsi regiunea, cei doi vinovaţi rămaseră câtva timp nemişcaţi. Până când Lucia, cu tonul ei care nu accepta opoziţie, anunţă că a sosit timpul plecării.

4

Imediat după-masă – bunica fusese nemulţumită de întârzierea neanunţată a celor de la bâlci – cireşarii se retraseră în grabă la sediul cartierului general, în chioşc. Victor le ascultă cu multă atenţie rapoartele, rugându-i încă înainte de a începe să nu omită niciun detaliu. Raportorii erau nemulţumiţi de sărăcia şi neînsemnătatea informaţiilor culese. Dar Victor îi încuraja mereu să vorbească, să

spună totul, chiar şi amănunte din îmbrăcămintea celor întâlniţi sau a celor cu care intraseră în vorbă. Cea mai mare emoţie produse, aşa cum era firesc, povestirea Mariei, deşi ea nu insistase la început asupra modului cum intrase în vorbă cu Ando. (După multe insistenţe, din partea lui Tic mai ales, ea cedă.) Ciufuliciul, ca şi Ursu, ca toţi ceilalţi de altfel, erau profund impresionaţi de povestea saltimbancului. Începeau să-i urască pe cei de la circ.

– A spus chiar aşa: că l-ar călca în picioare? întrebă emoţionată Ioana.

– Noroc de maestrul Torenzo! strigă Tic. O să facă din el cel mai mare echilibrist din lume. Cuplul Ando–Torenzo! Auziţi ce frumos sună?

– A încăput pe mâna unui maestru, spuse Victor. Cuplul Ando–Torenzo! Într-adevăr sună frumos, Ticuşor…

Victor era vesel. Se ghicea aceasta din toată atitudinea lui. De câteva ori, însă, figura îi fu bântuită totuşi de o undă de nelinişte. Atunci ridica sprâncenele şi murmura ca pentru el:

– Tâlharii de la roata norocului!

Repeta cuvintele pe care le rostise vânzătorul de păpuşi. Alunga însă de fiecare dată, cu o mişcare a mâinii, gândurile negre.

– Cam săraci, spuse Lucia. Dacă ar fi fost lume mai multă… poate că am fi aflat lucruri mai interesante. Ne simţeam cam stingheri, Victor. Mereu înfipţi în mijlocului bâlciului, putea să ne ia toată lumea la ochi…

– La asta nu m-am gândit, recunoscu Victor. Mi-e teamă să nu vă fi luat la ochi… tâlharii de la roata norocului… Hultanul nu a apărut nicio clipă pe acolo?… Şi nimeni, nici o dată măcar, n-a câştigat un obiect mai mare?

Negaţie totală, sigură, fără echivoc.

– Mă întreb de ce nu s-a câştigat? continuă Victor. Tu, Ursule, ai stat tot timpul lângă roată?

– Cam… răspunse cel întrebat. M-am mai mişcat eu, dar tot în apropierea ei… Cred că am greşit…

– Şi scheletul? întrebă Tic. N-a tras niciodată? Asta nu se poate! După ce a câştigat… Tu ce crezi, Victor?

– Ce cred eu, Ticuşor? Eu cred că astăzi nu se va mai câştiga la roata norocului… Aşa s-a planificat… Dar nu uita că Lucia spunea, dimineaţă, ceva despre nişte intenţii umanitare. Şi tare mi-e teamă, Ticule, că se vor câştiga nişte obiecte…

Lucia îl întrerupse iritată:

– Noi v-am spus ceea ce aveam de spus… Am fost cam săraci. Dar după bucuria ta, Victor, îmi închipui că voi aţi pus mâna pe nişte date esenţiale… Lasă, că simţim noi…

– Mai întâi că n-aţi fost deloc săraci, răspunse Victor. Dimpotrivă.

Aţi adus câteva date esenţiale. Şi am fost convins că le veţi aduce. Noi? Ce-am făcut noi? Spune-le tu, Ticule, că tu ai fost cel chinuit. Noi am discutat mereu, mereu. Ore întregi… Hai, Ticuşor, nu-i mai ţine pe jeratic.

Ticuşor relată mai întâi convorbirea pe care o avusese cu moş Costache, apoi concluzia discuţiei cu Victor. Şi trebui să răspundă la o sumedenie de întrebări. Cum? De ce? Când? Ce fel? Suporta un al doilea calvar după cel de dimineaţă, din parc. Rezistă însă eroic până la urmă. În sfârşit, toţi tinerii cunoşteau în aceeaşi măsură datele problemei. Nimic din ce ştia unul nu-i era străin celuilalt.

– Asta e! spuse Victor în concluzie. Din aceste date va trebui să dezlegăm misterul tanagralelor.

– Lipseşte totuşi o logică, îndrăzni Lucia să-l contrazică.

– Ştiu, Lucia, răspunse el. Lipseşte ceva. O verigă esenţială. Dar câteva fapte, şi unele dintre ele culese azi, ne vor ajuta s-o găsim. Eu am impresia, am aproape certitudinea, că unul dintre noi are această verigă în mână, dar nu e conştient de ea. Poate că nici nu-şi aminteşte de ea, poate că i se pare atât de mărunt şi de nesemnificativ detaliul, încât îl ignoră, sau poate că nu-l pune în relaţie cu problema noastră. Bineînţeles fără să-şi dea seama. Ei, dar logica va putea suplini, nădăjduiesc, lipsa verigii… S-ar mai putea şi altceva. Poate că n-am posibilitatea materială, fizică, de a descoperi acel amănunt esenţial… Dar eu înclin spre prima părere…

– Te-ai apropiat atât de mult de dezlegarea misterului? întrebă Dan. Şi tot ce ai scos din mister ai adăugat persoanei tale. De aceea ai devenit atât de misterios. Acum te cred, Victor. Pe baza raţionamentului pe care l-am expus. Ca la o balanţă. Ce scoţi dintr-un taler este egal…

– Iar cu teoriile? spuse Maria. Am ajuns într-un loc… Eu mă simt în beznă… Parcă aş fi la bâlci, în miezul nopţii…

Victor o linişti:

– Nu vom sta până la miezul nopţii. Dar trebuie să ne pregătim pentru bâlci. Lucia susţinea că trebuie pedepsiţi tâlharii de la roata norocului… Dacă ştim totul, nu sunteţi de părere că intenţia noastră umanitară poate fi transformată foarte uşor într-o acţiune cu acelaşi caracter?

– Ba da! Ba da! se înfierbântă Tic. Am jurat ceva la începutul întâmplărilor noastre şi eu îmi ţin jurămintele. Cu banii pe care i-am pierdut acolo puteam să organizez o roată a norocului. Măcar la un obiect, la un singur obiect, am şi eu dreptul.

– Ai, Ticuşor! Ai din plin dreptul! îl încurajă Dan. Şi dacă vrei, îţi pot veni în ajutor.

– Dar pentru a reuşi acţiunea noastră umanitară, spuse Victor, trebuie să-i invităm pe bunici la circ, şi pe prietenii bunicilor tăi, Ioana,

şi pe alţi prieteni ai bunicilor tăi… Trebuie să fie alături de noi şi împreună cu noi oameni în vârstă, care impun respect… Amintiţi-vă scena dintre prichindelul care a câştigat vaza şi lunganul care l-a bătut apoi pe Tic…

– Când m-a bătut? se oţărî ciufuliciul. Mi-a tras o palmă şi m-am împiedicat eu. Nu asta-i durerea. M-a scuipat, nemernicul, m-a scuipat de la cinci metri drept pe vârful pantofului şi din păcate chiar acolo a vrut să ochească…

Intervenţia lui Tic, cu tot patetismul ei, nu fu luată în serios. Toţi se gândeau la ceea ce spusese Victor. Era nevoie să se preîntâmpine orice conflict şi asta nu se putea face decât aşa cum propusese el.

– Şi chiar crezi că o să-i putem pedepsi pe tâlhari? întrebă Dan. Cine ştie ce şmecherii mai descoperă, sau cine ştie ce obstacole pot ridica în calea acţiunii noastre profund umanitare?

Era şi un ton de zeflemea în spusele lui. Dar Victor parcă nici nu sesiză:

– E obligatoriu, Dan.

– E obligaţia noastră morală! îl susţinu Lucia. Şi decât să ne pierdem timpul, mai bine să lansăm invitaţii. Eu îi invit pe bunici! Tu, Ioana, caută pe alţii. Ia-ţi ajutoare!

Victor rămase singur cu Ursu:

– Tu ai rolul cel mai greu, Ursule. Trebuie, la un anumit semnal, dar numai atunci, în câteva secunde, să îndrepţi cuiele şi chiar să le scoţi în faţă, pentru a le transforma în obstacole. Şi cred că şi după aceea o să ai o misiune foarte dificilă.

5

Şi Lucia, şi Ioana, şi Maria procedaseră cu atâta iscusinţă, încât cireşarii porniră spre bâlci, după cină, însoţiţi de patru perechi de bunici, care tot timpul drumului lăudară „stima şi grija tinerilor de azi. Ehei! Iată-i că nu-i uită pe cei bătrâni, care le-au îndulcit copilăria. Ieri îi duceam noi de mână pe la panorame şi menajerii, azi ne duc ei. Şi să le fie spre cinste şi cu noroc!”

– Oare n-am plecat prea târziu? îl întrebă Ursu în şoaptă pe Victor. La ora asta, oamenii au intrat la spectacole. Ba chiar cred c-o să ajungem după pauză, Victor.

– Nimic nu e întâmplător, Ursule. Nu ştiu cine a spus vorba asta pentru prima dată, dar cred că orice om a descoperit-o, măcar la vârsta de şapte ani.

– Aaaaa! Va să zică eşti vesel… înţelese Ursu.

– Cam aşa, Ursule, şi sunt un ingrat. Mă gândesc la tine. Şi ar trebui să fiu trist, foarte trist.

– Cuiele alea? Cu riscul de a-mi rupe degetele, de a-mi zdrobi braţele şi tot le scot eu afară.

– Numai asta nu, Ursule! Să-ţi fereşti degetele şi braţele ca ochii

din cap. Nicio julitură, auzi?

– Cuiele sunt înfipte cam adânc, răspunse Ursu. Le-am controlat dimineaţă. Şi lemnul e foarte rezistent. N-o să fie chiar aşa de uşor. Mai ales că trebuie făcut totul iute. N-ai spus aşa?

– Ba da! Ba da! În mai puţin de jumătate de minut. Dar nu mi-e teamă mie de asta… Stai puţin mai în urmă… Vreau să discutăm ceva între noi… Nu ştiu de ce, am impresia că Ticuşor are gânduri de circ… L-a impresionat atât povestea lui Ando… Până s-a înnoptat, a făcut întruna exerciţii. De jonglerie, de echilibru…

– Nu Ando, răspunse Ursu morocănos, Torenzo l-a prins. Tot timpul, aseară, am stat la circ ca pe ghimpi…

– Eşti gelos, Ursule…

– Sunt furios! De ce să mi-l ia pe degeaba? Ăla nu ştie decât să cadă, cu bubuituri de tobe. Atât de rău m-am înfuriat aseară, că eram cât p-aci să răspund la provocare. Numai ca să-i arăt lui Ticuşor…

– Extraordinar! spuse Victor uluit. Crezi tu că i-ai putea face faţă?

– Nu ştiu… Dar cu furia pe care o aveam în mine… E antrenat şi e foarte puternic şi are mai multă experienţă…

– Cred că ar vui oraşul numai dacă i-ai răspunde la provocare… Dar mi-e teamă, Ursule… Şi tare-aş vrea să-l lecuim pe Ticuşor… Hai mai repede! Ne apropiem…

Se terminase demult pauza spectacolelor, când cireşarii şi invitaţii lor ajunseră la bâlci. În dosul cartoanelor, scândurilor şi pânzelor de cort se auzea larmă, vuiete, muzică, aplauze. Spectacolele continuau.

Grupul de tineri şi bătrâni colinda parcă la întâmplare prin bâlci, dar avea o direcţie precisă, e drept, cam lentă: roata norocului. În faţa gheretei cu păpuşi de ghips, Tic se ciocni fără să vrea de un bărbat gras şi înalt, care se uita fără scop la statuete.

– Pardon! Ce, nu vezi, domnule, pe unde treci? spuse înfuriat cel lovit. Eu mă scol mâine dimineaţă la…

Dar nu-şi mai termină fraza. Se uita cu ochii mari şi puţintel cam încurcat la ciufulici. Îşi dăduseră doar amândoi întâlnire la circ, singuri, ca să poată comenta în voie programul.

– Ştiţi… se scuză Tic, sunt cu bunicii… Nu s-a putut…

– Şi eu, arătă el spre nevastă, sunt tot cu… Nu s-a…

Deodată lui Tic îi veni o idee:

– Nu mergeţi cu noi la roata norocului? Săru-mâna…

– Cum să nu! răspunse grăsanul. Mai luăm şi noi oleacă de aer. Nu-i aşa, Sofiţo?… Da, domnule! Toată noaptea m-am gândit. Extraordinar! Câte mese, câte sticle, câte scaune! Şi tobele, domnule! Tobele! Exact când s-a prăbuşit. Extraordinar.

– Eu l-am şi visat, mărturisi Tic. Parcă săream amândoi de sus de tot, din cer, ţinându-ne de mână… Şi coboram lin, fără paraşută şi lumea se uita înspăimântată…

– Da, domnule! Fără paraşută! Aşa ar trebui să se facă!

Victor îl lovi cu cotul pe Ursu. Auziseră amândoi conversaţia filo-echilibriştilor. Ursu răspunse semnului lui Victor, încordându-şi braţul ca o coardă de oţel. Şi Victor se cutremură.

Erau mulţi gură-cască la roata norocului dar parcă nimeni nu îndrăznea să-şi pună mintea cu şipca de oţel. Hultanul striga, striga fără încetare, chema, ridica şi flutura deasupra capetelor celor adunaţi tigăi, oale, căldări, statuete. Din când în când îşi făcea vânt cu pălăria de paie şi apoi iar striga. Faţa i se congestionase de atâta efort, ochii i se făcuseră cât nişte cepe. Grupul noilor sosiţi înconjură roata. Hultanul, simţind pradă în apropiere, îşi înteţi chemările:

– Încercaţi-vă norocul! Care mai trage! Care mai ia! Oale, vase, crătiţi, tigăi! Discobolul lui Fradaburidi! Care mai trage!

Victor lansă semnalul de adunare al cireşarilor. Toţi erau în jurul lui şi-i ascultau şoaptele. Apoi se răspândiră în jurul roţii. Hultanul striga mereu. Făcea semne cu mâna oamenilor. Cireşarii şi însoţitorii lor strângeau pe nesimţite cercul în jurul roţii. Făcuseră un zid între ei şi ceilalţi privitori. Victor se uită la ceas. Numără în gând până la zece. Voia să-şi adune calmul. Cu o mână îi făcu semn lui Ursu, iar cu cealaltă îşi aranjă părul.

Atacul porni simultan. Tinerii îl înconjurară pe Hultan, cumpărându-i trageri. Nu mai pridedea cu împărţirea biletelor. Fiecare cumpăra câte cinci, câte şase trageri odată şi se băteau pe rând. Aşa ceva nu i se mai întâmplase nici în zilele cele mai norocoase, în toiul bâlciului. Împărţea întruna bilete, aranja ordinea tragerilor, iar Ursu înconjura roata, trăgând cu o putere cumplită, disperată, cuiele care încadrau cele cinci numere mari. În sfârşit, ajunse în dreptul lui Victor, cu mâinile amorţite de durere. Răsuflă de două ori. Era semnalul convenit. Îl felicită pe Ursu, strângându-i braţul, apoi îi strigă la ureche:

– Şi acum poţi să te răzbuni, Ursule. Măcar să-i rezişti. Arată-i de ce sunt capabili cireşarii. Să-i rezişti până la ultima putere!

Vlăjganului nu-i venea să creadă:

– Chiar? întrebă el.

– N-a fost asta dorinţa ta?

Ursu se desprinse ca un fulger din grupul cireşarilor. Era convins că în urma lui aleargă Tic.

6

Ciufuliciul nici nu-i trecea prin cap un asemenea gând. Începu primul tragerile. Ghinionul îl urmărea însă şi în aceste condiţii noi de „răzbunare umanitară”. Primi trei lulele şi doi iepuraşi pentru cele cinci trageri.

– Mai daţi-mi cinci trageri! ceru Tic.

Hultanul primi banii şi-i înapoie biletele, dar nu izbuti să-i pună şi

şipca în mână.

– La rând! La rând! se auziră voci nerăbdătoare, şi toate îi erau cunoscute.

– Ce la rând domnule?! îi luă cineva apărarea. Ce, el n-are voie să tragă când vrea? N-aveţi şi dumneavoastră bilete?

– La rând! ţipă Dan şi împinse şipca.

La a treia tragere, Hultanul se îngălbeni. Coarda se oprise în dreptul cifrei care avea drept obiect câştigător negrul îmbrăcat în costum colonial.

– Ura! strigă Dan ca un apucat. Ura!

– A luat-o! ţipă cu jumătate de gură Hultanul. A luat-o!

Pentru celelalte două trageri, Dan primi doi iepuraşi. Ionel trase de şase ori, fără să câştige altceva decât iepuraşi şi lulele. Ioana, în schimb, îi arătă Hultanului chiar de la prima tragere o cifră care-l înverzi de astă dată. Pierduse vaza chinezească.

– Staţi! spuse el cu un răcnet. Vă dau o oală în loc. O oală de sarmale. Poftiţi oala!

– Vaza! ţipă Ioana. Să-mi dai vaza! Am câştigat-o!

Imediat se ridicară câteva bastoane şi umbrele. Grupul bătrânilor devenise temut, ameninţător. O voce şi mai groasă decât a Hultanului domină vacarmul:

– Să-i dai, domnule, vaza imediat! Ştii cine sunt eu? Te iau de guler şi te duc imediat! Auzi?

Intervenţia aceea autoritară îl dădu gata pe Hultan. Ridică vaza în mână şi, de ciudă, începu să urle ca un smintit:

– A luat-o! Uite cum a luat-o!

Dar nu mai era nevoie să urle. Acţiunea umanitară a cireşarilor strânsese toţi oamenii care erau la ora aceea la bâlci, la roata norocului. Şi în faţă de tot era un zid imens, format numai din oameni respectabili, cu părul alb, cu bastoane argintate la capăt, şi cu un conducător „Ştiţi cine sunt eu, domnule?”

Îi venea rândul lui Victor să tragă. El nu era însă fericit şi vesel ca prietenii lui. Se gândea la altceva. Mâna lui tremura când împinse şipca.

7

Ursu răspunsese provocării. Coborî din stal, printre spectatori, în arenă. Directorul circului îi strânse mâna. Torenzo îl întâmpină zâmbitor, ca pe o veche cunoştinţă. Apoi Ursu dispăru după perdele, în culisele circului. În cele două minute de aşteptare, atletul înconjură de câteva ori arena, făcând exerciţii de respiraţie. Pectoralii i se umflau ca mingile.

– Aoleu! se auzi o voce de femeie dintr-o lojă. Ce i-a venit tânărului ăla să se bată? O să-l omoare. Eu plec. Nu suport.

Apăru în sfârşit şi Ursu, îmbrăcat la fel ca Torenzo, în ţinută de

luptător. Un murmur de admiraţie întâmpină sosirea lui. Păcat că era mai scund şi mai slăbuţ decât adversarul său. Musculatura lui superbă părea mai suplă, mai fină, mai reliefată.

– Ar trebui să-l oprească, se auzi altă voce. O diferenţă de greutate. Asta nu-i drept. Cel puţin cincisprezece kilograme…

Cei doi adversari şi întinseră mâinile şi chiar în aceeaşi clipă porniră atacul. Îşi căutau umerii, gâtul, picioarele. Dar fiecare se ferea. După câteva tatonări, pentru a încerca forţa şi rezistenţa adversarului, Torenzo îi întinse o cursă lui Ursu. Se lăsă apucat de gât şi de braţul stâng, se prefăcu că-şi pierde echilibrul, dar se întoarse imediat ca o sfârlează şi căzu în spatele lui Ursu. Sala izbucni în aplauze. Nu era un aranjament, ci o luptă adevărată. Ursu prevăzuse însă manevra. Simulă şi el o cădere, dar în plină alunecare prinse braţul drept al adversarului, petrecându-şi-l după umăr cu iuţeala fulgerului. Torenzo fu azvârlit în aer, dar efortul îl ameţise pe Ursu. Căzu la podea, înaintea atletului, şi se pomeniră amândoi jos, încolăciţi, căutând prize, puncte vulnerabile, rotindu-se, apoi alunecând din încleştare exact în momentul hotărâtor.

Într-o astfel de alunecare, Torenzo îl prinse pe Ursu de picior cu amândouă braţele. Partida părea jucată. Şi nu-l trase spre el, cum sperase şi cum se pregătise cireşarul, ci îi suci piciorul, nemilos, crud, ca un cleşte de fier, neînsufleţit. Durerea neaşteptată, violentă, îl transformă pe Ursu în arc. Nu alunecă, nu se desprinse din teribilul cleşte, ci sări ca împins de o forţă. Şi fără să-şi refacă respiraţia, se azvârli asupra atletului. Surpriza îl dezechilibră pe Torenzo. Ursu îi căzu în spate, prinzându-l pe sub braţe, parcă voind să-l ducă spre dublul Nelson. Aceasta crezu atletul. Şi îşi căută toate rezistenţele împotriva primejdioasei figuri. Se înţepeni, îşi încordă toţi muşchii, se lăsă încet în genunchi, aşteptând acţiunea adversarului, pregătindu-şi replica hotărâtoare. Dar Ursu nu urmărea Nelsonul. Îl speria numai pe atlet, prin încordarea muşchilor. Încordarea se petrecea la intervale precise. Şi foarte târziu, atletul înţelese că adversarul său urmărise o simplă manevră, o manevră copilărească prin acea mişcare ameninţătoare, atât de temută în lumea luptătorilor. Într-adevăr, Ursu îşi potrivise în aşa fel mişcările, încât ele să-i dea rivalului impresia că încearcă să-l doboare, dar de fapt să-l ajute la refacerea respiraţiei şi la adunarea forţelor. Se odihnise şi atletul în această perioadă tulbure, plină de ameninţări pentru el. Dar odihna lui fusese neregulată, întâmplătoare, parcă impusă anume aşa de adversarul pe care-l ţinea în spate. Cu un efort teribil se eliberă din strânsoare, dar efortul lui fusese în van. Ursu îi dăduse drumul exact în clipa în care simţi încordarea celuilalt. Ştia că explozia lui nu se va întrerupe, ci va continua inutil.

Se aflau din nou la mijlocul podelei, unul din faţa altuia. Parcă abia

începeau lupta. Cu deosebirea că amândoi începeau să-şi cunoască forţele. Cu spatele aplecat, cu umerii şi mâinile întinse înainte se căutau, dar mai ales îşi căutau în gând metodele, armele cu care să învingă. Primul atac îl porni Torenzo.

8

La roata norocului, bastoanele şi umbrelele se înmulţiseră. Câţiva „oameni” liberi de la panorame şi de la tarabele întârziate încercară să intervină în sprijinul Hultanului.

– Se închide! Se închide! strigau ei.

Porniră imediat bunicile la asalt:

– Să vă fie ruşine! Parcă-aţi fi nişte vagabonzi!... Staţi! Staţi puţin! Domnule! Domnule! Veniţi aici! Aveţi nişte clienţi!

– Ia staţi, nenişorilor! strigă grăsanul. Staţi numai o secundă! N-auziţi? (Era urlet, nu voce.) Fugiţi, hai?

„Ajutoarele” nu se gândiseră până atunci la fugă. Dar când îi auziră întrebarea (parcă îi era teamă grăsanului că n-o să-i prindă), o tuliră ca nişte potârnichi.

Victor câştigase capul lui Apollo. Chiar la ultima tragere. A şaptea. Îl ridică în sus, ca pe un trofeu. Dar, temându-se că i l-ar putea lua cineva, îl duse imediat în sacoşa bunicilor, anume pregătită pentru acţiunea „umanitară” a cireşarilor.

Era Maria la rând. De undeva din cercul privitorilor, cu pumnii strânşi, palid, cu buzele muşcate până la sânge, o privea Ando. Tremura ca varga. Maria trase de două ori. Prima dată primi o păpuşă cât degetul. A doua oară coarda se opri la numărul la care fusese vaza chinezească.

Lumea începu să vocifereze:

– Să-i dea altceva în loc! Altceva! A câştigat!

Hultanul se strâmba la toţi. Nu ştia ce să facă. Scoase o păpuşă de ghips de sub tarabă şi i-o întinse. Apoi se rugă de ea:

– Nu mai trageţi, vă rog! Mă nenorociţi...

Victor îl auzi şi-i făcu semn Mariei să tragă. La a patra tragere, Maria câştigă cuplul de îndrăgostiţi înălţat pe un soclu de marmură şi abia atunci descoperi că marmura era o imitaţie. Victor luă trofeul şi-l duse vesel spre sacoşa bunicilor.

Hultanul profită de răgaz şi smulse cu o repeziciune uluitoare, de necrezut pentru proporţiile sale, eticheta de pe soclul discobolului şi o lipi în aceeaşi secundă pe un lighean de rufe. Mişcarea fusese atât de fulgerătoare, că nimeni nu sesiză. Nimeni... cu excepţia ciufuliciului care nu-şi dezlipise nicio clipă ochii de la acel obiect. Mai trebuia, oare, Tic să-şi amintească jurămintele, suferinţele pe care i le pricinuise discobolul? Fără ispita pe care i-o produsese acea statuie ar mai fi trăit, oare, cireşarii extraordinara lor aventură? Cum ar fi putut să renunţe la ea? Mai bine... Mai bine...

Discobolul stătea triumfător şi, de câteva clipe, invulnerabil, în vârful piramidei. Braţele lui, în efort, se depărtau de umeri ca o cruce, apoi urmau trunchiul şi picioarele suple, subţiri, apoi venea soclul ca o palmă de mare şi subţire ca un deget. Cât de mult studiase ciufuliciul detaliile statuii! Cât de mult îi plăceau braţele întinse ca nişte aripi, apoi linia subţire a trupului şi soclul acela parcă anume potrivit pentru planul său.

9

Ursu ştia că va fi învins. Încercase zadarnic să-şi obosească adversarul. Folosise în acest scop o sumedenie de tertipuri şi de manevre, care altuia i-ar fi scos sufletul. Dar atletul avea rezistenţa dură a oamenilor de profesie. Era imposibil să-l doboare. Peste un anumit timp, care nu va fi prea lung, vlaga se va scurge din trupul său şi atunci atletul – care se pregătise pentru o asemenea posibilitate, care acceptase şi impusese această tactică – îl va răsuci de câteva ori, îl va lua pe umeri şi-l va azvârli la pământ, apoi îl va întinde ca pe o zdreanţă pe podea, îl va imobiliza acolo, atâta timp cât va voi el. Trebuia să rişte un atac surpriză, să strecoare, cât mai era vreme, în mintea atletului, nesiguranţa, neprevăzutul. Va face exact ceea ce îi spusese Victor: să reziste cât mai mult. Şi porni un atac fulgerător. Se repezi spre gâtul adversarului cu iuţeala şi supleţea unei pantere. Atletul se feri printr-o eschivă uşoară, întocmai cum prevăzuse şi dorise Ursu. În plin salt, cireşarul schimbă direcţia atacului şi, de astă dată, Torenzo nu mai avu timp să se ferească. Îi prinse piciorul drept. Îi apucase cu amândouă mâinile glezna. Şi începu să-l împingă şi să-l tragă neregulat, dezordonat, încet sau tare, pentru a nu-i da celuilalt posibilitatea să se apere, pentru a-l face să-şi piardă echilibrul. Torenzo nu rezistă multă vreme ritmului dezordonat. Se prăbuşi, dar, în cădere, lovi fulgerător cu piciorul liber abdomenul lui Ursu. Durerea înţepă cu mii de ace ochii cireşarului. Respiraţia i se opri, simţi cum i se clatină capul şi în cădere i se aprinse fulgerul unui gând. Toată fiinţa lui era parcă un singur gând. Nu mai ştia dacă are puteri, simţuri, senzaţii. Un singur gând: să mai reziste. Parcă treceau ore. Se zvârcolea cu ideea că se întâmplă totuşi ceva care scăpa oricăror reguli umane. Când îşi reveni din ameţeală, simţi că are ceva în mâini, ceva dur şi viu, pentru că degetele lui sesizau zvârcoliri. Prin urmare nu scăpase piciorul, nu-i dăduse drumul. Înţelese că strânsoarea aceea de cleşte, care nu se supunea nici unei reguli, care scăpa oricărei înţelegeri şi oricărui experiment, acea strânsoare, transformarea braţelor în cleşte neînsufleţit, dirijat şi susţinut de alte forţe, îl salvase.

Publicul nu înţelegea ce se petrece în arenă. Văzuse un om căzut în genunchi, cu trupul îndoit, cu capul balansându-i-se ca un pendul neregulat, ţinând cu mâinile glezna altuia, care se zbătea să scape, se

sucea, se învârtea, izbea, împingea, trăgea, dar nu reuşea în niciun chip; piciorul îi părea prins într-o capcană de oţel.

Descleştarea îi trânti pe amândoi. Torenzo se ridică primul. Chipul lui exprima o decizie neclintită. Ursu îl aştepta în genunchi. Se trezise. Îşi amintea lovitura pe care o primise în abdomen. Nu putea, sau nu voia să creadă, că fusese o lovitură întâmplătoare, o scăpare, nu reflex necontrolat al adversarului. Fusese prea dură, prea sigură, îl ţintise exact în plexul solar. Va răspunde cu aceeaşi monedă. Se repezi ca un fulger în braţele adversarului. Şi, în încleştarea aceea, nimeni nu văzu genunchiul lui Ursu izbind în acelaşi loc în care fusese izbit el, nimeni nu văzu cotul lui înălţându-se ca un arc spre falca lui Torenzo. Cireşarul ridică pe umeri un corp inert. Iar când îl azvârli pe podea şi-l întinse ca o cruce, corpul nu opuse nicio rezistenţă.

Publicul delira. Se azvârleau pălării, pulovere, se înroşeau mâinile de aplauze. Ursu nu văzu şi nu auzi nimic. Se retrase cu spatele, ameţit, năucit, abia trăgându-şi sufletul, spre culise.

10

Maria trase ultima dată. Coarda de oţel se opri în dreptul numărului dorit.

– Atletul! ţipă Maria. Am câştigat statuia lui Fradaburidi! Ticuşor! Ţi-am câştigat discobolul!

Tic n-o auzea, iar Hultanul îi întindea un lighean de rufe.

– Nu se poate! răcni Maria. Să-mi dai discobolul!

– Să-i dai... ăla, domnule, auzi! Să i-l dai imediat!

Hultanul, fără să vorbească, arătă cu mâna spre o etichetă.

– Săracul Tic! îl compătimi Victor. Apoi adresându-se Hultanului: N-avem nevoie de lighean. Poţi să-l ţii pentru dumneata.

Hultanul nu aşteptă să i se repete propunerea. Imediat puse ligheanul la loc, într-o ladă plină cu obiecte asemănătoare.

Săracul Tic! Dar el nu auzea compătimirile şi lamentările prietenilor săi. El se dădea în lanţuri. Şi acolo, de la înălţime, privea insula de oameni, care avea în centru roata norocului. Aşa îl descoperi în marea de oameni pe Ilie, aşa o descoperi pe profesoara de pian cu pălăria ei cu joben, pe maistrul de la fabrica de cristale, aşa îl descoperi şi pe schelet, fix, nemişcat, ca un stâlp. Dar ce-l mai interesa pe ciufuliri cine era la roata norocului!? El savura înălţimea şi viteza. Roata norocului ajunsese sub el. Vedea piramida de obiecte şi în vârful ei silueta mică a aruncătorului de disc. Ce inspiraţie fericită avusese artistul! Îl sculptase în plină mişcare, cu braţele întinse. Acolo, între braţe şi soclu, trebuia să ajungă capătul lassoului. Chiar de la prima aruncare. Şi când va trage... Tic îşi pregăti momentul, fără să se grăbească. În curând, scaunul lui va trece iarăşi pe deasupra roţii norocului... Azvârli lassoul încă înainte de a ajunge deasupra cercului de oameni.

Nici n-avu timp să vadă dacă discobolul fusese prins. Mişcarea rotativă îl ducea, dar parcă simţea o greutate în mâini. Şi când ajunse din nou deasupra roţii, totul era la fel, nu se schimbase nimic. Parcă revedea o fotografie. Numai discobolul nu se mai afla în vârful piramidei. Atârna la capătul lassoului.

Când Victor îl văzu pe Ursu, se înspăimântă:

– Ce s-a întâmplat, Ursule? N-ai rezistat?

– Nu, Victor. L-am doborât. Şi nu cred că-şi va reveni prea repede… Dar… l-am lovit nepermis… Am crezut că şi el a procedat la fel…

Capitolul XII

1

Cireşarii erau toţi în chioşc. Becul mare, înşurubat cu câteva minute înainte, împrăştia o lumină orbitoare. Tinerii îşi trăiau acolo veselia. Pe masă, în faţa lor, sacoşa de piaţă a bunicii ascundea, vremelnic, roadele acţiunii lor umanitare.

– Mamă dragă, spuse Dan cuprins de frenezie, i-am pedepsit mai ceva ca într-o carte. Cred că nici fantezia celui mai înaripat autor n-ar fi descoperit o metodă mai grozavă. Cândva voi folosi această întâmplare. Bravo! Bravo tuturor şi, dacă-mi permiteţi, consideraţi-mă şi pe mine erou. Extraordinar!

– Brrrr! se răţoi Tic mai mult în glumă. Potriveşti în aşa fel cuvintele ca să ne ameţeşti urechile. Noroc că se mai şi scriu. Te ajut eu, dacă-mi permiteţi… Erou. Punct. Extraordinar.

Probabil molipsindu-se de la Dan, se avântă şi Ioana în discuţie, cu un curaj de zile mari:

– Am o propunere! Adică mai întâi o întrebare… Ce să facem cu obiectele câştigate?… Oare n-ar fi bine să le transformăm în amintiri? … Fiecare să-şi declare preferinţa!

– Eu n-am nicio preferinţă, se repezi Dan. Nu mă interesează niciunul dintre obiectele câştigate la roata norocului.

– Nu mai cred eu asta…

– Zău, Ticuşor, zău că n-am. Eu îmi voi păstra păpuşa. Aşa hidoasă cum este, va fi pentru mine cea mai frumoasă amintire. Sau cum spune nu ştiu care francuz celebru: Păpuşa aceasta e cea mai frumoasă zi din viaţa mea… Cu propunerea Ioanei sunt însă de acord. Şi pentru că ea a făcut-o, să auzim mai întâi preferinţa ei… Hai, hai! Nu te mai codi atâta!

Ioana îşi făcu din nou curaj:

– Eu… Dacă nu vrea altcineva vaza chinezească…

Dan care îşi asumase dintr-o dată sarcina de conducător al discuţiei decretă, fără să asculte părerea celorlalţi:

– S-a făcut! Şi vă rog să nu mă acuzaţi pe mine de familiarism, ci mai degrabă pe Ioana de exces de modestie. Dacă ne gândim că e gazdă, şi că e o verişoară inteligentă, frumuşică… Şi aş mai da o decizie: Cuplul de îndrăgostiţi va aparţine lui Ionel! Am spus şi repet: decizie!

Ionel se îmbujoră la faţă, dar niciun cuvânt de refuz nu ieşi din gura lui. Se împărţiră repede şi celelalte obiecte. Maria se alese cu capul lui Apollo, Lucia cu negrul îmbrăcat în costum colonial.

Dan îşi freca mâinile de bucurie:

– Aşa! *Aşa* din mai multe puncte de vedere. Mai întâi, pentru că am împărţit – animat de nişte simboluri ascunse – obiectele câştigate la

roata norocului. Căutaţi fiecare simbolul, eu nu-l dezvălui… Apoi, pentru că sunt într-o vervă grozavă… În al treilea rând, pentru că recunoaşteţi acest lucru… Apoi…

Şi deodată Dan tăcu. Privirile sale făcuseră înconjurul mesei şi…

Într-adevăr, mai rămăseseră trei cireşari care nu se alegeau cu nicio amintire materială, drept mărturie a nemaipomenitelor lor întâmplări. Abia atunci, urmărind privirile lui Dan, înţeleseră ceilalţi acest lucru.

– Oh, Ticuşor! Tocmai tu… se întristă Maria.

– La mine să nu vă gândiţi, răspunse prompt ciufuliciul. Am şi eu o surpriză, dar v-o arăt mai târziu.

– Şi tu, Victor? întrebă Ionel. Te-am despuiat de câştig fără să ne dăm seama.

– Eu mă mulţumesc cu o sacoşă… adică m-aş mulţumi cu ea… Numai dacă o voi căpăta, bineînţeles.

– Cum să n-o capeţi? răspunse Ioana. Ştii tu ce mult ţin bunicii mei la tine?

Victor zâmbi şi se uită demonstrativ spre Ursu. Îl imitară şi ceilalţi. Ursu simţi privirile tuturor aţintite asupra lui. O clipă de stinghereală, numai o clipă. Îşi reveni imediat. Îl apucă de umeri pe ciufuliciul care stătea lângă el şi rosti emoţionat:

– Eu am… Mi-a rămas şi mie ceva… Mult mai frumos.

Ticuşor simţi îmbrăţişarea şi se lipi de pieptul lui. Dar nu ştia la ce anume „obiect” se referă Ursu.

Dan ridică mâna şi ceru tăcere:

– Pentru că e târziu… V-aş ruga să-mi daţi mie cuvântul de închidere… E un non-sens voit, Lucia, nu te speria… Mă gândeam la un somn mai timpuriu… Aoleu, Ticuşor! Ai făcut chestia aia cu cocoşul?

– Astă-seară nu, răspunse cel întrebat. Şi nu fiindcă am uitat. Am presimţit ceva deosebit şi l-am lăsat liber, ca să ne cânte triumful… Dar metoda de amuţire nu-mi aparţine, Dan. Am împrumutat-o de la un candidat de cireşar din oraşul nostru. Unul Ionuţ. Are şanse mari să intre în rândurile noastre… Dacă aţi fi fost atenţi, aţi fi auzit prima exclamaţie de bucurie a cocoşului. Chiar când am intrat pe poartă. Prin urmare e trecut de miezul nopţii…

– Atunci cu atât mai bine, reluă Dan. Ne-am împărţit amintirile, am pedepsit tâlharii… N-or să uite ei lecţia cât vor trăi, două secole. Chiar dacă se vor muta pe altă planetă… Şi, dacă îmi permiteţi, vreau s-o iau înaintea lui Victor. Vreau să vă dezvălui eu enigma tanagralelor. Îmi pare rău că nu vă pot oferi finalul acela de pe ultima pagină, cu cinci rânduri, şi cu ultimul care să dea cheia enigmei. Dar nici nu vreau să pierd ocazia de a ieşi în relief, după ce am slăbit atâta cu istoriile acestea neroade şi în acelaşi timp de neuitat. Eu ştiu cine a

luat tanagralele şi unde se află ele. S-a întâmplat exact ca prima dată. Profesorul nu s-a plimbat cu tanagralele…

– Nu-i adevărat! îl contrazise Tic. Nu l-am văzut eu, acolo pe bancă, scoţând o statuetă din sacoşă?

– Iluzie optică, Ticuşor, continuă Dan imperturbabil. Aşa cum am avut şi eu astă-seară, la plecarea din bâlci, o asemenea iluzie. Numai că a fost inversă. N-am mai zărit discobolul în vârful piramidei… Deci, iubiţii mei, profesorul nu s-a plimbat cu tanagralele, ci cu o sacoşă încărcată cu pietre şi cărămizi. Din spirit de farsă a pus înăuntru şi o păpuşă. Tanagralele le-a ascuns bine, şi Ilie ştia aceasta. De aceea n-a apărut deloc mirat când a văzut sacoşa. Cine ştie dacă n-a umplut-o chiar el… Apropo! Nici nu ne-ai spus, Ticule, ce explicaţie ţi-a dat moş Costache. De ce nu s-a prezentat Ilie la muzeu, să-şi ia serviciul în primire?

– I-am spus lui Victor, răspunse Tic. Moş Costache zicea că aşa l-a rugat Ilie. Şi cum ştia că mâine, adică azi, se vor descărca alte camioane, a acceptat imediat. Ba mi-a făcut şi cu ochiul… Dar să ştii că tu ai greşit într-un loc, Dan. Când ai făcut teoria iluziilor optice.

Tic îşi băgase mâna în buzunarul lui fără fund şi pipăia fără încetare un obiect dur, care făcea să-i tremure inima.

– Lasă, lasă! îl ignoră Dan. Şi acum, după ce v-am explicat enigma tanagralelor, să-mi daţi voie să fac o adăugire. Mai există o tanagra în povestea asta, care nu şi-a dezvăluit misterul. Din păcate… Discobolul lui Fradaburidi! Eu sunt convins că e o tanagra veritabilă…

– Fradaburidi! râse Maria. E un nume născocit, Dan. Ca să uimească pe cei nătângi ca noi. Şi nu mai fi tu atât de sigur. Nu e o tanagra! E o imitaţie. Dacă ar fi fost veritabilă, o cumpăra de multă vreme profesorul Neştian.

– Şi eu cred asta! o susţinu Lucia. Cum să lase profesorul Neştian un asemenea obiect pe mâinile unor inconştienţi?

– A vrut s-o cumpere! se opuse Dan. Eram acolo când a întrebat dacă e de vânzare, însă i s-a răspuns negativ.

– E o prostie! se încăpăţână Lucia. Dacă le oferea o sumă mare, de pildă câteva mii de lei, tu crezi că ăia n-o vindeau? Nu, Dan. Discobolul e o imitaţie. În mod sigur. El voia s-o studieze ca imitaţie, pentru a-şi imagina originalul. De aceea îi dădea mereu târcoale. Şi cine ştie dacă până la urmă n-o va cumpăra?

– Asta nu, Lucia! strigă ciufuliciul. În mod sigur, nu!

– Treaba voastră, se retrase Dan. Eu mi-am făcut datoria. Pssst! Dacă stau şi mă gândesc…

– Stai şi te gândeşte! îl pofti ciufuliciul. Nu faci decât să mă amărăşti şi să… Brrrr!

– Brrr! Ticule! spuse Victor. Bună erupţie acest brrrr! Tare cred eu că-l vom mai folosi… poate chiar în noaptea asta…

Era o ameninţare în vocea lui Victor. Şi atunci descoperiră cireşarii că Victor tăcuse de mult timp. Se uitau la el. El ridică din umeri şi începu să vorbească domol, cu tonul acela cu care îşi pregătea de obicei raţionamentele.

– Nici nu ştiu cum să încep… de la ce să pornesc. Poate de la ceea ce spunea Dan, cu singura deosebire că eu neg teoria lui. Prima dată, furtul tanagralelor a fost o invenţie de-a noastră… Am vorbit despre asta, nu mai trebuie să insistăm. A doua oară, însă, nu a mai fost o *invenţie* a cuiva dintre noi, cum s-a întâmplat la început, Ticuşor. Nu l-am mai *inventat* noi, Ticuşor… Şi vă rog să reţineţi cuvintele pe care le accentuez. A doua oară, tanagralele au fost furate. *Bel et bien,* cum spun francezii. Cum îţi poţi închipui, Dan, măcar o clipă, că profesorul Neştian s-ar fi plimbat cu adunătura aceea de pietre la el? Tic n-a avut nicio iluzie optică, nici prima dată, când l-a văzut pe profesor, acolo pe movilă, privind statuetele, nici a doua oară, când le-a văzut nu căzând, ci cocoţându-se pe zid. De altfel v-a chemat şi pe voi să le vedeţi … Şi mai cred, dragul meu Dan, că nici tu nu ai suferit de o iluzie optică în momentul când n-ai mai zărit discobolul în vârful piramidei. Cireşarii nu prea suferă de această boală… cel puţin până acum…

– Sigur că da! strigă Tic. Şi sigur că nu! Sau invers, cum vreţi voi. Nu mai pot răbda! Numai voi să aveţi amintiri?

Tic aşeză în mijlocul mesei – parcă ar fi împlântat o suliţă în miniatură – discobolul lui Fradaburidi, stârnind o adevărată uimire în rândurile celorlalţi. După ce se potoli efectul surprizei, după ce Tic dădu explicaţiile cerute şi flutură lassoul fidel în aer, Victor continuă:

– Aşadar, tanagralele au fost furate! A doua oară! Nu am avut nicio clipă un dram de îndoială. Dacă nu m-aş fi gândit mereu la acest lucru… Dar mai bine să-mi alung această idee nebună… Cum puteam noi să suportăm ideea că s-au furat, când aveam un asemenea rol, în *toată* povestea tanagralelor?… Ne-am fi comportat ca nişte laşi, ca nişte josnici. Cum se pot împăca aceste atitudini cu calitatea de cireşar? Nu! Aveam datoria sacră să descoperim, să dezlegăm enigma tanagralelor… Peste câteva ore vom merge la profesorul Neştian şi împreună cu el vom admira în toate detaliile anticele statuete… Bineînţeles dacă profesorul va fi acasă, dacă se va fi întors din oraşul unde şi-a ţinut conferinţa…

– N-am spus eu? profită Dan de răgazul pe care-l făcea Victor, pentru a-şi aduna gândurile.

– Nu te grăbi, Dan, spuse Victor. Mai avem încă mult până la ora aceea fericită pentru toţi… Să ne întoarcem la povestea noastră… furtul tanagralelor era un fapt sigur, de altfel singurul pe care-l posedam. Ba mai era un fapt. *Obligaţia* noastă sacră de a dezlega enigma lor… Când am acceptat ideea furtului real şi nu a unei

dispariţii care poate fi interpretată în fel şi chip, ne-am pomenit – amintiţi-vă discuţiile noastre – în faţa unei întrebări hotărâtoare: *Cine le-a furat?* Înspăimântătoare întrebare, pentru că statuetele nu mai fuseseră furate din vitrina unui muzeu în care se aflau câţiva vizitatori, ci din sacoşa unui profesor necunoscut, înconjurat de un adevărat furnicar uman, la bâlci. Datele problemei se schimbau în *esenţa* lor. Era un furt întâmplător sau un furt premeditat? Aceasta era întrebarea la care trebuia să dăm în primul rând răspunsul. Ideea furtului întâmplător era groaznică. Tanagralele nu mai puteau fi găsite, sau, în cel mai bun caz, nu mai puteau fi recuperate. Am discutat despre aceasta. Şi cred că toţi aveam în faţa ochilor imaginea obsedantă a lăzilor de gunoi, a gropilor, a ogrăzilor, a rafturilor cu jucării stricate. Puteam noi să eliminăm, fără riscul de a greşi, această idee, această posibilitate? Puteam să ne agăţăm, de asemenea fără riscuri, de ideea unui furt premeditat, idee care ne lăsa totuşi speranţa regăsirii tanagralelor? Ce elemente aveam? O simplă sacoşă, cu câteva pietre şi cărămizi în ea, şi cu o păpuşă hidoasă care se oferă cu miile la bâlci. Dar mai aveam un element subînţeles: substituirea tanagralelor, înlocuirea lor cu acele pietre. De ce au fost înlocuite tanagralele? Această întrebare m-a chinuit, la început, cel mai mult. *De ce?* care e logica acestei înlocuiri? Dan avea dreptate. Numai un om cu simţul umorului, răufăcător fiind, sau – adaug eu – un nebun putea să facă acest gest. Nişte copii? În niciun caz. Nişte vagabonzi, nişte pungaşi din aceia care caută pradă în bâlciuri? E de necrezut. Răspundeţi! De ce, într-un asemenea furnicar uman, într-o asemenea îmbulzeală şi înghesuială, în asemenea condiţii ideale de a şterpeli un obiect, fără să fii văzut, de ce atunci, un copil sau un vagabond, sau un pungaş, *în loc să fure sacoşa şi să se strecoare cu ea şi să dispară cu ea în marea de oameni,* fără să-i pese se ţipetele păgubaşului, să aleagă un asemenea mod ciudat de a fura? De ce să scoată una câte una statuetele – deoarece toate odată ar fi fost imposibil – şi apoi să vâre una câte una pietrele şi cărămizile în sacoşă, pentru a nu constata păgubaşul diferenţa de greutate, în loc să smulgă, într-un moment favorabil, sacoşa şi să se piardă cu ea în înghesuială?... Puteţi da vreo explicaţie logică, o explicaţie care să favorizeze metoda de sustragere folosită de un copil sau de un pungaş oarecare? Nu! Şi iată cum o întreagă categorie, cea mai numeroasă categorie de suspecţi posibili, era înlăturată... Dar se ridicau, vai! se ridicau imediat alte întrebări grave... Sacoşa şi conţinutul ei trebuiau văzute cu altă optică, dintr-un alt unghi. Acel unghi trebuia să-l descoperim noi, acel unghi care ar fi făcut din sacoşă un ajutor foarte preţios în cercetările noastre. Şi acest unghi îl constituia ideea furtului premeditat. Între sacoşă şi furtul premeditat era o relaţie indisolubilă. Amândouă aceste elemente se susţineau reciproc. Să raţionăm. De ce fuseseră

introduse acele pietre în sacoşă?

– Şi păpuşa? întrebă Dan. Păpuşa nu e o piatră, Victor!

– Va veni şi rândul ei, Dan. Nu te speria! Cât m-a ucis această păpuşă, de câte ori m-a ucis?! De ce fuseseră introduse acele pietre în sacoşă? Pentru ca profesorul să nu simtă o diferenţă în greutate… Acesta ar fi răspunsul… Prin urmare, cineva se gândise, nu întâmplător şi nu dintr-o dată, să fure statuetele *pe care le ştia în sacoşa profesorului.* Deci premedita un furt. Acţionând astfel şi nu smulgând la înghesuială sacoşa înseamnă că era un mare specialist şi ca toţi specialiştii nu putea să-şi imagineze un furt banal; sau era un începător *în asemenea furturi,* încât îşi bătea capul cum să fure neobservat statuetele. Şi într-un caz şi într-altul, acest cineva avea o idee despre valoarea obiectelor din sacoşă. Şi într-un caz şi în altul era un individ care prin firea sa, prin natura profesiunii sale, complica lucrurile. Apela la inteligenţă, nu se folosea de experienţă (mă refer la furtul care se comite la înghesuială); deci e de crezut că nu avea o asemenea experienţă. Gândind astfel i-a venit ideea sacoşei. Cum puteau fi furate cel mai lesne tanagralele, fără ca proprietarul lor să-şi dea seama? Substituindu-le una câte una şi pentru aceasta fiindu-i necesare cel puţin cinci momente prielnice? Sau pur şi simplu înlocuind o sacoşă dinainte pregătită cu sacoşa profesorului? Profitând, bineînţeles, tot de un moment de înghesuială. Iată cum se leagă, în sfârşit, cele două elemente: sacoşa şi premeditarea furtului. *În clipa când descoperim ideea substituirii sacoşei, premeditarea furtului devine o certitudine.* Posibilitatea furtului spontan este înlăturată definitiv, cercul suspecţilor se restrânge enorm. Nu mai orbecăim în întuneric. Încep să vină de la sine, fără să ceară nimeni indicii, elemente noi. Substituindu-se sacoşa, furtul este în mod cert premeditat.

– Sigur că da! interveni Lucia. Trebuie să-l fi văzut măcar o dată pe profesor plimbându-se cu sacoşa prin bâlci. Ca să-şi poată procura una la fel. Şi se găsesc – slavă Domnului! asemenea sacoşe, cu sutele.

– Şi mai trebuia, adăugă Maria, să ştie ce avea profesorul în sacoşă. Altminteri de ce ar fi substituit-o?

– Şi mai trebuia, sări Tic, împins de spiritul său de precizie, să ştie cam ce greutate au tanagralele.

– Foarte bine, Ticuşor? îl felicită Victor. Da! Erau necesare aceste amănunte de care aţi vorbit. În esenţă – *şi deocamdată* – acel cineva trebuia să ştie măcar două lucruri: ce avea profesorul în sacoşă şi cam ce greutate aveau acele obiecte. Deci: *cel care premedita furtul văzuse tanagralele, acele tanagrale pe care le avea profesorul în sacoşă şi mai poseda şi un etalon pentru aprecierea lor materială.* Despre aprecierea lor ca valoare v-am spus mai înainte. Trebuia să aibă măcar o vagă idee. Numai astfel era interesat să substituie

sacoşa, numai astfel putea să acţioneze fără să rişte nimic. Deci: ştim unde, de ce şi cum s-a petrecut furtul. Apărea, în sfârşit, problema esenţială: cine l-a comis? Întrebarea esenţială: *Cine?…* Din clipa aceasta nu mai interesează sacoşa, ci conţinutul ei. Dintr-o dată, păpuşa aceea hidoasă capătă o importanţă excepţională. Pentru că, printre pietrele şi cărămizile care se găsesc pe toate drumurile, păpuşa era singurul obiect deosebit. Ce reprezenta oare această păpuşă în sacoşa substituită? Putea ea să ne ofere măcar o pagină, măcar un rând din carnetul de identitate al celui care comisese şi premeditase furtul? Vă amintiţi câte supoziţii s-au făcut. Vă amintiţi ideile lui Dan. Oare aveam de-a face cu un nebun? Cu un individ înzestrat cu simţul umorului? Cu un maniac? Cu un om care prin acest gest îi răspundea unui alt gest al profesorului? Cu un individ însetat de gândul unei răzbunări rafinate? Ce reprezenta această păpuşă? O răzbunare? O glumă? Un simbol? O batjocură? O idee fină? Gândiţi-vă şi voi şi încercaţi să răspundeţi, făcând o asociaţie între păpuşă şi toate personajele pe care le cunoaştem noi, pentru că furtul fiind premeditat şi comis din motivele pe care le-am stabilit, autorul lui nu putea fi decât un personaj pe care îl cunoaştem. Condiţiile expuse: să fi fost în muzeu şi să fi văzut tanagralele, să-l fi cunoscut pe profesor, să fi ştiut ce are el în sacoşă, să fi avut o vagă idee măcar despre valoarea tanagralelor, sau măcar dorinţa de a poseda asemenea obiecte, toate aceste condiţii indică un personaj cunoscut de noi, cu care noi într-un fel sau altul am fost în contact. *Individul respectiv era familiarizat cu statuetele şi, pentru un motiv sau altul, voia să intre în posesia lor.* Pentru a le ţine, pentru a le valorifica? – lucrul acesta nu contează în clipa de faţă. Gândiţi-vă la un asemenea personaj şi puneţi-l în relaţie cu păpuşa şi cu toate posibilităţile pe care le oferă ea… Cât m-a chinuit, cât m-a obsedat păpuşa asta blestemată!

– Eu ştiu cine este! strigă Tic.

– Şi eu ştiu! îl imită Dan. Dar nu e acelaşi personaj, Ticuşor. Eu mă gândesc la altul.

– Scheletul! strigă cineva.

– Nu! Nu putem proceda aşa. Trebuie să mergem pe un fir logic, nu să dăm răspunsuri – şi sunt multe răspunsuri posibile – care ne-ar face nedrepţi faţă de un om sau altul…

Intervenţia lui Victor, făcută cu voce gravă, aduse din nou tăcere. După câteva secunde, Victor continuă:

– Înainte de a căuta un răspuns, trebuie să ne gândim, să ne mai gândim, dacă prezenţa păpuşii nu poate să aibă şi o altă semnificaţie acolo, în sacoşă. Oare considerând-o răzbunare, glumă, simbol, batjocură, idee fixă i-am descoperit toate semnificaţiile? Oare numai văzând-o dintr-un astfel de unghi – oricare ar fi el – o putem lega de un personaj sau altul?… Nu mai e posibilă nicio altă semnificaţie? Le-

am găsit pe toate? Pentru că, dragii mei, nu ne putem continua drumul, nu avem voie să răspundem la întrebarea *cine?* dacă nu suntem siguri că am găsit toate semnificaţiile care pot explica prezenţa păpuşii în sacoşă. Şi eu cred că mai e o semnificaţie posibilă. Cel puţin una. După ce o găsim, ne putem continua liniştiţi drumul mai departe, spre locuinţa făptaşului. Dar nu înainte de aceasta.

Se făcu o pauză. Liniştea era gravă. Toţi căutau – cei mai mulţi apelând la fantezie – răspuns la întrebarea subînţeleasă, pe care o ridicase, Victor. Ce semnificaţie mai putea avea prezenţa păpuşii în sacoşă?

– Şi eu am căutat semnificaţia cu ajutorul fanteziei, spuse Victor, după ce înţelese că tăcerea se poate prelungi încă multă vreme. Şi nu puteam găsi decât aceleaşi răspunsuri, în esenţă. Deosebiri de nuanţe erau şi sunt. Dar noi nu de nuanţe avem nevoie, ci de un răspuns sigur. Pe care numai logica îl poate da. *Oare prezenţa păpuşii în sacoşă nu putea să reprezinte şi o simplă necesitate?* Puteam noi să eliminăm, să nu luăm în consideraţie şi această posibilitate?

Toţi rămăseseră atât de uluiţi de spusele lui Victor, încât nu erau în stare să deschidă gura nici măcar pentru silaba sau silabele unei simple întrebări.

– Să apelăm la logică, dragii mei cireşari, continuă Victor emoţionat. La celelalte semnificaţii pe care ar fi putut să le reprezinte prezenţa păpuşii ne-am gândit destul şi fiecare poate însemna un jalon pe drumul pe care îl mai avem de parcurs. Să încercăm să ne gândim şi la semnificaţia despre care v-am vorbit. Cum s-ar putea explica prezenţa păpuşii în sacoşa substituită, privind această prezenţă prin unghiul necesităţii?... Un individ oarecare, să-i spunem X, premeditează furtul şi descoperă ideea substituirii sacoşei. Primul lucru pe care îl va face va fi acela de a-şi procura o sacoşă asemănătoare. Aşa cum spunea Lucia, aceasta nu constituie o problemă. Sunt sute de asemenea sacoşe la bâlci, poate că X şi-a procurat-o chiar de la taraba de la care şi-a cumpărat-o profesorul pe a lui. Amănuntul acesta nu are nicio importanţă. Are sacoşa în permanenţă la el. Aţi văzut-o toţi, e făcută din material plastic, încape cu uşurinţă într-un buzunar. Chiar şi în buzunarul tău, Ticule... Şi, deodată, individul X îl vede pe profesor prin bâlci, poate chiar trecând pe lângă el. Momentul i se pare favorabil. E înghesuială – să spunem că profesorul s-a opri în faţa bazarului – sacoşa poate fi uşor substituită. Se va lipi de profesor, se vor stâlci unul pe altul şi, la un moment dat, va smulge brusc sacoşa din mâna profesorului, ca şi cum aceasta s-ar datora îmbulzelii, şi i-o va pune în aceeaşi clipită în mână pe a lui. Sunt convins – faceţi experienţe, dacă vreţi – că nici nu s-ar sesiza faptul că sacoşa a dispărut, chiar pentru o fracţiune de secundă, din mâna celui care o ţine. Proprietarul ei se va crede, dacă

va simţi, victima unu gest reflex. Era să-i cadă sacoşa din mână, era să-i fie smulsă de înghesuială, dar a prins-o în ultimul moment. În cel mai rău caz se va uita la sacoşă, apoi îşi va relua liniştit preocuparea de mai înainte, să zicem, va privi mărfurile din bazar… Acesta e planul lui X, pe această bază a premeditat furtul. Să revenim… X, pregătit pentru furt, îl descoperă pe profesor în condiţii favorabile. Ce va face el atunci? *Nu va scoate imediat sacoşa din buzunar şi o va umple cu ceea ce va găsi în preajma lui, pentru a acţiona imediat, pentru a nu pierde minunata ocazie?* Găseşte câteva pietre, câteva cărămizi, ceea ce se afla în imediata lui apropiere, dar îşi dă seama că sacoşa nu a ajuns la greutatea pe care o au tanagralele în închipuirea lui, în calculul pe care îl face spontan. Din întâmplare nu mai vede pietre şi cărămizi în apropiere. Şi profesorul cu sacoşa lui ispititoare e tocmai în locul şi în condiţiile pe care şi le dorea el. Ce va face? Va băga repede în sacoşă primul obiect pe care-l va avea la îndemână – care după calculele lui sumare reprezintă tocmai diferenţa de greutate – şi va fugi spre locul unde se află profesorul. Obiectul care-i satisface *necesitatea* e tocmai păpuşa!… Iată cum prezenţa ei în sacoşă îşi schimbă imediat şi esenţial semnificaţia!

– Extraordinar! şopti Ioana şi vorba ei exprima starea tuturor celorlalţi.

– Ei, bine! continuă Victor. Dintre toate semnificaţiile pe care le căuta fantezia, eu am ales această semnificaţie pe care o furniza logica. Drumul spre X, spre autorul furtului, devenea dintr-o dată mai sigur… dar, din păcate, nu şi mai lesne de parcurs, dragii mei.

– De ce?! se miră Lucia. Dacă X a luat la repezeală un obiect care se afla în preajma lui, atunci are, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, o anumită relaţie cu acel gen de obiecte.

– Exact invers decât în romanele poliţiste, spuse Dan, încă sub impresia raţionamentului lui Victor. În ele, orice păpuşă, mai cu seamă una hidoasă ca a noastră, ar fi dus tocmai spre un simbol misterios… În altă ordine de idei, sunt şi eu de părerea Luciei, dragul nostru Victor.

– Ceea ce spuneţi voi e adevărat, încuviinţă Victor. Dar ia gândiţi-vă! Dacă acel X se afla întâmplător lângă ghereta vânzătorului de păpuşi? Dacă în locul în care stătea era aruncată, pur şi simplu aruncată, o păpuşă? Dacă o câştigase la roata norocului? Dacă o luase din mâna unui copil, oferindu-i în schimb o monedă sau o bancnotă cu care copilul putea să-şi cumpere altceva mai frumos, mai de preţ?… Iată întrebări, întrebări, întrebări la care nu puteam să dau un răspuns precis…

– Dar nu era mai simplu, spuse Ionel, să te gândeşti la posibilitatea despre care au vorbit Lucia şi Dan? Pare cea mai apropiată de adevăr. Eu aşa aş fi făcut şi aş fi ajuns mult mai repede la domnul X… dacă aş

fi descoperit mai întâi, se înţelege, ideile tale, Victor.

– Da! Da! Da! aprobă Victor. Era cel mai simplu, era cel mai logic să mă gândesc mai întâi la vânzătorul de păpuşi, sau la Hultan, sau la vulpoiul de la bazar, sau la lungan, sau la alţii care au, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, o relaţie oarecare cu păpuşile de ghips. Acest lucru m-a chinuit cel mai mult. Logica, Ionel, se opunea – încearcă şi tu, încercaţi şi voi! – se opune acestei optici. *Pentru că, în momentul când ne gândim la aceste personaje, dispare tocmai elementul care ne-a dus la ele, elementul fundamental pe care se bazează întregul nostru raţionament:* p r e m e d i t a r e a ... De unde ştiau toate aceste personaje cine este acel bătrân excentric, care se plimbă cu sacoşa prin bâlci, şi ce anume are el în acea sacoşă? Adu-ţi aminte, Ticuşor, cât te-am chinuit cu nişte întrebări! De câte ori ţi-am cerut să-mi repeţi ce a discutat Hultanul cu Ilie la bâlci, sau dacă scheletul a vorbit cu cineva, pentru că aceste două persoane – scheletul şi Ilie – *erau singurele care ştiau ce se află în sacoşa profesorului.* Din două una: ori au substituit ele sacoşa, ori, voluntar sau inconştient, le-au vorbit despre conţinutul sacoşei celor care puteau s-o substituie: adică personajelor care aveau relaţii cu păpuşile. Cum puteau personajele acestea să premediteze furtul? Cum? Dacă nu ştiau ce este în sacoşă?

– De aceea l-au răsplătit pe schelet la roata norocului! ţipă Dan. Pentru că le-a vândut pontul.

– De ce să le vândă scheletul pontul şi să nu ia el sacoşa, dacă tot ştia că se va fura? întrebă Lucia.

– Dar profesoara de pian... sau omul cu cicatrice? ţipă Tic. Ei puteau să ştie ce se află în sacoşă. Au fost doar la profesor...

– Dar Ilie? întrebă Maria. L-am văzut la restaurant cu Hultanul şi cu alţii. Poate că-şi primea răsplata.

– Sau poate că-şi sărbătorea reuşita acţiunii, spuse Ioana.

– Toate întrebările voastre, ca şi ale mele, îşi reluă Victor raţionamentul, vizau aceleaşi personaje. Şi mă gândeam mereu la aceste personaje, încercând să mi le imaginez în diferite situaţii, în care noi nu le observasem, pentru a mă apropia de făptaşul real, de acel X. Până când am descoperit că toate aceste personaje au un element comun. Nu puteam să le judec separat în faptele lor – şi aţi demonstrat şi voi prin întrebările voastre acest lucru – ci numai în relaţie cu un element comun. În afara lui nu puteau să existe ca suspecţi, nu puteau candida la postul X. Şi acest element comun, dragul meu Ticuşor, era roata norocului... Încercaţi să vă gândiţi la oricare personaj şi să nu-l legaţi de roata norocului – unde venea profesorul, unde se găseau păpuşi, unde Hultanul înşela oamenii, unde Ilie spunea să le se ofere ezitanţilor o momeală, unde activau „tâlharii aceia", cum spunea moşneagul de la ghereta cu păpuşi, unde

scheletul câştiga un obiect însemnat, când ştim că numai „oamenii” lor puteau câştiga ceva – încercaţi deci să dezlipiţi suspecţii noştri de roata norocului. E foarte greu să ni-i imaginăm, fără roata norocului, ca suspecţi. Şi, la urma urmei, oare nu acolo îşi dădeau loc de întâlnire toţi suspecţii noştri? Ei, care dintre ei era domnul X?

– Scheletul! răspunse Dan. N-a câştigat?

– Stai, Dan! îl opri Victor. Vreau să lămuresc această problemă. De aceea l-am pus pe Ticuşor să-mi repete de o sută de ori cum a câştigat scheletul acolo. Noi ştim formula prin care se invitau „oamenii” la câştig. „Vine, vine norocul.” Hultanul a lansat formula de două ori, cu un anumit interval între chemări, cam la jumătate de minut, după câte spune Tic. Înseamnă că nu era ceva în regulă. Hultanul nu se aştepta la asemenea „om”. Şi a lansat formula a doua oară, ca să se convingă definitiv că despre el, despre schelet este vorba. Hultanul a avut deci o ezitare, care i-a dispărut însă după ce a lansat a doua chemare. Putem trage această concluzie, deoarece până la urmă scheletul a câştigat.

– Deci nu a câştigat prin noroc, trase Ursu concluzia.

– Nu a câştigat prin noroc, sublinie Victor. Şi se va înţelege, mai târziu, de ce a câştigat scheletul.

– În cazul acesta rămâne principalul suspect, spuse Dan. De ce i-a oferit Hultanul câştig? Adică reiese tot ceea ce susţineam eu, şi anume că scheletul a vândut pontul...

– Până la această concluzie, îl opri Victor, să revenim la roata norocului, la locul de întâlnire al tuturor suspecţilor. Şi să ne continuăm raţionamentul. Prin urmare, enigma nu se putea dezlega decât la roata norocului. De aceea am rămas aseară acolo până la închidere, până la stingerea bâlciului. Să vedem ce se întâmplă la roata norocului, care sunt relaţiile, care sunt obiceiurile de acolo. Le ştiam pe toate – de dimineaţă, de după-amiază, de seara – nu le cunoşteam însă pe cele din momentul stingerii. Şi s-a întâmplat aseară un eveniment care dovedea că nu greşisem. Că tanagralele s-au furat de cineva care era în legătură cu roata norocului şi – ceea ce este mult mai important, esenţial – că tanagralele sunt păzite de cei de acolo. Deci tanagralele existau şi mai ales exista un mijloc de a intra în posesia lor. De aceea, înainte de a răspunde la întrebarea *cine este hoţul?* era mult mai important să luăm înapoi tanagralele. Îmi era teamă să nu-şi schimbe destinaţia... Trebuia acţionat rapid şi sigur. Nu vă uitaţi aşa! Amintiţi-vă ce am observat aseară şi mi-aţi confirmat apoi dimineaţa. Toate obiectele de la roata norocului se încuie, după stingere, în nişte lăzi care există acolo, sub tarabă. Acesta e obiceiul şi păpuşarul susţinea că lăzile sunt invulnerabile, în graiul lui, când spunea că numai cu dinamită ar putea fi desfăcute. Atunci cu ce scop au fost luate aseară câteva obiecte: vaza, negrul, cuplul, capul lui

Apollo? De ce n-au fost şi ele încuiate în lăzi, cum s-a întâmplat cu discobolul lui Tic, cel mai preţios obiect de la roata norocului? Transportarea lor de acolo nu era deci o obişnuită, ci un accident izvorât dintr-o necesitate oarecare. Care putea să fie acea necesitate? Să recapitulăm. Tanagralele fuseseră furate în plină zi. Noul lor proprietar n-avusese unde să le ascundă, într-un loc sigur, pe care nimeni nu l-ar fi bănuit. Le purta cu dânsul. Se poate că ideea ascunzişului să-i fi venit mai dinainte. Asta nu contează. Prin urmare, hoţul nu putea să dosească ziua, pentru că nu avea condiţiile necesare să folosească ingeniosul ascunziş. A preferat să facă operaţia noaptea, pentru că nu-l vedea nimeni. De aceea, după stingere, la miezul nopţii, s-au transportat câteva obiecte mai mari: vaza, cuplul, capul lui Apollo, negrul, spre o destinaţie care le îmbogăţea *conţinutul...* Nu rămâneau arătoase numai pe dinafară... Da! Dragii mei! Căutaţi în ele! Scoateţi capacele acelea provizorii sau mişcaţi fundurile... Da! Da!

Cireşarii se supuseră îndemnului lui Victor. În mai puţin de un minut, cinci tanagrale superbe îmbogăţeau masa la care se aflau cireşarii. Încremeniţi de admiraţie, cireşarii nu se uitau atât la tanagrale, cât la Victor. Conducătorul lor făcu un gest de apărare cu mâna, apoi continuă:

– Şi acum trebuie să ne ocupăm, să încercăm să răspundem la cea mai gravă întrebare: cine a furat tanagralele?

– Cum cine? strigă Lucia. Dar e evident, Victor.

– Da, Lucia. Aşa pare la prima vedere. Dar câtă mizerie conţine această întrebare, câte chinuri, câte absurdităţi! Şi mereu, una şi aceeaşi obsesie: de unde au aflat cei de la roata norocului despre plimbarea pe care o făceau tanagralele prin bâlci? De la Ilie, de la schelet? Sau poate aceştia doi aveau relaţii ascunse, neştiute, cu roata norocului?

– Moş Costache spunea azi-dimineaţă, îl întrerupse Tic pe Victor, că Ilie are nu ştiu ce treburi misterioase în alte părţi, vorbea şi de nişte „bătăi”...

– Şi femeia lui, aminti Lucia, şi ea când se referea la bani, spunea că are şi alte ocupaţii...

– Şi convorbirea lui cu Hultanul, adăugă Dan. Ilie a fost în mod sigur luptător la bâlci. Nu-i sunt străine lucrurile care se petrec la iarmaroc. Momeală, lupte, vin şi alte chestii...

– Asta însă nu l-ar împiedica să fie totuşi un om la locul lui, spuse Victor. După experienţa bâlciului, şi-a găsit altă meserie, paznic de muzeu, iar seara antrenează nişte echipe de luptători de la diferite cluburi... E posibil şi acest lucru...

– Şi scheletul? întrebă Ioana. De unde ştim că nu are şi el relaţii cu bâlciul sau cu unii de acolo, cum ar fi cei de la roata norocului? Parcă

spuneai că nu a câştigat întâmplător?…

– Da, răspunse Victor, şi îmi susţin mai departe afirmaţia. Un lucru este cert. Tot raţionamentul nostru de până acum şi faptele acestea care stau pe masă, în faţa noastră – tanagralele, daţi-mi voie să le numesc fapte – demonstrează că domnul X nu poate fi altul decât proprietarul roţii norocului. Numai el, el singur, putea să ascundă statuetele în obiectele pe care le-am câştigat noi, împinşi, cum spunea Lucia, de un profund sentiment umanitar. Dar ca să premediteze furtul, omul acesta trebuia, repet, să mai fi văzut tanagralele la muzeu, pentru a-şi face o idee despre valoarea lor: asta pentru ca în momentul când, voluntar sau inconştient, i s-ar fi spus sau i s-ar fi dat a înţelege că tanagralele se plimbă prin bâlci, să pornească la premeditarea şi organizarea furtului. Deci trebuia să îndeplinească aceste condiţii: să aibă o idee despre valoarea tanagralelor; să ştie că sunt în altă parte decât la muzeu, adică în sacoşa unui bătrân excentric; şi să fie proprietarul roţii norocului. Condiţii *sine qua non.*

– Hultanul! ţipă Tic.

– Să punem una dintre condiţii: ştia, şi de la cine ştia Hultanul ce conţine sacoşa profesorului?

– Aaaaa! îşi aminti Tic. Ştii, Dan?… Atunci, când cu Mircea… cu bicicleta… Tu l-ai văzut!… Da! Da, Victor! Fiuuu! Cum de nu ne-am gândit până acum?… Cozorocul. M-a urmărit cozorocul, Victor… Vezi? L-a trimis Hultanul după mine…

– De ce, Ticuşor? De ce crezi tu că l-a trimis tocmai Hultanul după tine? Cu ce scop?

– De ce? Ca să ştie unde mă duc… A observat că-l urmăresc pe omul în gri şi l-a anunţat pe Hultan… A doua zi au venit după noi şi ne-au văzut când ne uitam la tanagrale… S-au uitat şi ei… Şi au pus la punct combinaţia…

– Raţionamentul tău e valabil, Ticuşor, spuse Victor. S-ar putea să vă fi văzut cineva uitându-vă la tanagrale. Dar ce anume l-a atras pe X acolo? Ce anume l-a determinat să organizeze urmărirea ta şi apoi a celorlalţi? Prin ce ai putut să devii tu un obiect de interes în ochii Hultanului?

– Păi am jucat atâta acolo, că toţi ar fi trebuit să se ia după mine, răspunse ciufuliciul.

– De ce vorbeşti la plural? întrebă Victor.

– Tu, Victor, crezi că Hultanul a acţionat de unul singur?! se miră Dan. În cazul acesta, cozorocul a fost o simplă iscoadă. I-a dat ăluia raportul. Şi pe urmă, aşa cum spunea Ticuşor…

– Imposibil! se împotrivi Maria. Nu-l văd pe Ando capabil de asemenea gesturi. Nu-i el omul pe care să-l impresioneze şi să-l influenţeze un individ ca Hultanul…

– De ce? întrebă Ionel. Nu era unul dintre „oamenii” care câştigau la roata norocului? Nu vezi că toţi cei de la bâlci sunt legaţi între ei? Pe lungan îl găseşti când la bazar, când la roata norocului, când la circ… Aoleu! Lunganul!

– Stai! îl întrerupse Dan. S-ar putea ca hoţul să fie chiar cozorocul… Nu e nici prost, a prins obiceiurile de la cei mari…

– Bine! interveni Victor. Să aplicăm la lungan şi la cozoroc una dintre condiţiile esenţiale. Poate fi unul dintre ei – oricare – proprietarul roţii norocului?… Eu cred că nu. Şi în niciun caz cozorocul. E doar o mică unealtă supusă, subjugată sau inconştientă, în această combinaţie.

– Atunci tot Hultanul… Sau lunganul? se răzgândi Ionel. În orice caz unul dintre ei. Şi s-au servit de Ando ca unealtă.

– V-am mai spus, dragii mei, zâmbi Victor. Hoţul trebuie să fie proprietarul roţii norocului. Obligatoriu!… Amintiţi-vă încă o dată convorbirea dintre Hultan şi Ilie. Paznicul îl sfătuia pe Hultan să ofere momeală, dar Hultanul îi riposta că nu are semnal. Un proprietar nu aşteaptă semnal, pentru a oferi câştiguri „oamenilor” lui. Îi cheamă singur, atunci când simte nevoia…

– Cu formula acea: „Vine, vine norocul!” îl completă Ursu pe Victor.

Lucia abia îşi reţinu un tremur de spaimă:

– Dar asta înseamnă că de câte ori s-a câştigat la roata norocului, el era acolo. Era printre noi. Înseamnă că şi aseară a fost printre noi. Când s-a câştigat prima dată…

– Eu nu ştiu… se bosumflă Tic. Eu eram cu Ursu la circ. Poate l-aş fi observat.

– Dar şi după circ s-a mai câştigat o dată! continuă Lucia. După ce v-aţi întors voi. Şi nu e de mirare, Ticuşor, că nu l-ai văzut. Tu erai ameţit de echilibristică şi nu aveai ochi decât pentru Torenzo al tău…

– Dacă ai fi fost şi tu la circ şi l-ai fi văzut… încercă să se apere ciufuliciul.

– Puteai măcar în pauză să ne faci o vizită, Ticuşor, îl ameninţă Victor. Da… Da… De câte ori se câştiga un obiect important, proprietarul era în preajma roţii norocului. Întotdeauna el dădea semnalul de câştig. A fost şi aseară la roata norocului. A dat şi aseară semnale. Roata norocului era şi o sursă de câştig şi un fel de pasiune al lui. Îi plăceau obiectele frumoase, mai cu seamă statuetele. De aceea n-a vândut imitaţia de tanagra profesorului. Tot el s-a opus… Ia gândeşte-te, Ticuşor, tu care eşti omul preciziei! Hultanul i-a răspuns imediat profesorului că discobolul nu e de vânzare? Sau a avut un moment de nehotărâre?

Răspunse Dan în locul lui Tic:

– Într-adevăr, Victor. A avut un moment de ezitare.

– Şi eu îmi amintesc, spuse Tic la rândul său.

– Momentul necesar pentru a primi sau nu încuviinţarea, accentuă Victor.

– Acum îmi explic limpede ce s-a întâmplat cu scheletul, zise Maria. Hultanul a aşteptat un al doilea semnal de la adevăratul proprietar, de teamă că ar putea să greşească... Oare a avut proprietarul un acces de milă atunci când l-a obligat pe Hultan să-i ofere un câştig important scheletului?

– Nu văd cum s-ar putea explica altfel gestul lui, răspunse Lucia cu un ton cam nesigur.

– Tot ce se poate, spuse Victor. După cum vedeţi, era cineva acolo – domnul X – care dirija activitatea de la roata norocului. Nu lăsa nimic la întâmplare. Tanagralele i s-au părut nişte obiecte atrăgătoare – nu avea calitatea să cunoască valoarea lor reală – şi eu cred, aproape sunt convins, că după ce bâlciul se muta în alt oraş, statuetele ar fi împodobit roata norocului, înconjurându-l poate pe discobolul lui Fradaburidi... Da, dragii mei cireşari! Aseară, proprietarul era printre noi, era lângă unul dintre noi. Şi eram foarte curios să ştiu dacă vorbesc amândoi şi dacă proprietarul aprobă într-adevăr spusele cireşarului. Am aflat azi-dimineaţă că n-au vorbit nimic... Deci aproba nişte cuvinte care nu se rosteau. Bănuiam acest lucru, dar voiam să ajung la o certitudine... Cum să nu-şi însuşească acest om tanagralele care erau atât de frumoase – le văzuse doar la muzeu şi poate şi în grădina profesorului, atunci în amurg – mai ales când ştia că sunt lucruri de furat. Nu era prea mare păcat – în concepţia lui – să le fure de la un hoţ... Pentru că există un organizator inconştient al acestui furt, care i-a vorbit cândva – discret – despre sacoşă, adevăratului proprietar al roţii norocului, adică aceluia care dădea semnale de câştig; un organizator căruia îi devenise simpatic proprietarul, dar şi proprietarul îl simpatiza, la rândul său, pe micul inconştient.

– Atletul?! şopti ciufuliciul cu ochii în lacrimi.

Victor încuviinţă clătinând încet capul. Imita gestul cu care atletul dădea semnal de câştig la roata norocului.

— Sfârşit —